

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 110 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)
og lov om Foretaksregisteret
(foretaksregisterloven)

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 110 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)
og lov om Foretaksregisteret
(foretaksregisterloven)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	9	4.4.6	Pressen	30
1.1	Generelt om lovforslagene	9	5	Overordnede mål og hensyn mv.	31
1.2	Behovet for nye registerlover	10	5.1	Overordnede samfunnsmessige mål	31
1.2.1	Tilpasning til ny teknologi	10	5.1.1	Effektiv bruk av samfunnets ressurser	31
1.2.2	Tydeligere kontrollplikter	11	5.1.2	Rettsikkerhet	31
1.2.3	Øke bevisstgjøring hos brukere ...	12	5.2	Sentrale hensyn	32
1.2.4	Begrense overskuddsinformasjon	13	5.2.1	Innledning	32
1.2.5	Muligheter for kostnads- og ressursbesparelser hos brukerne og Brønnøysundregistrene	13	5.2.2	Tillit og legitimitet	32
1.3	Nærmere om innholdet i proposisjonen	14	5.2.3	Effektivitet og ressursbruk	33
2	Bakgrunn for forslagene	19	5.2.4	Tydelig regelverk	33
3	Om Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	21	5.2.5	Tilgjengelighet	33
3.1	Enhetsregisterets formål og oppgaver	21	5.2.6	Vern av opplysninger og forretningshemmeligheter mv.	34
3.2	Foretaksregisterets formål og oppgaver	22	5.2.7	Informasjonssikkerhet	34
3.3	Forholdet mellom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ...	23	5.3	Særlig om forholdet til pågående utviklingsprosjekter i Brønnøysundregistrene	34
3.4	Kilder til opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	23	6	Lovstruktur og lovspråk	36
3.4.1	Flere ulike kilder	23	6.1	Lovenes titler	36
3.4.2	Tilknyttede registre	24	6.2	Lovenes oppbygging	36
3.4.3	Andre offentlige registre	24	6.3	Utforming av paragrafene i lovforslagene	36
3.4.4	Domstolene, politiet og statsforvaltere	25	6.4	Lovspråk	37
3.4.5	Utenlandske foretaksregistre	25	6.5	Fordeling av regelverk mellom lov og forskrift	38
3.4.6	Andre kilder	25	6.6	Utforming av forskriftshjemler og forskriftsmyndighet	38
4	Brukere av registrene og hva opplysningene brukes til	26	7	Overordnede høringsinnspill ..	40
4.1	Innledning	26	7.1	Høringsinstansenes syn	40
4.2	De registrerte virksomhetene	27	7.2	Departementets merknader	44
4.3	Personer som er registrert med roller	28	8	Lovformål, organisasjon og virkeområde mv.	50
4.4	Andre brukere av data fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	28	8.1	Formålsparagrafer	50
4.4.1	Næringslivet – de som bruker opplysningene direkte	28	8.1.1	Gjeldende rett	50
4.4.2	Næringslivet – de som bruker opplysninger i tjenester de tilbyr ..	29	8.1.2	Forslaget i høringsnotatet	51
4.4.3	Privatpersoner og andre utenfor næringslivet	29	8.1.3	Høringsinstansenes syn	51
4.4.4	Offentlige myndigheter	29	8.1.4	Departementets vurdering	51
4.4.5	Forskere	30	8.2	Regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon mv.	54
			8.2.1	Gjeldende rett	54
			8.2.2	Forslaget i høringsnotatet	55
			8.2.3	Høringsinstansenes syn	55
			8.2.4	Departementets vurdering	55

8.3	Lovenes anvendelse på Svalbard og Jan Mayen	56	11.2.5	Registreringsrett i Foretaksregisteret	82
8.3.1	Gjeldende rett	56	11.3	Høringsinstansenes syn	82
8.3.2	Forslaget i høringsnotatet	56	11.3.1	Registreringsplikt i Enhetsregisteret	82
8.3.3	Høringsinstansenes syn	56	11.3.2	Registreringsrett i Enhetsregisteret	83
8.3.4	Departementets vurdering	56	11.3.3	Registreringsplikt i Foretaksregisteret	83
8.4	Forholdet til annen lovgivning	57	11.3.4	Registreringsrett i Foretaksregisteret	85
8.4.1	Gjeldende rett	57	11.4	Departementets vurdering	85
8.4.2	Forslaget i høringsnotatet	57	11.4.1	Innledning	85
8.4.3	Høringsinstansenes syn	57	11.4.2	Begrepsbruk	87
8.4.4	Departementets vurdering	57	11.4.3	Registreringsplikt i Enhetsregisteret	87
8.5	Beregning av frister	58	11.4.4	Registreringsrett i Enhetsregisteret	91
8.5.1	Gjeldende rett	58	11.4.5	Registreringsplikt i Foretaksregisteret	93
8.5.2	Forslaget i høringsnotatet	58	11.4.6	Registreringsrett i Foretaksregisteret	102
8.5.3	Høringsinstansenes syn	58			
8.5.4	Departementets vurdering	58			
9	Automatiserte avgjørelser og sammenstilling av personopplysninger	59	12	Hvilke opplysninger som skal registreres	104
9.1	Gjeldende rett	59	12.1	Gjeldende rett	104
9.2	Forslaget i høringsnotatet	62	12.1.1	Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret	104
9.3	Høringsinstansenes syn	62	12.1.2	Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret	105
9.4	Departementets vurdering	63	12.1.3	Rettsvirkninger mv. av at opplysninger er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	108
10	Plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret	69	12.2	Forslaget i høringsnotatet	109
10.1	Gjeldende rett	69	12.2.1	Innretning av reglene	109
10.2	Forslaget i høringsnotatet	69	12.2.2	Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret	109
10.3	Høringsinstansenes syn	70	12.2.3	Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret	112
10.4	Departementets vurdering	70	12.3	Høringsinstansenes syn	114
11	Registreringsplikt og registreringsrett	73	12.3.1	Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret	114
11.1	Gjeldende rett	73	12.3.2	Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret	119
11.1.1	Registreringsplikt i Enhetsregisteret	73	12.4	Departementets vurdering	120
11.1.2	Registreringsrett i Enhetsregisteret	75	12.4.1	Innledning	120
11.1.3	Registreringsplikt i Foretaksregisteret	75	12.4.2	Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret	122
11.1.4	Registreringsrett i Foretaksregisteret	78	12.4.3	Registrering av opplysninger om underenheter	132
11.1.5	Rettsvirkninger mv. av registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	78	12.4.4	Registrering av opplysninger om enheter som inngår i konsern	133
11.2	Forslaget i høringsnotatet	79	12.4.5	Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret	136
11.2.1	Begrepsbruk	79			
11.2.2	Registreringsplikt i Enhetsregisteret	79			
11.2.3	Registreringsrett i Enhetsregisteret	80			
11.2.4	Registreringsplikt i Foretaksregisteret	80			

12.5	Spørsmål om registrering i Foretaksregisteret av styre-erklæringer og redegjørelser om nærståendeavtaler og om finansiell bistand til erverv av aksjer	143	13.11.3	Høringsinstansenes syn	166
12.5.1	Gjeldende rett	143	13.11.4	Departementets vurdering	167
12.5.2	Forslaget i høringsnotatet	144	13.12	Stenging for mottak av meldinger og registrering ved større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger	168
12.5.3	Høringsinstansenes syn	144	13.13	Regler om elektronisk stiftelse og registrering	169
12.5.4	Departementets vurdering	145	13.14	Elektroniske identifikasjonsmidler	169
13	Krav til meldinger	147	14	Dokumentasjon og bekreftelse av opplysninger som meldes til registrering	170
13.1	Innledning	147	14.1	Gjeldende rett	170
13.2	Begrepsbruk	148	14.1.1	Vedlegg til meldinger til Enhetsregisteret	170
13.2.1	Førstegangsmelding og førstegangsregistrering	148	14.1.2	Vedlegg til meldinger til Foretaksregisteret	171
13.2.2	Begrepsbruk som legger til rette for å ta i bruk ny teknologi	148	14.2	Forslaget i høringsnotatet	173
13.3	Melding om nyregistrering	149	14.3	Høringsinstansenes syn	175
13.3.1	Gjeldende rett	149	14.4	Departementets vurdering	177
13.3.2	Forslaget i høringsnotatet	150	14.4.1	Innledning	177
13.3.3	Høringsinstansenes syn	150	14.4.2	Teknologinøytralt regelverk og overskuddsinformasjon	178
13.3.4	Departementets vurdering	150	14.4.3	Stiftelsesdokument og annen dokumentasjon av virksomheten eksisterer	180
13.4	Endringsmelding fra virksomheten mv.	153	14.4.4	Vedtakter	181
13.5	Hvem meldeplikten påligger	154	14.4.5	Villighetserklæringer	182
13.5.1	Gjeldende rett	154	14.4.6	Dokumentasjon av at beslutningen er truffet av kompetent organ	183
13.5.2	Forslaget i høringsnotatet	155	14.4.7	Særlige krav om dokumentasjon for registrering i Foretaksregisteret	185
13.5.3	Høringsinstansenes syn	155	14.4.8	Sladding av overskuddsinformasjon	188
13.5.4	Departementets vurdering	155	14.4.9	Nærmere krav til dokumentasjonen	189
13.6	Signering av meldinger	156	15	Kontroll av meldinger	191
13.6.1	Gjeldende rett	156	15.1	Gjeldende rett	191
13.6.2	Forslaget i høringsnotatet	157	15.1.1	Innledning	191
13.6.3	Høringsinstansenes syn	157	15.1.2	Enhetsregisterets kontroll av meldinger	191
13.6.4	Departementets vurdering	157	15.1.3	Foretaksregisterets kontroll av meldinger	192
13.7	Pålegg om å sende inn melding	159	15.2	Forslaget i høringsnotatet	193
13.7.1	Gjeldende rett	159	15.3	Høringsinstansenes syn	194
13.7.2	Forslaget i høringsnotatet	160	15.4	Departementets vurdering	197
13.7.3	Høringsinstansenes syn	160	15.4.1	Innledning	197
13.7.4	Departementets vurdering	160	15.4.2	Overordnet om hensynene bak reglene om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll	198
13.8	Endringsmeldinger fra andre enn virksomheten	160			
13.8.1	Gjeldende rett	160			
13.8.2	Forslaget i høringsnotatet	161			
13.8.3	Høringsinstansenes syn	161			
13.8.4	Departementets vurdering	162			
13.9	Nærmere krav til meldinger	163			
13.10	Saksbehandlingsfrister	163			
13.10.1	Gjeldende rett	163			
13.10.2	Forslaget i høringsnotatet	164			
13.10.3	Høringsinstansenes syn	164			
13.10.4	Departementets vurdering	165			
13.11	Gebyr for registrering	166			
13.11.1	Gjeldende rett	166			
13.11.2	Forslaget i høringsnotatet	166			

15.4.3	Krav til meldingen og meldte opplysninger i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven	200	17	Legitimasjonsvirkninger mv. ...	226
			17.1	Legitimasjonsvirkninger	226
			17.2	Dokumentopplysninger	226
15.4.4	Krav til meldingen og meldte opplysninger i annen lovgivning ...	200	18	Klage på registerførerens vedtak mv.	228
15.4.5	Organisasjonsform	201	18.1	Klage på registerførerens vedtak..	228
15.4.6	Foretaksnavn og navn	202	18.1.1	Gjeldende rett	228
15.4.7	Lovbestemte krav til å inneha en rolle	204	18.1.2	Forslaget i høringsnotatet	229
15.4.8	Konkurskarantene, rettighetstap og fratakelse av rettslig handleevne	205	18.1.3	Høringsinstansenes syn	229
			18.1.4	Departementets vurdering	229
15.4.9	Beslutningsmyndighet	206	18.2	Vilkår for å reise sak for domstolene om registerførerens vedtak	232
15.4.10	Lovbestemte minstekrav til innhold i beslutninger	208	18.2.1	Gjeldende rett	232
15.4.11	Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret	208	18.2.2	Forslaget i høringsnotatet	232
15.4.12	Registerførerens myndighet til å kreve dokumentasjon og opplysninger	209	18.2.3	Høringsinstansenes syn	232
			18.2.4	Departementets vurdering	232
15.4.13	Andre særregler for Foretaksregisteret	210	18.3	Adgang til å stille behandling av melding eller klage i bero	233
15.4.14	Vurdering av innspill til regler og tiltak for å hindre misbruk og svindel	210	18.3.1	Gjeldende rett	233
			18.3.2	Forslaget i høringsnotatet	233
			18.3.3	Høringsinstansenes syn	233
			18.3.4	Departementets vurdering	234
			18.4	Adgang til å avvise behandling av melding og klage ved «konflikt» ..	235
16	Registrering, underretning og kunngjøring	213	19	Retting av feil mv.	238
16.1	Registrering og registreringsnektelse	213	19.1	Retting av feil i registrerte opplysninger	238
16.1.1	Gjeldende rett	213	19.1.1	Gjeldende rett	238
16.1.2	Forslaget i høringsnotatet	214	19.1.2	Forslaget i høringsnotatet	239
16.1.3	Høringsinstansenes syn	214	19.1.3	Høringsinstansenes syn	239
16.1.4	Departementets vurdering	214	19.1.4	Departementets vurdering	239
16.2	Underretning om vedtak	216	19.2	Påtegninger	241
16.2.1	Gjeldende rett	216	19.2.1	Gjeldende rett	241
16.2.2	Forslaget i høringsnotatet	217	19.2.2	Forslaget i høringsnotatet	241
16.2.3	Høringsinstansenes syn	217	19.2.3	Høringsinstansenes syn	242
16.2.4	Departementets vurdering	218	19.2.4	Departementets vurdering	243
16.3	Særregler om registrering og underretning der kontroll utføres av tilknyttet register	222	19.3	Sletting av opphørte virksomheter	246
16.3.1	Gjeldende rett	222	19.3.1	Gjeldende rett	246
16.3.2	Forslaget i høringsnotatet	222	19.3.2	Forslaget i høringsnotatet	247
16.3.3	Høringsinstansenes syn	222	19.3.3	Høringsinstansenes syn	247
16.3.4	Departementets vurdering	222	19.3.4	Departementets vurdering	247
16.4	Kunngjøring av opplysninger som registreres i Foretaksregisteret	224	20	Utlevering og utveksling av opplysninger	249
16.4.1	Gjeldende rett	224	20.1	Innsyn – utlevering av opplysninger	249
16.4.2	Forslaget i høringsnotatet	225	20.1.1	Gjeldende rett	249
16.4.3	Høringsinstansenes syn	225	20.1.2	Forslaget i høringsnotatet	250
16.4.4	Departementets vurdering	225	20.1.3	Høringsinstansenes syn	250
			20.1.4	Departementets vurdering	251

20.2	Innhenting og registrering av opplysninger i andre registre	254	23	Regler som ikke foreslås videreført	269
20.2.1	Gjeldende rett	254	23.1	Bestemmelser som likestiller elektronisk og papirbasert dokumentasjon	269
20.2.2	Forslaget i høringsnotatet	254	23.2	Regler om foreløpig tildelt organisasjonsnummer	269
20.2.3	Høringsinstansenes syn	254	23.3	Definisjon av norske og utenlandske foretak	270
20.2.4	Departementets vurdering	254	24	Ikraftsetting og overgangsregler	271
20.3	Overføring av opplysninger til andre offentlige registre	256	25	Økonomiske og administrative konsekvenser	272
20.3.1	Gjeldende rett	256	25.1	Innledning	272
20.3.2	Forslaget i høringsnotatet	256	25.2	Generelle konsekvenser	272
20.3.3	Høringsinstansenes syn	256	25.3	Konsekvenser for næringslivet og frivillig virksomhet mv.	275
20.3.4	Departementets vurdering	256	25.3.1	Registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ..	275
20.4	Utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom register-sammenkoblingssystemet BRIS ...	257	25.3.2	Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	276
20.4.1	Gjeldende rett	257	25.3.3	Kontroll av meldinger	277
20.4.2	Forslaget i høringsnotatet	257	25.3.4	Andre endringer	278
20.4.3	Høringsinstansenes syn	257	25.4	Konsekvenser for det offentlige ...	278
20.4.4	Departementets vurdering	258	26	Merknader til bestemmelsene i lovforslagene	280
20.5	Adgang for registerføreren til å varsle andre offentlige myndigheter mv.	259	26.1	Til lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)	280
20.5.1	Gjeldende rett	259	26.2	Til lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven)	308
20.5.2	Forslaget i høringsnotatet	259	A Forslag til lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)	345	
20.5.3	Høringsinstansenes syn	260	B Forslag til lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven)	354	
20.5.4	Departementets vurdering	260			
21	Statens erstatningsansvar ved feil	263			
22	Sanksjoner og tvangsmulkt	264			
22.1	Straff	264			
22.1.1	Gjeldende rett	264			
22.1.2	Forslaget i høringsnotatet	264			
22.1.3	Høringsinstansenes syn	264			
22.1.4	Departementets vurdering	265			
22.2	Tvangsmulkt	265			
22.2.1	Gjeldende rett	265			
22.2.2	Forslaget i høringsnotatet	266			
22.2.3	Høringsinstansenes syn	267			
22.2.4	Departementets vurdering	267			

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 110 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven) og lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven)

*Tilråding fra Nærings- og fiskeridepartementet 10. april 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

1.1 Generelt om lovforslagene

Nærings- og fiskeridepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag til ny lov om Enhetsregisteret og ny lov om Foretaksregisteret. De nye lovene vil erstatte lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret og lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak. Lovforslagene bygger på høringsnotat datert 19. juni 2024.

Enhetsregisteret registrerer grunndata om virksomhetene, og tildeler det unike nisifrede organisasjonsnummeret. Enhetsregisteret er sammen med blant annet Folkeregisteret, Grunnboken, Altinn og ID-porten en av de nasjonale felleskomponentene som bidrar til å gi innbyggerne mer enhetlige digitale tjenester på tvers av forvaltningen. Foretaksregisteret samler, kontrollerer, registrerer og tilgjengeliggjør opplysninger om norske næringsdrivende foretak til alle som har behov for informasjon om aktører i næringslivet. Foretaksregisteret inneholder informasjon om

blant annet organisasjonsform, ledelse og fullmaktsforhold.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er de viktigste kildene til grunndata om norske virksomheter, både innenfor næringslivet, frivilligheten og offentlig forvaltning. Enhetsregisteret inneholder grunndata om cirka 1,1 millioner virksomheter. Blant disse er det om lag 406 000 aksjeselskaper, 433 000 enkeltpersonforetak, 125 000 foreninger, 31 000 eierseksjonssameier, 6 800 samvirkeforetak, 6 900 tingsrettslige sameier, 229 allmennaksjeselskaper og 47 boligbyggelag. Av de drøyt 1 million virksomhetene som er registrert i Enhetsregisteret, er om lag 543 000 virksomheter også registrert i Foretaksregisteret. Informasjon i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er offentlig tilgjengelig på Brønnøysundregistrens nettsider (www.brreg.no). Der kan man få informasjon ved å søke på virksomhetens navn eller foretaksnavn, eller ved å søke på organisasjonsnummer. I 2024 ble det gjort om lag 5,97 milliarder oppslag i

Enhetsregisteret. Dette tilsvarer om lag 16,3 millioner oppslag daglig og 189 oppslag i sekundet.

Gjeldende lov om Enhetsregisteret fylte 30 år i fjor, og lov om registrering av foretak er nå 40 år gammel. Selv om begge lovene er endret en rekke ganger, bærer de preg av at de ble skrevet før digitaliseringen av offentlig sektor, i en tid da fysiske papirkopier ble sendt inn ved registreringer og endringer. Lovene har ulik struktur, utdaterte skrivemåter og flere tilfeller av dobbeltregulering i lov og forskrift. Det gjør regelverket lite oversiktlig for brukerne. I tillegg gjør en rekke endringer i Brønnøysundregistrene, blant annet utvikling av nye innrapporterings- og tilgjengeliggjøringstjenester, at regelverkene er modne for en helhetlig gjennomgang.

Arbeidet med de to nye lovene har blitt gjort parallelt med Brønnøysundregistrenes pågående arbeid med endringer i registerplattformen og prosjektet Brukervennlige registertjenester. Departementet har lagt vekt på at regelverket og de mulighetene som åpner seg med den teknologiske utviklingen, i størst mulig grad bør sees i sammenheng. Slik kan man sikre at lovene blir tilpasset dagens digitale utvikling, legger til rette for at så godt som all saksbehandling foregår eller vil foregå digitalt og samtidig tar høyde for ytterligere digitale sprang.

Regjeringen ønsker at registerlovgivningen skal innrettes slik at den bidrar til et overordnet mål om størst mulig samlet verdiskaping innenfor bærekraftige rammer. Tiltak som legger til rette for økt bruk av digitale løsninger kan bidra til effektivisering og ha en positiv effekt for næringslivet i form av reduserte administrative og økonomiske byrder. Lovforslagene som legges frem i denne proposisjonen er en del av regjeringens arbeid for å øke bruken av digitale løsninger i kontakt med det offentlige, og for å gjøre kontakten med det offentlige enklere for norske virksomheter. Forslagene skal bidra til å nå regjeringens forenklingsmål.

Departementet ser flere grunner til å foreslå to nye lover. Det er behov for å gjøre regelverkene klarere, og å harmonisere dem der det er hensiktsmessig. Formålet med klarere og mer like lover er å bedre etterlevelsen og å bidra til enklere prosesser ved registrering. Dette vil også styrke opplysnings- og informasjonssikkerheten. Et oppdatert regelverk gir brukerne bedre mulighet til å forutse sin rettsstilling og sikre sine rettigheter, samtidig som behovet for ekstern bistand reduseres.

Tilpasning av reglene for innsending, lagring og gjenbruk av data til dagens teknologiske muligheter innebærer også positive effekter for

næringslivet, frivillige organisasjoner og andre aktører. Disse endringene vil redusere både administrative og økonomiske byrder, samtidig som de effektiviserer arbeidet i Brønnøysundregistrene. I tillegg vil et oppdatert regelverk bidra til økt beskyttelse av personopplysninger og forretningshemmeligheter. Forslagene legger også til rette for en mer utstrakt bruk av digitale løsninger, noe som vil fremme mer effektiv utnyttelse av samfunnets samlede ressurser.

Selv om lovforslagene i stor grad bygger på strukturen i gjeldende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov, inneholder de også flere forslag til endringer. Departementet foreslår at reglene for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal være mest mulig like. Forskjeller ved Enhetsregisterets og Foretaksregisterets formål eller oppgaver eller andre forhold kan likevel tilsi ulik regulering. Forslagene innebærer også en ny fordeling mellom hva som skal reguleres i lov og hva som skal fastsettes i forskrift. Lovforslagene har flere bestemmelser som har til formål å heve kvaliteten på registrene. Blant annet foreslår departementet å tydeliggjøre hvilke forhold registrene skal kontrollere. Det er også foreslått at utgående styremedlemmer, varamedlemmer til styret og daglig leder skal motta underretning ved registrering av nye styremedlemmer og ny daglig leder. Dette vil gjøre at de rettmessig valgte representantene umiddelbart vil få informasjon og kan reagere hvis andre forsøker å tilegne seg kontrollen over selskaper gjennom å sende falske protokoller som dokumentasjon for endringer av styret og daglig leder. Departementet foreslår også å gi registrene hjemmel til å varsle og overføre taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak som de kan ha bruk for i sin virksomhet. Slik varsling vil være særlig aktuell ved mistanke om bruk av uriktig eller falsk dokumentasjon, feilaktig identitet eller andre uriktige opplysninger i forbindelse med nyregistrering av virksomheter eller endringer av rolleinnhavere.

1.2 Behovet for nye registerlover

1.2.1 Tilpasning til ny teknologi

Det offentlige produserer og samler inn store mengder data som er eller kan bli digitalisert og lagret elektronisk. Dataene brukes i saksbehandling og myndighetsutøvelse på alle samfunnsområder.¹ Store mengder data samles inn, lagres og

¹ Se Meld. St. 22 (2020–2021) kapittel 5, NOU 2024: 14 og Kulturdepartementets strategi for åpne data

Tabell 1.1 Antall meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

	2022	2023	2024
Totalt antall meldinger til Enhetsregisteret	206 916	220 268	211 024
– Antall elektroniske meldinger	197 494	208 686	200 837
– Antall meldinger innsendt på papir	9 422	11 582	10 187
Totalt antall meldinger til Foretaksregisteret	386 088	400 173	415 149
– Antall elektroniske meldinger	370 504	384 802	398 878
– Antall meldinger innsendt på papir	15 584	15 371	16 271

Kilde: Tall fra Brønnøysundregistrene

deles også av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Selv om både enhetsregisterloven og foretaksregisterloven er endret en rekke ganger etter at de ble vedtatt, blant annet for å tilpasse reglene til mer digital teknologi, bærer lovene preg av at de opprinnelig ble skrevet i en tid da fysiske papirkopier ble sendt inn ved registrering og endring. Lovene er derfor foreslått endret slik at de er bedre tilpasset dagens muligheter og behov for samling, lagring og deling av opplysninger.

Det er store verdier i data som forvaltes av offentlige og private virksomheter. Den digitale verdikjeden og aktørbildet er komplisert, ofte med både nasjonale og utenlandske aktører. Når ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov skal utformes, må det tas hensyn til både fordeler og sårbarheter ved samling, lagring og deling av data.

Det har skjedd en omfattende teknologisk utvikling siden lovene ble vedtatt. I 2024 var 95 prosent av registermeldingene som ble sendt inn til Enhetsregisteret elektroniske, mens tilsvarende tall for Foretaksregisteret var 96 prosent. Tabell 1.1 ovenfor viser antall meldinger som kom inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i årene 2022 til 2024 henholdsvis elektronisk og på papir.

Spesifikke tekniske krav i registerregelverket kan være til hinder for å ta i bruk ny og hensiktsmessig teknologi, eller medføre forsinkelser fordi eksisterende regler om tekniske krav må høres og vedtas før ny teknologi kan tas i bruk. Slike regler bidrar ikke til å legge til rette for effektive og trygge prosesser.

En rekke endringer i Brønnøysundregistrene, blant annet utvikling av nye innrapporterings- og tilgjengeliggjørings tjenester, gjør også at regelverkene er modne for en full revisjon. Å ta i bruk nye teknologiske løsninger for utfylling, innsending

og signering av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, legger til rette for mer effektiv innrapportering og mer effektiv saksbehandling og kontroll i registrene. Det kan redusere ressursbruken både hos virksomhetene og i registrene. Økt bruk av automatiserte avgjørelser og elektronisk behandling vil kunne gi mer effektiv saksbehandling. Automatisert saksbehandling er omtalt i kapittel 9. Målet bør derfor være å utvikle et registerregelverk som legger til rette for å ta i bruk nye teknologiske løsninger uten at regelverket må endres.

1.2.2 Tydeligere kontrollplikter

Registerenheten i Brønnøysund (Brønnøysundregistrene) er nasjonal registerfører og datakilde. Brønnøysundregistrene skal forvalte registerdata på en måte som gir trygghet, orden og oversikt for næringslivet, frivillig sektor, innbyggere og offentlig sektor, noe som igjen bidrar til økt verdiskaping. Brønnøysundregistrenes registervirksomhet er basert på en tillitsmodell der informasjonen som registreres i stor grad er avhengig av at virksomhetene selv rapporterer korrekt informasjon. Tilliten er avgjørende for å opprettholde et effektivt og funksjonelt system, men innebærer på den annen side risiko for misbruk.

Brønnøysundregistrenes registervirksomhet skal bidra til at samfunnet har tillit til at registrerte data er sikre og korrekte. Dette setter høye krav til kvaliteten på Brønnøysundregistrenes arbeid med innsamling og dokumentasjon av opplysningene som registreres. Blant annet forutsetter det at det er klart hva som skal kontrolleres. Klarhet rundt hva som er kontrollert og hva som ikke er kontrollert, gjør det enklere for brukerne ved at deres egen kontroll av opplysningene kan tilpasses den kontrollen Foretaksregisteret og

Enhetsregisteret faktisk har foretatt. Klarhet og forutberegnelighet om hva som er kontrollert vil også øke tilliten til de registrerte opplysningene.

Tillit er generelt avgjørende for at velferdssystemet skal fungere effektivt og rettferdig. Når sårbarheter i systemet utnyttes, undergraves denne tilliten. Et eksempel på slik utnyttelse er registermanipulasjon, der kriminelle endrer eller forfal-sker opplysninger som sendes inn til offentlige registre for å oppnå urettmessige fordeler.

Det er eksempler på at kriminelle har etablert fiktive foretak, og brukt disse til å tappe staten for penger gjennom ulike ordninger, for eksempel momskompensasjon. Det finnes også noen eksempler på såkalt selskapstyveri, der kriminelle sender inn endringsmelding og overtar styrende roller i en virksomhet som de igjen kan bruke til å få banklån mv. Denne typen registermanipulasjon kan også brukes til å hvitvaske utbytte fra kriminelle handlinger. Disse sakene har ført til bekymringer om misbruk av offentlige midler. I den forbindelse har kontroll av innmeldte opplysninger i Brønnøysundregistrene, blitt diskutert.

Sikre og korrekte data stiller krav til kvalitet på Brønnøysundregistrenes arbeid med innsamling og dokumentasjon. For å oppnå tilstrekkelig kvalitet, inneholder enhetsregisterloven og foretaksregisterloven regler om at det skal foretas en viss kontroll av innmeldte opplysninger. Samtidig er det viktig å ta hensyn til at det kan være behov for ulikt omfang og nivå på kontrollen, blant annet basert på risiko knyttet til opplysningene.

Brønnøysundregistrenes rolle og oppgaver som registeretat er å kontrollere at informasjon som blir registrert i Enhetsregisteret, Foretaksregisteret og andre registre som etaten forvalter er korrekt basert på dokumentkontroll. Brønnøysundregistrene har imidlertid ikke etterforskningskompetanse. Ansvar for etterforskning og å ettergå bedrageri, tyveri og annen kriminalitet ligger til politi, påtalemyndigheter og domstolene. Brønnøysundregistrene er imidlertid en viktig brikke i økt samarbeid mellom kontrolletater som skatteetaten, NAV og Arbeidstilsynet, regnskapskontroll, og datadeling og samhandling mellom offentlige registre og etater.

Brønnøysundregistrenes rolle i kampen mot økonomisk kriminalitet er beskrevet i Meld. St. 15 (2023–2024) kapittel 9 *Åpenhet og kvalitet i offentlige registre*. I boks 9.1 *Brønnøysundregistrene* står det:

«Brønnøysundregistrene har ansvar for å forvalte en rekke ulike registre på vegne av ni departementer. Etaten kontrollerer at innkomne registermeldinger er i samsvar med lovene vedrørende de aktuelle registrene.

Brønnøysundregistrene har ikke egen tilsynsmyndighet som sådan, men tilrettelegger for andre aktørers kontroll gjennom registrering og tilgjengeliggjøring av data. Brønnøysundregistrene er en viktig aktør i forenklingsarbeidet, og deres tjenester har gjennom 40 år vært sentrale i forebyggingen av økonomisk kriminalitet i norsk næringsliv. Ny teknologi, en ny registerplattform og muligheten for kontroll og analyser fra flere kilder vil i kombinasjon med et tilpasset og tidsriktig regelverk bidra til at data fra Brønnøysundregistrene kan brukes mer aktivt i forebyggingen av økonomisk kriminalitet.»

Selv om reglene for kontroll av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ikke kan forhindre alle kriminelle handlinger, kan slike regler likevel bidra til å redusere enkelte sårbarheter slik at denne typen registermanipulasjon blir vanskeligere eller oppdages enklere.

Brønnøysundregistrene kan også bidra til å redusere sårbarheter ved utvidet datadeling og samarbeid, digitalisering og automatisering. Ved bruk av kunstig intelligens og maskinlæring kan store mengder data analyseres for å oppdage uvanlige mønstre som kan indikere kriminell aktivitet.

Når det gjelder selve kontrollen, er utfordringene både knyttet til hva som skal kontrolleres og omfanget av den. Kontrollbestemmelsene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven er i dag vidt formulert, og departementet har erfart at brukere og tredjeparter har ulike oppfatninger om både hva registerførereren kan og skal kontrollere, og det faktiske omfanget av kontrollen.

Hvor omfattende kontrollen skal være, avhenger av en balanse mellom målet om god registerkvalitet, ressursbruk og oppgavene til Brønnøysundregistrene. Klarhet i regelverket kan øke tilliten til registrene og redusere unødvendig tidsbruk og konflikter. Departementets forslag til nye lovregler om kontroll av meldinger er behandlet i kapittel 15.

1.2.3 Øke bevisstjøring hos brukere

Sett i lys av punktene ovenfor er det også behov for å øke den kunnskapen brukerne av registrene har til hva Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

er og kan brukes til. De foreslåtte endringene har derfor også som mål å øke brukernes bevissthet om reglene som gjelder for kompetanse, ansvar og saksbehandling, og hvilke forpliktelser brukerne selv har. Økt bevissthet blant brukerne kan bidra til å skape tryggere rammer for både næringslivet og frivilligheten ved å fremme regel etterlevelse. At reglene etterleves er avgjørende både for de som på ulike måter forholder seg til virksomheter, og for de som påtar seg roller uten å være fullt ut klar over hva dette innebærer.

Hvis alle parter er informerte og er klar over hvilke regler som gjelder for dem, vil sannsynligheten for at de aktivt søker informasjon og veiledning når det er nødvendig, øke. Bevisstgjøring kan også føre til en mer effektiv og rettfærdig saksbehandling, hvor misforståelser og feil reduseres til et minimum.

Økt regeletterlevelse kan bidra til å forhindre misbruk av systemet. For næringslivet betyr dette at selskaper kan operere innenfor klare og forutsigbare rammer, noe som fremmer en sunn konkurranse og et stabilt marked. For enkeltpersoner som tar på seg roller i selskaper eller andre enheter for eksempel innen frivilligheten, er det viktig å forstå de juridiske og etiske forpliktelsene som følger med disse rollene, for å unngå ubevisste regelbrudd med de konsekvensene dette kan få.

Tydeliggjøring av regelverket er også viktig for å sikre at alle aktører forstår sine plikter og rettigheter, spesielt når det gjelder registreringsplikt og -rett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og hvilke opplysninger som skal registreres i de to registrene. Forslagene til nye regler om registreringsplikt og registreringsrett er behandlet i kapittel 11, mens forslagene til regler om hvilke opplysninger som skal registreres er behandlet i kapittel 12.

1.2.4 Begrense overskuddsinformasjon

For noen av opplysningene som skal registreres i henholdsvis Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er det i dag krav om å sende inn kopi av virksomhetens interne dokumenter. Et internt dokument som sendes inn, er for eksempel protokoll fra generalforsamlingen eller årsmøtet som viser valg av styre. Slik intern dokumentasjon kan inneholde opplysninger som ikke er relevante for det som skal registreres og registerførerens kontroll (overskuddsinformasjon). Intern dokumentasjon kan også inneholde forretningshemmeligheter eller personopplysninger.

I og med at enhver kan be om innsyn i alle dokumenter som Enhetsregisteret og Foretaksre-

gisteret har, kan det være uheldig at ikke-relevante personopplysninger og forretnings sensitiv informasjon mottas og lagres hos det offentlige. Brønnøysundregistrene har ikke alltid rettsgrunnlag for å innhente, oppbevare og dele dem. For å kunne dele data som ikke er unntatt offentlighet, må disse først skilles fra beskyttede data. Lagring kan også innebære risiko for utilsiktet deling av opplysninger på grunn av menneskelig svikt, og risiko for at utenforstående skaffer seg tilgang til opplysninger ved datainnbrudd.

Departementet har derfor vurdert om mengden overskuddsinformasjon som sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, kan reduseres. Tydeligere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldinger til registrene, kan bidra til å minske omfanget av overskuddsinformasjon. Det kan samtidig redusere Brønnøysundregistrenes kostnader knyttet til lagring av data. Omfanget og innholdet i datamengden bør også vurderes ut fra et informasjonssikkerhets-, bærekrafts- og kostnadsperspektiv.

Departementet foreslår regelendringer som kan bidra til at mindre overskuddsinformasjon sendes inn til og lagres hos Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Hensikten er særlig å gi bedre vern av forretningshemmeligheter og personopplysninger. De foreslåtte endringene skal også gi bedre kontroll med hvilken informasjon det offentlige mottar, innehar og kan behandle, inkludert hva det kan gis innsyn i. Dette er behandlet i kapittel 14.

1.2.5 Muligheter for kostnads- og ressursbesparelser hos brukerne og Brønnøysundregistrene

En full lovrevisjon har åpnet for å se på muligheter til kostnads- og ressursbesparelser både hos brukerne og hos Brønnøysundregistrene. Reduksjon av kostnader i næringslivet vil øke konkurransekraften. Et tydelig regelverk kan redusere behovet for ekstern bistand, og dermed redusere de økonomiske byrdene for næringslivet og frivilligheten. Relativt sett kan dette få størst betydning for små virksomheter.

En samlet vurdering av hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og hvordan disse skal dokumenteres, samt hvilken kontroll som skal gjøres i registrene, bør resultere i at samlet ressursbruk stemmes av mot behovet for kontroll av det som registreres. Dette er viktig på grunn av legitimasjonsvirkningene de registrerte opplysningene har.

Målet er å sikre at informasjonen som registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er korrekt, samtidig som man ikke bruker uforholdsmessig mye ressurser på kontroll. Dette betyr at man må gjøre en helhetlig vurdering av hvilke opplysninger som skal registreres, hvordan de skal dokumenteres, og hvilken kontroll som skal utføres i registrene.

1.3 Nærmere om innholdet i proposisjonen

Kapittel 2 gir en oppsummering av bakgrunnen for lovforslagene som fremmes i proposisjonen.

I kapittel 3 er Enhetsregisterets og Foretaksregisterets formål og oppgaver beskrevet. Også forholdet mellom de to registrene og de viktigste kildene til opplysninger i de to registrene, omtales her.

Kapittel 4 gir oversikt over hvilke brukergrupper som i hovedsak bruker opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Kapitlet beskriver hvilke opplysninger de enkelte brukergruppene har størst behov for og hva opplysningene brukes til.

Kapittel 5 omhandler overordnede samfunnsmessige mål og hensyn når regulering på registerrettens område skal utformes. Registrering i offentlige registre som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er ikke et mål i seg selv, men et middel for å legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser, det vil si samfunnsøkonomisk effektivitet. Regelverket må samtidig ivareta den enkeltes rettssikkerhet. I kapitlet beskrives hva som ligger i de overordnede målene om samfunnsøkonomisk effektivitet og rettssikkerhet, hvordan registerregelverket kan bidra til å oppnå disse målene, og hvilke hensyn som må tas i betraktning når man vurderer hvordan registerregelverket bør innrettes for å oppnå målene. Sentrale hensyn er blant annet tillit og legitimitet, effektivitet og ressursbruk, tydelig regelverk, tilgjengelighet, vern av personopplysninger og forretningshemmeligheter, samt informasjonssikkerhet.

I kapittel 6 drøftes lovtekniske spørsmål knyttet til utforming av paragrafer i lovforslagene, lovspråk, fordeling av regelverk mellom lov og forskrift, samt utforming av forskriftshjemler. Sukcessive endringer har gjort at lovene har blitt mindre oversiktlige over tid. I lovforslagene har departementet lagt vekt på at lovenes oppbygging og tekniske utforming skal gi redaksjonell forbe-

dring med tydelig kapittelinnledning og overskrifter i hver paragraf.

Overordnede høringsinnspill som kom inn i høringen omtales og kommenteres i kapittel 7.

Kapittel 8 omhandler regler som skal inngå i innledningskapitlene i lovforslagene. Dette omfatter formålsparagrafer, regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon og hjemler til å gi forskrift om lovenes anvendelse på Svalbard og Jan Mayen. I tillegg behandles forholdet mellom enhetsregisterloven og foretaksregisterloven og annen lovgivning, samt regler om beregning av frister.

I kapittel 9 foreslås det å innføre uttrykkelig hjemmel for bruk av helautomatiserte avgjørelser i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Dette vil imøtekomme kravet i personvernforordningen om at helautomatisert behandling skal hjemles i nasjonal rett som den behandlingsansvarlige er underlagt. En uttrykkelig hjemmel vil også ivareta rettssikkerhet og forutsigbarhet for brukerne. Lignende regler finnes i dag i arbeids- og velferdsforvaltningsloven, og i flere lover på skatterettens område.

Kapittel 10 omhandler plikten til å gjenbruke opplysninger (grunndata) som er registrert i Enhetsregisteret. En forutsetning for effektiv bruk og samordning av opplysninger om virksomheter, er at tilknyttede registre og andre offentlige organer gjenbraker organisasjonsnummeret og andre opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Reglene om dette i gjeldende enhetsregisterlov foreslås i all hovedsak videreført.

I kapittel 11 behandles reglene om registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Departementet foreslår å videreføre gjeldende regler om registreringsplikt i Enhetsregisteret. Dette betyr at juridiske personer, enkeltpersonforetak og visse andre typer virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret, Merverdiavgiftsregisteret eller annet tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Departementet foreslår også å gjøre registreringsplikten i Enhetsregisteret tydeligere for juridiske personer som er registrert i et tilknyttet register. Departementet foreslår å videreføre gjeldende hovedregel om registreringsrett i Enhetsregisteret. Det innebærer at juridiske personer, enkeltpersonforetak og visse andre typer virksomheter som ikke er registrert i et tilknyttet register, har registreringsrett i Enhetsregisteret.

Når det gjelder registreringsplikt i Foretaksregisteret, foreslår departementet å tydeliggjøre hvilke organisasjonsformer som har registrerings-

plikt. Departementet foreslår blant annet at kategorien «andre næringsdrivende selskaper» erstattes med regler som fastslår registreringsplikt for ansvarlige selskaper, kommandittselskaper, partrederier og europeiske økonomiske foretaksgrupper. Det er disse organisasjonsformene som registreres under kategorien «andre næringsdrivende selskaper» i dag. For foreninger foreslår departementet at registreringsplikten i Foretaksregisteret skal gjelde for foreninger som driver næringsvirksomhet. Forslaget innebærer at registreringsplikten for foreninger innsnevres sammenlignet med nåværende regler. Departementet foreslår også å videreføre enkeltpersonforetaks rett til registrering i Foretaksregisteret.

I kapittel 12 behandles regler om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. I dag er reglene innrettet ulikt i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Enhetsregisterloven har i all hovedsak generelle opplysningskrav som gjelder for alle virksomheter, mens foretaksregisterloven har egne paragrafer for ulike organisasjonsformer. Departementet foreslår at bestemmelsene isteden innrettes slik at det er hvilke typer opplysninger som angis.

Departementet foreslår enkelte endringer i hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Blant annet foreslår departementet å innføre krav om at varamedlemmer til styret skal registreres i Enhetsregisteret, mens kravet om å registrere observatører i Foretaksregisteret ikke er foreslått videreført.

Kapittel 13 omhandler krav til meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementet foreslår regler om meldinger som legger til rette for å ta i bruk nye og hensiktsmessige teknologiske løsninger uten at regelverket må endres. Det foreslås også endringer for å samordne reglene om meldinger i de to lovene. Hensikten er å gjøre reglene om krav til meldinger mer oversiktlige. Det kan legges til rette for høyere etterlevelse og gjøre det enklere for registrene å kontrollere at regelverket etterleves.

På enkelte områder vil det fortsatt være nødvendig med ulik regulering for de to registrene. Blant annet vil det være behov for særregler i enhetsregisterloven om ansvarsdelingen mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre knyttet til håndtering av meldinger.

Kapittel 14 omhandler krav om dokumentasjon og bekreftelse av opplysninger som meldes til registrering. Hvilke dokumentasjonskrav som skal stilles, må ses i sammenheng med den kontrollen Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

skal gjøre. Omfanget av kontrollen er avgjørende for hvilken dokumentasjon som er nødvendig. På noen områder er kontrollen ulik for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Kravene om dokumentasjon i gjeldende lover, særlig protokoll fra styremøter, og generalforsamlingen eller årsmøtet, medfører at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar og lagrer store mengder informasjon som ikke er nødvendig for å dokumentere de opplysningene som skal registreres. Denne typen overskuddsinformasjon kan også inneholde personopplysninger og forretningshemmeligheter. Departementet foreslår regler om dokumentasjon av de opplysningene som er meldt, som kan redusere mengden overskuddsinformasjon som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar. Blant annet foreslås det regler som åpner for at beslutninger som ligger til grunn for meldte opplysninger kan dokumenteres på annen måte enn ved at virksomhetene sender inn kopi av møteprotokoller. Det foreslås også regler som gir virksomhetene adgang til å slukke overskuddsinformasjon i dokumentasjonen som sendes inn. Det vil gi virksomhetene mulighet til å slukke personsensitive og forretningsensitive opplysninger som ikke er relevante for det som meldes til registrering og registerførerens kontroll. I tillegg foreslås det å gi departementet myndighet til å fastsette forskrift med nærmere krav til dokumentasjonens form og format. Gjennom regulering i forskrift vil kravene til dokumentasjon fortløpende kunne tilpasses den teknologiske utviklingen, for eksempel ved å kreve strukturerte og maskinlesbare data.

I kapittel 15 behandles regler om kontroll av det som meldes til registrering. Departementet foreslår regler som tydeliggjør hvilke forhold Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere, og foreslår at omfanget av kontrollen i større grad fremgår direkte av lovteksten. Departementet foreslår også at Foretaksregisteret skal ha generell adgang til å kontrollere at meldte opplysninger og grunnlaget for dem er i samsvar med lov, og er i samsvar med foretakets vedtekter hvis de er registrert. Det vil gi Foretaksregisteret mulighet til å foreta en mer utvidet kontroll der meldingen, dokumentasjon som inngår i meldingen eller andre opplysninger, gir registeret indikasjon på at meldte opplysninger ikke er i samsvar med lov eller eventuelle vedtekter. Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret vil også gi registeret mulighet til å foreta stikkprøvekontroll, og trolig kunne ha en preventiv virkning mot at aktører forsøker å melde noe som er i strid med lov eller vedtekter.

Når det gjelder Enhetsregisteret, foreslår departementet i kapittel 15 en viss innskjerping av Enhetsregisterets kontroll. Departementet foreslår blant annet at Enhetsregisteret skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning om styre, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ. Departementet foreslår samtidig at virksomheten skal sende inn dokumentasjon av at det foreligger slik beslutning. Forslagene vil styrke register- og datakvaliteten i Enhetsregisteret, og kan derved øke tilliten til at registrerte opplysninger er korrekte.

Kapittel 16 omhandler regler om registrering, underretning og kunngjøring. I punkt 16.1 behandles reglene om registrering og registreringsnektelse. Departementet foreslår enkelte justeringer i reglene om registreringsnektelse for å tilpasse disse til forslagene til nye kontrollregler. Nåværende regler om registrering og registreringsnektelse foreslås ellers i all hovedsak videreført.

Underretning av registrerings- og nektingsvedtak er behandlet i punkt 16.2. Departementet foreslår at det ved registrering av endringer i styret eller av daglig leder, skal sendes underretning om vedtaket til den som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem til styret eller daglig leder som følge av registreringen. For øvrig foreslås det å videreføre gjeldende regler om underretning.

Foretaksregisterloven har regler om at visse opplysninger som registreres i Foretaksregisteret skal kunngjøres i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. Reglene om kunngjøring gjennomfører i stor grad EØS-regelverk. I punkt 16.4 foreslår departementet å videreføre kunngjøringsreglene.

I kapittel 17 behandles reglene om legitimasjonsvirkninger av det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Reglene om legitimasjonsvirkninger er et viktig aspekt ved registerregelverket, og er en sentral grunn til at opplysningene i registrene brukes av næringslivet og andre. Reglene om legitimasjonsvirkninger står i dag i lovkapitler som dekker forskjellige bestemmelser. For å synliggjøre reglene bedre, foreslår departementet at reglene plasseres i egne kapitler i de nye lovene. Både enhetsregisterloven og foretaksregisterloven stiller krav til opplysninger som skal fremgå av virksomheters forretningsdokumenter, brev og nettsider mv. Formålet med kravene er å identifisere virksomhetene, slik at tredjeparter vet hvem de forholder seg til. Departementet foreslår at disse reglene videreføres.

Kapittel 18 omhandler regler om klage på registrerings- og nektingsvedtak og vilkår for å reise søksmål. Forvaltningslovens klageregler gjelder generelt for klager på vedtak som er fattet av forvaltningsorganer, med mindre annet er bestemt i særlovgivningen. I dag har foretaksregisterloven én regel som avviker fra forvaltningslovens klageregler, navnlig at den absolutte klagefristen på vedtak «om registrering» er tre måneder etter at vedtaket ble fattet. Departementet foreslår å videreføre dette i ny foretaksregisterlov og at det samme fastsettes i ny enhetsregisterlov.

Når det gjelder reglene om vilkår for å reise søksmål om registerførerens vedtak, er det i gjeldende foretaksregisterlov krav om at retten til å påklage vedtaket er benyttet og at klagen er avgjort. Klagebehandling i forvaltningen er normalt rimeligere og raskere enn domstolsbehandling, og bidrar til at man unngår parallell klage- og domstolsbehandling om samme registrerings- eller nektingsvedtak. Departementet foreslår å videreføre reglene i ny foretaksregisterlov og å fastsette det samme i ny enhetsregisterlov. Departementet foreslår også nye regler som gir registerføreren adgang til å stille behandlingen av en melding eller klage i bero der det er reist søksmål om forhold som kan få betydning for behandlingen av meldingen eller klagen.

Kapittel 19 behandler spørsmål om retting av feil, påtegninger og sletting av opphørte virksomheter fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Punkt 19.1 omhandler retting av feil i registrene uten at virksomheten må sende inn endringsmelding. Departementet foreslår at hovedregelen skal være at retting bare kan foretas dersom berørt virksomhet får forhåndsvarsel. Departementet foreslår at det ikke skal være krav om forhåndsvarsel der rettingen er ubetenkelig. I punkt 19.2 foreslår departementet nye regler om påtegninger, det vil si en skriftlig anmerkning i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret som gir tilleggsinformasjon om en registrert opplysning. Forslagene innebærer til en viss grad å lovfeste praksis i registrene. I punkt 19.3 behandles regler om sletting av opphørte virksomheter fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Foretaksregisterloven stiller i dag krav om varsling og deretter kunngjøring i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon før en opphørt virksomhet kan slettes fra Foretaksregisteret. Departementet foreslår at krav om kunngjøring også innføres i Enhetsregisteret. Øvrige regler om sletting foreslås i all hovedsak videreført.

Kapittel 20 omhandler regler om utlevering av opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksre-

gisteret, innhenting av opplysninger til registrene og utveksling av opplysninger mellom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og utenlandske foretaksregistre.

Når det gjelder utlevering av opplysninger, fastsetter gjeldende regler at enhver kan kreve innsyn i opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette gjelder likevel ikke fødselsnummer og d-nummer som kun offentlige myndigheter og visse andre aktører kan få tilgang til. Disse reglene har nylig vært behandlet av Stortinget og foreslås videreført. Dette er behandlet i punkt 20.1.

Enhetsregisterets og Foretaksregisterets adgang til å innhente opplysninger er behandlet i punkt 20.2. Ifølge enhetsregisterloven kan opplysninger som er registrert i tilknyttede registre, innhentes og registreres i Enhetsregisteret. Enhetsregisterloven fastsetter også at opplysninger som er registrert i andre registre enn tilknyttede registre, kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret dersom registerføreren mener at det ikke er betenkelig. Reglene gir Enhetsregisteret adgang til å innhente opplysninger både fra offentlige registre og registre som ikke føres av offentlig myndighet (ikke-offentlige registre). Departementet foreslår at den nye loven gir Enhetsregisteret samme adgang som i dag til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre offentlige registre. Rettssikkerhetshensyn tilsier imidlertid at det bør fastsettes særskilt hvilke ikke-offentlige registre som Enhetsregisteret kan innhente opplysninger fra. Departementet foreslår at det gis en forskriftshjemmel om dette. Innhenting av opplysninger fra ikke-offentlige registre vil legge til rette for effektiv utnyttelse og samordning av grunndata, og bidra til å redusere næringslivets oppgaveplikter. Departementet foreslår at Foretaksregisteret gis samme adgang.

Gjeldende regler om overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret til andre offentlige registre foreslås i all hovedsak videreført. Dette er behandlet i punkt 20.3. Bestemmelsene om utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger mellom Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret og utenlandske foretaksregistre gjennom registersammenkoblingssystemet BRIS trådte i kraft i juli 2023. Bestemmelsene gjennomfører EØS-regelverk. Departementet foreslår i punkt 20.4 å videreføre disse bestemmelsene.

Det er i dag ingen egne bestemmelser som gir Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret hjemmel til å overføre taushetsbelagt informasjon til

andre offentlige myndigheter. Departementet foreslår i punkt 20.5 at begge registrene gis hjemmel til å kunne varsle og utlevere taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter som de kan ha bruk for i sin virksomhet. Departementet foreslår også at finansforetak skal kunne varsles. Den offentlige myndigheten eller finansforetaket som mottar varselet, må selv vurdere om og i tilfelle hvordan det skal ageres på varselet. Varsling vil være særlig aktuelt ved mistanke om at det er brukt uriktig eller falsk dokumentasjon eller identitet eller det er meldt andre uriktige opplysninger i forbindelse med nyregistrering av en virksomhet eller registrering av nye rolleinnhavere.

Kapittel 21 omhandler reglene om statens erstatningsansvar ved feil. Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har regler som fastslår statens plikt til å yte erstatning for tap som skyldes visse feil fra registreringsmyndighetens side. Departementet foreslår å videreføre reglene.

I kapittel 22 behandles regler om sanksjoner og tvangsmulkt. Foretaksregisterloven har regler om straff ved brudd på plikten til å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding til Foretaksregisteret. Det er ikke straffebestemmelser i enhetsregisterloven. Departementet foreslår ingen endringer i dette. Departementet vil imidlertid vurdere straffereguleringen i en samlet gjennomgang av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets virkemidler og sanksjoner for brudd på lovene. Se punkt 22.1.

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har flere bestemmelser som gir hjemmel til å illegge virksomheter og meldepliktige tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg eller lovpålagte plikter. Formålet med tvangsmulkt er å fremtvinge oppfyllelse. Nåværende regler gir Foretaksregisteret videre adgang til å illegge tvangsmulkt enn Enhetsregisteret. Departementet foreslår i punkt 22.2 å samordne registrenes adgang til å illegge tvangsmulkt. Departementet foreslår at reguleringen av tvangsmulkt samles i én paragraf i hver av de to lovene.

I kapittel 23 omtales regler i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven som ikke foreslås videreført. Enkelte av reglene kan utgå fordi de ikke har vært brukt eller fordi de ikke brukes lenger. Andre regler foreslås fjernet fordi de er dekket i annet regelverk.

I kapittel 24 omtales tidspunkt for ikraftsetting av lovforslagene. Enkelte av forslagene krever at det gjøres tekniske tilpasninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, før bestemmelsene kan tre i kraft. Arbeidet med de tekniske tilpasningene

må blant annet ses i lys av og i sammenheng med annet teknisk utviklingsarbeid i Brønnøysundregistrene, som for eksempel arbeidet med å få på plass en ny innrapporteringsløsning.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene er behandlet i kapittel 25. Forslagene vil legge til rette for økt bruk av digitale løsninger. Dette kan ha en positiv effekt for næringslivet og frivilligheten i form av reduserte adminis-

trative og økonomiske byrder. Tids- og ressursbesparelser kan også innebære et lavere etableringshinder og gjøre det enklere å starte næringsvirksomhet. Enkelte av forslagene vil kreve tekniske tilpasninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, mens andre forslag forventes å medføre noe økt administrasjon for Brønnøysundregistrene. Kostnadene til dette dekkes innenfor de ordinære budsjetttrammene.

2 Bakgrunn for forslagene

Nærings- og fiskeridepartementet sendte 19. juni 2024 høringsnotatet *Forslag til ny lov om Enhetsregisteret, ny lov om Foretaksregisteret og nye forskrifter til lovene mv.* på offentlig høring. Det fremgår av høringsnotatet at lovforslagene skal erstatte enhetsregisterloven fra 1994 og foretaksregisterloven fra 1985, mens forslagene til nye forskrifter skal erstatte forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret (heretter enhetsregisterforskriften) og forskrift 18. desember 1987 nr. 984 om registrering av foretak (heretter foretaksregisterforskriften). Høringsfristen var 20. september 2024. Høringsnotatet ble utarbeidet i samarbeid med Brønnøysundregistrene som forvalter Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsetaten (NAV)
 Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Digitaliseringsdirektoratet
 Domstolsadministrasjonen
 Finansklagenemnda
 Finanstilsynet
 Eksportfinansiering Norge
 Konkurransetilsynet
 Konkursrådet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Nord universitet
 Norges Bank
 Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
 Regelrådet
 Regjeringsadvokaten
 Riksadvokaten
 Riksrevisjonen
 Skattedirektoratet
 Statistisk sentralbyrå
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Stavanger

Universitetet i Tromsø
 Økokrim

Advokatfirma DLA Piper Norway DA
 Advokatfirmaet BAHR AS
 Advokatfirmaet CLP DA
 Advokatfirmaet Føyen AS
 Advokatfirmaet Grette AS
 Advokatfirmaet Hjort DA
 Advokatfirmaet Haavind AS
 Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS
 Advokatfirmaet Schjødt AS
 Advokatfirmaet Selmer AS
 Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS
 Advokatfirmaet Thommessen AS
 Advokatfirmaet Wiersholm AS
 Advokatfirmaet Østgård DA
 AGP Advokater AS
 Akademikerne
 AksjeNorge – Stiftelsen til fremme av aksjemarkedet
 Aksjonærforeningen i Norge
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Arntzen de Besche Advokatfirma AS
 BDO Advokater AS
 BN Bank ASA
 Brækhus Advokatfirma DA
 CMS Kluge Advokatfirma AS
 DNB Bank ASA
 Danske Bank NUF
 Deloitte Advokatfirma AS
 Den Norske Advokatforening
 Den Norske Aktuarforeningen
 Den norske Revisorforening
 DNB Markets
 Eiendom Norge
 Ernst & Young Advokatfirma AS
 Euronext Securities Oslo
 Experian
 Finans Norge
 Finansforbundet
 Garmann, Mitchell & Co Advokatfirma DA
 Gjensidige Forsikring ASA
 Handelsbanken NUF
 Hovedorganisasjonen Virke
 IKT-Norge

Innovasjon Norge
 Kommunal Landspensjonskasse (KLP)
 KPMG Law Advokatfirma AS
 KS-Kommunesektorens Organisasjon
 Kvale Advokatfirma DA
 Landkreditt Bank AS
 Landsorganisasjonen i Norge
 Lederne
 Markedsforbundet
 NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
 Nordic Trustee AS
 Norges Handelshøyskole
 Norges Juristforbund
 Norges Kreditorforbund
 Norges Rederiforbund
 Norsk Eiendomsmeglerforbund
 Norsk Journalistlag
 Norsk Kapitalforvalterforening
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk Venturekapitalforening
 Norsk Økrimforening
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 OBOS BBL
 Oslo Børs
 Pareto Bank ASA
 Posten Bring AS
 Pressens offentlighetsutvalg
 Regnskap Norge
 Rettspolitisk forening
 SANDS Advokatfirma DA
 Skatterevisorenes Forening
 SMB Norge
 SpareBank 1 Gruppen
 Sparebanken Sør
 Stiftelsen for en kritisk og undersøkende presse
 (SKUP)
 Stiftelsen Handelshøyskolen BI
 Tax Justice Norge
 Transparency International
 Unio
 Verdipapirfondenes Forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen ASA
 Wikborg Rein Advokatfirma AS
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
 Økonomiforbundet
 Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS

Følgende instanser kom med realitetsmerknader til forslagene i høringsnotatet:

Brønnøysundregistrene

Digitaliseringsdirektoratet
 Finanstilsynet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Norges Bank
 Oslo tingrett
 Regelrådet
 Skattedirektoratet
 Språkrådet
 Statistisk sentralbyrå

Anonym
 Advokatforeningen
 Amesto AccountHouse AS
 Den norske Revisorforening
 Dun & Bradstreet Norway AS
 Finans Norge
 Frivillighet Norge
 Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner
 Noregs Mållag
 Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening (samlet)
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 PolyNorge
 Regnskap Norge
 Rohči veilag
 Skatteforsk – Centre for Tax Research NMBU
 SMB Norge

Følgende instanser har svart at de ikke har merknader til forslagene i høringsnotatet:

Domstolsadministrasjonen
 Forsvarsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet
 Klima- og miljødepartementet
 Kunnskapsdepartementet

Hovedsynspunkter i sentrale høringsuttalelser gjengis i proposisjonen. Høringsuttalelsene er tilgjengelige i sin helhet på departementets nettside.

Enkelte høringsinnspill gjelder forslagene til nye forskrifter som ble lagt frem i høringsnotatet sammen med lovforslagene. Disse høringsinnspillene vil bare bli gjengitt, kommentert og vurdert der det har betydning for lovforslagene i proposisjonen. Stortingets behandling av lovforslagene vil kunne påvirke endelig utforming av forskriftene. Departementet vil derfor vurdere høringsinnspill som gjelder forslag til forskriftsregulering etter Stortingets behandling.

3 Om Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

3.1 Enhetsregisterets formål og oppgaver

Enhetsregisteret samler informasjon om virksomheter i ett sentralt register, og gir hver enkelt virksomhet en unik identifikator; det nisifrede organisasjonsnummeret. Enhetsregisteret forvaltes av Brønnøysundregistrene og reguleres av lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven) med forskrifter. Formålet med Enhetsregisteret er å «fremme effektiv utnyttelse og samordning av offentlige opplysninger om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter», jf. enhetsregisterloven § 1 første ledd. Organisasjonsnummeret ble innført da Enhetsregisteret ble etablert i 1995. Før det var det ingen felles entydig identifikator for virksomheter. Det var stor grad av dobbeltrapping til myndighetene for brukerne, og det var liten kontakt mellom de offentlige myndighetene som samlet inn opplysninger om virksomheter.

Enhetsregisteret er sammen med blant annet Folkeregisteret, Altinn og ID-porten en av de nasjonale felleskomponentene som bidrar til å gi innbyggerne mer enhetlige digitale tjenester på tvers av forvaltningen. Det at Enhetsregisteret er en nasjonal felleskomponent, innebærer at opplysningene i registeret skal gjenbrukes og fungere som en byggekloss i utviklingen av de digitale tjenestene i forvaltningen. Krav om gjenbruk av data fra Enhetsregisteret som nasjonal felleskomponent innebærer høye krav til at de opplysningene som registreres, er korrekte. Det må derfor også være klart hvilken kontroll som gjøres av de opplysningene som blir registrert.

Enhetsregisteret registrerer grunndata om virksomheter. Grunndata er ikke-sensitive basisopplysninger om virksomheter som registreres i forvaltningens registre, som er av felles interesse og som fritt kan brukes av andre enn den myndigheten som registrerer dem. Grunndata omfatter for det første identifikasjonsdata, det vil si opplysninger som kreves for å gi tilstrekkelig identifikasjon av virksomheten, slik som virksomhetens navn, organisasjonsnummer og organisasjonsform. Grunndata omfatter også tilleggsdata om

virksomheten, slik som adresse, aktivitet, hvem som innehar roller i virksomheten slik som styremedlemmer, daglig leder, revisor, regnskapsfører, hvilke tilknyttede registre virksomheten eventuelt er registrert i, mv. Enhetsregisteret inneholder grunndata om cirka 1,1 millioner virksomheter. Disse opplysningene brukes i stor skala både på tvers av forvaltningen og av private aktører. Når Enhetsregisteret deler grunndata om virksomheter, bidrar det til å redusere antallet opplysninger som næringsdrivende må sende inn til det offentlige. Opplysningene blir meldt én gang, og virksomhetene slipper å melde de samme opplysningene flere ganger. Gjenbruk av grunndata fra Enhetsregisteret bidrar til gode tjenester både for virksomhetene og offentlig forvaltning. Enhetsregisteret bidrar på denne måten til å redusere ressursbruken både for private virksomheter og offentlig forvaltning.

Organisasjonsnummeret gir hver enkelt virksomhet en identifikator som både skal brukes av virksomheten og kan gjenbrukes av alle. Det unike organisasjonsnummeret gjør det enkelt å utveksle grunndata. Gjenbruk av grunndata er et sentralt element i digitalisering av forvaltningen. Det følger også av lov 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaveregisteret § 5 at det offentlige plikter å samordne oppgaveplikter for næringsdrivende når oppgavepliktene egner seg for samordning. Organisasjonsnummeret gjør det praktisk mulig for offentlige organer å samordne innhenting av opplysninger og dermed redusere antallet oppgaveplikter for næringsdrivende.

Enhetsregisterloven § 4 regulerer hvilke virksomheter som har registreringsplikt i Enhetsregisteret. Det følger av paragrafen at juridiske personer og visse andre organisasjonsformer skal registreres i Enhetsregisteret dersom de registreres i et tilknyttet register. Et tilknyttet register har rett og plikt til å bruke grunndata fra Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 11. De tilknyttede registrene er i dag arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aaregisteret), Foretaksregisteret, Stiftelsesregisteret, Merverdiavgiftsregisteret, Bedrifts- og foretaksregisteret hos Statistisk sentralbyrå (registre-

ret het Virksomhets- og foretaksregisteret frem til 17. september 2024), Skattedirektoratets register over upersonlige skattytere og Konkursregisteret, jf. enhetsregisterloven § 2 bokstav b.

Juridiske personer og andre organisasjonsformer som er nevnt i enhetsregisterloven § 4, men som ikke er registrert i et tilknyttet register, har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 12 andre ledd. Det samme følger av forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret (enhetsregisterforskriften) § 8 første ledd.

Enhetsregisteret skal straks tilgjengeliggjøre registrerte opplysninger for tilknyttet register som har behov for opplysningene, jf. enhetsregisterloven § 21. De tilknyttede registrene skal også forsyne Enhetsregisteret med opplysninger, jf. enhetsregisterloven § 13. Om virksomheten er registrert i Merverdiavgiftsregisteret og hvor mange ansatte det er i virksomheten, er eksempler på opplysninger som registreres og deles. I tillegg er opplysningene i Enhetsregisteret, bortsett fra fødselsnummer og d-nummer, offentlig tilgjengelige for enhver som ønsker informasjon om en virksomhet, jf. enhetsregisterloven § 22 andre ledd.

Enhetsregisteret avgir data på ulike måter, blant annet i sanntid (som åpne data). Enhetsregisteret leverer også informasjon om daglige endringer i registeret til en rekke aktører i offentlig forvaltning og privat sektor.

3.2 Foretaksregisterets formål og oppgaver

Hovedformålet med Foretaksregisteret er å samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre sentrale opplysninger om norske næringsdrivende foretak til alle som har behov for informasjon om aktører i norsk næringsliv. Det samme gjelder opplysninger om utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge. I Foretaksregisteret registreres blant annet opplysninger om foretaksnavn, organisasjonsform, ledelse og fullmaktsforhold. I Foretaksregisteret registreres også noen andre typer opplysninger om foretaket enn de opplysningene som registreres i Enhetsregisteret, herunder aksjekapital og vedtekter. I tillegg stiller særlovgivningen krav om at visse typer opplysninger eller beslutninger skal registreres i Foretaksregisteret. Eksempler på dette er beslutninger om kapitalforhøyelse og tildeling av visse styrefullmakter etter aksjelovgivningen. Registrering i Foretaksregisteret gir legitimasjonsvirkninger og

økonomisk oversikt, og bidrar til trygghet og tillit i næringslivet.

Foretaksregisteret ble etablert i 1988, og videreførte da funksjonene til nærmere 100 lokale handelsregistre. Foretaksregisteret forvaltes av Brønnøysundregistrene, og reguleres av lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak (foretaksregisterloven) med forskrifter.

Foretaksregisterloven § 2-1 angir hvilke foretak som skal registreres i Foretaksregisteret. Blant annet skal aksjeselskaper, samvirkeforetak, næringsdrivende stiftelser, kommunale foretak og foreninger som driver næringsvirksomhet, registreres i Foretaksregisteret.

Registrering i Foretaksregisteret gir vern for foretaksnavnet og legitimasjon for personer med utøvende roller i foretaket. Enhver kan bestille firmaattest som inneholder grunnleggende informasjon om foretaket. Firmaattesten er en bekreftelse på at foretaket er registrert i Foretaksregisteret, den bekrefter hvem som er ansvarlige i foretaket, og kan fremlegges som legitimasjon overfor finansinstitusjoner, kunder, leverandører og offentlige myndigheter. Registrering i Foretaksregisteret er også stilt som vilkår i annet regelverk. Blant annet er registrering i Foretaksregisteret et vilkår for å pantsette driftstilbehør og varelager, jf. lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant (panteloven) § 3-4, jf. § 3-5 bokstav a, og § 3-11.

Norges EØS-rettslige forpliktelser på selskapsrettsområdet påvirker i noen grad Foretaksregisteret. Blant annet skal Foretaksregisteret utveksle og oppdatere opplysninger om enkelte organisasjonsformer gjennom registersammenkoblings-systemet *Business Register Interconnection System* (BRIS), se blant annet foretaksregisterloven § 8-3. Dette har ført til større åpenhet rundt og tilgjengelighet til opplysninger knyttet til disse organisasjonsformene, samt lagt bedre til rette for at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret om slike organisasjonsformer, er korrekte og oppdaterte (registerkvalitet). Det finnes også en rekke andre EØS-rettslige forpliktelser som påvirker registrering i Foretaksregisteret og som er gjennomført i foretaksregisterloven og forskrifter til denne loven. Eksempler på dette er flere av kravene om kunngjøring av opplysninger i Foretaksregisteret i foretaksregisterloven § 6-2 og § 6-3, og den særskilte bestemmelsen om legitimasjonsvirkninger i foretaksregisterloven § 10-1 andre ledd.

Foretaksregisteret er et tilknyttet register til Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 2 bokstav b nr. 2. Det innebærer at foretak som

registreres i Foretaksregisteret, skal registreres i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 4.

3.3 Forholdet mellom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Formålene til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er forskjellige. Enhetsregisteret inneholder opplysninger om alle virksomheter, uavhengig av organisasjonsform og aktivitet. Foretaksregisteret inneholder primært opplysninger om næringsdrivende foretak. Se om dette i punkt 3.1 og punkt 3.2. Som følge av at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har ulike formål, stiller enhetsregisterloven og foretaksregisterloven ulike krav til hvilke opplysninger som skal registreres i de to registrene. Generelt er det krav om å registrere flere opplysninger i Foretaksregisteret enn i Enhetsregisteret. Den kontrollen som føres i forbindelse med saksbehandlingen av meldinger som kommer inn til registrering, er også ulik for de to registrene. Den underliggende dokumentasjonen som ligger til grunn for registreringen, vil ofte være mer omfattende og inneholde en rekke opplysninger som ikke er nødvendige for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal utøve sin kontroll.

Enhetsregisteret prøver om opplysninger og dokumentasjon er i samsvar med reglene i enhetsregisterloven og forskrifter til denne loven, jf. enhetsregisterloven § 17. Ved nyregistrering samt ved registrering av rolleinnhavere har registerfører en noe utvidet adgang til å føre kontroll også mot andre lover og forskrifter. Dette omfatter å kontrollere at enheten som meldes til registrering er en registreringsenhet, og at innmeldte rolleinnhavere oppfyller vilkår som blir stilt for å ha den aktuelle rollen i enheten. Eksempler på slike vurderinger kan være om et tingsrettslig sameie oppfyller kravene til å være et sameie etter lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameie (sameigelova), og om en person som er under myndighetsalder har anledning til å bli registrert som innehaver av et enkeltpersonforetak etter lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven).

Foretaksregisterets kontroll av meldinger er mer omfattende. Foretaksregisteret skal prøve om det som har kommet inn til registrering og grunnlaget for det er i samsvar med lov og har blitt til i samsvar med lov, jf. foretaksregisterloven § 5-1. En kontroll av at det som meldes er «i samsvar med lov» innebærer kontroll både av innholdet i det som meldes og av saksbehandlingen som ligger til grunn for det. Registerførerens kontroll

omfatter bare det som meldes til registrering. Ved registrering av styremedlemmer i et aksjeselskap skal Foretaksregisteret blant annet kontrollere at saksbehandlingen som ligger til grunn for valget av styremedlemmene, har vært i tråd med reglene i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksje-loven), og at styremedlemmene er valgt av rett organ. Hvis foretakets vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, skal registeret også prøve om det som er meldt til registrering, stemmer med vedtektene og har blitt til i samsvar med disse. Ulike tiltak skal bidra til å sikre at de opplysningene som meldes til Foretaksregisteret er korrekte. Elektronisk innsending reduserer risiko for feil sammenlignet med papirmeldinger, mens krav til at meldingen er signert av en meldepliktig person og verifisering mot Folkeregisteret skal sikre korrekt identitet.

Noen endringer i foretak er av særlig betydning for kreditorer og andre tredjeparter, for eksempel kapitalnedsettelse, fusjon og fisjon. Slike endringer skal etter særlovgivningen skje i flere trinn med det formål å beskytte tredjeparter. Foretaksregisteret inneholder derfor også opplysninger om beslutninger som skal igangsette kreditorfrist, i tillegg til selve gjennomføringen av endringen. Det er også lovkrav om at visse styrefullmakter skal registreres i Foretaksregisteret før de brukes. Et eksempel er styrefullmakt til erverv av egne aksjer.

Informasjon om virksomheter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er offentlig tilgjengelig på Brønnøysundregistrens nettsider (www.brreg.no). Der kan man få informasjon ved å søke på virksomhetens navn eller foretaksnavn eller organisasjonsnummer.

Det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, har legitimasjonsvirkninger, jf. enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1. Dette bidrar til trygghet i næringslivet, fordi tredjeparter kan legge til grunn at opplysningene som er registrert er korrekte. Rettsvirkninger av registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er nærmere omtalt i punkt 11.1.5.

3.4 Kilder til opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

3.4.1 Flere ulike kilder

Både virksomhetene selv og en rekke andre aktører er viktige kilder til opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. De største bidragsyterne er de tilknyttede registre til Enhetsregisteret i tillegg til andre offentlige registre, som

matrikkelen og Folkeregisteret, domstolene, politiet, statsforvalterne og utenlandske foretaksregistre.

3.4.2 Tilknyttede registre

Tilknyttede registre er i dag arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret), Foretaksregisteret, Stiftelsesregisteret, Merverdiavgiftsregisteret, Bedrifts- og foretaksregisteret hos Statistisk sentralbyrå, Skattedirektoratets register over upersonlige skattytere og Konkursregisteret. De tilknyttede registrene har et felles ansvar for at grunndata som er registrert i Enhetsregisteret har så god kvalitet som mulig. For å oppnå dette er det blant annet etablert rutiner for innrapportering som bygger på en «spilelagstankegang», der de tilknyttede registrene har en sentral rolle ved at de har et felles ansvar for innmelding, kontroll og ajourhold av opplysninger til Enhetsregisteret.

Både nyregistrering i Enhetsregisteret og senere endringsmeldinger kan skje gjennom registrering i et tilknyttet register der enheten er registreringspliktig. De tilknyttede registrene innhenter store mengder opplysninger om juridiske personer m.m., og de enkelte tilknyttede registrene vurderer og kontrollerer hvilke enheter som omfattes av de ulike særlovene som fastsetter registreringsplikt.

Hvis melding om nyregistrering sendes til et tilknyttet register, skal det tilknyttede registeret straks formidle opplysninger til Enhetsregisteret for identifikasjon og tildeling av organisasjonsnummer. Tilsvarende blir informasjon som registreres og kontrolleres av et tilknyttet register, utvekslet til Enhetsregisteret. Dette sikrer at tilgjengelig informasjon er oppdatert og kontrollert.

At virksomheten er registrert i et tilknyttet register, er blant de opplysningene som registreres i Enhetsregisteret.

3.4.3 Andre offentlige registre

I tillegg til tilknyttede registre er også en rekke andre offentlige registre kilder til opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Med hjemmel i enhetsregisterloven kan Enhetsregisteret innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre registre enn tilknyttede registre, når «registerfører mener det ikke er betenkelig», jf. enhetsregisterloven § 20 andre ledd. Dette gjøres i stor utstrekning i dag. Det finnes ingen tilsvarende hjemmel i foretaksregisterloven. Foretaks-

registeret kan likevel registrere enkelte opplysninger, for eksempel navn og adresse fra Folkeregisteret, samt bruke andre offentlig tilgjengelige kilder i sin kontroll av opplysninger. Ifølge Digitaliseringsrundskrivet 2024¹ skal det offentlige bruke opplysninger om personer og virksomheter som er registrert i Folkeregisteret for å unngå dobbeltrapportering og sikre gjenbruk av oppdatert og korrekt informasjon.

Ved registrering av roller i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal registeret inneholde opplysninger om navn, adresse og fødselsnummer eller d-nummer. Opplysninger om navn og adresse hentes fra Folkeregisteret som inneholder opplysninger om alle personer som er eller har vært bosatt i Norge.

Ved registrering av forretningsadresse og postadresse i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret, kontrolleres den meldte adressen opp mot matrikkelen, som er Norges offisielle eiendomsregister.

Melding om revisor og regnskapsfører kontrolleres mot opplysninger i Revisorregisteret og Regnskapsførerregisteret, som er en del av Finanstilsynets virksomhetsregister. Disse registrene inneholder en oversikt over alle godkjente statsautoriserte revisorer og regnskapsførere. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret godkjenner kun registrering av revisorer og regnskapsførere som er registrert i Revisorregisteret eller Regnskapsførerregisteret.

Særlovgivningen inneholder også bestemmelser som legger føringer for registrering. Ved registrering av finansforetak i Foretaksregisteret må foretaket legge ved tillatelse fra Finanstilsynet til å drive finansforetak, og vedtekter, jf. lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) § 7-11. Finansforetakets vedtekter må på forhånd være godkjent av Finansdepartementet, jf. finansforetaksloven § 7-10. Det er kun foretak som er registrert i Finanstilsynets virksomhetsregister som kan registreres som finansforetak, og dette registeret er derfor en kilde til opplysninger i Foretaksregisteret.

Regnskapsregisteret inneholder opplysninger om årsregnskap og mellombalanse og hva som er fastsettelsesdatoen. Dette er blant annet relevant ved registrering av kapitalnedsettelse for aksjeselskaper i Foretaksregisteret, fordi det i meldingen til Foretaksregisteret skal opplyses om beslutningen er basert på sist godkjente årsregnskap eller en mellombalanse, jf. aksjeloven § 12-4, og ved

¹ Se Digitaliseringsrundskrivet 2024 (regjeringen.no)

kontroll av om fravalg av revisjon etter aksjeloven § 7-6 kan registreres.

Fra Frivillighetsregisteret og Partiregisteret henter Enhetsregisteret opplysninger om enheten er registrert i disse registrene. Fra ansattedelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret henter Enhetsregisteret opplysninger om antall ansatte.

Patentstyret er registreringsmyndigheten i Norge for patenter, varemerker og design, herunder for vern av foretaksnavn. Det kan fremsettes krav til Patentstyret om at et registrert foretaksnavn oppheves. Dersom kravet om administrativ overprøving tas til følge, skal dette registreres i Foretaksregisteret. Avgjørelser som er truffet av Patentstyret, kan dermed også være kilde til opplysninger i Foretaksregisteret.

3.4.4 Domstolene, politiet og statsforvaltere

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar også meldinger fra domstolene og andre offentlige organer om forhold som gjelder registrerte virksomheter, når særlovgivningen har bestemmelser om dette. Meldingene kan blant annet omfatte opplysninger om akkord og konkurs, om rettighetstap etter lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) § 56, om fratakelse av rettslig handleevne etter vergemålsloven, og om oppløsning av aksjeselskaper etter aksjeloven § 16-15.

På bakgrunn av dom, kjennelse eller annen rettslig beslutning kan domstolene også begjære at opplysninger om en virksomhet blir registrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, jf. enhetsregisterloven § 15a fjerde ledd og foretaksregisterloven § 4-7 andre ledd. Denne adgangen er særlig praktisk for å få registrert revisor som er oppnevnt av tingretten med hjemmel i aksjeloven § 7-3 andre ledd eller lov 13. juni 1997 nr. 45 om

allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) § 7-3 andre ledd, og ved midlertidig forføyning.

3.4.5 Utenlandske foretaksregistre

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar opplysninger om utenlandske virksomheter som er registrert med filial i Norge (norskregistrert utenlandsk foretak, NUF), gjennom registersammenkoblingssystemet BRIS, jf. enhetsregisterloven § 22a, foretaksregisterloven § 8-3 og forskrift 22. desember 2023 nr. 2308 om utveksling av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS) mv.

BRIS kobler sammen de europeiske foretaksregistrene. Virkeområdet til BRIS er «limited liability companies» som i Norge er aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og europeiske selskaper. I tillegg er norske filialer av utenlandske foretak omfattet.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar melding gjennom BRIS når det skjer endringer i registeret i hjemstaten til det utenlandske foretaket som er registrert i Norge. Det samme gjelder dersom et norsk foretak oppretter, endrer eller sletter en filial i utlandet. I tillegg mottar registrene melding om statusendringer, slik som sletting, konkursåpning og grenseoverskridende fusjon. Opplysninger om utenlandske foretak oppdateres automatisk uten melding fra foretaket selv.

3.4.6 Andre kilder

Ved registrering av postboksadresse brukes Posten Bring AS' Adresseregister og Postnummerregister for å sikre at den meldte postboksadressen er korrekt.

4 Brukere av registrene og hva opplysningene brukes til

4.1 Innledning

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er de viktigste kildene til grunndata om norske virksomheter, både innenfor næringslivet, frivilligheten og offentlig forvaltning. Enhetsregisteret inneholder grunndata om cirka 1,1 millioner virksomheter. Blant disse er det om lag 406 000 aksjeselskaper, 433 000 enkeltpersonforetak, 125 000 foreninger, 31 000 eierseksjonssameier, 6 800 samvirkeforetak, 6 900 tingsrettslige sameier, 229 allmennaksjeselskaper og 47 boligbyggelag. Av de drøyt én million virksomhetene som er registrert i Enhetsregisteret, er om lag 543 000 virksomheter også registrert i Foretaksregisteret.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar hver dag meldinger om nye virksomheter og meldinger som endrer opplysninger om registrerte virksomheter. I 2024 behandlet de to registrene til sammen 660 208 meldinger om nyregistrering, endringsmeldinger og slettinger.

Opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er offentlige. Enhver har rett til innsyn i slike opplysninger. De aller fleste opplysningene er gratis og enkelt tilgjengelig på Brønnøysundregistrenes nettsider, eller de kan bestilles i Brønnøysundregistrenes elektroniske bestillingsløsning. De fleste opplysninger fra Enhetsregisteret deles også via API-tilganger, som gjør at de kan benyttes i brukernes egne fagsystemer. På denne måten kan aktører enkelt skaffe opplysninger om norske virksomheter de

har bruk for, og om utenlandske foretak som har virksomhet i Norge. Enhver kan, kun begrenset av øvrig lovverk, bruke registrerte opplysninger til det vedkommende måtte ønske.

I 2024 ble det gjort om lag 5,97 milliarder oppslag i Enhetsregisteret. Dette tilsvarer om lag 16,3 millioner oppslag daglig og 189 oppslag i sekundet. Av disse var det blant annet om lag 11,2 millioner oppslag i Enhetsregisterets oversikt over konserner i 2024. Det ble også gjort mange oppslag om rolleopplysninger. Se tabellen nedenfor.

Antallet oppslag viser at det er stort behov for de registrerte opplysningene, og at de er godt integrert og brukt i næringslivet og andre steder. Brukerundersøkelser fra de siste årene viser at både næringslivet og befolkningen er trygge på kvaliteten på data fra Brønnøysundregistrene. Ved brukerundersøkelsen i 2024 var den opplevde tryggheten på 88 prosent. Ifølge Brønnøysundregistrenes egen brukerundersøkelse opplever brukerne at dataene er lett tilgjengelige, oppdaterte og av høy kvalitet som ikke trenger å etterprøves.¹

Opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret blir brukt i offentlig, privat og frivillig sektor. I næringslivet blir opplysningene brukt i stort omfang i forbindelse med samhandling med andre virksomheter. Eksempler på noen særlige brukergrupper er banker, forsikrings-

¹ Årsrapport 2024 for Brønnøysundregistrene

Tabell 4.1 Oppslag om rolleopplysninger i 2024

	Antall
Oppslag rolleopplysninger API (inkluderer webgrensesnitt)	466 381 592
Oppslag rolleopplysninger web services på organisasjonsnummer, inkluderer fødselsnummer i responsen	36 012 204
Oppslag rolleopplysninger web services på organisasjonsnummer, inkluderer fødselsdato i responsen	19 213 396
Oppslag rolleopplysninger web services på fødselsnummer	6 682 861

Kilde: Tall fra Brønnøysundregistrene

selskaper, regnskapsførere, revisorer og rådgivere. Offentlige brukere er for eksempel Skatteetaten, Statistisk sentralbyrå (SSB) og NAV. Opplysningene i registrene blir også brukt av pressen. Noen virksomheter bygger også egne tjenester der de bruker data fra registrene. Opplysningene i registrene blir også brukt av privatpersoner. Virksomhetene selv og personer som er registrert med roller (styremedlem mv.), er også viktige brukergrupper. De bruker registrene til å dele informasjon om virksomheten utad, slik at offentlige opplysninger kan hentes i registeret og ikke hos virksomheten selv. Se nærmere omtale i punkt 4.2 og 4.3 nedenfor.

I dette kapitlet vil departementet gi en oversikt over hvem som i hovedsak er brukere av opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og beskrive hvilke opplysninger de enkelte brukergruppene har størst behov for og hva de brukes til.

Noen behov gjelder generelt for alle brukergrupper. Det ene er at opplysningene er enkelt tilgjengelige. Det andre er at opplysningene er oppdaterte. Det fordrer at det både er enkelt å registrere nye virksomheter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og også å få registrert nye eller endrede opplysninger.

Brukergruppene har også behov for at registrerte opplysninger er korrekte. I dette ligger at de registrerte opplysningene er i samsvar med det som virksomheten selv har besluttet, og at den faktiske og rettslige kontrollen registrene utfører, er gjennomført på en slik måte at brukerne kan legge til grunn at opplysningene er kontrollert i samsvar med dette. Det krever at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fører kontroll med det som meldes til registrering, og at systemene er slik at endringer ikke kan foretas av personer som ikke har fullmakt til dette. De tekniske løsningene og innretningen av registrene må også være slik at opplysningene sikres mot datainnbrudd og manipulasjon, og at registrene er beskyttet mot dataangrep som hindrer tilgang og oppdatering av data. Teknisk innretning og beskyttelse faller utenfor dette lovarbeidets mandat, og omtales ikke ytterligere.

Brukerne har interesse av at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kontinuerlig utvikler og forbedrer sine innrapporterings- og innsynsløsninger. I gjennomgangen nedenfor vil departementet kun omtale særskilte forhold eller behov ut over dette som gjelder for den aktuelle brukergruppen.

Mange av brukergruppene bruker opplysningene fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret sammen med opplysninger fra andre kilder. Dette

omfatter for eksempel opplysninger som fremgår av virksomhetenes regnskap eller av andre offentlige registre, slik som Register over reelle rettighetshavere, Stiftelsesregisteret og Frivillighetsregisteret.

4.2 De registrerte virksomhetene

Når tredjeparter kan finne opplysninger om virksomheter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i stedet for å kontakte virksomheten direkte, sparer både den som etterspør opplysningene og virksomheten selv tid og ressurser. Virksomhetene har kontroll over hvilken informasjon som registreres, og dermed hvilken informasjon som er offentlig tilgjengelig. For virksomhetene er særlig legitimasjonsvirkningene av de registrerte opplysningene viktig. Legitimasjonsvirkningene innebærer at det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret anses for å ha kommet til tredjeparts kunnskap. Virksomheten kan derfor handle ut fra at det som er registrert, er kjent informasjon for tredjeparter.

Både offentlige myndigheter og private aktører stiller krav om at virksomheter har et organisasjonsnummer for å få offentlige tillatelser, bankkonto eller for å inngå avtaler. Organisasjonsnummeret er i mange tilfeller derfor nødvendig for at virksomheter skal fungere operasjonelt. Virksomhetene har derfor behov for at de på en trygg og enkel måte kan tildeles organisasjonsnummer, og at ikke andre uberettiget kan overta organisasjonsnummeret.

For virksomhetene er det viktig at regelverket og prosessen for registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er innrettet slik at virksomheten gjør det riktig og blir registrert på første forsøk. Det samme gjelder for endringsmeldinger. Virksomhetene har behov for et regelverk som er tilpasset formålet med registrering, og som tydelig viser både hvilke rettigheter og plikter registrering medfører og rettsvirkningene av registrering.

Opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret om hvem som er registrert som rolleinnhavere gir tredjeparter informasjon om hvem de kan henvende seg til, hvem som har ansvar og myndighet i virksomheten og som kan representere virksomheten utad. Registrerte rolleinnhavere gir også implisitt uttrykk for, med mindre det foreligger særlige fullmakter, for eksempel stillingsfullmakter eller avtalefullmakter, at andre som hevder å representere virksomheten, ikke har slik kompetanse.

Registrering i Foretaksregisteret gir også vern for foretakets foretaksnavn. Vernet innebærer at andre ikke rettmessig kan bruke det samme foretaksnavnet, med mindre foretaket selv har gitt tillatelse til at andre også kan bruke det. Selv om den unike identiteten til foretaket er knyttet til organisasjonsnummeret, vil like foretaksnavn kunne skape uklarheter knyttet til hvilket foretak man samhandler med. Vern av foretaksnavn gjennom registrering i Foretaksregisteret vil derfor særlig være viktig for foretak som har opparbeidet goodwill knyttet til sitt foretaksnavn.

4.3 Personer som er registrert med roller

Registrering som rolleinnhaver i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, for eksempel som styremedlem eller daglig leder, innebærer at tredjeparter i god tro kan legge til grunn at vedkommende rolleinnhaver er legitimert til å opptre i sin registrerte rolle. Den registrerte rolleinnhaveren vil på sin side kunne vise til registrering for å legitimere sin rolle overfor tredjeparter.

For enkeltpersoner medfører registrering som rolleinnhaver behandling av personopplysninger. Rolleinnhavere vil derfor spesielt ha behov for å vite hvilke opplysninger som behandles, hvem som har tilgang til opplysningene, hvordan de sikres og holdes oppdaterte, og at personopplysningene behandles på en trygg og sikker måte.

Rolleinnhavere har også spesielt behov for at det gjennom tydelige og forutsigbare regler fremkommer hva registreringen innebærer av rettigheter og plikter både for seg selv og for virksomheten.

4.4 Andre brukere av data fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

4.4.1 Næringslivet – de som bruker opplysningene direkte

Generelt

Ulike aktører i næringslivet, for eksempel avtaleparter, samarbeidspartnere, kreditorer, ansatte, bank- og finansnæringen, rådgivere, regnskapsførere, revisorer, kredittopplysningsforetak og fagsystemleverandører ønsker å vite hvem de samhandler med, og å få sentrale opplysninger om disse. For å skape slik klarhet må det klart fremkomme av registerregelverket hvilke opplysninger som er tilgjengelige og hvor man kan

hente disse. På den måten vil det også fremkomme hvilke opplysninger som må hentes andre steder.

For at næringsaktørene skal kunne vurdere behov for å foreta egne kontroller, er det nødvendig for dem å vite hvilken kontroll registerføreren gjennomfører før opplysninger registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Kunnskap om registrenes kontroll gir derfor næringsaktører mulighet til å vurdere om det bør gjøres nærmere undersøkelser eller etterkontroll av opplysninger som er hentet fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Avtaleparter og samarbeidspartnere, forbrukere

Avtaleparter, samarbeidspartnere og forbrukere kan ha spesielt behov for opplysninger om hvem som har roller i virksomheten, hvem som har signaturrettigheter, kapital, hva den registrerte virksomheten driver eller kan drive med, og om den registrerte virksomheten er underlagt revisjon eller bistått av regnskapsfører.

Avtaleparter og samarbeidspartnere har også behov for å få tilgang til informasjon dersom registrerte opplysninger om virksomheten endres.

Forbrukere kan i tillegg ha behov for opplysninger om virksomhetene for å kunne hevde sine rettigheter.

Andre kreditorer

Kreditorposisjoner kan oppstå også utenfor avtaleforhold. Kreditorer kan ha et særlig behov for informasjon om det skjer endringer i den registrerte virksomheten, for eksempel endringer i det som er registrert om vedtektsfestet formål eller virksomhet, rolleinnhavere, inkludert revisor, i konserntilknytning eller endringer i kapital.

Ansatte

Ansatte kan ha særlig behov for opplysninger om sin arbeidsgiver, særlig om rolleinnhavere, signaturrettigheter, kapital, revisjon, konserntilknytning og vedtektsfestet formål eller virksomhet.

Bank- og finansnæringen, andre rapporteringspliktige etter hvitvaskingsregelverket

Bank- og finansnæringen er avhengig av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i sin virksomhet, blant annet for å kunne gjennomføre kundekontroll etter hvitvaskingsregelverket. For denne brukergruppen vil opplysninger om

rolleinnehavere og organisasjonsnummer være viktig. Banker stiller normalt krav om at virksomheter skal være registrert eller er meldt til registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, for å kunne bli kunde.

Andre aktører som skal gjennomføre kunde-kontroller etter hvitvaskingsregelverket, har også behov for opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for å gjennomføre sin kunde-kontroll.

Revisorer, regnskapsførere og andre rådgivere

Rådgivere bistår ofte med registrering i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret, og har derfor særlig behov for at registrering kan skje raskt og med god kvalitet. Rådgivere har i tillegg behov for opplysninger om den mulige kunden, spesielt rådgivere som er underlagt profesjonsansvar, for eksempel advokater og eiendomsmeglere. Slike rådgivere vil også ofte ha behov for å sjekke kundens samarbeidspartnere i forbindelse med sin rådgivning eller bistand.

Rådgivere trenger også opplysninger om virksomhetens formål, registrert kapital, rolleinnehavere, og opplysninger om revisjon.

For revisorer, regnskapsførere og advokater som jevnlig er involvert i prosesser som skjer i virksomheten, kan det være spesielt viktig å se hvilke hendelser som har skjedd i virksomheten, herunder opplysninger om endringer i kapital. Revisorer og regnskapsførere kan også ha behov for registrerte opplysninger både om egne kunder, om kreditorer eller kundens avtaleparter, og om utstedere av fakturaer.

4.4.2 Næringslivet – de som bruker opplysninger i tjenester de tilbyr

En rekke private aktører bruker opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret til egne produkter og tjenester, herunder til kvalitets-sikringsformål eller til å utvikle nye løsninger og tjenester. Eksempler på dette er tjenesteytere som integrerer opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i systemene de tilbyr, slik at brukerne kan gjøre oppslag i registrene direkte fra sine egne systemer, og få opplysningene presentert og skrevet inn, for eksempel direkte i kundebehandlingssystemer eller fakturasystemer. Leverandører av slike fagsystemer har derfor behov for å kunne integrere og tilgjengeliggjøre opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. For å løse kundenes behov er det viktig at det som er tilgjengelig er oppdatert, at integre-

ringen kan skje sømløst og at det er forutsigbart hva som tilgjengeliggjøres og hvordan.

Noen aktører leverer produkter eller tjenester som bruker opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det gjelder for eksempel kredittopplysningsforetak som bruker slike opplysninger når de vurderer kredittverdighet og risiko knyttet til virksomheter. Et annet eksempel er aktører som leverer opplysningstjenester som sammenstiller registeropplysninger med opplysninger fra Enhetsregisteret, Foretaksregisteret og andre kilder og registre.

4.4.3 Privatpersoner og andre utenfor næringslivet

Privatpersoner og foreninger kan ha behov for opplysninger om en virksomhet hvis de ønsker å inngå en avtale med virksomheten. Privatpersoner kan ha behov for informasjon om en forening de forholder seg til eller vurderer å bli medlem av.

4.4.4 Offentlige myndigheter

Offentlige myndigheter som bruker opplysninger fra registrene er for eksempel Skatteetaten, SSB, NAV, tilsynsmyndigheter, politiet, fylkeskommuner og kommuner. Flere offentlige myndigheter bruker opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret direkte i sin saksbehandling.

Offentlige myndigheter har plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, og har derfor en særlig interesse i at Enhetsregisteret til enhver tid inneholder relevante grunn-data. Regelverket må derfor tilpasses samfunnsutviklingen slik at grunndataopplysninger kan tas inn eller ut av registeret. Dette sikrer effektiv forvaltning og at «kun én gang»-prinsippet etterlevs også når det oppstår behov for nye opplysninger.

På grunnlag av registreringer i Enhetsregisteret fanger Skatteetaten opp upersonlige skattytere, for eksempel aksjeselskaper. Skatteetaten skal legge til grunn at et selskap som er registrert som et aksjeselskap i Enhetsregisteret, skal skattlegges etter reglene om skattlegging av aksjeselskaper.

Offentlige myndigheter bruker også opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i tilsyn, etterforskning og kontroll, for eksempel opplysninger om forhold og prosesser rundt kapital og revisjon. Offentlige myndigheter har derfor særskilt behov for at det fremgår helt klart av lovene hvilken kontroll som utføres av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og klare føringer for hva registrerte opplysninger kan brukes til.

Dette vil kunne være styrende for hvilken kontroll offentlige tilsynsmyndigheter selv skal gjøre, og hvilken kontroll brukerne av deres tjenester kan legge til grunn at er gjennomført. Det er også viktig for den som er underlagt tilsyn at riktige opplysninger ligger til grunn for tilsynet. Kontroll- og tilsynsmyndigheter kan også ha behov for historiske opplysninger.

Noen former for bruk er særegne for offentlige myndigheter. Rolleopplysninger i Enhetsregisteret er grunnlaget for tildeling av roller og rettigheter i Altinn-plattformen, altså hvem som har tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn og hvem som kan signere skjemaer mv. For virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret, legger domstolene i vernetings spørsmål som hovedregel til grunn opplysninger i Foretaksregisteret om virksomhetens registrerte adresse. SSB bruker opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i utarbeidelsen av statistikk.

Når offentlige myndigheter bruker opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, blir den aktuelle myndighetens brukere også indirekte interessenter i opplysningene i registrene. Brukere av SSBs statistikk vil for eksempel ha interesse av at underlagsmaterialet for statistikken er korrekt.

Også i privatrettslig sammenheng er offentlige myndigheter konsumenter av opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette omfatter blant annet avtaler om kjøp eller leie av fast eiendom og avtaler om kjøp av tjenester innen IKT, kantinedrift, advokattjenester mv. I slike sam-

menhenger vil offentlige myndigheter ha de samme behovene som næringsliv og privatpersoner for øvrig.

4.4.5 Forskere

Forskere bruker Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som kilde til opplysninger om norske virksomheter. Registerdata brukes blant annet til å analysere økonomiske trender, kartlegge næringslivsstrukturer og studere endringer i foretaksstruktur. Ved at registrene inneholder oppdatert og omfattende informasjon, bidrar de til enklere forskningsprosesser og til mer nøyaktige studier innen blant annet økonomi og samfunnsvitenskap.

4.4.6 Pressen

Pressen fører uavhengig kontroll med både offentlige og private aktører. Både aktuelle og historiske opplysninger om registreringstidspunkt, rolleinnhavere, navn på virksomhet og kapital kan være av interesse for pressen. For å få tilgang til detaljer i beslutningsprosesser, for eksempel hvem som har deltatt i behandlingen av en sak og hvem som har stemt for og mot, kan pressen også ha bruk for tilgang til underlagsdokumentasjon som sendes inn i forbindelse med registrering. Verken Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er bygget for å ivareta slik bruk, og dette er tilfeldige fordeler som følge av at det sendes inn underlagsdokumentasjon.

5 Overordnede mål og hensyn mv.

5.1 Overordnede samfunnsmessige mål

5.1.1 Effektiv bruk av samfunnets ressurser

Regjeringen ønsker at registerlovgivningen skal innrettes slik at den bidrar til et overordnet mål om størst mulig samlet verdiskaping innenfor bærekraftige rammer. I dette ligger blant annet at effekten av regelverket må sees i lys av alle den påvirker, og at positive og negative effekter må avveies mot hverandre. Målsettingen om størst mulig samlet verdiskaping innebærer at de positive effektene innenfor alle samfunnsområder samlet skal være større enn de negative.

Registrering i offentlige registre som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er ikke et mål i seg selv, men et middel for å legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser, det vil si samfunnsøkonomisk effektivitet. De som skal registrere virksomheter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, har kostnader i form av registreringsgebyr og administrative kostnader knyttet til å innrapportere opplysninger. Det er også kostnader til drift og utvikling av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. De samlede kostnadene må veies opp mot den samlede nytten Enhetsregisteret og Foretaksregisteret gir for private aktører, offentlige myndigheter og andre.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret medvirker til at informasjon om virksomheter er samlet i sentrale registre. Enhetsregisteret er et grunndataregister. Offentlige organer og registre plikter å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 1. Innretningen av Enhetsregisteret har derfor betydning for saksbehandling og ressursbruk hos andre offentlige myndigheter. Ulike offentlige organer etterspør og lagrer mye informasjon om virksomheter, og til dels etterspørres den samme informasjonen av flere ulike offentlige organer. Det er et mål at informasjon som det offentlige spør om, bare skal rapporteres én gang. Registerlovgivningen bør innrettes slik at den ikke påfører næringslivet, frivilligheten, offentlige aktører og andre brukere av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets tjenes-

ter større administrative og økonomiske byrder enn nødvendig. Registerlovgivningen bør også innrettes slik at den legger til rette for effektiv ressursbruk i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og hos andre offentlige myndigheter.

Enhver har rett til innsyn i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. De aller fleste opplysningene er gratis og enkelt tilgjengelige på Brønnøysundregistrens nettsider, eller de kan bestilles gjennom Brønnøysundregistrens elektroniske bestillingsløsning. De fleste opplysningene deles også via API-tilganger, som gjør at de kan benyttes i brukernes egne fagsystemer. Dette gjør at aktører enkelt kan skaffe seg opplysninger de har bruk for om norske virksomheter, samt om utenlandske foretak som har virksomhet i Norge. Registerregelverket er også innrettet slik at aktørene skal kunne stole på de registrerte opplysningene. På den måten reduseres ressursbruken knyttet til å innhente opplysninger om virksomheter mv. sammenlignet med om slike opplysninger var spredt og måtte innhentes fra den enkelte virksomheten.

I hvilken grad målet om samfunnsøkonomisk effektivitet kan oppnås, beror også på andre forhold. Blant annet bør ikke plikten til å registrere opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret gå lengre enn formålet med registreringsplikten. Samtidig må meldte opplysninger underlegges tilstrekkelig kontroll, slik at næringslivet, offentlige myndigheter og andre kan ha tillit til at registrerte opplysninger er korrekte og basere sine handlinger på dette. Hvor omfattende kontrollen skal være, beror blant annet på en avveining av det å sikre at opplysninger er korrekte opp mot at aktørene og Brønnøysundregistrene ikke bruker flere ressurser enn nødvendig. For å nå målet om samfunnsøkonomisk effektivitet må i tillegg registrerte opplysninger som viser seg å være feil, kunne rettes på en effektiv måte.

5.1.2 Rettssikkerhet

Rettssikkerhet kan defineres som «den sikkerhet og trygghet som ligger i at samfunnet er regulert av rettsregler og at myndighetene håndhever

dem».¹ Begrepet rettssikkerhet i relasjon til offentlig virksomhet er drøftet i NOU 2019: 5 *Ny forvaltningslov* kapittel 10.2. Der står det blant annet:

«Ordet «rettssikkerhet» blir gjerne brukt som en samlebetegnelse for beskyttelse mot overgrep og vilkårlighet fra myndighetene, til å kunne forutberegne sin rettsstilling og forsvare sine interesser.² Av og til er det ønske om at også andre elementer tas med, for eksempel hensyn til likhet og rettferdighet.»

Rettssikkerhet har betydning i ulike sammenhenger. Et viktig forhold er at forvaltningen ikke skal overskride sin kompetanse. Dette er sentralt ved drøftelsen av regler om kontroll av registermeldinger, mulighet til å rette feil, regler om klage på registrerings- og nektingsvedtak, og hensynet til at saksbehandlingen bør involvere partene, være hensynsfull og ikke ta for lang tid. Rettssikkerhetsbetraktninger er også sentrale for reglene om vern av personopplysninger og forretningshemmeligheter, samt om informasjonssdeling.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal også ivareta de registrertes rettssikkerhet ved å hindre at uvedkommende urettmessig gjør disposisjoner i deres navn. Samtidig bidrar registrene til å ivareta rettssikkerheten til tredjeparter ved at disse kan legge til grunn de registrerte opplysningene, jf. reglene om legitimasjonsvirkninger i enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1. For å ivareta rettssikkerheten er det avgjørende at registrene har tillit og legitimitet hos brukerne ved at opplysningene er korrekte, oppdaterte og tilgjengelige. Det forutsetter blant annet at registerregelverket legger til rette for at aktører på en effektiv måte både kan innrapportere opplysninger og få tilgang til registrerte opplysninger. Samtidig forutsetter det at innrapporterte opplysninger underlegges en viss kontroll, og at ikke uvedkommende kan endre registrerte opplysninger.

5.2 Sentrale hensyn

5.2.1 Innledning

En rekke forhold (hensyn) må tas i betraktning når man vurderer hvordan registerregelverket

¹ Bokmålsordboka <https://ordbokene.no/nob/bm/rettssikkerhet>

² Torstein Eckhoff og Eivind Smith, *Forvaltningsrett*, 11. utg., Oslo 2017 side 60.

bør innrettes for å oppnå de overordnede målene om samfunnsøkonomisk effektivitet og rettssikkerhet. Dette gjelder blant annet hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret, hvordan opplysninger som meldes til registrering skal dokumenteres og/eller bekreftes, samt hva Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere ved mottak av registermeldinger og hvordan kontrollen skal skje.

Sentrale hensyn er blant annet tillit og legitimitet, effektivitet og ressursbruk, tydelig regelverk, tilgjengelighet, vern av personopplysninger og forretningshemmeligheter, samt informasjonssikkerhet. Noen av hensynene er overlappende. For eksempel har det at man kan stole på registrerte opplysninger betydning både for tillit og legitimitet, og for effektivitet. I noen tilfeller vil de ulike hensynene være motstridende. Hensynene må i slike tilfeller avveies mot hverandre.

Hvilken vekt de ulike hensynene skal ha, kan være forskjellig for reguleringen av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, siden de to registrene har forskjellige formål og oppgaver. Departementet vil nedenfor omtale de ulike hensynene.

5.2.2 Tillit og legitimitet

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er kilder til informasjon om norske virksomheter, samt om utenlandske foretak med aktivitet i Norge. I hvilket omfang registrene blir benyttet som informasjonskilde, avhenger blant annet av om brukerne har tillit til at informasjonen som er registrert, er korrekt. Brønnøysundregistrenes registervirksomhet skal føre til at registrerte data i størst mulig grad og til enhver tid er sikre og korrekte. God registerkvalitet er en forutsetning for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har tillit og legitimitet hos brukerne.

Registrenes legitimitet forutsetter også at virksomheter ser nytteverdien av å bli registrert. Registrering kan ha en egenverdi for registrerte virksomheter ved at aktører som disse samhandler med, enkelt kan få tilgang til opplysninger ett sentralt sted, og uten å måtte involvere den registrerte virksomheten.

Verdien av registrering for den registrerte kan avhenge både av i hvilken grad andre benytter seg av opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og hvilken tillit disse har til at registrerte opplysninger er korrekte og oppdaterte. Hvilken nytteverdi aktører ser av å være registrert, kan også bero på omfanget av registreringskravene. Det tilsier blant annet at

aktører ikke påføres strengere rapporterings- og registreringskrav enn nødvendig.

De registrerte må også ha tillit til at innsendte opplysninger og dokumenter behandles på riktig måte, herunder blant annet at skjermingsverdig informasjon håndteres av registerføreren i tråd med gjeldende regelverk.

5.2.3 Effektivitet og ressursbruk

Både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bidrar til effektivitet i næringslivet, i organisasjonslivet og i forvaltningen ved at registrene gir samlet tilgang til informasjon om selskaper og andre sammenslutninger. Registrene legger til rette for at brukerne enkelt kan finne vesentlig informasjon om dem de samhandler med, og at de kan legge denne informasjonen til grunn uten å måtte foreta nærmere undersøkelser.

Graden av effektivitet har sammenheng med Enhetsregisterets og Foretaksregisterets tillit og legitimitet. Dersom aktører ikke har tillit til at opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er korrekte og oppdaterte, kan det føre til at aktørene leter etter informasjon andre steder. Det vil redusere effektiviteten. Effektiviteten påvirkes også av om de registrerte virksomhetene kan stole på at registrerte opplysninger om dem ikke blir endret av uvedkommende.

Hensynet til effektivitet og lav ressursbruk vil derfor ha betydning for reguleringen av hvem som skal og kan registreres i de to registrene, hvilke opplysninger som skal registreres, og hvordan opplysningene skal dokumenteres og kontrolleres.

Hensynet til effektivitet innebærer også at registerregelverket må legge til rette for effektiv saksbehandling. Dette gjelder både effektiv saksbehandling hos registerføreren og effektiv rapportering og håndtering hos den registrerte eller den som melder inn opplysninger. Virkemidler som digitalisering, hel eller delvis automatisert saksbehandling og at innrapportering kan skje på en enkel måte, kan bidra til dette. Effektiv saksbehandling kan føre til bedre registerkvalitet ved at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er løpende oppdaterte, og dermed bidra til å øke tilliten til disse.

Regelverk som legger til rette for økt bruk av digitale løsninger kan bidra til effektivisering, samt ha en positiv effekt for næringslivet og andre i form av reduserte administrative og økonomiske byrder. Dette må imidlertid avveies mot kostnadene for det offentlige ved å utvikle og administrere slike løsninger. Man bør unngå å utvikle løs-

ninger som medfører uforholdsmessige kostnader sammenlignet med eventuelle gevinster, eller der utviklingstid påvirker utnyttelsen.

I hensynet til effektivitet ligger ikke bare at saksbehandlingen skal være rask, men også at den skal være kostnadseffektiv. I NOU 2019: 5 *Ny forvaltningslov* punkt 10.3 står det om kostnadseffektivitet:

«En rask saksbehandling vil ofte være kostnadseffektiv, men det beror på hvor store ressurser som blir brukt på saksbehandlingen. Ressursbruken må ses i forhold til målrealiseringen, enten man har formålet med den aktuelle loven eller et mål om rettsriktige avgjørelser for øye. En rask og enkel saksbehandling som i liten grad involverer berørte parter, vil i seg selv kreve relativt små ressurser. Men den kan øke antallet feilaktige eller u hensiktsmessige avgjørelser og føre til klagesaker og begjæringer om omgjøring. Det må tas i betraktning når man skal ta stilling til om en enkel saksbehandling vil være mer kostnadseffektiv enn en mer omhyggelig behandling.»

5.2.4 Tydelig regelverk

Registerregelverket bør innrettes slik at de som skal bruke det, lett kan lese og forstå det. Regelverket bør være klart, presist og tilpasset brukerne. Det bør fremkomme klart hvilke opplysninger som skal meldes til registrering og hvordan innsenderen skal dokumentere meldte opplysninger. Det bør også fremgå klart hva registerføreren skal kontrollere, og hva virksomhetene selv skal innestå for. Et regelverk som er enkelt å forstå gir mindre behov for eksternt bistand, høyere etterlevelse og gjør det enklere å kontrollere at regelverket etterleves. Det legger også til rette for at brukerne kan forutberegne sin rettsstilling og ivareta sine rettigheter. Tydelige regler kan gi en positiv effekt for aktørene i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

5.2.5 Tilgjengelighet

Effektiv utnyttelse av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret forutsetter at aktører som skal bruke opplysningene har tilgang til dem. Tilgjengelighet til opplysningene har også betydning for registrenes tillit og legitimitet.

Tilgjengelighet har også en egenverdi. Det er generelt høy oppmerksomhet om innsyn i og offentlighet om økonomiske forhold fra offentlige myndigheter, media og interesseorganisasjoner

både nasjonalt og internasjonalt. Det å påvise selskapsendringer og hvem som innehar tillitsverv i foretak er i mange sammenhenger sentralt. Tilgang til opplysninger om økonomiske forhold regnes som et viktig virkemiddel for å avdekke og hindre økonomisk kriminalitet.

Økt deling av data og mer sammenhengende tjenester kan gi verdi for næringslivet, offentlige myndigheter og andre aktører. Innretningen av registerregelverket påvirker mulighetene til slik datadeling. Blant annet vil det ha betydning om regelverket legger til rette for at dataene er tilgjengelige, gjenfinnbare og kan sammenstilles med andre data.

5.2.6 Vern av opplysninger og forretningshemmeligheter mv.

Vern av personopplysninger er en viktig verdi i det norske samfunnet. Grunnloven § 92 fastslår at statlige styresmakter skal respektere og trygge menneskerettighetene, slik de er nedfelt i Grunnloven og i traktater om menneskerettigheter som Norge er bundet av. Vern om privatliv, familieliv, hjemmet og kommunikasjon med andre har en særlig beskyttelse i Grunnloven § 102. Ifølge lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) § 2 gjelder blant annet Den europeiske menneskerettskonvensjonen og FNs internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP-konvensjonen) som norsk lov. Av menneskerettsloven § 3 går det frem at disse konvensjonene ved motstrid går foran bestemmelser i annen lovgivning. Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven), som gjennomfører EUs personvernforordning i norsk rett, fastsetter regler for hvordan personvern skal ivaretas av både offentlige myndigheter og private virksomheter. Hensynet til personvern og det eksisterende personvernregelverket stenger ikke for behandling av personopplysninger, men regulerer når og hvordan slik behandling kan skje.

For samfunnet er det også en egenverdi å verne forretningshemmeligheter. I lov 27. mars 2020 nr. 30 om forretningshemmeligheter står det i § 1 at loven skal «sikre innehavere av forretningshemmeligheter vern mot urettmessig tilegnelse, bruk og formidling av hemmeligheten». Vern av forretningshemmeligheter legger til rette for innovasjon, utvikling og god konkurranse. Det gjør også at næringsdrivende kan beskytte investeringer, innovasjon og avtaler. Både regler om personvern og vern av forretningshemmeligheter

kan gripe inn i det grunnlovfestede vernet om ytringsfrihet, jf. Grunnloven § 100, menneskerettsloven § 2 nr. 1 og 3, jf. SP-konvensjonen artikkel 19 og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 10.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er underlagt personvernregelverket og regler om taushetsplikt for opplysninger om noens personlige forhold og forretningshemmeligheter i forvaltningsloven. Taushetsplikt kan også følge av annet regelverk. Vern av personopplysninger og forretningshemmeligheter er likevel et særskilt hensyn som også må ivaretas ved utforming av registerregelverket. Et eksempel er behov for regler som i størst mulig grad hindrer at registrene mottar informasjon som ikke har betydning for det som skal kontrolleres og registreres (overskuddsinformasjon).

Hensynet til vern av personopplysninger og forretningshemmeligheter må også sees i sammenheng med den teknologiske utviklingen og utviklingen i databruk. Det gjelder også utviklingen i fremtiden. Dette omfatter blant annet mulighetene til deling av data og hvordan data brukes og misbrukes.

5.2.7 Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet sies normalt å ha tre aspekter. Det første er at skjermingsverdig informasjon, for eksempel forretningshemmeligheter, skal skjermes fra uvedkommende. Det andre aspektet er at informasjon skal være tilgjengelig ved behov. Det tredje er at informasjon skal sikres mot å bli endret av uvedkommende eller endres utilsiktet.³ Alle de tre aspektene må vurderes ved utforming og innretning av registerlovgivningen.

5.3 Særlig om forholdet til pågående utviklingsprosjekter i Brønnøysundregistrene

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er heldigitale registre. Brukerne forholder seg hovedsakelig til registrene på digitale plattformer, både ved innsending av endringsmeldinger og ved oppslag i registrene. Noen av endringsmeldingene er også gjenstand for helautomatisk saksbehandling. Også den manuelle saksbehandlingen gjennomføres

³ Digitaliseringsdirektoret har en utfyllende veileder om informasjonssikkerhet, som blant annet gir mer informasjon om hva som ligger i begrepet: Hvordan jobbe med Informasjonssikkerhet

res i stor grad i digitale systemer. Brønnøysundregistrene holder på med ulike prosjekter som gjelder registerplattformen og innrapporterings- og tilgjengeliggjøringstjenester til denne. I den grad forslag til regelendringer krever tekniske tilpasninger eller utvikling av nye tekniske løsninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, må disse ses i sammenheng med og vurderes opp mot disse pågående utviklingsprosjektene.

Store pågående utviklingsprosjekter i Brønnøysundregistrene

Prosjekt for ny registerplattform

Brønnøysundregistrenes pågående prosjekt for ny registerplattform (BRsys) skal erstatte gamle saksbehandlingsløsninger og danne grunnlag for automatisert saksbehandling, samordning på tvers av registrene og enklere realisering av nye registre. Brønnøysundregistrene har startet arbeidet med hovedleveranse 3 av prosjektet, med overføring av Foretaksregisteret og Enhetsregisteret til ny plattform. Etter planen skal BRsys ferdigstilles innen første kvartal 2028. En samkjøring av den teknologiske utviklingen og det juridiske rammeverket er viktig for å kunne legge til rette for fremtidige gode løsninger, og for å unngå at prosjektet utvikler unødvendige løsninger, eller ikke utvikler tilstrekkelig fleksible løsninger ut fra fremtidens behov og regelverk.

Prosjektet Brukervennlige registertjenester

BRsys omfatter ikke utvikling av innrapporterings- og tilgjengeliggjøringstjenester til og fra den nye registerplattformen, da disse ble ansett

som gode nok på utredningstidspunktet. Rask teknologisk utvikling har gjort at dette ikke lenger er tilfellet, og gevinster av BRsys-prosjektet kan dermed ikke fullt hentes ut. Prosjektet Brukervennlige registertjenester er iverksatt for å løse dette problemet, i tillegg til utfordringer med tungvinn og ineffektiv innrapportering.

I Prop. 1 S (2024–2025) for Nærings- og fiskeridepartementet står det om prosjektet Brukervennlige registertjenester på side 111:

«Prosjektet skal utvikle innrapporterings- og tilgjengeliggjøringstjenester til og fra den nye registerplattformen og det vil gi gevinster for næringslivet i form av forenklet innrapportering og uthenting av data. I forslaget ligger det også inne finansiering av krav i digitaliseringsdirektivet knyttet til elektronisk løsning for registrering av NUF (Norsk avdeling av utenlandsk foretak) og lagring av dokumenter i strukturert og maskinlesbart format. I Prop. 1 S (2023–2024) er det vist til at planlagt utviklingsperiode for prosjektet er 2024–2027, med løpende gevinstrealisering, med en styringsramme på 399,5 mill. kroner og en kostnadsramme på 515 mill. kroner. Departementet gjør oppmerksom på at styrings- og kostnadsrammen ble oppgitt i 2023-kroner.»

I prosjektet legges det opp til at innrapporterings- og tilgjengeliggjøringstjenester for de ulike registrene utvikles parallelt med at det aktuelle registeret overføres til ny registerplattform (samkjøring av BRsys-prosjektet og prosjektet Brukervennlige registertjenester).

6 Lovstruktur og lovspråk

6.1 Lovenes titler

Titlene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov bør gjenspeile hovedinnholdet i lovene. Nåværende lover heter *lov om Enhetsregisteret* og *lov om registrering av foretak*. Sistnevnte lov har offisiell korttittel *foretaksregisterloven*. Lovene skal regulere Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og registrering av virksomheter i disse. Departementet foreslår at de nye lovene får titlene *lov om Enhetsregisteret* og *lov om Foretaksregisteret*, med de offisielle korttitlene *enhetsregisterloven* og *foretaksregisterloven*. Etter departementets syn vil slike lovtitler være forklarende. Det vil også samsvare med titlene til andre lover som regulerer lignende offentlige registre, slik som lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere.

6.2 Lovenes oppbygging

Suksessive endringer i lover gjør dem ofte mindre oversiktlige enn de var da loven opprinnelig ble vedtatt. Det er også tilfellet for både enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. En svakhet er for eksempel at kapitlene i lovene noen steder har bestemmelser som har liten saklig sammenheng. Kapittelinnstillingen gir derfor brukerne liten hjelp til å finne frem i regelverket. I begge lovene er det også kapitler med titlene «Forskjellige bestemmelser» som inneholder paragrafer med svært ulikt innhold.

Departementet legger vekt på at de nye lovene skal gi en redaksjonell forbedring sammenlignet med lovene de vil erstatte.

Ved utformingen av forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov er hensynet til brukerne av lovene sentralt. Brukerne av de to lovene vil omfatte alt fra store virksomheter med stort administrativt apparat til små lag og foreninger. For departementet er det viktig at begge lovene får en oppbygging og teknisk utforming som gjør dem lett tilgjengelige uten at det er nødvendig med juridisk bistand. Det er forsøkt lagt opp til at brukerne lett kan finne frem til de

relevante bestemmelsene, og at bestemmelsene er klare og lette å forstå. At bestemmelsene gir en presis og riktig beskrivelse av den ønskede materielle løsningen, er ikke tilstrekkelig. Klare, tydelige og lett tilgjengelige bestemmelser er også viktig for å oppnå regeleffektivitet og rettssikkerhet (forutberegnelighet og likebehandling).

Departementet har lagt vekt på at lovene får en logisk og oversiktlig systematikk. Dette utgangspunktet gir imidlertid ikke en entydig anvisning om inndeling og rekkefølge av lovens forskjellige kapitler. Departementet foreslår at begge lovene blir inndelt i 13 kapitler og med samme rekkefølge på kapitlene. I hvert av de to lovforslagene er det ett kapittel som bare finnes i den ene loven. Dette gjelder kapittel 2 i forslaget til ny enhetsregisterlov om plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret. Kapitlet inneholder regler som er særskilte for Enhetsregisteret som nasjonal felleskomponent. På tilsvarende måte er det i forslaget til ny foretaksregisterlov et eget kapittel 6 om kunngjøring. Ut over dette er inndelingen av og rekkefølgen på kapitlene i de to lovene foreslått å være like. Lovforslagene har kapittelinnstilling som vist i tabell 6.1 på neste side.

6.3 Utforming av paragrafene i lovforslagene

Nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov har ikke samme paragrafnummerering. I enhetsregisterloven er paragrafene nummerert fortløpende (§ 1, § 2, § 3 osv.), mens paragrafene i foretaksregisterloven er nummerert kapittelvis. Eksempelvis er paragrafene i kapittel II i foretaksregisterloven § 2-1 og § 2-2.

Ifølge Justis- og beredskapsdepartementets hefte *Lovteknikk og lovforberedelse* skal paragrafene i en lov vanligvis nummereres fortløpende. I heftet står det at kapittelvis nummerering, det vil si en kombinasjon av kapittelnummer og paragrafnummer (paragrafene i kapittel 2 vil være § 2-1, § 2-2, § 2-3 osv.), ikke alltid gjør det lettere å føye til nye paragrafer på et senere tidspunkt. Kapittelvis nummerering bør etter Justis- og beredskaps-

Tabell 6.1 Kapittelinndeling i lovforslagene

Forslag til ny lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)	Forslag til ny lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven)
Kapittel 1. Innledende bestemmelser	Kapittel 1. Innledende bestemmelser
Kapittel 2. Plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret	
Kapittel 3. Registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret	Kapittel 2. Registreringsplikt og registreringsrett i Foretaksregisteret
Kapittel 4. Hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret	Kapittel 3. Hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret
Kapittel 5. Meldinger til Enhetsregisteret	Kapittel 4. Meldinger til Foretaksregisteret
Kapittel 6. Kontroll av meldinger og registrering	Kapittel 5. Kontroll av meldinger og registrering
	Kapittel 6. Kunngjøring mv.
Kapittel 7. Legitimasjonsvirkninger mv.	Kapittel 7. Legitimasjonsvirkninger mv.
Kapittel 8. Retting av feil og endringer uten melding	Kapittel 8. Retting av feil og endringer uten melding
Kapittel 9. Utlevering og utveksling av opplysninger fra Enhetsregisteret	Kapittel 9. Utlevering og utveksling av opplysninger fra Foretaksregisteret
Kapittel 10. Om klage, søksmålsadgang og berostillelse	Kapittel 10. Om klage, søksmålsadgang og berostillelse
Kapittel 11. Tvangsmulkt	Kapittel 11. Sanksjoner og tvangsmulkt
Kapittel 12. Statens erstatningsansvar ved feil	Kapittel 12. Statens erstatningsansvar ved feil
Kapittel 13. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover	Kapittel 13. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

departementets syn bare overveies for store lover med markert kapittelinndeling.

Departementet vurderer at det foreligger særlige hensyn som tilsier at kapittelvis nummerering brukes både i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Begge lovene er omfattende. Kapittelvis nummerering vil etter departementets syn gjøre lovene mer oversiktlige og lettere å finne frem i. Kapittelvis nummerering gjør det også lettere senere å innpasse nye bestemmelser i lovene uten å måtte skyve på andre bestemmelser. En konsekvens av dette er at det blir lettere å orientere seg i forarbeidene selv om det kommer til noen nye bestemmelser etter hvert, det blir lettere å orientere seg i rettspraksis knyttet til endrede bestemmelser mv. Etter departementets syn vil det å bruke kapittelvis nummerering i de nye lovene være klart mest hensiktsmessig.

Det er lagt vekt på at hver paragraf i størst mulig grad bare skal omhandle ett tema. Hver

paragraf har også en egen overskrift som viser hva den regulerer.

6.4 Lovspråk

Det er et siktemål i arbeidet med forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov at lovene utformes slik at de blir forstått av de gruppene som skal forholde seg til dem. Begge lovene vil henvende seg til både profesjonelle aktører i store virksomheter og til personer som representerer små lag og foreninger. Lovene bør derfor kunne forstås også av dem uten juridisk bakgrunn. Samtidig inneholder lovverk om registrering i registre nødvendigvis også tekniske krav og termer som kan være vanskelige å få grep om. Departementet har derfor lagt vekt på å skrive utfyllende merknader til bestemmelser som inneholder tekniske krav og termer.

Enkelte av bestemmelsene i nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov er vanskelige å forstå, enten fordi de er lange og omstendelige eller fordi de er uklart formulert. Ved utforming av bestemmelsene i lovforslagene har departementet lagt vekt på at registerregelverket bør innrettes slik at de som skal bruke det, lett kan lese og forstå det. Regelverket bør være klart, presist og tilpasset brukerne. Et regelverk som er enkelt å forstå gir mindre behov for ekstern bistand, fører til høyere etterlevelse og gjør det enklere å kontrollere at regelverket etterleves. Det legger også til rette for at brukerne kan forutberegne sin rettsstilling og ivareta sine rettigheter. Tydelige regler kan gi en positiv effekt for aktørene i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven bør ha kjønnsnøytral utforming. Dette innebærer at betegnelser i nåværende lover som bruker «han» når det refereres til registerfører eller til revisor og andre personer med roller i virksomhetene, ikke videreføres.

I lovforslagene er det ikke brukt forkortelser av ord, med unntak for «mv.», «jf.» og «nr.».

Enkelte av bestemmelsene i lovforslagene innebærer å beholde det materielle innholdet i bestemmelser i nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov. Dagens lover er fortolket og utfylt gjennom rettspraksis, forvaltningspraksis og juridisk teori. Det er derfor viktig at bestemmelsene i de nye lovene utformes slik at dette tolkingsmaterialet beholder sin verdi. Brukerne av loven vil ellers bli påført et utilsiktet og unødvendig merarbeid. Departementet har derfor vært forsiktig med å innføre nye betegnelser og uttrykk i lovtekstene. Der man har vært i tvil, har departementet beholdt nåværende uttrykksmåte fremfor å risikere utilsiktede realitetsendringer som kan følge av å modernisere språket.

Ved henvisning til andre lover er det i tråd med Justis- og beredskapsdepartementets lovteknikkhefte brukt lovens offisielle korttittel når dette finnes, eksempelvis «forvaltningsloven». For lover som ikke har offisiell korttittel, er det henvist til lovens offisielle tittel med dato og nummer.

6.5 Fordeling av regelverk mellom lov og forskrift

Legalitetsprinsippet innebærer at inngrep i private rettsforhold krever hjemmel i lov. Prinsippet innebærer imidlertid ikke et krav om at bestemmelsene i sin helhet må stå i lov. Mange regelverk

består derfor av en lov med sentrale regler og med utfyllende regler i forskrift. Ved revisjon av regelverk er det en avveining hva som bør stå i lov og hva som egner seg best i forskrift.

Forskrifter brukes gjerne for å regulere detaljerte og tekniske krav. Forskrifter gir også mulighet for raskere justeringer og tilpasninger enn lover. Vide forskriftsfullmakter kan imidlertid vanskeliggjøre Stortingets kontroll med at forskriftsbestemmelser er i samsvar med hjemmelsgrunnlaget. Utstrakt bruk av forskrifter kan også gjøre regelverket uoversiktlig. Selv om utbygging av databaser har gjort det enklere for brukerne å få tilgang til regelverk, kan omfattende bruk av forskrifter medføre risiko for å overse relevante bestemmelser. Forskrifter har heller ikke særskilte forarbeider som er offentlige på samme måte som lover. Et annet forhold som taler mot å vedta mange bestemmelser i forskrift, er at disse gjerne gjentar innholdet i lovtekster. Det samlede regelverket svulmer dermed opp.

For å bedre tilgjengeligheten til registerregelverket anser departementet derfor at sentrale regler bør gis i lovs form. I lovforslagene er flere sentrale materielle bestemmelser som i dag er gitt i forskrift tatt inn i selve loven. Eksempler på dette er forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-5 *Underretning om vedtaket* og § 10-1 *Klage på registerførens vedtak*. Regler om dette står i dag i enhetsregisterforskriften.

Det har imidlertid vært viktig å unngå at den nye enhetsregisterloven og den nye foretaksregisterloven blir for omfattende, slik at oversikten og hovedreglene forsvinner i lange detaljerte bestemmelser. Det må også legges vekt på behovet for en enkel og smidig endringsprosess for tekniske bestemmelser som endres hyppig. Ved vurderingen av om en bestemmelse skal stå i lov eller i forskrift, har departementet derfor lagt vekt på bestemmelsenes lengde og kompleksitet, detaljeringsgrad og tekniske karakter.

6.6 Utforming av forskriftshjemler og forskriftsmyndighet

Nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov har en rekke bestemmelser som gir adgang til å fastsette nærmere regler i forskrift. I enhetsregisterloven er myndigheten til å gi slike forskrifter i all hovedsak lagt til departementet. På et par områder er forskriftsmyndigheten lagt til Kongen. Ifølge enhetsregisterloven § 28 kan Kongen gi de forskrifter som finnes påkrevd til utfylling og gjennomføring av enhetsregisterloven. I tillegg er det

lagt til Kongen å gi nærmere regler om enhetsregisterlovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, jf. enhetsregisterloven § 29.

I nåværende foretaksregisterlov er myndigheten til å gi forskrifter delt mellom departementet og Kongen. For enkelte bestemmelser der myndigheten er lagt til Kongen, er myndigheten delegert til departementet ved kongelig resolusjon. Dette gjelder foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd, § 4-5 andre ledd tredje punktum og § 10-6.

Myndigheten til å gi forskrifter er i de to lovforslagene konsekvent lagt til departementet.

Eneste unntak er myndigheten til å gi nærmere regler om lovenes anvendelse på Svalbard og Jan Mayen. Her foreslås det å videreføre at myndigheten til å gi forskrifter ligger til Kongen. Se punkt 8.3 om dette.

I lovforslagene er det lagt opp til at forskriftsfullmaktene i størst mulig grad bør stå sammen med de materielle bestemmelsene. Forskriftsfullmaktene er derfor plassert til slutt i den aktuelle paragrafen.

7 Overordnede høringsinnspill

7.1 Høringsinstansenes syn

I høringen kom det enkelte mer overordnede innspill fra høringsinstansene. Disse omtales i dette kapitlet. Høringsinnspillene som gjelder de konkrete lovforslagene er gjengitt i de påfølgende temakapitlene, og er kommentert under departementets vurderinger.

Behovet for nye lover og de to lovforslagene

Den Norske Advokatforening (Advokatforeningen) skriver at de overordnet støtter at enhetsregisterloven og foretaksregisterloven fornyes. *Den norske Revisorforening* (Revisorforeningen) og *Finans Norge* støtter forslaget om nye lover og forskrifter for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, som er tilpasset dagens behov. *Frivillighet Norge* støtter formålet med endringene om å oppdatere lovene til dagens samfunn, gjøre regelverket mer brukervennlig og legge til rette for digitale løsninger.

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) skriver at «[d]et generelle inntrykket er at departementet har gjort ein god jobb med å oppdatere, modernisere og gjere regelverka meir oversiktlege». Stiftelsestilsynet skriver også:

«Det er viktig at dei nye lovene og forskriftene er utforma med eit klarare språk, at det er ei tydeleg målsetjing at like tilfelle bør regulerast likt med mindre særreine forhold tilseier ulik regulering – og for tilknyta register, samt at det no kjem avklaringar på område som tidlegare har vore uklarte. Dette vil bidra til enklare, meir effektive og føreseielege prosesser for både dei som skal registrerast og for registerførarar. Det at forslaga legg til rette for auka bruk av digitale løysingar er viktig, då det vil føre til meir effektiv bruk av aktørane sine ressursar.»

Regnskap Norge skriver at de hovedsakelig er positive til fornyede lover og forskrifter for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. For øvrig ser Regnskap Norge behovet for at tilpasningene til moderne teknologi skjer gjennom en helhetlig

regelverksfornyelse. Regnskap Norge skriver at det samtidig er viktig med et tilstrekkelig fokus på de mulige nedsidene.

Skattedirektoratet støtter hovedtrekkene i høringsnotatet. Skattedirektoratet mener det er avgjørende at endringene sikrer høy datakvalitet og legger til rette for effektiv deling av informasjon mellom ulike offentlige myndigheter. Dette vil ifølge Skattedirektoratet kunne forbedre samordningen og bruken av data på tvers av etater, noe som igjen vil styrke kvaliteten på offentlige tjenester og bidra til bedre beslutningsgrunnlag.

SMB Norge er positive til at «lovverket rundt Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal bli oversiktlig og ryddigere». SMB Norge skriver også:

«All den tid nye lover og forskrifter ikke vil få noen nye konsekvenser for næringsdrivende, vil et tydeligere og mindre lovverk være fornøftig. Dette kan også trolig medføre at færre næringsdrivende får straff eller tvangsmulkt som resultat av utydelig lovverk.»

Lovstruktur og lovspråk

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) skriver at for næringsdrivende er forskjellen mellom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret neppe særlig fremtredende. For denne målgruppen antar NHO at det hadde vært minst like hensiktsmessig med én felles lov for de to registrene. NHO viser til at det flere steder i høringsnotatet er sagt at lovene bør være forståelige for de som skal bruke dem, for eksempel bedrifter og foreninger. NHO antar at disse lovbrukerne primært vil være avhengige av veiledning fra registerføreren. NHO skriver at veiledning ikke minst vil være viktig i forkant av registreringer, slik at de som skal registrere opplysninger på forhånd vet hvilke opplysninger og dokumentasjon de må ha skaffet før registreringen kan starte.

Regnskap Norge uttaler at det til en viss grad er en utfordring at nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov har ulike systematikk. Dette har ifølge Regnskap Norge bidratt til å gjøre det

mer krevende å orientere seg i disse regelverkene. Regnskap Norge skriver at en overordnet lik struktur bygd så langt det lar seg gjøre over samme inndeling av paragrafer og overskrifter, vil gjøre det lettere å manøvrere i regelverket og finne frem til relevant informasjon for den enkelte sak. Regnskap Norge skriver at det i et forenklingperspektiv hadde det vært interessant om høringen også inneholdt noen refleksjoner om en eventuell samordning til én felles lov og én felles forskrift, men at de ikke ser at dette er nærmere vurdert eller drøftet av departementet.

Rohči veilag krever at samisk og norsk må være fullt ut likestilte språk i de nye lovene med tilhørende forskrifter.

Språkrådet viser til omtalen i høringsnotatet kapittel 5 Lovstruktur og lovspråk og skriver at de har vurdert teksten i lovforslagene. Språkrådet skriver blant annet:

«Språkrådet bemerker at det er gjort et godt arbeid med strukturen og paragrafoverskriftene i lovforslagene. Tekstene er lett å finne fram i. Dette er helt i tråd med føringene i høringsnotatet.

Det er særlig viktig at bestemmelser i registerlovene som retter seg mot enheter og foretak (f.eks. bestemmelser om meldinger og opplysninger til registrene), blir utformet slik at de er lette å forstå og dermed etterleve. Her har tekstene etter Språkrådets mening et klart forbedringspotensial. Språket er stedvis unødig omstendelig, abstrakt og komplisert. I flere tilfeller er det formuleringen, ikke regelen, som gjør det vanskelig å forstå innholdet.»

Språkrådet skriver at deres mangeårige erfaring med kvalitetssikring av lovtekster viser at rommet for språklige endringer i slike tekster er ganske stort. Språkrådet fortsetter:

«Ethvert innhold kan som oftest uttrykkes på flere måter, og det er ingen grunn til å velge den vanskeligste dersom det finnes en enklere som er juridisk forsvarlig og like dekkende. Som regel er det fullt mulig å finne løsninger som både er forståelige, faglig holdbare og språklig gode. De beste løsningene blir til gjennom tverrfaglig samarbeid mellom jurister og filologer.

Språkrådet oppfordrer departementet til å sette av nok tid til å korrigere og kvalitetssikre lovtekstene språklig etter høringsrunden.»

Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontrollfunksjon

Flere høringsinstanser kom med overordnede innspill knyttet til Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontrollfunksjon og hvilken rolle disse registrene bør ha i arbeidet med å motvirke økonomisk kriminalitet.

Finans Norge skriver at både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret spiller en viktig rolle for å hindre økonomisk kriminalitet og bidra til et seriøst og velfungerende næringsliv. Finans Norge viser til at i dagens digitale samfunn har mange tjenester blitt utviklet for å være enkle og effektive. Finans Norge skriver at det er viktig å sørge for at disse tjenestene bygger på sikre systemer med gode kontrollmekanismer. Høy grad av troverdighet til dataene i registrene er ifølge Finans Norge avgjørende for at registrene kan ha tillit hos brukerne i både offentlig og privat sektor. Finans Norge fortsetter:

«Dagens registre er i stor grad tillitsbaserte med begrensede kontrollfunksjoner. Dette gjør dem sårbare for å bli misbrukt i forbindelse med kriminalitet. Høringsforslaget spesifiserer hvilken informasjon som skal registreres og hvem som er ansvarlig. Kontrollen av dokumentasjonen som skal sendes inn til registrene fremstår imidlertid som begrenset. Dette svekker tilliten til at informasjonen som ligger i registrene er korrekt og kan legges til grunn.»

Finans Norge skriver at flere av deres medlemmer erfarer at kriminelle i økende grad tar kontroll over eller oppretter selskaper for å misbruke dem i forbindelse med blant annet lånefinansiering. Ifølge Finans Norge dreier saker seg også om konkursskriminalitet og arbeidslivskriminalitet, der kriminelle registrerer «stråmenn» som daglig leder og styreleder for å tappe selskapene for kapital og maksimere kredittrammene. Finans Norge skriver at dette i mange tilfeller resulterer i betydelige økonomiske tap. Finans Norge skriver at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ofte fungerer som «inngangsporten» i disse tilfellene.

Finans Norge viser til at flere medier, men også myndighetsorganer, i den senere tid har beskrevet hvordan kriminelle utnytter tillitsbaserte digitale systemer som ikke i tilstrekkelig grad er rigget for å forebygge og avdekke kriminalitet. Finans Norge skriver:

«Kriminelle kan i mange tilfeller benytte uriktig registerinformasjon som ledd i å tilegne seg

store beløp gjennom bedragerier overfor både offentlige og private, med svært lav risiko for å bli oppdaget. Uriktige registeropplysninger kan også være grunnlaget for multikriminell virksomhet, som for eksempel arbeidslivskriminalitet.»

Finans Norge mener det er behov for å utrede ytterligere hvordan Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bedre kan bidra til å forebygge og avdekke kriminell aktivitet. Etter Finans Norges vurdering er det nødvendig med et strengere kontrollregime med hensyn til den informasjonen som legges inn i registrene.

Finanstilsynet viser til departementets forslag om å tydeliggjøre hvilke forhold Foretaksregisteret skal kontrollere. Forslaget innebærer, etter det Finanstilsynet forstår, at Foretaksregisterets kontrollplikt innsnevres. Finanstilsynet skriver at en slik innsnevring kan føre til økt risiko for økonomisk kriminalitet og svekket tillit til offentlige registre. Finanstilsynet uttaler:

«Økonomisk kriminalitet er et voksende problem i samfunnet. Falske dokumenter og uriktige opplysninger registrert i Foretaksregisteret kan få store konsekvenser på grunn av registerets legitimerende virkning. Finanstilsynet mener det er viktig at kontrollfunksjonen i Foretaksregisteret ikke svekkes. Tvert om taler mye for at registerets kontrollfunksjon burde styrkes. Nye måter å begå økonomisk kriminalitet på har økt i takt med økt digitalisering. Innsnevring av kontrollplikten kan sende feil signal til aktører som vurderer å begå lovbrudd, og kan svekke forebyggingen av økonomisk kriminalitet.

Finanstilsynet er enig i at det ikke er Foretaksregisterets rolle å løse interne konflikter i virksomheter eller vurdere vitneforklaringer. Likevel er det viktig å understreke at en overfladisk dokumentkontroll kan gjøre det enklere for kriminelle aktører å manipulere systemet. Foretaksregisterloven har til formål å sikre korrekt registrering. Dette fordrer at røde flagg følges opp med grundigere undersøkelser, og at dokumenters ekthet etterprøves ved mistanke. Korrekt registrering kan bare oppnås gjennom kontrollaktiviteter som oppdateres i takt med nye måter å manipulere opplysninger på.»

NHO skriver at registerførerens kontroll i hovedsak er en formalkontroll, og at dokumenters ekthet for eksempel ikke undersøkes. *NHO* skriver

at det er viktig at kontrollen går frem av loven. *NHO* skriver også:

«Samtidig gir de to registrene informasjon til omverdenen som må være så troverdig som mulig. Hvis protokoller som gjelder for eksempel styrevalg gir grunnlag for opplysninger som regelrett er falske, legger det til rette for straffbare handlinger. Det er et paradoks at offentlige registre ikke i større grad hindrer dette. Departementet bør derfor vurdere ordninger som kan heve terskelen for slike falske opplysninger blir registrert. Dette gjelder spesielt for de opplysningene som har legitima-sjonsvirkninger.»

Norges Bank skriver at det er viktig for dem at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fungerer på en god måte, har riktig og oppdatert informasjon og at offentlige organer kan få tilgang til denne informasjonen på en hensiktsmessig måte. *Norges Bank* fremholder at for å sikre riktig informasjon er det viktig at det anvendes gode sikkerhets- og identifikasjonsrutiner med hensyn til hvem som kan registrere og endre informasjon i registrene. *Norges Bank* skriver at de støtter arbeidet med modernisering av disse registrene.

Regnskap Norge skriver at de i lys av blant annet svindelsaken mot Brønnøysundregistrene som omtalt av NRK i artikkel 28. august 2024, vil understreke viktigheten av gode og virkningsfulle avdempende tiltak i det nye regelverket. Dette gjelder «også rundt Brønnøysundregistrenes mandat, f.eks. avdekkings- og undersøkelsesplikt ut over den rene formalkontrollen». *Regnskap Norge* skriver at inntrykket deres er at fokuset på regler som forhindrer svindel og økonomisk kriminalitet ikke har vært tilstrekkelig høyt i høringsnotatet. *Regnskap Norge* uttaler:

«Den refererte svindelsaken fra sommeren 2024 gjelder avdekking av kriminelle som overtar selskaper ved hjelp av falske underskrifter som ikke blir kontrollert. NRK identifiserte i alt tre selskaper som i løpet av noen korte sommer- uker hadde blitt overtatt av det som så ut til å være samme kriminelle miljø. Svindelen hadde foregått ved innsending til Brønnøysundregistrene av falske protokoller med forfalskede underskrifter fra fiktive generalforsamlinger. Disse endringsmeldingene var så blitt godkjent, og svindlerne hadde deretter forsøkt å ta opp lån, eller få kreditt med sikkerhet i egenkapital og verdier som lå i selskapene de hadde svindlet til seg.

Regnskap Norge har tidligere i år også pekt på avdekkede tilfeller med innsending av falske årsregnskaper. Selskapene disse svindelsakene gjaldt hadde erstattet flere års tidligere innsendte regnskaper til Brønnøysundregistrene, med nye fiktive og falske regnskaper. Selskapene ga på den måten inntrykk av å være mer økonomisk solide enn realiteten var, og har deretter handlet på kreditt uten å gjøre opp for seg. Selv om dette ikke direkte berører forslaget om ny enhetsregisterlov og foretaksregisterlov, så illustrerer det den omfattende utfordringen som svindelforsøk via ulike registre i Brønnøysund utgjør.»

Revisorforeningen skriver at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret etter deres mening har en sentral rolle i førstelinje av bekjempelsen av økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. For å kunne ivareta denne rollen på en forsvarlig måte, vurderer Revisorforeningen at det er behov for å ha systemer og kontroller som gir tilfredsstillende sikkerhet for at dataene i registrene er korrekte. Revisorforeningen skriver at forslaget ikke går langt nok i å sikre mot feil, forfalskninger og selskapstyveri.

Revisorforeningen skriver at med dagens system og med lovforslagene i høringsnotatet vil det fortsatt være enkelt å urettmessig overta et selskap. Revisorforeningen mener at registrene på ethvert tidspunkt må ta i bruk det som eksisterer av hjelpemidler for å sikre at dataene registreres rettidig og at de er korrekte. Revisorforeningen mener også at lovene ikke går langt nok i å sikre mot feil og forfalskninger av innrapporterte opplysninger etter nyregistrering. Revisorforeningen skriver at systemet i større grad må sikre at innrapporterte endringer bekreftes av personer med virkelige roller i selskapene, og at Brønnøysundregistrenes kontrollansvar må gå lengre enn dagens formalkontroll. Revisorforeningen skriver at Brønnøysundregistrenes praksis med å underrette registrert styreleder ved visse endringer i Foretaksregisteret er bra, men at dette ikke er tilstrekkelig til å håndtere dagens trusselbilde. Revisorforeningen skriver at denne løsningen forutsetter at registrert styreleder mottar informasjonen rettidig og at vedkommende forstår at vedkommende må ta en aktiv rolle hvis dette er misbruk fra noen. Revisorforeningen fortsetter:

«Vi mener at det må gjøres mer for å sikre mot falske registreringer av styremedlemmer og daglig leder, det vi kan kalle selskapstyveri.

I dag er det i praksis altfor enkelt å få registrert falske opplysninger. Vi anser at denne trusselen er i ferd med å bli såpass stor at det kan sette tilliten til hele registersystemet i fare. Dette vil i tilfelle medføre et betydelig effektivitetstap for næringslivet som kommer på toppen av tapene til de som faktisk blir svindlet. Vi vet nå også at en økende del av svindelen gjennomføres av organiserte kriminelle miljøer som i tillegg knyttes til grov voldskriminalitet. Denne kriminaliteten må bekjempes med mange midler, og i dette inngår tiltak som sikrer god kontroll på registerdata i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.»

Skattedirektoratet viser til at kriminaliteten er i stadig utvikling, og at den også har flyttet seg til digitale plattformer. Skattedirektoratet skriver at organiserte kriminelle er involvert i økonomisk kriminalitet, og utnytter det offentliges tillitsbaserte ordninger. Skattedirektoratet skriver at høy registerkvalitet er et viktig virkemiddel for å forebygge økonomisk kriminalitet. Skattedirektoratet skriver også at registrering av tomme eller fiktive foretak i Enhetsregisteret og i Foretaksregisteret er avgjørende for posisjonering av bedrag av for eksempel Skatteetaten, NAV, UDI eller private aktører. Skattedirektoratet fremholder at virksomheter med dårlig etterlevelseshistorikk påfører flere etater og private aktører et betydelig merarbeid og kostnader. Skattedirektoratet mener det bør vurderes om det kan stilles ytterligere krav før registrering. Etter Skattedirektoratets syn er ikke utviklingen av økonomisk kriminalitet tilstrekkelig hensyntatt i høringsnotatet.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Regelrådet vurderer at forslaget i høringsnotatet er tilstrekkelig utredet. I punktet «Regelrådets samlede vurdering» i høringssvaret står det:

«Regelrådet mener at problem og mål kommer klart frem i høringsnotatet. Berørt næringsliv er grundig beskrevet og virkningene for næringslivet er utredet. Regelrådet finner det positivt at enkelte nyttevirksomheter er tallfestet. Videre er det utredet enkelte alternative tiltak i høringsnotatet. Regelrådet mener imidlertid at departementet også på andre områder kunne utredet og drøftet alternative løsninger. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring er utredet.

Etter Regelrådets vurdering er forslaget grundig utredet. Forslaget fremstår som fremtidsrettet og inneholder forenklinger for næringslivet. Regelverket fremstår også i all hovedsak som brukervennlig, selv om det er enkelte forslag som kan medføre økte kostnader for næringslivet. Alt i alt er det Regelrådets oppfatning at høringsnotatet utgjør et grundig beslutningsgrunnlag og at målene med forslaget kan nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.»

Frivillighet Norge presiserer at frivillige organisasjoner ofte har få administrative ressurser, og skriver at det offentlige må ta høyde for dette når lover og regelverk som berører sektoren utformes. *Frivillighet Norge* skriver:

«Økte kostnader for frivilligheten, i form av gebyrer for å registrere seg i ulike registre, går direkte på bekostning av organisasjonenes aktiviteter. Frivilligheten bør så lang som mulig fritas for slike gebyrer. Vi ser at noen av forslagene potensielt kan øke både kostnadene og den administrative byrden for frivilligheten ved å registrere og oppdatere opplysninger i registrene og vil advare mot dette.»

SMB Norge skriver at «det er bra å se at lovverket forenkles og at skjemaveldet kan bli noe mindre». *SMB Norge* mener dette også bør gjøres på flere fronter for næringslivet.

Andre generelle innspill

Digitaliseringsdirektoratet uttaler at det er positivt at bestemmelsen om elektronisk varslingsadresse ikke bare videreføres, men fastsettes i ny enhetsregisterlov. Se nærmere om dette i kapittel 12. *Digitaliseringsdirektoratet* skriver at for å oppnå en helhetlig tilnærming av digitalisering i Norge, og i tråd med Enhetsregisterets rolle som felleskomponent, ønsker *Digitaliseringsdirektoratet* at departementet vurderer å innføre digital adresse for meldinger til virksomheter, eventuelt henvisning til rett oppslagstjeneste (for eksempel Peppol SML). *Digitaliseringsdirektoratet* skriver at denne ikke bør være underlagt begrensninger på samme måte som varslingsadresser, men være tilgjengelig for flere enn offentlige virksomheter. *Digitaliseringsdirektoratet* skriver at målet er å legge til rette for en enhetlig tilnærming til meldingsutveksling i tråd med EUs eDelivery-strategi som gjennomføres i Norge gjennom Peppol-infrastrukturen. Det vil ifølge *Digitaliseringsdirektoratet*

også muliggjøre sikker kommunikasjon på tvers av landegrensene.

Stiftelsestilsynet skriver at flere av de endringene som foreslås i regelverket for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret også bør gjøres i stiftelsesloven. Blant forslagene som *Stiftelsestilsynet* nevner er fjerning av krav til å registrere observatør i Foretaksregisteret. *Stiftelsestilsynet* mener at tilsvarende krav i stiftelsesloven § 8 til å registrere observatør i Stiftelsesregisteret bør oppheves.

7.2 Departementets merknader

Generelt

Departementet merker seg at *Advokatforeningen*, *Finans Norge*, *Frivillighet Norge*, *Regnskap Norge*, *Revisorforeningen*, *Skattedirektoratet*, *SMB Norge* og *Stiftelsestilsynet* støtter at enhetsregisterloven og foretaksregisterloven fornyes, slik at lovene er tilpasset dagens behov og krav. Departementet merker seg også at flere av disse høringsinstansene støtter hovedtrekkene i forslaget i høringsnotatet.

Som påpekt av *Frivillighet Norge* legger lovforslagene til rette for bruk av digitale løsninger. Tiltak som legger til rette for økt bruk av digitale løsninger kan bidra til effektivisering, samt ha en positiv effekt for næringslivet og frivilligheten i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

Lovstruktur og lovspråk

NHO og *Regnskap Norge* har stilt spørsmål ved om det hadde vært mer hensiktsmessig med én felles lov for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fremfor to separate lover. Forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov innebærer at lovene har fått en struktur som er mer lik enn det som gjelder for nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov. Blant annet er inndelingen av kapitler og paragrafer mer lik. Det samme gjelder kapittel- og paragrafoverskriftene. Samtidig har mange av paragrafene i de to lovene ulikt innhold. En felles lov for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan gjøre at loven blir svært lang og dermed gjøre regelverket mindre oversiktlig for brukerne. Departementet mener derfor at det er mest hensiktsmessig å videreføre separate lover for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Departementet antar som *NHO* at virksomheter, foreninger og andre brukere av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret først og fremst har

behov for god veiledning fra registerføreren, og da særlig i forkant av registreringen. Brønnøysundregistrene jobber kontinuerlig med å legge ut og oppdatere veiledning på sine nettsider om fremgangsmåten for å registrere opplysninger, hvilken dokumentasjon som skal sendes inn sammen med meldinger mv. Brønnøysundregistrenes pågående prosjekt Brukervennlige registertjenester skal utvikle bedre innrapporterings- og tilgjengeliggjørings-tjenester i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det vil gi gevinster for næringslivet, frivilligheten og andre i form av forenklet innrapportering og uthenting av data. Se nærmere om prosjektet i punkt 5.3.

Departementet har i lys av innspillet fra *Språkrådet* gjennomgått lovforslagene og gjort flere endringer for å gjøre bestemmelsene i lovforslagene enklere å lese og forstå. Departementet er enig med *Språkrådet* i at bruk av filologer ved utforming av lovtekster kan bedre muligheten for lovforslag og lover som er enkle å lese og forstå. Bruk av eksterne filologer til å kvalitetssikre lovtekster kan samtidig medføre kostnader som det ikke alltid er rom for å prioritere foran andre oppgaver som departementene skal gjennomføre. Bidrag fra *Språkrådet* ved utforming av lovtekster kan være nyttig i den grad *Språkrådet* har kapasitet til dette.

Rohči veilag krever at norsk og samisk må være fullt likestilte språk i de nye lovene og forskriftene. Det er Stortinget som vedtar lovene i Norge, og de vedtas enten på bokmål eller nynorsk. Forskrifter fastsettes gjerne i samme målform som loven de er gitt med hjemmel i. Departementet har imidlertid utarbeidet forslag til regler som skal styrke ivaretagelsen av samisk innenfor registerlovgivningen. Det vises her til høringsnotatet *Høring – Forslag til endring av språkkrav ved innsending av dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret* som departementet sendte på offentlig høring 23. august 2024 med høringsfrist 23. november 2024.¹ I høringsnotatet ble det foreslått endringer i bestemmelsene om krav til språk i enhetsregisterforskriften § 14 og foretaksregisterforskriften § 4. Nåværende bestemmelser krever at dokumenter som sendes inn som vedlegg til meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er skrevet på norsk. Forslagene til endringer innebærer blant annet at underlagsdokumentasjon kan sendes inn på samiske språk, kvensk, romani eller romanes.

¹ *Høring – Forslag til endring av språkkrav ved innsending av dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret – regjeringen.no*

Departementet har mottatt en rekke hørings svar. Hørings svarene vil inngå i departementets beslutningsgrunnlag når endrede språkkrav skal fastsettes. De endrede språkkravene vil bli videreført i forskrifter til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

Enhetsregisteret og Foretaksregisterets kontrollfunksjon

Departementet er enig med høringsinstansene i at det er viktig å ha mekanismer som sikrer at det som blir registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er korrekt. God registerkvalitet er avgjørende for at brukerne kan ha tillit til opplysninger som er registrert i de to registrene, og dermed også registrenes legitimitet.

For å sikre god registerkvalitet er det nødvendig at Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger er på et tilstrekkelig nivå til at registrering av uriktige eller falske opplysninger kan forhindres. Kontroll av meldinger kan også ha en ha preventiv og disiplinierende virkning. Næringsaktører og andre vil kunne være mer tilbakeholdne med å melde inn opplysninger til registrering som er i strid med regelverket eller som ikke er korrekte, dersom opplysningene og grunnlaget for dem skal gjennomgås av offentlig myndighet.

Departementet vil understreke at den som sender inn melding til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, har ansvaret for at det som meldes stemmer med de faktiske forholdene og er i tråd med lovgivningen. Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger fratår ikke innsendere av meldinger dette ansvaret. Å sende inn falske dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er straffbart, jf. bestemmelsen om dokumentfalsk i straffeloven § 361. Hvis det sendes inn uriktige opplysninger til registrene i den hensikt å oppnå for eksempel økonomisk vinning, vil det også kunne straffes etter reglene i straffeloven om bedrageri eller underslag eller straffebestemmelser i særlovgivningen. Registrene vil i noen tilfeller være fornærmet, og den som er nærmest til å anmelde slike forhold. I andre tilfeller vil registrene kunne formidle informasjon til andre relevante myndigheter eller aktører og dokumentere slike straffbare forhold.

Det å sende inn falske opplysninger eller dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er også straffbart etter straffeloven § 221. Paragrafen fastsetter straff for uriktig forklaring til domstolene, andre offentlige myndigheter, EFTA-domstolen og Den internasjonale straffedomsto-

len, og er i det alt vesentlige en videreføring av straffeloven 1902 § 166. Departementet viser i denne forbindelse til Høyesteretts dom, HR-2019-1788-A, hvor en person ble idømt fengselsstraff i to år og ni måneder for ett tilfelle av grovt merverdiavgiftsbedrageri, medvirkning til fem trygdebedragerier og en rekke overtredelser av regnskapsloven, samt overtredelser av straffeloven 1902 § 166 og § 182, jf. § 181. I sammendraget av dommen på Lovdata står det:

«Grunnlaget for domfellelsen for overtredelsen av straffeloven 1902 § 166 var at domfelte hadde sørget for at det i samordnete meldinger til Foretaksregisteret og Enhetsregisteret ble gitt uriktige opplysninger om hvem som var styremedlemmer og daglig leder i seks aksjeselskaper som han selv eide og drev. Personene som ble registrert i disse posisjonene var rene stråpersoner. Det var videre innsendt årsregnskap som var undertegnet av stråpersonene. Høyesterett la til grunn at det er tilstrekkelig for å bli rammet av § 166 – nå straffeloven 2005 § 221 – at de uriktige opplysningene som er gitt, er ment å inngå som en naturlig del av beslutningsgrunnlaget for den offentlige myndighetens utøvelse av sine oppgaver. Det var da ikke tvilsomt at opplysninger i samordnete meldinger til Foretaksregisteret og Enhetsregisteret, og årsregnskaper som sendes til Regnskapsregisteret, må anses å være opplysninger som er «bestemt til å avgi bevis». § 166 og § 182 jf. § 181 verner forskjellige interesser, og kunne anvendes i idealkonkurrens. Ved straffutmålingen for overtredelsen av § 166 ble det lagt vesentlig vekt på de allmennpreventive hensynene som er knyttet til å sikre at Brønnøysundregistrene har korrekte opplysninger. Det ble uttalt at det i alminnelighet bør reageres med en kort ubetinget straff allerede ved en enkelt falsk registermelding. Saken gjaldt til sammen 25 falske meldinger og regnskapsinnsendelser for seks selskaper over en periode på tre og et halvt år.»

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret tilrettelegger for andre offentlige myndigheters tilsyn og kontroll gjennom registrering av virksomheter og tilgjengeliggjøring av opplysninger om virksomheter som er registrert i de to registrene. Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll skal bidra til å sikre at opplysninger som blir registrert i de to registrene og tilgjengeliggjøres er korrekte. Det faller imidlertid utenfor Enhetsregisterets og Foretaksregisterets oppgaver selv å føre

tilsyn eller kontroll med om aktiviteten som virksomhetene driver med er i samsvar med arbeidsmiljølovgivningen, skattelovgivningen, hvitvaskingsregelverket og annen lovgivning. Slike tilsyns- og kontrollopgaver hører under andre offentlige myndigheter enn Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Enkelte av høringsinstansene antyder at det i dag er enkelt å urettmessig overta et selskap ved å sende inn falske dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, såkalt selskapstyveri. Brønnøysundregistrene har ikke statistikk som viser hvor mange saker det her dreier seg om. Ifølge Brønnøysundregistrene er imidlertid deres erfaring at det er få slike saker i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Selv om det ikke kan utelukkes at det finnes mørketall, må det antas at sannsynligheten for det er liten. Departementet legger her til grunn at personer som blir eller mener seg utsatt for selskapstyveri, faktisk melder fra til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret om dette.

Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger er behandlet i kapittel 15. Departementet foreslår der regler som tydeliggjør hvilke forhold Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere, og foreslår at omfanget av kontrollen i større grad fremgår direkte av lovteksten.

Departementet foreslår i kapittel 15 at Foretaksregisteret skal ha generell adgang til å kontrollere at meldte opplysninger og grunnlaget for dem er i samsvar med lov, og er i samsvar med foretakets vedtekter hvis de er registrert. Det vil gi Foretaksregisteret mulighet til å foreta en mer utvidet kontroll der meldingen, dokumentasjon som inngår i meldingen eller andre opplysninger gir registeret indikasjon på at meldte opplysninger ikke er i samsvar med lov eller eventuelle vedtekter. Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret vil også gi registeret mulighet til å foreta stikkprøvekontroll. Dette vil trolig kunne ha en preventiv virkning mot at aktører forsøker å melde noe som er i strid med lov eller vedtekter.

Når det gjelder Enhetsregisteret, foreslår departementet i kapittel 15 en viss innskjerping av Enhetsregisterets kontroll. Departementet foreslår blant annet at Enhetsregisteret skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for opplysning som er meldt om styre, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ. Departementet foreslår samtidig at virksomheten skal sende inn dokumentasjon av at det foreligger slik beslutning. Forslagene vil styrke register- og datakvaliteten i Enhetsregistre-

ret, og kan derved øke tilliten til at registrerte opplysninger er korrekte.

Departementet foreslår i denne lovproposisjonen også andre bestemmelser som skal bidra til at det som blir registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er korrekt. Forslagene omfatter blant annet:

- å utvide kretsen av personer som må bekrefte at de påtar seg en rolle i en virksomhet der de blir meldt registrert i rollen. Se punkt 14.4.5.
- at virksomheten, i tillegg til innsenderen av meldingen, skal motta varsel der det er feil i dokumentasjonen som inngår i meldinger til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, eller nødvendig dokumentasjon mangler. Se punkt 16.1. Dette gjør at rolleinnhavere med tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn, slik som styreledere og daglige ledere, enkelt kan skaffe seg informasjon om at meldingen ennå ikke har blitt registrert fordi det mangler dokumentasjon som skal inngå i meldingen. Det gir rolleinnhaverne mulighet til raskt å foreta nødvendige handlinger eller iverksette nødvendige tiltak for å rette på dette. Det øker også muligheten for at rolleinnhaverne lettere kan fange opp, og dermed også stanse, forsøk på å få registrert «fiktive» meldinger for virksomheter de har en rolle i.
- at det ved registrering av endringer i styret eller av daglig leder, skal sendes underretning om vedtaket til den som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem til styret eller daglig leder som følge av registreringen. Se punkt 16.2. Det kan gjøre at feilaktige registreringer kan fanges opp raskt slik at eventuelle skadevirkninger kan avverges eller begrenses.
- regler som åpner for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan varsle og overføre taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak om forhold de kan ha bruk for i sin virksomhet. Se punkt 20.5.

Disse forslagene vil etter departementets syn også kunne ha en preventiv virkning mot at aktører sender inn falske meldinger og dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Flere høringsinstanser har spilt inn forslag til konkrete tiltak og regler for å hindre misbruk og svik. Dette gjelder:

- *Revisorforeningen* og *Regnskap Norge* foreslår at det ved melding om endring av styremedlemmer eller daglig leder stilles krav til at både utgående og påtroppende styremedlemmer og daglig leder signerer meldingen.

- *Regnskap Norge* foreslår også at registrene setter registreringen av styremedlemmer og daglig leder noen dager på vent etter at underretning til «utgående» daglig leder og styremedlemmer er sendt ut.
- *Anonym* har spilt inn som mulig tiltak at det stilles krav til at for eksempel eksisterende styreleder alltid må godkjenne endring av daglig leder og styremedlem. Hvis det er endring av styreleder, må ett eksisterende styremedlem godkjenne meldingen.
- *Skattedirektoratet* foreslår at Enhetsregisteret skal underlegge opplysninger om enkeltpersonforetak strengere kontroll.

Disse forslagene er vurdert i kapittel 15 om kontroll av meldinger. Se punkt 15.4.14.

Departementet bemerker for øvrig at arbeidet med å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet må skje i en bredere og mer helhetlig sammenheng. Departementet viser i den forbindelse til Meld. St. 15 (2023–2024) der regjeringen har redegjort for status og utfordringer, og foreslått tiltak som kan styrke den felles innsatsen for å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet i Norge.

I stortingsmeldingen er det også foreslått tiltak for å forebygge misbruk av offentlige registre. Blant annet fremgår det av meldingen punkt 9.4.1 at «Regjeringen vil be relevante etater om å kartlegge potensial for misbruk i ordninger som antas utnyttet til økonomisk kriminalitet.». Finansdepartementet ga 9. desember 2024 Skatteetaten, i samarbeid med berørte etater, i oppdrag å gjennomføre en kartlegging, hvor formålet er å belyse potensial for misbruk av offentlige ordninger og registre² som antas utnyttet til økonomisk kriminalitet.³ Skatteetaten har fått ansvaret for å lede kartleggingen, som gjennomføres i samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten, Brønnøysundregistrene og Helsedirektoratet. Kartleggingen skal beskrive hvordan de enkelte ordninger og registre både hver for seg og i sammenheng eventuelt kan utnyttes til økonomisk kriminalitet. Videre skal det identifiseres hvilke offentlige ordninger og registre hvor det anses at det er størst risiko

² I oppdragsbrevet er det angitt at «Med «ordning» menes her en måte for personer, virksomheter og andre å rapportere opplysninger, eksempelvis A-ordningen og MVA-ordningen. Med «register» menes her en systematisk ordnet liste av data, eksempelvis Folkeregisteret, Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret og aktuelle registre i Brønnøysundregistrene.»

³ Finansdepartementet sendte oppdraget etter avtale med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

for misbruk, både med hensyn til omfang og økonomiske konsekvenser, samt oversikt over hvilke tiltak som eventuelt allerede er igangsatt for å redusere sårbarhet. Kartleggingen skal også peke på mulige tiltak, slik at kartleggingen danner grunnlag for å iverksette målrettede kontrollmekanismer som reduserer sårbarhetene. Kartleggingen skal gjennomføres i løpet av våren 2025. En slik kartlegging kan også gi grunnlag for å foreslå andre tiltak, herunder endringer i regelverket som regulerer Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Regelrådet skriver i sitt høringsinnspill at de vurderer at forslagene, inkludert virkningene for næringslivet, er tilstrekkelig utredet. Et hovedfokus for departementets arbeid etter høringen har vært å tallfeste og beskrive eventuelle virkninger av lovforslagene for næringslivet, frivilligheten og andre aktører i enda større grad enn i høringsnotatet. Departementet har i dette arbeidet innhentet innspill fra Brønnøysundregistrene. De økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslagene er behandlet i kapittel 25.

Frivillighet Norge påpeker at frivillige organisasjoner ofte har få administrative ressurser, og skriver at det offentlige må ta høyde for dette når lover og regelverk som berører sektoren utformes. De økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov for frivilligheten er behandlet i kapittel 25, og det vises til omtalen der. Forslagene vil samlet medføre besparelser også for frivilligheten. Enkelte av endringene som foreslås vil, som påpekt av *Frivillighet Norge*, isolert medføre enkelte kostnader. I sum vil imidlertid besparelsene (nyttene) overstige kostnadene.

Gebyrer for registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er regulert i forskrift 11. desember 2015 nr. 1668 om gebyr til Brønnøysundregistrene (gebyrforskriften). I høringsnotatet ble det ikke foreslått endringer i gebyrforskriften. Se høringsnotatet kapittel 20. Dette innebærer blant annet at gebyrforskriften § 5a om at lag, foreninger og ungdoms- og studentbedrifter ikke skal betale gebyr ved førstegangsregistrering (nyregistrering), videreføres. Reglene om gebyr for registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er behandlet i punkt 13.11.

SMB Norge skriver at «det er bra å se at lovverket forenkles og at skjemaveldet kan bli noe mindre». *SMB Norge* mener dette også bør gjøres på

flere fronter for næringslivet. I Prop. 1 S (2024–2025) for Nærings- og fiskeridepartementet på side 68 står det om arbeidet med forenklinger for næringslivet:

«Forenklinger for næringslivet

Nærings- og fiskeridepartementet har et koordinerende ansvar for at forenklinger for næringslivet gjennomføres i tråd med regjeringens politikk. Regjeringen har som mål å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer med 11 mrd. kroner innen 2025. Foreløpig er det, på noe usikkert grunnlag, tallfestet forenklingsevinst for om lag 3,4 mrd. kroner i denne stortingsperioden. Flere forenklingstiltak er i prosess, men der det for tiden ikke foreligger gevinstberegninger. Forenklingssregnskapet, dvs. hvilke tiltak som inngår og estimerer på disse, oppdateres løpende fram mot 2025 etter hvert som informasjons- og erfaringsgrunnlaget blir bedre.

Forenklingsarbeidet tar utgangspunkt i at regelverk skal være egnet til å ivareta gitte mål til en lavest mulig kostnad for næringslivet slik at ressursene i størst mulig grad kan brukes til bedriftenes kjerneaktiviteter. Regelrådets arbeid for å vurdere kvaliteten på konsekvensvurderinger før næringsrelatert regelverk blir vedtatt, er derfor et viktig bidrag inn i forenklingssarbeidet.

Forenklingssarbeidet dreier seg dels om å forenkle lover og forskrifter, og dels om å gjøre det enklere for bedriftene å håndtere rapporteringspliktene til myndighetene. Det er et mål at det offentlige bare skal innhente opplysninger én gang. Dette innebærer at privat sektor ikke skal behøve å rapportere samme opplysning flere ganger til det offentlige.

Regjeringen har etablert den digitale inngangen «Én vei inn» til det næringsrettede virkemiddelapparatet. Én vei inn skal gjøre det enklere for næringslivet å finne fram til rett sted i virkemiddelapparatet. Det vises til nærmere omtale under programkategori 17.20.»

Andre generelle innspill

Digitaliseringsdirektoratet har spilt inn at departementet bør vurdere å innføre digital adresse for meldinger til virksomheter, eventuelt henvisning til rett oppslagstjeneste. Departementet vil ikke utelukke at dette kan være hensiktsmessig. En slik løsning faller imidlertid utenfor rammene av

dette lovarbeidet, og vurderes derfor ikke nærmere i denne proposisjonen.

Stiftelsestilsynet tar opp at flere av de endringene som foreslås i regelverket for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, også bør gjøres i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven). Det er et potensial for forenkling også i å se på tvers av ulike regelverk som regulerer offentlige registre. Endringer i regelverket for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret vil derfor kunne ha relevans for annet registerregelverk, slik som bestemmelsene om Stiftelsesregisteret i stiftelsesloven. Det er imidlertid ikke gitt at endringer i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven nødvendigvis bør gjennomføres i stiftelsesloven.

Endringer må vurderes konkret ut fra de hensyn som den aktuelle loven skal ivareta. Blant annet må konsekvensene for stiftelsene, offentlige myndigheter og andre berørte aktører av å gjøre tilsvarende endringer i stiftelsesloven som er foreslått i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov, vurderes nærmere. Om det er hensiktsmessig å foreta tilsvarende endringer i stiftelsesloven, må derfor vurderes i forbindelse med revisjon av stiftelsesloven. I tillegg må stiftelsene og andre berørte aktører gis mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen gjennom offentlig høring av eventuelle forslag til lovendringer. Hensynet til demokrati tilsier det. Utredningsinstruksen krever det.

8 Lovformål, organisasjon og virkeområde mv.

8.1 Formålsparagrafer

8.1.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har til dels overlappende formål. Samtidig er det enkelte sentrale forskjeller når det gjelder hensikten med de to registrene. Mens hovedformålet med Enhetsregisteret er å fremme effektiv utnyttelse og samordning av offentlige opplysninger om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter, skal Foretaksregisteret samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak.

Enhetsregisterloven § 1 angir lovens formål. Paragrafen lyder:

«Denne lov skal fremme effektiv utnyttelse og samordning av offentlige opplysninger om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter gjennom regler for oppretting, organisering og drift av et landsdekkende enhetsregister.

Enhetsregisteret skal entydig identifisere registreringsenhetene ved tildeling og registrering av organisasjonsnummer. Alle tilknyttede registre skal bidra til å redusere oppgaveplikten for næringslivet ved å benytte organisasjonsnummer og opplysninger fra Enhetsregisteret. Offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, plikter, der det er praktisk mulig, å benytte opplysninger fra Enhetsregisteret.»

Det fremgår av forarbeidene til enhetsregisterloven at paragrafen skal nedfelle hensikten med opprettelsen av Enhetsregisteret. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 1. Formål* er det pekt på tre sentrale effektmål med Enhetsregisteret:

1. En fullstendig oversikt over – og entydig identifikasjon av alle juridiske personer m.m. som opererer i Norge.
2. En mer effektiv utnyttelse av de mest vanlige offentlige opplysninger om registreringsenhetene som offentlig forvaltning og

privat næringsliv har behov for i sin virksomhet.

3. Redusere næringslivets oppgaveplikt. Offentlige opplysninger innhentet ett sted skal gjøres tilgjengelige for andre som har bruk for dem.»

Foretaksregisterloven har ikke formålsparagraf. Hensikten med Foretaksregisteret er beskrevet nærmere i forarbeidene til loven. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) punkt 1.2 står det:

«Hovedhensikten med handelsregistreringsordningen er å fungere som en kilde for sentrale opplysninger vedrørende næringsdrivende virksomheter i Norge. Offentlig tilgjengelige opplysninger om firma (foretaksnavn), ansvarsform, eiere, ledelse, fullmaktsforhold etc. er en forutsetning for ordnede og forsvarlige forhold i det økonomiske liv. Ingen andre offentlige registre dekker idag dette behovet.

Dessuten gir offentlig registrering, kontroll og avgivelse en trygghet for at de aktuelle opplysninger er korrekte, og at disse med stor grad av sikkerhet kan legges til grunn av private og offentlige interessenter. Registreringsordningen dekker her et legitimasjonsbehov. I mange sammenhenger er det nødvendig at en fysisk person som representerer et foretak kan dokumentere at han har kompetanse til å binde foretaket ved å legge frem en utskrift (firmaattest).

Ordningen innebærer videre en offentlig kontroll med at foretak etableres, organiseres og drives i samsvar med gjeldende lovgivning. Kontrollfunksjonen har nær sammenheng med behovet for at registeropplysningene skal være riktige, men etter hvert har behovet for å etterse at ufravikelig selskapslovgivning følges blitt stadig viktigere. I særlovgivningen finnes en rekke bestemmelser som knytter rettsvirkninger til registreringen og/eller pålegger registerføreren oppgaver som har karakter av håndheving av selskapsrettslige regler.

En svært viktig begrunnelse for registeret er også behovet for kontroll og beskyttelse av

foretakenes firma. Registrering gir i utgangspunktet enerett til det aktuelle navn, og registreringsfører skal bl.a. påse at ikke andre får registrert identiske eller forvekslingsbare navn.»

8.1.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 6.1.2 en ny og modernisert formålsparagraf for enhetsregisterloven. Forslaget viderefører sentrale elementer fra nåværende formålsparagraf i enhetsregisterloven § 1, og har til dels med nye elementer. Departementet la vekt på at formålsparagrafen ikke bør bli en lang oppramsing av alle gode formål, men at den angir de overordnede hensynene. Departementet foreslo enkelte endringer i begrepsbruken sammenlignet med nåværende regulering. Forslaget lød:

«Loven skal legge til rette for effektiv bruk og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter gjennom et landsdekkende enhetsregister. Loven skal legge til rette for at allmennheten og offentlige myndigheter får tilgang til grunndataene.»

Departementet foreslo også at det tas inn en formålsparagraf i ny foretaksregisterlov. Dette ble begrunnet med at en formålsparagraf blant annet vil øke bevisstheten om hva som er lovens målsetting, og hvilke overordnede hensyn som ligger til grunn for de andre bestemmelsene i loven. Forslaget lød:

«Loven skal legge til rette for effektiv bruk av sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak gjennom et landsdekkende foretaksregister. Loven skal legge til rette for at allmennheten og offentlige myndigheter får tilgang til opplysningene.»

8.1.3 Høringsinstansenes syn

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (samlet uttalelse), samt *Statistisk sentralbyrå* (SSB), har kommentert forslagene til formålsparagrafer.

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening støtter forslaget om å inkludere allmennhetens tilgang til opplysninger i formålsparagrafene. Organisasjonene uttaler om dette:

«Som det fremgår av høringsnotatet, er Enhetsregisteret og Foretaksregisteret de viktigste kildene til grunndata om norske virksomheter – både innenfor næringsliv, frivillige organisasjoner og offentlig forvaltning. Disse registrene er også blant de mest sentrale verktøyene for norske journalister og redaksjoner (...).

Nøyaktig, pålitelig og oppdatert informasjon om disse forholdene er avgjørende for norske journalister i redaktørstyrte medier. Vi støtter derfor departementets forslag om å inkludere i lovenes formålsparagrafer at loven skal sikre ikke bare offentlige myndigheters, men også allmennhetens tilgang til grunndataene.

Svindel og bedrageri via tilsynelatende legale virksomheter er et stort og økende problem. Styrkede regler knyttet til åpenhet og innsyn er derfor nødvendige tiltak for å motvirke denne utviklingen.»

SSB ber departementet vurdere hvorvidt formålsparagrafen i ny enhetsregisterlov bør utvides til å si noe om bruken av opplysningene. SSB skriver at det i den forbindelse kan være naturlig å hente inspirasjon fra folkeregisterloven.

8.1.4 Departementets vurdering

Innledning

Formålsparagrafen i en lov sier noe om lovens målsettinger. Innholdet peker ut de hensyn som ligger til grunn for lovens øvrige bestemmelser. En formålsparagraf gir i seg selv ikke rettigheter eller plikter og er dermed annerledes innrettet enn øvrige lovbestemmelser. Konkrete rettigheter og plikter skal følge av andre lovbestemmelser.

En formålsparagraf er en overordnet beskrivelse av hva lovgiver ønsker å oppnå med loven. Bestemmelsen har betydning for hvordan de andre bestemmelsene i loven skal tolkes. I tillegg kan den gi føringer for hvordan det frie skjønnet bør utøves.

Departementet vurderer det som hensiktsmessig at både ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov har formålsparagraf. Det vil både øke bevisstheten om de sentrale hensynene som lovene skal ivareta, og være en betydelig tolkningsfaktor ved tolkning av andre bestemmelser.

Enhetsregisterloven

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en ny og modernisert

formålsparagraf i ny enhetsregisterlov. Forslaget viderefører sentrale elementer fra nåværende formålsparagraf i enhetsregisterloven § 1, og har til dels med nye elementer. Departementet vektlegger at formålsparagrafen ikke bør bli en lang oppramsing av alle gode formål, men at den angir de overordnede hensynene. Departementet foreslår enkelte endringer i begrepsbruken sammenlignet med nåværende regulering.

Etter departementets syn gjør målsettingen om effektiv bruk (utnyttelse) og samordning av offentlige opplysninger om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter i nåværende formålsparagraf seg fortsatt gjeldende. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at dette videreføres.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at det gjøres enkelte justeringer i begrepsbruken. Blant annet foreslås det at begrepet «fremme» erstattes med «legge til rette for». Sistnevnte begrep får etter departementets syn bedre frem at enhetsregisterloven og Enhetsregisteret er virkemidler for å oppnå effektiv bruk og samordning. I tillegg foreslår departementet at begrepet «offentlige opplysninger» erstattes med «grunndata». Departementet viser her til at Enhetsregisteret ikke inneholder enhver type opplysning om juridiske personer mv., men visse grunndata (basisopplysninger) om disse. Enhetsregisteret kalles derfor gjerne også for et «grunndataregister». Med grunndata menes ikke-sensitive basisopplysninger om virksomheter, som er av felles interesse og som fritt kan brukes av andre enn den myndigheten som registrerer dem. Grunndata omfatter for det første identifikasjonsdata, det vil si opplysninger som kreves for å gi tilstrekkelig identifikasjon av virksomheten, slik som virksomhetens navn, organisasjonsnummer og organisasjonsform. Grunndata omfatter også tilleggsdata om virksomheten, slik som adresse, aktivitet, hvem som innehar roller i virksomheten slik som styremedlemmer, daglig leder, revisor, regnskapsfører, hvilke tilknyttede registre virksomheten eventuelt er registrert i mv. Se nærmere om dette i punkt 3.1.

En forutsetning for effektiv bruk og samordning av grunndataene er at Enhetsregisteret har dem. Grunndataene i Enhetsregisteret er delvis basert på innrapportering fra virksomhetene, offentlige myndigheter mv., og delvis på at Enhetsregisteret selv innhenter dem. Effektiv «innrapportering» og «innhenting» er imidlertid ikke mål i seg selv, men virkemidler for å oppnå effektiv bruk og samordning av grunndataene. Departementet foreslår derfor ikke å ta med «inn-

rapportering» og «innhenting» i formålsparagrafen.

Nåværende formålsparagraf fastsetter at den effektive bruken og samordningen av opplysninger om juridiske personer skal skje «gjennom regler for oppretting, organisering og drift av et landsdekkende enhetsregister». Enhetsregisterloven ble vedtatt i forbindelse med opprettelsen av Enhetsregisteret i 1995. Registeret har virket i nærmere 40 år. Det gir derfor liten mening i dag å vise til regler for oppretting av registeret i en ny formålsparagraf. Henvisning til regler om Enhetsregisterets organisering og drift passer etter departementets syn heller ikke i en formålsparagraf. Departementet opprettholder derfor høringsforslaget om at passusen «regler for oppretting, organisering og drift av et landsdekkende enhetsregister» erstattes av «gjennom et landsdekkende enhetsregister».

Etter departementets syn bør det tredje effekt-målet med Enhetsregisteret, å legge til rette for andres tilgang til opplysninger (grunndata) om juridiske personer mv., komme uttrykkelig frem av formålsparagrafen. Det vises til kapittel 4 om brukere av grunndataene i Enhetsregisteret, der det fremgår at brukerne omfatter en vid krets med aktører innenfor næringslivet, privatpersoner og andre utenfor næringslivet, offentlige myndigheter, forskere og pressen. Etter departementets vurdering er tilgang til grunndataene i Enhetsregisteret en avgjørende forutsetning for effektiv bruk og samordning av grunndataene. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at et formål med loven er å sikre allmennhetens og offentlige myndigheters tilgang til grunndataene. *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag* og *Norsk Redaktørforening* støtter forslaget.

Sammenlignet med høringsforslaget foreslår departementet å tydeliggjøre i formålsparagrafen at tilgangen gjelder grunndata «som er registrert i Enhetsregisteret». Hensikten er å sikre sammenheng mellom formålsparagrafen og de innsynsreglene som gjelder for Enhetsregisteret. Departementet viser her til at allmennhetens rett til innsyn etter enhetsregisterloven § 22 bare gjelder for opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret. Spørsmålet om innsyn i opplysninger og dokumenter som finnes i Enhetsregisteret, men som ikke er registrert i registeret, reguleres på sin side av lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova). Det er dermed de til enhver tid gjeldende reglene i offentliglova, inkludert formålsparagrafen i den loven, som fastsetter rammene for retten til innsyn i ikke-registrerte dokumenter

og opplysninger som finnes i Enhetsregisteret. Forslaget gjør ingen endringer i gjeldende rett på dette området.

Enhetsregisterloven § 1 andre ledd angir konkrete plikter for Enhetsregisteret, tilknyttede registre, offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre. Dette omfatter blant annet Enhetsregisterets plikt til å tildele og registrere organisasjonsnummer. Det omfatter også plikten tilknyttede registre, offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre har til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Som nevnt ovenfor bør plikter ikke stå i en formålsbestemmelse, men heller fremgå av andre bestemmelser i loven. Dessuten er enkelte av pliktene som er angitt i § 1 andre ledd, regulert andre steder i enhetsregisterloven.

- Enhetsregisterets plikt til å tildele og registrere organisasjonsnummer fremgår også av enhetsregisterloven § 5. Denne reguleringen er foreslått videreført i forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-2.
- Plikt for tilknyttede registre til å benytte organisasjonsnummer og andre opplysninger fra Enhetsregisteret fremgår også av enhetsregisterloven § 9 og § 11. Disse reguleringene er foreslått videreført i forslaget til ny enhetsregisterlov § 2-1. Se kapittel 10 om dette.

For å unngå dobbeltregulering foreslår departementet å ta disse pliktbestemmelsene ut av formålsparagrafen.

SSB har spilt inn at formålsparagrafen i ny enhetsregisterlov bør si noe om bruken av grunndataene i Enhetsregisteret. SSB viser i den forbindelse til lov 9. desember 2016 nr. 88 om folkeregistrering (folkeregisterloven). I formålsparagrafen i folkeregisterloven § 1-2 står følgende om bruken av opplysningene i Folkeregisteret:

«Loven skal bidra til at opplysningene i Folkeregisteret skal kunne brukes til myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning, forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov.»

Om begrepet «grunnleggende samfunnsbehov» i folkeregisterloven § 1-2 står det i Prop. 164 L (2015–2016) punkt 7.4:

«Hva som skal anses som et grunnleggende samfunnsbehov må sees i lys av hva som til enhver tid er nødvendig for offentlige og private aktørers behov for å kunne ivareta offent-

lige pålegg eller lovmessige rettigheter. Innholdet i betegnelsen vil dermed kunne variere over tid. Typiske eksempler på hva som vil kunne omfattes er behovet for å få registrert opplysninger om en selv til bruk for andre offentlige myndigheter, og brukernes tilgang til oppdaterte og korrekte kontaktopplysninger. Behovet for identifikasjonsnummer for å foreta søk i offentlige registre, eller i forbindelse med bankers plikt til å registrere kunders identifikasjonsnummer ved etablering av kundeforhold, vil også anses som et grunnleggende samfunnsbehov. Det samme gjelder behovet for å kunne kontrollere personopplysninger for å sikre at falske identiteter ikke blir opprettet. Behov for opplysninger til rene markedsføringsformål vil falle utenfor betegnelsen, mens ajourhold av allerede opprettede personregistre vil være omfattet. Pressens bruk av Folkeregisteret vil være omfattet, idet pressen har en viktig rolle når det gjelder å styrke og verne yringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn.»

Enhetsregisteret er på samme måte som Folkeregisteret en nasjonal fellesløsning. De to registrene inneholder basisopplysninger (grunndata) om henholdsvis virksomheter og fysiske personer. På tilsvarende måte som Folkeregisteret utsteder et unikt identifikasjonsnummer for fysiske personer, tildeler Enhetsregisteret et unikt organisasjonsnummer for virksomheter som registreres. Etter departementets syn passer de bruksområdene som angis i folkeregisterloven § 1-2 også godt for grunndata som er registrert i Enhetsregisteret. Samtidig går det etter departementets syn et skille mellom bruk av grunndataene i Enhetsregisteret til «myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning» og bruk som gjelder «forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov». Departementet viser her til plikten som offentlige organer og registre har etter nåværende enhetsregisterlov § 1 til å bruke opplysninger (grunndata) fra Enhetsregisteret. Departementet foreslår at dette skillet tydeliggjøres i formålsparagrafen, og slik at setningen om bruk angir at ny enhetsregisterlov «skal bidra til at grunndata som er registrert i Enhetsregisteret brukes til myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning, og skal kunne brukes til forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov».

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 1-1.

Foretaksregisterloven

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det tas inn en formålsparagraf i ny foretaksregisterlov. Som fremholdt i høringsnotatet vil det blant annet øke bevisstheten om hva som er lovens intensjon og målsetting, og hvilke overordnede hensyn som ligger til grunn for de andre bestemmelsene i loven. Etter departementets vurdering bør effektiv bruk av sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak, samt tilgang til slike opplysninger, inngå i formålsparagrafen.

Foretaksregisterloven skal på samme måte som enhetsregisterloven fremme effektiv bruk av visse nærmere angitte opplysninger. Samtidig er Foretaksregisterets oppgaver og formål snevrere enn Enhetsregisteret. Mens Enhetsregisterets oppgaver knytter seg til grunndata om virksomheter generelt, er Foretaksregisterets hovedoppgave å samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak. Selv om det finnes ikke-næringsdrivende foretak som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, ble registeret opprettet for å være en kilde til informasjon om næringsdrivende foretak. Dette er kjerneoppgaven til Foretaksregisteret i dag, og reglene endrer ikke gjeldende rett på dette punktet. Dette bør fremgå av formålsparagrafen.

I tillegg har Enhetsregisteret, i motsetning til Foretaksregisteret, en særskilt oppgave med å samordne opplysninger med andre offentlige registre og myndigheter. Departementet foreslår derfor ikke å ta inn «samordning» i formålsparagrafen til ny foretaksregisterlov.

På samme måte som for enhetsregisterloven bør det etter departementets syn også fremgå av formålsparagrafen i ny foretaksregisterlov at et av hovedformålene med loven er å sikre allmennhetens og offentlige myndigheters tilgang til opplysninger i Foretaksregisteret. Dette er avgjørende for effektiv bruk av opplysningene i registeret. Departementet viser til omtalen i kapittel 4 om hvem som er brukere av opplysninger i Foretaksregisteret, og at dette omfatter en vid krets med aktører innenfor næringslivet, privatpersoner og andre utenfor næringslivet, offentlige myndigheter, forskere og pressen.

I likhet med det som er foreslått for enhetsregisterloven, foreslår departementet at det tydeliggjøres i formålsparagrafen i ny foretaksregisterlov at loven skal sikre allmennhetens og offentlige myndigheters tilgang til opplysninger «som er registrert i Foretaksregisteret». Hensikten er å sikre sammenheng mellom formålsparagrafen og

de innsynsreglene som gjelder for Foretaksregisteret. Departementet viser til at allmennhetens rett til innsyn etter foretaksregisterloven § 8-1 gjelder for opplysninger og dokumenter som er registrert i Foretaksregisteret. Spørsmålet om innsyn i opplysninger og dokumenter som ikke er registrert i Foretaksregisteret, reguleres ikke av foretaksregisterloven, men av offentleglova. Det er dermed de til enhver tid gjeldende reglene i offentleglova, inkludert formålsparagrafen i den loven, som i dag utgjør rammene for innsynsretten i ikke-registrerte dokumenter og opplysninger. Bestemmelsen endrer ikke gjeldende rett på dette området.

I lys av høringsinnspillet fra SSB foreslår departementet at det også angis i formålsparagrafen til ny foretaksregisterlov hva opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret skal kunne brukes til. Departementet vurderer at de bruksområdene som er angitt i folkeregisterloven § 1-2 passer godt for bruken av opplysningene i Foretaksregisteret. Departementet foreslår at en lignende setning tas inn i formålsparagrafen i ny foretaksregisterlov.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 1-1.

8.2 Regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon mv.

8.2.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven

Enhetsregisterloven § 3 har regler om Enhetsregisterets organisasjon. Det følger av § 3 første ledd at staten har ansvar for oppretting, organisering og drift av Enhetsregisteret. Det står også at Enhetsregisteret ledes av en registerfører som utpekes av Kongen. Ifølge § 3 andre ledd gir departementet nærmere regler om Enhetsregisterets organisasjon, lokalisering og administrasjon og om føringen av registeret. Nærmere regler om Enhetsregisterets organisasjon er fastsatt i enhetsregisterforskriften kapittel 1.

Foretaksregisterloven

Foretaksregisterloven § 1-1 har regler om Foretaksregisterets organisasjon. Paragraf 1-1 første ledd fastsetter at Foretaksregisteret er felles for hele landet, og gir Kongen myndighet å utnevne en registerfører. Ifølge § 1-1 andre ledd kan Kongen gi nærmere regler om registerførers adgang til å delegere sin myndighet til andre tje-

nestemenn ved registeret. Kongen kan også gi nærmere regler om registerets organisasjon, lokalisering og administrasjon, og om føringen av registeret, jf. § 1-1 tredje ledd. Kongens myndighet etter foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd ble 1. juli 2005 delegert til departementet, jf. forskrift 13. mai 2005 nr. 433. Forskriften ble fastsatt ved kongelig resolusjon. Nærmere regler om Foretaksregisterets organisasjon er fastsatt i forskrift 18. desember 1987 nr. 985 om føring av løssørerregisteret, regnskapsregisteret og foretaksregisteret § 3 og foretaksregisterforskriften § 1 og § 2.

8.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 6.2.2 i all hovedsak å videreføre nåværende regulering av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon. Forslaget innebærer at følgende regler tas inn i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov:

- Staten har ansvar for organisering og drift av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.
- Enhetsregisteret og Foretaksregisteret føres av en registerfører utnevnt av Kongen.
- Departementet kan gi nærmere regler om registerførerens adgang til å delegere sin myndighet etter enhetsregisterloven og foretaksregisterloven til andre ansatte ved registrene.
- Departementet gis myndighet til å gi nærmere regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon, lokalisering og administrasjon og om føring av registrene.

8.2.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslagene.

8.2.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre nåværende regulering av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon. Det kom ikke innspill til forslagene i høringen.

Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier større endringer på dette området. Etter departementets syn kan imidlertid lovreguleringen samordnes noe mer for de to registrene. Selv om formålet med og oppgavene til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er forskjellige, tilsier verken dette eller andre forhold etter departemen-

tets syn at lovreguleringen av registrenes organisasjon bør være forskjellig.

Enhetsregisterloven § 3 første ledd fastslår at staten har ansvar for «oppretting, organisering og drift av Enhetsregisteret». Enhetsregisteret ble opprettet i 1995. Etter nærmere 40 år gir det etter departementets syn liten mening å videreføre en bestemmelse om at staten har ansvar for oppretting av registeret. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at det tas inn i ny enhetsregisterlov at staten har ansvar for organisering og drift av Enhetsregisteret. Det samme gjelder forslaget om å ta inn tilsvarende bestemmelse for Foretaksregisteret i ny foretaksregisterlov.

Etter nåværende regler skal registerføreren for henholdsvis Enhetsregisteret og Foretaksregisteret utnevnes av Kongen. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre dette. Departementet viser til at registerfører er en åremålsstilling som etter vanlig praksis skal utnevnes av Kongen i statsråd.

Etter foretaksregisterloven § 1-1 andre ledd kan Kongen gi nærmere regler om registerførerens adgang til å delegere sin myndighet. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at myndigheten til å gi slike regler legges til departementet og at tilsvarende regulering tas inn i ny enhetsregisterlov. Forslaget er begrunnet med at slike regler er tekniske og av organisatorisk karakter. I tillegg er slik forskriftsmyndighet i andre tilsvarende lover lagt til departementet, blant annet lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing (tinglysningsloven) § 1 tredje ledd.

Enhetsregisterloven § 3 andre ledd fastsetter at «[d]epartementet gir nærmere regler om Enhetsregisterets organisasjon, lokalisering og administrasjon og om føring av registeret». Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen videreføres i ny enhetsregisterlov. Ifølge foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd første punktum er det Kongen som har myndighet til å gi slike regler, men myndigheten har siden 2005 vært delegert til departementet. Myndighetsoverføringen har virket i nærmere 20 år. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at dette lovfestes, og slik at det fastsettes i ny foretaksregisterlov at myndigheten til å gi nærmere regler om Foretaksregisterets organisasjon mv. hører under departementet. Dette vil ikke bare samsvare med det som gjelder for Enhetsregisteret, men også det som gjelder for andre lignende offentlige registre slik som Fri- villighetsregisteret og Register over reelle rettighetshavere, jf. lov 29. juni 2007 nr. 88 om register

for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven) § 2 andre ledd og lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere § 8 andre ledd.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 1-2 og ny foretaksregisterlov § 1-2.

Departementet gjør oppmerksom på at det i høringsnotatet punkt 6.2.2 også ble foreslått nærmere forskriftsregler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets organisasjon og lokalisering mv. Forslagene omfatter blant annet å videreføre at registrene føres av Registerenheten i Brønnøysund (Brønnøysundregistrene). Det kom ikke innspill til dette i høringen.

8.3 Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen

8.3.1 Gjeldende rett

Det følger av enhetsregisterloven § 29 *Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen* at Kongen kan gi nærmere regler om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen. Foretaksregisterloven § 10-8 (*lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen*) fastsetter at Kongen i forskrift kan bestemme om loven helt eller delvis skal gjøres gjeldende på Svalbard og kan fastsette særlige regler av hensyn til de stedlige forhold.

Det er ikke fastsatt nærmere regler med hjemmel i enhetsregisterloven § 29 og foretaksregisterloven § 10-8.

8.3.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 6.4 at det i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov tas inn likelydende bestemmelser som gir Kongen myndighet til å gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen. Forslagene lød:

«Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.»

Forslaget ble begrunnet slik i høringsnotatet:

«Mens enhetsregisterloven § 29 gir hjemmel til å gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, åpner foretaksregisterloven § 10-8 bare for å gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard. Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven henger nøye sammen, og de to forskriftshjemlene bør derfor være like.

Departementet foreslår derfor at det også åpnes for å gi forskrift om foretaksregisterlovens anvendelse på Jan Mayen.

Departementet vurderer det som hensiktsmessig og formålstjenlig at forskriftsmyndigheten fortsatt skal ligge hos Kongen. Departementet har lagt vekt på at spørsmålet om lovers anvendelse på Svalbard og Jan Mayen er av overordnet og strategisk karakter. Dessuten er myndigheten til å gi denne type forskrifter i lovgivningen gjennomgående lagt til Kongen.

Departementet vurderer det som hensiktsmessig at forskriftshjemlene i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov er like, og at det fremgår uttrykkelig av disse at det kan gis regler under hensyn til de stedlige forhold.»

8.3.3 Høringsinstansenes syn

SSB skriver at de ser det som positivt at det legges opp til at enhetsregisterloven og foretaksregisterloven kan gis anvendelse på Svalbard, og at de ser frem til egen prosess rundt dette spørsmålet. SSB uttaler:

«En innføring av registerlovene på Svalbard vil gi best mulig kvalitet på næringsstatistikken for Svalbard og gi en mer heldekkende populasjon for næringsaktivitet på øygruppen. Alle-rede i forbindelse med arbeidet med innføringen av statistikkloven på Svalbard i 2007 (jfr. arbeidsgruppe nedsatt av Polarutvalget i 2003) ble det understreket viktigheten at registerlovene ble innført på Svalbard for å kunne lage offisiell statistikk med god kvalitet til lavest mulig kostnad.»

Departementet mottok ikke andre innspill til forslaget.

8.3.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det tas inn likelydende bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir Kongen myndighet til å gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen og til å fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold. Det vises til omtalen i punkt 8.3.2. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 1-5 og ny foretaksregisterlov § 1-4.

SSB tar i sitt hørings svar opp den videre prosessen knyttet til å gi nærmere regler om enhets-

registerlovens og foretaksregisterlovens anvendelse på Svalbard.

Spørsmålet om nærmere regulering av enhetsregisterlovens og foretaksregisterlovens anvendelse på Svalbard er omtalt i Meld. St. 26 (2023–2024) *Svalbard*, som ble lagt frem 31. mai 2024. I meldingen punkt 2.3.13 står det:

«Aksjeloven, allmennaksjeloven, selskapsloven, enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har bestemmelser som gir Kongen hjemmel til å gi forskrift om den enkelte lovens anvendelse på Svalbard. Disse hjemlene er til nå ikke brukt. Regjeringen vil vurdere å gi nærmere bestemmelser om selskaps- og registerlovgivningens anvendelse på Svalbard.»

Departementet fremholdt i høringsnotatet at hvorvidt det skal gis nærmere forskriftsbestemmelser om enhetsregisterlovens og foretaksregisterlovens anvendelse på Svalbard, vil bli vurdert i en egen prosess. Det ble derfor ikke foreslått forskriftsbestemmelser om dette i høringsnotatet. Eventuelle forslag til forskriftsbestemmelser vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi berørte interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

8.4 Forholdet til annen lovgivning

8.4.1 Gjeldende rett

Foretaksregisterloven § 1-3 fastsetter at lovens bestemmelser får anvendelse når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i enhetsregisterloven. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 1-3* står det om foretaksregisterloven § 1-3:

«Bestemmelsen er ikke ment å skulle fastsette annet enn det som følger av vanlige tolkningsprinsipper. Bestemmelsen er likevel inntatt i loven for å minne om at det i særlovgivningen finnes flere bestemmelser av registreringsmessig art.»

8.4.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 6.5 at informasjonsbestemmelsen i foretaksregisterloven § 1-3 videreføres i ny foretaksregisterlov, og at en tilsvarende bestemmelse tas inn i ny enhetsregisterlov. Høringsinstansene ble likevel bedt om innspill til om det er behov for en slik informasjonsbestemmelse i de to lovene.

8.4.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i høringsnotatet.

8.4.4 Departementets vurdering

Det finnes flere bestemmelser av registreringsmessig art i særlovgivningen. Blant disse er bestemmelser som fastsetter registreringsplikt eller registreringsrett for bestemte organisasjonsformer i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret. Det er også bestemmelser som inneholder ulike krav om å sende inn eller melde opplysninger og dokumenter til Foretaksregisteret i forbindelse med en rekke selskapsrettslige prosesser. Et eksempel er aksjeloven § 8-10, som sier at der styret har fattet vedtak om finansiell bistand, skal redegjørelsen og erklæringen sendes til Foretaksregisteret før bistand ytes. Det som det gis uttrykk for i Ot.prp. nr. 50 (1984–85) om foretaksregisterloven § 1-3, og som er gjengitt ovenfor i punkt 8.4.1, gjelder fortsatt.

Departementet vurderer at det fortsatt kan være hensiktsmessig med en slik informasjonsbestemmelse. Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget i høringsnotatet om at informasjonsbestemmelsen i foretaksregisterloven § 1-3 videreføres i ny foretaksregisterlov. Det samme gjelder forslaget om å ta inn en tilsvarende bestemmelse i ny enhetsregisterlov.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 1-6 og ny foretaksregisterlov § 1-5.

Både lov 10. februar 1967 om behandlingssaken i forvaltningssaker (forvaltningsloven) og andre generelle forvaltningsrettslige eller offentligrettslige lover slik som offentliglova og lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv (arkivlova) gjelder for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov, og forskrifter til disse lovene, har enkelte regler som gjør unntak fra bestemmelsene i forvaltningsloven, offentliglova og arkivlova, eller fastsetter tilleggskrav på områder som reguleres av disse tre lovene. Ett eksempel på unntak er foretaksregisterloven § 9-1, som fastsetter at registreringsvedtak ikke kan påklages når det er gått mer enn tre måneder etter at vedtaket ble fattet. Denne fristen er kortere enn den absolutte klagefristen på ett år i forvaltningsloven.

Det er også regler i registerregelverket som gjentar eller overlapper krav som følger av forvaltningsloven, offentliglova og arkivlova. Ett eksempel på dette er foretaksregisterloven § 8-1 tredje ledd som fastsetter at bestemmelsene i offentlig-

lova gjelder for opplysninger som ikke er registrert i Foretaksregisteret. Et annet eksempel er kravet til innhold i underretning om vedtak i enhetsregisterloven § 19 andre ledd og foretaksregisterloven § 5-3 andre ledd. Disse reglene gjentar krav som følger av forvaltningsloven. Et siste eksempel er reglene i enhetsregisterforskriften og foretaksregisterforskriften om journalføring, arkivering og makulering av meldinger. Til en viss grad gjentar eller overlapper disse reglene krav som følger av arkivlova, arkivforskriften og offentleglova.

Ved utarbeidelsen av forslagene til nye lover har departementet lagt til grunn at registerregelverket ikke bør gjenta regler som følger av forvaltningsloven eller annen alminnelig forvaltningsrettslig lovgivning slik som offentleglova og arkivlova. Hensikten er å unngå dobbeltregulering. Det sikrer også at man unngår motstrid dersom det senere gjøres endringer i slike lover. Departementet har også lagt til grunn at det ikke bør fastsettes unntak eller tilleggskrav i registerregelverket på områder som reguleres av disse tre lovene, med mindre Enhetsregisterets eller Foretaksregisterets formål og oppgaver eller andre særlige grunner tilsier dette.

Forholdet til regler i forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova behandles i de påfølgende temakapitlene der dette er relevant. Blant annet behandles forholdet til offentleglova i punkt 20.1 om innsyn i og utlevering av opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

8.5 Beregning av frister

8.5.1 Gjeldende rett

Foretaksregisterloven § 10-5 har regler om beregning av frister etter loven. Det følger av bestemmelsen at ved beregning av frister etter foretaksregisterloven gjelder reglene i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 148 første og andre ledd og § 149 første ledd. Disse bestemmelsene sier blant annet noe om hvordan frister skal beregnes der disse er bestemt etter uker eller måneder, eller der frister ender på lørdager, helgedag eller dag som etter lovgivning er likestilt med helgedag.

Bestemmelsen om fristberegning i foretaksregisterloven § 10-5 har stått i loven siden den trådte

i kraft i 1988. Den er ikke kommentert nærmere i forarbeidene til foretaksregisterloven i Ot.prp. nr. 50 (1984–85). Tilsvarende regulering finnes ikke i enhetsregisterloven.

8.5.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 6.6 at reguleringen av fristberegning i foretaksregisterloven § 10-5 videreføres i ny foretaksregisterlov, og at en tilsvarende bestemmelse tas inn i ny enhetsregisterlov.

8.5.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i høringsnotatet.

8.5.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet. Forslaget innebærer at reguleringen av fristberegning i foretaksregisterloven § 10-5 videreføres i ny foretaksregisterlov, og at en tilsvarende regulering tas inn i ny enhetsregisterlov.

Nåværende foretaksregisterlov har enkelte bestemmelser som angir frister i uker, måneder og år, og hvor fristberegningens reglene i domstolloven § 148 første og andre ledd og § 149 første ledd har betydning. Dette gjelder blant annet foretaksregisterloven § 4-1 første ledd, § 6-2 andre og tredje ledd, § 7-3 andre og tredje ledd og § 9-1. Enkelte av disse reguleringene er foreslått videreført i ny foretaksregisterlov. Det gjør at det fortsatt vil være behov for å ha regler om fristberegning.

Enhetsregisterloven har i dag én bestemmelse hvor fristen er angitt i dager, uker, måneder eller år. Dette gjelder enhetsregisterloven § 26 andre ledd hvor det er angitt en frist på «ett år». I tillegg er det i forslaget til bestemmelse om klage i ny enhetsregisterlov § 10-1 angitt en endelig klagefrist på «tre måneder». Det kan heller ikke utelukkes at det i fremtiden vil komme nye bestemmelser i enhetsregisterloven med frister angitt i dager, uker, måneder eller år. Dette tilsier etter departementets syn at det også i enhetsregisterloven er behov for regler om fristberegning.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 1-7 og ny foretaksregisterlov § 1-6.

9 Automatiserte avgjørelser og sammenstilling av personopplysninger

9.1 Gjeldende rett

Tilpasning av regelverket til digital saksbehandling

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er heldigitale registre. Brukerne forholder seg hovedsakelig til registrene på digitale plattformer, både ved innsending av meldinger og ved oppslag i registrene. Den manuelle saksbehandlingen gjennomføres i det alt vesentlige i digitale systemer, og noen av meldingene saksbehandles også helautomatisk.

Andelen automatisert saksbehandling har økt jevnt de siste årene. Andelen helautomatisert saksbehandling var i 2023 på henholdsvis 30 prosent i Foretaksregisteret og 23 prosent i Enhetsregisteret. Brønnøysundregistrenes prosjekt for ny registerplattform, BRsys, skal erstatte gamle saksbehandlingsløsninger, og skal også danne grunnlag for høyere andel automatisert saksbehandling. Se punkt 5.3 om dette.

Automatisert saksbehandling åpner flere muligheter for rask, sikker og upartisk saksbehandling. Imidlertid betyr også økt bruk av tekniske løsninger at man må løse utfordringer når det gjelder konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

I NOU 2019: 5 skrev forvaltningslovutvalget om dette i punkt 18.3.3.1:

«Saksbehandlingen kan være mer eller mindre automatisert. Den kan være manuell med bruk av automatiserte hjelpemidler. Den kan være delvis automatisert, som der relevante data automatisk hentes fra databaser og deretter behandles manuelt, eller der profiler inngår i en ellers manuell saksbehandling. Saksbehandlingen kan være i stor grad automatisert, som der hele saksbehandlingsprosessen er automatisert med unntak av en manuell rutine for utøving av skjønn. Saksbehandlingen kan også være helautomatisert, slik at saker påbegynnes og slutføres i systemet uten at noe

menneske er involvert i behandlingen av hver sak.

(...)

Flere forvaltningsorganer har innført automatiserte beslutningsprosesser. Det gjelder blant annet Lånekassen, NAV, Husbanken og Skatteetaten. Også opptak til videregående opplæring og til høyere utdanning skjer ved automatisert behandling. Det utvikles i dag saksbehandlingssystemer integrert med søknadsdialog som gir muligheter for å fatte automatiserte vedtak umiddelbart.

Automatisering av beslutningsprosesser kan gi store effektivitetsgevinster, særlig når saksmengden er stor. Automatisering kan også bidra til økt likebehandling, siden alle som etter systemets kriterier er i samme situasjon, automatisk behandles likt. Automatisering gir konsistent gjennomføring av regelverk og kan blant annet forhindre ulik praksis på lokalkontorer.

Automatisert saksbehandling kan sikre at prosessuelle krav til saksbehandlingen blir fulgt og kan gi økt implementering av rettigheter og plikter. Systemet kan for eksempel automatisk treffe vedtak som innvilger ytelser når det har registrert at vilkårene for det er oppfylt.

(...)

Samtidig som automatisert saksbehandling kan realisere en rekke gevinster, kan det ha konsekvenser som lovgiver bør være oppmerksom på. I mange tilfeller er det hensiktsmessig med klare og forutsigbare regler. Noen ganger taler imidlertid behovet for politisk handlingsrom eller for å kunne ta hensyn til særpreget ved den enkelte sak, for at reglene inneholder vurderingspregede elementer. Et ønske om økt automatisering kan i seg selv motivere et ønske om skarpere avgrensede regler, slik at systemet som i utgangspunktet skulle være et virkemiddel for gjennomføringen, i seg selv blir førende for regelutformingen.

De fleste lovregler som i dag er nedfelt i automatiserte saksbehandlingssystemer, ble

ikke utformet med dette for øye. Ved utforming og vedtakelse av ny lovgivning bør det vurderes hvordan reglene kan tilpasses hensiktsmessig teknologi, og hvordan eventuelle problemstillinger som teknologi måtte medføre, best kan løses. Det er et overordnet rettssikkerhetskrav at lovgiver fører demokratisk kontroll med forvaltningens myndighetsutøvelse, og hvis lite automatiseringsvennlige regler gjøres til gjenstand for automatiseringsprosesser, kan den faktiske gjennomføringen av reglene avvike fra forutsetningen ved vedtakelsen. Generelt kan det sies at lovgivning som er automatiseringsvennlig, inneholder klare og entydige kriterier basert på entydige opplysnings typer. Reglene bør ha en tydelig logisk oppbygning. Reglene bør harmoniseres med andre regler som de skal ses i sammenheng med. For effektivt å kunne dele opplysninger er det nødvendig med systematisk arbeid for å sikre stringente termer og behandlingsregler på tvers av lover.»

Lovfesting av regler om automatiserte beslutningsprosesser i forvaltningen reiser en del særlige spørsmål. En lovregulering må påse at forordning (EU) 2016/679 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger (personvernforordningen) følges. Forordningen stiller et generelt krav om at det må være grunnlag i nasjonal rett for å helautomatisere behandling av personopplysninger. Mer spesifikt stiller den blant annet krav om å sikre partens krav til «forsvarlig saksbehandling», og at avgjørelsen ikke kan bygge på skjønnsmessige vilkår med mindre avgjørelsen er utvilsom. Det må også sikres at algoritmene som brukes er rettfærdige, ikke-diskriminerende og transparente. Disse spørsmålene er behandlet i dette kapitlet.

Automatisert saksbehandling i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Det er ingen uttrykkelige bestemmelser i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven som regulerer automatisert saksbehandling eller adgang til å treffe hel- eller delautomatiserte avgjørelser. Så lenge alminnelige forvaltningsrettslige krav er oppfylt og behandlingen er i samsvar med personvernregelverket, regler i særlovgivning og regler i andre sektorovergripende regelverk, er det regnet som gjeldende rett at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan automatisere både saksbehandling og flere typer avgjørelser.

Forvaltningens adgang til å automatisere saksbehandlingen uten særskilt hjemmel er omtalt i Prop. 1 LS (2021–2022) punkt 12.3.6 i tilknytning til folkeregisterloven § 9-4 m.fl. Bestemmelsen gir folkeregistermyndigheten hjemmel til å behandle personopplysninger i forbindelse med sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser. Finansdepartementet uttaler i proposisjonen punkt 12.3.6:

«Etter departementets oppfatning må skattemyndighetene etter gjeldende rett i stor utstrekning kunne bruke personopplysninger de har innhentet, uten at det er gitt spesifikke bestemmelser om dette. Dette gjelder også sammenstilling av personopplysninger.»

Etter departementets vurdering er det ikke særskilte forhold ved behandling i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som tilsier at det ikke er tilsvarende adgang til å behandle og sammenstille personopplysninger i utførelsen av deres oppgaver.

Heller ikke gjeldende forvaltningslov har bestemmelser som spesifikt regulerer forvaltningens adgang til å automatisere saksbehandlingen eller å treffe del- og helautomatiserte avgjørelser. I forvaltningsloven er utgangspunktet at forvaltningsorganer kan automatisere saksbehandlingen uten at det kreves en særskilt bestemmelse. Dette er forutsatt av forvaltningslovutvalget i NOU 2019: 5 kapittel 18.3.3.

Behandling av personopplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Personvernforordningen regulerer behandling av personopplysninger i EØS. Forordningen skal styrke og harmonisere personvernet for enkeltpersoner, og setter klare rammer for forvaltningsorganers bruk av personopplysninger. Personvernforordningen er gjennomført i norsk rett i personopplysningsloven.

Ifølge personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e er behandling av personopplysninger lovlig dersom det er «nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt». Personvernforordningen artikkel 6 nr. 3 bestemmer at grunnlaget for behandlingen skal fastsettes i medlemsstatenes nasjonale rett. Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger skal «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke

viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene».

Både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret samler og registrerer personopplysninger om personer som har roller i enheter, først og fremst navn, adresse og fødselsnummer i tilknytning til rolle, men også rettigheter og forpliktelser. Det registreres også opplysninger om kunder som bestiller informasjon og som benytter tjenester med gebyr, i hovedsak navn, adresse og e-postadresse. Hovedregelen er at fødselsnummer blir brukt som identifikator. Behandlingen må i alle tilfeller sikre partens krav om forsvarlig saksbehandling og være forenlig med retten til vern av personopplysninger. Se nærmere om Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i kapittel 3, og om hvilke opplysninger som skal registreres i kapittel 12.

Bestemmelsene om registrering og behandling av personopplysninger i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven følger personopplysningsregelverket, herunder prinsippene i forordningen artikkel 5 og artikkel 6.

Helautomatiserte avgjørelser og personvernforordningen artikkel 22

Utgangspunktet om at det er adgang til å automatisere saksbehandlingen uten særskilte bestemmelser, innskrenkes vesentlig av personvernforordningen artikkel 22. Utgangspunktet i artikkel 22 nr. 1 er at det er forbudt å treffe «en avgjørelse som utelukkende er basert på automatisert behandling, herunder profilering, som har rettsvirkning for eller på tilsvarende måte i betydelig grad påvirker vedkommende».

Begrepet «avgjørelse» forstås i utgangspunktet vidt, og begrepet omfatter alle beslutninger som enten «har rettsvirkning for» vedkommende eller «på tilsvarende måte i betydelig grad påvirker vedkommende». Dette er forstått som at avgjørelsen påvirker noens rettigheter eller plikter. At avgjørelsen «utelukkende» er basert på automatisk behandling, innebærer at avgjørelsen er tatt uten at noe menneske er involvert. Den automatiserte avgjørelsen kan være både enkeltvedtak og andre avgjørelser.

I artikkel 22 nr. 2 bokstav a til c er det fastsatt tre unntak fra forbudet mot behandling som «utelukkende» er basert på automatisert behandling (helautomatisert). Unntakene i bokstav a (nødvendig for å inngå eller oppfylle en avtale mellom den registrerte og en behandlingsansvarlig) og bokstav c (basert på samtykke), er ikke aktuelle ved utøvelse av offentlig myndighet. I denne sam-

menheng er det unntaket i bokstav b som er aktuelt.

Artikkel 22 nr. 2 bokstav b fastsetter at helautomatisert behandling er tillatt når det er hjemlet i unionsretten eller nasjonal rett som den behandlingsansvarlige er underlagt, og det er fastsatt egnede tiltak for å verne den registrertes rettigheter, friheter og berettigede interesser. Det følger også av bokstav b at det er adgang til å gi nasjonale regler om automatiserte avgjørelser som faller innunder artikkel 22 nr. 1. Hjemmelen til behandling må «uttrykkelig» tillate fullstendig automatiserte avgjørelser etter artikkel 22 nr. 1, og det rettslige grunnlaget må være «tydelig og presist», jf. fortalepunkt 71 og 41. Artikkel 22 nr. 2 bokstav b stiller også krav om at hjemmelen fastsetter «egne tiltak for å verne den registrertes rettigheter, friheter og berettigede interesser».

Automatiserte avgjørelser som nevnt i personvernforordningen artikkel 22 nr. 2 kan ikke bygge på «særlige kategorier av personopplysninger» nevnt i artikkel 9 nr. 1, med mindre artikkel 9 nr. 2 bokstav a eller g får anvendelse og det er innført egnede tiltak for å verne den registrertes rettigheter, friheter og berettigede interesser.

Som automatisert behandling regnes også såkalt «profilering». Profilering er definert i personvernforordningen artikkel 4 nr. 4 som «enhver form for automatisert behandling av personopplysninger som innebærer å bruke personopplysninger til å vurdere visse personlige aspekter knyttet til en fysisk person».

Bestemmelser om helautomatiserte avgjørelser i særlovgivningen

I særlovgivningen er det gitt flere bestemmelser om forvaltningsorganers adgang til å treffe helautomatiserte avgjørelser på grunnlag av unntaket i personvernforordningen artikkel 22 nr. 2 bokstav b. Folkeregisterloven § 9-4, lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) § 5-11 og lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 3-5 hjemler bruk av automatiserte avgjørelser på forvaltningsområdene til skatteetaten (fastsetting, innkreving og folkeregistrering). Andre eksempler er lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) § 4 a, lov 11. mars 2022 nr. 9 om inn- og utførsel av varer (vareførselsloven) § 7-15 og lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere (fiskerpensjonsloven) § 29 a.

Disse hjemlene i særlovgivningen er vedtatt og satt i kraft de siste tre–fire årene, og er dermed

forholdvis nye bestemmelser. Hjemlene har en generell ordlyd og gjelder for det saksområdet som loven regulerer, og for den typen avgjørelser som den aktuelle myndighet fatter. Disse lovbestemmelsene er formulert på en slik måte at de oppfyller kravene til unntak fra forbudet mot helautomatiserte avgjørelser som er fastsatt i artikkel 22 nr. 2 bokstav b.

Lovene på skatterettens område er mer eller mindre like, og bare folkeregisterloven § 9-4 omtales derfor her. I § 9-4 første ledd fastsettes det at den aktuelle myndighet «kan sammenstille innhentede personopplysninger når det er nødvendig for deres arbeid, ...». I arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a første ledd er det tilsvarende slått fast at etaten kan behandle personopplysninger «når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter de lovene som etaten administrerer». Både fiskerpensjonsloven § 29 a første ledd og vareførselsloven § 7-15 første ledd har tilsvarende reguleringer.

Folkeregisterloven § 9-4 andre ledd inneholder også en bestemmelse som sier at den aktuelle myndighet kan «treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling». Tilsvarende bestemmelse finnes i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a andre ledd, fiskerpensjonsloven § 29 a andre ledd og vareførselsloven § 7-15 andre ledd.

Det er også satt lovkrav om at behandlingen må sikre partens krav til «forsvarlig saksbehandling og være forenlig med retten til vern av personopplysninger», og krav til at avgjørelsen ikke kan «bygge på skjønsmessige vilkår i lov eller forskrift, med mindre avgjørelsen er utvilsom». Ifølge bestemmelsen har den registrerte «rett til manuell overprøving av avgjørelsen», se folkeregisterloven § 9-4 andre ledd. Tilsvarende bestemmelser er fastsatt i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a andre ledd, fiskerpensjonsloven § 29 a andre ledd og vareførselsloven § 7-15 andre ledd.

Når det gjelder profilering, er det fastsatt i folkeregisterloven § 9-4 første ledd at innhentede personopplysninger «kan benyttes til profilering til samme formål, når profileringen er nødvendig for å målrette tiltak som fremmer etterlevelse av loven». Også vareførselsloven § 7-15 første ledd fastsetter hjemmel for profilering.

Adgang til å benytte særlige kategorier av personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10 ved sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser, er gitt i folkeregisterloven § 9-4 tredje ledd. Tilsvarende er regulert i arbeids- og velferdsforvaltningsloven

§ 4 a første ledd, fiskerpensjonsloven § 29 a første ledd og vareførselsloven § 7-15 første ledd.

Adgangen til å gi forskrift om «sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles og hvem det kan behandles personopplysninger om», er gitt til departementet i folkeregisterloven § 9-4 fjerde ledd. Arbeids- og velferdsforvaltningsloven gir forskriftshjemmelen til departementet i § 4 a tredje ledd, og tilsvarende er gjort i fiskerpensjonsloven § 29 a sjette ledd og vareførselsloven § 7-15 tredje ledd.

9.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet punkt 6.3 foreslo departementet å innføre en uttrykkelig hjemmel i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven for å kunne fatte helautomatiserte avgjørelser som omfatter behandling av personopplysninger.

Departementet skrev at dette vil imøtekomme kravet i personvernforordningen om at helautomatisert behandling skal hjemles i nasjonal rett som den behandlingsansvarlige er underlagt. En uttrykkelig hjemmel vil også ivareta rettssikkerhet og forutsigbarhet for brukerne. Hjemmelen ble foreslått utformet på samme måte som folkeregisterloven § 9-4.

9.3 Høringsinstansenes syn

Statistisk sentralbyrå (SSB) støtter forslaget om nye regler som gir mulighet til helautomatiserte avgjørelser, sammenstilling av personopplysninger og profilering, og fremhever fordelene som redusert saksbehandlingstid og økt forebygging av kriminalitet.

Den Norske Advokatforening (Advokatforeningen) har flere merknader til forslaget i høringsnotatet både når det gjelder personvern, forvaltningsprinsipper og forutsigbarhet.

Når det gjelder sammenstilling og profilering, bemerker Advokatforeningen at høringsnotatet inneholder få vurderinger av personvernsaspekter ut over kravet til hjemmel. Advokatforeningen skriver at automatisering og profilering kan være svært inngripende for enkeltpersoners friheter og rettigheter. Foreningen mener at forslaget fremstår som ubalansert uten en vurdering av personvernkonsekvensene. Foreningen peker særlig på opplysninger som kan omfatte særlige kategorier av personopplysninger som er regulert under per-

sonvernforordningen artikkel 9. Advokatforeningen skriver også at departementets konklusjon om at de opprinnelige formålene med innhenting av personopplysninger er forenlige med formålene knyttet til profilering og sammenstilling, burde vært grundigere vurdert.

Advokatforeningen skriver at lovteksten gir et for bredt, udefinert og uforutsigbart hjemmelsgrunnlag for profilering, og at legalitetsprinsippet innebærer at behandling av personopplysninger må ha en klar og forutsigbar hjemmel.

Når det gjelder ordlyden i forslaget til enhets- og foretaksregisterloven §§ 1-3, mener Advokatforeningen at hjemmelen ikke gir en tilstrekkelig klar og forutsigbar hjemmel for profilering ved bruk av personopplysninger. Advokatforeningen skriver at det er behov for regler som sikrer dokumentasjon og gjennomsiktighet i automatiserte prosesser slik at enkeltpersoner kan motsi resultater fra automatisert saksbehandling og ha grunnlag for klage eller manuell overprøving.

Samlet sett mener Advokatforeningen at de potensielle konsekvensene for personvernet må utredes grundigere særlig med tanke på de vide formålene som skisseres i høringsnotatet samt de alvorlige konsekvensene bruken av personopplysninger i profilering kan få for enkeltindivider.

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (felles uttalelse) støtter forslaget om å lovfeste en plikt for registerføreren til å dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer som er brukt i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. De mener også at det bør lovfestes innsynsrett i algoritmene og kildekoden for å sikre allmennhetens mulighet til å kontrollere systemene.

Skattedirektoratet påpeker at offentliggjøring av kriteriene for profilering kan gjøre det enklere for kriminelle å omgå reglene, og mener at omfanget og detaljnivået av slik offentliggjøring bør vurderes nøye.

9.4 Departementets vurdering

Behov for regulering av sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser i foretaksregisterloven og enhetsregisterloven

Enhetsregisterets og Foretaksregisterets saksbehandling omlegges i økende grad fra manuell til automatisert behandling. Brønnøysundregistrene har ambisjon om 100 prosent digital innrapportering og tilgjengeliggjøring, og størst mulig grad av strukturerte og maskinlesbare data.

Strukturerte og maskinlesbare data er en forutsetning for automatisert saksbehandling.

Automatisert saksbehandling kan komme samfunnet til gode på forskjellige måter, blant annet i form av mer effektiv ressursutnyttelse og kortere saksbehandlingstid, særlig fordi Enhetsregisteret og Foretaksregisteret behandler svært mange saker; se kapittel 3 og 4 om dette. Automatisering kan også bidra til økt likebehandling og konsistent gjennomføring av regelverk fordi det kan forhindre ulik praksis, samt til økt implementering av rettigheter og plikter. Departementet viser til forvaltningslovutvalgets redegjørelser for gevinstene ved automatisering av saksbehandlingen i NOU 2019: 5 punkt 18.3.3.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar og behandler en stor mengde opplysninger. For fortsatt å kunne utvikle og tilby gode offentlige tjenester, må registrene behandle opplysninger på en slik måte at de kan utføre sine oppgaver raskt og effektivt, og bruke ressursene målrettet. Kravene til effektivitet og digitalisering medfører økt oppmerksomhet om bruk av opplysninger og automatisering i ulike prosesser. Samtidig må registrenes behandling av opplysninger ivareta borgernes rettssikkerhet og personvern.

For å kunne videreutvikle gode tjenester for brukerne er det nødvendig å utføre analyser hvor det brukes metoder som forutsetter sammenstilling av personopplysninger, for eksempel gjennom bruk av prediktive modeller og risikobasert tilnærming. Slik sammenstilling vil i noen tilfeller medføre profilering. Bruk av personopplysninger til profilering innebærer kategorisering av personer som er registrert, herunder innsender, i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Profile-ring gjennom prediktive modeller, for eksempel maskinlæringsmodeller, kan gi Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mulighet til å gjøre kvalifiserte antakelser som kan benyttes til veiledningsformål, for eksempel til å kartlegge hvilke grupper som har behov for særskilt veiledning. Både bruk av analyser som sammenstiller personopplysninger og profilering kan derfor hjelpe registrene med å velge riktige tiltak for å sikre eller påvirke etterlevelsen og kvaliteten i registrene.

Når registrene får mulighet til å utnytte flere av de mulighetene IKT-verktøy og teknologiutviklingen gir til data- og informasjonsbehandling, vil det bidra til god datakvalitet. Ulike metoder kan benyttes til utplukk av hvem som bør kontrolleres ut over den maskinelle kontrollen, til å gjennomføre etterfølgende kontroller eller andre tiltak som sikrer etterlevelse og bedre kvalitet, som for eksempel dulting («nudging»). Dulting er små til-

tak som har til formål å påvirke folks handlinger i ønsket retning uten bruk av tvang, straff eller økonomisk belønning. For nærmere omtale av dulting, se stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet, Meld. St. 15 (2023–2024) punkt 10.4.

Det vil også kunne være behov for å sammenstille personopplysninger som ledd i forebygging av både økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Brønnøysundregistrene har ambisjoner om å bidra til forebygging av slik kriminalitet. I tildelingsbrevet til Brønnøysundregistrene for 2025 står det i punkt 4.4:

«Brønnøysundregistrene forvalter flere sentrale registre, som utgjør en viktig datakilde for både offentlige og private virksomheter. Brønnøysundregistrene skal gjennom kontroll med registrering og tilgjengeliggjøring av disse dataene gi tilgang til informasjon som er viktig ved i forebygging og oppfølging av økonomisk og arbeidslivskriminalitet.

Brønnøysundregistrene skal gjennom lovbestemt kontroll sikre god registerkvalitet, utprøving av ny teknologi, etterfølgende kontroll og analyser, og samarbeid med andre, bidra til å forebygge at etatens data og registre utsettes for eller benyttes til økonomisk og arbeidslivskriminalitet. Brønnøysundregistrene skal innenfor lovens rammer formidle informasjon til berørte virksomheter om straffbare forhold der dette avdekkes, herunder også anmelde forhold der de er fornærmet til politiet.»

Effektivisering og digitalisering av tjenester kan også utgjøre en risiko for blant annet manipulering av registrene. Behandling av personopplysninger til blant annet etterkontroller kan bidra til å avsløre og forebygge manipulering. Meld. St. 15 (2023–2024) er også tydelig på at forebygging av økonomisk kriminalitet er lønnsomt, se stortingsmeldingen punkt 8.1. Dersom registrene klarer å utnytte de mulighetene som ligger i digitalisering, vil det kunne bidra til å forebygge økonomisk kriminalitet, for eksempel ved å analysere og kartlegge risikoer for misbruk. Selv om forebygging av økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet er et mål i seg selv, vil det også føre til bedre registerkvalitet ved at registrerte opplysninger er korrekte.

Samlet sett fører dette til et større behov for å anvende metoder som forutsetter sammenstilling av personopplysninger, for eksempel gjennom prediktive modeller og risikobasert tilnærming.

Profilering og sammenstilling av personopplysninger forutsetter at registrene bruker personopplysningene som er innhentet i forbindelse med registrering av enheter og foretak, til et annet formål enn det de er innhentet for. Formålet med innhenting av opplysningene er å gjennomføre registrenes oppgaver med å samle inn, kontrollere og registrere opplysninger om enheter og foretak. Formålet med å benytte personopplysninger til profilering og sammenstilling er å forbedre registrenes tjenester, effektivisere saksbehandlingen, forbedre veiledningen til brukerne og forbedre registrenes kontrollfunksjon. Departementet vurderer at formålene ikke er uforenlige med formålene med innhenting av personopplysningene, og at det derfor ikke kreves at personopplysningene innhentes på nytt for å kunne utføre profilering og sammenstilling. Departementet legger til grunn at opplysningene som brukes til sammenstilling og profilering er innhentet, og ikke er kommet inn til registrene i form av overskuddsinformasjon. Dette kan for eksempel være opplysninger som antall roller en person har, hvilke roller og hvilke meldinger en person sender inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Som nevnt i punkt 9.2 foreslo forvaltningslovutvalget i NOU 2019: 5 å lovhjemle en adgang til automatisert saksbehandling i forslaget til ny forvaltningslov. Når proposisjonen med forslag til ny forvaltningslov legges frem, vil departementet vurdere om en eventuell slik hjemmel vil være tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for helautomatiserte avgjørelser i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og eventuelt foreta tilpasninger.

Det er aktuelt å bruke kunstig intelligens i forbindelse med automatisert saksbehandling. EU vedtok forordningen om kunstig intelligens (EU) 2024/1689 i 2024. Den skal sikre trygg og forsvarlig utvikling og bruk av slik teknologi, og bidra til innovasjon. Forordningen har en risikobasert tilnærming. Derfor klassifiserer og regulerer forordningen KI på bakgrunn av hvilken risiko den utgjør for samfunnet og enkeltmennesker. Forordningen blir den første direkte reguleringen av KI i Norge, og den stiller krav om nasjonal forvaltningsstruktur for å håndheve regelverket på nasjonalt nivå. Gjeldende rett har imidlertid teknologinøytrale regler som også er relevante for KI.

KI-forordningen blir et sentralt rammeverk for utvikling og bruk av KI i Norge fremover. Bestemmelsene i forordningen tar til å gjelde trinnvis i EUs medlemsstater frem til 2027.

Forordningen er ikke innlemmet i EØS-avtalen per 10. april 2025.

Generelt om forslaget til lovhjemmel

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret behandler en rekke opplysninger om personer som innehar roller i virksomheter som skal registreres. Bruk av helautomatiserte avgjørelser der personopplysninger behandles i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret krever rettsgrunnlag i nasjonal rett.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det fastsettes særskilte hjemler for automatiserte avgjørelser som omfatter behandling av personopplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. En uttrykkelig hjemmel vil ivareta rettssikkerhetshensyn og bidra til forutsigbarhet for brukerne som de helautomatiserte avgjørelsene retter seg mot. Dette er også i tråd med vurderingene som er gjort på skatterettens område og for NAVs saksbehandling. Det kom ikke innvendinger mot dette forslaget i høringen.

Registrene behandler også opplysninger som kan omfattes av personvernforordningen artikkel 9 og 10. Dette gjelder for eksempel opplysninger om menigheter, trossamfunn, foreninger og organisasjoner som fremmer interessene til LHBT (lesbiske, homofile, bifile og transpersoner). Registrene behandler også opplysninger knyttet til fratakelse av rettslig handleevne, rettighetstap og konkursskarantene.

Tiltak for å ivareta personvernet

Departementet er enig med *Advokatforeningen* i at det vil ha konsekvenser for personvernet å lovhjemle en adgang til å sammenstille og profilere personopplysninger, samt å automatisere saksbehandlingen i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Sammenstilling og profilering av personopplysninger vil innebære omfattende behandling av data som kan gi et detaljert bilde av enkeltpersoners aktiviteter og egenskaper. Dette kan føre til økt risiko for personvernkrænkelser, spesielt hvis dataene brukes til formål som de registrerte ikke har samtykket til eller er klar over. Artikkel 22 i personvernforordningen gjelder helautomatiserte avgjørelser som har rettsvirkninger eller som på annen måte betydelig påvirker den registrerte. Det er derfor relativt snevre unntak fra bestemmelsen.

Automatisering av saksbehandlingen kan også medføre utfordringer knyttet til transparens og rettferdighet. Selv om automatisering kan øke effektiviteten og redusere behandlingstiden, må det sikres at algoritmene som brukes er rettfer-

dige, ikke-diskriminerende og transparente. Dette innebærer at de registrerte må informeres om hvordan deres data behandles og hvilke kriterier som ligger til grunn for automatiserte avgjørelser. Artikkel 5 i personvernforordningen oppstiller også et prinsipp om ansvarlighet. I dette prinsippet ligger blant annet at behandlingsansvarlig må dokumentere sine vurderinger. I enkelte tilfeller, der risikoen ved behandlingen er høy, kreves det at det gjøres en personvernkonsekvensvurdering. Det ligger også et prinsipp om rettferdighet og åpenhet i artikkel 5. Artikkel 13 og 14 i personvernforordningen krever at den behandlingsansvarlige gir de registrerte tilstrekkelig informasjon om behandlingen av deres personopplysninger, inkludert formålet med behandlingen og logikken bak automatiserte avgjørelser.

Det må også implementeres sikkerhetstiltak for å beskytte personopplysningene mot uautorisert tilgang, tap eller misbruk. Dette inkluderer tekniske og organisatoriske tiltak som kryptering, tilgangskontroll og regelmessige sikkerhetsrevisjoner. Artikkel 32 i personvernforordningen pålegger den behandlingsansvarlige å sikre et passende sikkerhetsnivå, inkludert tiltak for å sikre konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet av personopplysninger.

Det er viktig å ivareta de registrertes rettigheter så som retten til innsyn, retting og sletting av personopplysninger. Automatiserte systemer må derfor utformes slik at de registrerte kan be om innsyn og at personopplysninger kan rettes, slettes eller skjules. Dette innebærer at systemene må ha tilstrekkelig funksjonalitet til å kunne håndtere forespørsler effektivt.

Adgang til å sammenstille og profilere personopplysninger, samt å automatisere saksbehandlingen i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, krever tiltak for å sikre at personvernet ivaretas. Dette inkluderer å sikre lovlighet, transparens, sikkerhet og respekt for de registrertes rettigheter.

Brønnøysundregistrene er i likhet med alle andre som behandler personopplysninger underlagt personopplysningsregelverket. For å beskytte personopplysningene har Brønnøysundregistrene implementert flere sikkerhetstiltak. Dette inkluderer tilgangskontroll, kryptering og regelmessige sikkerhetsrevisjoner. Brønnøysundregistrene har retningslinjer for hvordan personopplysninger skal behandles, inkludert regler for sletting av opplysninger når de ikke lenger er nødvendige for formålet de ble samlet inn til.

Brønnøysundregistrene skal sørge for at personopplysninger beskyttes på tilfredsstillende

måte. Brønnøysundregistrene har etablert et styringssystem for informasjonssikkerhet (internkontroll) i tråd med ISO 27001. Styringssystemet skal sikre Brønnøysundregistrenes evne til å ha et enhetlig regime for vurdering og håndtering av risiko for alle domener innen risikostyring, herunder personvernrisikostyring. I styringssystemet inngår blant annet policy for risikostyring, behandling av personopplysninger, innebygd personvern og vurdering av personverkonsekvenser. Brønnøysundregistrene har implementert sikkerhetstiltak som tilgangsstyring og kryptering, og alle ansatte har taushetsplikt. Det nye saksbehandlingssystemet (BRsys) bygger på en løsningsarkitektur som søker å ivareta personvernprinsippene i så stor grad som mulig. Personopplysningene lagres ikke i det enkelte register, men i en fellesmodul som oppdateres fortløpende mot Folkeregisteret. I det enkelte register lagres det kun en peker, en intern og ellers informasjonsløs ID, som viser til en person i fellesmodulen.

Brønnøysundregistrenes personvernerklæring gir publikum informasjon om hvilke personopplysninger registrene behandler, hvordan disse blir behandlet og hvilke rettigheter den registrerte har. Brønnøysundregistrenes personvernerklæring kan leses her: <https://www.brreg.no/personvernerklaering/>.

Utforming av bestemmelsene

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at paragrafen i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov utformes slik at de i så stor grad som mulig, samsvarer med tilsvarende regler i særlovgivningen, særlig folkeregisterloven § 9-4.

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (felles uttalelse), *SSB og Advokatforeningen* støtter forslaget om en hjemmel som gir mulighet til å fatte helautomatiserte avgjørelser. Advokatforeningen mener imidlertid at lovforslaget gir et for bredt, udefinert og uforutsigbart hjemmelsgrunnlag for profilering ved bruk av personopplysninger. Foreningen skriver at formålet fremstår som vidtrekkende og lite klart.

Departementet bemerker at lovforslaget er formulert slik at det er så likt den tilsvarende bestemmelsen i folkeregisterloven § 9-4 som mulig. Denne bestemmelsen trådte i kraft i 2022, og ble gitt samtidig med tilsvarende bestemmelser innenfor andre av skatteetatens forvaltningsområder. Disse er omtalt under gjeldende rett i punkt 9.1. Etter departementets syn vil like

bestemmelser i særlovgivningen bidra til felles forståelse i forvaltningen for hvordan og på hvilken måte forvaltningen kan ta i bruk automatisert saksbehandling. Departementet bemerker også at Stortinget har vurdert og vedtatt disse lovendringene. I Innst. 4 L (2021–2022) punkt 9.3 fremgår det at komiteen sluttet seg til regjeringens forslag. Det samme gjelder for adgang til profilering. En eventuell regulering i ny forvaltningslov vil også virke inn på forvaltningens generelle adgang til å fatte automatiserte avgjørelser. Når eventuelle regler i forvaltningsloven om automatiserte avgjørelser trer i kraft, vil departementet vurdere i hvilken grad de vil gjøre det nødvendig å foreta tilpasninger i registerregelverket.

Departementet opprettholder derfor forslaget om at første ledd i paragrafene gjør det tydelig at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har adgang til å sammenstille personopplysninger, gjennomføre profilering og treffe automatiserte avgjørelser. Formålet med forslaget er å klargjøre registrenes rettslige adgang til å behandle personopplysninger i visse sammenhenger. Formuleringen «sammenstille innhentede personopplysninger» innebærer å koble sammen opplysninger om den enkelte fra flere kilder og å koble sammen opplysninger om grupper av personer. Opplysningene som blir brukt til sammenstilling kan komme fra innsendere av meldinger til registrene, tredjeparter, offentlige myndigheter eller andre kilder.

Når det gjelder fremtidig bruk av profilering, vil økonomiske aspekter, innsenders eller rolleinnhavers pålitelighet og adferd, plassering og bevegelser kunne være egnet for analyse i kontroll- eller etterkontrollssammenheng i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementets vurdering er at det vil være nyttig for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, dersom det finnes nødvendig og formålstjenlig, å ha mulighet til å kunne avdekke mønstre rundt en person eller grupper av personer. Det er ikke tatt konkret stilling til hvilke aspekter som kan være aktuelle å ta i betraktning til kontroll- eller etterkontrollformål. Et eksempel på bruk som kan bli aktuelt er å bruke profilering til å beregne sannsynlighet for bevisst feilaktige meldinger. Disse kan neppe nektes maskinelt, men profileringen vil kunne «flagge» en melding basert på aspekter ved innsender, rolleinnhaver eller lignende og gjøre saksbehandler oppmerksom på at det kan være noe ved meldingen som bør kontrolleres.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om formuleringen i utkastet til § 1-3 andre ledd. Departementet foreslår å fastslå tyde-

lig at registerføreren kan treffe avgjørelser som «utelukkende er basert på automatisert behandling». Dette kan for eksempel være vedtak om registrering eller nekting av registrering, og den automatiserte avgjørelsen kan være både enkeltvedtak og andre beslutninger som «i betydelig grad påvirker» noen. Departementet foreslår at det tas uttrykkelig inn i bestemmelsen at behandlingen må sikre partens krav om forsvarlig saksbehandling og være forenlig med retten til vern av personopplysninger. Departementet opprettholder også forslaget om at bestemmelsen skal inneholde krav om at helautomatiserte avgjørelser ikke kan bygge på skjønnsmessige vilkår, med mindre avgjørelsen er utvilsom. Også utkastet til denne bestemmelsen er formulert på samme måte som de nevnte bestemmelsene i særlovgivningen.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 og 10 kan inngå i avgjørelsen, ettersom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret behandler opplysninger som kan omfattes av disse bestemmelsene. Automatiserte avgjørelser kan etter personvernforordningen ikke bygge på særlige kategorier av personopplysninger med mindre behandlingen er nødvendig av hensyn til «viktige allmenne interesser» etter artikkel 9 nr. 2 bokstav g, jf. artikkel 22 nr. 4, og det er innført egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter, friheter og berettigede interesser. Departementet legger til grunn at effektiv saksbehandling i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret omfattes av «viktige allmenne interesser».

Også forslaget om å lovfeste at behandlingen må sikre partens krav om forsvarlig saksbehandling og at den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjørelsen foreslås opprettholdt. Dette vil gjelde i tillegg til alminnelige saksbehandlingsregler i forvaltningsloven, enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Ordlyden i forslaget er også her lik ordlyden i de omtalte bestemmelsene i særlovgivningen.

Rett til manuell overprøving innebærer at det ved forespørsel, må gjøres en manuell kontroll av den automatiserte avgjørelsen. Den manuelle kontrollen må gjøres av et menneske. Hvordan kontrollen gjøres vil avhenge av hvilken type automatisert avgjørelse som er truffet. Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret må gjøre greie for de forhold som den registrerte har bedt om svar på, og kan også vurdere andre sider av saken. Dersom overprøvingen viser at avgjørelsen er truffet på

feil grunnlag, må de riktige opplysningene legges inn, og avgjørelsen treffes på nytt. Et krav om manuell overprøving betyr imidlertid ikke at selve systemet skal undersøkes, men hvis feil i systemet oppdages gjennom en manuell overprøving, må systemet rettes.

Hvis retten til manuell overprøving gjelder et enkeltvedtak, vil avgjørelsen prøves manuelt i forbindelse med klagebehandlingen. De alminnelige klagerreglene i forvaltningsloven og foretaksregisterloven vil i så fall gjelde, herunder frister. Frister for å kreve manuell overprøving for andre typer avgjørelser, vil bli regulert i forskrift.

Når det gjelder forslaget i høringsnotatet om å lovfeste en plikt for registerføreren til å dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer i § 1-3 tredje ledd, kom det ulike innspill i høringen. *Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening* støtter forslaget i sitt felles høringsinnspill, og mener i tillegg at det bør lovfestes innsynsrett i algoritmene og kildekoden for å sikre allmennhetens mulighet til å kontrollere systemene. *Skattedirektoratet* peker på den annen side på at offentliggjøring av kriteriene for profilering kan gjøre det enklere for kriminelle å omgå reglene, og mener at omfanget og detaljnivået av slik offentliggjøring bør vurderes nøye.

Departementet foreslo å lovhjemle at registerføreren skal dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer. I forvaltningslovutvalgets forslag til ny forvaltningslov foreslo utvalget at forvaltningsorganet skal dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer, med mindre «annet følger av lov eller særlige hensyn taler mot det». Her foreslo altså utvalget en sikkerhetsventil som ikke var lagt inn i departementets forslag til hjemmel i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Etter departementets vurdering vil offentliggjøring bidra til forutsigbarhet og rettssikkerhet for de registrerte, og åpenhet, tillit og kontroll med rettsanvendelsen som ligger til grunn for forvaltningens avgjørelser. Departementet er på den annen side også enig med *Skattedirektoratet* i at en sikkerhetsventil som forvaltningslovutvalget foreslo, i særlige tilfeller kan være fornuftig. Departementet foreslår derfor å innta en tilsvarende sikkerhetsventil i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Først og fremst vil muligheten til ikke å offentliggjøre det rettslige innholdet, være aktuelt i tilfeller der det kan utgjøre en sikkerhetsrisiko. Sikkerhetsrisiko i denne sammenheng er for eksempel en situasjon der offentliggjøring kan gi

innsikt i potensielle angripere som kan utnyttes til å undergrave systemet. Det vil også være aktuelt å unnlate offentliggjøring hvis det kan medføre at sensitive opplysninger avsløres. Dette omtales nærmere i merknaden til bestemmelsen. En sikkerhetsventil forhindrer ikke at hovedregelen vil være offentliggjøring.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at departementet kan gi forskrift om sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser. Dette inkluderer blant annet regler om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles og hvem det kan behandles personopplysninger om. Formålet

med forskriftshjemmelen er å kunne ta høyde for en eventuell utvikling i personvernregelverket som kan påvirke registrenes adgang til sammenstilling av personopplysninger, profilering og automatiserte avgjørelser. Det kan for eksempel være nødvendig å regulere krav om jevnlig kontroll og revisjon av de reglene og algoritmene som er brukt for å begrense faren for feil. Det kan også være aktuelt å gi nærmere regler om bestemte typer automatiserte avgjørelser, herunder med nærmere angivelse av formål, hvilke typer ytelser mv.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 1-3 og ny foretaksregisterlov § 1-3.

10 Plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret

10.1 Gjeldende rett

Formålet med Enhetsregisteret er å legge til rette for effektiv bruk og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre enheter som registreres i Enhetsregisteret. Enhetsregisteret samler inn grunndata om virksomheter og tilgjengeliggjør dem for allmennheten og offentlige myndigheter. Innsamlingen skjer både ved at virksomhetene rapporterer inn grunndata til Enhetsregisteret og ved at Enhetsregisteret selv innhenter grunndata.

En forutsetning for effektiv bruk og samordning av grunndataene er at tilknyttede registre og andre offentlige organer gjenbraker organisasjonsnummeret og andre grunndata som er registrert i Enhetsregisteret.

Hvilke registre som i dag er såkalt «tilknyttet register», er angitt i enhetsregisterloven § 2 bokstav b. Ifølge bestemmelsen omfatter dette Arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, Foretaksregisteret, Stiftelsesregisteret, Merverdiavgiftsregisteret, Statistisk sentralbyrås Virksomhets- og foretaksregister (dette registeret endret navn til Bedrifts- og foretaksregisteret 17. september 2024), Skattedirektoratets register over upersonlige skattytere og Konkursregisteret.

Konsekvensene av å være et tilknyttet register eller registrert i et slikt register, er flere. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 2. Definisjoner* står det om dette:

«For det første innebærer det at plikten til registrering for enhetene i Enhetsregisteret utløses ved registrering i det tilknyttede register, jfr § 12 første ledd. Tilknyttet register har videre ansvar for innmelding og ajourhold av visse opplysninger i Enhetsregisteret, jfr § 13 første og annet ledd og § 14 annet ledd. De tilknyttede registre plikter å melde fra til Enhetsregisteret dersom det skjer endringer i eget register uten at dette har grunnlag i opplysnin-

ger mottatt fra Enhetsregisteret, jfr § 15 annet ledd.»

Enhetsregisterloven § 1, § 9 og § 11 har regler om plikten for tilknyttede registre og andre offentlige organer til å bruke organisasjonsnummer og andre opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret (grunndata).

Enhetsregisterloven § 9 regulerer plikten til å bruke organisasjonsnummer. Det følger av § 9 første ledd at en registreringsenhet ikke kan registreres endelig i tilknyttet register før den er registrert i Enhetsregisteret og tildelt organisasjonsnummer. Etter § 9 andre ledd skal enhetens organisasjonsnummer i Enhetsregisteret registreres ved registrering i tilknyttet register.

Plikten til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, er regulert i enhetsregisterloven § 1 og § 11. Reglene er til dels overlappende.

Det følger av enhetsregisterloven § 1 andre ledd andre punktum at tilknyttede registre skal bruke organisasjonsnummer og opplysninger fra Enhetsregisteret. Formålet er å redusere oppgaveplikten for næringslivet, jf. samme bestemmelse. Tredje punktum fastsetter at offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, plikter å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret der det er praktisk mulig.

Ifølge enhetsregisterloven § 11 første punktum har registerføreren for tilknyttet register rett og plikt til å bruke opplysninger i Enhetsregisteret under utførelsen av sitt arbeid. De har også «plikt til å holde eget register à jour i forhold til slike opplysninger registrert i Enhetsregisteret».

10.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet vurderte i høringsnotatet punkt 7.2.1 om begrepet «tilknyttet register» bør endres, men kom til at det ikke er hensiktsmessig. Det ble foreslått enkelte språklige og redaksjonelle

endringer i bestemmelsen som angir hvilke registre som er tilknyttede registre.

I høringsnotatet punkt 7.2.2 foreslo departementet å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 9 om plikt for tilknyttet register til å bruke og registrere organisasjonsnummer som Enhetsregisteret har tildelt. Det samme gjelder reglene i enhetsregisterloven § 1 andre ledd og § 11 om rett og plikt for tilknyttede registre til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, og plikten til å holde tilknyttet register oppdatert med opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret.

Enhetsregisterloven § 1 andre ledd tredje punktum fastsetter at «[o]ffentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, plikter, der det er praktisk mulig, å benytte opplysninger fra Enhetsregisteret». Departementet foreslo å endre formuleringen «plikter, der det er praktisk mulig» til «skal». Departementet foreslo at denne reguleringen plasseres i paragrafen som regulerer plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret.

10.3 Høringsinstansenes syn

Frivillighet Norge støtter at offentlige organer får en tydelig plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret, og skriver:

«For at de foreslåtte endringene skal bidra til forenkling for frivillig sektor er det en forutsetning at det offentlige først henter tilgjengelig informasjon fra registrene, før de spør organisasjonene om mer informasjon. For at dette skal skje i praksis må denne plikten følges opp overfor offentlige organer, og det må lages systemer som gjør det enkelt å gjenbruke informasjonen i registrene for det offentlige på alle nivå.»

Frivillighet Norge påpeker at høy datakvalitet også er en forutsetning for gjenbruk av informasjon.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) uttaler at enhetsregisterloven § 2-1 (forslaget til paragraf i høringsnotatet om plikt til å bruke opplysninger i Enhetsregisteret) bør utformes som et forbud for offentlige myndigheter, herunder tilknyttede registre, mot å kreve opplysninger om virksomheter som allerede er registrert i Enhetsregisteret. NHO skriver at den samme regelen bør gjelde for opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret.

Statistisk sentralbyrå (SSB) skriver at de har endret navn på Virksomhets- og foretaksregisteret til Bedrifts- og foretaksregisteret. SSB ber om at lov og forskrift oppdateres med nytt registernavn.

10.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre bruken av begrepet «tilknyttet register». Begrepet er innarbeidet i lovgivningen og i praksis. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Departementet opprettholder også forslagene til språklige og redaksjonelle endringer i paragrafen som definerer hvilke registre som er tilknyttede registre. Forslagene innebærer blant annet at betegnelsen «Arbeidsgiver/arbeidstakerregisteret» endres til «Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret» som i dag er det korrekte navnet til dette registeret, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 25-1.

SSB har spilt inn at de har endret navn på Virksomhets- og foretaksregisteret til Bedrifts- og foretaksregisteret. Forslaget til ny enhetsregisterlov er endret i tråd med dette. Departementet vil sørge for at det samme blir gjort i forskrifter til ny enhetsregisterlov.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 1-4 andre ledd.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene om plikt for tilknyttet register til å bruke og registrere organisasjonsnummeret som Enhetsregisteret har tildelt. Organisasjonsnummeret gir en entydig og unik identifikator for virksomheter. Gjenbruk av organisasjonsnummeret er en forutsetning for effektiv bruk og samordning av opplysninger om virksomheter i offentlige registre og hos offentlige myndigheter. Det kom ikke innvendinger mot dette i høringen.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene om rett og plikt for tilknyttede registre til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, og plikten til å holde tilknyttet register oppdatert med opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Også dette er en forutsetning for effektiv bruk og samordning av registrerte opplysninger i Enhetsregisteret. Gjenbruk av opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, bidrar til å redusere rapporteringspliktene for virksomhetene.

Enhetsregisterloven § 1 andre ledd tredje punktum fastsetter at «[o]ffentlige organer og

registre som ikke er tilknyttede registre, plikter, der det er praktisk mulig, å benytte opplysninger fra Enhetsregisteret». Dagens tekniske løsninger innebærer at det alltid vil være mulig for offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, å innhente og bruke opplysninger fra Enhetsregisteret. Departementet opprettholder derfor forslaget om å endre formuleringen «plikter, der det er praktisk mulig» til «skal». Forslaget lovfester dagens praksis. *Frivillighet Norge* støtter at plikten for offentlige organer til å gjenbruke grunndata som er registrert i Enhetsregisteret tydeliggjøres. I tråd med det som ble sagt i høringsnotatet, foreslår departementet at denne bestemmelsen plasseres i samme paragraf som regulerer plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 2-1.

NHO har spilt inn at bestemmelsen om plikt til å bruke opplysninger i Enhetsregisteret i stedet bør utformes som et forbud for offentlige organer mot å kreve opplysninger om virksomheter som allerede er registrert i Enhetsregisteret. NHO foreslår at tilsvarende forbud skal fastsettes for opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret.

NHOs forslag vil innebære å endre rettsvirkningene av det som er registrert i Enhetsregisteret vesentlig. Mens nåværende pliktbestemmelser i enhetsregisterloven regulerer forholdet mellom Enhetsregisteret og offentlige myndigheter og registre, vil NHOs forslag ha direkte rettsvirkninger i forholdet mellom offentlige organer og næringslivet, frivilligheten mv. Konsekvensene av en slik vesentlig endring er ikke utredet, og høringen gir ikke grunnlag for å gå videre med NHOs forslag.

Departementet forstår NHOs forslag til at hensikten er å redusere rapporteringsbyrden for næringslivet. Som nevnt ovenfor skal reglene i enhetsregisterloven om plikt for offentlige organer til å gjenbruke grunndata bidra til dette. I tillegg skal Oppgaverregisteret sørge for effektiv samordning og utnyttelse av oppgaveplikter som offentlige organer pålegger næringsdrivende. Målet er å hindre overflødig innsamling og registrering av opplysninger, særlig med hensyn til små og mellomstore virksomheter. Oppgaverregisteret skal til enhver tid inneholde en oppdatert oversikt over alle slike oppgaveplikter, og bidra med informasjon om disse og den samordningen som finner sted.

Frivillighet Norge fremholder at plikten til å bruke opplysninger i Enhetsregisteret må følges opp overfor offentlige organer, og det må lages

Boks 10.1 Oppgaverregisteret

Oppgaverregisteret inneholder en oppdatert oversikt over hvilke skjemaer (oppgaveplikter) etatene pålegger de næringsdrivende å innrapportere. Oppgaverregisteret skal gjøre det enklere for etatene å samordne sin informasjonsinnhenting fra næringslivet og bidra til at samme informasjon ikke etterspørres flere ganger. Gjenbruk av data vil også medføre forenklet informasjonsinnhenting for etatene.

Ifølge lov 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaverregisteret (oppgaverregisterloven) § 5 plikter offentlige organer å samordne sin informasjonsinnhenting fra næringslivet der dette er mulig. Med samordning menes at dersom det viser det seg at to eller flere etater stiller samme spørsmål til samme type virksomheter, skal etatene samarbeide om å spørre bare én gang.

Når en statlig etat eller et register har behov for å innhente opplysninger fra næringslivet, skal det ifølge oppgaverregisterloven § 4 meldes fra til Oppgaverregisteret. Plikten til å melde fra gjelder også ved endringer av eksisterende oppgaveplikter. Oppgaveforvaltere og fagansvarlige departementer skal så tidlig som mulig ta kontakt med Oppgaverregisteret blant annet for å få bistand ved utformingen av oppgaveplikten og samordningsmuligheter.

Det er først når skjemaet er registrert i Oppgaverregisteret at etaten kan ta det i bruk overfor de næringsdrivende.

Kilde: www.brreg.no

systemer som gjør det enkelt for andre som plikten gjelder for.

Departementet understreker at plikten til å bruke registrerte grunndata fra Enhetsregisteret påhviler hvert enkelt offentlige organ. Departementet legger til grunn at disse sørger for å ha systemer som gjør at plikten etterleves. De senere årene er det gjennomført flere tiltak som skal bidra til at offentlige organer faktisk gjenbraker grunndata fra Enhetsregisteret.

Brønnøysundregistrene jobber kontinuerlig med å sikre at offentlige myndigheter og registre gjenbraker grunndataene fra Enhetsregisteret. Høy grad av gjenbruk av grunndata fra Enhets-

registeret er blant annet svært viktig for effektiv drift av forvaltningen, trygg samhandling i privat sektor og redusert oppgavebelastning for virksomhetene som er registrert i registeret. Mange statlige og kommunale virksomheter gjenbraker grunndata i stort omfang, blant annet alle tilknyttede registre til Enhetsregisteret.

En viktig faktor som fremmer gjenbruk av data er å ha gode og brukertilpassede tjenester for tilgjengeliggjøring av dataene. Brønnøysundregistrene har utviklet flere API-tjenester der etaten deler data med offentlige og private aktører gjennom maskinelle integrasjoner, samt tjenester i webgrensesnitt for manuell tilgang til grunndata fra Enhetsregisteret. Det lanseres jevnlig nye versjoner av tjenestene med utvidelse av dataelementer som deles på denne måten. Disse tjenestene er mye brukt og det har vært en stor økning i antall oppslag. Se nærmere om dette i punkt 4.1.

Enhetsregisteret leverer også daglig ajourhold (filoverføring) til sentrale offentlige virksomheter som vedlikeholder sin egen kopi av grunndataene fra Enhetsregisteret. Noen tilknyttede registre og Altinn er eksempler på statlige virksomheter som benytter denne tjenesten.

Det pågående prosjektet Brukervennlige registertjenester skal modernisere tilgjengeliggjøringstjenestene knyttet til Enhetsregisteret, Foretaksregisteret og Frivillighetsregisteret. Dette tiltaket skal legge til rette for at Brønnøysundregistrene kan levere data på en måte som svarer til brukernes forventninger. Se nærmere omtale av dette prosjektet i punkt 5.3.

De senere årene er det vedtatt flere regelendringer for å fremme økt bruk av grunndata fra Enhetsregisteret. I 2018 ble det innført plikt til å registrere digital varslingsadresse (mobiltelefonnummer eller e-postadresse) for alle virksomheter i Enhetsregisteret. I dag registreres ingen nye virksomheter i Enhetsregisteret uten en slik varslingsadresse. Forvaltningen har plikt til å bruke denne varslingsadressen ved digital dialog med

virksomheter, jf. enhetsregisterforskriften § 8a og § 8b og forskrift 25. juni 2024 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften) § 8 tredje ledd. Når virksomheter bruker Altinn må de med jevne mellomrom bekrefte riktigheten av den registrerte varslingsadressen. Det er også tatt inn en bestemmelse i enhetsregisterloven § 22 andre ledd som åpner for utvidet tilgang til fødselsnummer i Enhetsregisteret for visse aktører. Endringen trådte i kraft 1. juli 2024. Bestemmelsen fremmer gjenbruk av registrerte opplysninger om rolleinnhavere i virksomheter.

God dialog med brukerne er også viktig for å sikre gjenbruk av registrerte opplysninger i Enhetsregisteret. Brønnøysundregistrene holder jevnlig informasjonsmøter med avtaleparter og andre kjente brukere av tjenestene. Slike møter og andre faste fora, som for eksempel Samarbeidsforum for Enhetsregisteret, er viktige arenaer for bevisstgjøring av offentlige virksomheters plikt til å gjenbruke opplysninger fra Enhetsregisteret. Samarbeidsforumet ble etablert da Enhetsregisteret ble etablert i 1995, og består av representanter fra tilknyttede registre. Forumet har ikke beslutningsmyndighet, men fremmer sakene i sine respektive etater. Forumet samarbeider som høringsinstanser i saker av betydning for registersamspillet.

Selv om det er mange som bruker grunndataene fra Enhetsregisteret, er det fortsatt et potensial for mer gjenbruk. Departementet vil i samarbeid Brønnøysundregistrene og andre aktører fortløpende vurdere hensiktsmessige tiltak som kan bidra til økt gjenbruk av grunndata fra Enhetsregisteret.

Nåværende enhetsregisterlov har også andre bestemmelser som regulerer forholdet mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre. Spørsmålet om videreføring av eller endringer i disse bestemmelsene er behandlet i de ulike temakapitlene.

11 Registreringsplikt og registreringsrett

11.1 Gjeldende rett

11.1.1 Registreringsplikt i Enhetsregisteret

Enhetsregisterloven § 4 har regler om hvilke enheter som skal registreres i Enhetsregisteret. Det følger av enhetsregisterloven § 4 første ledd at følgende enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register:

- a. Staten, fylkeskommuner og kommuner.
- b. Selskaper, samvirkeforetak, foreninger, stiftelser, verdipapirfond, bo og andre juridiske personer. Dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer, og indre selskaper, er likevel ikke registreringspliktige.
- c. Enkeltpersonforetak.
- d. Tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad.
- e. Utenlandske foretak.»

Hvilke registre som er et «tilknyttet register», er listet opp i enhetsregisterloven § 2 bokstav b. Ifølge bestemmelsen omfatter dette arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret) til NAV, Foretaksregisteret, Stiftelsesregisteret, Merverdiavgiftsregisteret, Statistisk sentralbyrås Virksomhets- og foretaksregister (nå Bedrifts- og foretaksregisteret),¹ Skattedirektoratets register over upersonlige skattytere og Konkursregisteret.

Ifølge enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav a skal «[s]taten, fylkeskommuner og kommuner» registreres hvis de registreres i et tilknyttet register. I staten er departementene, statsministerens kontor, Sametinget, Stortinget og domstolene hovedenheter, og de registreres med organisasjonsformen «staten» i Enhetsregisteret. Statlige virksomheter under departementene og statsministerens kontor registreres i Enhetsregisteret med betegnelsen «organisasjonsledd, på nivå 1». For alle statlige virksomheter skal det

fremgå av registreringen hvilket departement de er underlagt. De statlige virksomhetene har ofte navn som -etat, -direktorat, -verk, -tilsyn, -nemnd, -ombud, -institut, -råd og -vesen. Enkelte statlige virksomheter har valgt å registrere flere underliggende enheter med betegnelsen «organisasjonsledd, på nivå 2», for å vise organisasjonsstrukturen internt i virksomheten (regioner, avdelinger, seksjoner mv.). NAV og politi- og lensmannsetaten er eksempler på statlige virksomheter som er registrert med en slik struktur. Nærmere regler om registrering av statlige virksomheter i Enhetsregisteret er beskrevet i rundskriv W-01/2019.² Alle fylkeskommuner og kommuner registreres som egne juridiske personer i Enhetsregisteret med organisasjonsformen «fylkeskommune» og «kommune». I tillegg er det noen statlige virksomheter, fylkeskommuner og kommuner som har valgt å registrere organisasjonsledd, på ett eller flere nivåer, mellom hovedenheten og underenhetene for å vise den aktuelle organisasjonsstrukturen.

Etter enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav b er i utgangspunktet alle juridiske personer som registreres i et tilknyttet register, registreringspliktige i Enhetsregisteret. Registreringsplikten gjelder likevel ikke for «[d]ødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer, og indre selskaper». I forarbeidene til enhetsregisterloven, Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4. Registreringsenheter*, står det om begrepet juridisk person:

«Juridisk person er et rettssubjekt som ikke er en fysisk person, men som allikevel rettslig sett opptrer utad som en enhet og erverver rettigheter og plikter. Spørsmålet om det foreligger en juridisk person må avgjøres på bakgrunn av en fortolkning av avtalegrunnlaget for enheten, hvor fortolkningstemaet er om det kan knyttes rettigheter eller plikter til den juridiske konstruksjon som sådan, og ikke til de enkelte personer som står bak enheten.»

¹ Virksomhets- og foretaksregisteret endret navn til Bedrifts- og foretaksregisteret i september 2024.

² Registrering av statlige virksomheter i Enhetsregisteret – rundskriv W-01/2019

Enheter som nevnt i § 4 første ledd bokstav b er registreringspliktige «uavhengig av om de driver næringsvirksomhet eller om de har et økonomisk formål», jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4. Registreringsenheter*.

Enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav c fastsetter at «enkeltpersonforetak» som registreres i et tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Enkeltpersonforetak er ikke egne juridiske personer, og ikke egne foretak. Det finnes ingen legaldefinisjon av begrepet enkeltpersonforetak. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.4.3 er enkeltpersonforetak (enkeltmannsforetak) beskrevet som «en næringsvirksomhet drevet under fullt personlig ansvar av en enkeltperson (fysisk person)». Det er med andre ord et skille mellom næringsvirksomheten som enkeltpersonen driver, og annen aktivitet som vedkommende gjør. I samme punkt i lovproposisjonen står det:

«Det forutsettes utøvelse av en økonomisk virksomhet av en viss varighet og omfang. Mer hobbypreget virksomhet vil dermed ikke omfattes av begrepet enkeltmannsforetak. Avgrensningen mellom næringsvirksomhet og hobby må foretas på bakgrunn av en helhetsvurdering der omsetningens størrelse vil være et viktig moment. Et naturlig utgangspunkt er den grensen som gjelder for merverdiavgiftspliktig virksomhet.»

Det er som oftest i sammenheng med skatte- og avgiftsplikter at skillet mellom næringsvirksomhet og annen aktivitet må avgjøres. Skatteetatens vurdering av hva som er merverdiavgiftspliktig aktivitet, vil normalt kunne brukes som et utgangspunkt. I tillegg til omsetningens størrelse, vil omfanget av virksomheten i tid, og innsatsen av arbeidskraft, ha betydning for vurderingen av om en aktivitet anses som skattepliktig næringsvirksomhet eller ikke.

I et enkeltpersonforetak har den fysiske personen fullt og ubegrenset økonomisk ansvar for næringsvirksomheten. Et enkeltpersonforetak er dermed ikke et eget skattesubjekt, men er en del av innehaverens skattemessige subjekt. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at det er innehaveren (den fysiske personen) som er ansvarlig for betaling av skatt på overskuddet av næringsvirksomheten. Den fysiske personen identifiseres gjennom fødselsnummer eller d-nummer. Verken den fysiske personen eller myndighetene har dermed et skattemessig behov for et organisasjonsnummer for å identifisere foretaket. Selv om det ikke er et skattemessig behov for et eget organisa-

sjonsnummer for den fysiske personens næringsvirksomhet, krever enkelte oppdrags- eller støttegivere at organisasjonsnummer oppgis.

Det følger av enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav d at «[t]ingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad» skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Registreringsplikten gjelder bare de tilfeller der sameiet opptrer som sådant utad, det vil si «opptreden på vegne av samtlige sameiere og ikke de tilfeller der sameierne opptrer på egne vegne», jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) *Til § 4. Registreringsenheter*. Det er sameiet som sådan som vil være registreringsenheten i det tilknyttede registeret. Et tingsrettslig sameie er ikke en juridisk person, se blant annet Høyesteretts kjennelse publisert i Norsk Retstidende (Rt.) 1999 side 146.

Ifølge enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav e skal «[u]tenlandske foretak» registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Bestemmelsen kom inn i enhetsregisterloven ved lov 16. juni 2023 nr. 67 om endringer i register- og foretakslovgivningen mv. (digitale verktøy og prosesser, gebyrstruktur og tilknytningskrav). Det fremgår av Prop. 76 LS (2022–2023) punkt 14.2 *Til § 4* at bokstav e kun innebærer en lovfesting av det som allerede følger av tidligere forarbeider til enhetsregisterloven. Bestemmelsen innebærer at utenlandske enheter som opptrer i Norge og registreres i tilknyttet register, også blir registreringspliktige i Enhetsregisteret.

Ifølge enhetsregisterloven § 4 andre ledd gjelder registreringsplikt i Enhetsregisteret også for enkeltpersoner som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak, men som registreres i et tilknyttet register. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) *Til § 4. Registreringsenheter* står det om bestemmelsen:

«Dette kan være utenlandske såvel som norske fysiske personer, som har ansatte, uten å være selvstendig næringsdrivende. Det kan også være enkeltpersoner med særlige kvalifikasjoner/ autorisasjoner, f.eks registrerte eller statsautoriserte revisorer og autoriserte regnskapsførere. Det er behov for å identifisere disse enhetene med organisasjonsnummer for å kunne oppnå en samordning mellom de tilknyttede registre.»

Plikt til å registrere en enhet i Enhetsregisteret kan også følge av særskilt bestemmelse gitt i lov eller i medhold av lov, jf. enhetsregisterloven § 4 tredje ledd. Dette omfatter blant annet:

- kommunale og private barnehager, jf. lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) § 7 a andre ledd
- fagskoler, jf. lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 13 tredje ledd
- politiske partier som skal registrere partinavnet i Partiregisteret, jf. lov 17. juni 2005 nr. 102 om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partiloven) § 2 andre ledd
- enheter som ønsker å bli registrert i Frivillighetsregisteret, jf. frivillighetsregisterloven § 5.

En rekke lover og forskrifter stiller krav om at virksomheter skal ha, oppgi eller innhente organisasjonsnummer. Blant annet stiller lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling (eiendomsmeglingsloven) § 6-4 første ledd nr. 1 krav om at oppdragsgiverens navn, adresse, og fødsels- og organisasjonsnummer skal fremgå av oppdragsavtalen. For juridiske personer innebærer kravet om organisasjonsnummer at disse må være registrert i Enhetsregisteret. Et annet eksempel er lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) § 13, som blant annet stiller krav om at kundens organisasjonsnummer skal innhentes der kunden er en juridisk person.

11.1.2 Registreringsrett i Enhetsregisteret

Det følger av enhetsregisterloven § 12 andre ledd første punktum at «[r]egistreringsenhet som ikke registreres i tilknyttet register har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret». Med «registreringsenhet» menes enheter som er listet opp i enhetsregisterloven § 4, jf. § 2 bokstav a. Det vises til omtalen av enhetsregisterloven § 4 i punkt 11.1.1.

Departementet kan i forskrift bestemme at også andre enheter kan registreres i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 4 femte ledd. Nærmere regler om registreringsrett i Enhetsregisteret er fastsatt i enhetsregisterforskriften § 8.

Enhetsregisterforskriften § 8 første ledd fastsetter at «[f]or organisasjonsformer som nevnt i enhetsregisterloven § 4 første ledd og som ikke har registreringsplikt, foreligger en rett til registrering i Enhetsregisteret». Bestemmelsen fastsetter samme registreringsrett i Enhetsregisteret som følger av enhetsregisterloven § 12 andre ledd.

I tillegg fastsetter enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd at følgende enheter har registre-

ringsrett i Enhetsregisteret når de ikke har registreringsplikt:

- «a. revisorer som skal registreres i Revisorregisteret, jf. lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) § 10-1
- b. regnskapsførere som skal registreres i Regnskapsførerregisteret, jf. lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere § 12
- c. enheter som ikke omfattes av enhetsregisterloven, men som tilknyttet register har definert som egne registreringsenheter i medhold av lov eller bestemmelse gitt i medhold av lov.»

Etter enhetsregisterforskriften § 8 tredje ledd avgjør registerføreren i hvilke tilfeller enkeltpersoner skal ha registreringsrett når det ikke foreligger registreringsrett i henhold til § 8 andre ledd bokstav a og b.

11.1.3 Registreringsplikt i Foretaksregisteret

Foretaksregisterloven § 2-1 første ledd angir hvilke norske foretak som skal registreres i Foretaksregisteret. Dette omfatter:

- «1. Aksjeselskaper
- 2. Allmennaksjeselskaper og europeiske selskaper
- 3. Andre næringsdrivende selskaper
- 4. Samvirkeforetak og europeiske samvirkeforetak
- 5. Næringsdrivende stiftelser, jf. stiftelsesloven § 4 annet og tredje ledd
- 6. Foreninger og andre innretninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet
- 7. (Opphevet)
- 8. Statsforetak
- 9. Interkommunale selskaper
- 10. Kommunale og fylkeskommunale foretak
- 11. Regionalt helseforetak og helseforetak, jf. lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m.
- 12. Foretak som i særlovgivningen er pålagt registreringsplikt.»

Foretaksregisterloven § 2-1 første ledd innebærer at visse typer norske foretak skal registreres i Foretaksregisteret på bakgrunn av organisasjonsform, og uavhengig av hvilken type virksomhet foretaket driver. Dette gjelder aksjeselskaper (nr. 1), allmennaksjeselskaper og europeiske selska-

per (nr. 2), samvirkeforetak og europeiske samvirkeforetak (nr. 4), statsforetak (nr. 8), interkommunale selskaper (nr. 9), kommunale og fylkeskommunale foretak (nr. 10), samt regionalt helseforetak og helseforetak (nr. 11). Om et foretak faller under noen av disse kategoriene, må avgjøres etter loven som regulerer den enkelte organisasjonsformen. Eksempelvis må spørsmålet om et foretak er et samvirkeforetak avgjøres av reglene i lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak (samvirkelova).

For de typene foretak som er listet opp i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 3, 5 og 6, beror registreringsplikt i Foretaksregisteret ikke alene på foretakets organisasjonsform, men også på om andre vilkår er oppfylt. Disse gjennomgås nedenfor.

Ifølge foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 3 skal «[a]ndre næringsdrivende selskaper» registreres i Foretaksregisteret. Det følger av forarbeidene til bestemmelsen at begrepet «næringsdrivende» ikke har noe klart avgrenset innhold. Se Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 2-1*. I samme lovproposisjon kapittel 7 *Til § 2-1*, står det blant annet om begrepene «næringsdrivende» og «selskap»:

«Kjernen i begrepet [næringsdrivende] synes etter dette å være at det utøves en viss aktivitet av økonomisk karakter. «Økonomisk» karakter brukes her som motsetning til virksomhet av ideell, humanitær, sosial o.l. art. I og med at det kreves en viss aktivitet, faller ren passiv kapitalforvaltning utenfor. Videre må aktiviteten være av en viss varighet og et visst omfang. En enkeltstående transaksjon eller et enkelt arbeidsoppdrag faller således også utenfor. Såfremt selve den virksomhet som drives er av «økonomisk karakter», vil det være uten betydning om virksomheten tar sikte på å gi økonomisk utbytte, eller om formålet med virksomheten er å skaffe midler til et eller annet ideelt formål. Det vil heller ikke være avgjørende om virksomheten gir overskudd, bare det rent objektivt sett er egnet til å gi dette. Hvorvidt virksomheten er lagt an på å gi overskudd, eller om vederlagene stipuleres til bare å dekke de rent faktiske driftsutgiftene, vil heller ikke være avgjørende.

Bestemmelsen om registreringsplikt for næringsdrivende selskap innebærer en viss utvidelse av registreringsplikten i forhold til det som gjelder i dag. Registreringsplikten blir generell og følgelig uavhengig av organisasjonsform og type næringsvirksomhet som dri-

ves. Størst praktisk betydning har det antagelig at etter utkastet vil de aller fleste ansvarlige selskaper og kommandittselskaper bli registreringspliktige. Videre innebærer utkastet at også alle andelslag (samvirkelag) blir registreringspliktige såfremt laget driver næringsvirksomhet. Bestemmelsen vil imidlertid også fange opp mer atypiske selskapsforhold hvor den nærmere klassifiseringen kan være vanskelig.

Det som karakteriserer et «selskap» i motsetning til andre organisasjonsformer, er at det foreligger en sammenslutning som eies av deltakerne, og hvor foretakets virksomhet skjer for deltakernes egen regning og risiko. Det vanlige tingsrettslige sameie vil falle utenfor registreringsplikten. Det samme gjelder sameie i bygning etter lov om eierseksjoner. Begynner sameierne å drive felles virksomhet med sameietingen, kan det imidlertid komme i stand et selskapsforhold som blir registreringspliktig. Utenom selskapsbegrepet faller også organisasjonsformer som ikke har noen eiere, først og fremst stiftelser og foreninger. Det er heller ikke naturlig å snakke om selskaper hvor det gjelder almenninger, pensjonskasser m.v. I den utstrekning slike driver økonomisk virksomhet vil imidlertid registreringsplikten følge av § 2-1 første ledd nr. 4.»

Det følger også av Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 2-1* at indre selskaper ikke har registreringsplikt i Foretaksregisteret.

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 5 at «[n]æringsdrivende stiftelser, jf. stiftelsesloven § 4 annet og tredje ledd» skal registreres i Foretaksregisteret. Stiftelsesloven § 4 andre og tredje ledd lyder:

«Med næringsdrivende stiftelser menes i denne loven:

- a. stiftelser som har til formål å drive næringsvirksomhet selv,
- b. stiftelser som driver næringsvirksomhet selv,
- c. stiftelser som på grunn av avtale, eller som eier av aksjer eller selskapsandeler, har bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen.

Ved vurderingen av om man har å gjøre med en næringsdrivende stiftelse etter annet ledd bokstav c, regnes en stiftelse alltid for å ha bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen når:

- a. stiftelsen eier så mange aksjer eller andeler i et selskap som driver næringsvirksomhet, at aksjene eller andelene representerer flertallet av stemmene i selskapet, eller
- b. stiftelsen har rett til å velge eller avsette et flertall av styremedlemmene i et selskap som driver næringsvirksomhet.»

Stiftelsestilsynet avgjør i tvilstilfelle om en stiftelse er en næringsdrivende stiftelse eller en alminnelig stiftelse, jf. stiftelsesloven § 4 femte ledd.

Etter foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 skal «[f]oreninger og andre innretninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet» registreres i Foretaksregisteret. I forarbeidene til bestemmelsen, Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 2-1*, står det om denne gruppen:

«For ideelle foreninger og organisasjoner er registreringsplikten ikke ment å skulle følge av enhver økonomisk virksomhet. Utvalget presiserer i utredningen (pkt. 22.2.) at for slike rettssubjekt skal bl.a. avholdelse av lotterier og loppemarkeder normalt ikke medføre registreringsplikt. Det er imidlertid forutsatt at fast stedbunden virksomhet, f.eks. kafedrift, vil medføre registreringsplikt, og at også lotterier og salgsvirksomhet vil medføre registreringsplikt dersom virksomheten er særlig omfattende. Departementet er med denne presisering enig i at registreringsplikten også må omfatte ideelle foreninger og organisasjoner som driver næringsvirksomhet.»

Foretaksregisteret legger i sin vurdering av registreringsplikt etter foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 som et utgangspunkt til grunn omsetningsgrensene i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 2-1. Etter merverdiavgiftsloven § 2-1 inntreer registreringsplikten i Merverdiavgiftsregisteret for veldedige og allmennyttige institusjoner når omsetning og avgiftspliktige uttak av varer og tjenester til sammen har oversteget 140 000 kroner. Dette vurderingstemaet kommer i tillegg til grunnvilkårene om at virksomheten innebærer økonomisk aktivitet, at den tar sikte på å ha en viss varighet og at den er av et visst omfang.

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 12 at foretak kan være pålagt registreringsplikt i Foretaksregisteret i særlovgivningen, det vil si i annen lovgivning enn foretaksregisterloven. Følgende virksomheter mv. er pålagt regis-

treringsplikt i Foretaksregisteret etter bestemmelser i særlovgivningen:

- Bankenes sikringsfond, jf. lov 23. mars 2018 nr. 3 om Bankenes sikringsfond § 1 første ledd.
- Boligbyggelag, jf. lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag (bustadbyggjelagslova) § 2-8 første ledd.
- Borettslag, jf. lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) § 2-9 første ledd.
- Eierseksjonssameier med ni eller flere seksjoner, jf. lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner (eierseksjonsloven) § 19 første ledd.
- Finnmarkseiendommen, jf. lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og ressurser i Finnmark, (Finnmarksloven) § 13 tredje ledd.
- Folketrygdfondet, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet § 5.
- Innovasjon Norge, jf. lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge § 5.
- Konsortium for en europeisk forskningsinfrastruktur, jf. lov 11. desember 2015 nr. 99 om konsortium for europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-lova) § 3.
- Oppdrettsnæringens sammenslutning for utfisking av rømt oppdrettsfisk, jf. forskrift 5. februar 2015 nr. 89 om fellesansvar for utfisking mv. av rømt oppdrettsfisk § 2 fjerde ledd.
- Statens finansfond, jf. lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond § 3 første ledd.
- Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland (NORFUND), jf. lov 9. mai 1997 nr. 26 om Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland (Norfundloven) § 6.
- Studentsamskipnader, jf. lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader (studentsamskipnadsloven) § 2 andre ledd.
- En statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon i eget navn, skal registrere enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret, jf. lov 20. november 2020 nr. 128 om revisjon og revisorer (revisorloven) § 6-3. Det samme gjelder for en statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn, jf. lov 16. desember 2022 nr. 90 om regnskapsførere (regnskapsførerloven) § 1-2 fjerde ledd bokstav b.

Foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd regulererplikten til å registrere utenlandske foretak i Foretaksregisteret. Bestemmelsen fastsetter at utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet her i landet eller på norsk kontinentalsokkel skal registreres i Foretaksregisteret. I forarbeidene til

bestemmelsen, Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 2-1*, står det:

«Et «utenlandsk foretak», dvs. en næringsdrivende juridisk eller fysisk person som er etablert med hovedkontor i utlandet (jfr. § 1-2), vil være registreringspliktig i foretaksregisteret dersom foretaket driver næringsvirksomhet her i landet eller på norsk kontinentalsokkel.»

Ifølge tidligere foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 7 skulle «[e]nkelpersonforetak som driver handel med dertil innkjøpte varer eller som sysselsetter mer enn fem fast ansatte i hovedstilling» registreres i Foretaksregisteret. Stortinget vedtok ved endringslov 12. april 2024 nr. 17 å oppheve denne bestemmelsen. Opphevelsen trådte i kraft 1. juli 2024, jf. kgl.res. 12. april 2024 nr. 602. Opphevelsen innebærer at enkeltpersonforetak ikke lenger har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Bakgrunnen for opphevelsen er nærmere omtalt i Prop. 41 L (2023–2024) kapittel 5.

11.1.4 Registreringsrett i Foretaksregisteret

Det følger av foretaksregisterloven § 2-2 første punktum at norske enkeltpersonforetak har rett til registrering i Foretaksregisteret. Ifølge § 2-2 andre punktum kan Kongen gjøre unntak fra registreringsretten for grupper av enkeltpersonforetak.

Ut over dette er det en bestemmelse om registreringsrett i Foretaksregisteret i eierseksjonsloven § 19 første ledd tredje punktum. Bestemmelsen fastsetter at eierseksjonssameier med åtte eller færre seksjoner kan registreres i Foretaksregisteret. Slike eierseksjonssameier har dermed registreringsrett i Foretaksregisteret.

11.1.5 Rettsvirkninger mv. av registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret har rettslig betydning i ulike sammenhenger. Nedenfor gis noen eksempler. Oversikten er ikke uttømmende.

Registrering kan være nødvendig som ledd i etableringen av et foretak. For eksempel må aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak meldes til registrering i Foretaksregisteret innen tre måneder etter at stiftelsesdokumentet er signert, jf. aksjeloven § 2-18, allmennaksjeloven § 2-18 og samvirkelova § 12. Hvis ikke selskapet eller foretaket er meldt til Foretaksregisteret innen fristens utløp, kan registrering ikke finne

sted. Forpliktelser etter stiftelsesdokumentet er da ikke lenger bindende. Det samme gjelder om registreringen nektes på grunn av feil som ikke kan rettes.

Registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger etter enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1. Dette innebærer at opplysninger som er registrert som hovedregel skal ansees å ha kommet til tredjeparts kunnskap. Registrering legitimerer virksomhetens organisasjonsform og eksistens.

Registrering eller melding om registrering kan være et krav for å kunne igangsette eller drive visse former for virksomhet. Blant annet kan virksomhet som finansforetak ikke settes i gang før foretaket er registrert i Foretaksregisteret, jf. finansforetaksloven § 3-6 første ledd. Inkassovirksomhet kan bare drives av foretak som er registrert i Foretaksregisteret, jf. lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) § 4 første ledd. Etter foretaksregisterloven § 4-1 første ledd første punktum skal foretak som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, meldes til registeret før næringsvirksomheten begynner.

Noen disposisjoner og handlinger kan bare foretas dersom foretaket er registrert. Etter panteloven § 3-4, § 3-8 og § 3-11 kan næringsdrivende underpantsette driftstilbehør, motorvogner og varelager. For å anses som næringsdrivende etter disse bestemmelsene må foretaket være registrert i Foretaksregisteret, jf. panteloven § 3-5 bokstav a. Et annet eksempel er at det er et vilkår for registrering av et eierseksjonssameie som hjemmelshaver i et realregister, at seksjonssameiet er registrert i Foretaksregisteret, jf. eierseksjonsloven § 19 andre ledd. Vilkåret om registrering i Foretaksregisteret for å kunne innføres som hjemmelshaver er ifølge lovforarbeidene til bestemmelsen begrunnet med at det er ønskelig av identifikasjonshensyn, jf. Prop. 39 L (2016–2017) kapittel 27 *Til § 19 Registrering i Foretaksregisteret*.

Enkelte private aktører stiller krav om registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, for eksempel ved krav om fremleggelse av firmaattest som dokumentasjon på registrering, for å yte tjenester, etablere kundeforhold eller lignende. Dette kan også settes som et kvalifikasjonskrav i offentlige anskaffelser, jf. forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) § 8-7 første ledd.

Registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er i noen tilfeller et vilkår for å kunne tildeles en offentlig tillatelse:

- En skole må være registrert i Enhetsregisteret eller tilsvarende register for å kunne søke om godkjenning som privat skole etter lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til stats-tilskot (privatskolelova), jf. privatskolelova § 2-2 andre ledd.
- Etter lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) § 3-3 andre ledd kan utvinningstillatelse tildeles juridisk person som er stiftet i overensstemmelse med norsk lovgivning og er registrert i Foretaksregisteret, når annet ikke følger av internasjonale avtaler.
- Ifølge lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven) § 4-1 andre ledd kan utvinningstillatelser bare tildeles juridiske personer som er stiftet i overensstemmelse med norsk lovgivning og er registrert i Foretaksregisteret, når ikke noe annet følger av internasjonale avtaler.
- Det følger av lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) § 13 andre ledd at tillatelse til å undersøke forekomst av statens mineraler bare kan tildeles foretak som er registrert i Foretaksregisteret.
- Et foretak må være registrert i Foretaksregisteret før det gis tillatelse til å utøve ervervsmessig vakthold eller egenvakthold, jf. lov 5. januar 2001 nr. 1 om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsloven) § 3 andre ledd. Ifølge § 3 tredje ledd må enkeltpersonforetak være registrert i Enhetsregisteret før innehaveren kan gis tillatelse.

Registrering er i enkelte tilfeller et vilkår for å kunne motta tilskudd fra det offentlige. Som eksempel var det et vilkår for å kunne motta tilskudd etter lovene om midlertidig tilskudd for foretak med stort omsetningsfall, at et foretak var registrert i Foretaksregisteret og enkeltpersonforetak registrert i Enhetsregisteret.

Registrering i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret har også rettslig betydning i andre sammenhenger:

- Registrering i Foretaksregisteret gir et foretak enerett til og vern av foretaksnavnet etter reglene i lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. (foretaksnavneloven).
- Virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret, har alminnelig verneting på det sted virksomhetens hovedkontor ifølge registreringen ligger, jf. lov 17. juni 2005 nr. 90 om mek-

ling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) § 4-4 tredje ledd.

- Registreringspliktige etter foretaksregisterloven må være registrert i Foretaksregisteret før disse kan registreres i Merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 14-1 første ledd. Det følger også av bestemmelsen at når særlige forhold foreligger, kan skattekontoret samtykke i at registrering i Merverdiavgiftsregisteret skjer før registrering i Foretaksregisteret.
- Etter merverdiavgiftsloven § 6-19 andre ledd er næringsmidler som leveres vederlagsfritt til mottaker for utdeling på veldedig grunnlag fritatt for merverdiavgift. Det følger av bestemmelsen at mottakeren må være registrert i Enhetsregisteret.

11.2 Forslaget i høringsnotatet

11.2.1 Begrepsbruk

Enhetsregisterloven § 2 bokstav a har en legaldefinisjon av begrepet «registreringsenhet». Etter bestemmelsen skal «registreringsenhet» forstås som «[j]uridiske personer, enkeltpersonforetak og andre enheter som registreres i Enhetsregisteret etter reglene i § 4». Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.1 at begrepet «registreringsenhet» brukes som et samlebegrep for enheter som har registreringsplikt eller registreringsrett i Enhetsregisteret.

11.2.2 Registreringsplikt i Enhetsregisteret

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.2 i all hovedsak å videreføre reglene i nåværende enhetsregisterlov om registreringsplikt i Enhetsregisteret.

Enhetsregisterloven § 4 bokstav b fastsetter at «[s]elskaper, samvirkeforetak, foreninger, stiftelser, verdipapirfond, bo og andre juridiske personer» som registreres i et tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Tilsvarende krav gjelder for «[s]taten, fylkeskommuner og kommuner» jf. enhetsregisterloven § 4 bokstav a. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.2.1 å bruke «juridiske personer» som samlebegrep. Forslaget innebærer å erstatte enhetsregisterloven § 4 bokstav a og bokstav b første punktum med én bestemmelse som fastsetter at «juridiske personer» som er registrert i et tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Departementet vurderte om det bør tas inn en legaldefinisjon av begrepet juridisk person i ny enhetsregisterlov, men kom til at dette ikke er hensiktsmessig.

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.2.2 å videreføre unntakene fra registreringsplikt i Enhetsregisteret for dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer. Det samme gjelder unntaket for indre selskaper.

I høringsnotatet punkt 8.3.2.3 til 8.3.2.5 foreslo departementet å videreføre registreringsplikten i Enhetsregisteret for enkeltpersonforetak, tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad og utenlandske foretak, der disse registreres i et tilknyttet register.

Ifølge enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav c har «enheter som ikke omfattes av enhetsregisterloven, men som tilknyttet register har definert som egne registreringsenheter i medhold av lov eller bestemmelse gitt i medhold av lov» registreringsrett i Enhetsregisteret. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.2.6 at denne registreringsretten endres til en registreringsplikt i Enhetsregisteret. Departementet viste i høringsnotatet punkt 8.3.2.7 til at dette forslaget også ville omfatte registreringsplikt for «enkelt personer som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak, men som registreres i tilknyttet register». Det var derfor ikke nødvendig å videreføre den særskilte reguleringen som følger av enhetsregisterloven § 4 andre ledd.

Det følger av enhetsregisterloven § 4 tredje ledd at «[k]rav om registrering i Enhetsregisteret kan også følge av særskilt bestemmelse gitt i eller i medhold av lov». Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.2.8 å videreføre en slik regulering i ny enhetsregisterlov.

11.2.3 Registreringsrett i Enhetsregisteret

Regler om registreringsrett i Enhetsregisteret er i dag spredt i flere bestemmelser i enhetsregisterloven og enhetsregisterforskriften. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.3 at reglene om registreringsrett samles i én paragraf i ny enhetsregisterlov.

Det ble foreslått å videreføre nåværende hovedregel om registreringsrett i Enhetsregisteret. Forslaget innebærer at juridiske personer, enkeltpersonforetak, tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad og utenlandske foretak, som ikke har plikt til å bli registrert i et tilknyttet register, fortsatt skal ha rett til å registreres i Enhetsregisteret. Det ble også foreslått å videreføre en bestemmelse som gir departementet myndighet til å gi forskrift om registreringsrett i Enhetsregisteret for andre typer enheter.

Departementet ba om høringsinstansenes syn på om det foreligger et praktisk behov for at andre

typer enheter bør gis registreringsrett i Enhetsregisteret, eller om andre hensyn tilsier dette. Departementet nevnte at spørsmålet om registreringsrett eksempelvis kan være aktuelt for interkommunalt politisk råd (IPR) og kommunalt oppgavefelleskap (KO), der disse ikke er eget rettssubjekt (juridisk person).

11.2.4 Registreringsplikt i Foretaksregisteret

Departementet drøftet i høringsnotatet punkt 8.3.4.2 ulike måter å regulere registreringsplikten i Foretaksregisteret på. Departementet foreslo at paragrafen om registreringsplikt i Foretaksregisteret i ny foretaksregisterlov angir alle registreringspliktige organisasjonsformer som utgjør en gruppe. Foretak som det bare finnes én av (særlovsselskaper), slik som Innovasjon Norge, foreslo departementet at ikke tas med i opplistingen.

For å tydeliggjøre at opplistingen av registreringspliktige foretak i ny foretaksregisterlov ikke er uttømmende, foreslo departementet i høringsnotatet punkt 8.4.3.2 og 8.3.4.8 å videreføre en bestemmelse om at registreringsplikt i Foretaksregisteret kan følge av særlovgivningen.

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 3 at «[a]ndre næringsdrivende selskaper» skal registreres i Foretaksregisteret. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.4.3 at kategorien «næringsdrivende selskaper» ikke videreføres, men at det i stedet fastsettes i ny foretaksregisterlov hvilke organisasjonsformer som registreres under denne kategorien i dag. Dette omfatter ansvarlige selskaper (ANS og DA), kommandittselskaper, partrederier og europeiske økonomiske foretaksgrupper (EØFG). Departementet skrev at det ikke kan utelukkes at det finnes foretak som er registrert som «næringsdrivende selskap» i Foretaksregisteret, men som ikke er ansvarlig selskap, kommandittselskap, partrederi eller EØFG. Departementet foreslo at disse kan forbli registrert i Foretaksregisteret, og at det gis en overgangsbestemmelse om dette.

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 5 at «[n]æringsdrivende stiftelser, jf. stiftelsesloven § 4 annet og tredje ledd» skal registreres i Foretaksregisteret. Om praksis knyttet til registrering av næringsdrivende stiftelser står det i høringsnotatet punkt 8.3.4.4:

«Næringsdrivende stiftelser registreres i tre registre; Stiftelsesregisteret, Foretaksregisteret og Enhetsregisteret. Ved registrering av en ny stiftelse sendes registreringsmeldingen til Foretaksregisteret eller Enhetsregisteret,

basert på om stiftelsen er næringsdrivende eller ikke. Foretaksregisteret eller Enhetsregisteret foretar en enkel kontroll av meldingen, før den settes på vent og sendes videre til Stiftelsesregisteret for kontroll og registrering. Først når Stiftelsesregisteret har fattet sitt vedtak i saken, registreres stiftelsen i Enhetsregisteret og eventuelt i Foretaksregisteret. Nåværende lovbestemmelse kan forstås slik at klassifiseringen av en stiftelse som alminnelig eller næringsdrivende vurderes av Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. I praksis er det imidlertid alltid Stiftelsesregisteret som avgjør spørsmålet.»

Som følge av dette foreslo departementet at vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret skal være om stiftelsen er registrert som en næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret.

Registreringsplikt i Foretaksregisteret for foreninger er behandlet i høringsnotatet punkt 8.3.4.5. Etter foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 skal foreninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet registreres i Foretaksregisteret. Departementet skrev at det kan være vanskelig for foreninger å vurdere om vilkåret om næringsvirksomhet er oppfylt eller ikke. Departementet skrev at dette kan skyldes at det ikke finnes objektive kriterier i foretaksregisterloven for å avgjøre om vilkåret er oppfylt. Det ble også vist til at antall foreninger som er registrert i Foretaksregisteret, er lavere enn antall foreninger som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Departementet skrev at det kan indikere at de færreste styremedlemmene i foreninger har et så bevisst forhold til kravene i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 at de kommer på å registrere foreningen i Foretaksregisteret selv om vilkåret for registreringsplikt er oppfylt. Departementet viste også til at det ikke finnes noen foreningslov som gir foreningene veiledning å støtte seg til, slik det for eksempel finnes for næringsdrivende stiftelser. Departementet vurderte fire alternativer for hvordan registreringsplikt i Foretaksregisteret for foreninger kan reguleres:

- Å definere begrepet «næringsvirksomhet» i loven (alternativ 1)
- Å presisere vilkåret om næringsvirksomhet, slik at registreringsplikten knyttes til om foreningen etter vedtektene kan drive næringsvirksomhet (alternativ 2)
- Å knytte registreringsplikten i Foretaksregisteret til om foreningen har skatteplikt etter lov

26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (alternativ 3)

- Å basere registreringsplikten i Foretaksregisteret på registrering eller registreringsplikt i Merverdiavgiftsregisteret (alternativ 4)

Departementet gikk i høringsnotatet inn for alternativ 4. Forslaget innebærer at foreninger som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, eller som har plikt til å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal registreres i Foretaksregisteret.

Departementet foreslo enkelte andre bestemmelser knyttet til registrering av foreninger i Foretaksregisteret. Forslagene omfattet:

- Foreninger kan forhåndsregistreres i Foretaksregisteret dersom de på grunn av sin virksomhet forventer å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret innen seks måneder etter stiftelsen.
- Foreninger skal meldes til Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold etter at registreringsplikten inntreffer. Forslaget innebærer at en forening har plikt til å sende melding om nyregistrering i Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold etter at foreningen er registrert i Merverdiavgiftsregisteret eller får plikt til å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret.
- Foreninger som er registrert i Foretaksregisteret, men som ikke omfattes av forslaget til nye regler om registreringsplikt i Foretaksregisteret, kan forbli registrert i Foretaksregisteret.

Etter foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 skal «andre innretninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet» registreres i Foretaksregisteret. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.4.6 å oppheve registreringsplikten for innretninger. For innretninger som allerede er registrert i Foretaksregisteret, foreslo departementet at disse kan forbli registrert i Foretaksregisteret, og at det gis en egen overgangsbestemmelse om dette.

Det fulgte av tidligere foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 7 at «[e]nkeltpersonforetak som driver handel med dertil innkjøpte varer eller som sysselsetter mer enn fem fast ansatte i hovedstilling» skal registreres i Foretaksregisteret. Departementet viste i høringsnotatet punkt 8.3.4.7 til at Stortinget ved lov 12. april 2024 nr. 17 om endringer i foretakslovgivningen mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkeltpersonforetak, krav til foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.) vedtok å oppheve foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 7. Endringen trådte i kraft 1. juli 2024, jf. kgl.res. 12. april 2024

nr. 602. Dette innebærer at det ikke lenger er registreringsplikt for enkeltpersonforetak i Foretaksregisteret. Bakgrunnen for endringen er nærmere omtalt i Prop. 41 L (2023–2024) kapittel 5. Spørsmålet om registreringsplikt i Foretaksregisteret for enkeltpersonforetak ble av denne grunn ikke behandlet nærmere i høringsnotatet.

11.2.5 Registreringsrett i Foretaksregisteret

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.5 å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 2-2 om at enkeltpersonforetak har registreringsrett i Foretaksregisteret. Departementet foreslo å ikke videreføre reguleringen som gir Kongen myndighet til å gjøre unntak fra registreringsretten for grupper av enkeltpersonforetak.

Departementet vurderte om det bør åpnes for at næringsdrivende foreninger som ikke omfattes av forslaget til nye regler om registreringsplikt for foreninger i Foretaksregisteret, bør ha registreringsrett i registeret. Etter en samlet vurdering kom departementet til at det ikke bør åpnes for dette. Høringsinstansene ble likevel bedt om innspill til om slike foreninger bør ha registreringsrett i Foretaksregisteret, og hva som eventuelt bør være vilkårene for dette.

11.3 Høringsinstansenes syn

11.3.1 Registreringsplikt i Enhetsregisteret

I høringen kom det innspill til forslagene i høringsnotatet som gjelder regulering av registreringsplikt i Enhetsregisteret for juridiske personer og utenlandske foretak. Det kom også innspill til forslagene om å videreføre unntakene fra registreringsplikt i Enhetsregisteret for dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer, samt for indre selskaper. I tillegg kom det innspill knyttet til å videreføre begrepet «enkeltpersonforetak» i ny enhetsregisterlov. Innspillene gjenomgås nedenfor.

Det kom ikke innspill til de øvrige forslagene i høringsnotatet som gjelder registreringsplikt i Enhetsregisteret.

Juridiske personer

Den Norske Advokatforening (Advokatforeningen) er enig med departementet i at registerregelverket bør innrettes slik at de som skal bruke det, lett kan lese og forstå det. Advokatforeningen uttaler at någjeldende enhetsregisterlov § 4 i større grad

ivaretar dette enn forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1. Advokatforeningen skriver:

«Advokatforeningen mener den foreslåtte bestemmelsen, sammenlignet med gjeldende regulering, vil gjøre det vanskelig å få klarhet i hvilke rettsdannelser som har plikt til å registrere seg i Enhetsregisteret. Basert på ordlyden må brukeren av loven ha kunnskap om hva som er en juridisk person, og det kan neppe sies å være allmennkunnskap. Advokatforeningen støtter på denne bakgrunn ikke forslaget til ny § 3-1, og mener ordlyden i gjeldende enhetsregisterloven § 4 står seg godt også i dag.»

Statistisk sentralbyrå (SSB) har ingen innvendinger mot forslaget i høringsnotatet.

Advokatforeningen og *SSB* støtter forslaget om at det ikke gis en legaldefinisjon av begrepet «juridisk person». *Advokatforeningen* skriver om dette:

«Karakteristikken «juridisk person» er uttrykk for at enkelte rettsregler anerkjenner andre personer enn fysiske personer som rettssubjekt. I juridisk teori påpeker professor Geir Woxholth at begrepet «juridisk person» er et koblingsord mellom visse rettsfakta og visse rettsfølger, se Geir Woxholth, *Foreningsrett*, 2020 s. 160. Det vil nødvendigvis bero på en skjønnsmessig helhetsvurdering om en rettsdannelse oppfyller vilkårene, og begrepet egner seg derfor etter Advokatforeningens oppfatning ikke for å gjøres til gjenstand for en legaldefinisjon.»

Unntak fra registreringsplikt for visse typer juridiske personer

Oslo tingrett støtter forslaget om å videreføre unntaket fra registreringsplikt i Enhetsregisteret for dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer. *Oslo tingrett* vurderer at det ikke foreligger behov for registreringsplikt for slike bo.

Skatteforsk – Centre for Tax Research NMBU (Skatteforsk) skriver at indre selskaper bør forbys. Inntil det skjer, anser Skatteforsk at unntaket fra registreringsplikt i Enhetsregisteret for indre selskaper bør fjernes.

SSB har følgende innspill til en eventuell registreringsplikt i Enhetsregisteret for indre selskaper:

«SSB har ansvaret for å vedlikeholde populasjonen av finansielle foretak i Enhetsregisteret,

herunder alternative investeringsfond (AIF) som har konsesjon fra Finanstilsynet. Flere av de konsesjonspliktige forvalterne av AIF-fond forvalter fond bestående av indre selskaper. Dersom de indre selskapene hadde vært registre[r]t i Enhetsregisteret med tilhørende organisasjonsnummer vil det bli enklere og mindre ressurskrevende å tildele næring og sektor for foretakene som forvalter disse enhetene i Enhetsregisteret.

SSB benytter regnskapsinformasjon fra Brønnøysundregistrene til produksjon av statistikk på flere områder. Enkelte av foretakene som har AIF-fond som er indre selskaper fører fondet etter nettometoden. Det betyr at beholdningene for de indre selskapene ikke er med i regnskapet for de juridiske enhetene. Foretak med indre selskaper (IS) av en viss størrelse er pliktige til å sende inn regnskaper for det indre selskapet til Brønnøysundregistrene. I mangel av organisasjonsnummer benyttes Skatteetats ID-nummer i denne innsendingen.

Dersom indre selskaper blir registreringspliktige med organisasjonsnummer vil det være enklere å indentifisere enhetene som sender inn regnskapsinformasjon.»

Utenlandske foretak

Skatteforsk støtter forslaget om å videreføre at utenlandske foretak som registreres i et tilknyttet register, har registreringsplikt i Enhetsregisteret. *Skatteforsk* skriver at registreringsplikten bør gjelde for alle utenlandske selskaper som har vunnet anbudskontrakter med det offentlige.

Begrepet enkeltpersonforetak

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) har merknader til å bruke begrepet enkeltpersonforetak i ny enhetsregisterlov. NHO er enig i omtalen i høringsnotatet om at enkeltpersonforetak ikke er egne juridiske personer og ikke egne foretak. NHO skriver at begrepet «enkeltpersonforetak» gir klare assosiasjoner til at det er snakk om foretak og en juridisk person, og stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å bruke begrepet i loven.

11.3.2 Registreringsrett i Enhetsregisteret

Advokatforeningen støtter forslaget til bestemmelse om registreringsrett i Enhetsregisteret, og som innebærer at juridiske personer, enkeltpersonforetak, tingsrettslige sameier som opptrer

som sådanne utad og utenlandske foretak, som ikke plikter å bli registrert i tilknyttet register, skal ha rett til å registreres i Enhetsregisteret.

Når det gjelder spørsmålet om å gi andre typer enheter registreringsrett i Enhetsregisteret, uttaler Advokatforeningen at de ikke kan se at ulike former for formelle og uformelle samarbeid som ikke er juridiske personer har behov for å bli registrert i Enhetsregisteret og motta et organisasjonsnummer. Etter Advokatforeningens oppfatning er det heller ikke hensyn som tilsier at registreringsretten utvides.

SSB anbefaler at det nå ikke åpnes for å registrere interkommunale politiske råd (IPR) og kommunale oppgavefelleselskap (KO) som ikke er egne rettssubjekter (juridiske personer) som egne registreringsenheter i Enhetsregisteret. SSB skriver at dette at kan skape problemer knyttet til registrering av underenheter. SSB viser også til at det i forslaget til ny enhetsregisterlov i høringsnotatet åpnes for å gi en egen forskrift for registrering av offentlig forvaltning. Etter SSBs syn bør det heller ikke åpnes for registrering av IPR og KO før denne forskriften foreligger.

11.3.3 Registreringsplikt i Foretaksregisteret

I høringen kom det innspill til forslagene i høringsnotatet som gjelder regulering av registreringsplikt i Foretaksregisteret for næringsdrivende stiftelser, næringsdrivende foreninger, andre innretninger og utenlandske foretak. Det kom også innspill om å innføre registreringsplikt i Foretaksregisteret for større enkeltpersonforetak. Innspillene gjennomgås nedenfor.

Det kom ikke innspill til de øvrige forslagene i høringsnotatet som gjelder registreringsplikt i Foretaksregisteret.

Næringsdrivende stiftelser

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) viser til at det i høringsnotatet sies at det i praksis alltid er Stiftelsesregisteret som avgjør spørsmålet om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Stiftelsestilsynet skriver at dette kan gi inntrykk av at de gjør en konkret vurdering av dette spørsmålet i forbindelse med nyregistrering av en stiftelse. Stiftelsestilsynet skriver at det ikke stemmer. Stiftelsestilsynet påpeker at de legger til grunn det som stiftelsene selv rapporterer inn, og at det kun er i tvilstilfeller at tilsynet avgjør om en stiftelse er næringsdrivende eller alminnelig. Stiftelsestilsynet skriver om dette:

«Stiftelseslova § 4 femte ledd seier at Stiftelsestilsynet i tvilstilfelle avgjer om ein stiftelse er næringsdrivande eller alminneleg. I og med at føreseigna berre viser til «tvilstilfelle», vert denne føreseigna berre nytta, om nødvendig, i saker om omklassifisering. I dei tilfella der vi nektar å omklassifisere ein stiftelse frå næringsdrivande til alminneleg, opplever vi ofte at stiftelsen fryktar at kategoriseringa «næringsdrivande» automatisk medføre skatteplikt. Det har vist seg vanskeleg å få stiftelsane til å forstå det ikkje er nokon direkte samanheng i dette.

Om ein stiftelse er alminneleg eller næringsdrivande er ikkje ein meldingspliktig opplysning etter stiftelseslova. Derfor legg samordna registermelding ikkje opp til at stiftelsane skal melde denne opplysninga. Det avgjerande vert om stiftelsen kryssar av for om den skal vere registrert i Foretaksregisteret.

Ut frå dette legg Stiftelsestilsynet til grunn kva stiftelsane sjølv rapporterer inn. Berre der det framstår som klart at stiftelsen må ha kryssa feil om at den skal registrerast i Foretaksregisteret, vert dette følgt opp med ei avklarande kontakt frå vår side.»

Stiftelsestilsynet foreslår at vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret for stiftelser bør være det samme som det som er foreslått for foreningar. Det vil si at registreringsplikten for stiftelser skal knyttes til om stiftelsen er registrert i Merverdiavgiftsregisteret eller har plikt til å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Stiftelsestilsynet skriver at dette vil gi «eit meir korrekt bilde når det gjeld kva stiftelsar som lovgjevar ønsker skal vere registrert i Foretaksregisteret ut frå hovudformål til det registeret».

Næringsdrivende foreningar

Høringsinstansene er delt i synet på hvordan registreringsplikten for foreningar i Foretaksregisteret bør reguleres. *Dun & Bradstreet Norway AS*, *NHO* og *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget i høringsnotatet om at registreringsplikten knyttes til om foreningen er registrert i Merverdiavgiftsregisteret eller har plikt til å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret. *Frivillighet Norge* anbefaler å knytte registreringsplikten i Foretaksregisteret til om foreningen har skatteplikt.

Dun & Bradstreet Norway AS skriver at de stiller seg bak forslaget om at plikten til registrering i Foretaksregisteret for foreningar «skal være når enheten er registrert for MVA».

NHO skriver at de støtter forslaget i høringsnotatet, forutsatt at det blir gitt god informasjon til foreningene om de pliktene de har, både til å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret og i Foretaksregisteret.

Stiftelsestilsynet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet om hvilke kriterier som bør danne grunnlag for registrering i Foretaksregisteret for foreningar. Tilsynet skriver at forslaget om at registreringsplikten skal gjelde for foreningar som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret eller har plikt til å registreres i Merverdiavgiftsregisteret, er velfundert.

Frivillighet Norge mener at det å knytte registreringsplikten i Foretaksregisteret opp mot merverdiavgiftsplikt ikke vil bidra til å oppklare når en forening driver næringsvirksomhet. *Frivillighet Norge* skriver at det eneste man oppnår er at flere foreningar enn i dag får plikt til å bli registrert i Foretaksregisteret, og at dette vil medføre økte kostnader og økte byrder. *Frivillighet Norge* anbefaler å knytte registreringsplikten til skatteplikt. *Frivillighet Norge* skriver:

«Vi mener dette kriteriet er mer relevant gitt at formålet med Foretaksregisteret er å registrere og tilgjengeliggjøre opplysninger om næringsdrivende foretak. Selv om en forenings skatteplikt beror på en konkret vurdering vil de fleste styremedlemmer i foreningar være kjent med om de er skattepliktige eller ikke. Vi mener derfor at dette vil være forenkling for foreningene.»

Av høringsinstansene er det bare *NHO* som har kommentert forslaget om at foreningar kan forhåndsregistreres i Foretaksregisteret. *NHO* støtter forslaget, men foreslår at fristen bør være tolv i stedet for seks måneder.

NHO anser at foreningar som har blitt registrert i Foretaksregisteret på grunnlag av registrering i Merverdiavgiftsregisteret, bør ha rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret selv i en periode de ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret. *NHO* skriver om dette:

«Registreringsplikten i Foretaksregisteret er knyttet til merverdiavgiftsregistrering, som kan variere over tid. For noen foreningar vil det derfor bli aktuelt å merverdiavgiftsregistrere seg for en periode, med tilhørende plikt til registrering i Foretaksregisteret, for så å melde seg ut av og senere inn i Merverdiavgiftsregisteret igjen. Dette taler for at foreningene kan stå som frivillig registrert i Foretaks-

registeret over tid. Trolig er interessen for å registrere seg frivillig i Foretaksregisteret så lav at arbeidsbyrden i Foretaksregisteret vil være tilsvarende lav. Selv om dagens vilkår om næringsvirksomhet ikke er tydelig, vil det neppe være vanskelig å praktisere det overfor dem som ønsker å være frivillig registrert.»

Andre næringsdrivende innretninger

Advokatforeningen og *NHO* har innspill til forslaget om ikke å videreføre registreringsplikten i Foretaksregisteret for innretninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet.

Advokatforeningen viser til at nåværende foretaksregisterlov § 2-1 nr. 3 (næringsdrivende selskaper) og nr. 6 (innretninger) har sekke kategorier som innebærer at ikke-lovregulerte organisasjonsformer som driver næringsvirksomhet har registreringsplikt i Foretaksregisteret, men at det i høringsnotatet er foreslått å fjerne disse. Advokatforeningen anser at bestemmelsen om registreringsplikt i ny foretaksregisterlov bør få et alternativ «andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet» for å fange opp unntakstilfellene der næringsvirksomhet drives av en annen juridisk person. Advokatforeningen skriver:

«Registerlovene må tilpasse seg rettsreglene om organisering av virksomhet. Sammenslutningsretten kan ikke av hensyn til et ønske om effektivitet og mest mulig maskinell behandling av meldinger tilpasse seg registerlovene.»

NHO uttaler følgende om hvilke regler som bør gjelde for registrering av innretninger:

«Heller ikke vi har noen oversikt over antall «innretninger» (eller «lag») som er registre[r]t i Foretaksregisteret. Vi ser ikke bort fra at det kan finnes flere enn de anslåtte ti, som kan drive næring i en noe løsere form enn forening. Forskriftshjemmelen bør derfor åpne for fortsatt registrering av «innretninger». Vi er enig i at registrerte innretninger kan forbli det. Det bør registreres og bli synlig om en enhet er en innretning i stedet for en forening.»

Utenlandske foretak

Skatteforsk kommenterer forslaget om å videreføre bestemmelsen om at utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet her i landet eller på norsk kontinentalsokkel, skal registreres i

Foretaksregisteret. Skatteforsk skriver at det etter deres mening er noe uklart hva som dekkes av bestemmelsen og at det avhenger av den juridiske definisjonen av næringsvirksomhet. Skatteforsk skriver:

«Dersom dette er knyttet til at det foreligger fast driftssted i Norge, kan da selskaper som har stor økonomisk aktivitet i landet uten fast driftssted, som utenlandske leverandører av digitale tjenester til det norske markedet, kunne unngå registrering. Det kan da medføre en utfordring for kontroll av innbetaling av betalbare skatter og avgifter og kan bidra til økt tåkelegging av reelle strukturer.»

Skatteforsk foreslår at det presiseres i bestemmelsen at det også omfatter utenlandske foretak som driver økonomisk aktivitet, og at bestemmelsen for eksempel kan lyde:

«Utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet, eller som driver økonomisk aktivitet i det norske markedet slik som multinasjonale digitale plattformer, her i landet eller på norsk kontinentalsokkel skal registreres i Foretaksregisteret.»

Enkeltpersonforetak

Dun & Bradstreet Norway AS anser at de største enkeltpersonforetakene bør ha plikt til å registreres i Foretaksregisteret. Selskapet skriver at uten slik registreringsplikt «så kan man risikere at flere større virksomheter velger å gjøre seg mer usynlige, eller lite transparente ved å være registrert kun i Enhetsregisteret».

11.3.4 Registreringsrett i Foretaksregisteret

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i høringsnotatet.

11.4 Departementets vurdering

11.4.1 Innledning

Registerregelverket bør innrettes slik at de som skal bruke det, enkelt kan lese og forstå det. Regelverket bør være klart, presist og tilpasset brukerne. Det bør fremkomme klart hvilke virksomheter som har registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Reglene om registreringsplikt og registreringsrett i enhetsregisterloven og foretaksregis-

terloven er ikke utformet optimalt med tanke på brukervennlighet. Blant annet brukes skjønnsmessige kriterier, som for eksempel «næringsdrivende», i reglene om registreringsplikt i foretaksregisterloven § 2-1. Slike skjønnsmessige kriterier kan være vanskelige å forstå for brukerne av loven. Det kan også kreve ressurser i registrene å vurdere om kriteriene er oppfylt eller ikke. Etter departementets syn bør det vurderes om det skal stilles mer objektive kriterier for registreringsplikt. Målet bør være kriterier som er enkle å forstå for brukerne, og som ivaretar hensynene bak registreringsplikten på en god måte. Enhetsregisterloven har regler om registreringsplikt og registreringsrett spredt i enhetsregisterloven § 4 og § 12 og enhetsregisterforskriften kapittel 3. Slike regler bør samles for å gjøre regelverket mer oversiktlig for brukerne.

Det er etter departementets syn potensial for å gjøre reglene om registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret tydeligere og mer oversiktlige. Det kan gjøre regelverket mer forståelig for brukerne. Et regelverk som er enkelt å forstå gir mindre behov for ekstern bistand, fører til høyere etterlevelse og gjør det enklere å kontrollere at regelverket etterleves. Tydelige regler kan gi en positiv effekt for både brukerne og Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

Registrering av nye virksomheter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret behandles manuelt i registrene. Det kan dermed ta tid før virksomheten er registrert, får organisasjonsnummer og opplysninger om virksomheten blir gjort offentlig tilgjengelige i registrene. Det å vurdere om skjønnsmessige kriterier er oppfylt krever større tids- og ressursbruk enn å vurdere om objektive kriterier er oppfylt. Bruk av objektive kriterier kan også legge til rette for at hele eller deler av kontrollen ved nyregistrering kan skje maskinelt. Det kan bidra til å redusere ressursbruk og saksbehandling.

Regler om registreringsplikt og registreringsrett bør tilpasses Enhetsregisterets og Foretaksregisterets formål og oppgaver. Registrenes formål og oppgaver er forskjellige. Mens Enhetsregisteret samler inn grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og visse andre enheter, skal Foretaksregisteret samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre sentrale opplysninger om alle norske næringsdrivende foretak og utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge. Dette bør være utgangspunktet for innretningen

av reglene om registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Det finnes i dag flere typer organisasjonsformer som er pålagt registreringsplikt i Foretaksregisteret i særlovgivningen, jf. foretaksregisterloven § 2-1 nr. 12, selv om de ikke driver næringsvirksomhet. For slike organisasjonsformer er registreringsplikten i Foretaksregisteret ofte begrunnet ut fra at Foretaksregisteret fører en grundigere og bredere registreringskontroll enn Enhetsregisteret, at vedtekter må registreres i Foretaksregisteret, eller at bestemte beslutninger må registreres i Foretaksregisteret og/eller kunngjøres. Spørsmålet er om slike kontroll-, registrerings- eller kunngjøringsbehov kan ivaretas på en tilstrekkelig måte gjennom registrering i Enhetsregisteret.

Det finnes også organisasjonsformer hvor registreringsplikt i Foretaksregisteret, basert på uttalelser i lovforarbeidene, alene er begrunnet ut fra behov for å kunne identifisere virksomheten. Der dette er tilfellet, bør det vurderes om registrering i Enhetsregisteret, og dermed tildeling av organisasjonsnummer, er tilstrekkelig.

For noen typer organisasjonsformer som er pålagt registreringsplikt i Foretaksregisteret i særlovgivningen, fremgår det ikke alltid av lovforarbeidene hvorfor man har valgt å pålegge registreringsplikt i Foretaksregisteret i tillegg til registrering i Enhetsregisteret.

Det kan tilsi at samtlige regler i særlovgivningen om registreringsplikt i Foretaksregisteret bør gjennomgås, slik at også disse reglene i størst mulig grad tilpasses formålet med Foretaksregisteret. En slik fullstendig gjennomgang av særlovgivningen faller utenfor rammene av dette lovarbeidet. Spørsmålet om hvorvidt registreringsplikt i Foretaksregisteret bør utgå for enkelte organisasjonsformer, slik at disse bare registreres i Enhetsregisteret, bør imidlertid vurderes i forbindelse med revisjon av de enkelte særlovene som fastsetter registreringsplikt i Foretaksregisteret.

Adgang til registrering i Enhetsregisteret bør heller ikke være ubetinget. Departementet er kjent med at flere ønsker å registrere noe i Enhetsregisteret som ikke er juridiske personer, fordi man ønsker organisasjonsnummer, for eksempel for å kunne åpne en bankkonto. Der virksomheten ikke er en egen juridisk person, kan identifikasjon i form av organisasjonsnummer gi tvil om de underliggende ansvarsforholdene. Registreringsrett i Enhetsregisteret for annet enn juridiske personer bør derfor være særskilt begrunnet.

11.4.2 Begrepsbruk

Enhetsregisterloven § 2 bokstav a har en legaldefinisjon av begrepet «registreringsenhet». Etter bestemmelsen skal registreringsenhet forstås som «[j]uridiske personer, enkeltpersonforetak og andre enheter som registreres i Enhetsregisteret etter reglene i § 4». Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at begrepet registreringsenhet anvendes som et samlebegrep på enheter som har registreringsplikt eller registreringsrett i Enhetsregisteret. Forslaget ble begrunnet slik i høringsnotatet:

«Enhetsregisterloven § 4 regulerer registreringsplikt i Enhetsregisteret. Ut fra dette er begrepet «registreringsenhet» begrenset til enheter som registreres i Enhetsregisteret på grunnlag av registreringsplikt. Denne forståelsen stemmer imidlertid ikke med bruken av begrepet registreringsenhet i andre bestemmelser i enhetsregisterloven, slik som for eksempel § 5 første ledd. Der brukes begrepet om enheter som nyregistreres i Enhetsregisteret, uavhengig av om den aktuelle enheten har registreringsplikt eller registreringsrett i Enhetsregisteret. Dette tilsier at legaldefinisjonen av begrepet «registreringsenhet» bør endres.»

Ingen av høringsinstansene kommenterte forslaget. Departementet opprettholder høringsforslaget.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 1-4 første ledd.

11.4.3 Registreringsplikt i Enhetsregisteret

11.4.3.1 Juridiske personer som registreres i et tilknyttet register

Et av hovedformålene med etableringen av Enhetsregisteret var å innføre et felles identifikasjonssystem for alle juridiske personer m.m. gjennom bruk av et felles organisasjonsnummer, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.5.1.

Plikten til å registrere juridiske personer i Enhetsregisteret er regulert i enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav a og bokstav b første punktum. Disse bestemmelsene lyder:

«Følgende enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i tilknyttet register:

a. Staten, fylkeskommuner og kommuner.

- b. Selskaper, samvirkeforetak, foreninger, stiftelser, verdipapirfond, bo og andre juridiske personer. (...)»

Begrepet «og andre juridiske personer» i § 4 første ledd bokstav b første punktum omfatter enhver juridisk person. Nåværende regel er derfor at enhver juridisk person som registreres i et tilknyttet register skal registreres i Enhetsregisteret, med mindre annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov. Etter departementets syn er det ikke grunnlag for å endre dette. I høringen kom det heller ikke innspill om at det er nødvendig med endringer her. Departementet vurderer imidlertid at plikten til å registrere enhver juridisk person i Enhetsregisteret bør komme tydeligere frem i loven.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det ikke er hensiktsmessig å ha en uttømmende liste i loven som angir alle typer juridiske personer som har registreringsplikt i Enhetsregisteret. Det finnes et stort antall ulike typer juridiske personer. En uttømmende liste av typer juridiske personer som omfattes av registreringsplikten kan bli svært lang og lite oversiktlig for brukerne. Det medfører også risiko for at visse typer juridiske personer blir utelatt. Bruk av samlebegrepet «juridiske personer» vil etter departementets syn stå seg bedre i tråd med utviklingen dersom det senere skulle oppstå nye typer juridiske personer. Det vil da ikke være nødvendig å endre loven slik at disse inkluderes.

Departementet foreslo i høringsnotatet at «juridiske personer» brukes som samlebegrep, og slik at nåværende enhetsregisterlov § 4 første ledd bokstav a og bokstav b første punktum erstattes med følgende bestemmelse:

- «(1) Følgende enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register:
- a. Juridiske personer»

Advokatforeningen har spilt inn at dette forslaget er mer vanskelig å lese og forstå enn nåværende enhetsregisterlov § 4. Advokatforeningen begrunner dette med at ikke alle aktører nødvendigvis har et bevisst forhold til begrepet juridisk person. Departementet forstår innspillet slik at forslaget i høringsnotatet er vanskeligere å forstå fordi det, i motsetning til nåværende regulering, ikke lister opp eksempler på vanlige typer juridiske personer. Departementet ser *Advokatforeningens* poeng med at ikke alle aktører har et bevisst forhold til begrepet juridisk person. Hensynet til å ha et

regelverk som er lett å lese og forstå for brukerne, kan derfor tilsi at loven fortsatt bør angi eksempler på organisasjonsformer som er juridiske personer. En ulempe ved nåværende bestemmelse er etter departementets syn at den kan forstås slik at «staten, fylkeskommuner og kommuner» ikke er juridiske personer. Det stemmer ikke. Loven bør derfor formuleres slik at det fremgår at også disse er juridiske personer.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at bestemmelsen om registreringsplikt i Enhetsregisteret for juridiske personer får følgende ordlyd:

«(1) Følgende enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register:

- a. juridiske personer, herunder selskaper, samvirkeforetak, foreninger, stiftelser, verdipapirfond, bo, staten, fylkeskommuner og kommuner»

Departementet bemerker at organisasjonsformene som er listet opp i forslaget kun er eksempler på juridiske personer. Listen er dermed ikke uttømmende.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 første ledd bokstav a.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det ikke bør tas inn en legaldefinisjon av hva som menes med juridisk person i ny enhetsregisterlov. *Advokatforeningen* og *SSB* støtter dette. Juridisk person er et innarbeidet begrep i norsk rett som har betydning i mange rettslige sammenhenger. En juridisk person defineres gjerne som et eget rettssubjekt som ikke er en fysisk person, som rettslig sett opptre utad som en enhet og kan påta seg rettigheter og plikter. *Advokatforeningen* påpeker at det nødvendigvis beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering om en rettsdannelse oppfyller vilkårene for å være en juridisk person, og at begrepet derfor ikke egner seg til å gjøres til gjenstand for en legaldefinisjon. Departementet er enig i dette. Departementet viser i denne sammenheng til at begrepet juridisk person brukes i ulik lovgivning, for eksempel lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven) § 2-2 første ledd og lov 20. desember 2019 nr. 109 om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet (kredittopplysningsloven) § 3 bokstav b, uten at begrepet er definert i disse lovene.

11.4.3.2 Unntak fra registreringsplikt for visse typer juridiske personer

Enkelte typer juridiske personer er etter gjeldende enhetsregisterlov § 4 unntatt fra registreringsplikt i Enhetsregisteret, selv om de registreres i tilknyttet register. Nedenfor vurderes det om det skal gjøres endringer i disse unntakene.

Unntaket for dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer

Bo, herunder konkursbo, dødsbo og felleseiebo, er juridiske personer, og har derfor som et utgangspunkt registreringsplikt i Enhetsregisteret dersom de registreres i tilknyttet register, jf. enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav b første punktum. Enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav b andre punktum fastsetter unntak fra denne registreringsplikten for visse typer bo. Unntaket omfatter «dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer». Dette unntaket er i forarbeidene til enhetsregisterloven begrunnet med at det bare er i de tilfeller boet for eksempel skal drive en aktivitet eller lignende at boet vil ha behov for å opptre utad som en selvstendig juridisk person, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4. Registreringsenheter*.

Departementet ba i høringsnotatet særskilt om innspill til om det foreligger praktiske behov for at dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer skal ha plikt til å registreres i Enhetsregisteret, eller om andre forhold tilsier dette. Dette gjelder både om det er behov for at opplysninger om slike fremgår av Enhetsregisteret, eller om det er behov for at slike bo har en ytterligere identifikator (organisasjonsnummer) ut over fødselsnummer på avdøde. Ingen av høringsinstansene kom med innspill om dette.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre unntaket fra registreringsplikt i Enhetsregisteret for dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer. *Oslo tingrett* støtter forslaget.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 andre ledd.

Gjeldende enhetsregisterlov fastsetter ikke unntak fra registreringsplikten i Enhetsregisteret for konkursbo. Konkursbo skal registreres i Konkursregisteret (tilknyttet register) med organisasjonsnummer, jf. lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) § 144 første ledd. Departementet foreslår ikke endringer i dette.

Unntaket for indre selskaper

Det følger av enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav b andre punktum at indre selskaper er unntatt fra registreringsplikt i Enhetsregisteret. Et indre selskap er i selskapsloven § 1-2 første ledd bokstav c definert som et «selskap som ikke opptrer som sådant overfor tredjemann». Om begrunnelsen for unntaket i enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav b andre punktum vises det til omtalen i Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.4.3.

Departementet foreslår ingen endringer i nåværende unntak. Som nevnt i høringsnotatet vil en eventuell registreringsplikt i Enhetsregisteret for indre selskaper bli vurdert i forbindelse med revisjon av selskapslovens regler om indre selskaper. Departementet vil i dette arbeidet vurdere innspillene fra *Skatteforsk* og *SSB* nærmere.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 andre ledd.

11.4.3.3 Enkeltpersonforetak

Enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav c fastsetter registreringsplikt i Enhetsregisteret for enkeltpersonforetak som registreres i tilknyttet register. Registreringsplikten gjelder uavhengig av hvilken type næringsvirksomhet som utøves.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre registreringsplikten for enkeltpersonforetak. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Departementet anser det som hensiktsmessig at enkeltpersonforetak som registreres i et tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Dette gjelder selv om det i realiteten ikke er noe klart skille mellom foretaket og enkeltpersonen (innehaver) i et enkeltpersonforetak, og enkeltpersonen har fullt personlig ansvar for foretakets forpliktelser.

I vurderingen har departementet lagt vekt på at registrering i Enhetsregisteret vil gi enkeltpersonforetaket et organisasjonsnummer og dermed en unik identifikator. At et enkeltpersonforetak kan deles opp i en «persondel» (fødselsnummer) og en «foretaksdel» (organisasjonsnummer), innebærer at næringsvirksomheten synliggjøres. Blant annet gjør dette det mulig for den som innehar enkeltpersonforetaket å opprette bankkontoer med den registrerte virksomhetens navn og organisasjonsnummer som registrert eier.

Registrering av enkeltpersonforetak i Enhetsregisteret gir tilsynsmyndigheter enkel tilgang til nøkkelinformasjon (grunndata) om den enkelte virksomhet, opplysninger om den fysiske perso-

nen som innehar enkeltpersonforetaket (innehaveren) og opplysninger om hvilke tilknyttede registre virksomheten er registrert i. Dette gir blant annet bedre mulighet til å sammenstille informasjon fra ulike registre, og dermed også bedre verktøy for å motvirke økonomisk kriminalitet, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Også dette kan tale for å opprettholde registreringsplikten for enkeltpersonforetak. I denne sammenheng har det også betydning at Enhetsregisteret fører kontroll med om innehaveren av et enkeltpersonforetak, og eventuelt daglig leder i enkeltpersonforetaket, er idømt rettighetstap som hindrer vedkommende i å inneha rollen.

Også statistikkformål taler for å opprettholde registreringsplikten for enkeltpersonforetak. Enkeltpersonforetak utgjør den største andelen av enheter som registreres i Enhetsregisteret. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene var 1 087 507 enheter registrert i Enhetsregisteret per 31. desember 2024. Av disse var 433 285 (39,8 prosent) enkeltpersonforetak. Registrering av enkeltpersonforetak i Enhetsregisteret gir derfor et viktig grunnlag for å utarbeide statistikk og oversikt over norsk næringsliv og utviklingen i dette. Slik statistikk gir samtidig myndighetene et bedre grunnlag for å vurdere utfordringer og eventuelle tiltak.

NHO har stilt spørsmål ved om det er hensiktsmessig å bruke begrepet enkeltpersonforetak. Begrepet brukes både i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven.

Et enkeltpersonforetak er ikke en egen juridisk person og ikke et eget foretak. Begrepet enkeltpersonforetak kan derfor sies å være misvisende. Begrepet brukes imidlertid i en rekke andre lover enn enhetsregisterloven og foretaksregisterloven, slik som straffeloven, domstolloven, skatteloven og folketrygdloven. Det er også innarbeidet i næringslivet. Å bruke et annet begrep enn enkeltpersonforetak kun i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven er etter departementets syn ikke hensiktsmessig. Det vil gjøre at man bruker ulike begreper om samme virksomhetstype i ulike lover. Det kan gjøre det samlede regelverket mer uoversiktlig. Etter departementets syn bør en eventuell endring av begrepet enkeltpersonforetak i lovverket vurderes i en bredere sammenheng. Departementet foreslår på denne bakgrunn å beholde begrepet enkeltpersonforetak i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 første ledd bokstav b.

11.4.3.4 Tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad

Enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav d fastsetter at «[t]ingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad» har registreringsplikt i Enhetsregisteret hvis de registreres i tilknyttet register. Ifølge forarbeidene til enhetsregisterloven er tillegget «som opptrer som sådanne utad» ment å presisere at registreringsplikt kun inntreffer i de tilfeller hvor sameiet opptrer «på vegne av samtlige sameiere og ikke de tilfeller der sameierne opptrer på egne vegne». Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4. Registreringsenheter*. Det er altså sameiet som sådant som er registreringsenheten. Tingsrettslige sameier registreres blant annet som arbeidsgiver i arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret) til NAV. Tingsrettslige sameier kan også registreres i Merverdiavgiftsregisteret og i Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene var 6 861 tingsrettslige sameier registrert i Enhetsregisteret per utgangen av desember 2024. Av disse var 6 389 (93,1 prosent) bare registrert i Enhetsregisteret.

Departementet ser at tillegget «som opptrer som sådanne utad» kan være vanskelig å forstå for brukerne av enhetsregisterloven. Det er etter departementets syn likevel ikke hensiktsmessig at ethvert tingsrettslig sameie registreres i Enhetsregisteret. Det vil åpne for at det registreres enheter i Enhetsregisteret som faller utenfor formålet med Enhetsregisteret.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det bare er tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad som registreres i et tilknyttet register som skal registreres i Enhetsregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 første ledd bokstav c.

11.4.3.5 Utenlandske foretak

Enhetsregisteret skal primært dekke behovet for informasjon om norske virksomheter. Ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67 ble «utenlandske foretak» tatt inn som ny registreringsenhet i enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav e fra 1. juli 2023. Dette innebar ingen materiell endring i utenlandske foretaks registreringsplikt i Enhetsregisteret, fordi slik registreringsplikt tidligere kunne utledes av forarbeidene til enhetsregisterloven, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4*.

Registreringsenheter. Av hensyn til et tydelig og brukervennlig regelverk ble det ansett hensiktsmessig at registreringsplikten i Enhetsregisteret for utenlandske foretak fremgår direkte av lovteksten.

Registreringsplikten i Enhetsregisteret gjelder bare for utenlandske foretak som registreres i et tilknyttet register, og omfatter derfor ikke alle utenlandske foretak. Registreringsplikten gjelder blant annet for utenlandske næringsdrivende foretak som opptrer i Norge, idet slike enheter ifølge foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd plikter å bli registrert i Foretaksregisteret. Ikke-næringsdrivende utenlandske foretak med ansatte vil også ha registreringsplikt i Enhetsregisteret, fordi disse skal registreres i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, jf. folketrygdloven § 25-1.

Departementet anser det hensiktsmessig at utenlandske foretak som registreres i tilknyttet register har registreringsplikt i Enhetsregisteret, og opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at dette videreføres. *Skatteforsk* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 første ledd bokstav d.

Skatteforsk skriver at registreringsplikten bør gjelde for alle utenlandske selskaper som har vunnet anbudskontrakter med det offentlige. Krav om registrering som favner videre enn krav om registrering av utenlandske virksomheter som opptrer i Norge, bør etter departementets syn ikke fastsettes i enhetsregisterloven, men eventuelt av regelverket som regulerer offentlige anskaffelser. Dette faller utenfor rammene av dette lovarbeidet. Departementet viser for øvrig til punkt 11.1.5 hvor det fremgår at krav om registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret kan settes som et kvalifikasjonskrav i offentlige anskaffelser, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7 første ledd.

11.4.3.6 Enheter som etter lov eller i medhold av lov skal registreres i tilknyttet register

Det følger av enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav c at «enheter som ikke omfattes av enhetsregisterloven, men som tilknyttet register har definert som egne registreringsenheter i medhold av lov eller bestemmelse gitt i medhold av lov» har registreringsrett. Bestemmelsen innebærer at enheter som etter lov eller i medhold av lov skal registreres i et tilknyttet register, men som ikke har registreringsplikt i Enhetsregisteret etter enhetsregisterloven § 4, har registreringsrett i Enhetsregisteret.

Eksempler på enheter som omfattes av enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav c er utskilte deler av en virksomhet som registreres som eget avgiftssubjekt etter merverdiavgiftsloven § 2-2 andre ledd, enheter som er tvangsregistrerte for merverdiavgift og kirkelige fellestråd.

Ifølge Brønnøysundregistrene blir alle enheter som i dag omfattes av enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav c registrert i Enhetsregisteret. Registreringsretten er dermed i realiteten en registreringsplikt. Årsaken til denne praksisen er at de tilknyttede registrene har behov for at enhetene identifiseres med en unik identifikator (organisasjonsnummeret). Tildeling av organisasjonsnummer gjør registrering i Enhetsregisteret nødvendig. Registrering i Enhetsregisteret sikrer samtidig at det registreres grunndata om enhetene, som kan gjenbrukes av offentlige myndigheter og andre.

Basert på dette foreslo departementet i høringsnotatet at registreringsretten som i dag følger av enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav c endres til en registreringsplikt. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet opprettholder høringsforslaget.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 første ledd bokstav e.

11.4.3.7 *Fysiske personer som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak*

Enhetsregisterloven § 4 andre ledd fastsetter registreringsplikt i Enhetsregisteret for «enkeltpersoner som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak, men som registreres i tilknyttet register». Lovforarbeidene presiserer at «[d]ette kan være utenlandske såvel som norske fysiske personer, som har ansatte, uten å være selvstendig næringsdrivende. Det kan også være enkeltpersoner med særlige kvalifikasjoner eller autorisasjoner, for eksempel registrerte eller statsautoriserte revisorer og autoriserte regnskapsførere». Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4. Registreringsenheter*.

Bakgrunnen for denne registreringsplikten er et behov for å kunne identifisere slike fysiske personer med organisasjonsnummer for å kunne oppnå en samordning mellom de tilknyttede registrene. Brønnøysundregistrene har gitt innspill om at dette behovet fortsatt er til stede. Med utgangspunkt i at tilknyttede registre anvender organisasjonsnummer og ikke fødselsnummer, er departementet enig i at dette er nødvendig, og opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å videre-

føre denne registreringsplikten. Det kom ikke innspill til dette forslaget i høringen.

Plikten for fysiske personer som ikke innehar et enkeltpersonforetak til å registreres i et tilknyttet register, følger av annen lovgivning enn enhetsregisterloven. Disse vil dermed omfattes av forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 første ledd bokstav e. Se punkt 11.4.3.6 for nærmere omtale av dette forslaget. Det er dermed ikke nødvendig å fastsette en egen bestemmelse om registreringsplikt i Enhetsregisteret for denne gruppen. Fysiske personer som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak og som registreres i et tilknyttet register som følge av lovpålagt plikt til slik registrering, vil dermed fortsatt ha registreringsplikt i Enhetsregisteret.

11.4.3.8 *Registreringsplikt som følger av annen lov*

Det følger av enhetsregisterloven § 4 tredje ledd at «[k]rav om registrering i Enhetsregisteret kan også følge av særskilt bestemmelse gitt i eller i medhold av lov».

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre denne reguleringen. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Etter departementets vurdering er det hensiktsmessig å videreføre reguleringen i enhetsregisterloven § 4 tredje ledd. Isolert sett er bestemmelsen en ren informasjonsbestemmelse, siden registreringsplikten vil følge direkte av annen lov eller forskrift. Departementet vurderer imidlertid at det å ha en slik bestemmelse i ny enhetsregisterlov kan ha en egenverdi. Det vil gi informasjon til brukerne av enhetsregisterloven om at registreringsplikt i Enhetsregisteret kan følge av annet regelverk, og dermed gi brukerne en oppfordring til å undersøke dette nærmere.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-1 tredje ledd.

11.4.4 **Registreringsrett i Enhetsregisteret**

11.4.4.1 *Reglene om registreringsrett samles i én paragraf*

Regler om registreringsrett i Enhetsregisteret er i dag spredt i flere bestemmelser i enhetsregisterloven og enhetsregisterforskriften. Dette omfatter enhetsregisterloven § 4 femte ledd (forskriftshjemmel), enhetsregisterloven § 12 andre ledd og enhetsregisterforskriften § 8. Dette er etter departementets syn lite brukervennlig. Regler om samme tema bør så langt som mulig samles i samme paragraf. I tillegg bør paragrafoverskriften gjenspeile det som er regulert i paragrafen.

Departementet viser her til at paragrafoverskriften til enhetsregisterloven § 4 er *Registreringsenheter*, mens enhetsregisterloven § 12 har paragrafoverskriften *Frist for melding og registrering*. Det er etter departementets syn ikke åpenbart for brukerne av enhetsregisterloven at det i slike paragrafer finnes bestemmelser om registreringsrett i Enhetsregisteret. Dette gjør at reguleringene er uoversiktlige og fragmenterte.

I foretaksregisterloven er reglene om registreringsplikt og registreringsrett samlet i ett felles kapittel (kapittel 2), hvor plikten og retten er regulert i henholdsvis § 2-1 og § 2-2. En slik innretning, hvor samme tema samles i én paragraf, er etter departementets syn både mer oversiktlig og brukervennlig. Departementet vurderer at samme struktur bør brukes i enhetsregisterloven. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at reglene om registreringsrett i Enhetsregisteret samles i én paragraf i ny enhetsregisterlov med paragrafoverskriften *Registreringsrett i Enhetsregisteret*. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-2.

11.4.4.2 Nåværende hovedregel om registreringsrett videreføres

Det følger av enhetsregisterloven § 12 andre ledd at «[r]egistreringsenhet som ikke registreres i tilknyttet register har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret». Samme registreringsrett følger av enhetsregisterforskriften § 8 første ledd. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at registreringsretten videreføres i ny enhetsregisterlov. *Advokatforeningen* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Selv om en enhet ikke har registreringsplikt eller registreringsrett i et tilknyttet register, kan enheten ha et reelt behov for å dokumentere sin eksistens utad i form av et tildelt organisasjonsnummer og registrering i Enhetsregisteret. Et organisasjonsnummer er for eksempel nødvendig for å kunne opprette en bankkonto for virksomheten. Dette tilsier at juridiske personer, enkeltpersonforetak, tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad og utenlandske foretak, som ikke plikter å bli registrert i tilknyttet register, fortsatt bør ha adgang til å registreres i Enhetsregisteret.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-2 første ledd.

11.4.4.3 Revisorer og regnskapsførere

Enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav a og b fastsetter at «revisorer som skal registreres i Revisorregisteret, jf. lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) § 10-1» og «regnskapsførere som skal registreres i Regnskapsførerregisteret, jf. lov av 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere § 12» som ikke har registreringsplikt, har rett til registrering i Enhetsregisteret.

De to nevnte lovene er opphevet, og erstattet av henholdsvis revisorloven av 2020 og regnskapsførerloven av 2022. Som nevnt i punkt 11.1.3 skal en statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon i eget navn, registrere enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret, jf. revisorloven § 6-3. Det samme gjelder for en statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn, jf. regnskapsførerloven § 1-2 fjerde ledd bokstav b. Siden Foretaksregisteret er et tilknyttet register til Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 2 bokstav b nr. 2, vil disse også ha registreringsplikt i Enhetsregisteret.

Bestemmelsene i enhetsregisterforskriften § 8 andre ledd bokstav a og b er derfor overflødige og kan utgå.

11.4.4.4 Registerførerens rett til å bestemme at enkeltpersoner skal ha registreringsrett

Enhetsregisterforskriften § 8 tredje ledd fastsetter at «registerfører avgjør i hvilke tilfeller enkeltpersoner skal ha registreringsrett når det ikke foreligger registreringsrett i henhold til annet ledd bokstavene a og b». Registerføreren (Enhetsregisteret) har ikke gjort bruk av bestemmelsen etter at den trådte i kraft i 1995.

Brønnøysundregistrene har overfor departementet gitt uttrykk for at de ikke kan se at det blir behov for bestemmelsen i fremtiden. Departementet kan heller ikke se grunner til at bestemmelsen skal videreføres. På denne bakgrunn foreslo departementet i høringsnotatet punkt 8.3.3.4 at reguleringen i enhetsregisterforskriften § 8 tredje ledd ikke videreføres.

Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet opprettholder høringsforslaget.

11.4.4.5 Forskriftshjemmel

Enhetsregisterloven § 4 femte ledd fastsetter at «[d]epartementet kan i forskrift bestemme at også andre enheter kan registreres i Enhetsregisteret». Departementet opprettholder vurderingen

i høringsnotatet om at det er hensiktsmessig å videreføre departementets myndighet til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om registreringsrett for andre typer enheter enn de som er nevnt i forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-2 første ledd. Det kom ikke innspill til dette i høringen.

Eksempler på enheter som det vil kunne være aktuelt å gi registreringsrett gjennom forskriftsregulering er ungdoms- og studentbedrifter.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-2 andre ledd.

Dersom det senere skulle bli aktuelt å gi forskriftsregler om registreringsrett i Enhetsregisteret, vil forslaget bli sendt på offentlig høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

11.4.4.6 *Bør det åpnes for å gi andre typer enheter registreringsrett?*

I høringen kom det ikke innspill til at det foreligger praktiske behov for at andre typer enheter enn de som er omfattet av forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-2 bør gis registreringsrett i Enhetsregisteret, eller at andre hensyn tilsier dette. Departementet foreslår derfor ikke regler om dette.

Departementet vil fortløpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene om registreringsrett i Enhetsregisteret. Departementet har i den forbindelse merket seg innspillet fra SSB om utfordringene knyttet til å kunne registrere interkommunale politiske råd (IPR) og kommunale oppgavefelleselskap (KO) som ikke er egne rettssubjekter (juridiske personer) som egne registreringsenheter.

Dersom det senere skulle bli aktuelt å gi bestemte former for formelle og uformelle samarbeid som ikke er juridiske personer registreringsrett i Enhetsregisteret, vil forslag til regulering bli sendt på høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å gi innspill til den nærmere reguleringen.

11.4.5 **Registreringsplikt i Foretaksregisteret**

11.4.5.1 *Registrering basert på formålet med Foretaksregisteret*

Ifølge Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 1 mv. var ett av hovedformålene med å etablere Foretaksregisteret å erstatte de rundt 100 lokale handelsregistrene med ett sentralt register som skulle holde oversikt over alle landets næringsdrivende foretak. For å oppnå formålet, ble det innført registreringsplikt for alle juridiske personer som drev næringsvirksomhet og for enkeltpersonfore-

tak som drev handel med dertil innkjøpte varer eller som sysselsatte mer enn fem fast ansatte i hovedstilling.

Et knapt tiår etter at foretaksregisterloven ble vedtatt, ble Enhetsregisteret opprettet ved enhetsregisterloven. Lovens formål er å «fremme effektiv utnyttelse og samordning av offentlige opplysninger om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter gjennom regler for oppretting, organisering og drift av et landsdekkende enhetsregister», jf. enhetsregisterloven § 1 første ledd. For å oppnå formålet, skal Enhetsregisteret tildele organisasjonsnummer for entydig å identifisere registreringsenheter, og alle offentlige organer skal som hovedregel benytte opplysninger som er registrert i registeret. Registrering i Enhetsregisteret gir, på samme måte som registrering i Foretaksregisteret, registreringsenheten legitimitet og registrerte rolle innehavere legitimasjon til å representere den utad overfor tredjeparter, offentlige myndigheter og andre.

Opplysninger om foretak som registreres i Foretaksregisteret er underlagt strengere kontroll enn opplysninger om enheter som skal registreres i Enhetsregisteret, når det gjelder både lovlighets- og tilblivelseskontroll. I det differensierte kontrollnivået ligger et samfunnsbehov for strengere kontroll av næringsdrivende aktører.

Etter departementets syn vil spørsmålet om hvorvidt en virksomhet bør ha registreringsplikt i Foretaksregisteret som hovedregel måtte bero på om virksomheten faller innunder kategorien næringsdrivende juridiske personer eller om det foreligger et samfunnsmessig behov for en strengere kontroll med den aktuelle virksomhetstypen. Andre rettsvirkninger som følger av registrering, som for eksempel vern av foretaksnavn og adgang til å underpantsette blant annet varelager, er i stor grad i virksomhetens egen interesse, og bør derfor ikke være avgjørende for registreringsplikten. Slike interesser kan til en viss grad ivaretas på andre måter fra virksomhetens side, for eksempel ved valg av annen passende organisasjonsform med registreringsplikt i Foretaksregisteret. Når det gjelder rettsvirkninger som legitimitet, legitimasjon og tilgang til sentrale grunndata, vil registrering i Enhetsregisteret i stor grad dekke disse behovene.

Det er i hovedsak næringsdrivende juridiske personer som plikter å bli registrert i Foretaksregisteret. Det er imidlertid ikke bare disse som har registreringsplikt i Foretaksregisteret etter nåværende regler. Et mindretall av de registreringspliktige faller utenfor denne kategorien, eller ligger

helt i grenseland. Eksempler på slike er eierseksjonssameier, kommunale og fylkeskommunale foretak, borettslag, regionale helseforetak, helseforetak og konsortium for europeisk forskningsinfrastruktur.

11.4.5.2 Tydeliggjøring av hvilke organisasjonsformer som har registreringsplikt

Foretaksregisterloven § 2-1 angir foretak (organisasjonsformer) som har registreringsplikt i Foretaksregisteret.

For de fleste organisasjonsformene som er listet opp i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd, følger registreringsplikten i Foretaksregisteret også av særloven som regulerer organisasjonsformen. Som eksempel følger det av henholdsvis aksjeloven § 2-18 første ledd og samvirkelova § 12 første ledd at aksjeselskaper og samvirkeforetak skal meldes til Foretaksregisteret, mens kommuneloven § 9-1 tredje ledd fastsetter at kommunale og fylkeskommunale foretak skal registreres i Foretaksregisteret. Der registreringsplikten følger av særlovgivningen er opplistingen av organisasjonsformen i foretaksregisterloven § 2-1 rene informasjonsbestemmelser som innebærer en dobbeltregulering.

Foreninger og innretninger, jf. foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6, reguleres ikke av egne lover. Det samme gjelder utenlandske foretak, jf. foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd. Registreringsplikten i Foretaksregisteret for disse er dermed bare regulert i foretaksregisterloven.

Det kan tenkes flere måter å regulere registreringsplikten i Foretaksregisteret på. Et alternativ er å la registreringsplikten bero utelukkende på regulering i særlov, for organisasjonsformer som har en egen særlov. Opplisting i foretaksregisterloven av organisasjonsformer med registreringsplikt i Foretaksregisteret antas imidlertid både å ha en veiledende og pedagogisk effekt, ikke bare for foretakene selv, men også for andre brukere av Foretaksregisteret. En opplisting av registreringspliktige organisasjonsformer vil gi Foretaksregisterets brukere en samlet oversikt over hvilke organisasjonsformer de kan forvente å finne opplysninger om i registeret.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at bestemmelsen om registreringsplikt i Foretaksregisteret i ny foretaksregisterlov bør angi alle registreringspliktige organisasjonsformer som utgjør en gruppe. Dette vil blant annet innebære at borettslag, boligbyggelag og studentsamskipnader listes opp som registreringspliktige i foretaksregisterloven. Foretak som

det bare finnes ett av, (særlovselskaper), slik som Finnmarkseiendommen, Folketrygdfondet og Innovasjon Norge, foreslår departementet at ikke tas med i opplistingen. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at det i bestemmelsen om registreringsplikt tas inn henvisninger til særlovene som regulerer de ulike organisasjonsformene, der det finnes en særlov. Hensikten er å gi både virksomhetene og andre brukere av foretaksregisterloven informasjon om hvilken lov de ulike organisasjonsformene reguleres av.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd.

For å tydeliggjøre at opplistingen av registreringspliktige foretak i forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd ikke er uttømmende, foreslår departementet å beholde en bestemmelse om at registreringsplikt i Foretaksregisteret kan følge av særlovgivningen. Se nærmere om dette i punkt 11.4.5.9.

11.4.5.3 Næringsdrivende selskaper

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 3 at «[a]ndre næringsdrivende selskaper» skal registreres i Foretaksregisteret. Verken begrepet «næringsdrivende» eller «selskap» er definert i foretaksregisterloven. Begrepet næringsdrivende har heller ikke et klart avgrenset innhold. Det kan vanskeliggjøre brukernes forståelse av bestemmelsen og dermed etterlevelse av registreringsplikten.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det bør tydeliggjøres i ny foretaksregisterlov hvilke organisasjonsformer som omfattes av kategorien «[a]ndre næringsdrivende selskaper» i gjeldende foretaksregisterlov § 2-1 første ledd nr. 3. Foretaksregisteret registrerer i dag følgende organisasjonsformer etter denne bestemmelsen:

- ansvarlige selskaper (ANS og DA) og kommandittselskaper etter selskapsloven
- partrederier etter lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) kapittel 5.

I tillegg faller organisasjonsformen europeisk økonomisk foretaksgruppe (EØFG) under kategorien «andre næringsdrivende selskaper», og skal dermed registreres i Foretaksregisteret. Denne organisasjonsformen reguleres av lov 22. desember 1995 nr. 85 om europeiske økonomiske foretaksgrupper ved gjennomføring av EØS-avtalens vedlegg XXII nr. 10 (rådsforordning (EØF) nr. 2137/

85) (EØFG-loven). Per i dag finnes det ingen EØFG registrert i Foretaksregisteret. Som følge av EØS-rettslige forpliktelser må organisasjonsformen EØFG kunne registreres i Foretaksregisteret.

Ifølge Brønnøysundregistrene er det ikke avdekket behov for å kunne registrere andre former for næringsdrivende selskaper enn dem som er nevnt ovenfor. Departementet er heller ikke kjent med at det foreligger behov for dette.

På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om at bestemmelsen i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 3 om registreringsplikt for «næringsdrivende selskaper» utgår, og erstattes av bestemmelser som uttrykkelig fastsetter registreringsplikt i Foretaksregisteret for ansvarlige selskaper, kommandittselskaper, partrederier og europeiske økonomiske foretaksgrupper. Dette vil tydeliggjøre registreringsplikten i Foretaksregisteret for slike organisasjonsformer. Det vil også gi brukerne av Foretaksregisteret bedre oversikt over hvilke organisasjonsformer de kan forvente å finne opplysninger om i Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav d til g.

Det kan ikke utelukkes at det finnes foretak som er registrert som «næringsdrivende selskap» i Foretaksregisteret, men som ikke er ansvarlig selskap, kommandittselskap, partrederi eller EØFG. Ifølge opplysninger fra Brønnøysundregistrene er det i dag registrert 99 selskaper med begrenset ansvar (BA) i Foretaksregisteret. De fleste av disse er samvirkelag eller økonomiske foreninger som omfattes av samvirkelova. Ifølge overgangsbestemmelsene i samvirkelova § 163 må disse omdannes til samvirkeforetak (SA) og omregistreres til samvirkeforetak i Foretaksregisteret. I dag registreres det ikke nye BA i Foretaksregisteret. Enkelte av foretakene som er registrert som BA i Foretaksregisteret omfattes ikke av samvirkelova, og dermed heller ikke av omdannings- og omregistreringsplikten i samvirkelova § 163.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at disse kan forbli registrert i Foretaksregisteret, og at det gis en overgangsbestemmelse om dette. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet har lagt vekt på at det å være registrert i Foretaksregisteret kan ha en egenverdi for den registrerte. Departementet ser ikke at det foreligger et samfunnsmessig behov for at slike allerede registrerte foretak slettes fra Foretaksregisteret.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 13-2 andre ledd.

11.4.5.4 Næringsdrivende stiftelser

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 5 at «[n]æringsdrivende stiftelser, jf. stiftelsesloven § 4 annet og tredje ledd» skal registreres i Foretaksregisteret.

Av høringsinstansene er det bare *Stiftelsestilsynet* som har kommentert forslaget i høringsnotatet om å knytte vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret til om stiftelsen er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret. Stiftelsestilsynet foreslår at registreringsplikten knyttes til om stiftelsen er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, eller har plikt til å registreres i Merverdiavgiftsregisteret.

Departementet vurderer det ikke som hensiktsmessig å gå videre med et slikt forslag. Når det først finnes en legaldefinisjon av «næringsdrivende stiftelse» i stiftelsesloven § 4 andre og tredje ledd, bør det etter departementets syn også være grunnvilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret. Det støtter opp under formålet med Foretaksregisteret, som er å ha informasjon om næringsdrivende foretak. Å bruke legaldefinisjonen av næringsdrivende stiftelse i stiftelsesloven som vilkår for registreringsplikt i Foretaksregisteret sikrer også god sammenheng mellom stiftelsesloven, foretaksregisterloven og annet regelverk når det gjelder å regulere særskilte rettigheter og plikter for næringsdrivende stiftelser. Om det er hensiktsmessig å endre legaldefinisjonen av næringsdrivende stiftelse i stiftelsesloven § 4, må etter departementets syn eventuelt vurderes i forbindelse med revisjon av stiftelsesloven.

Stiftelsestilsynet er uenig i omtalen i høringsnotatet om at de alltid kontrollerer om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Stiftelsestilsynet viser til at om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende, ikke er en meldepliktig opplysning etter stiftelsesloven § 8. Stiftelsestilsynet skriver at de derfor legger til grunn det stiftelsene selv rapporterer inn, og at «[b]erre der det framstår som klart at stiftelsen må ha kryssa feil om at den skal registrerast i Foretaksregisteret, vert dette følgt opp med ei avklarande kontakt frå vår side».

Situasjonen i dag er dermed at det som hovedregel ikke blir kontrollert av verken Stiftelsestilsynet eller Foretaksregisteret om en stiftelse er næringsdrivende før stiftelsen registreres i Stiftelsesregisteret og Foretaksregisteret. Dette må etter departementets syn rettes opp. Opplysning

ger som registreres i Foretaksregisteret og Stiftelsesregisteret har legitimasjonsvirkninger. Det gjør det nødvendig at opplysninger faktisk kontrolleres før de registreres.

Departementet forstår *Stiftelsestilsynet* slik at det ikke registreres i Stiftelsesregisteret om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Hvis man søker i Stiftelsesregisteret på en bestemt stiftelse står det i imidlertid i punktet «Data fra Stiftelsesregisteret» om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende. Departementet antar at det for brukerne av Stiftelsesregisteret er mest nærliggende å forstå dette slik at dette er en opplysning som er registrert i Stiftelsesregisteret.

Næringsdrivende stiftelser er underlagt særskilte krav i stiftelsesloven som ikke gjelder for alminnelige stiftelser. Blant annet gjelder det særlige krav til grunnkapitalen, handleplikt for styret ved tap av egenkapital, kjønns sammensetning i styret og ansattrepresentasjon i styret i næringsdrivende stiftelser, jf. stiftelsesloven § 22, § 24, § 27 a, § 27 b, § 41 og § 42. For tredjeparter som henter opplysninger fra Foretaksregisteret og Stiftelsesregisteret kan det å vite om en stiftelse er underlagt slike krav eller ikke, være nødvendig for at tredjepartene kan ivareta sine interesser. Departementet anser det som viktig at det kontrolleres om en stiftelse er næringsdrivende eller alminnelig før registrering. Legitimasjonsvirkningene av registrering taler for dette. Det samme gjør det å sikre registerkvalitet i Stiftelsesregisteret og Foretaksregisteret. God registerkvalitet er avgjørende for at brukerne av registrene skal ha tillit til opplysningene i registrene, og dermed også registrenes legitimitet. Samtidig bør man unngå at registerregelverket innrettes slik at Foretaksregisteret og Stiftelsestilsynet kontrollerer samme forhold. Dobbel kontroll medfører unødvendig ressursbruk, og en risiko for at Stiftelsesregisteret og Foretaksregisteret i enkeltsaker kommer til ulikt resultat.

Spørsmålet blir dermed om det er registerføreren i Foretaksregisteret eller Stiftelsestilsynet som bør kontrollere om en stiftelse er næringsdrivende. Etter departementets syn er det mest hensiktsmessig om Stiftelsestilsynet gjør dette. Stiftelsestilsynet er tilsynsorgan for stiftelser etter stiftelsesloven, og bør være det forvaltningsorganet som har best kunnskap om kravene i stiftelsesloven. Stiftelsestilsynet har også ansvar for å føre Stiftelsesregisteret, som er et spesialregister for stiftelser.

Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene ble 85 stiftelser nyregistrert i Enhetsregisteret og Stiftelsesregisteret i 2024. I årene 2021, 2022 og 2023

var antallet nyregistrerte stiftelser henholdsvis 111, 90 og 101. Gitt det lave antallet, kan departementet ikke se at det vil påføre Stiftelsestilsynet vesentlig merarbeid å kontrollere om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Som nevnt ovenfor gis det ved søk i Stiftelsesregisteret opplysning om hvorvidt en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Departementet legger derfor til grunn at det å gi Stiftelsestilsynet et slikt kontrollansvar ikke vil medføre nevneverdige kostnader knyttet til tekniske tilpasninger i Stiftelsesregisteret.

Departementets vurdering er at den samlede nytten ved å gi Stiftelsestilsynet ansvaret for å kontrollere om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende overstiger kostnadene.

Basert på dette foreslår departementet at det fastsettes i stiftelsesloven § 8 at det er en meldepiktig opplysning om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Forslaget innebærer at Stiftelsestilsynet skal kontrollere om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende før denne opplysningen registreres i Stiftelsesregisteret, jf. stiftelsesloven § 8 femte ledd.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om at vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret for stiftelser skal være om stiftelsen er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret.

Se forslagene til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav l og stiftelsesloven § 8 første ledd andre punktum ny bokstav h, jf. forslaget til ny foretaksregisterlov § 13-3 nr. 3.

11.4.5.5 Næringsdrivende foreninger

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 at foreninger «som driver næringsvirksomhet eller har til å formål å drive slik virksomhet» skal registreres i Foretaksregisteret. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene var 124 943 foreninger registrert i Enhetsregisteret per 31. desember 2024. Av disse var 1 164 foreninger (0,93 prosent) også registrert i Foretaksregisteret.

Høringsinstansene er delt i synet på hva som bør være vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret for foreninger. *Dun & Bradstreet Norway AS*, *NHO* og *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget i høringsnotatet om at registreringsplikten i Foretaksregisteret skal knyttes til om foreningen er registrert i Merverdiavgiftsregisteret eller har plikt til å være registrert i Merverdiavgiftsregisteret. *Frivillighet Norge* har spilt inn at registreringsplikten for foreninger bør knyttes til skatteplikt.

Skatteloven § 2-2 første ledd bokstav h angir hovedregelen om skatteplikt for foreninger. Foreninger hjemmehørende i riket og under selvstendig bestyrelse plikter å betale skatt. Etter skatteloven § 2-32 første ledd fritas foreninger fra skatteplikt dersom de ikke har erverv til formål. Skatteloven opererer altså med et skille hvor foreninger som har erverv til formål er skattepliktige, mens øvrige foreninger i utgangspunktet ikke har skatteplikt. Dersom foreninger som ikke har erverv til formål driver økonomisk virksomhet, er de likevel etter § 2-32 andre ledd første og andre punktum skattepliktige når omsetningen overstiger 70 000 kroner. For veldedige og allmennyttige foreninger inntreer skatteplikten først når omsetningen overstiger 140 000 kroner, jf. § 2-32 andre ledd første og tredje punktum.

Etter skatteloven § 2-32 andre ledd første punktum må det skilles mellom inntekter som omfattes av skattefritaket og inntekter som er skattepliktige som økonomisk virksomhet. Inntekter som realiserer foreningens ikke-erhvervsmessige formål, er skattefrie i sin helhet, jf. høyesterettsdom publisert i Norsk Retstidende (Rt.) 1997 side 1602. Dette innebærer at en forening som for eksempel har til formål å leie ut rimelige boliger til eldre, i sin helhet vil være fritatt for skatt på utleieinntektene. Dersom foreningen leier ut boligene til andre, vil inntektene innebære en skattepliktig økonomisk aktivitet som skal beskattes om terskelverdien etter § 2-32 andre ledd overstiges. Inntekter som medlemskontingent, startkontingent, treningsavgift, offentlige tilskudd og gaver vil normalt være fritatt for skatteplikt.

Om en forening anses å drive økonomisk virksomhet vil bero på en konkret vurdering, som i stor grad samsvarer med vurderingen knyttet til om en forening driver næringsvirksomhet. Et vilkår for registreringsplikt i Foretaksregisteret knyttet til om foreningen er skattepliktig etter skatteloven vil etter departementets syn ikke innebære noen forenkling av regelverket og trolig heller ikke sikre økt etterlevelse. Det vil derfor heller ikke bidra til å oppfylle formålet med Foretaksregisteret i større grad.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det som følge av dette ikke vil være hensiktsmessig å knytte et vilkår om registreringsplikt for foreninger i Foretaksregisteret til om en forening er skattepliktig etter skatteloven.

Hovedformålet med Foretaksregisteret er å være et register over næringsdrivende virksomheter. Høringsinnspillene viser at det er ulike syn på hva som er best egnet som vilkår for registre-

ringsplikt for foreninger for å støtte opp under dette. Innspillet fra *Frivillighet Norge* kan tyde på at det å knytte registreringsplikten i Foretaksregisteret til om foreningen er registrert i Merverdiavgiftsregisteret ikke nødvendigvis vil være forenklende for foreningene. På denne bakgrunn opprettholder departementet ikke forslaget i høringsnotatet.

Departementet anser likevel at det kan være grunnlag for å endre vilkåret for registreringsplikt for foreninger noe. Etter nåværende regler skal foreninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål til å drive slik virksomhet registreres i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6. Det kan hende at foreninger har et vedtektsfestet formål som både åpner for næringsvirksomhet og ideell virksomhet. Der slike foreninger ikke driver næringsvirksomhet, er det etter departementets syn verken ønskelig eller hensiktsmessig at disse registreres i Foretaksregisteret. Det vil etter departementets syn ikke være i tråd med formålet med Foretaksregisteret, som er å være et register over næringsdrivende foretak. Det vil også påføre foreninger som bare driver ideell virksomhet en unødvendig økonomisk og administrativ byrde. Departementet foreslår derfor at registreringsplikten i Foretaksregisteret bare skal gjelde for foreninger som «driver næringsvirksomhet». Forslaget innebærer at registreringsplikten i Foretaksregisteret for foreninger innsnevres sammenlignet med nåværende regler.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav p.

Begrepet «næringsvirksomhet» kan være vanskelig å forstå. En måte å avhjelpe dette på kan være å definere i ny foretaksregisterlov hva som menes med næringsvirksomhet. Det kan gjøre kravet om registreringsplikt i Foretaksregisteret for foreninger lettere å forstå, og dermed etterleve.

Også i skatteloven og merverdiavgiftsloven brukes begrepet næringsvirksomhet, uten at begrepet er definert i disse lovene. I høringen som lå til grunn for merverdiavgiftsloven spilte flere høringsinstanser inn at «en definisjon av næringsbegrepet vil øke brukervennligheten av loven», se Ot.prp. nr. 76 (2008–2009) punkt 6.8.3. Finansdepartementet kom i samme proposisjon punkt 6.8.4 til at det ikke var hensiktsmessig med en definisjon:

«Departementet viser til at selv med en definisjon av næringsbegrepet i loven, må man ved vurderingen av om næringsvilkåret er oppfylt

foreta en konkret avveining av en rekke momenter i det enkelte tilfellet. Etter departementets syn vil derfor ikke en definisjon av næringsbegrepet øke brukervennligheten i betydelig grad. Det vises videre til at heller ikke skatteloven har en slik definisjon.»

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at de samme grunner tilsier at det ikke tas inn en definisjon av begrepet næringsvirksomhet i foretaksregisterloven. Ingen av høringsinstansene spilte inn at det er hensiktsmessig å ta inn en slik legaldefinisjon i ny foretaksregisterlov.

Næringsvirksomhet kan kort forklares som etablering, utvikling, drift og avvikling av en virksomhet som bruker ressurser for å frembringe et økonomisk resultat. Etter departementets syn vil foreninger med skatteplikt oppfylle vilkåret om å «drive næringsvirksomhet». Det vises til omtalen av reglene om skatteplikt for foreninger ovenfor. Også foreninger som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret vil etter departementets vurdering oppfylle vilkåret om å «drive næringsvirksomhet». Departementet baserer dette på følgende:

- Etter merverdiavgiftsloven § 2-1 første ledd første punktum skal næringsdrivende registreres i Merverdiavgiftsregisteret når omsetning og uttak som er omfattet av loven til sammen har oversteg 50 000 kroner i en periode på tolv måneder. For veldedige og allmenntilgjengelige institusjoner og organisasjoner er terskelen 140 000 kroner, jf. første ledd andre punktum. På bestemte vilkår kan de som ikke er omfattet av registreringsplikten registreres frivillig i Merverdiavgiftsregisteret, jf. § 2-2.
- En forutsetning for både registreringsplikt og -rett i Merverdiavgiftsregisteret er som hovedregel at virksomheten er næringsdrivende, jf. Ot.prp. nr. 76 (2008–2009) punkt 6.8. Der andre enn næringsdrivende er omfattet av registreringsplikten eller -retten, er dette spesifisert, eksempelvis «offentlig virksomhet» i § 2-1 første ledd. For veldedige og allmenntilgjengelige institusjoner og organisasjoner gjelder også kravet til næringsvirksomhet.

Ut over skatteplikt og registrering i Merverdiavgiftsregisteret må det vurderes konkret om foreningen driver næringsvirksomhet. For nærmere omtale av begrepet drive næringsvirksomhet i forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav p og momenter som skal inngå i vurderingen av om dette vilkåret er oppfylt, vises det til merknaden til bestemmelsen i kapittel 26.

Etter nåværende regler påhviler plikten til å sende melding om nyregistrering av en forening i Foretaksregisteret hvert enkelt styremedlem i foreningen, jf. foretaksregisterloven § 4-1 første ledd nr. 4. Det betyr blant annet at Foretaksregisteret ikke har en selvstendig plikt til å sørge for at registreringspliktige foreninger blir registrert. Foretaksregisteret kan imidlertid pålegge en registreringspliktig forening som ikke er registrert, å sende inn melding om nyregistrering, jf. foretaksregisterloven § 4-5 første ledd. Departementet foreslår å videreføre disse reglene. Det vises til omtalen i punkt 13.5 og 13.7.

Merverdiavgiftsregisteret er et tilknyttet register til Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 2 bokstav b nr. 1. Det betyr at foreninger som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret skal registreres i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav b. Opplysninger om registrering i Merverdiavgiftsregisteret inngår i Enhetsregisterets grunddataopplysninger. Foretaksregisteret vil derfor med enkle grep kunne benytte opplysninger fra Enhetsregisteret til å fange opp foreninger som har forsømt registreringsplikten i Foretaksregisteret, og gi pålegg om registrering.

Ut over dette legger ikke departementet opp til at Foretaksregisteret skal gjennomføre omfattende undersøkende virksomhet for å finne ut hvilke foreninger som driver næringsvirksomhet og som derfor har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Der Foretaksregisteret selv oppdager at en forening driver næringsvirksomhet eller på annen måte får opplysninger om dette, kan Foretaksregisteret som nevnt ovenfor gi pålegg til foreningen om å sende inn melding om nyregistrering.

Departementet legger heller ikke opp til at Foretaksregisteret skal foreta en inngående kontroll av om en forening som er meldt nyregistrert i registeret driver næringsvirksomhet eller ikke. I tilfeller der Foretaksregisteret mottar en melding om nyregistrering av en forening, må registerførereren som et utgangspunkt kunne legge til grunn innsenders egen opplysning om at foreningen driver næringsvirksomhet, for eksempel ved at innsenderen bekrefter dette i meldingsskjemaet. Bare der meldingen om nyregistrering eller dokumentasjon som følger med meldingen indikerer at innsenders opplysning om næringsvirksomhet er feil, vil registerførereren måtte gjøre nærmere undersøkelser.

I dag kan foreninger registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret samtidig dersom de allerede på tidspunktet for nyregistrering driver

næringsvirksomhet eller har til formål å drive næringsvirksomhet. Et vilkår om registreringsplikt i Foretaksregisteret basert på om foreningen driver næringsvirksomhet, vil føre til at foreninger som ikke driver næringsvirksomhet fra oppstarten av, eventuelt først må registreres i Enhetsregisteret dersom foreningen ønsker registrering eller skal registreres i et tilknyttet register. Når registreringsplikten i Foretaksregisteret inntre, må den gjennom en ny registreringsprosess.

Etter departementets syn er dette ikke en optimal løsning. Foreninger som planlegger å drive næringsvirksomhet fra oppstarten av bør etter departementets vurdering ha mulighet til å registreres i Foretaksregisteret fra oppstartstidspunktet. Det kan bidra til å oppnå hovedformålet med Foretaksregisteret, som er å ha en oversikt over alle landets næringsdrivende foretak. Det vil også gi en nystiftet forening mulighet til å kunne nyregistreres samtidig i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og på den måten redusere den samlede administrative byrden for foreningen.

På tilsvarende måte bør igangværende foreninger som ikke driver næringsvirksomhet, men som planlegger å gjøre dette, etter departementets syn ha mulighet til å registreres i Foretaksregisteret før næringsvirksomheten igangsettes. Departementet viser her blant annet til merverdiavgiftsloven § 14-1 første ledd som stiller krav om at registreringspliktige etter foretaksregisterloven må være registrert i Foretaksregisteret før registrering i Merverdiavgiftsregisteret kan skje.

Departementet foreslo i høringsnotatet at foreninger skal ha rett til å bli forhåndsregistrert i Foretaksregisteret, dersom de på grunn av sin virksomhet forventer å bli registrert i Merverdiavgiftsregisteret innen seks måneder etter stiftelsen. *NHO* spilte i høringen inn at fristen bør være tolv måneder. Etter departementets syn bør foreninger ha tilsvarende mulighet til å bli forhåndsregistrert i Foretaksregisteret også der vilkåret for registreringsplikt knytter seg til om foreningene driver næringsvirksomhet.

Departementet foreslår derfor å ta inn en bestemmelse i ny foretaksregisterlov om at foreninger kan forhåndsregistreres i Foretaksregisteret. Departementet ser at det vil kunne ta noe tid etter oppstart eller etter at foreningen planlegger å igangsette næringsvirksomhet, før foreningen faktisk driver næringsvirksomhet. I lys av *NHOs* innspill foreslår departementet at fristen settes til tolv måneder. Departementet foreslår at fristen på tolv måneder skal gjelde fra det tids-

punkt foreningen sender inn melding til Foretaksregisteret om forhåndsregistrering.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-3 første ledd første punktum.

Etter nåværende regler skal registreringspliktige foreninger meldes til nyregistrering i Foretaksregisteret før næringsvirksomheten begynner, jf. foretaksregisterloven § 4-1 første ledd første punktum. Foreninger som har til formål å drive næringsvirksomhet skal, selv om næringsvirksomhet ikke har begynt, være meldt senest seks måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet, jf. § 4-1 første ledd fjerde punktum.

Som en konsekvens av forslaget til endringer i reglene om registreringsplikt for foreninger, er det nødvendig å endre meldingsfristen i foretaksregisterloven § 4-1 for foreninger. Departementet foreslår at registreringspliktige foreninger skal meldes til Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold etter at registreringsplikt etter § 2-1 første ledd bokstav p inntre. Forslaget innebærer at en forening har plikt til å sende melding om nyregistrering i Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold etter at foreningen driver næringsvirksomhet.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-1 første ledd tredje punktum.

Om en forening driver næringsvirksomhet vil kunne variere over tid. Etter departementets vurdering bør man unngå at foreninger som tidvis driver næringsvirksomhet må meldes inn og ut av Foretaksregisteret. Et slik krav ville ha medført at foreningene ved hver gjeninnføring i Foretaksregisteret måtte betale gebyr for nyregistrering. I dag er gebyret for nyregistrering av foreninger i Foretaksregisteret 3 379 kroner ved elektronisk innsending til Foretaksregisteret og 3 925 kroner ved innsending på annen måte, jf. forskrift 11. desember 2015 nr. 1668 om gebyr til Brønnøysundregistrene § 5 første ledd andre punktum. Det ville også ha medført en administrativ byrde for foreningene å måtte sende inn flere meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret. Hensynet til at næringslivet ikke skal påføres unødige byrder, taler derfor mot at foreninger slettes fra Foretaksregisteret som en automatisk følge av at de ikke driver næringsvirksomhet. Departementet foreslår på denne bakgrunn en regel om at foreninger som har blitt registrert i Foretaksregisteret på grunnlag av registreringsplikten, har rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret.

En slik rett bør etter departementets syn imidlertid ikke gjelde ubetinget. Da risikerer man at antallet ikke-næringsdrivende foreninger som er registrert i Foretaksregisteret øker over tid. Det

kan undergrave hovedformålet med Foretaksregisteret, som er å ha informasjon om næringsdrivende foretak, og dermed føre til redusert registerkvalitet. Det tilsier at retten for foreninger til å forbli registrert i Foretaksregisteret bør kunne reguleres nærmere. Departementet foreslår derfor to bestemmelser som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registerførerens adgang til å slette foreninger fra Foretaksregisteret, og om fremgangsmåten for slik sletting. Den ene forskriftshjemmelen gjelder sletting av foreninger som er registrert i Foretaksregisteret, men som ikke lenger driver næringsvirksomhet. Den andre forskriftshjemmelen gjelder foreninger som har blitt forhåndsregistrert i Foretaksregisteret, men som ikke har igangsatt næringsvirksomhet innen den foreslåtte tolv månedersfristen.

Forslag til eventuelle forskriftsbestemmelser vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi næringslivet, frivilligheten og andre berørte aktører mulighet til å gi innspill til den nærmere reguleringen.

Se forslagene til ny foretaksregisterlov § 2-2 andre ledd første punktum og tredje ledd og § 2-3 andre ledd.

Det vil kunne være foreninger som allerede er registrert i Foretaksregisteret, men som ikke omfattes av forslaget til nye regler om registreringsplikt i Foretaksregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at disse kan forbli registrert i Foretaksregisteret, og at det gis en egen overgangsbestemmelse om dette. Departementet legger vekt på at det å være registrert i Foretaksregisteret kan ha en egenverdi for den registrerte. Departementet ser ikke at det foreligger et samfunnsmessig behov for å slette allerede registrerte foreninger fra Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 13-2 andre ledd.

11.4.5.6 Næringsdrivende innretninger

Etter foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 6 skal «andre innretninger som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet» registreres i Foretaksregisteret. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 8.3.4.6 å oppheve registreringsplikten for innretninger. Forslaget ble begrunnet slik i høringsnotatet:

«Andre innretninger registreres i Foretaksregisteret i registreringskategorien FLI, som står

for «forening, lag eller innretning». Av 1 157 registrerte FLI som er registrert i Foretaksregisteret pr. 7. juni 2024, er det estimert at det finnes 10 eller færre innretninger. Dette er et kvalifisert estimat, som er vanskelig å verifisere uten at underlagsdokumentasjon knyttet til samtlige 1 157 FLI gjennomgås manuelt.

Ifølge Brønnøysundregistrene har det ikke blitt registrert nye innretninger i Foretaksregisteret siden tidlig på 2000-tallet. Dette viser at både samfunnsbehovet og virksomhetenes behov kan ivaretas uten en registreringsplikt for innretninger i Foretaksregisteret. Juridiske personer som ikke passer inn i en annen etablert organisasjonsform vil kunne registreres i Enhetsregisteret som «annen juridisk person», og dermed ivareta virksomhetens og samfunnets behov for identifikasjon, legitimitet og legitimasjon.»

Advokatforeningen har ikke innvendinger mot å oppheve registreringskategorien innretninger, men anser at det fortsatt bør være en kategori som fastsetter registreringsplikt for «andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet».

Departementet ser at det kan være hensiktsmessig med en slik restkategori, og foreslår at det tas inn en bestemmelse om dette i ny foretaksregisterlov. Selv om det må antas at antallet foretak som faller under denne kategorien er få, legger det til rette for at alle næringsdrivende foretak registreres i Foretaksregisteret. Det vil støtte opp under hovedformålet med Foretaksregisteret, som er å samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre sentrale opplysninger om norske næringsdrivende foretak.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 bokstav w.

Når det gjelder innholdet i begrepet «næringsvirksomhet» og Foretaksregisterets kontroll med om det foreligger næringsvirksomhet, vises det til drøftelsen av dette i punkt 11.4.5.5 om foreninger. Det som er sagt der gjelder tilsvarende for «andre juridiske personer» som driver næringsvirksomhet.

Departementet har i punkt 11.4.5.5 foreslått særlige regler for foreninger som driver næringsvirksomhet. Dette omfatter regler om frist for å sende melding om nyregistrering i Foretaksregisteret, rett til forhåndsregistrering i Foretaksregisteret og rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret. Det er også foreslått en bestemmelse som gir departementet hjemmel til å gi forskrift om registerførerens adgang til å slette foreninger fra Foretaksregisteret, og om fremgangsmåten for slik

sletting. Departementet anser at de hensyn som tilsier at det fastsettes slike særregler for foreninger som driver næringsvirksomhet, gjelder tilsvarende for «andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet». Departementet foreslår derfor at det fastsettes tilsvarende særregler for virksomheter som faller under kategorien «andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet».

Se forslagene til ny foretaksregisterlov § 2-2 andre ledd andre punktum og tredje ledd og § 2-3 første ledd andre punktum og andre ledd.

I lovforarbeidene til foretaksregisterloven er det lagt til grunn at nåværende foretaksregisterlov § 2-1 første ledd nr. 6 «pålegger registreringsplikt for andre juridiske personer» i den utstrekning disse driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet. Denne bestemmelsen er videre enn forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 bokstav w.

For innretninger som allerede er registrert i Foretaksregisteret, men som ikke dekkes av forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 bokstav w, opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om at disse kan forbli registrert i Foretaksregisteret, og at det gis en egen overgangsbestemmelse om dette. Departementet legger vekt på at det å være registrert i Foretaksregisteret kan ha en egenverdi for den registrerte. Departementet ser ikke at det foreligger et samfunnsmessig behov for å slette allerede registrerte innretninger fra Foretaksregisteret.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 13-2 andre ledd.

11.4.5.7 Utenlandske foretak

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd om at utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge eller på norsk kontinentalsokkel, har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill i høringen om at denne registreringsplikten bør oppheves.

Skatteforsk foreslår at registreringsplikten utvides til også å omfatte alle utenlandske aktører med økonomisk aktivitet i Norge eller på norsk kontinentalsokkel. Departementet ser ikke at dette er hensiktsmessig. Etter departementets syn er «driver næringsvirksomhet» egnet som kriterium for registreringsplikt for utenlandske foretak. Departementet viser til at formålet med Fore-

taksregisteret er å være et register over næringsdrivende foretak. Departementet legger også vekt på at «driver næringsvirksomhet» er foreslått som kriterium for å regulere registreringsplikten for foreninger og andre juridiske personer. Bruk av ulike kriterier kan gjøre regelverket mindre oversiktlig for brukerne av Foretaksregisteret. I og med at det ikke ble fremlagt forslag i høringen som utvider registreringsplikten for utenlandske foretak, har departementet uansett ikke grunnlag for et forslag om slike regler nå.

Departementet viser for øvrig til at utenlandske foretak som registreres i et tilknyttet register, har plikt til å bli registrert i Enhetsregisteret. Det gjelder ikke bare Foretaksregisteret, men også andre tilknyttede registre slik som Merverdiavgiftsregisteret og Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret. Registrering i Enhetsregisteret sikrer at disse tildeles et unikt organisasjonsnummer som gjør det mulig å identifisere det utenlandske foretaket. Det må også registreres grunndata om det utenlandske foretaket slik som styre, daglig leder mv. Dette vil gi brukerne av Enhetsregisteret tilgang til grunnleggende informasjon om det utenlandske foretaket og dets rolleinnhavere mv.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 andre ledd.

11.4.5.8 Særlig om enkeltpersonforetak

Dun & Bradstreet Norway AS skriver at de største enkeltpersonforetakene bør ha registreringsplikt i Foretaksregisteret.

Som nevnt i punkt 11.1.3 opphevet Stortinget foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 7 ved endringslov 12. april 2024 nr. 17. Opphevelsen trådte i kraft 1. juli 2024. Opphevelsen innebærer at enkeltpersonforetak ikke lenger har registreringsplikt i Foretaksregisteret. I samme endringslov ble bestemmelsen om registreringsrett for enkeltpersonforetak i Foretaksregisteret videreført.

Hensynet til forutsigbarhet for næringsaktører tilsier at man ikke til stadighet endrer reglene om registreringsplikt i Foretaksregisteret. Opphevelsen av registreringsplikten for enkeltpersonforetak har nylig trådt i kraft og bør få virke i noe mer tid før det eventuelt er aktuelt med endringer. Det vil gi et bedre grunnlag for å vurdere effekten av opphevelsen. På denne bakgrunn ser departementet det ikke som hensiktsmessig å gå videre med forslaget fra *Dun & Bradstreet Norway AS*.

11.4.5.9 Foretak som er pålagt registreringsplikt i Foretaksregisteret i særlovgivningen

Det følger av foretaksregisterloven § 2-1 nr. 12 at norske foretak «som i særlovgivningen er pålagt registreringsplikt» skal registreres i Foretaksregisteret. Hvilke foretakstyper og foretak dette gjelder, er omtalt i punkt 11.1.3. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre denne reguleringen. Etter departementets syn er det hensiktsmessig. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Isolert sett er reguleringen i foretaksregisterloven § 2-1 nr. 12 en ren informasjonsbestemmelse, siden registreringsplikten vil følge direkte av annen lov eller forskrift. Departementet vurderer imidlertid at det kan ha en egenverdi å beholde en slik bestemmelse i foretaksregisterloven. Det vil gi informasjon til brukerne av foretaksregisterloven om at registreringsplikt i Foretaksregisteret kan følge av annet regelverk, og dermed gi brukerne en oppfordring til å undersøke dette nærmere.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 tredje ledd.

Hovedformålet med Foretaksregisteret er å samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre opplysninger om alle norske næringsdrivende foretak for enhver som har behov for informasjon om aktører i norsk næringsliv. Enkelte av organisasjonsformene eller enkeltstående sammenslutninger eller innretninger som har registreringsplikt i Foretaksregisteret utelukkende etter særlovgivningen, driver ikke med næringsvirksomhet. For enkelte av disse er det heller ikke i forarbeidene til den respektive særloven som fastslår registreringsplikt i Foretaksregisteret, angitt hvorfor man har ansett registrering i Foretaksregisteret som nødvendig.

Dersom formålet med eller begrunnelsen for registreringskravet har vært å kunne identifisere en virksomhet gjennom organisasjonsnummer, vil registrering i Enhetsregisteret være tilstrekkelig. Lovregulering som stiller krav om registrering i Foretaksregisteret, der registrering i Enhetsregisteret er tilstrekkelig, er ikke samfunnsøkonomisk effektivt.

Departementet foreslår ikke endringer i regler i særlovgivningen som pålegger registreringsplikt i Foretaksregisteret. Om det er nødvendig å opprettholde slike krav i den enkelte særloven eller om de heller bør erstattes av krav om registrering i Enhetsregisteret, bør imidlertid etter departementets syn vurderes i forbindelse med arbeid

som gjelder endringer i eller revisjon av de aktuelle særlovene.

11.4.6 Registreringsrett i Foretaksregisteret

Enkeltpersonforetak

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at enkeltpersonforetak har registreringsrett i Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Som nevnt i punkt 11.1.3, vedtok Stortinget ved endringslov 12. april 2024 nr. 17 å oppheve foretaksregisterloven § 2-1 nr. 7, og slik at enkeltpersonforetak ikke lenger skal ha registreringsplikt i Foretaksregisteret. Som en konsekvens av opphevelsen, vedtok Stortinget i samme endringslov å endre ordlyden i foretaksregisterloven § 2-2 første punktum til:

«Norske enkeltpersonforetak har rett til registrering, og er i så fall underlagt lovgivningens regler om registrering.»

Endringen trådte i kraft 1. juli 2024. Endringen er nærmere omtalt i Prop. 41 L (2023–2024) kapittel 5.

Nåværende ordlyd er etter departementets vurdering noe tungvinn å forstå. Det er etter departementets syn ikke tvilsomt at et enkeltpersonforetak som blir registrert i Foretaksregisteret med grunnlag i registreringsrett plikter å følge reglene i foretaksregisterloven og forskrifter til loven. Departementet foreslår derfor at passusen «og er i så fall underlagt lovgivningens regler om regulering» i nåværende bestemmelse tas ut. Departementet ser heller ikke behov for å videreføre begrepet «norske enkeltpersonforetak». Departementet viser her til at begrepet «enkletpersonforetak» brukes i en rekke lover, slik som blant annet folketrygdloven § 23-3 og forvaltningsloven § 46, uten at det i lovteksten i disse lovene er spesifisert at reglene gjelder for norske enkeltpersonforetak.

Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget i høringsnotat om at bestemmelsen om registreringsrett i Foretaksregisteret for enkeltpersonforetak får følgende ordlyd:

«Enkeltpersonforetak har rett til å bli registrert i Foretaksregisteret.»

Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Foretaksregisterloven § 2-2 andre punktum gir Kongen rett til å gjøre unntak fra registreringsret-

ten for grupper av enkeltpersonforetak. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at denne reguleringen ikke videreføres. Etter departementets vurdering vil det ikke være behov for å fastsette slike gruppeunntak i fremtiden.

Brønnøysundregistrene har overfor departementet gitt uttrykk for det samme. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-2 første ledd.

12 Hvilke opplysninger som skal registreres

12.1 Gjeldende rett

12.1.1 Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret

Opplysninger som skal registreres om enheter og personer med roller i enhetene

Enhetsregisterloven § 5 til § 7 angir hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret om enheter og om personer med roller i enheter. Enkelte av opplysningene som er angitt i bestemmelsene, er det frivillig å registrere i Enhetsregisteret.

Det følger av enhetsregisterloven § 5 andre ledd at visse opplysninger må meldes til Enhetsregisteret for at enheten kan tildeles organisasjonsnummer. Dette omfatter opplysninger om enhetens foretaksnavn eller navn, adresse, organisasjonsform, formål (art/bransje) og stiftelsestidspunkt. I tillegg skal det meldes daglig leder, forretningsfører, innehaver eller tilsvarende kontaktperson. Dersom daglig leder er en juridisk person, må det i tillegg oppgis en fysisk person som kontaktperson, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 5. Organisasjonsnummer*. Ordlyden i enhetsregisterloven § 5 andre ledd sier bare at opplysningene skal «meldes». Det er imidlertid forutsatt i enhetsregisterloven § 6 at opplysningene skal registreres i Enhetsregisteret, jf. formuleringen «de opplysninger som skal registreres i h.t. § 5».

Enhetsregisterloven § 6 første ledd lister opp opplysninger som skal «meldes» til Enhetsregisteret om de finnes. I forarbeidene til enhetsregisterloven er det lagt til grunn at også denne typen opplysninger skal registreres i Enhetsregisteret. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 6. Øvrige opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret* står det:

«Bestemmelsen angir hvilke øvrige opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret. Den gjelder bare for enheter registrert i tilknyttet register og omfatter grunndataopplysninger som er av felles interesse for flere registre. Det er ytte[r]ligere en begrensning: – det er

bare opplysninger som finnes som skal meldes og registreres. Ikke alle enheter registrert i tilknyttet register dekker alle typer funksjoner eller faktiske forhold som paragrafen omfatter.»

Det følger av enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav a til j at følgende opplysninger skal registreres i Enhetsregisteret dersom de finnes: deltakere med ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, styremedlemmer, revisor, regnskapsfører, signatur, prokura, norsk representant for utenlandsk enhet, enhetens ansvarskapital og antall ansatte. For stiftelser som ikke er registrert i Foretaksregisteret, skal det også registreres i Enhetsregisteret om stiftelsen er underlagt krav til kjønnssammensetning i styret etter stiftelsesloven § 27 a og § 27 b. Registeret skal i så fall også inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn, og opplysninger om medlemmet er valgt av og blant de ansatte.

I tillegg til opplysningene som er nevnt i enhetsregisterloven § 5 og § 6 første ledd som meldes til Enhetsregisteret av enheten selv eller av tilknyttet register, skal det registreres opplysninger om enhetens status, næringskode¹ og institusjonell sektorkode², jf. enhetsregisterloven § 6 andre ledd. Det følger av § 6 andre ledd at opplysninger om telefonnummer, telefaksnummer og andre elektroniske adresser samt opplysninger av administrativ karakter også kan registreres.

Enhetsregisterloven § 7 gir regler om hvilke opplysninger som skal registreres for personer som meldes og registreres etter bestemmelsene i

¹ Næringskode er en femsifret kode som tildeles på bakgrunn av virksomhetens aktivitet/bransje. Bygger på EUs næringsstandard (NACE) som består av fire sifre. Det femte sifferet er nasjonalt nivå. Standard for næringsgruppering er en statistisk standard som eies/forvaltes av SSB. Næringskoder settes ut fra statistiske formål alene. Enhetsregisteret og SSB setter næringskodene etter en nærmere definert arbeidsdeling.

² Institusjonell sektorkode er en statistisk standard som deler inn alle institusjonelle virksomheter etter samfunnsøkonomisk funksjon og institusjonelle forhold. Basert på EUs nasjonalregnskapssystem og tilpasset nasjonale forhold.

§ 5 og § 6. For personer med roller som nevnt i § 5 andre ledd bokstav f og § 6 første ledd bokstav a til h, skal registeret inneholde opplysninger om navn, bostedsadresse og fødselsnummer eller d-nummer (for utenlandske statsborgere uten norsk fødselsnummer). Hvis det er en juridisk person som skal registreres etter de nevnte bestemmelsene, skal Enhetsregisteret inneholde opplysninger om dennes foretaksnavn eller navn, organisasjonsnummer og adresse.

Enhetsregisterforskriften kapittel 3A (§ 8a og § 8b) har regler om registrering av elektronisk varslingsadresse i Enhetsregisteret og om bruk av slik varslingsadresse. Det følger av enhetsregisterforskriften § 8a at enheter som registreres i Enhetsregisteret, skal melde minst én elektronisk varslingsadresse til registeret. Ifølge samme bestemmelse skal varslingsadressen være egnet til varsling etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd. Etter enhetsregisterforskriften § 8b skal de elektroniske varslingsadressene som er registrert i Enhetsregisteret, bare være tilgjengelige for offentlige myndigheter. Det står også at varslingsadressene kan brukes til varsling etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd og i forbindelse med saksbehandling og utføring av forvaltningsoppgaver for øvrig. I tillegg står det at et forvaltningsorgan som har sendt varsel til en innmeldt varslingsadresse, har oppfylt sin varslingsplikt etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd.

Opplysninger som skal registreres om underenheter (filialer)

Det følger av enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav l at det skal meldes til og registreres i Enhetsregisteret om enheten har «filialer» (underenheter). Det skal i så fall gis opplysninger om disse. Etter enhetsregisterloven § 4 femte ledd kan departementet gi nærmere regler om tildeling av organisasjonsnummer for underenheter og om registrering av underenheter i Enhetsregisteret. Slike regler er fastsatt i enhetsregisterforskriften § 10 til § 12. Forskriftsbestemmelsene har regler om når det skal registreres underenheter for enheter som er registrert i Enhetsregisteret, tildeling av organisasjonsnummer for underenheter, plikt til å melde opplysninger om underenheter og hvilke opplysninger som skal registreres om underenheter. Etter enhetsregisterforskriften § 8a andre ledd kan enheter registrere elektronisk varslingsadresse for underenheter i Enhetsregisteret.

Opplysninger som skal registreres om konsernforhold

Enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav k stiller krav om å melde om enheten inngår i et konsern eller for øvrig tilhører en gruppe foretak under felles ledelse eller eierskap. Det skal i så fall også gis opplysninger om eierforholdet. Enhetsregisterloven § 4 fjerde ledd gir departementet hjemmel til å gi nærmere regler om registrering av opplysninger om overenheter (konsern og foretaksgrupper). Slike regler er fastsatt i enhetsregisterforskriften kapittel 2.

Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret etter annen lovgivning

I særlovgivningen er det fastsatt enkelte krav om at opplysninger skal registreres i Enhetsregisteret. Enheter som skal registreres i Frivillighetsregisteret, skal alltid registrere opplysninger om enhetens styre i Enhetsregisteret, jf. frivillighetsregisterloven § 5 andre punktum.

Hvis en person er innehaver eller ansvarlig deltaker i et foretak som er innført i Enhetsregisteret, skal dom om fratakelse av den rettslige handleevnen registreres i Enhetsregisteret, jf. vergemålsloven § 77 første ledd bokstav c.

12.1.2 Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret

Opplysninger som skal registreres om foretak og personer med roller i foretak

Foretaksregisterloven kapittel III har bestemmelser om hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret. Kapittelet lister opp opplysninger som skal registreres for de enkelte organisasjonsformene. Det er også bestemmelser om hvilke opplysninger som skal registreres om utenlandske foretak.

For samtlige organisasjonsformer som registreres i Foretaksregisteret, stilles det krav om registrering av foretaksnavn eller navn. Det er også krav om å registrere adresse, forretningskommune eller forretningskontor. Her varierer kravet til hva slags adresse som skal registreres, blant annet ut fra om det er krav om at organisasjonsformen har forretningskommune eller ikke. For andre organisasjonsformer enn enkeltpersonforetak skal det også registreres stiftelses-, etablerings- eller opprettelsesdato, jf. blant annet foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 3. Aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, europeiske selskaper og europeiske samvirkeforetak skal i tillegg registrere stiftelsesdokumentet, jf. foretaksregis-

terloven § 3-1 første ledd nr. 1, § 3-1 a nr. 1, § 3-1 b, jf. § 3-1 a nr. 1, og § 3-1 c, jf. § 3-1 a nr. 1.

Kommandittselskaper og ansvarlige selskaper skal registrere selskapets formål, jf. foretaksregisterloven § 3-3 nr. 3 og § 3-4 første ledd første punktum. For enkeltpersonforetak skal det registreres hva slags næringsvirksomhet som skal drives, jf. § 3-5 nr. 3. For andre organisasjonsformer er det ikke eksplisitt krav om å registrere foretakets virksomhet eller formål. Men for disse organisasjonsformene skal vedtektene registreres,³ og der skal formål eller virksomhet fremgå.

For samvirkeforetak og andre foretak hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for foretakets forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør selskapets forpliktelser, har foretaksregisterloven § 3-2 tredje ledd regler om hva som skal inngå i vedtektene, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. På samme måte lister foretaksregisterloven § 3-6 andre ledd opp at vedtektene i stiftelser, foreninger og andre innretninger skal inneholde regler om visse forhold, hvis ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

I foretaksregisterloven kapittel III er det også regler om registrering i Foretaksregisteret av personer med roller i foretak. Styremedlemmer, varamedlemmer, observatører og daglig leder skal registreres dersom foretaket har dette. Det er obligatorisk for de fleste organisasjonsformene å ha et styre, men dette er frivillig for blant annet kommandittselskaper og ansvarlige selskaper, jf. selskapsloven § 2-13. Enkeltpersonforetak er ikke en juridisk person, og har ikke styre. For enkeltpersonforetak skal Foretaksregisteret inneholde opplysninger om hvem som er «innehaver», det vil si den fysiske personen som innehar enkeltpersonforetaket, jf. foretaksregisterloven § 3-5 nr. 2. For kommandittselskaper skal Foretaksregisteret inneholde opplysninger om selskapets komplementar(er), jf. foretaksregisterloven § 3-3 nr. 5. Det samme gjelder selskapets kommandittister, deres innskuddsforpliktelse og hvor mye hver enkelt har innbetalt, jf. § 3-3 nr. 7. For andre selskaper der deltakerne har personlig ansvar for foretakets forpliktelser, som ansvarlige selskaper, skal selskapets deltakere og deres ansvar for selskapets forpliktelser registreres i Foretaksregisteret, jf. § 3-4 første ledd første punktum.

³ Jf. foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 2, § 3-1 a nr. 2, § 3-1 b første punktum jf. § 3-1 a nr. 2, § 3-1 c jf. § 3-1 a nr. 2, § 3-2 første ledd jf. § 3-1 første ledd nr. 1, § 3-6 første ledd nr. 7, § 3-9 første ledd nr. 1 og § 3-10 nr. 1.

For foretak som er underlagt lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret, skal det registreres opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn. Det skal også registreres om styremedlemmene og varamedlemmene er valgt av og blant de ansatte. Se blant annet foretaksregisterloven § 3-1 andre ledd og § 3-2 andre ledd.

For de fleste organisasjonsformene skal det registreres hvem som kan representere foretaket utad og tegne dets firma, jf. blant annet foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 7 og § 3-6 første ledd nr. 5. Kravet gjelder ikke for enkeltpersonforetak, fordi disse ikke er egne juridiske personer. Enkeltpersonen (innehaveren) vil representere seg selv selv om det ikke foreligger fullmakter. Foretaksregisterloven inneholder heller ikke en uttrykkelig bestemmelse om å registrere hvem som kan representere foretaket utad og tegne dets firma for samvirkeforetak, jf. § 3-2 første ledd. Det stilles dermed ikke krav om at opplysningen er registrert i Foretaksregisteret, med mindre det fremgår av vedtektene. Samvirkelova § 10 regulerer vedtektene for samvirkeforetak. Bestemmelsen stiller ikke krav om at vedtektene skal regulere hvem som kan forplikte foretaket. Her er det imidlertid vedtektsfrihet, så foretakene kan velge å regulere dette i vedtektene.

Foretaksregisterloven § 3-7 er en fellesbestemmelse om opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret for de fleste typer foretak. Etter § 3-7 første ledd skal det registreres opplysninger om hvem som har foretakets prokura dersom prokura er meddelt, og opplysninger om revisor dersom foretaket har dette. Det skal også registreres opplysninger om bostyrer dersom det oppnevnes bostyrer i foretaket.

Foretaksregisterloven § 3-7 andre ledd angir hvilke opplysninger som skal registreres om personer med roller i foretaket. For styremedlem, varamedlem, observatør, innehaver, deltaker, daglig leder, signaturberettiget og prokurist, skal Foretaksregisteret inneholde opplysninger om navn, fødselsnummer og «bopel» (adresse), jf. andre ledd første punktum. Tilsvarende gjelder ved utnevnelse av den eller de personer som skal forestå en europeisk økonomisk foretaksgruppes avvikling, jf. andre ledd andre punktum. Hvis en juridisk person er styremedlem, deltaker eller daglig leder, skal Foretaksregisteret inneholde opplysninger om foretaksnavn, organisasjonsnummer og adresse, jf. andre ledd tredje punktum.

Det følger av foretaksregisterloven § 3-7 tredje ledd at det ikke kan registreres annen inn-

skrenkning i signaturrettet eller retten til å forplikte foretaket per prokura, enn den at fullmakten må nyttes av flere i fellesskap. Prokura kan etter lov 21. juni 1985 nr. 80 om prokura (prokuraloven) § 1 tildeles av næringsdrivende og innebærer at prokuristen har myndighet til, innenfor prokuralovens rammer, å opptre på vegne av foretaket i alt som hører til driften av dette. Reglene om registrering av signatur og prokura er ikke til hinder for at det enkelte foretak kan stille vilkår eller innskrenkninger for bruk av fullmakten ut over at fullmakten må nyttes av flere i fellesskap. Slike vilkår eller innskrenkninger kan imidlertid ikke registreres i Foretaksregisteret. Bryter fullmaktshaveren slike vilkår eller innskrenkninger, kan de derved heller ikke gjøres gjeldende overfor en godtroende tredjepart.

Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret etter annen lovgivning

I særlovgivningen er det fastsatt krav om at visse beslutninger, fullmakter og opplysninger skal meldes til registrering i Foretaksregisteret.

Vedtekter skal som nevnt registreres i Foretaksregisteret for de fleste organisasjonsformene som registreres der. Enkelte beslutninger krever endringer av vedtektene. Eksempler på dette er endring av vedtektsfestet formål eller foretaksnavn og forhøyelse av aksjekapitalen. I særlovgivningen er det regler om at endringer i vedtektene skal meldes til Foretaksregisteret, for eksempel ved endring av aksjekapital, omdanning av organisasjonsform eller lignende. Disse behandles ikke nærmere her siden kravet om at vedtektsendringer skal registreres i Foretaksregisteret følger direkte av foretaksregisterloven.

Noen beslutninger vil kreve endringer i vedtektene når de gjennomføres. For eksempel vil fusjon, fisjon og kapitalnedsettelse i de fleste tilfeller påvirke størrelsen på aksjekapitalen til et selskap, og en fusjon vil innebære oppløsning og sletting av overdragende foretak. Fisjon vil i noen tilfeller innebære stiftelse av et selskap. Felles for disse tre forholdene er at det i de fleste tilfeller også skal gjennomføres en periode der kreditorer kan fremsette innsigelser, jf. aksjeloven § 12-6, § 13-14 og § 13-15. Dette omtales ofte som «kreditorfrist». For beslutninger som igangsetter slike kreditorfrister stiller selskapslovgivningen krav om at beslutningen skal meldes til Foretaksregisteret. Beslutningen skal kunngjøres i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. Når beslutningen er kunngjort, begynner perioden for kreditorfristen å løpe. Når

kreditorfristen er utløpt og krav er håndtert i henhold til selskapslovgivningen, skal ikraftsetting av fusjonen, fisjonen eller kapitalnedsettelsen meldes til Foretaksregisteret. Opplysning om gjennomføring/ikraftsetting skal registreres i Foretaksregisteret. Det er enkelte bestemmelser i særlovgivningen som åpner for at visse typer kapitalnedsettelse, fusjoner, fisjoner og kapitalnedsettelse kan registreres i Foretaksregisteret uten kreditorfrist. Se som eksempler aksjeloven § 12-5, § 13-23 andre ledd og § 13-24 andre ledd.

Andre beslutninger som skal meldes til Foretaksregisteret omfatter beslutninger truffet av generalforsamlingen om å ta opp lån hvor fordringen gir rett til å kreve utstedt aksjer, om utstedelse av tegningsrettsaksjer og om utstedelse av frittstående tegningsretter, jf. blant annet aksjeloven § 11-6 andre ledd, § 11-11 andre ledd og § 11-13 tredje ledd.

Enkelte fullmakter til styret skal også meldes til Foretaksregisteret. Dette omfatter blant annet tilfeller der generalforsamlingen i et aksjeselskap har truffet beslutning om å gi styret fullmakt til å beslutte utdeling av utbytte, foreta erverv av egne aksjer og til å forhøye aksjekapitalen ved nytegning av aksjer, jf. aksjeloven § 8-2 andre ledd, § 9-4 fjerde ledd og § 10-16. Ordlyden i disse bestemmelsene fastsetter forutsetningsvis at fullmakten skal registreres i Foretaksregisteret, da det følger av bestemmelsene at styret ikke kan gjøre bruk av fullmakten før den er registrert.

Også ved oppløsning og avvikling av foretak er det regler i særlovgivningen som stiller krav om at beslutninger om dette skal meldes til og registreres i Foretaksregisteret. Se blant annet aksjeloven § 16-3 og § 16-10 andre ledd, samvirke-lova § 129 og § 136 første ledd, og selskapsloven § 2-39 første ledd.

Hvis en person er innehaver eller ansvarlig deltaker i et foretak som er innført i Foretaksregisteret, skal dom om fratakelse av den rettslige handleevnen registreres i Foretaksregisteret, jf. vergemålsloven § 77 første ledd bokstav c.

Særlig om registrering av opplysninger om utenlandske foretak

Foretaksregisterloven § 3-8 har regler om hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret om utenlandske foretak som registreres i registeret. Dette omfatter opplysninger om foretaksnavn, organisasjonsform og forretningsadresse for det utenlandske hovedforetaket. Dette er opplysninger om selve foretaket, og ikke den norske delen av virksomheten. Det skal også

registreres opplysninger om hvem som er ansvarlige deltakere eller styre i hovedforetaket, med angivelse av navn, fødselsdato og bopel (adresse) og de signaturbestemmelser som gjelder, stiftelsesdokumenter og vedtekter, aksjekapital og hva som er innbetalt av denne, hvis den ikke er fulltregnet. Det skal også registreres hvilken stats lovgivning hovedforetaket er underlagt, og om det er registrert i et offentlig foretaksregister i sin hjemstat, og i tilfelle dette registerets navn og adresse, samt hovedforetakets registreringsnummer. Det samme gjelder opplysning om foretaket utelukkende driver virksomhet i Norge. I tillegg skal det registreres opplysning om eventuell oppløsning av hovedforetaket og utnevnelse av selskapets avviklingsstyre eller bostyrer og de signaturbestemmelser som gjelder for disse, samt likvidasjonens avslutning, og eventuell åpning av konkurs, akkord eller tilsvarende prosedyre i hovedforetaket.

Det følger av foretaksregisterloven § 3-8 andre ledd at enkelte av opplysningene om det utenlandske hovedforetaket som er nevnt i § 3-8 første ledd ikke trenger å registreres i Foretaksregisteret. Dette gjelder dersom de aktuelle opplysningene fremgår av et register som omfattes av registersammenkoplingssystemet i henhold til direktiv (EU) 2017/1132 om visse aspekter ved selskapsretten (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). Det gjelder også dersom opplysningene fremgår av et offentlig foretaksregister i det utenlandske foretakets hjemstat som er godkjent av registerføreren. Se Prop. 130 L (2013–2014) kapittel 8 *Til § 3-8 andre ledd* og Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 14 *Til § 3-8*.

Foretaksregisterloven § 3-8 stiller også noen krav om å registrere opplysninger om virksomheten i Norge. Dette omfatter opplysninger om foretaksnavn og adresse for eventuelt forretnings- eller driftssted her i landet eller på norsk kontinentalsokkel, og hva slags næringsvirksomhet som skal drives. Det skal også registreres opplysninger om styret og daglig leder dersom det er valgt eller ansatt dette særskilt for virksomheten. Det skal i så fall også registreres om de har rett til å forplikte det utenlandske hovedforetaket ved signatur eller prokura.

12.1.3 Rettsvirkninger mv. av at opplysninger er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Registrering av opplysninger om virksomheter i henholdsvis Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har visse rettsvirkninger. En sentral retts-

virkning er legitimasjonsvirkningen. Registrering har også betydning for allmennhetens rett til innsyn.

Det følger av enhetsregisterloven § 22 første ledd og foretaksregisterloven § 8-1 første ledd at enhver har rett til å få tilgang til opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette gjelder ikke fødselsnummer og d-nummer. Retten til innsyn i opplysninger og dokumenter som ikke er registrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret reguleres av offentleglova.

Et viktig formål med kravene til registrering av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er nettopp denne ubetingede retten til innsyn i de registrerte opplysningene. Det gir blant annet tredjeparter mulighet til å skaffe seg informasjon om sammenslutninger de skal samhandle med, som kan være viktig for eksempel i vurderingen av en eventuell avtaleinngåelse. Reglene om innsyn er behandlet nærmere i kapittel 20.

Enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1 har regler om legitimasjonsvirkninger av det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Legitimasjonsvirkningene har to ulike sider. For det første skal det som er registrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret anses for å ha kommet til tredjeparts kunnskap når det følger av rettsregler at det er avgjørende for en tredjeparts rettsstilling om denne kjente til et forhold eller ikke. For det andre kan ikke meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, gjøres gjeldende overfor en tredjepart, med mindre denne kjente til eller burde kjent til forholdet.

I noen tilfeller skal opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret legges til grunn for registrering i andre registre. Blant annet følger det av partiloven § 2 andre punktum at «når partiet er registrert i Enhetsregisteret, legges de opplysninger som der er registrert, til grunn for Partiregisteret». Etter forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften) § 13-3 tredje ledd skal det ved føring av register om innehavere av salgs- og skjenkebevilgning legges til rette for at det kan benyttes opplysninger fra Enhetsregisteret der det er praktisk mulig.

Registrering av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har som hovedregel ikke virkning for gyldigheten av det underliggende forholdet til det som er registrert, for eksempel spørsmålet om et styre er gyldig valgt eller om en beslutning truffet av generalforsamlin-

gen eller årsmøtet har blitt til i samsvar med lov eller vedtekter.

Registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret kan i noen tilfeller være en forutsetning for at en disposisjon kan gjennomføres. For eksempel kan styret i et aksjeselskap ikke gjøre bruk av en fullmakt fra generalforsamlingen til å forhøye aksjekapitalen før fullmakten er registrert i Foretaksregisteret, jf. aksjeloven § 10-16. Andre ganger har registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret betydning for virkningstidspunktet av en hendelse, for eksempel for når aksjekapitalen anses forhøyet etter en kapitalforhøyelse, jf. aksjeloven § 10-10 første ledd, eller for når en fusjon trer i kraft, jf. aksjeloven § 13-16 første ledd.

En del forhold som skal registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret har rettslige konsekvenser dersom de ikke meldes innen nærmere angitte tidspunkter. For noen forhold innebærer det at en beslutning eller disposisjon ikke kan gjennomføres. For eksempel kan ikke en kapitalforhøyelse registreres i Foretaksregisteret hvis den ikke er meldt innen tre måneder etter tegningsfristens utløp, jf. aksjeloven § 10-9 tredje ledd, jf. første ledd. Det følger av samme bestemmelse at dersom fristen ikke overholdes, er tegningen av aksjene ikke lenger bindende. Ved manglende etterlevelse av pålegg fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret om å sende inn melding innen fristen som er satt i pålegget, kan registerføreren ilegge virksomheten og de meldepliktige tvangsmulkt. Forsettlig eller uaktsom overtredelse av plikten til å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding til Foretaksregisteret kan medføre bøtestraff, jf. foretaksregisterloven § 10-4. Reglene om straff og tvangsmulkt er behandlet i kapittel 22. Noen typer overtredelser av plikten til å melde opplysninger eller beslutninger til Foretaksregisteret kan i ytterste konsekvens lede til tvangsoppløsning av foretaket. For eksempel fastsetter aksjeloven § 16-15 første ledd nr. 2 at et aksjeselskap kan tvangsoppløses etter kjennelse fra tingretten hvis det ikke har meldt et styre som fyller de vilkår som følger av bestemmelsene gitt i eller i medhold av lov.

Om opplysningen skal registreres eller bare meldes eller eventuelt kunngjøres har også betydning for hvilken kontroll registerføreren skal gjøre av det som meldes. Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger er behandlet nærmere i kapittel 15.

12.2 Forslaget i høringsnotatet

12.2.1 Innretning av reglene

Reglene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er ulikt innrettet. Enhetsregisterloven § 5 til § 7 har bestemmelser om opplysninger som skal registreres om alle enheter i Enhetsregisteret, og opplysninger som skal registreres om de finnes. Foretaksregisterloven kapittel III har derimot separate paragrafer om opplysninger som skal registreres om ulike organisasjonsformer, i tillegg til en paragraf som gir fellesbestemmelser.

Departementet vurderte i høringsnotatet punkt 9.3.1 hvordan reglene om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bør innrettes i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Hensynet til brukerne tilsa etter departementets syn at innretningen av reglene i de to lovene bør være likere enn nåværende regulering. Departementet viste i den forbindelse til at virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret, også skal være registrert i Enhetsregisteret.

Departementet foreslo å innrette reglene etter type opplysning. For å unngå omfangsrrike paragrafer som kan være vanskelige å lese og forstå, foreslo departementet å inndele opplysningskravene i kategorier som reguleres av ulike paragrafer.

12.2.2 Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret

Generelle opplysninger om enheter

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.2.1 i all hovedsak å videreføre nåværende krav til hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret om selve enhetene. Departementet foreslo også å videreføre skillet mellom hvilke opplysninger som alltid skal registreres om enheter, og opplysninger som skal registreres hvis de finnes.

Departementet foreslo å videreføre at det alltid skal registreres opplysninger om enhetens foretaksnavn eller navn, organisasjonsform og adresse.

Etter nåværende regler skal enhetens «[f]ormål (art/bransje)» registreres i Enhetsregisteret. Departementet foreslo at angivelsen av registreringskravet endres til «aktiviteten som enheten skal drive». Forslaget var ment å tydeliggjøre innholdet i registreringskravet.

Departementet foreslo å ta inn i ny enhetsregisterlov at det skal registreres elektronisk varslingsadresse som skal være egnet til varslingsadresse etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd. Plikten til å registrere slik varslingsadresse i Enhetsregisteret følger i dag av enhetsregisterforskriften § 8a første ledd. Det følger av enhetsregisterforskriften § 8b første ledd at de elektroniske varslingsadressene som er registrert i Enhetsregisteret, bare er tilgjengelige for offentlige myndigheter. Denne reguleringen begrenser innsynsretten i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Departementet foreslo at reguleringen plasseres i lovparagrafen i ny enhetsregisterlov om innsynsrett og begrensninger i denne.

Når det gjelder opplysninger som skal registreres om enheten hvis de finnes, foreslo departementet å videreføre at det skal registreres stiftelsesdato, ansvarskapital og norsk representant for utenlandsk foretak. Det samme gjelder opplysninger om institusjonell sektorkode og næringskode. I tillegg foreslo departementet å videreføre at det kan registreres opplysninger om enhetens telefonnummer og elektroniske adresser. Departementet foreslo å ikke videreføre at det kan registreres telefaksnummer.

Departementet foreslo også å videreføre at det skal registreres opplysninger om antall ansatte, hvis det finnes slike opplysninger. Enhetsregisteret mottar slike opplysninger fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret til NAV. Enhetsregisteret får opplysninger om antall ansatte fra NAV på underenhetsnivå. Hvis summen av ansatte i hovedenheten blir én til fire, tilgjengeliggjør Enhetsregisteret ikke det eksakte antallet. Enhetsregisteret opplyser i stedet at enheten har «1-4 ansatte». Dette er i tråd med NAVs praksis knyttet til utlevering av opplysninger om antall ansatte. Det har vært vurdert at opplysninger om én til fire ansatte i enheter er taushetsbelagte. Departementet foreslo at nåværende praksis knyttet til utlevering av opplysninger om antall ansatte i enheter med én til fire ansatte fastsettes i forskrift, og at det fastsettes en forskriftshjemmel i ny enhetsregisterlov.

Opplysninger om enhetens status og administrative opplysninger

Enhetsregisterloven § 6 andre ledd stiller krav om at det skal registreres opplysninger om «enhetens status». Det står også at det kan registreres «opplysninger av administrativ karakter». Registerføringen registrerer i dag en rekke forskjellige opplysninger i Enhetsregisteret om enheters status og

opplysninger av administrativ karakter om enhetene med hjemmel i enhetsregisterloven § 6 andre ledd. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.2.2 at slike registreringskrav fastsettes i forskrift. Det ble derfor foreslått å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet hjemmel til å gi forskrift om registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om enhetens status og opplysninger om enheten av administrativ karakter.

Spørsmål om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret

Det er i dag ikke krav om å registrere vedtekter i Enhetsregisteret. Departementet vurderte i høringsnotatet punkt 9.3.2.3 om det bør innføres krav om å registrere vedtekter for enheter som har dette. Departementet foreslo å ikke innføre et slikt krav.

Opplysninger om rolleinnhavere i enheten

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.2.4 regler om hvilke opplysninger som skal registreres om personer med roller i enheter.

Departementet foreslo i all hovedsak å videreføre nåværende krav om registrering av personer med roller som kan sies å inngå i en virksomhets ledelse. Det ble foreslått at personer i følgende roller i virksomheten skal registreres i Enhetsregisteret, hvis slike opplysninger finnes; styremedlemmer, daglig leder, forretningsfører, deltakere med ubegrenset ansvar for et selskaps forpliktelser og den fysiske personen som innehar et enkeltpersonforetak (innehaver). Det ble også foreslått å innføre krav om å registrere varamedlemmer til styret i Enhetsregisteret.

Enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav c stiller krav til registrering av opplysninger om kjønnsammensetning i styret i stiftelser som ikke er registrert i Foretaksregisteret, det vil si alminnelige stiftelser. Departementet fremholdt i høringsnotatet at spesialregler som kun gjelder en bestemt organisasjonsform, ikke bør stå i ny enhetsregisterlov, men heller plasseres i særloven som regulerer den aktuelle organisasjonsformen. Departementet foreslo derfor at reguleringen i enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav c flyttes til stiftelsesloven.

Etter enhetsregisterloven § 5 andre ledd bokstav f må enheter registrere daglig leder, forretningsfører, den enkeltpersonen som er innehaver av et enkeltpersonforetak eller «tilsvarende kontaktperson» for at enheten kan tildeles organisa-

sjonsnummer. Dersom daglig leder er en juridisk person, må det i tillegg oppgis en fysisk person som kontaktperson. Departementet foreslo i høringsnotatet å endre reglene om registrering av kontaktperson i Enhetsregisteret. Det ble foreslått at det skal registreres en fysisk kontaktperson i Enhetsregisteret, men bare i de tilfellene virksomheten ikke har registrert en rolleinneholder i Enhetsregisteret, eller der alle registrerte rolleinneholdere i virksomheten er juridiske personer. Hensikten med forslaget er å sikre at minst én fysisk person er registrert for hver virksomhet i Enhetsregisteret. Departementet vurderte om virksomheter som har registrerte rolleinneholdere, fortsatt bør ha rett til å registrere en kontaktperson i tillegg, men kom til at det ikke er hensiktsmessig å videreføre dette.

Etter enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav f og g skal signatur og prokura registreres i Enhetsregisteret, der slike opplysninger finnes. Departementet foreslo å videreføre dette.

Enhetsregisterloven § 7 angir hvilke opplysninger som skal registreres om fysiske og juridiske personer som er registrert med roller i virksomheter i Enhetsregisteret. Departementet foreslo å ta inn en lignende bestemmelse om dette i ny enhetsregisterlov. Det ble foreslått at det skal registreres opplysninger om rolleinnehaveres navn eller foretaksnavn, fødselsnummer eller d-nummer eller organisasjonsnummer, og adresse.

Opplysninger om revisor, regnskapsfører og bostyrer

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.2.5 å videreføre kravene i enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav d og e om registrering av revisor og regnskapsfører hvis slike opplysninger finnes. Når det gjelder revisor, foreslo departementet å tydeliggjøre i ny enhetsregisterlov at det er revisor som skal revidere årsregnskapet for virksomheten som skal registreres. For regnskapsførere ble det foreslått at det kun er regnskapsfører som fører årsregnskapet for virksomheten som skal registreres. Forslaget innebærer at revisorer og regnskapsførere som påtar seg andre enkeltstående oppdrag for virksomheten, slik som å avgi bekreftelser på aksjeinnskudd som utelukkende gjøres opp i penger, jf. aksjeloven § 2-18 andre ledd, ikke skal eller kan registreres i Enhetsregisteret.

Departementet foreslo også å innføre krav om registrering av bostyrer i Enhetsregisteret, der det er oppnevnt bostyrer for virksomheten. Et slikt krav finnes i dag i foretaksregisterloven § 3-7 første ledd nr. 3.

Særlig om registrering av opplysninger om statlige, fylkeskommunale og kommunale virksomheter mv.

Det følger av enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav a at staten, fylkeskommuner og kommuner skal registreres i Enhetsregisteret, hvis slike enheter registreres i et tilknyttet register. Ut over det finnes det ingen særlige regler i enhetsregisterloven eller i forskrifter til loven om registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om staten, fylkeskommuner og kommuner, eller om statlige, fylkeskommunale eller kommunale virksomheter.

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.2.6 å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner, og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet.

Opplysninger om underenheter (filialer)

Registrering av underenheter i Enhetsregisteret er behandlet i høringsnotatet punkt 9.3.3. Departementet foreslo å videreføre at det skal være regler om registrering av underenheter i Enhetsregisteret. Det ble foreslått å ta inn følgende regulering i ny enhetsregisterlov:

- Næringsdrivende enheter og offentlig forvaltning skal registreres med én eller flere underenheter i Enhetsregisteret.
- Det skal registreres én underenhet for hver enkelt adskilt aktivitet som enheten driver. Enheter som ikke er næringsdrivende eller offentlig forvaltning, skal ha én underenhet hvis enheten har ansatte.
- Hver underenhet skal tildeles et eget organisasjonsnummer.
- Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om registrering av underenheter, herunder om hva som regnes som adskilt aktivitet, hvilke opplysninger som skal registreres om underenheter og om registrering av underenheter i andre tilfeller enn de som er nevnt i første strekpunkt over.

Opplysninger om konsern

Regler om registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om enheter som inngår i konsern er behandlet i høringsnotatet punkt 9.3.4. Departementet foreslo å videreføre at det skal være krav om å registrere slike opplysninger i Enhetsregis-

teret. Det ble foreslått å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov om at det skal registreres i Enhetsregisteret dersom en norsk juridisk person inngår i et konsern, og at i det så fall skal registreres opplysninger om eierforholdet. Det ble også foreslått en bestemmelse som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering av opplysninger om konsern. Forslagene viderefører i det vesentlige reguleringene i enhetsregisterloven § 4 femte ledd og § 6 første ledd bokstav k.

12.2.3 Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret

Generelle opplysninger om foretak

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.5.1 i all hovedsak å videreføre nåværende krav til hvilke opplysninger som skal registreres om selve foretakene i Foretaksregisteret. Det ble foreslått å skille mellom opplysninger som alltid skal registreres om foretak, og opplysninger som skal registreres hvis de finnes.

Det ble foreslått at det alltid skal registreres opplysninger om foretakets foretaksnavn eller navn, organisasjonsform og forretningsadresse. Det samme gjelder foretakets formål eller virksomhet slik det fremkommer av vedtekter eller selskapsavtale. For enkeltpersonforetak som registreres i Foretaksregisteret, ble det foreslått å videreføre at den næringsvirksomheten som skal drives skal registreres.

Visse opplysninger mv. foreslo departementet at skal registreres i Foretaksregisteret hvis de finnes. Dette gjelder vedtekter, stiftelsesdato, stiftelsesdokument og ansvarskapital.

Departementet foreslo ikke å innføre krav om registrering av selskapsavtalen i Foretaksregisteret. Departementet ba om innspill fra høringsinstansene til om det bør innføres krav om dette.

Opplysninger om visse typer foretak

Foretaksregisterloven kapittel III stiller krav om at det skal registreres bestemte opplysninger om visse typer organisasjonsformer. Det er her snakk om opplysninger som ikke er av generell karakter. Det vil si opplysninger som ikke gjelder for andre organisasjonsformer og som heller ikke var dekket av forslagene til ny foretaksregisterlov § 3-1 og § 3-2 i høringsnotatet. De særskilte opplysningskravene gjelder for foretak hvor deltakerne har et ubegrenset ansvar for foretakets samlede forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør foretakets samlede forpliktelser, det vil si ansvar-

lige selskaper, partrederier etter sjøloven kapittel 5, interkommunale selskaper og europeiske økonomiske foretaksgrupper. Det er også særskilte opplysningskrav for kommandittselskaper, helseforetak, europeiske selskaper, europeiske samvirkeforetak og enkeltpersonforetak.

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.5.2 å samle disse særskilte opplysningskravene i en egen paragraf i ny foretaksregisterlov.

Foretaksregisterloven § 3-8 har regler om hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret om utenlandske foretak. Departementet foreslo at disse reglene videreføres. Det ble foreslått enkelte språklige justeringer for å gjøre reglene enklere å lese og forstå.

Opplysninger om rolleinnhavere i foretaket

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.5.3 regler om hvilke opplysninger som skal registreres om personer med roller i foretak.

Departementet foreslo i all hovedsak å videreføre nåværende krav om registrering i Foretaksregisteret av personer med roller som kan sies å inngå i en virksomhets ledelse. Det ble foreslått at personer i følgende roller i virksomheten skal registreres, der slike opplysninger finnes; styremedlemmer, hvem som er styrets leder, varamedlemmer og daglig leder. For styremedlemmer og varamedlemmer ble det foreslått å videreføre kravet om at det skal registreres om disse er valgt av og blant de ansatte.

Foretaksregisterloven kapittel III har flere bestemmelser som fastsetter at det skal registreres om foretaket er underlagt krav til kjønns sammensetning i styret etter ulike bestemmelser i særlovgivningen. Eksempler på dette er foretaksregisterloven § 3-1 andre ledd, § 3-2 andre ledd, § 3-4 første til tredje ledd og § 3-9 første ledd nr. 7. Departementet vurderte i høringsnotatet at en slik reguleringsmåte er uhensiktsmessig. Departementet viste til at krav til kjønns sammensetning i styret ikke følger av foretaksregisterloven, men av annen lovgivning. Departementet foreslo derfor en generell bestemmelse i ny foretaksregisterlov som fastsetter at det skal registreres om foretaket er underlagt lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret. Det ble foreslått å videreføre at registeret i så fall skal inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn.

Etter nåværende regler skal det for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, kommandittselskaper, stiftelser, foreninger og andre innretninger registreres i Foretaksregisteret om det er

valgt observatører. Departementet foreslo at dette registreringskravet ikke videreføres.

Etter nåværende regler skal signatur og prokura registreres i Foretaksregisteret, hvis slike opplysninger finnes. Departementet foreslo at dette videreføres. Departementet foreslo også at det skal registreres dersom det er bestemt at signaturfullmakt eller prokurafullmakt bare kan nyttes av flere i fellesskap.

Foretaksregisterloven § 3-7 andre ledd angir hvilke opplysninger som skal registreres om fysiske og juridiske personer som er registrert med roller i Foretaksregisteret. Departementet foreslo å ta inn en lignende bestemmelse i ny foretaksregisterlov. Det ble foreslått at det skal registreres opplysninger om rolle innehaveres navn eller foretaksnavn, fødselsnummer eller d-nummer eller organisasjonsnummer, og adresse.

Opplysninger om revisor, regnskapsfører og bostyrer

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.5.4 å videreføre kravet i foretaksregisterloven § 3-7 første ledd nr. 2 om å registrere revisor der foretaket har dette. Det samme gjelder kravet om at det skal registreres dersom et aksjeselskap har fravalgt revisjon av årsregnskapet, jf. foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 9. Det gjelder også kravet om å registrere bostyrer, der bostyrer blir oppnevnt i foretaket, jf. foretaksregisterloven § 3-7 første ledd nr. 3.

Når det gjelder revisor, foreslo departementet å tydeliggjøre i ny foretaksregisterlov at det bare er revisor som skal revidere årsregnskapet som skal registreres. Foretaksregisterloven stiller i motsetning til enhetsregisterloven ikke krav om registrering av regnskapsfører. Departementet foreslo å innføre krav om at foretaket skal registrere regnskapsfører i Foretaksregisteret dersom foretaket benytter regnskapsfører til å føre årsregnskapet. Forslagene innebærer at revisorer og regnskapsfører som påtar seg andre enkeltstående oppdrag for foretaket, slik som å avgi bekrefteiser på aksjeinnskudd etter aksjeloven eller allmennaksjeloven, ikke skal eller kan registreres.

Registrering av visse opplysninger ved melding om kapitalforhøyelse mv.

Det følger av foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 8 og § 3-1 a nr. 9 at det for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper skal registreres i Foretaksregisteret om det i forbindelse med kapitalforhøyelse fattes bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2 eller allmennaksjeloven § 10-2. Etter

sistnevnte bestemmelser skal generalforsamlingens beslutning om kapitalforhøyelse inneholde enhver avtale eller bestemmelse om aksjeinnskudd i annet enn penger og andre særlige tegningsvilkår. Foretaksregisterloven § 3-3 nr. 8 har en lignende bestemmelse for kommandittselskaper. Ifølge Brønnøysundregistrene registrerer ikke Foretaksregisteret i dag om det i forbindelse med kapitalforhøyelse er fattet beslutning om bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2 eller allmennaksjeloven § 10-2. Brønnøysundregistrene registrerer heller ikke om det foreligger bestemmelser som nevnt i selskapsloven § 3-3 i selskapsavtalen. Departementet foreslo i høringsnotatet ikke å videreføre registreringskravene som følger av foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 8, § 3-1 a nr. 9 og § 3-3 nr. 8. Departementet ba om innspill fra høringsinstansene til om disse registreringskravene likevel bør videreføres.

Særlig om registrering av opplysninger om prospekter mv. etter verdipapirhandeloven

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g har regler om dokumentasjon og registrering av opplysninger om prospekter mv. etter lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandeloven). Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.5.6 å videreføre disse reglene i en egen paragraf i ny foretaksregisterlov. Departementet holdt i høringsnotatet spørsmålet om plassering av reglene åpent. I høringsnotatet står det:

«Regler om registrering av opplysninger om prospekter mv. i Foretaksregisteret kan sies å være særregler på et avgrenset område. Det kan tale for at slike regler bør plasseres i verdipapirhandeloven i stedet for i foretaksregisterloven. Departementet vil i lys av innspillet i høringen vurdere plasseringen av bestemmelsene nærmere.»

Spørsmål om registrering av sekundære forretningskjennetegn

I tillegg til foretaksnavn kan foretak benytte et sekundært forretningskjennetegn i sin virksomhet, jf. foretaksnavneloven § 1-1 tredje ledd. Retten til sekundært forretningskjennetegn (vern) oppnås ved at kjennetegnet innarbeides. Etter nåværende regler har foretak verken plikt eller rett til å registrere opplysninger om sekundære forretningskjennetegn i Foretaksregisteret.

Departementet vurderte i høringsnotatet punkt 9.3.5.7 om det bør innføres krav om å regis-

trere eventuelt sekundært forretningskjennetegn i Foretaksregisteret. Departementet skrev i høringsnotatet at spørsmålet om registrering av sekundære forretningskjennetegn krever en grundigere immaterialrettslig vurdering, og at dette lå utenfor rammene av høringsnotatet. Departementet foreslo derfor ikke regler om registrering av sekundære forretningskjennetegn i Foretaksregisteret.

12.3 Høringsinstansenes syn

12.3.1 Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret

Opplysninger om enheter mv.

Digitaliseringsdirektoratet skriver at det er positivt at bestemmelsen om elektronisk varslingsadresse ikke bare videreføres, men fastsettes i loven.

Dun & Bradstreet Norway AS viser til at det i høringsnotatet er foreslått å fastsette i forskrift til ny enhetsregisterlov at dersom det registrerte antallet ansatte i enheten er fra én til fire, så skal opplysningen avgis som at enheten har «1-4» ansatte. Selskapet skriver at antall ansatte «5 eller færre» ikke utgjør personopplysninger i henhold til etablert rettspraksis og praksis innen fagområdet personvern og personopplysninger. Selskapet skriver også at deres bruk av antall ansatte i kredittopplysninger er av sterk offentlig interesse og utgjør ingen risiko for enkeltpersoners personvern. *Dun & Bradstreet Norway AS* skriver:

«Kredittopplysningsbyråene spiller en viktig rolle i det norske økosystemet for finansielle forpliktelser. Kredittopplysninger er et viktig verktøy for å vurdere forretningsrisiko, samtidig som individets og selskapets økonomiske interesser ivaretas. Tap av ansattdata mellom 0-5 vil svekke kredittselskapenes evne til å gi et korrekt bilde av selskapenes faktiske økonomiske situasjon. Dette vil innebære at virksomheten ikke blir vurdert korrekt, noe som igjen vil være en belastning og kostnad for virksomheten, låneutgivere og samfunnet ellers. Informasjon om antall ansatte i mindre bedrifter er av stor betydning for D&B's kredittscoringaktiviteter. D&B observerer ulik atferd og misligholdsrater i selskapene med 1 og 2 ansatte, 3 og 4 ansatte og selskaper over 5 ansatte. Ved å miste informasjonen om antall ansatte under 5 mister D&B informasjonsverdi som gjør at D&B og våre kunder bedre kan skille gode selskaper fra de med fremtidig mislighold. Det vil

gjøre kredittopplysningene mindre nøyaktig. Det vil spesielt ha en negativ innvirkning, nettopp på bedrifter under 5 ansatte å ikke inkludere nyansene mellom 1-5 ansatte i en kredittscore. Selskapene med 1-4 ansatte vil bli bedømt strengere uten nyansene inkludert, enn med dagens scoringmodeller. Dette vil få store konsekvenser for den enkelte bedrift og deres evne til å drive forretning, kanskje i en fase hvor bedri[ft]en nettopp har behov for midler.»

Dun & Bradstreet Norway AS foreslår at det i forskrift til ny enhetsregisterlov fastsettes at «[a]ntall ansatte fra 1 til 4 kan likevel utleveres til Kredittopplysningsselskap (registrert hos Datatilsynet) i sitt virke som kredittopplysningsleverandør».

Frivillighet Norge støtter i hovedsak forslagene til hva slags informasjon om enhetene som skal registreres i Enhetsregisteret.

Noregs Mållag viser til språklova § 10 andre ledd første punktum der det står at «[s]tatsorgan skal ha namn på norsk, både bokmål og nynorsk». En naturlig konsekvens av dette burde ifølge *Noregs Mållag* være at det ikke bare er mulig, men også en plikt til å registrere begge disse navnene i offentlige registre. *Noregs Mållag* skriver også:

«Korkje gjeldande einingsregisterlov eller framlegget til ny lov opnar eksplisitt for å registrere fleire likeverdige namneformer. Problemstillinga er heller ikkje drøfta i høringsnotatet som er på høyring. Vanleg praksis er å registrere bokmålsnamnet på eit statsorgan, og dette ligg til grunn for følgjande utsegn i særmerknaden til språklova § 10 andre ledd i Prop. 108 L (2019–2020) side 153: «Føresegna er ikkje til hinder for å registrere eitt hovudnamn i føretaksregistreringa.»

Noregs Mållag ser innføringa av nye lover på feltet som eit godt høve til å ta eit språkpolitisk steg framover og opne for at det i Einingsregisteret kan registrerast fleire likeverdige namneformer på ulike språk.

Vi vil her særleg minne om at språklova i føremålsparagrafen, § 1, i første ledd slår fast at det er eit overordna mål med lova å «fremje likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for dei språka staten har ansvar for». I andre ledd er det vidare slått fast at offentlege organ har eit særleg ansvar for både norsk, medrekna nynorsk og bokmål, samiske språk, dei nasjonale minoritetsspråka (kvensk, romani og romanes) og norsk teiknspråk.

Det er då naturleg at dei statlege registreringsstyresmaktene følgjer opp dette prinsippet ved å opne for at einingar kan registrere fleire likestilte namn på nynorsk, bokmål, samiske språk, kvensk, romanes og romani (og for den saks skuld på norsk teiknspråk, som ikkje er eit skriftspråk).»

Noregs Mållag mener at regelverket for Enhetsregisteret i det minste må åpne for at det kan registreres to eller flere parallelle navn; på nynorsk, bokmål og de andre språkene som er omfattet av formålsparagrafen i språklova. Dette er ifølge Noregs Mållag nødvendig for at staten fullt ut skal kunne etterleve språklova § 10. Noregs Mållag skriver også:

«Vi meiner òg at det i sivilsamfunnet – organisasjonslivet – særleg kan vere eit behov for at organisasjonar, foreiningar og lag av ulike slag kan registrere fleire namneformer. Eit nærliggjande døme er at fleire av dei landsdekkjande politiske partia har vedtektsfesta namneformer på både nynorsk og bokmål. Ein kan òg sjå føre seg at organisasjonar og foreiningar kan ha ønske om å registrere namn på samisk eller eit nasjonalt minoritetsspråk i tillegg til norsk.»

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til at det er foreslått at opplysningen «aktiviteten som enheten skal drive» skal registreres i Enhetsregisteret, og at forskjellen mellom formål og aktivitet er drøftet i høringsnotatet. NHO skriver at for en stor gruppe av registreringsenhetene – aksjeselskapene – har det siden 1. januar 1999 vært et krav at vedtektene skal angi selskapets «virksomhet», i stedet for formål. NHO skriver at det reelle skillet som departementet foreslår derfor ikke er mellom «formål» og «aktivitet», men mellom «virksomhet og aktivitet». NHO skriver at dersom departementet går videre med høringsforslaget, forutsetter det tydelig veiledning om hva forskjellen egentlig går ut på. NHO tror også at det vil være tungvint med aktivitetsangivelse, siden endring av aktivitet utløser plikt til å sende inn melding om det uten ugrunnet opphold. NHO skriver deretter:

«Selv om det [i] denne omgang ikke er foreslått straffesanksjoner ved overtredelse av [e]nhetsregisterloven, er det ikke utelukket at straffelovens regler kan gjelde ved manglende eller uriktige opplysninger til Enhetsregisteret.»

NHO tar også opp forholdet mellom registrering av opplysninger om aktiviteten som hovedenheten skal drive, og registrering av opplysninger om aktivitet som skal drives av underenheter. NHO skriver:

«Etter utkastet § 4-7 skal næringsdrivende enheter, i tillegg til å oppgi «aktiviteten som enheten skal drive» etter § 4-1, registrere «hver enkelt adskilt aktivitet». Dette tilsier at alle adskilte aktiviteter må regnes opp under «aktiviteten som enheten skal drive». Hvis dette er meningen, bør det være tydeligere i § 4-1.»

NHO mener i tillegg at det må være tydeligere hva som menes med «ansvarskapital». NHO viser til at det i høringsnotatet står at dette også omfatter aksjekapital. NHO anser at dette bør stå i lovteksten ettersom aksjeselskaper er en stor gruppe av meldepliktige enheter, og «aksjekapital» er aksjelovens begrep. NHO skriver at også for andre vanlige organisasjonsformer for næringsdrivende, som samvirkeforetak og stiftelser, bør det være tydeligere hva loven sikter til.

Når det gjelder opplysninger om enhetens status og administrative opplysninger om enheten, skriver *Skattedirektoratet* at det bør vurderes å opprette en ny enhetsstatus tilsvarende dagens konkurs, slik at det blir registrert dato for når et konkursbo blir levert tilbake («konkurs avlyst»).

Spørsmål om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret

Dun & Bradstreet Norway AS er av den oppfatning at det vil være svært nyttig for deler av kredittgiverne både å kunne se at en virksomhet har vedtekter, samt at de skal kunne hente ut vedtektene for samtlige enheter. Selskapet viser til at vedtekter kan ha betydning for risikovurdering. Med bakgrunn i dette mener selskapet at det bør innføres krav om at enhetens vedtekter skal registreres i Enhetsregisteret. Selskapet skriver:

«Vi tror ikke at et slikt krav vil medføre en større administrativ byrde da dette er et dokument som må kunne forutsettes at leveres som et elektronisk dokument og mest sannsynlig vil bli levert fra en regnskapsfører eller annen kontaktperson som allikevel skal sende inn annen dokumentasjon i tilknytning til registreringen.»

Frivillighet Norge støtter forslaget om at det ikke skal innføres krav om å registrere vedtekter i Enhetsregisteret. *Frivillighet Norge* skriver:

«Et slikt krav vil medføre en økt administrativ byrde for foreninger. Foreninger som står i Frivillighetsregisteret kan registrere sine vedtekter der, og vi mener at dette er et mer naturlig sted å registrere vedtektene sine for en forening enn Enhetsregisteret.»

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) skriver at de har ingen vesentlige merknader til departementets vurdering om å ikke innføre krav om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret. LNU påpeker at det allerede finnes en frivillig mulighet for registrering av vedtekter i Frivillighetsregisteret. LNU mener at denne ordningen bør kunne forbli frivillig, og forbeholdt Frivillighetsregisteret. LNU mener også at det kan være tidsbesparende om dette forblir på én plattform.

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) er enig i forslaget om at vedtekter ikke skal registreres i Enhetsregisteret. Stiftelsestilsynet skriver at de støtter tiltak som skal gjøre det enklere å være frivillig, og mener at man heller bør vurdere krav om registrering og oppdatering av vedtekter for lag og foreninger som er i Frivillighetsregisteret.

NHO er enig i at det ikke skal være krav om at foreninger mv. registrerer vedtekter og endringer i vedtekter i Enhetsregisteret. *NHO* skriver:

«Hensyntatt Enhetsregisterets formål er det lite som tilsier at det bør innføres en ordning der den potensielt viktigste effekten ser ut til å være at tredjeparter skal få både informasjon og nytte godt av legitimasjonsvirkninger.»

Statistisk sentralbyrå (SSB) skriver at de ikke har behov for at vedtekter registreres i Enhetsregisteret. SSB viser til at de benytter vedtekter i sitt arbeid, men at de henter disse fra registeret de er registrert i via SAKSYS.

Opplysninger om enhetens ledelse

Dun & Bradstreet Norway AS skriver at de er av den oppfatning at så lenge man vurderer samtlige styremedlemmer som en del av enhetens ledelse, bør det også stilles krav om at varamedlemmer registreres i Enhetsregisteret. Selskapet skriver at de er enig i departementets vurdering om at dette ikke vil medføre en vesentlig ekstra administrativ og økonomisk byrde.

Frivillighet Norge er enig i at det å stille krav om at varamedlemmer skal registreres i Enhetsregisteret påfører foreningene økt administrativ byrde. Organisasjonen skriver også:

«Samtidig er varamedlemmer valgt av organisasjonen til å være en del av organisasjonens ledelse og kan delta i styremøter og ha stemmerett ved fravær av faste styremedlemmer. I dag kan varamedlemmer ikke registreres i Enhetsregisteret. *Frivillighet Norge* støtter at det blir mulig å registrere varamedlemmer i Enhetsregisteret.»

NHO stiller seg tvilende til begrunnelsen for og nytten av å registrere varamedlemmer i Enhetsregisteret, når de ikke er registrert i Foretaksregisteret. *NHO* skriver:

«Departementet viser til at de fleste foretakslover opererer med to års tjenestetid. De fleste av disse foretakene vil være registrert i Foretaksregisteret, så den tjenestetiden er lite relevant for spørsmålet her. Hovedbegrunnelsen ser ut til å være at tredjeparter skal kunne skaffe seg opplysninger om hvem som «potensielt kan delta i beslutninger i virksomheten», men det går ikke frem hvorfor tredjeparter har dette behovet – eller hvor stort det er. Styrer treffer dessuten beslutninger som kollektivt organ.»

Registrering av kontaktperson

Digitaliseringsdirektoratet skriver at en rekke organisasjonsformer ikke har plikt til å registrere roller (nøkkelroller) i Enhetsregisteret som gir nødvendig fullmakt til å opptre på vegne av virksomheten, derimot kun plikt til å registrere rollen kontaktperson. Ifølge Digitaliseringsdirektoratet gjelder dette blant annet «norskregistrerte utenlandske foretak (NUF), foreninger/lag/innretninger, andre juridiske enheter, boligbyggelag, kirkelige enheter, samvirkeforetak, statlige enheter, stiftelser, særskilte enheter og verdipapirfond». Digitaliseringsdirektoratet skriver videre:

«I henhold til prinsippet om digitalt førstevalg, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 15a og eForvaltningsforskriften (efvf.) [§ 8], kan forvaltningen som hovedregel benytte elektronisk kommunikasjon når det henvender seg til andre. Virksomheter som er registrert i Enhetsregisteret har ikke adgang til å reservere seg mot elektronisk kommunikasjon fra forvaltningen. Med manglende plikt til å registrere ledende roller

(nøkkelroller) i Enhetsregisteret og det faktum at rollen kontaktperson kun er begrenset til kommunikasjon mellom virksomheten og Enhetsregisteret, vil det påhvile en rekke virksomheter forpliktelser de nødvendigvis ikke kan oppfylle og også hindre dem fra å utøve sine rettigheter i offentlige, digitale tjenester.»

Digitaliseringsdirektoratet ber departementet klargjøre hvordan virksomheter som kun har en kontaktperson registrert i Enhetsregisteret, skal kunne oppfylle sine rettigheter og plikter, herunder i digital dialog med det offentlige, jf. forvaltningsloven § 15 a og eForvaltningsforskriften § 8 og manglende mulighet for virksomheter til å reservere seg.

Dun & Bradstreet Norway AS skriver at de synes at departementet har kommet frem til en god konklusjon når det gjelder registrering av rollen som kontaktperson.

Frivillighet Norge mener at det for enkelte foreninger er en fordel å kunne oppgi en kontaktperson i tillegg til styremedlemmene. Frivillighet Norge mener at denne muligheten bør videreføres.

Opplysninger om signatur og prokura

Dun & Bradstreet Norway AS er enig i konklusjonen i høringsnotatet når det gjelder registrering av opplysninger om signatur og prokura.

NHO skriver at dersom det ikke er mulig for ikke-næringsdrivende foreninger å bli registrert i Foretaksregisteret, er det særlig viktig at signaturrett og prokura kan registreres i Enhetsregisteret.

Stiftelsestilsynet viser til at det følger av prokuraloven § 1 at bare næringsdrivende kan tildele prokurafullmakt. Stiftelsestilsynet skriver at etter det de erfarer så har mange alminnelige stiftelser det samme behovet for å registrere prokura som næringsdrivende stiftelser. Stiftelsestilsynet ber derfor departementet vurdere endring i prokuraloven slik at også alminnelige stiftelser kan få adgang til å registrere dette.

Opplysninger om revisor og regnskapsfører

Amesto AccountHouse AS, *Regnskap Norge* og *Skattedirektoratet* har innvendinger mot innretningen av forslaget til lovbestemmelse som gjelder registrering av opplysninger om regnskapsfører.

Amesto AccountHouse AS mener at avgrensningen når det gjelder registrering av opplysning om regnskapsførere til kun å omhandle årsregnskap som vag, og for mange oppdrag en regnskapsfø-

rer har for sine klienter vil det være helt misvisende. Selskapet skriver:

«Regnskapsførerloven § 1-2 beskriver hva som menes med regnskapsføring, og definisjonen der går langt forbi det å føre årsregnskap i næring. Vi er enige om at virksomheter som kjøper enkeltstående oppdrag som ikke er relatert til regnskapsføring ikke skal plikte (eller ha lov til) å registrere regnskapsfører, men avgrensningen bør være lik i enhetsregisterloven og regnskapsførerloven. På den måten vil alle som benytter en statsautorisert regnskapsfører til å utføre oppgaver som omfattes av regnskapsførerloven, ha plikt til å registrere regnskapsfører på sitt organisasjonsnummer.»

Amesto AccountHouse AS foreslår at bestemmelsen om registrering av opplysning om regnskapsfører får følgende ordlyd:

«Hvis enheten bruker statsautorisert regnskapsfører som skal utføre eller utarbeide plikter som nevnt i regnskapsførerloven § 1-2, første ledd, skal regnskapsførerens foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres.»

Amesto AccountHouse AS skriver at dersom forslaget til ny lovtekst ikke justeres, vil det medføre en realitetsendring fra nåværende lov. Selskapet skriver også at det vil medføre store, administrative konsekvenser med tanke blant annet på rettighetsdelegering i Altinn dersom nåværende forslag forblir uendret i den nye loven.

Regnskap Norge skriver at forslaget til regulering om registrering av opplysning om regnskapsfører innebærer en presisering som i praksis synes å innebære en vesentlig innskrenkning av de situasjonene hvor regnskapsfører skal registreres, sammenlignet med i dag. Regnskap Norge skriver:

«Hensikten med registreringen i gjeldende lovgivning er å oppgi den regnskapsfører som har påtatt seg regnskapsføring i næring for andre, i medhold av regnskapsførerloven. Regnskapsføring er i regnskapsførerloven definert som «utføring av oppdragsgivers plikter etter bokføringsloven og regnskapsloven og utarbeiding av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i bokføringsloven § 3» (jf. regnskapsførerloven § 1-2 første ledd).

I forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-5 nr. 2 er registreringsplikten foreslått knyttet til den

«statsautoriserte regnskapsfører som skal føre enhetens årsregnskap». For andre oppdrag verken «skal eller kan» regnskapsfører registreres. Hensikten med endringen er ifølge høringsnotatet punkt 9.3.2.5 å avgrense mot enkeltstående oppdrag som f.eks. avgivelse av bekreftelser på aksjeinnskudd som utelukkende gjøres opp i penger. Per faktum avskjærer det imidlertid også løpende og varige oppdrag som gjelder autorisasjonspliktig bokføring og utføring av pliktig regnskapsrapportering, jf. nevnte definisjon av regnskapsføring i regnskapsførerloven. Vi oppfatter at det ikke er meningen. Avgrensningen mot enkeltstående oppdrag er det allerede praksis for og kan presiseres ved å gi en tydelig føring i proposisjonen om forståelsen.»

Regnskap Norge skriver at det vil være svært uheldig og i motstrid til den opprinnelige intensjonen med registreringen dersom enhetens eksterne regnskapsfører ikke lenger skal registreres i Enhetsregisteret for de øvrige autorisasjonspliktige oppgavene utenom utarbeidelse av årsregnskap. I tillegg vil begrensningen ifølge Regnskap Norge innebære store praktiske og uheldige konsekvenser i andre sammenhenger, blant annet gjennom tap av automatiske tilgangsstyringer i Altinn og at myndigheter og offentligheten ikke kjenner til om regnskapsforetak er involvert hos enheten. På denne bakgrunn ber Regnskap Norge om at ordlyden i lovforslaget viderefører gjeldende rett ved at registreringsplikten knyttes til regnskapsføringsbegrepet i regnskapsførerloven.

Regnskap Norge viser til at det i høringen er foreslått at regnskapsførers forretningsadresse også skal fremgå, og at det samme er foreslått for revisor. Regnskap Norge skriver at de ikke kan se at det er nødvendig, siden informasjonen er lett tilgjengelig ved oppslag på regnskapsforetaket eller revisjonsforetakets egen foretaksregistrering i Foretaksregisteret. Regnskap Norge foreslår derfor at krav om å registrere forretningsadresse utgår, både for regnskapsfører og revisor.

Skattedirektoratet stiller spørsmål ved om endringen i ordlyden når det gjelder registrering av opplysning om regnskapsfører er vurdert opp mot regnskapsførerloven § 2-2. Skattedirektoratet skriver:

«Dersom det i praksis er regnskapssentral som registreres i Enhetsregisteret bør det vurderes om begrepsbruken i ny ordlyd gjenspeiler det.

Altinn innhenter opplysninger om «regnskapsselskap» fra Enhetsregisteret, og det åpnes for at denne rolle innehaveren kan få rettigheter i Altinn, eller i tjenester som benytter Altinn Autorisasjon. Det er ikke noen nærmere registrering av hvilket oppdrag et regnskaps-selskap skal ha for den enkelte registrerte. Det følger av regnskapsførerloven § 5-2 at det skal være en oppdragsavtale som spesifiserer «hvilke oppgaver som skal utføres, og for hvilken tid oppdraget skal gjelde». Regnskapsførerloven § 5-2 annet ledd regulerer fullmakt, og bestemmelsens tredje ledd åpner for en forskriftsregulering av registrering av fullmakter.

Etter vår vurdering er det, selv med den presisering som foreslås i utkastet, uklart hvilket oppdrag en virksomhets regnskapsselskap har.»

Skattedirektoratet foreslår at det etableres noen sjabloner for hva det enkelte oppdrag omfatter, og at selskapet må velge kategori(er).

Registrering av særlige opplysninger om stat, fylkeskommuner og kommuner

SSB støtter forslaget til bestemmelse som gir hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner, og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet. Om bakgrunnen for dette skriver SSB:

«SSB og Brønnøysundregistrene har gjennomført et arbeid for registrering av offentlig forvaltning i ER. Som en del av dette arbeidet skal regelverk for registrering av stat, fylker og kommuner fastsettes. Når regelverket er klart, er det et ønske at dette fastsettes i forskrift.»

Registrering av opplysninger om underenheter

NHO anser at begrunnelsen for kravet om å registrere underenheter i Enhetsregisteret bør revurderes. *NHO* skriver:

«Det er ikke gitt at begrunnelsen fra 1993 fortsatt står seg. Departementet mener nå bare at opplysninger om underheter er «nyttige» for tredjeparter, men det står ikke noe særlig om hva denne nytten egentlig består i. At det er en fordel for enhetene selv å registrere underen-

heter, burde is[ol]ert sett tilsi en rett, heller enn en plikt, til å registrere underenheter.»

SSB støtter at det tas inn en egen paragraf i ny enhetsregisterlov om registrering av underenheter, og at regelverket for registrering presiseres i forskrift. SSB viser til at en underenhet ikke er en registreringsenhet i seg selv, men regnes som en opplysning om hovedenheten. SSB viser også til at en underenhet heller ikke er en egen juridisk person. SSB ber departementet vurdere om dette bør fremgå av loven.

Registrering av opplysninger om enheter i konsern

Den norske Revisorforening (Revisorforeningen) mener at kravet i enhetsregisterloven om at selskaper som inngår i konsern skal rapportere konsernoversikter bør tas ut. Revisorforeningen begrunner dette med at informasjonen har begrenset verdi fordi den ikke er fullstendig. Revisorforeningen uttaler at denne informasjonen heller bør hentes inn og gjøres tilgjengelig på annen måte. Revisorforeningen skriver om dette:

«Revisorforeningen anbefaler at dette vurderes i lys av det arbeidet som er satt i gang med en konseptvalgutredning i Skatteetaten og Brønnøysundregistrene knyttet til tilgjengeliggjøring av aksjeeierinformasjon for offentlig sektor, opplysningene som skal registreres i det nye registeret over reelle rettighetshavere, den informasjonen om konserntilknytning som rapporteres til Statistisk sentralbyrå og informasjonen som rapporteres til Skatteetaten i skattemeldingen. Opplysninger om eierskap og konserntilknytning er vesentlig informasjon både for myndigheter og allmennheten, men må innhentes én gang for å gjøre belastningen for næringslivet lavest mulig.»

Dun & Bradstreet Norway AS skriver at de opplysningene som i dag er tilgjengelige i Enhetsregisteret om konsern, og spesielt oppdateringen av disse, ikke er bra nok. Selskapet viser til at det i forslaget til forskriftsregulering er foreslått at eventuelle endringer i en konsernstruktur skal skje uten ugrunnet opphold. *Dun & Bradstreet Norway AS* skriver at dette er noe de ser på som et meget godt forslag, og noe som vil kunne være til stor hjelp for å få en god oversikt over selskaper som inngår i et konsern.

NHO skriver at det ikke er så overraskende at meldeplikten om konsern blir oversett. Etter *NHOs* syn er det ikke nærliggende at Enhetsre-

gisteret er et sted for registrering av opplysninger om andre enn enheten selv. *NHO* skriver at man skulle tro at Foretaksregisteret ville være et mer naturlig sted å rapportere opplysningene til, gitt de ulike formålene med de to registrene. *NHO* skriver at «[d]et grunnleggende konsernkriteriet (henvisningen til regnskapsloven mv.) bør gå frem av loven, ettersom mange er vant til å forholde seg til aksjelovens definisjon, som er [en] noe annen».

Stiftelsestilsynet støtter forslaget om en egen paragraf i ny enhetsregisterlov som slår fast at det skal registreres i Enhetsregisteret dersom en norsk juridisk person inngår i et konsern. Det samme gjelder forslaget om at det også skal registreres opplysninger om eierforholdet. *Stiftelsestilsynet* mener at dette er nyttige registeropplysninger. *Stiftelsestilsynet* skriver at det er viktig at kravet blir fulgt opp, slik at registeropplysningene er oppdaterte og fullstendige.

SSB støtter at det utarbeides en ny forskrift om registrering av opplysninger om konsern i Enhetsregisteret. *SSB* skriver at «[d]ette er informasjon som er viktig i *SSBs* arbeid med å vedlikeholde populasjonene (Næringskode og sektorkode) i Bedrifts- og [f]oretaksregisteret og Enhetsregisteret».

12.3.2 Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret

Opplysninger om foretaket

Brønnøysundregistrene viser til at det er foreslått at opplysninger om «ansvarskapital» skal registreres i Foretaksregisteret dersom denne finnes, og at dette ifølge høringsnotatet vil omfatte «aksjekapital, selskapskapital mv.». *Brønnøysundregistrene* viser også til at det i høringsnotatet er vist til at ansvarskapital allerede skal registreres i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 6 bokstav i. *Brønnøysundregistrene* viser til uttalelser i Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 6. Øvrige opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret* der det står at «[o]pplysningen gjelder for de enhetene der ansvarskapital er utgangspunktet for enhetens virksomhet, så som aksjeselskaper, kommandittselskap, stiftelser og statsforetak». *Brønnøysundregistrene* skriver deretter:

«Hva som ligger i begrepet «ansvarskapital» ser etter dette ut til å være knyttet til lovpålagte krav til kapital, altså at kapitalkravet utgjør en forutsetning for etablering av virksomheten. Vi ber departementet klargjøre dette i det videre lovarbeidet.

Dersom «ansvarskapital» må forstås i tråd med uttalelsen i Ot.prp. nr. 11 (1993–1994), vil dette innebære at innskuddskapital i IKS ikke vil være en registreringspliktig opplysning. Det samme vil gjelde for en del andre organisasjonsformer, f.eks. ANS, DA og SA.»

SSB støtter forslaget om å videreføre dagens innsamling av opplysning om selskapskapital innbalt i kommandittselskaper. SSB skriver at dette er opplysninger som potensielt kan benyttes i blant annet SSBs Finansregnskap. SSB har også innspill når det gjelder kapitalforhøyelser hvor innskudd er noe annet enn penger. SSB skriver:

«Kapitalforhøyelser er i dag ikke tilgjengelig som datafil, kun ved manuelle oppslag på brreg.no sin nettside. Det er flere tusen slike kunngjøringer på denne nettsiden. Det er mulig en splitt i typer av kapitalforhøyelser kan være nyttig, men for å kunne bruke dette til statistikkformål må data være tilgjengelig på et format som kan leses inn elektronisk.»

Stiftelsestilsynet støtter forslaget om at stiftelsesdokumentet skal registreres i Foretaksregisteret dersom det finnes. Tilsynet er enig med departementet i at det ikke er forhold som tilsier at det bør stilles ulike krav til registrering av stiftelsesdokumentet for ulike organisasjonsformer.

Opplysninger om rolleinnhavere i foretaket

Stiftelsestilsynet er positiv til forslaget om ikke å videreføre kravet om at observatører skal registreres i Foretaksregisteret.

Opplysninger om prospekter etter verdipapirhandeloven mv.

Finanstilsynet anbefaler at regler om registrering av prospekter i Foretaksregisteret forblir plassert i foretaksregisterloven, og ikke flyttes til verdipapirhandeloven. Finanstilsynet skriver om dette:

«Verdipapirhandeloven kapittel 7 regulerer utsteders plikt til å utarbeide og offentliggjøre prospekt ved offentlig tilbud og opptak til handel av verdipapirer, mens bestemmelsen i ny § 3-8 i foretaksregisterloven omhandler hvilke opplysninger som skal registreres om prospekter. Finanstilsynet anser derfor at ny § 3-8 naturlig hører hjemme sammen med andre bestemmelser om hvilke opplysninger som

skal registreres i foretaksregisteret, i foretaksregisterloven.»

12.4 Departementets vurdering

12.4.1 Innledning

Reglene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er ulikt innrettet. Enhetsregisterloven § 5 til § 7 har bestemmelser om opplysninger som skal registreres om alle enheter i Enhetsregisteret, og opplysninger som skal registreres om enheter hvis de finnes. Foretaksregisterloven kapittel III har derimot separate paragrafer om opplysninger som skal registreres om ulike organisasjonsformer, i tillegg til en paragraf med fellesbestemmelser som gjelder for de fleste foretak (organisasjonsformer) som skal registreres i Foretaksregisteret. Denne forskjellen kan gjøre registerverket lite oversiktlig for brukerne. Departementet viser til at virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret også skal være registrert i Enhetsregisteret. Hensynet til brukervennlighet kan tilsi at reglene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven om hvilke opplysninger som skal registreres innrettes likt, med mindre forskjeller ved Enhetsregisterets og Foretaksregisterets formål og oppgaver, eller andre forhold, tilsier noe annet.

Det er gjort endringer i reglene i foretaksregisterloven og enhetsregisterloven om registrering av opplysninger siden lovene trådte i kraft i henholdsvis 1988 og 1995. Det har imidlertid ikke vært foretatt noen fullstendig revisjon av reglene. Dette gjør at enkelte av opplysningskravene er utdaterte, for eksempel kravet i enhetsregisterloven § 6 om at telefaksnummer skal registreres i Enhetsregisteret. Det er også henvisninger til annet regelverk som er uriktige som følge av lovendringer.

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven stiller krav om at en rekke opplysninger skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Innrapportering av slike opplysninger medfører kostnader for virksomhetene. Det bør derfor gjøres en ny avveining av den samfunnsmessige nytten av de enkelte opplysningskravene sett opp mot kostnadene de medfører, og om dette tilsier at enkelte av de nåværende opplysningskravene bør utgå. Samtidig bør det vurderes om det er behov for å registrere nye typer opplysninger. Også her må det foretas en kost-/nyttevurdering.

Det finnes ulike måter å innrette lovreglene om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på, for eksempel etter type opplysning eller organisasjonsform. Det å innrette reglene etter organisasjonsform kan gjøre regelverket enkelt å finne frem i for aktører som bruker en bestemt organisasjonsform. Ulempen er at visse typer opplysninger, slik som foretaksnavn eller navn og organisasjonsform, er naturlig å registrere for alle organisasjonsformer. Innretning av reglene etter organisasjonsform medfører derfor nødvendigvis at regler må gjentas. En annen ulempe ved en slik innretningsmåte er at det må tas inn nye regler om samme type opplysning dersom nye organisasjonsformer får registreringsplikt. Hensynet til å unngå at lovene svulmer opp taler derfor mot å innrette reglene etter organisasjonsform.

Etter departementets syn er det mest hensiktsmessig å innrette reglene etter type opplysning. For å unngå omfattende paragrafer, foreslår departementet å inndele opplysningskravene i kategorier, som reguleres av ulike paragrafer.

I forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov har kapitlene om hvilke opplysninger som skal registreres i de to registrene den paragrafinndeling som er angitt i tabell 12.1 nedenfor.

Når det gjelder forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-8, foreslår departementet i proposisjonen

kun en forskriftshjemmel til å kunne gi nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner, og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet. Se nærmere punkt 12.4.2.9 om dette forslaget.

I foretaksregisterloven kapittel III brukes i noen tilfeller ulike begreper om samme type opplysning. For eksempel brukes begrepene «[d]agen for stiftelsen av selskapet» i foretaksregisterloven § 3-1 om aksjeselskaper, «[t]idspunktet for opprettelsen» av stiftelser, foreninger og andre innretninger i § 3-6 og «[t]idspunktet for etableringen av foretaket» i § 3-10 om kommunale og fylkeskommunale foretak. Noen av forskjellene skyldes trolig at begrepsbruken i reguleringen av de ulike organisasjonsformene i særlovgivningen er ulik. Det er imidlertid ikke alltid samsvar mellom begrepsbruken i foretaksregisterloven og den enkelte særloven. Som eksempel brukes begrepet «opprettelse» i kommuneloven § 9-1.

Etter departementets syn er det ikke hensiktsmessig å bruke ulike begreper om samme type opplysning. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å bruke samme begrep der dette er egnet. Blant annet foreslås det å bruke «stiftelsesdato» som fellesbegrep.

Tabell 12.1 Inndeling av paragrafer i lovforslagene om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Kapittel 4. Hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret	Kapittel 3. Hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret
§ 4-1 Opplysninger om enheten mv.	§ 3-1 Opplysninger om foretaket
§ 4-2 Opplysninger om enhetens ledelse	§ 3-2 Opplysninger om foretakets ledelse
§ 4-3 Opplysninger om signatur og prokura	§ 3-3 Opplysninger om visse typer foretak
§ 4-4 Hva som skal registreres om den enkelte rolleinnhaver	§ 3-4 Opplysninger om signatur og prokura
§ 4-5 Opplysninger om revisor og regnskapsfører	§ 3-5 Hva som skal registreres om den enkelte rolleinnhaver
§ 4-6 Opplysninger om bostyrer	§ 3-6 Opplysninger om revisor og regnskapsfører
§ 4-7 Opplysninger om underenheter	§ 3-7 Opplysninger om bostyrer
§ 4-8 Særlige opplysninger om stat, fylkeskommuner og kommuner	§ 3-8 Opplysninger om utenlandske foretak
§ 4-9 Opplysninger om konsern	§ 3-9 Opplysninger om prospekter mv.

12.4.2 Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret

12.4.2.1 Generelle opplysninger om enheter

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre nåværende krav til hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret om selve enheten. Det samme gjelder forslaget om å videreføre skillet mellom hvilke opplysninger som alltid skal registreres om enheter, og opplysninger som skal registreres hvis de finnes.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det alltid skal registreres opplysninger om enhetens foretaksnavn eller navn, organisasjonsform og adresse. Dette er grunnleggende opplysninger som identifiserer virksomheter og som derfor fortsatt bør registreres i Enhetsregisteret. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Noregs Mållag viser til at lov 21. mai 2021 nr. 42 om språk (språklova) § 10 andre ledd stiller krav til at statsorgan skal ha navn på både bokmål og nynorsk. Noregs Mållag mener at begge navnene bør registreres i Enhetsregisteret. Noregs Mållag skriver at også andre enheter bør kunne registrere parallelle navn i Enhetsregisteret.

Når det gjelder registrering av navn på statsorganer i Enhetsregisteret, viser departementet til at den nåværende språklova er fra 2021 og trådte i kraft 1. januar 2022. Loven er derfor relativt ny. Som påpekt av Noregs Mållag, følger det av forarbeidene til språklova § 10 andre ledd at bestemmelsen «er ikkje til hinder for å registrere eitt hovudnamn i føretaksregistreringa», jf. Prop. 108 L (2019–2020) kapittel 19 *Til § 10 Offisiell rettskriving for bokmål og nynorsk*. Dette gjelder for registrering av navn på statsorganer i Enhetsregisteret.

Det å åpne for registrering av flere navn på samme statsorgan i Enhetsregisteret eller at andre typer virksomheter skal kunne registrere flere parallelle navn i registeret reiser flere problemstillinger. Dette gjelder blant annet forholdet til legitimasjonsvirkninger av registreringen. I tillegg vil registrering av parallelle navn på samme enhet kunne gjøre det nødvendig med en rekke tekniske tilpasninger i Enhetsregisteret. Kostnader knyttet til dette må eventuelt utredes nærmere. Siden slike forhold ikke er vurdert, gir høringen heller ikke et tilstrekkelig grunnlag for departementet til å foreslå å åpne for at statsorganer eller andre enheter skal kunne registrere flere parallelle navn i Enhetsregisteret.

Etter nåværende regler skal enhetens «[f]ormål (art/bransje)» registreres. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 5. Organisasjonsnummer* står følgende om innholdet i dette kravet:

«Formål» er et lite presist begrep, men det er godt innarbeidet bl.a gjennom praksis i tilknytning til foretaksregisterloven. For om mulig å øke presisjonsnivået er art/bransje føyd til i parantes. Beskrivelsen skal dekke den aktivitet enheten driver. Mange enheter vil ha et overordnet formål men driver med ulike aktiviteter. Som eksempel kan nevnes aksjeselskap som har til formål å drive handel, mens aktiviteten består i å drive en sportsbutikk. Hensynet bak registrering av «formålet» er at man får angitt den virksomhet som utøves. Overordnede og generelle formål er av liten interesse for andre enn enheten selv. Som eksempel på områder der presis angivelse av aktiviteten som drives er nødvendig, er firma- og varemerkekontroll, Statistisk sentralbyrås statistikker over næringsvirksomhet, vurderingen av om det drives merverdiavgiftspliktig virksomhet m.v. Angivelsen av «formålet» bør være så presis at det kan gjennomføres næringsgruppering, foretas vurdering av avgiftsplikt m.v.»

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at registreringskravet endres til «aktiviteten som enheten skal drive». Det vil etter departementets syn stemme bedre med det som er intensjonen med registreringskravet, jf. uttalelsene i lovforarbeidene sitert ovenfor. Å knytte opplysningskravet til aktivitet fremfor formål, gjør det også tydeligere at det ikke er enhetens vedtektsfestede formål som skal registreres. Det kan bidra til at man unngår en potensiell misforståelse hos enhetene og hos andre om hva som skal registreres. Departementet viser her til at det er en rekke enheter som registreres i Enhetsregisteret som ikke har vedtekter.

NHO skriver i sitt høringsinnspill at det vil være tungvint med aktivitetsangivelse, siden endring av aktivitet utløser plikt til å gi melding om det uten ugrunnet opphold. Departementet bemerker at det å fastsette i ny enhetsregisterlov at registreringskravet gjelder opplysningen «aktiviteten som enheten skal drive» ikke innebærer noen realitetsendring, men kun å tydeliggjøre det som er registreringskravet etter nåværende regler og registreringspraksis i Enhetsregisteret. Det vises til omtalen ovenfor. Endringen innebærer dermed ingen endret forpliktelse for enhetene om hva som skal meldes til Enhetsregisteret. Det å registrere aktivi-

tetsangivelse har også betydning i andre sammenhenger. Registrering av opplysningen «aktiviteten som enheten skal drive» utgjør blant annet grunnlag for tildeling av næringskode. Informasjon om hvilke og hvor mange virksomheter som faller innunder ulike næringskoder er viktig for blant annet statistikkformål, herunder for SSBs Bedrifts- og foretaksregister.

Når det gjelder opplysninger som skal registreres om enheten hvis de finnes, opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det skal registreres stiftelsesdato, og norsk representant for utenlandsk foretak. Det samme gjelder forslaget om at det skal registreres opplysninger om antall ansatte, næringskode og institusjonell sektorkode. I tillegg gjelder det forslaget om å videreføre at det kan registreres opplysninger om enhetens telefonnummer og elektroniske adresser. Etter nåværende regler kan enhetens telefaksnummer registreres. Telefaks brukes i liten grad i dag, og telefaksnummer registreres ikke lenger i Enhetsregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om ikke å videreføre at det kan registreres telefaksnummer.

Opplysninger om antall ansatte, næringskode og institusjonell sektorkode innrapporteres ikke til Enhetsregisteret av enhetene selv. Enhetsregisteret mottar opplysninger om antall ansatte fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret til NAV. Se omtalen nedenfor. Næringskoden settes av Enhetsregisteret og Statistisk sentralbyrå på grunnlag av det enhetene melder til Enhetsregisteret om aktiviteten som enheten skal drive, mens institusjonell sektorkode settes av Statistisk sentralbyrå. Departementet har i forslaget til paragraf om hvilke opplysninger som skal registreres om enhetene, skilt ut opplysninger om antall ansatte, næringskode og institusjonell sektorkode i et eget ledd.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at enhetens ansvarskapital skal registreres i Enhetsregisteret. Verken gjeldende enhetsregisterlov eller dens forarbeider definerer entydig hva som er ansvarskapital. I Ot.prp. nr.11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 6. Øvrige opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret* står det:

«Opplysningen gjelder for de enheter der ansvarskapital er utgangspunktet for enhetens virksomhet, så som aksjeselskaper, kommandittselskap, stiftelser og statsforetak.»

Begrepet «ansvarskapital» brukes ikke i selskaps- eller sammenslutningslovgivningen. I slik lovgiv-

ning anvendes begreper som aksjekapital, selskapskapital, grunnkapital og innskuddskapital.

Med ansvarskapital mener departementet kapital som eies av enheten selv, og hvor enheten ikke har en tilbakebetalingsforpliktelse. Hvilke nærmere krav som stilles til ansvarskapitalen, beror på regelverket som regulerer den aktuelle organisasjonsformen.

Nåværende registreringskrav i enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav i er forstått og praktisert slik at det bare skal registreres ansvarskapital i Enhetsregisteret der det i særlovgivningen er stilt krav om at enheten skal ha ansvarskapital. Departementet har tydeliggjort dette i lovforslaget. Eksempler på ansvarskapital som registreres i Enhetsregisteret i dag, og som etter lovforslaget fortsatt skal registreres i Enhetsregisteret, er aksjekapital i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, innskutt bundet selskapskapital i kommandittselskaper, grunnkapital i stiftelser og innskuddskapital i statsforetak. Der enheten etter lovgivningen ikke er pålagt å ha ansvarskapital, skal enhetens eventuelle ansvarskapital ikke registreres. Det betyr blant annet at innskuddskapital i samvirkeforetak og selskapskapital i ansvarlige selskaper (ANS og DA) og interkommunale selskaper ikke skal registreres i Enhetsregisteret. Forslaget innebærer en videreføring av dagens registreringspraksis. Dette betyr at ansvarskapital som skal registreres i Enhetsregisteret tilsvarer bundet innskutt egenkapital, og at lovgivningen stiller krav til at virksomheten skal ha slik kapital. Vern av kreditorenes interesser er et sentralt hensyn bak de lovbestemte kravene til ansvarskapital. I flere av lovene setter blant annet ansvarskapitalen skranker for utdeling av utbytte, se for eksempel aksjeloven § 8-1 og allmennaksjeloven § 8-1.

NHO stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å bruke begrepet «ansvarskapital» i ny enhetsregisterlov, blant annet fordi aksjeselskaper har krav til aksjekapital og fordi de utgjør en stor gruppe registreringsenheter. Etter departementets syn er det mest hensiktsmessig å bruke ett felles samlebegrep i loven som omfatter alle slike typer kapital. Å liste opp alle ulike typer kapital vil kunne medføre at loven svulmer opp, og gjøre regelverket mindre oversiktlig for brukerne. Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget om å videreføre begrepet «ansvarskapital» i ny enhetsregisterlov. Departementet legger til grunn at Brønnøysundregistrene legger ut veiledning på sine nettsider og i sine innrapporteringsløsninger som angir hvilke typer kapital som skal meldes under opplysningen «ansvarskapital».

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn i loven at det skal registreres elektronisk varslingsadresse. Den elektroniske varslingsadressen som registreres, skal være egnet til varsling etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd. *Digitaliseringsdirektoratet* støtter forslaget. Plikten til å registrere slik varslingsadresse i Enhetsregisteret følger i dag av enhetsregisterforskriften § 8a første ledd. Hensikten med å flytte reguleringen til lov er å tydeliggjøre for virksomhetene at det gjelder en slik registreringsplikt.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-1 første til fjerde ledd.

Departementet foreslo i høringsnotatet å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering av opplysninger som nevnt i forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-1 første til fjerde ledd, herunder om fremgangsmåten for å sende inn melding til Enhetsregisteret om elektronisk varslingsadresse og om bruk av varslingsadressen. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet opprettholder høringsforslaget.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-1 femte ledd.

Departementet bemerker at det i høringsnotatet var foreslått forskriftsbestemmelser som skal videreføre nåværende krav i enhetsregisterforskriften § 8a andre og tredje ledd og § 8b. Det vises omtalen av disse bestemmelsene i punkt 12.1.1. Det kom ikke innspill til disse forskriftsforslagene i høringen.

Det følger av enhetsregisterforskriften § 8b første ledd at de elektroniske varslingsadressene som er registrert i Enhetsregisteret bare er tilgjengelige for offentlige myndigheter. Denne reguleringen begrenser innsynsretten i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen plasseres i lovparagrafen i ny enhetsregisterlov om innsynsrett og begrensninger i denne. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-1 første ledd andre punktum og § 9-1 andre ledd andre punktum.

Som nevnt ovenfor foreslår departementet å videreføre nåværende krav om at det skal registreres opplysninger om antall ansatte i Enhetsregisteret, hvis slike opplysninger finnes. Enhetsregisteret mottar slike opplysninger fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret til NAV. Enhetsregisteret får opplysninger om antall

ansatte fra NAV på underenhetsnivå. Enhetsregisteret summerer deretter antall ansatte i underenheter som er knyttet til samme hovedenhet, og tilgjengeliggjør opplysninger om antall på hovedenheten.

Opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret er offentlige, jf. enhetsregisterloven § 22 andre ledd. Dette gjelder også opplysninger om antall ansatte. I enheter med få ansatte kan innsyn i eksakt antall ansatte øke sannsynligheten for at de enkelte ansatte kan identifiseres. Hvis summen av ansatte i hovedenheten blir én til fire, tilgjengeliggjør derfor ikke Enhetsregisteret det eksakte antallet. Enhetsregisteret opplyser i stedet at enheten har «1-4 ansatte». Dette er i tråd med NAVs praksis knyttet til utlevering av opplysninger om antall ansatte. Det har vært vurdert at opplysninger om at en enhet har én til fire ansatte er taushetsbelagte.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at nåværende praksis knyttet til utlevering av opplysninger om antall ansatte i enheter med én til fire ansatte fastsettes i forskrift. Departementet opprettholder av den grunn også forslaget om å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger om antall ansatte.

Se forslaget ny enhetsregisterlov § 9-1 fjerde ledd andre punktum.

Dun & Bradstreet Norway AS har spilt inn at det bør fastsettes i forskrift at kredittopplysningsselskaper som er registrert hos Datatilsynet kan få utlevert opplysninger om eksakt antall ansatte i virksomheter med én til fire ansatte. Departementet vil vurdere innspillet nærmere i forbindelse med fastsettelse av forskriftsreguleringen.

Enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav c stiller krav til registrering av opplysninger om kjønns sammensetning i styret i stiftelser som ikke er registrert i Foretaksregisteret, det vil si alminnelige stiftelser. Bestemmelsen kom inn i enhetsregisterloven ved endringslov 20. desember 2023 nr. 114, og trådte i kraft 1. januar 2024. Etter departementets syn bør spesialregler som kun gjelder en bestemt organisasjonsform ikke stå i ny enhetsregisterlov, men heller plasseres i særloven som regulerer den aktuelle organisasjonsformen. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen i enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav c flyttes til stiftelsesloven. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til stiftelsesloven ny § 27 c, jf. forslaget til ny enhetsregisterlov § 13-3 nr. 1.

12.4.2.2 *Opplysninger om enhetens status og administrative opplysninger om enheten*

Enhetsregisterloven § 6 andre ledd gir registerføreren hjemmel til å registrere opplysninger i Enhetsregisteret som ikke er meldt av enheten selv eller av tilknyttet register. Det følger av bestemmelsen at det skal registreres opplysninger om «enhetens status». Det står også at det kan registreres «opplysninger av administrativ karakter».

Det finnes enkelte føringer i forarbeidene til enhetsregisterloven om hvilke slike opplysninger som skal eller kan registreres. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) *Til § 6. Øvrige opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret* står det:

«Dette kan være statusopplysninger – f.eks. om enheten er meldt oppløst for fusjon, om den er under konkursbehandling o.s.v. Videre vil det være opplysninger om enheten er avgiftspliktig (registrert i Merverdiavgiftsmanntallet) om den er registrert i Foretaksregisteret m.v. (...) Endelig kan det registreres administrative opplysninger som registreringsdatoer, endringsdatoer m.v.»

Registerføreren registrerer i dag en rekke forskjellige opplysninger i Enhetsregisteret om enheters status og opplysninger av administrativ karakter om enhetene med hjemmel i enhetsregisterloven § 6 andre ledd. Eksempler på statusopplysninger som registreres er om enheten er registrert i tilknyttede registre, hvilke tilknyttede registre enheten i så fall er registrert i, dato for sist innsendte årsregnskap til Regnskapsregisteret samt om det er registrert i Konkursregisteret om enheten er under konkursbehandling. Blant opplysninger av administrativ karakter som registreres er foretrukken målform for enheten, dato for registrering i Enhetsregisteret og visse andre offentlige registre samt dato for utsending av pålegg fra Enhetsregisteret til enheten.

Etter departementets syn er nåværende regulering og registreringspraksis ikke optimal. Hensynet til virksomhetenes rettssikkerhet, demokratihensyn og det å ha et brukervennlig og oversiktlig regelverk tilsier at det bør reguleres i lov eller forskrift konkret hvilke opplysninger som skal eller kan registreres i Enhetsregisteret. Lov- eller forskriftsregulering vil både gi virksomhetene bedre informasjon om hvilke opplysninger som registreres om dem i Enhetsregisteret, og tredjeparter bedre informasjon om hvilke opplysninger de kan finne i registeret. Departementet

viser til at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret er offentlige og har legitimasjonsvirkninger. Også dette taler for at det reguleres i lov eller forskrift hvilke opplysninger som skal eller kan registreres om enheters status og hvilke administrative opplysninger som skal eller kan registreres om enhetene.

Opplysninger om status og administrative opplysninger er av teknisk karakter. Departementet foreslår derfor at de nærmere registreringskravene fastsettes i forskrift.

Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift om registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om enhetens status og opplysninger om enheten av administrativ karakter. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Forslaget om å regulere dette i forskrift vil nødvendigvis begrense den fleksibiliteten som registerføreren har hatt frem til nå til, innenfor rammene av enhetsregisterloven § 6 andre ledd, å bestemme hvilke opplysninger som skal eller kan registreres i Enhetsregisteret. Etter departementets syn må likevel hensynet til virksomhetenes rettssikkerhet, demokratihensyn og det å ha et oversiktlig og brukervennlig regelverk veie tynge. Departementet kan heller ikke se at forskriftsregulering nødvendigvis vil skape store problemer. God dialog mellom Brønnøysundregistrene og departementet på dette området vil legge til rette for at det raskt kan foreslås nye eller endrede registreringskrav, eller å fjerne registreringskrav, der det viser seg å være behov for dette. Eventuelle forskriftsforslag vil bli sendt på høring. Det vil gi næringslivet, frivilligheten, offentlige myndigheter og andre mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen. Innspill i slike høringer vil gi et bedre beslutningsgrunnlag og dermed også legge til rette for mest mulig treffsikre registreringskrav.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-1 sjette ledd.

I høringsnotatet foreslo departementet nærmere forskriftsbestemmelser som angir hvilke opplysninger om enhetens status og opplysninger om enheten av administrativ karakter som skal eller kan registreres i Enhetsregisteret. Forslaget var basert på innspill fra Brønnøysundregistrene om hvilke statusopplysninger og administrative opplysninger som registreres i Enhetsregisteret i dag. Det vises til forslaget til forskrift til lov om Enhetsregisteret § 3-1 og § 3-2 i høringsnotatet punkt 24.3. *Skattedirektoratet* har spilt inn at det

bør vurderes å opprette en ny enhetsstatus tilsvarende dagens konkurs, slik at det blir registrert dato for når et konkursbo blir levert tilbake («konkurs avlyst»). Departementet vil vurdere innspillet nærmere i forbindelse med fastsettelse av forskriftsreguleringen.

12.4.2.3 Spørsmål om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret

For virksomheter som etter lov eller ulovfestet rett skal ha vedtekter, spiller vedtektene en viktig rolle. Vedtektene setter grunnleggende rammer for drift og styring av virksomheten. For eksempel vil vedtektsfestet formål eller virksomhet sette rammer for hva virksomheten kan drive med. Vedtektene kan også regulere forholdet mellom ulike organer i virksomheten. Slik informasjon kan ha betydning for tredjeparter som forholder seg til virksomheten. Det kan blant annet gi mulige avtaleparter anledning til å vurdere om en avtale blir inngått innenfor de rammene vedtektene setter, både når det gjelder formål, hvilket organ som har myndighet til å fatte eventuelle beslutninger og hvem som har rett til å inngå avtaler på vegne av virksomheten.

Det er i dag ikke krav om å registrere vedtekter i Enhetsregisteret. Vedtekter skal imidlertid registreres i Foretaksregisteret og i Stiftelsesregisteret, jf. foretaksregisterloven kapittel III og stiftelsesloven § 8. For virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret eller Stiftelsesregisteret, vil dermed vedtektene være registrert i et offentlig register. Per 31. desember 2024 er 1 087 507 virksomheter registrert i Enhetsregisteret. Av disse er 542 712 enten registrert i Foretaksregisteret eller Stiftelsesregisteret i tillegg. I tillegg kan foreninger som er registrert i Frivillighetsregisteret frivillig velge å registrere sine vedtekter der, jf. frivillighetsregisterloven § 6 andre ledd.

Enhver har rett til innsyn i vedtekter som er registrert i Foretaksregisteret, Stiftelsesregisteret og Frivillighetsregisteret, jf. foretaksregisterloven § 8-1, stiftelsesloven § 8 femte ledd som fastsetter at foretaksregisterloven kapittel 8 gjelder tilsvarende for Stiftelsesregisteret, og frivillighetsregisterloven § 16. Vedtekter som er registrert i Foretaksregisteret og Stiftelsesregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. foretaksregisterloven § 10-1, og stiftelsesloven § 8 femte ledd som fastsetter at foretaksregisterloven § 10-1 gjelder tilsvarende for Stiftelsesregisteret. Legitimasjonsvirkningene innebærer at tredjeparter i god tro kan legge til grunn vedtektene som er registrert når de forholder seg til virksomheten. Frivillighets-

registerloven har ikke tilsvarende bestemmelser om legitimasjonsvirkninger av det som er registrert i Frivillighetsregisteret. Foreninger som har vedtekter registrert i Frivillighetsregisteret, skal imidlertid innen rimelig tid melde endringer i vedtektene til Frivillighetsregisteret, jf. frivillighetsregisterloven § 10 andre punktum. Innsyn i vedtekter som er registrert i Frivillighetsregisteret, vil dermed gi tredjeparter en indikasjon på hva som er gjeldende vedtekter for foreningen.

Spørsmålet er om det bør innføres krav om at vedtekter skal registreres i Enhetsregisteret, hvis slike finnes. Det vil si i tilfeller der en virksomhet etter lov eller ulovfestet rett er pålagt å ha vedtekter, eller frivillig har fastsatt vedtekter.

Departementet foreslo i høringsnotatet ikke å innføre krav om at vedtekter skal registreres i Enhetsregisteret. *Frivillighet Norge*, *LNU*, *NHO* og *Stiftelsestilsynet* er enig i forslaget, mens *SSB* skriver at de ikke har behov for at vedtekter registreres i Enhetsregisteret. Av høringsinstansene som har kommentert forslaget, er det bare *Dun & Bradstreet Norway AS* som har spilt inn at det bør være krav om at vedtekter registreres i Enhetsregisteret.

For virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret eller Stiftelsesregisteret, vil ikke et slikt krav ha betydning siden disse allerede er pålagt å registrere vedtektene i de nevnte registrene. Spørsmålet om å innføre krav om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret, der slike vedtekter finnes, vil derfor hovedsakelig ha betydning for virksomheter som ikke skal registreres i Foretaksregisteret eller Stiftelsesregisteret. Mange av disse er små lag og foreninger med begrensede administrative ressurser.

Hensynet til tredjeparter som forholder seg til virksomheten, slik som långivere, taler for å innføre et krav om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret. Departementet viser til at det som er registrert i Enhetsregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. enhetsregisterloven § 24. Registrering vil ikke bare sikre tredjeparter tilgang til vedtektene, men også at tredjeparter i god tro kan legge til grunn de registrerte vedtektene og de rammene disse setter, når de handler med eller på annen måte forholder seg til virksomheten. Registrering av vedtekter kan dermed potensielt bidra til å forhindre at tredjeparter lider tap.

Hensynet til å sikre god registerkvalitet forutsetter at vedtekter ikke bare registreres ved nyregistrering i Enhetsregisteret, men at også eventuelle endringer i vedtektene innrapporteres og registreres. For mindre aktører vil dette kunne medføre en større administrativ byrde. Departe-

mentet viser også til at noen av virksomhetene som er registrert i Enhetsregisteret kan være lukkede foreninger med spesielle formål, for eksempel interesseorganisasjoner for tabubelagte, men ikke ulovlige, forhold. Hvis foreningen ikke ønsker å gjøre allment kjent hva som er vedtektsfestede krav til å være medlem, kan det være tilstrekkelig for å ivareta deres og deres avtaleparters interesser at avtalepartene selv må etterspørre vedtektene.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om ikke å innføre krav om at vedtekter skal registreres i Enhetsregisteret.

12.4.2.4 Opplysninger om enhetens ledelse

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre nåværende krav til registrering av personer med roller som kan sies å inngå i en virksomhets ledelse. Forslaget innebærer at personer i følgende roller i virksomheten skal registreres i Enhetsregisteret, der slike opplysninger finnes; styremedlemmer, daglig leder, forretningsfører, deltakere med ubegrenset ansvar for et selskaps forpliktelser og den fysiske personen som innehar et enkeltpersonforetak (innehaver). Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Om personer kan registreres med ovennevnte roller i Enhetsregisteret, beror på om vedkommende som meldes registrert innehar en rolle som oppfyller lovfestede eller eventuelt ulovfestede kriterier til en slik rolle. Hva virksomheten kaller stillingen (rollen), er ikke avgjørende.

Utfordringer på dette området knytter seg særlig til rollen «daglig leder». For en del organisasjonsformer er ansvaret og myndigheten til daglig leder, herunder myndigheten til å representere virksomheten utad, fastsatt i særloven som regulerer organisasjonsformen. Blant annet følger det av aksjeloven at daglig leder har ansvaret for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet, jf. aksjeloven § 6-14 første ledd. Daglig leder har også myndighet til å representere selskapet utad i saker som inngår i den daglige ledelsen, jf. aksjeloven § 6-32. Lignende bestemmelser finnes blant annet i samvirkelova § 78 første ledd og § 94 og bustadbyggjelagslova § 6-12 første ledd og § 6-29. Å avklare hvem som er daglig leder i slike tilfeller er normalt uproblematisk. For organisasjonsformer hvor det ikke finnes slik lovregulering, for eksempel foreninger, kan det å fastslå hvorvidt noen innehar rollen som «daglig leder» i noen tilfeller være mer utfordrende. Det skyldes særlig at forskjellige organisasjonsformer kan ha svært ulike

karakter, noe som gjør at innholdet, ansvaret og myndigheten til daglig leder-rollen kan variere stort. Der det ikke finnes noen lovregulering av innholdet i daglig leder-rollen, kan det på generelt grunnlag sies at rollen tilsvarer den øverste administrative funksjonen i virksomheten.

I foretaksregisterloven kapittel III stilles det krav om at varamedlemmer til styret skal registreres i Foretaksregisteret. Det er også krav om registrering av varamedlemmer i Stiftelsesregisteret, jf. stiftelsesloven § 8 første ledd bokstav c. Tilsvarende krav finnes ikke i enhetsregisterloven. Bakgrunnen for denne forskjellen er ikke begrunnet nærmere i forarbeidene til enhetsregisterloven, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94).

Spørsmålet er om det bør innføres krav om å registrere varamedlemmer til styret i Enhetsregisteret. *Dun & Bradstreet Norway AS* og *Frivillighet Norge* støtter forslaget i høringsnotatet om at varamedlemmer til styret skal registreres i Enhetsregisteret. *NHO* stiller spørsmål ved begrunnelsen for og nytten av å registrere varamedlemmer i Enhetsregisteret.

For virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret, vil Enhetsregisteret kunne innhente opplysninger om varamedlemmer derfra. På tilsvarende måte vil Enhetsregisteret kunne innhente opplysninger om varamedlemmer i alminnelige stiftelser fra Stiftelsesregisteret. For virksomheter som verken er registrert i Foretaksregisteret eller Stiftelsesregisteret, vil krav om registrering av varamedlemmer i Enhetsregisteret innebære en ny oppgaveplikt, og dermed en administrativ og økonomisk byrde.

For de fleste organisasjonsformer velges styremedlemmer og varamedlemmer av generalforsamlingen, årsmøtet eller tilsvarende organ. Valg av styremedlemmer og varamedlemmer skjer normalt på samme møte. Å innføre krav om registrering av varamedlemmer i Enhetsregisteret, vil derfor normalt ikke innebære en separat ekstra innrapportering for virksomhetene, men innrapporteringen vil omfatte flere opplysninger der det er valgt varamedlemmer i tillegg til styremedlemmer. Ifølge anslag fra Brønnøysundregistrene vil virksomheter som melder varamedlemmer bruke om lag 18 minutter i snitt til selve registreringen. Denne administrative byrden må avveies mot andre forhold.

Dersom et styremedlem er fraværende fra et styremøte, vil varamedlemmet tre inn, og være med på beslutningstakingen som skjer i styremøtet. Kunnskap om hvem som er varamedlemmer kan derfor ha betydning for dem som forholder seg til enheten. En samlet oversikt i Enhetsregisteret over hvem som er styremedlemmer og vara-

medlemmer i en virksomhet, vil etter departementets syn gi bedre registerkvalitet.

Departementet legger også vekt på at innrapportering av opplysninger om eventuelle nye varamedlemmer er en hendelse som normalt ikke vil skje hyppig. I de fleste foretakslovene er hovedregelen om tjenestetid for styremedlemmer og varamedlemmer to år. Å bruke 18 minutter hvert annet år til å melde opplysninger om eventuelle varamedlemmer til Enhetsregisteret kan etter departementets syn ikke anses som en vesentlig byrde.

Samlet er departementets vurdering at hensynet til at tredjeparter skal ha tilgang til opplysninger om hvem som er varamedlemmer, og som dermed potensielt kan delta i beslutninger i virksomheten, veier tyngre enn byrden for virksomhetene knyttet til å innrapportere opplysninger om valgte varamedlemmer til Enhetsregisteret.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om at også varamedlemmer til styret skal registreres i Enhetsregisteret.

Etter foretaksregisterloven § 3-8 første ledd nr. 9 skal det registreres opplysninger om styret og daglig leder dersom det er valgt eller ansatt dette særskilt for virksomheten til et utenlandsk foretak som er registrert i Foretaksregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at tilsvarende krav fastsettes i ny enhetsregisterlov. Departementet viser til at utenlandske foretak som ikke driver næringsvirksomhet, skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register, mens utenlandske foretak uten slik registreringsplikt har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret. Etter departementets syn er det ikke forhold som tilsier ulik regulering mellom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på dette området. Departementet legger vekt på at tredjeparter som forholder seg til utenlandske foretak kan ha behov for å vite hvem som eventuelt er styremedlemmer eller daglig leder i den norske delen av virksomheten, uavhengig av om virksomheten driver næringsvirksomhet eller ikke. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-2 første ledd.

12.4.2.5 Registrering av kontaktperson

Etter nåværende regler må enheter registrere daglig leder, forretningsfører, den enkeltpersonen som er innehaver av et enkeltpersonforetak eller «tilsvarende kontaktperson» for at enheten kan tildeles organisasjonsnummer, jf. enhetsregisterloven § 5 andre ledd bokstav f. Dersom dette er en juridisk person, må det i tillegg oppgis en fysisk

person som kontaktperson, jf. samme bestemmelse. I forarbeidene til enhetsregisterloven står det at «til dette feltet skal det alltid knyttes en fysisk person og dette vil normalt være den som har ansvaret for den daglige drift i virksomheten», jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 5. Organisasjonsnummer.*

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å endre reglene om registrering av kontaktperson i Enhetsregisteret. Forslaget innebærer at det skal registreres en fysisk person som kontaktperson for enheten i Enhetsregisteret, men bare i de tilfellene virksomheten ikke har registrert en rolleinneholder i Enhetsregisteret, eller der alle registrerte rolleinnehavere i virksomheten er juridiske personer. Hensikten med forslaget er å sikre at minst én fysisk person er registrert for hver virksomhet i Enhetsregisteret.

Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene har om lag 135 000 virksomheter registrert en kontaktperson i Enhetsregisteret i tillegg til andre registrerte rolleinnehavere. Det kan tilsi at virksomheter ser det som hensiktsmessig å kunne registrere en kontaktperson. Det kan heller ikke utelukkes at flere virksomheter har registrert en kontaktperson fordi de tror det er en registreringspliktig opplysning.

Departementet har vurdert om virksomheter som har registrert fysiske personer som rolleinnehavere, fortsatt bør ha rett til å registrere en kontaktperson i tillegg. *Frivillighet Norge* mener at det for enkelte foreninger er en fordel å kunne oppgi en kontaktperson i tillegg til styremedlemmene, og at denne muligheten bør videreføres.

For virksomhetene kan dette være en fordel, ved at de selv kan bestemme hvem som skal registreres som kontaktperson, og gjennom registreringen indikere hvem tredjeparter bør kontakte. En kontaktperson er imidlertid ingen formalisert rolle, med tilhørende ansvar og myndighet på samme måte som styremedlemmer, daglig leder, forretningsfører osv. Registrering som kontaktperson i Enhetsregisteret gir ikke vedkommende ansvar og myndighet til å treffe beslutninger for virksomheten eller til å representere virksomheten utad. Å registrere en fysisk person som kontaktperson i Enhetsregisteret, der det finnes andre registrerte rolleinnehavere, kan dermed skape uberettigede forventninger hos tredjeparter om at kontaktpersonen har et visst ansvar og en viss myndighet i og på vegne av virksomheten.

Departementet legger også vekt på at Enhetsregisteret er et grunndataregister. Opplysningene i Enhetsregisteret brukes i stor skala både på tvers av forvaltningen og av private aktører. Dette vil også gjelde opplysning om en kontaktperson.

En person som meldes som kontaktperson overfor Enhetsregisteret, behøver ikke å være den personen virksomheten har forutsatt at skal være kontaktperson overfor andre offentlige registre, eller overfor andre tredjeparter.

Digitaliseringsdirektoratet skriver at en rekke organisasjonsformer ikke har plikt til å registrere roller (nøkkelroller) i Enhetsregisteret som gir nødvendig fullmakt til å opptre på vegne av virksomheten, derimot kun plikt til å registrere rollen kontaktperson. Ifølge *Digitaliseringsdirektoratet* gjelder dette blant annet «norskregistrerte utenlandske foretak (NUF), foreninger/lag/innretninger, andre juridiske enheter, boligbyggelag, kirkelige enheter, samvirkeforetak, statlige enheter, stiftelser, særskilte enheter og verdipapirfond».

Departementet vil bemerke at flere av disse organisasjonsformene etter særlovgivningen har plikt til å ha styre. Dette gjelder blant annet boligbyggelag, samvirkeforetak og stiftelser, jf. bustadbyggjelagslova § 6-1, samvirkelova § 64 og stiftelsesloven § 26. Det gjelder også for forvaltningsselskaper som forvalter verdipapirfond, jf. lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven) § 2-6. Foreninger kan velge om de vil ha styre eller ikke, men mange foreninger velger å ha et styre. Styret er sammenslutningens øverste forvaltningsorgan og representerer sammenslutningen utad og tegner dets firma. Styremedlemmer skal etter nåværende regler registreres i Enhetsregisteret. Departementet foreslår ingen endringer i dette. Departementet har også foreslått å innføre at styret eller daglig leder for den norske delen av et utenlandsk foretak skal registreres i Enhetsregisteret, dersom dette finnes. Omfanget av virksomheter som kun vil være registrert med en kontaktperson i Enhetsregisteret med departementets forslag synes derfor å være langt mindre enn det *Digitaliseringsdirektoratet* indikerer.

Digitaliseringsdirektoratet ber om at det klargjøres hvordan virksomheter som kun har en kontaktperson registrert i Enhetsregisteret, skal kunne oppfylle sine rettigheter og plikter, herunder i digital dialog med det offentlige, jf. forvaltningsloven § 15 a og eForvaltningsforskriften § 8 og manglende mulighet for virksomheter til å reservere seg.

Departementet forstår *Digitaliseringsdirektoratets* innspill slik at de ønsker at det etableres og registreres en rolle i Enhetsregisteret som har myndighet til å opptre på vegne av virksomheter overfor offentlige myndigheter mer generelt, herunder i dialog med det offentlige. Etablering av en slik rolle faller utenfor rammene av dette lovarbei-

det. Etter departementets syn bør det å etablere en slik rolle uansett ikke reguleres i enhetsregisterloven. Etter nåværende regler er det bare roller som følger av annen lovgivning eller av ulovfestet rett, slik som styremedlemmer, daglig leder, forretningsfører, deltaker, signaturberettiget, prokurist osv., som skal registreres i Enhetsregisteret. Slike roller har dermed et annet rettsgrunnlag enn enhetsregisterloven. Slik bør det fortsatt være.

Eneste unntak er «kontaktperson», men for denne er funksjonen som nevnt ovenfor bare å være en kontaktperson overfor Enhetsregisteret der virksomheten ikke har andre registrerte rolleinnhavere. Dette er kommet til uttrykk ved at kontaktpersonens ansvar og oppgaver etter enhetsregisterloven og enhetsregisterforskriften er begrenset til å signere og sende inn meldinger til Enhetsregisteret. Den som er registrert som kontaktperson i Altinn har også tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn. Det er altså behovet for at Enhetsregisteret og virksomheter som er registrert der skal kunne kommunisere med hverandre som gjør det nødvendig at det kan registreres en kontaktperson i Enhetsregisteret. Andre rolleinnhavere som er registrert i Enhetsregisteret, slik som styremedlemmer og daglige ledere, er tillagt myndighet og ansvar også etter annet regelverk. Dette gjelder ikke for kontaktperson som nevnt i enhetsregisterloven.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om at plikten og retten for virksomheter til å registrere kontaktperson i Enhetsregisteret bare skal gjelde der virksomheten ikke har registrert rolleinnhavere i Enhetsregisteret, eller der alle registrerte rolleinnhavere i virksomheten er juridiske personer. *Dun & Bradstreet Norway AS* støtter forslaget.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-2 andre ledd.

12.4.2.6 Opplysninger om signatur og prokura

Etter nåværende regler skal signatur og prokura registreres i Enhetsregisteret, der slike opplysninger finnes, jf. enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav f og g. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at dette videreføres. Departementet legger vekt på at personer med signaturrett eller prokurafullmakt har vid adgang til å inngå avtaler på vegne av virksomheten. Opplysninger om hvem som eventuelt er gitt slike fullmakter for en virksomhet, er etter departementets syn noe som tredjeparter fortsatt bør kunne ha offentlig tilgang til ved at slike opplysninger registreres i Enhetsregisteret.

Når det gjelder registrering av prokura i Enhetsregisteret, følger det uttrykkelig av forarbeidene til enhetsregisterloven at det er prokura etter prokuraloven det siktes til, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 6. Øvrige opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret* der det står:

«Det skal angis den eller de som er gitt prokurafullmakt, jfr lov 21 juni 1985 nr. 80.»

For å tydeliggjøre dette foreslår departementet, i tråd med forslaget i høringsnotatet, å ta inn en henvisning til prokuraloven i lovteksten. Det følger av prokuraloven § 1 at bare næringsdrivende kan tildele prokurafullmakt. Denne tydeliggjøringen gjør ikke endringer i plikten og muligheten til å registrere prokurafullmakt i Enhetsregisteret. Det vil fortsatt bare være næringsdrivende som skal og kan få registrert prokura i Enhetsregisteret.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at det skal registreres dersom det er bestemt at signaturfullmakt eller prokurafullmakt bare kan nyttes av flere i fellesskap. Etter departementets syn bør det ikke åpnes opp for å registrere andre begrensninger i adgangen til eller vilkår for å nytte signaturfullmakt eller prokurafullmakt. *Dun & Bradstreet Norway AS* støtter forslagene. Det kom ikke innvendinger mot forslagene i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-3.

NHO tar i sitt høringsinnspill opp at ikke-næringsdrivende foreninger bør kunne registrere prokura i Enhetsregisteret, mens *Stiftelsestilsynet* har spilt inn at prokuraloven bør endres slik at også alminnelige stiftelser kan få registrert i prokura i Enhetsregisteret. Som nevnt ovenfor følger det av prokuraloven § 1 at bare næringsdrivende kan tildele prokurafullmakt. I tråd med dette er det bare næringsdrivende virksomheter som skal og kan få registrert prokura i Enhetsregisteret. Endring av prokuraloven faller utenfor rammene av dette lovarbeidet, og behandles ikke nærmere i proposisjonen.

12.4.2.7 Hva som skal registreres om den enkelte rolleinnehaver

Enhetsregisterloven § 7 angir hvilke opplysninger som skal registreres om fysiske og juridiske personer som er registrert med roller i Enhetsregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det fastsettes en lignende bestemmelse om dette i ny enhetsregisterlov. Forslaget innebærer at det skal registreres opplysning

ger om navn eller foretaksnavn, fødselsnummer eller d-nummer eller organisasjonsnummer, og adresse. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-4.

12.4.2.8 Opplysninger om revisor, regnskapsfører og bostyrer

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det skal registreres opplysninger om revisor og regnskapsfører i Enhetsregisteret, hvis slike opplysninger finnes. Departementet har med bakgrunn i høringsinnspillene fra *Amesto AccountHouse AS*, *Regnskap Norge* og *Skattedirektoratet* justert lovforslagene noe. Dette for å tilpasse forslagene til dagens registreringspraksis i Enhetsregisteret, samt reguleringen og begrepsbruken i revisorloven og regnskapsførerloven.

Når det gjelder revisor, opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å tydeliggjøre i loven at det skal registreres opplysninger der enheten har revisor som skal revidere årsregnskapet. Det kom ikke innspill til dette forslaget i høringen. Etter nåværende praksis i Enhetsregisteret er det opplysninger om revisjonsforetaket, og ikke revisoren som er utpekt som oppdragsansvarlig revisor, som registreres. «Revisjonsforetak» er i revisorloven § 1-2 andre ledd definert som «revisjonsselskap og statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon eller attestasjon av pliktig bærekraftsrapportering i eget navn». Departementet foreslår at det skal registreres opplysninger om revisjonsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse.

Departementet har merket seg innspillene fra *Amesto AccountHouse AS*, *Regnskap Norge* og *Skattedirektoratet* når det gjelder registrering av regnskapsfører. Departementet ser at forslaget i høringsnotatet om at det er ekstern regnskapsfører som fører årsregnskapet for enheten som skal registreres i Enhetsregisteret, vil bli en for snever regulering. Departementet har derfor revurdert forslaget. Departementet er enig med *Amesto AccountHouse AS* og *Regnskap Norge* i at registreringskravet bør gjelde der regnskapsføreren utfører regnskapsføring som nevnt i regnskapsførerloven § 1-2 første ledd for enheten. Etter den bestemmelsen omfatter regnskapsføring «utføring av oppdragsgivers plikter etter bokføringsloven og regnskapsloven og utarbeiding av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i bokføringsloven § 3». Departementet foreslår derfor at plikten

til å registrere opplysninger om regnskapsfører skal gjelde hvis «enheten bruker ekstern regnskapsfører til å utføre regnskapsføring etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd». Det justerte forslaget vil innebære å videreføre dagens praksis i Enhetsregisteret. Det vil sikre at det også fremover registreres regnskapsførere som gjennomfører løpende og varige oppdrag som gjelder autorisasjonspliktig bokføring og utføring av pliktig regnskapsrapportering. Departementet vurderer at tredjeparter kan ha nytte av å ha tilgang til denne typen opplysning om virksomheter som er registrert i Enhetsregisteret.

Etter nåværende praksis i Enhetsregisteret er det opplysninger om regnskapsforetaket, og ikke den regnskapsføreren som er utpekt som ansvarlig for oppdraget, som registreres i Enhetsregisteret. «Regnskapsforetak» er i regnskapsførerloven § 1-2 fjerde ledd definert som godkjent regnskapselskap og statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn og har registrert enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret. På samme måte som for revisjonsforetak, foreslås det at det skal registreres opplysninger om regnskapsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse.

Forslagene innebærer at revisorer og regnskapsførere som kun påtar seg andre enkeltstående oppdrag for virksomheten, slik som å avgi bekreftelser på aksjeinnskudd etter aksjeloven § 2-18 andre ledd, ikke skal eller kan registreres i Enhetsregisteret.

Regnskap Norge har spilt inn at det ikke bør være nødvendig at revisjonsforetakets og regnskapsforetakets adresse registreres, siden denne informasjonen er lett tilgjengelig ved oppslag på regnskapsforetakets eller revisjonsforetakets egen foretaksregistrering i Foretaksregisteret.

Etter departementets syn er det hensiktsmessig at revisjonsforetakets og regnskapsforetakets adresse fremgår i tilknytning til virksomheten som de gjennomfører revisjon eller regnskapsføring for. Det vil gi tredjeparter direkte kontaktinformasjon til revisjonsforetaket eller regnskapsforetaket hos Enhetsregisteret uten selv å måtte finne frem denne informasjon ved å søke i Foretaksregisteret. Forslaget innebærer ikke at virksomheter som melder opplysninger om revisor og regnskapsfører til Enhetsregisteret selv må rapportere revisjonsforetakets eller regnskapsforetakets forretningsadresse til Enhetsregisteret. Departementet viser til at alle revisjonsforetak og regnskapsforetak skal være registrert i Foretaksregisteret. Det betyr at Enhetsregisteret kan hente slike forretningsadresser direkte fra Fore-

taksregisteret og registrere disse i tilknytning til den aktuelle virksomheten.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn et krav om registrering av opplysninger om bostyrer, der det er oppnevnt bostyrer for virksomheten. Et slikt krav finnes i dag i foretaksregisterloven § 3-7 første ledd nr. 3. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 4-5 og § 4-6.

12.4.2.9 Særlig om registrering av opplysninger om statlige, fylkeskommunale og kommunale virksomheter mv.

Det følger av enhetsregisterloven § 4 første ledd bokstav a at staten, fylkeskommuner og kommuner skal registreres i Enhetsregisteret, hvis slike enheter registreres i et tilknyttet register. Ut over det finnes det ingen særlige regler i enhetsregisterloven og forskrifter til loven om registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om staten, fylkeskommuner og kommuner, eller om statlige, fylkeskommunale eller kommunale virksomheter. Som nevnt i punkt 11.1.1 er regler knyttet til registrering av statlige virksomheter i Enhetsregisteret beskrevet i rundskriv W-01/2019. Rundskrivet beskriver blant annet hvilke statlige virksomheter som skal registreres som hovedenheter med organisasjonsformen «staten» og hvilke statlige virksomheter som registreres med betegnelsen «organisasjonsledd, på nivå 1». Som det også fremgår i punkt 11.1.1 har enkelte statlige virksomheter valgt å registrere flere underliggende enheter med betegnelsen organisasjonsledd, på nivå 2, for å vise organisasjonsstrukturen internt i virksomheten (regioner, avdelinger, seksjoner mv.). Alle fylkeskommuner og kommuner registreres som egne juridiske personer i Enhetsregisteret med organisasjonsformen «fylkeskommune» og «kommune». I tillegg er det noen statlige virksomheter, fylkeskommuner og kommuner som har valgt å registrere organisasjonsledd, på ett eller flere nivåer, mellom den statlige virksomheten (hovedenheten) og underenhetene for å vise den aktuelle organisasjonsstrukturen.

Kommuner, fylkeskommuner og statlige virksomheter har ikke nødvendigvis samme struktur som private virksomheter. For kommuner, fylkeskommuner og departementene har det sammenheng med at deres øverste ledere er politisk valgte. Det er også en administrativ leder. Underliggende virksomheter eller etater kan ha andre administrative ledere, som kan ha samme type ansvar som en daglig leder. Departementet er

også kjent med at det er ulik praksis blant kommuner og departementer når det gjelder hvem som registreres i rollen som «daglig leder». Hvilket ansvar og oppgaver som ligger i ulike lederroller i statlige virksomheter, fylkeskommuner og kommuner kan variere. Det samme gjelder for kommunale og fylkeskommunale virksomheter.

Etter departementets syn kan disse forholdene tilsi at det er behov for å kunne fastsette nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret om staten, fylkeskommuner og kommuner. Det samme gjelder regulering knyttet til tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet. Slike regler kan både gi større forutsigbarhet om hva som skal registreres i Enhetsregisteret, og hvilke opplysninger som allmennheten har offentlig tilgang til.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner, og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet. SSB støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-8.

Departementet foreslo i høringsnotatet ingen nærmere forskriftsregulering basert på den foreslåtte forskriftshjemmelen. Eventuelle forslag til forskriftsbestemmelser vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi statlige, fylkeskommunale og kommunale aktører og andre berørte interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

12.4.3 Registrering av opplysninger om underenheter

Det følger av enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav l at det skal meldes til og registreres i Enhetsregisteret om enheten har «filialer» (underenheter). Det skal i så fall gis opplysninger om disse. Etter enhetsregisterloven § 4 femte ledd kan departementet gi nærmere regler om tildeling av organisasjonsnummer for underenheter og om registrering av underenheter i Enhetsregisteret. Slike regler er fastsatt i enhetsregisterforskriften § 10.

En underenhet er ikke en registreringsenhet i seg selv, men regnes som en opplysning om hovedenheten. En underenhet er heller ikke en

egen juridisk person, men en del av virksomheten til hovedenheten, enten avgrenset av type aktivitet (bransje/næring) eller geografisk beliggenhet. Et praktisk eksempel er «Storkiosken AS», som driver kiosk på flere forskjellige steder. Det skal da, etter angitte kriterier, registreres én underenhet for hvert sted, men det er Storkiosken AS som er registreringsenheten.

Begrunnelsen for kravet om å registrere opplysninger om underenheter i Enhetsregisteret er i hovedsak knyttet til statistikkformål, men det har også vært vektlagt at næringslivet og andre kan ha nytte av tilgang til slike opplysninger. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.4.3 står det:

«Både Statistisk sentralbyrå, Rikstrygdeverket og Skattedirektoratet har behov for å kunne inndelegere registreringsenhetene i underenheter – i administrative enheter og bedriftsenheter. Dette følger bl.a. av internasjonale krav til statistikk som Norge er bundet av. Men også for næringslivet og «publikum» vil det kunne være av stor nytte å få tilgang til opplysninger f.eks. om et avdelingskontors adresse, hvem som leder kontoret m.v.»

NHO anser at begrunnelsen for kravet om å registrere underenheter i Enhetsregisteret bør revurderes. Etter NHOs syn er det ikke gitt at begrunnelsen i lovforarbeidene fortsatt står seg. NHO stiller spørsmål ved om det heller bør være en rett for enheter til å registrere underenheter i Enhetsregisteret.

Opplysninger om underenheter i Enhetsregisteret er fortsatt viktige for statistikkformål. Underenheter tildeles næringskode, jf. enhetsregisterforskriften § 12 andre ledd. På samme måte som for virksomheter (hovedenheter), er opplysninger om hvilke og hvor mange underenheter som faller innunder ulike næringskoder viktige for SSBs arbeid, herunder for Bedrifts- og foretaksregisteret. Opplysninger om underenheter brukes også ved innrapportering til offentlige myndigheter. Blant annet må organisasjonsnummer for underenheter oppgis ved innsending av a-melding⁴ til NAV, SSB og Skatteetaten, dersom virksomheten har ansatte. Videre beregnes arbeidsgiveravgift etter satsen som gjelder i den sonen der arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Hver underenhet

⁴ A-meldingen er en månedlig melding til NAV, SSB og Skatteetaten om inntekt, arbeidsforhold og forskuddstrekk, samt arbeidsgiveravgift og finansskatt for virksomheten. I a-meldingen skal underenheten brukes til å rapportere informasjon om arbeidsforhold, inntekt, fradrag og arbeidsgiveravgift.

utgjør også en egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift. Det er satsen i sonen der underenheten er registrert (adressen til underenheten) som skal benyttes på lønnskostnadene knyttet til denne virksomheten. Registrerte opplysninger om underheter kan også ha betydning ved overdragelse av virksomheter. Dersom en aktivitet som utgjør en egen underenhet, for eksempel en butikk, overdras, vil underenheten bli registrert under enheten som ervervet aktiviteten. Underenheten beholder i slike tilfeller sitt organisasjonsnummer.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det skal registreres opplysninger om underenheter i Enhetsregisteret.

Enhetsregisterforskriften bruker både begrepene «underenhet» og «filial». Det kan stilles spørsmål ved om begrepet «underenhet» er hensiktsmessig, da ordet «enhet» kan gi inntrykk av at underenhetene er å anse som selvstendige registreringsenheter. I dagligtale kan underenhet også forstås som filial eller avdeling. Begrepet «underenhet» kan imidlertid vise at det ikke bare er tale om geografiske beliggenheter, men også hva slags type aktivitet (virksomhet) som drives. Begrepet er også godt innarbeidet. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å videreføre begrepet «underenhet» i ny enhetsregisterlov.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ha en egen paragraf i ny enhetsregisterlov som regulerer plikten til å registrere underenheter i Enhetsregisteret. Hensikten med en egen paragraf er å gjøre reglene om registrering av underenheter mer oversiktlige for brukerne av loven. Etter nåværende regler skal underenheter tildeles et eget organisasjonsnummer, jf. enhetsregisterforskriften § 10 første ledd andre punktum. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at dette fastsettes i loven.

Etter nåværende praksis i Enhetsregisteret skal enheter som er næringsdrivende og offentlig forvaltning, registreres med én eller flere underenheter. Det skal registreres én underenhet for hver enkelt adskilt aktivitet som enheten driver. Enheter som ikke er næringsdrivende eller offentlig forvaltning, skal ha én underenhet hvis enheten har ansatte. Disse kategoriene er basert på internasjonale standarder om statistikk.⁵ Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at de angitte kategoriene fastsettes i paragrafen om underenheter i ny enhetsregisterlov.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny

enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering av underenheter, herunder om hva som regnes som adskilt aktivitet, hvilke opplysninger som skal registreres om underenheter og om registrering av underenheter i andre tilfeller enn de som er nevnt i lovparagrafen. SSB støtter at nærmere regler om registrering av underenheter i Enhetsregisteret fastsettes i forskrift.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-7.

I høringsnotatet foreslo departementet nærmere forskriftsregler om registrering av opplysninger om underenheter i Enhetsregisteret. Se høringsnotatet punkt 9.3.3 og kapittel 4 i forslaget til forskrift til lov om Enhetsregisteret i høringsnotatet punkt 24.3. SSB kom i høringen med innspill til forslagene til forskriftsbestemmelser. Departementet vil vurdere innspillene nærmere i forbindelse med fastsettelse av forskriftsreguleringen.

SSB ba i høringen om at det vurderes om det skal fremgå av ny enhetsregisterlov at en underenhet ikke er en egen registreringsenhet, men regnes som en opplysning om hovedenheten. Etter departementets syn vil dette være en mer teknisk regel som eventuelt passer best i forskrift. Departementet vil vurdere om det er hensiktsmessig med en slik regel i forbindelse med fastsettelse av forskriftsreguleringen om underenheter.

12.4.4 Registrering av opplysninger om enheter som inngår i konsern

Det følger av enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav k at det skal registreres i Enhetsregisteret om enheten «inngår i et konsern eller for øvrig tilhører en gruppe foretak under felles ledelse eller eierskap». Etter enhetsregisterloven § 4 fjerde ledd kan departementet gi nærmere regler om registrering om «[o]verenheter (konsern m.v.)». Nærmere regler om registrering av opplysninger om konsern og foretaksgrupper er fastsatt i enhetsregisterforskriften kapittel 2.

Hva som kreves for å inngå i konsern, varierer i ulik lovgivning. Felles for disse er at et konsern består av ulike juridiske personer. Om et selskap inngår i et konsern eller en gruppe foretak etter enhetsregisterforskriften avhenger av om selskapet har plikt til å utarbeide eller inngå i felles kon-

⁵ Se forordning (EU) 2019/2152 om europeisk næringslivstatistikk, forordning (EØF) 696/93 om de statistiske enheter til observasjon og analyse av produksjonssystemet i Fellesskapet og International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC), Rev.4

serne-regnskap eller felles regnskap, jf. enhetsregisterforskriften § 3.

Høringsinstansene er delt i synet på forslaget om å videreføre krav om registrering av konsernforhold i Enhetsregisteret. *Dun & Bradstreet Norway AS*, *SSB* og *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget. *Revisorforeningen* mener at kravet om konsernrapportering bør utgå. Revisorforeningen begrunner dette med at informasjonen har begrenset verdi fordi den ikke er fullstendig, og uttaler at denne informasjonen heller bør innhentes og gjøres tilgjengelig på annen måte. *NHO* stiller spørsmål ved om ikke Foretaksregisteret vil være et mer naturlig sted å rapportere konsernopplysninger til.

Alle selskaper som inngår i konsern etter enhetsregisterforskriften kapittel 2 skal rapportere dette til Enhetsregisteret. Konsernoversiktene i Enhetsregisteret er offentlig tilgjengelige, og kan bestilles gratis på www.brreg.no. Departementet har innhentet tall fra Skatteetaten, Kartverket og Brønnøysundregistrene som indikerer at rundt 130 000 aksjeselskaper inngår i konsern. Likevel viser tall fra Brønnøysundregistrene fra 2022 at bare 23 464 selskaper hadde registrert i Enhetsregisteret at de inngår i konsern. Per 31. desember 2023 hadde 24 111 selskaper registrert at de inngår i konsern.

Informasjon om eierstrukturer er svært etterspurt i dag. Det gjelder både for kunder, leverandører eller mulige andre avtaleparter, som har interesse av å vite om den de forholder seg til også opererer i eller eies fra utlandet, eller har eierskap i andre enheter. Disse kan også ha interesse av å vite om det er andre enheter som inngår i samme konsern, altså som er underlagt samme direkte eller indirekte kontroll. I tillegg har storsamfunnet interesse av å vite hvilke enheter som er underlagt samme direkte eller indirekte kontroll, og hvordan eierstrukturene er bygget opp. Selv med den lave andelen som rapporterer var det i underkant av 11,2 millioner oppslag i konsernoversiktene i Enhetsregisteret i 2024. Det tilsvarer i snitt mer enn 30 000 oppslag daglig.

Departementet og Brønnøysundregistrene har satt i gang informasjonstiltak for å fremheve meldeplikten.⁶ Per 31. desember 2024 har 26 227 selskaper registrert i Enhetsregisteret at de inngår i konsern. Dersom informasjonstiltakene ikke øker rapporteringsgraden ytterligere, kan det vurderes andre tiltak. Et mulig tiltak er at Enhetsregisteret ber om informasjon fra registrerte virk-

somheter for å kvalitetssikre registrerte opplysninger om disse. Departementet viser her til beskrivelsen i punkt 13.7 om muligheten for Enhetsregisteret til å gi pålegg om innsending av informasjon for å gjennomføre etterkontroll av registrerte opplysninger.

Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet ga i brev av 26. juni 2024 Skatteetaten og Brønnøysundregistrene i oppdrag å utrede konsepter som legger til rette for sikker innrapportering, lagring og deling av opplysninger om eierskap til aksjer. Skatteetatens og Brønnøysundregistrenes konseptvalgutredning ble sendt på høring 20. desember 2024 og hadde høringsfrist 20. mars 2025. Se *Høring – Konseptvalgutredning eierskapsopplysninger aksjer*. Skatteetaten og Brønnøysundregistrene har i utredningen utredet fire konsepter, i tillegg til nullalternativet. Hensikten er å finne alternative måter å gi tilgang til riktige opplysninger om eierskap til aksjer. Bedre oversikt skal gi tryggere og mer effektiv myndighetsutøvelse, og grunnlag for bedre tjenester til foretak og innbyggere, samtidig som det gjør myndighetenes kontroll med foretakene enklere. Utredningen tar opp to hovedproblemer: Manglende tilgang til oppdaterte eierskapsopplysninger for norske selskaper og teknisk utdatert system for aksjonærbeskatning hos Skatteetaten. Tiltaket skal ved eventuell gjennomføring realisere følgende mål:

- Mer effektive prosesser for opplysningspliktige, slik at de lettere kan overholde sine rapporteringsplikter om eierskapsopplysninger.
- Økt kvalitet og mer effektiv forvaltning av eierskapsopplysninger om aksjer, eierstrukturer og konsernforhold.
- Enkel tilgang til og bruk av eierskapsopplysninger for offentlige myndigheter om aksjer, eierstrukturer og konsernforhold.
- Stabil drift og modernisering av aksjebeskatningssystemene for skattemyndighetene.

Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet gjennomfører ekstern kvalitetssikring (KS1) av rapporten våren 2025. Høringssvarene i den saken vil inngå i grunnlaget for ekstern kvalitetssikrers vurdering av konseptene. Videre behandling av saken vil følge kravene i Statens prosjektmodell og eventuelt i den ordinære budsjettprosessen.

Åpenhet om eierforhold, eierstrukturer og maktforhold i næringslivet er fremhevet som en grunnleggende verdi som kjennetegner det norske samfunnet, jf. Ot.prp. nr. 11 (2006–2007) punkt 2.4.5.4. Åpenhet om eierforhold kan gi økt

⁶ Se nyhetssaken Minner om plikten til å registrere konserntilknytning (brreg.no)

tillit til næringslivet og vil øke allmennhetens mulighet til å kontrollere kapitalmarkedene. Åpenhet er også viktig for tilliten mellom kontraktsparter og -motparter, og kan være et viktig ledd i undersøkelsen av mulige samarbeidspartnere, kunder og leverandører. I tillegg er åpenhet viktig for å kunne avdekke ulovlige forhold og hindre økonomisk kriminalitet, og med det styrke konkurransesituasjonen for lovlydige foretak. Gitt det store antall selskaper som inngår i konsern, er denne informasjonen alene en vesentlig kilde til kunnskap om eierforhold. Informasjon om konserntilknytning er derved et viktig datagrunnlag for både myndigheter og allmenheten. Departementet deler vurderingen av at dagens register er mangelfullt, men legger til grunn at kvaliteten gradvis forbedres og ved det at informasjonsverdien øker.

Etter departementets syn bør derfor ordningen med konsernrapportering til Enhetsregisteret videreføres inntil en løsning som kan erstatte dagens ordning på en tilfredsstillende måte eventuelt er på plass. Departementet bemerker i den forbindelse at den informasjonen som ligger i registeret vil inngå i et eventuelt fremtidig eierregister. Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det skal være krav om å rapportere og registrere opplysninger om konsernforhold i Enhetsregisteret.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om ikke å videreføre bruken av ordet «overenhet». Det er ikke et innarbeidet begrep, og brukes i svært liten grad. I tillegg er det uklart hva som ligger i begrepet, og i lys av bruken av ordet «underenhet» kan begrepet indikere en annen tilknytning til registreringsenheten enn det som er tilfellet.

Nåværende regler stiller også krav om registrering av opplysninger om hvorvidt enheten tilhører en foretaksgruppe under felles ledelse eller eierskap. Ifølge Brønnøysundregistrene er det ikke registrert noen foretak med tilknytning til foretaksgruppe. For å bidra til så få uklarheter som mulig ved konsernrapporteringen, opprettholder departementet derfor forslaget i høringsnotatet om ikke å videreføre dette kravet.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en egen paragraf i ny enhetsregisterlov som fastslår at det skal registreres i Enhetsregisteret dersom en norsk juridisk person inngår i et konsern. Hensikten med en egen paragraf om dette er å tydeliggjøre plikten til å melde konsernopplysninger til Enhetsregisteret. Departementet opprettholder også forslaget om at det i

så fall registreres opplysninger om eierforholdet. Samme krav følger i dag av enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav l.

Departementet foreslo i høringsnotat at de nærmere reglene om plikten til å melde konsernopplysninger fastsettes i forskrift. Reglene om konsernrapportering gjelder bare for enheter som inngår i konsern. Reglene vil dessuten være detaljerte og av teknisk karakter. Begge disse forholdene taler etter departementets syn for at de nærmere reglene fastsettes i forskrift. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering av opplysninger om konsern, herunder om hva som skal anses som konsern og hvilke opplysninger som skal registreres om enheter som inngår i konsern.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-9.

I høringsnotatet foreslo departementet en egen forskrift om registrering av opplysninger om konsern i Enhetsregisteret. Se høringsnotatet punkt 9.3.4 og 24.5. *Brønnøysundregistrene, NHO* og *SSB* kom i høringen med innspill til forskriftsforslaget. Departementet vil vurdere innspillene nærmere i forbindelse med fastsettelse av forskriften.

Tilgang til opplysninger om konsern berøres også av EU-regelverk. Den 19. desember 2024 ble direktiv (EU) 2025/25 om ytterligere utvidelse og oppgradering av bruken av digitale verktøy og prosesser innen selskapsretten vedtatt i EU. Dette direktivet gjør endringer i direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). I fortalen til direktiv (EU) 2025/25 er viktigheten av åpenhet om konsernforhold påpekt. I fortalen avsnitt 18 står det:

«Shareholders, potential investors, creditors, authorities, employees and civil society associations have a legitimate interest in having access to information related to the structure of the group to which a company belongs. Information about groups of companies is important to promote transparency and enhance trust in the business environment, as well as to contribute to the effective detection of fraudulent or abusive schemes that could affect public revenues and the credibility of the internal market. Therefore, information about group structures should be publicly available through the system of interconnection of registers for both domestic and cross-border groups of companies.»

I direktivet artikkel 19b er det regler om at nærmere angitt informasjon om konsern skal gjøres gratis tilgjengelig gjennom registersammenkoblingssystemet BRIS. Dersom direktivet vurderes som EØS-relevant, vil det bli vurdert nærmere hvordan reglene kan gjennomføres i norsk rett på en hensiktsmessig måte. Eventuelle forslag til regler vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

12.4.5 Opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret

12.4.5.1 Generelle opplysninger om foretak

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre nåværende krav til hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret om selve foretaket. Det foreslås et skille mellom opplysninger som alltid skal registreres om foretak, og opplysninger som skal registreres hvis de finnes.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det alltid skal registreres opplysninger om foretakets foretaksnavn eller navn, organisasjonsform og forretningsadresse. Dette er grunnleggende opplysninger som identifiserer virksomheter og som derfor fortsatt bør registreres i Foretaksregisteret. Departementet opprettholder også forslaget om at foretakets formål eller virksomhet slik det fremkommer av vedtekter eller selskapsavtale alltid skal registreres. Etter departementets syn er slike opplysninger særlig relevante for tredjeparter, fordi de setter rammer for hvilken type aktivitet foretaket kan drive. For enkeltpersonforetak som registreres i Foretaksregisteret opprettholder departementet forslaget om at den næringsvirksomhet som skal drives, skal registreres.

Visse opplysninger mv. foreslår departementet, i tråd med høringsnotatet, at skal registreres i Foretaksregisteret hvis de finnes. Dette omfatter vedtekter, stiftelsesdato og stiftelsesdokument. Det at slike opplysninger mv. skal registreres «hvis de finnes», innebærer blant annet at vedtekter skal registreres både der foretaket er pålagt å ha vedtekter og der foretaket frivillig har valgt å fastsette vedtekter. For organisasjonsformer som har vedtekter, skal disse registreres i Foretaksregisteret i dag. Det samme gjelder stiftelsesdato. For disse opplysningene innebærer forslaget å videreføre gjeldende rett.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at ansvarskapital skal registreres i Foretaksregisteret. Ansvarskapital

skal etter nåværende regler registreres i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav f. Foretaksregisteret vil derfor kunne innhente opplysningen om ansvarskapital fra Enhetsregisteret. Å innføre krav om å registrere ansvarskapital i Foretaksregisteret, vil derfor ikke medføre en ny rapporteringsoppgave for foretakene.

Brønnøysundregistrene viser til uttalelser i lovforarbeidene til enhetsregisterloven om begrepet ansvarskapital, og stiller spørsmål ved om det å bruke samme begrep i ny foretaksregisterlov også vil omfatte innskuddskapital i interkommunale selskaper og i enkelte andre typer organisasjonsformer slik som ansvarlige selskaper, selskaper med delt ansvar og samvirkeforetak. Departementet viser til punkt 12.4.2.1, hvor det er foreslått å videreføre at ansvarskapital bare skal registreres i Enhetsregisteret der det i særlovgivningen er stilt krav om at enheten skal ha ansvarskapital. Departementet foreslår at det samme skal gjelde for Foretaksregisteret. Eksempler på ansvarskapital som registreres i Enhetsregisteret i dag, og som etter lovforslagene skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er aksjekapital i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, innskutt bundet selskapskapital i kommandittselskaper, grunnkapital i stiftelser og innskuddskapital i statsforetak. Der foretaket etter lovgivningen ikke er pålagt å ha ansvarskapital, skal foretakets eventuelle ansvarskapital ikke registreres. Det betyr blant annet at innskuddskapital i samvirkeforetak og selskapskapital i ansvarlige selskaper (ANS og DA) og interkommunale selskaper ikke skal registreres i Foretaksregisteret.

Når det gjelder stiftelsesdokumentet, skal dette etter nåværende regler registreres i Foretaksregisteret for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, jf. foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 1 og § 3-1 a nr. 1. Det er ikke stilt krav i foretaksregisterloven om å registrere stiftelsesdokument for andre organisasjonsformer som har dette. Det følger imidlertid av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav a at kopi av stiftelsesdokument skal følge som vedlegg til melding om nyregistrering til Foretaksregisteret for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, samvirkeforetak og andre foretak med begrenset ansvar, foreninger og andre innretninger. Etter departementets syn er det ikke forhold som tilsier at det bør stilles ulike krav for å registrere stiftelsesdokument i Foretaksregisteret for ulike organisasjonsformer. Departementet opprettholder derfor forslaget om at stiftelsesdokument skal registreres hvis det finnes. *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-1.

Ansvarlige selskaper og kommandittselskaper skal etter nåværende regler ikke registrere selvselskapsavtalen i Foretaksregisteret. Foretaksregisterloven § 3-3 og § 3-4 stiller imidlertid krav om at slike selskaper skal registrere selskapets formål og ansvarskapital i Foretaksregisteret. Selskapsavtalen vil, ved siden av selskapsloven, være styrende for hvordan selskapet kan drives og organiseres. Dette er likt som for vedtekter i andre organisasjonsformer. Vedtekter har imidlertid lang tradisjon for å være et «offentlig» dokument, som allmenheten har rett til å se. Det samme gjelder ikke for selskapsavtaler. Selskapsavtaler kan også inneholde informasjon som må anses å være av mer forretningssensitiv karakter. Det er her også et skille mellom vedtekter og selskapsavtaler ved at vedtekter normalt er styringsdokument i organisasjonsformer der ingen har ubegrenset ansvar for foretakets forpliktelser, for eksempel i aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, samvirkeforetak, foreninger og stiftelser. I slike tilfeller er det viktig at omverden kan få innsikt i hva som står i vedtektene, og dermed få innsikt i hvilke rammer som gjelder for foretakets drift og organisasjon. Det samme gjelder ikke for ansvarlige selskaper og kommandittselskaper, der deltakerne har ansvar for selskapets forpliktelser.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om ikke å innføre krav om registrering av selskapsavtaler i Foretaksregisteret. *NHO* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

12.4.5.2 Opplysninger om visse typer foretak

Foretaksregisterloven kapittel III stiller krav om at det skal registreres bestemte opplysninger om visse typer organisasjonsformer. Det er her snakk om opplysninger som ikke er av generell karakter. Det vil si opplysninger som ikke gjelder for andre organisasjonsformer og som heller ikke dekkes av forslagene til ny foretaksregisterlov § 3-1 og § 3-2. De særskilte opplysningskravene gjelder for foretak hvor deltakerne har et ubegrenset ansvar for foretakets samlede forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør foretakets samlede forpliktelser, det vil si ansvarlige selskaper, partrederier etter sjøloven kapittel 5, interkommunale selskaper og europeiske økonomiske foretaksgrupper. Det er også særskilte opplysningskrav for kommandittselskaper, helseforetak, europeiske selskaper, europeiske samvirkeforetak og enkeltpersonforetak.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å samle disse særskilte opplysningskravene i en egen paragraf.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-3.

Departementet finner grunn til å kommentere et par forhold ved forslaget.

Det følger av gjeldende foretaksregisterlov § 3-10 nr. 4 at for kommunalt og fylkeskommunalt foretak skal Foretaksregisteret inneholde opplysninger om «[h]vilken kommune eller fylkeskommune foretaket er en del av». Departementet har i punkt 12.4.5.1 foreslått å videreføre at foretakets foretaksnavn skal registreres i Foretaksregisteret. Det følger av foretaksnavneloven § 2-2 trettende ledd andre punktum at foretaksnavn for kommunalt og fylkeskommunalt foretak «skal også inneholde en angivelse av hvilken kommune eller fylkeskommune foretaket er en del av». Registrering av foretaksnavnet til slike foretak vil dermed sikre at tredjeparter får tilgang til opplysninger om hvilken kommune eller fylkeskommune som foretaket er en del av. Det er derfor ikke nødvendig å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 3-10 første ledd nr. 4 nevnt ovenfor. Det kom ikke innspill til dette i høringen.

Foretaksregisterloven § 3-3 har regler om registrering i Foretaksregisteret av opplysninger om kommandittselskaper. Ifølge § 3-3 nr. 5 skal det registreres opplysninger om selskapskapitalen og hvor mye av den som er innbetalt. Det skal også registreres opplysninger om selskapets kommandittister, deres innskuddsforpliktelse og hvor mye hver enkelt har innbetalt, jf. § 3-3 nr. 6.

Departementet har i punkt 12.4.5.1 foreslått at det skal registreres opplysninger om foretakets ansvarskapital, jf. forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-1 andre ledd bokstav d. Dette vil også omfatte opplysninger om selskapskapitalen i kommandittselskaper. De øvrige opplysningskravene i foretaksregisterloven § 3-3 nr. 5 og 6 er foreslått videreført i forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-3 andre ledd. Dette innebærer at det fortsatt skal være krav til å registrere opplysninger om hvor mye av selskapskapitalen som er innbetalt i kommandittselskaper og hvor mye hver enkelt kommandittist har innbetalt av sin innskuddsforpliktelse. *SSB* støtter forslaget om å videreføre dagens innsamling av opplysninger om selskapskapital innbetalt i kommandittselskaper, og skriver at dette er opplysninger som potensielt kan benyttes blant annet i *SSBs* Finansregnskap. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Foretaksregisterloven § 3-8 har regler om hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret om utenlandske foretak. Departe-

mentet er ikke kjent med forhold som tilsier at reglene bør endres. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Det foreslås enkelte redaksjonelle og språklige justeringer for å gjøre reglene enklere å lese og forstå.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-8.

12.4.5.3 Opplysninger om foretakets ledelse

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre nåværende krav om å registrere personer med roller som kan sies å inngå i en virksomhets ledelse. Forslaget innebærer at personer med følgende roller i virksomheten skal registreres i Foretaksregisteret, hvis slike opplysninger finnes; styremedlemmer, hvem som er styrets leder, varamedlemmer og daglig leder. For styremedlemmer og varamedlemmer foreslås det også å videreføre kravet til at skal det registreres om disse er valgt av og blant de ansatte. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-2 første og fjerde ledd.

Det følger av kommuneloven § 9-5 at kommunale foretak og fylkeskommunale foretak skal ha nestleder i styret. Etter foretaksregisterloven § 3-10 nr. 2 skal det registreres i Foretaksregisteret hvem som er nestleder i styret i slike foretak. Departementet foreslo i høringsnotatet å videreføre dette registreringskravet. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Det finnes enkelte andre organisasjonsformer og særlovselskaper som er lovpålagt å ha nestleder i styret. Dette gjelder:

- helseforetak og regionale helseforetak, jf. lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 21 fjerde ledd
- interkommunale selskaper, jf. lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven) § 10
- statsforetak, jf. lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak (statsforetaksloven) § 19 fjerde ledd⁷
- Aktieselskapet Vinmonopolet AS, jf. lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet AS § 5 første ledd
- Finnmarkseiendommen, jf. Finnmarksloven § 7 sjettede ledd

- Folketrygdfondet, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet § 8 femte ledd
- Innovasjon Norge, jf. lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge § 14 fjerde ledd
- Statens finansfond, jf. lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond § 3 andre ledd.

Etter departementets syn bør det registreres i Foretaksregisteret hvem som er nestleder i styret, der foretaket er lovpålagt å ha en slik rolle. Departementet foreslår å ta inn en bestemmelse om dette i ny foretaksregisterlov. Det vil sikre at foretak med samme lovpålagte rolle i styret likebehandles. Departementet ser ikke grunner til at det skal være ulik regulering her. Ifølge opplysninger fra Brønnøysundregistrene registrerer Foretaksregisteret allerede i dag hvem som er nestleder i styret i foretak der denne rollen er lovpålagt. Å lovfeste et slik registreringskrav vil derfor i realiteten ikke innebære en ny rapporteringsoppgave for foretakene. Etter hva departementet er kjent med, er det tilfeller der foretak utpeker nestleder i styret hvor særlovgivningen ikke pålegger en slik rolle. Der foretakene selv har valgt å utpeke en nestleder, vil dennes funksjon og myndighet kunne variere betydelig. Registrering av slike selvvalgte roller vil derfor kunne gi et feilaktig inntrykk av deres funksjon og myndighet. Det samme kan sies om for eksempel rollen kasserer i foreninger, hvor dennes myndighet vil bero på foreningens egne regler. Der det ikke fremkommer av særlovgivningen at foretaket skal ha nestleder i styret, er det departementets vurdering at nestleder ikke skal registreres selv om foretaket har utpekt en nestleder.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-2 andre ledd.

Foretaksregisterloven kapittel III har flere bestemmelser som fastsetter at det skal registreres om foretaket er underlagt krav til kjønns sammensetning i styret etter ulike bestemmelser særlovgivningen. Eksempler på dette er foretaksregisterloven § 3-1 andre ledd, § 3-2 andre ledd, § 3-4 første til tredje ledd og § 3-9 første ledd nr. 7. Etter departementets syn er en slik reguleringsmåte uhensiktsmessig. Blant annet bidrar det til at lovverket svulmer opp. Krav til kjønns sammensetning i styret følger ikke av foretaksregisterloven, men av annen lovgivning. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en generell bestemmelse som fastsetter at det skal registreres om foretaket er underlagt lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret. Etter forslaget skal registeret i så fall inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamed-

⁷ Stortinget vedtok 1. april 2025 lov om statsforetak (statsforetakslova), som skal erstatte statsforetaksloven av 1991, jf. Prop. 44 L (2024–2025). Den nye loven viderefører ikke gjeldende krav om at statsforetak skal ha nestleder i styret.

lemmenes kjønn. Forslaget innebærer ikke en realitetsendring, kun en justering av innretningen av reguleringen av hva som skal registreres i Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-2 tredje ledd.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at det skal registreres hvem som er deltakere i «ansvarlige selskaper», hvem som er komplementarer og kommandittister i kommandittselskaper, samt hvem som er den fysiske personen som innehar et enkeltpersonforetak (innehaveren). Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-3 første, andre og sjette ledd.

Etter nåværende regler skal det for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, kommandittselskaper og stiftelser registreres i Foretaksregisteret om det er valgt observatører, jf. foretaksregisterloven § 3-1, § 3-1 a, § 3-3 og § 3-6. Observatører deltar i den alminnelige styrebehandlingen, og har møte- og talerett i styremøtene. Observatører har derimot ikke stemmerett. De teller heller ikke med når det gjelder regler om beslutningsdyktighet, flertallskrav mv. i styret.

Det kan ha betydning for tredjeparter å vite hvem som er observatører, fordi observatørene får innsikt i det som skjer på styremøtene. Siden observatører har møte- og talerett, kan de også påvirke styremedlemmene før styret treffer beslutninger. Departementet legger samtidig vekt på at observatører ikke har stemmerett, og dermed heller ikke noen formell beslutningsmyndighet. Observatører kan dermed heller ikke holdes ansvarlig for beslutninger som styret treffer. Departementet legger også vekt på at andre aktører enn de som er observatører kan ha tett dialog med styret, og dermed påvirke hvilke beslutninger som styret treffer eller få informasjon om styrebeslutninger, uten at det er krav om at slike andre aktører registreres i Foretaksregisteret. Etter departementets syn overstiger ikke nytten som registrering av observatører i Foretaksregisteret gir, den kostnaden som innrapportering av valgte observatører medfører for foretakene.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om ikke å videreføre krav om at observatører skal registreres i Foretaksregisteret. *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

12.4.5.4 Opplysninger om signatur og prokura

Etter nåværende regler skal signatur og prokura registreres i Foretaksregisteret der slike opplysninger finnes. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at dette videreføres. Departementet legger vekt på at personer med signaturrett eller prokurafullmakt har vid adgang til å inngå avtaler på vegne av virksomheten. Opplysninger om hvem som eventuelt er gitt slike fullmakter for en virksomhet er etter departementets syn noe som tredjeparter fortsatt bør kunne ha offentlig tilgang til gjennom registrering i Foretaksregisteret.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at det skal registreres dersom det er bestemt at signaturfullmakt eller prokurafullmakt bare kan nyttes av flere i fellesskap. Etter departementets syn bør det ikke åpnes opp for å registrere andre begrensninger i adgangen til eller vilkår for å benytte signaturfullmakt eller prokurafullmakt.

Det kom ikke innspill til disse forslagene i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-4.

12.4.5.5 Hva som skal registreres om den enkelte rolleinnehaver

Foretaksregisterloven § 3-7 andre ledd angir hvilke opplysninger som skal registreres om fysiske og juridiske personer som er registrert med roller i Foretaksregisteret. Departementet foreslår en lignende bestemmelse om dette i forslaget til ny foretaksregisterlov. Forslaget innebærer at det skal det registreres opplysninger om navn eller foretaksnavn, fødselsnummer eller d-nummer eller organisasjonsnummer, og adresse. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-5.

12.4.5.6 Opplysninger om revisor, regnskapsfører og bostyrer

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre kravet i foretaksregisterloven § 3-7 første ledd nr. 2 til registrering av revisor der foretaket har dette. Det samme gjelder kravet om at det skal registreres dersom et aksjeselskap har fravalgt revisjon av årsregnskapet, jf. foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 9. Det gjelder også kravet om å registrere bostyrer, der bostyrer blir oppnevnt i foretaket, jf. foretaksregisterloven § 3-7 første ledd nr. 3. Slike opplysninger er det etter departementets syn fortsatt

hensiktsmessig at tredjeparter kan gjøres kjent med gjennom registreringen i Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til forslagene i høringen.

Når det gjelder revisor, opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å tydeliggjøre i ny foretaksregisterlov at det bare er revisor som skal revidere årsregnskapet som skal registreres. Dette vil være i tråd med intensjonen med nåværende registreringskrav og praksis i Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Forslaget innebærer at revisorer som kun påtar seg andre enkeltstående oppdrag for foretaket, slik som å avgi bekreftelser på aksjeinnskudd eller andre bekreftelser etter aksjeloven og allmennaksjeloven, ikke skal eller kan registreres.

Etter nåværende praksis i Foretaksregisteret er det opplysninger om revisjonsforetaket, og ikke revisoren som er utpekt som oppdragsansvarlig revisor, som registreres. «Revisjonsforetak» er i revisorloven § 1-2 andre ledd definert som «revisjonsselskap og statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon eller attestasjon av pliktig bærekraftsrapportering i eget navn». Departementet foreslår at det skal registreres opplysninger om revisjonsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse. Dette vil samsvare med det som foreslås i ny enhetsregisterlov. Se punkt 12.4.2.8.

Foretaksregisterloven stiller i motsetning til enhetsregisterloven ikke krav om registrering av regnskapsfører. En rekke foretak med registreringsplikt i Foretaksregisteret har ikke revisjonsplikt, fordi de faller under terskelverdiene for revisjonsplikt i revisorloven § 2-1. Aksjeselskaper har dessuten adgang til å fravelge revisjon av årsregnskapet dersom vilkårene i aksjeloven § 7-6 er oppfylt. Mange foretak som ikke har revisor, benytter ekstern regnskapsfører til å føre årsregnskapet og til å foreta andre løpende og varige oppdrag som gjelder autorisasjonspliktig bokføring og utføring av pliktig regnskapsrapportering. Det kan gi en ekstra sikkerhet for at dette gjøres korrekt, og dermed være en nyttig opplysning for kreditorer og andre tredjeparter som forholder seg til foretaket.

Foretak som er registrert i Foretaksregisteret, skal også være registrert i Enhetsregisteret. Dette er en konsekvens av at Foretaksregisteret er et tilknyttet register til Enhetsregisteret. Foretak som er registrert i Foretaksregisteret er i dag underlagt kravet om å registrere regnskapsfører i Enhetsregisteret. Foretaksregisteret vil dermed kunne innhente slike opplysninger fra Enhetsregisteret. Å innføre et krav om registrering av regn-

skapsfører i Foretaksregisteret vil dermed ikke medføre en ekstra byrde for disse. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at regnskapsfører skal registreres i Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot dette i høringen.

Departementet har i punkt 12.4.2.8 foreslått at virksomheter skal registrere opplysninger om regnskapsfører i Enhetsregisteret hvis virksomheten «bruker ekstern regnskapsfører til å utføre regnskapsføring etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd». Det er også foreslått at det skal registreres opplysninger om regnskapsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse. Departementet foreslår at samme regulering tas inn i ny foretaksregisterlov. Departementet ser ikke grunner til at reguleringen på dette området bør være ulik i de to lovene. Forslaget innebærer at regnskapsførere som kun påtar seg enkeltstående oppdrag for virksomheten, slik som å avgi bekreftelser på aksjeinnskudd etter aksjeloven § 2-18 andre ledd, ikke skal eller kan registreres i Foretaksregisteret.

Se forslagene til ny foretaksregisterlov § 3-6 og § 3-7.

12.4.5.7 Registrering av visse opplysninger ved melding om kapitalforhøyelse mv.

Det følger av foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 8 og § 3-1 a nr. 9 at det for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper skal registreres i Foretaksregisteret om det i forbindelse med kapitalforhøyelse fattes bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2 eller allmennaksjeloven § 10-2. Etter sistnevnte bestemmelser skal generalforsamlingens beslutning om kapitalforhøyelse inneholde enhver avtale eller bestemmelse om aksjeinnskudd i annet enn penger og andre særlige tinglysvilkår. Det følger av aksjeloven § 10-2 tredje ledd og allmennaksjeloven § 10-2 tredje ledd at det skal utarbeides redegjørelse etter reglene i aksjeloven § 2-6 første og andre ledd og allmennaksjeloven § 2-6 første og andre ledd. Slike redegjørelser skal være bekreftet av revisor.

Foretaksregisterloven § 3-3 nr. 8 har en lignende bestemmelse for kommandittselskaper. Den fastsetter at det for kommandittselskaper skal registreres bestemmelse som nevnt i selskapsloven § 3-3 når avtale om dette foreligger. Selskapsloven § 3-3 første ledd fastsetter at selskapsavtalen skal inneholde enhver bestemmelse som treffes om innskudd i annet enn penger, og om visse særlige stiftelsesvilkår. I selskapsavtalen eller i et skriftlig tillegg til denne skal det redegjø-

res for forhold som kan være av betydning for vurderingen av formuesverdier som skal skytes inn eller overtas, og for bedømmelsen ellers av bestemmelser som nevnt i første ledd, jf. § 3-3 andre ledd. Det er også krav om at kommandittselskaper skal legge frem erklæring fra revisor når selskapet i henhold til selskapsavtalen skal overta andre formuesverdier enn penger mot vederlag i andeler eller på annen måte, jf. § 3-3 tredje ledd.

Ifølge Brønnøysundregistrene registrerer ikke Foretaksregisteret i dag om det i forbindelse med kapitalforhøyelse er fattet bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2 eller allmennaksjeloven § 10-2. Foretaksregisteret registrerer heller ikke om det foreligger bestemmelser som nevnt i selskapsloven § 3-3. Ved melding om registrering av beslutning om kapitalforhøyelse som inneholder bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2 eller allmennaksjeloven § 10-2, kontrollerer imidlertid Foretaksregisteret at det foreligger redegjørelse som nevnt i aksjeloven § 2-6 eller allmennaksjeloven § 2-6, samt om redegjørelsen er bekreftet av revisor. På tilsvarende måte kontrollerer Foretaksregisteret at det foreligger en redegjørelse i selskapsavtalen eller i tillegg til denne og erklæring fra revisor som nevnt i selskapsloven § 3-3 andre og tredje ledd.

Brønnøysundregistrene har opplyst at de ikke har mottatt innspill fra registrerte aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, kommandittselskaper eller andre om et behov for å registrere at det i forbindelse med kapitalforhøyelse er fastsatt bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2, allmennaksjeloven § 10-2 eller selskapsloven § 3-3. Departementet har heller ikke mottatt slike innspill. Det kan tyde på at registrering av slike opplysninger i Foretaksregisteret ikke anses som spesielt viktig av næringslivet eller andre.

Departementet ba i høringsnotatet om høringsinstansenes syn på om reguleringene i foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 8, § 3-1 a nr. 9 og § 3-3 nr. 8 bør videreføres. Det kom ikke innspill om dette i høringen. Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om at nevnte reguleringer ikke videreføres.

Forslaget medfører ingen endring i Foretaksregisterets praksis med å kontrollere at det ved melding om registrering av beslutning om kapitalforhøyelse som inneholder bestemmelser som nevnt i aksjeloven § 10-2 eller allmennaksjeloven § 10-2, foreligger redegjørelse som nevnt i aksjeloven § 2-6 eller allmennaksjeloven § 2-6, samt om redegjørelsen er bekreftet av revisor. På tilsvarende måte vil Foretaksregisteret fortsatt kontrol-

lere at det foreligger en redegjørelse i selskapsavtalen eller i tillegg til denne og erklæring fra revisor som nevnt i selskapsloven § 3-3 andre og tredje ledd. Dette følger av forslagene til regler om dokumentasjon i kapittel 14 og forslagene til regler om Foretaksregisterets kontroll i kapittel 15. I disse kapitlene er det foreslått å videreføre at dokumentasjon av slike redegjørelser og revisor-bekreftelser skal inngå i meldinger til Foretaksregisteret der det er relevant for meldte opplysninger, og at Foretaksregisteret skal kontrollere at slik dokumentasjon inngår i meldinger til registeret.

12.4.5.8 Særlig om registrering av opplysninger om prospekter mv. etter verdipapirhandelloven

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g har nærmere regler om dokumentasjon og registrering av opplysninger om prospekter mv. etter verdipapirhandelloven. Bestemmelsene ble sist endret ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner). Denne endringsloven gjennomfører blant annet forordning (EU) 2017/1129 om prospekt for verdipapirer (prospektforordningen) i norsk rett. Prospektforordningen omhandler prospekter som skal offentliggjøres når verdipapirer legges ut til offentlig tegning eller opptas til notering på et regulert marked. Prospektplikten gjelder uavhengig av hvor utstederen, tilbyderer eller person som søker opptak til handel er etablert, også etablering utenfor EØS-området.

Ifølge foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g første punktum skal det i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper opplyses om aksjetegningen er skjedd uten prospekt som nevnt i verdipapirhandelloven kapittel 7 *Prospektkrav ved offentlige tilbud og opptak til handel*. Det skal i så tilfelle opplyses om hvorfor prospekt ikke var nødvendig, jf. bokstav g andre punktum.

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g tredje punktum fastsetter at det for EØS-prospekter som er utarbeidet etter prospektforordningen, jf. verdipapirhandelloven § 7-1, skal vedlegges en erklæring fra Finanstilsynet om at prospektet er godkjent. Selve prospektet skal ikke vedlegges meldingen til Foretaksregisteret.

Bokstav g fjerde punktum gjelder nasjonale prospekter. Disse skal registreres i Foretaksregisteret før offentliggjøring, jf. verdipapirhandelloven § 7-8. Registrering i Foretaksregisteret sikrer at nasjonale prospekter er tilgjengelige for tilsynsmyndighetene ved etterfølgende kontroll.

Ifølge bokstav g femte punktum kommer reglene i bokstav g tilsvarende til anvendelse på egenkapitalbevis. Egenkapitalbevis er sparebankenes egenkapitalinstrument.

Regler om registrering av opplysninger om prospekter mv. i Foretaksregisteret kan sies å være særregler på et avgrenset område. Det kan tale for at slike regler bør plasseres i verdipapirhandelloven i stedet for i foretaksregisterloven. *Finanstilsynet* har spilt inn at reglene bør forbli i foretaksregisterloven.

Departementet har kommet til at reglene om registrering av opplysninger om prospekter mv. fortsatt bør være plassert i foretaksregisterloven. Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å ta inn en paragraf i ny foretaksregisterlov som viderefører reglene i foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g. Enkelte av bestemmelsene i foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g bruker begreper som «opplyses om» eller «vedlegges en erklæring». Slik begrepsbruk kan leses og forstås slik at det kun stilles krav om innsending av visse opplysninger eller erklæringer til Foretaksregisteret. Det foreslås enkelte språklige justeringer for å tydeliggjøre at kravene gjelder registrering i Foretaksregisteret.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-9.

12.4.5.9 Spørsmål om registrering av sekundære forretningskjennetegn

I tillegg til foretaksnavn kan foretak benytte et sekundært forretningskjennetegn i sin virksomhet, jf. foretaksnavneloven § 1-1 tredje ledd. Retten til sekundært forretningskjennetegn (vern) oppnås ved at kjennetegnet innarbeides. Kjennetegnet anses innarbeidet når, og så lenge, det «innen vedkommende omsetningskrets her i riket er godt kjent som særlig kjennetegn for et foretak», jf. foretaksnavneloven § 1-1 tredje ledd. Bestemmelsene i foretaksnavneloven, med unntak for § 2-2, § 3-1 og kapittel 4, gjelder tilsvarende for sekundære forretningskjennetegn.

Etter nåværende regler har foretak verken plikt eller rett til å registrere opplysninger om sekundære forretningskjennetegn i Foretaksregisteret.

Departementet vurderte i høringsnotatet om det bør innføres krav om å registrere eventuelt sekundært forretningskjennetegn i Foretaksregisteret. I høringsnotatet punkt 9.3.5.7 står det:

«Enhetsregisterloven § 23 og foretaksregisterloven § 10-2 stiller krav om at virksomheters hjemmesider på internett og forretningsdoku-

menter mv. skal inneholde virksomhetens organisasjonsnummer og foretaksnavn eller navn. Formålet med reglene er å gjøre det mulig for tredjeparter å identifisere hvilket foretak man forholder seg til. I de tilfellene der virksomhetene ikke oppfyller plikten til å ha informasjon om foretaksnavn og organisasjonsnummer på sine forretningsdokumenter og hjemmesider, men kun benytter et sekundært forretningskjennetegn, kan det være vanskelig for tredjeparter å få nærmere informasjon om foretaket og dermed ivareta sine interesser.

Krav om registrering av sekundære forretningskjennetegn i Foretaksregisteret kan gjøre det enklere for tredjeparter å få informasjon om hvem de forholder seg til, og dermed også å finne informasjon om virksomheten i Foretaksregisteret og andre offentlige registre. Registrering av sekundære forretningskjennetegn i Foretaksregisteret kan dermed bidra til ressursbesparelser for tredjeparter.

Registrering av sekundære forretningskjennetegn reiser imidlertid flere problemstillinger. Et viktig spørsmål i den forbindelse er hvilken kontroll Foretaksregisteret skal føre med meldte opplysninger om sekundære forretningskjennetegn. Et sekundært forretningskjennetegn som tas i bruk, kan være i strid med en annens rett til foretaksnavn, forretningskjennetegn eller varemerke. Dersom man kan få registrert et forretningskjennetegn i Foretaksregisteret som krenker en annens rett, vil dette etter departementets syn gi et uheldig resultat. I tillegg kan det være krevende for Foretaksregisteret å etterprøve eller føre kontroll med hvorvidt et sekundært forretningskjennetegn krenker en annens rett, da vern kan oppnås gjennom innarbeidelse og ikke kun gjennom registrering i Patentstyrets varemerkereregister eller i Foretaksregisteret.

Etter departementets syn krever spørsmålet om registrering av sekundære forretningskjennetegn en grundigere immaterialrettslig vurdering. Dette ligger utenfor rammene av dette høringsnotatet. Departementet foreslår derfor ikke regler om registrering av sekundære forretningskjennetegn i Foretaksregisteret.»

Det kom ikke innspill til denne vurderingen i høringen. Det kom heller ikke innspill i høringen om at det foreligger et praktisk behov for at sekundære kjennetegn registreres i Foretaksregisteret, eller at andre hensyn tilsier dette. Departementet

oppretholder vurderingen i høringsnotatet om ikke å foreslå regler om registrering av sekundære forretningstegn i Foretaksregisteret.

12.5 Spørsmål om registrering i Foretaksregisteret av styreerklæringer og redegjørelser om nærståendeavtaler og om finansiell bistand til erverv av aksjer

12.5.1 Gjeldende rett

Aksjeloven § 3-8 og allmennaksjeloven § 3-8 har regler om inngåelse av avtaler mellom aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper og personer med særlig tilknytning til selskapene. Etter begge paragrafene skal styret utarbeide en redegjørelse for avtalen. Styret skal i tillegg avgi en erklæring om at avtalen er i selskapets interesse, at det er rimelig samsvar mellom verdien av det vederlaget selskapet skal yte og verdien av det vederlaget selskapet skal motta, og at kravet til forsvarlig egenkapital og likviditet i aksjeloven § 3-4 eller allmennaksjeloven § 3-4 vil være oppfylt. Tilsvarende krav om å utarbeide redegjørelse og avgi styreerklæring er fastsatt i allmennaksjeloven § 3-14. Den paragrafen gjelder der allmennaksjeselskaper med aksjer tatt opp til handel på regulert marked i eller med virksomhet i EØS skal inngå en vesentlig avtale med en tilknyttet part, jf. allmennaksjeloven § 3-10.

Det følger av aksjeloven § 3-8 fjerde ledd og allmennaksjeloven § 3-8 femte ledd og § 3-14 andre ledd at ovennevnte redegjørelser og erklæringer uten ugrunnet opphold skal sendes til Foretaksregisteret. Om formålet med innsendingskravet står det i Prop. 135 L (2018–2019) punkt 8.1 *Til § 3-8*:

«Formålet er å sikre notoritet om dokumentene. I likhet med det som gjelder i dag vil Foretaksregisteret publisere en opplysning om at registeret har mottatt en redegjørelse for inngåelse av avtale etter § 3-8. Den som ønsker innsyn i redegjørelsen eller erklæringen kan fremme en begjæring om innsyn til Brønnøysundregistrene, som deretter behandler den etter reglene i offentleglova. Taushetsbelagte opplysninger i redegjørelsen eller erklæringen skal unntas offentlighet, med mindre selskapet, avtalemotparten og eventuelt andre som kan oppheve taushetsplikten samtykker til at opplysningene gis ut, jf. forvaltningsloven § 13 a nr. 1. Inneholder redegjørel-

sen eller erklæringen taushetsbelagte opplysninger, plikter Brønnøysundregistrene å forelegge innsynskravet for berørte parter i tråd med reglene i offentleglova § 13 tredje ledd.»

Ifølge aksjeloven § 3-8 syvende ledd og allmennaksjeloven § 3-8 åttende ledd og § 3-14 tredje ledd kan departementet i forskrift gi nærmere regler om innsending av redegjørelse og erklæring til Foretaksregisteret, offentliggjøring av informasjon i redegjørelsen og erklæringen, gebyr for å registrere redegjørelsen og erklæringen, samt gebyr for innsyn. Slike forskriftsbestemmelser er ikke fastsatt.

Ved mottak av redegjørelser om nærstående avtaler kunngjør Foretaksregisteret i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon at registeret har mottatt redegjørelse etter aksjeloven § 3-8, allmennaksjeloven § 3-8 eller § 3-14, datoen for redegjørelsen og hvem som er avtaleparter.

Aksjeloven § 8-10 og allmennaksjeloven § 8-10 åpner for at aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper kan stille midler til rådighet eller gi kreditt eller stille sikkerhet i forbindelse med en tredjeparts erverv av aksjer eller rett til erverv av aksjer i selskapet eller selskapets morselskap innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte. Etter disse paragrafene skal styret utarbeide en redegjørelse for bistanden. Styret skal også avgi en erklæring om at det er i selskapets interesse å yte bistanden, og at kravet til forsvarlig egenkapital og likviditet i aksjeloven § 3-4 eller allmennaksjeloven § 3-4 vil være oppfylt.

Det følger av aksjeloven § 8-10 åttende ledd og allmennaksjeloven § 8-10 syvende ledd at når styret har fattet vedtak om finansiell bistand, skal redegjørelsen og erklæringen uten opphold og før bistanden ytes sendes til Foretaksregisteret. Det står også at innsideinformasjon etter forordning (EU) nr. 596/2014 om markedsmissbruk (markedsmissbruksforordningen) artikkel 7, jf. verdipapirhandelloven § 3-1, ikke skal sendes Foretaksregisteret.

Kravene i aksjeloven § 8-10 åttende ledd og allmennaksjeloven § 8-10 syvende ledd ble innført fra 1. januar 2020. I Prop. 135 L (2018–2019) punkt 6.5.5 står det om formålet med kravet om innsending av redegjørelsen og styrets erklæring til Foretaksregisteret:

«Formålet med krav om innsending av informasjon er å skape notoritet, til en viss grad

publisitet, samt å verne om de sentrale interessene, herunder kreditorinteressen.

Departementet antar det vil ha en viss preventiv virkning at selskapene må sende redegjørelsen til Foretaksregisteret. Om kunngjøringen gir informasjon om selve bistanden eller en melding om at slik informasjon er sendt Foretaksregisteret, vil dette også kunne gi et visst kreditorvern. (...)

Innsending av redegjørelsen kan inneholde forretningshemmeligheter. Det er derfor viktig at selskapene får anledning til å sensurere dokumentene før andre gis innsyn.»

Etter aksjeloven § 8-10 ellevte ledd og allmennaksjeloven § 8-10 tiende ledd kan departementet i forskrift gi nærmere regler om innsending av redegjørelse og erklæring til Foretaksregisteret, offentliggjøring av informasjon i redegjørelsen og erklæringen, gebyr for å registrere redegjørelsen og erklæringen, samt gebyr for innsyn. Slike forskriftsbestemmelser er ikke fastsatt.

Ved mottak av redegjørelse om finansiell bistand kunngjør Foretaksregisteret i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon at det har «mottatt redegjørelse om finansiell bistand til erverv av aksjer for [selskapets foretaksnavn]».

12.5.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 9.3.6.2 at styreerklæringer om nærståendeavtaler etter aksjeloven § 3-8 og allmennaksjeloven § 3-8 og § 3-14 skal registreres i Foretaksregisteret. Det samme gjelder styreerklæringer om finansiell bistand til erverv av aksjer etter aksjeloven § 8-10 og allmennaksjeloven § 8-10.

Departementet vurderte at redegjørelser etter disse bestemmelsene ikke skal registreres i Foretaksregisteret. Om dette står det i høringsnotatet:

«Redegjørelsene kan inneholde forretnings-sensitiv informasjon, og utarbeides som et utgangspunkt for andre formål enn innsending til Foretaksregisteret. Det er viktig at kravene til registrering av redegjørelser i Foretaksregisteret ikke innrettes slik at det påvirker innholdet i redegjørelsene slik at aksjeeierne ikke får informasjon de ellers kunne hatt. Det kan etter departementets syn ikke utelukkes at et krav om registrering av redegjørelsene som sådan vil kunne medføre at informasjon ikke tas inn i redegjørelsene av frykt for at informasjonen gjøres offentlig tilgjengelig gjennom

registrering. Etter departementets syn taler dette mot at redegjørelsene i sin helhet registreres.

En viktig begrunnelse for at redegjørelsene skal sendes inn til Foretaksregisteret, er hensynet til notoritet, jf. det som er sitert ovenfor fra Prop. 135 L (2018–2019) side 99. Notoritet betyr i denne sammenheng tidsnær dokumentasjon av eller sikkerhet for hva som var innholdet redegjørelsen. Dette hensynet ivaretas ved at redegjørelsen skal sendes inn og lagres hos Foretaksregisteret. Det er ikke nødvendig å registrere redegjørelsen i sin helhet for å sikre hensynet til notoritet.»

For redegjørelser etter aksjeloven § 3-8 og allmennaksjeloven § 3-8 og § 3-14 foreslo departementet å lovregulere det som i dag kunngjøres om slike redegjørelser. Forslaget innebærer at det skal registreres at Foretaksregisteret har mottatt slik redegjørelse, når redegjørelsen er datert og hvem som er avtaleparter.

For redegjørelser etter aksjeloven § 8-10 og allmennaksjeloven § 8-10 foreslo departementet at det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert og hvem som yter og mottar bistanden.

12.5.3 Høringsinstansenes syn

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (felles uttalelse) støtter forslaget i høringsnotatet om å lovfeste krav om registrering av styreerklæringer i Foretaksregisteret. Presseorganisasjonene skriver:

«Som det fremgår av høringsnotatet, innebærer kravene i aksjeloven og allmennaksjeloven til innholdet i styreerklæringer at disse ikke trenger å inneholde opplysninger som må anses forretningssensitive. Dersom taushetsbelagte opplysninger likevel skulle fremkomme, må disse unntas ved krav om innsyn etter offentleglova, slik departementet påpeker. Registrering og innsyn vil derfor være uproblematisk for virksomhetene, samtidig som det gir allmennheten og mediene bedre muligheter til å innsyn. Vi støtter departementets vurdering om at muligheten for innsyn vil ha en positiv preventiv virkning.»

Presseorganisasjonene støtter ikke departementets vurdering av ikke å stille krav om fullstendig registrering av redegjørelser om nærstående avtaler og finansiell bistand til erverv av aksjer. Pres-

seorganisasjonene skriver at de samme hensynene gjør seg gjeldende for disse, og at muligheten for innsyn vil kunne ha stor nytte for allmennheten, og samtidig ha en preventiv virkning ved å redusere risikoen for uriktige registreringer. Presseorganisasjonene skriver at departementets begrunnelse i høringsnotatet for ikke å innføre plikt til å registrere redegjørelsene i Foretaksregisteret er svak. Presseorganisasjonene skriver:

«Å følge et tilsvarende resonnement i andre sammenhenger vil det for eksempel innebære at det er bedre å sette fartsgrensene på veiene så høye at ingen bryter dem, i stedet for å håndheve dem som kjører for fort.»

12.5.4 Departementets vurdering

Etter departementets syn kan det være hensiktsmessig å regulere nærmere hva som skal registreres der Foretaksregisteret mottar styreerklæringer og redegjørelser om nærståendeavtaler og om finansiell bistand til erverv av aksjer. Hensikten er å tydeliggjøre for virksomheter som sender inn slike dokumenter til Foretaksregisteret og tredjeparter hva som registreres, og dermed også hva som vil være offentlig tilgjengelig informasjon. Departementet finner grunn til å skille mellom styreerklæringene og redegjørelsene.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at styreerklæringene bør registreres i Foretaksregisteret. Kravene i aksjeloven og allmennaksjeloven til innholdet i styreerklæringene innebærer at disse ikke trenger å inneholde opplysninger som må anses forretningssensitive. For eksisterende og potensielle kreditorer, samt andre tredjeparter som forholder seg til virksomhetene, kan det å få informasjon om at nærståendeavtaler og finansiell bistand til erverv av aksjer av styret er vurdert til å være i selskapets interesse mv. være nyttig informasjon. Registrering av styreerklæringene i Foretaksregisteret kan dessuten ha en preventiv virkning. Det må antas at styrer vil være tilbakeholdne med å avgi erklæringer hvor det reelt sett ikke er foretatt vurderinger som aksjeloven og allmennaksjeloven krever, dersom styrene vet at allmennheten vil ha rett til innsyn i erklæringene.

Når det gjelder redegjørelsene, opprettholder departementet vurderingen i høringsnotatet om at det ikke er nødvendig å registrere redegjørelsen i sin helhet i Foretaksregisteret for at formålet med innsendingskravet skal være oppfylt. For tredjeparter er det avgjørende å vite at det er utarbeidet en slik redegjørelse, og at det er inngått en

avtale som regulert av aksjeloven § 3-8 eller allmennaksjeloven § 3-8 eller § 3-14, eller at det er gitt finansiell bistand til erverv av aksjer som faller innenfor aksjeloven § 8-10 eller allmennaksjeloven § 8-10. Departementet legger i den forbindelse vekt på at redegjørelsene skal bekreftes av revisor, og slik at en uavhengig tredjepart har kontrollert innholdet i dem.

Som nevnt ovenfor kunngjør Foretaksregisteret at det har mottatt slike redegjørelser. For redegjørelser som nevnt aksjeloven § 3-8 og allmennaksjeloven § 3-8 eller § 3-14 kunngjøres også hvem som er avtaleparter, og når redegjørelsen er datert. Denne informasjonen gir tredjeparter informasjon om at det foreligger en meldepliktig disposisjon, og at det er mulig å innhente nærmere informasjon om innholdet.

Redegjørelsene kan inneholde forretningssensitiv informasjon, og utarbeides som et utgangspunkt for andre formål enn innsending til Foretaksregisteret. Det er viktig at kravene til registrering av redegjørelser i Foretaksregisteret ikke innrettes slik at det påvirker innholdet i redegjørelsene slik at aksjeeierne ikke får informasjon de ellers kunne hatt. Det kan etter departementets syn ikke utelukkes at et krav om registrering av redegjørelsene som sådan vil kunne medføre at informasjon ikke tas inn i redegjørelsene av frykt for at informasjonen gjøres offentlig tilgjengelig gjennom registrering. Etter departementets syn taler dette mot at redegjørelsene i sin helhet registreres.

En viktig begrunnelse for at redegjørelsene skal sendes inn til Foretaksregisteret, er hensynet til notoritet, jf. det som er sitert ovenfor fra Prop. 135 L (2018–2019). Notoritet betyr i denne sammenheng tidsnær dokumentasjon av eller sikkerhet for hva som var innholdet redegjørelsen. Dette hensynet ivaretas ved at redegjørelsen skal sendes inn og lagres hos Foretaksregisteret. Det er ikke nødvendig å registrere redegjørelsen i sin helhet for å sikre hensynet til notoritet.

Når det gjelder innspillet fra *Norsk Presseforbund*, *Norsk Journalistlag* og *Norsk Redaktørforening*, anser departementet at eksempelet som presseorganisasjonene bruker med fartsgrenser ikke treffer helt. Fartsgrenser er absolutte. Det er ikke kravene til redegjørelser som skal utarbeides etter aksjeloven § 3-8 og § 8-10 og allmennaksjeloven § 3-8, § 3-14 og § 8-10. Det er riktig at disse bestemmelsene stiller krav til hvilke opplysninger som skal fremgå av redegjørelsene. Dette er imidlertid å anse som minstekrav til innhold i redegjørelsene. Et krav om at redegjørelsene skal registreres i Foretaksregisteret, og slik at de blir offentlig tilgjengelige i sin helhet for enhver, kan

medføre at styrene ikke tar inn informasjon i redegjørelsene ut over det som følger av minstekravene. Det kan føre til at aksjeeierne mottar en mindre omfattende redegjørelse og dermed også potensielt et dårligere beslutningsgrunnlag enn det aksjeeierne kunne ha fått. Redegjørelsene kan også inneholde forretningssensitiv informasjon som er taushetsbelagt etter forvaltningsloven. Opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov er unntatt offentlighet etter offentleglova § 13, med mindre den som har krav på beskyttelse samtykker til at det gis innsyn. Innsyn i taushetsbelagt informasjon for utenforstående kan potensielt medføre skadevirkninger for virksomheten, avtaleparter mv. Hensynet til å unngå slike potensielle skadevirkninger må etter departementets syn gå foran pressens og allmenhetens behov for tilgang til redegjørelsene.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å lovregulere det som i dag kunngjøres om redegjørelser etter aksjeloven § 3-8 og allmennaksjeloven § 3-8 og § 3-14. Forslaget innebærer at det skal registreres at Foretaksregisteret har mottatt slik redegjørelse, når redegjørelsen er datert og hvem som er avtaleparter.

For redegjørelser etter aksjeloven § 8-10 og allmennaksjeloven § 8-10 opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om at det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert og hvem som yter og mottar bistanden.

Se forslagene til endringer i aksjeloven § 3-8 fjerde ledd og § 8-10 åttende ledd og allmennak-

sjeloven § 3-8 femte ledd, § 3-14 andre ledd og § 8-10 syvende ledd, jf. forslaget til ny foretaksregisterlov § 13-3 nr. 1 og nr. 2.

Den som ønsker innsyn i en redegjørelse, kan fremme begjæring om innsyn til Brønnøysundregistrene, som deretter skal behandle den etter reglene i offentleglova. Taushetsbelagte opplysninger i redegjørelsen skal unntas offentlighet, med mindre selskapet, avtalemotparten og eventuelt andre som kan oppheve taushetsplikten samtykker til at opplysningene gis ut, jf. forvaltningsloven § 13 a nr. 1. Hvis redegjørelsen inneholder taushetsbelagte opplysninger, plikter Brønnøysundregistrene å forelegge innsynskravet for berørte parter i tråd med reglene i offentleglova § 13 tredje ledd.

For ordens skyld bemerkes at den som ønsker innsyn i en redegjørelse, eventuelt kan ta kontakt med selskapet som har utarbeidet redegjørelsen for å høre om selskapet er villig til å gi innsyn i den. Selskaper har ikke plikt til å gi slikt innsyn, men i de tilfellene der ønsket om innsyn settes frem av en person eller en virksomhet som selskapet for eksempel har løpende forretningsforhold til, eller i forbindelse med salg av aksjer eller kapitaltilførsel til selskapet, vil selskapet selv kunne ha interesse av å gi slikt innsyn. Det vil derfor være fullt og helt opp til selskapet selv å avgjøre om det skal gis innsyn i redegjørelsen eller ikke der de mottar en slik innsynsforespørsel.

13 Krav til meldinger

13.1 Innledning

Foretaksregisterloven og enhetsregisterloven er fra en tid da registrering i offentlige registre var basert på innsending av papirdokumenter. Siden lovene ble vedtatt i 1985 og 1994 har det skjedd en omfattende teknologisk utvikling. Reglene om meldinger i enhetsregisterloven, foretaksregisterloven og tilhørende forskrifter er til en viss grad endret som følge av dette. Blant annet er det tatt inn regler om elektronisk innsending av meldinger og om signering av elektroniske meldinger. Lovene og forskriftene er imidlertid fortsatt preget av at de er fra en periode med lav digitaliseringsgrad, hvor papirkopier la premissene for innsending av meldinger.

Å ta i bruk nye teknologiske løsninger for utfylling, innsending og signering av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, legger til rette for mer effektiv innrapportering til registrene og mer effektiv saksbehandling og kontroll i registrene. Det kan redusere ressursbruken både hos virksomhetene og i registrene.

Den teknologiske utviklingen skjer raskt. Blant annet tar flere og flere i bruk kunstig intelligens. Spesifikke tekniske krav i registerregelverket kan være til hinder for å ta i bruk nye og hensiktsmessige teknologiske løsninger, eller medføre forsinkelser ved at endrede regler om tekniske krav må høres og vedtas før ønskede nye løsninger kan tas i bruk. Dette er ikke formålstjenlig med tanke på å legge til rette for effektive og trygge prosesser. Målet bør derfor være et registerregelverk som legger til rette for å ta i bruk ønskede, nye teknologiske løsninger uten at dette regelverket må endres.

Tekniske krav til meldinger eller krav til sikkerhetsnivå for signatur kan følge av annet regelverk enn registerregelverket, for eksempel forskrift 21. juni 2013 nr. 732 om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT-)løsninger og forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften). Slike krav gjelder også for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Innenfor rammene som følger av annet regel-

verk, bør utgangspunktet være at det er opp til registerførerene å bestemme hvilke tekniske løsninger som brukes for utfylling, innsending og signering av meldinger.

Også på andre områder er det behov for å forbedre reglene om meldinger. Suksessive endringer i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har gjort reglene om meldinger stadig mindre oversiktlige. Endringene har blant annet medført lange lovparagrafer som regulerer mange ulike forhold. Som et eksempel har foretaksregisterloven § 4-1 (*førstegangsmelding og endringsmelding*) regler om frist for å sende inn meldinger om nyregistrering, krav til innhold i slike meldinger, frist for å sende inn endringsmeldinger, saksbehandlingsfrister, gebyrregler og regler som gir hjemmel til å gi forskrifter om elektronisk innsending av meldinger. Denne typen paragrafer er ikke brukervennlige.

Meldingsreglene samsvarer heller ikke på alle områder med det som er de klare faktiske hovedreglene. I 2024 var 95 prosent av registermeldingene som ble sendt inn til Enhetsregisteret elektroniske, mens tilsvarende tall for Foretaksregisteret var 96 prosent.¹ Se tabell 13.1. Selv om elektroniske meldinger er det klart vanligste i dag, står reglene om signering av elektroniske meldinger i forskrift, mens reglene om signering av meldinger som er innsendt på papir står i lov. Også dette er lite brukervennlig.

Det er også behov for å samordne innretningen av reglene om meldinger i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven bedre. Eksempelvis

¹ Ikke alle meldinger kan per i dag sendes inn elektronisk til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. På Brønnøysundregistrens nettsider er det en oversikt over hvilke organisasjonsformer som ikke kan bruke elektronisk Samordnet registermelding. Se Samordnet registermelding – Brønnøysundregistrene (brreg.no). Dette gjelder blant annet meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger for europeiske selskaper, pensjonskasser, sparebanker og studentsamskipnader. Prosjektet Brukervennlige registertjenester skal utvikle bedre innrapporteringsløsninger til Brønnøysundregistrens nye registerplattform. Se nærmere punkt 5.3 om prosjektet. Prosjektet skal være ferdig innen første kvartal 2028. Prosjektet omfatter også å utvikle løsninger for digital (elektronisk) innsending av meldinger der denne muligheten ikke finnes i dag.

Tabell 13.1 Antall meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

	2022	2023	2024
Totalt antall meldinger til Enhetsregisteret	206 916	220 268	211 024
– Antall elektroniske meldinger	197 494	208 686	200 837
– Antall meldinger innsendt på papir	9 422	11 582	10 187
Totalt antall meldinger til Foretaksregisteret	386 088	400 173	415 149
– Antall elektroniske meldinger	370 504	384 802	398 878
– Antall meldinger innsendt på papir	15 584	15 371	16 271

Kilde: Tall fra Brønnøysundregistrene

er reglene om endringsmelding fra andre enn virksomheten tilnærmet like i de to lovene. Likevel er disse reglene plassert i én paragraf i enhetsregisterloven og to paragrafer i foretaksregisterloven. Et annet eksempel er reglene om gebyrer. Disse er plassert i en egen paragraf i enhetsregisterloven, § 22a *Gebyrer for registrering*. Tilsvarende regler i foretaksregisterloven er plassert som et ledd i § 4-1 om førstegangsmeldinger og endringsmeldinger. Disse forskjellene er ikke saklig begrunnet og gjør det samlede registerregelverket unødvendig uoversiktlig.

Etter departementets syn bør reglene om meldinger i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven ha lik innretning og identisk innhold, med mindre forskjeller ved Enhetsregisterets og Foretaksregisterets formål eller oppgaver, eller andre forhold, tilsier ulik regulering. På enkelte områder vil det fortsatt være nødvendig med ulik regulering for de to registrene. Blant annet vil det være behov for særregler i enhetsregisterloven om ansvarsdelingen mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre knyttet til håndtering av meldinger.

Departementet vurderer at reglene om meldinger i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven både kan gjøres mer oversiktlige og innrettes slik at brukerne lettere kan lese og forstå dem. Et tydeligere regelverk kan gjøre at brukerne får mindre behov for ekstern bistand ved utfylling og innsending av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det kan også legge til rette for høyere etterlevelse og gjøre det enklere for registrene å kontrollere at regelverket etterleves. Tydeligere regler om meldinger kan gi en positiv effekt for aktørene i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

13.2 Begrepsbruk

13.2.1 Førstegangsmelding og førstegangsregistrering

I enhetsregisterloven og foretaksregisterloven brukes begrepene «førstegangsmelding», «førstegangsregistrering» og «første gangs registrering». Se blant annet enhetsregisterloven § 5 og foretaksregisterloven § 4-1.

Betydningen av begrepene «førstegangsregistrering» og «førstegangsmelding» er ikke åpenbar. I realiteten omfatter begrepet «førstegangsregistrering» at virksomheter blir nyregistrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, mens «førstegangsmelding» sikter til melding om nyregistrering. Dette bør etter departementets vurdering tydeliggjøres i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 10.2.1 at begrepene «førstegangsregistrering» og «første gangs registrering» erstattes med «nyregistrering», og at «førstegangsmelding» erstattes med «melding om nyregistrering». Forslagene innebærer ingen realitetsendring.

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget. Departementet opprettholder høringsforslaget.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-1, § 5-5, § 5-8, § 6-2 og § 6-6 og ny foretaksregisterlov § 4-1, § 4-4, § 4-5 § 4-8, § 5-4 og § 6-1.

I de påfølgende kapitlene brukes begrepene «nyregistrering» og «melding om nyregistrering».

13.2.2 Begrepsbruk som legger til rette for å ta i bruk ny teknologi

Enkelte av begrepene i kapitlene om meldinger til registrene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven med forskrifter legger ikke til rette for å

ta i bruk nye teknologiske løsninger fullt ut. Blant annet brukes begrepet «blankett» i enhetsregisterforskriften § 13 og foretaksregisterforskriften § 3. Begrepet «blankett» kan indikere at bestemmelsene gjelder bruk av papirskjemaer. Andre begreper gir anvisning på bruk av bestemt teknologi. Eksempler her er enhetsregisterforskriften § 16 og foretaksregisterforskriften § 9 som gir regler om signering av elektroniske meldinger.

Etter departementets syn bør begrepene som brukes i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven være slik at de legger til rette for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan ta i bruk ny teknologi knyttet til innsending av meldinger, uten at regelverket må endres. Det kan blant annet tilsi at begrepet «elektroniske meldinger» erstattes med «meldinger». Bare der det er behov for å regulere en bestemt innsendingsmåte, bør dette fremgå av registerregelverket. Hvilke begreper som skal brukes i de ulike paragrafene som regulerer meldinger, drøftes i de påfølgende punktene i kapittel 13.

På enkelte områder vil det etter departementets syn fortsatt være nødvendig å bruke begrepet «elektronisk». Dette gjelder blant annet for regler som gjennomfører krav i EØS-regelverk om bruk av elektroniske løsninger. Se for eksempel punkt 13.14 som gjelder å videreføre regler i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven som gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 om bruk av digitale verktøy og prosesser i selskapsretten (digitaliseringsdirektivet).

13.3 Melding om nyregistrering

13.3.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 12 første ledd og § 13 har regler om melding om nyregistrering av virksomheter i Enhetsregisteret. For Foretaksregisteret er dette regulert i foretaksregisterloven § 4-1 første ledd. Bestemmelsene setter frister for å sende inn melding om nyregistrering og stiller krav til innholdet i meldingen. I enhetsregisterloven § 13 er det også regler om samordning mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre når det gjelder å behandle meldinger om nyregistrering.

Frist for å sende melding om nyregistrering

Det følger av enhetsregisterloven § 12 første ledd at virksomheter skal meldes og registreres i Enhetsregisteret senest samtidig med at de registreres i tilknyttet register.

Foretaksregisterloven § 4-1 første ledd første til fjerde punktum har regler om frist for å sende melding om nyregistrering til Foretaksregisteret. Disse lyder:

«Registreringspliktige foretak skal meldes til registeret før næringsvirksomheten begynner. Aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak skal være meldt senest 3 måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet. Stiftelser skal være meldt innen de frister som følger av stiftelsesloven § 13 annet og tredje punktum. Andre foretak med begrenset ansvar, jf. § 3-2, og foreninger og andre innretninger som nevnt i § 3-6 og som har til formål å drive næringsvirksomhet skal, selv om næringsvirksomhet ikke har begynt, være meldt senest 6 måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet.»

Krav til innhold i melding om nyregistrering mv.

Enhetsregisterloven § 13 har regler om hvordan meldeplikten oppfylles ved nyregistrering i Enhetsregisteret. Reglene fastslår at pliktene overfor Enhetsregisteret også kan oppfylles overfor annet tilknyttet register der enheten har registreringsplikt. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 13. Oppfyllelse av meldingsplikten ved førstegangsmelding* står det:

«Meningen er at enheten ved registrering skal kunne velge hvilket register vedkommende vil henvende seg til først (blant de registre vedkommende er registreringspliktige til), og at dette register videreformidler opplysningene til Enhetsregisteret.»

Det følger av enhetsregisterloven § 13 første ledd første punktum at nyregistrering i Enhetsregisteret skjer ved at enheten melder opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 og § 6 direkte til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register der enheten har registreringsplikt. Sendes meldingen til tilknyttet register, skal dette straks formidle opplysninger som nevnt i § 5 andre ledd videre til Enhetsregisteret for identifikasjon og tildeling av organisasjonsnummer, jf. enhetsregisterloven § 13 første ledd andre punktum.

Opplysninger som nevnt i § 6 som meldes til tilknyttet register, skal sendes videre til Enhetsregisteret straks de er kontrollert og funnet i orden, jf. enhetsregisterloven § 13 andre ledd. Hvis annet tilknyttet register har kontrollmyndigheten for

disse opplysningene, skal Enhetsregisteret sende opplysningene videre til dette registeret.

Ifølge foretaksregisterloven § 4-1 første ledd femte punktum skal melding om nyregistrering til Foretaksregisteret inneholde opplysninger som nevnt i foretaksregisterloven kapittel III. Dette kapittelet angir hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret. Se nærmere om dette i kapittel 12.

13.3.2 Forslaget i høringsnotatet

Frist for å sende melding om nyregistrering

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 10.3.2 å videreføre regelen i enhetsregisterloven § 12 første ledd om at registreringspliktige enheter skal meldes til og registreres i Enhetsregisteret senest samtidig med at disse registreres i tilknyttet register.

Departementet foreslo også å videreføre regelen i foretaksregisterloven § 4-1 første ledd første punktum om at registreringspliktige foretak skal meldes til Foretaksregisteret før næringsvirksomheten begynner. I tillegg ble det foreslått en regel om at fristen for å sende melding om nyregistrering til Foretaksregisteret skal være senest tre måneder etter stiftelsen av foretaket, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

Krav til innhold i melding om nyregistrering

Departementet foreslo å videreføre bestemmelsene i enhetsregisterloven § 13 første ledd første punktum og foretaksregisterloven § 4-1 første ledd femte punktum som regulerer innholdet i meldinger om nyregistrering.

Samordning mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre når det gjelder behandling av meldinger om nyregistrering

Enhetsregisterloven § 13 har regler om samordning mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre når det gjelder behandling av meldinger om nyregistrering. Departementet foreslo at disse reglene i all hovedsak videreføres.

13.3.3 Høringsinstansenes syn

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) har merknader til forslaget om å videreføre gjeldende regel om at enheter ved nyregistrering i Enhetsregisteret kan velge å sende melding direkte til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register der enheten har registreringsplikt. Stiftelsestilsynet

skriver at deres erfaring er at mange meldinger om nyregistrering er mangelfulle når det gjelder nødvendige opplysninger og dokumentasjon. Stiftelsestilsynet fremholder at Enhetsregisteret og Stiftelsestilsynet har brukt mye ressurser på å gi stiftelsene god veiledning gjennom å utvikle elektronisk Samordnet registermelding, og at det derfor er sterkt ønskelig at alle stiftelser bruker denne når stiftelsene skal meldes registrert. Etter Stiftelsestilsynets syn vil et krav om at nyregistrering skal skje gjennom Samordnet registermelding ikke være særlig byrdefullt for stiftelsene. Stiftelsestilsynet ber om en lovregulering der stiftelser må melde nyregistrering gjennom den enhver tid tilgjengelige elektroniske innsendingsløsning. Stiftelsestilsynet fortsetter:

«Dersom vår tilråding vert følgd vil forslaget til ny einingsregisterlov § 5-1 (4) ikkje gjelde for stiftelsar.»

Stiftelsestilsynet skriver også at deres «prinsipielle haldning er at det vert sett lovkrav til at der det er mogleg å sende inn meldingar og søknadar elektronisk, skal slike løysingar brukast».

Det kom ikke innspill fra andre høringsinstanser til forslagene til regler om meldinger om nyregistrering.

13.3.4 Departementets vurdering

Frist for å sende melding om nyregistrering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre regelen i enhetsregisterloven § 12 første ledd om at registreringspliktige enheter skal meldes til og registreres i Enhetsregisteret senest samtidig med at de registreres i tilknyttet register. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Bestemmelsen sikrer at enheter har organisasjonsnummer når de registreres i tilknyttet register. Identifisering av enheter ved organisasjonsnummer er avgjørende for effektiv bruk og samordning av grunndata om enheter. Departementet kjenner ikke til forhold som tilsier at bestemmelsen bør endres. Brønnøysundregistrene har ikke gitt innspill om behov for endringer på dette området.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-1 første ledd.

Når det gjelder Foretaksregisteret, opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å videreføre regelen i foretaksregisterloven § 4-1 første ledd første punktum om at registreringspliktige foretak skal meldes til Foretaksregisteret før næringsvirksomheten begynner. Hensynet til

tredjeparter som forholder seg til næringsdrivende foretak, tilsier at slike foretak er registrert i Foretaksregisteret senest når næringsvirksomheten begynner. Foretak som registreres i Foretaksregisteret, skal samtidig registreres i Enhetsregisteret. Ved registrering i Enhetsregisteret tildeles foretaket et organisasjonsnummer som er en unik identifikator. Organisasjonsnummeret skal fremgå av foretakets forretningsdokumenter mv. sammen med foretakets foretaksnavn, jf. foretaksregisterloven § 10-2. Slike opplysninger identifiserer foretaket, og gir tredjeparter bedre mulighet til å ivareta sine interesser overfor foretaket.

I tråd med forslaget i høringsnotatet foreslår departementet ikke å videreføre fristbestemmelsen i foretaksregisterloven § 4-1 første ledd andre punktum. Ifølge bestemmelsen skal aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak være meldt til Foretaksregisteret senest tre måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet. Samme frist følger av aksjeloven § 2-18 første ledd, allmennaksjeloven § 2-18 første ledd og samvirkelova § 12 første ledd. Det er etter departementets syn ikke hensiktsmessig at meldingsfrister som følger av annen lov gjentas i foretaksregisterloven. Det er av samme grunner heller ikke nødvendig å videreføre foretaksregisterloven § 4-1 første ledd tredje punktum som viser til meldingsfristen for stiftelser i stiftelsesloven § 13. Hensikten med forslaget er å unngå dobbeltregulering. Samtidig unngår man å måtte oppdatere foretaksregisterloven dersom meldingsfristene i aksjeloven, allmennaksjeloven, samvirkelova eller stiftelsesloven senere skulle bli endret.

Foretaksregisterloven § 4-1 første ledd fjerde punktum har en særregel om meldingsfrist til Foretaksregisteret for visse typer foretak. Dette gjelder andre foretak med begrenset ansvar, jf. foretaksregisterloven § 3-2, samt foreninger og andre innretninger som har til formål å drive næringsvirksomhet. For slike foretak gjelder en frist på seks måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet, selv om næringsvirksomheten ikke har begynt.

Departementet har i kapittel 11 foreslått endringer i reglene om registreringsplikt i Foretaksregisteret. Reglene om registreringsplikt for foreninger er foreslått endret slik at vilkåret for registreringsplikt er om foreningen driver næringsvirksomhet. Videre er registreringsplikten for innretninger foreslått opphevet. Se punkt 11.4.5.5 og 11.4.5.6 om dette. De foreslåtte endringene gjør det nødvendig å endre reguleringen i foretaksregisterloven § 4-1 første ledd fjerde punktum. Etter departementets syn kan regule-

ringen i foretaksregisterloven § 4-1 første ledd fjerde punktum gjøres mer generell og uavhengig av organisasjonsform. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en regel i ny foretaksregisterlov som fastsetter at fristen for å sende melding om nyregistrering i Foretaksregisteret skal være senest tre måneder etter stiftelsen, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Tre måneder vil etter departementets syn gi aktørene tilstrekkelig tid til å sende inn melding om nyregistrering. Det vil også tilsvare fristen som gjelder for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak. Forslaget innebærer samtidig at der annen lov eller forskrift fastsetter kortere eller lengre frist enn tre måneder, er det fristen etter den aktuelle loven eller forskriften som gjelder. Fristen på tre måneder gjelder fra «stiftelsen». Dersom foretaket skal utarbeide stiftelsesdokument eller lignende dokument løper fristen fra signeringen av slikt dokument. I andre tilfeller må det vurderes konkret når foretaket ble stiftet.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-1 første ledd første og andre punktum.

Krav til innhold i melding om nyregistrering

Det følger av enhetsregisterloven § 13 første ledd første punktum at melding om nyregistrering som sendes til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register der enheten har registreringsplikt, skal inneholde opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 og § 6. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre denne reguleringen. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Forslaget innebærer at meldinger om nyregistrering skal inneholde opplysninger som nevnt i forslaget til ny enhetsregisterlov kapittel 4. Dette kapitlet skal på samme måte som nåværende enhetsregisterlov § 5 og § 6 regulere hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret. Se nærmere om dette i kapittel 12. Hensikten er at Enhetsregisteret skal inneholde tilstrekkelige grunndata om enheter som nyregistreres. Det legger til rette for at Enhetsregisteret kan være en god informasjonskilde om virksomheter i Norge. Det legger også til rette for at grunndata om virksomheter kan gjenbrukes av offentlige myndigheter og andre. Gjenbruk av grunndata bidrar til å redusere rapporteringsbyrden for næringslivet, frivillig sektor og andre.

Ifølge foretaksregisterloven § 4-1 første ledd skal meldinger om nyregistrering til Foretaksregisteret inneholde opplysninger som nevnt i fore-

taksregisterloven kapittel III. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at denne reguleringen videreføres. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Forslaget innebærer at meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret skal inneholde opplysninger som nevnt i forslaget til ny foretaksregisterlov kapittel 3. Dette kapitlet skal på samme måte som nåværende foretaksregisterlov kapittel III regulere hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret. Se nærmere kapittel 12 om dette. Hensikten er at Foretaksregisteret skal inneholde tilstrekkelige opplysninger om foretak som nyregistreres i registeret. Det legger til rette for at Foretaksregisteret kan være en god informasjonskilde om norske foretak og om utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-1 tredje ledd og ny foretaksregisterlov § 4-1 andre ledd.

Samordning mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre når det gjelder behandling av meldinger om nyregistrering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reglene i enhetsregisterloven § 13 i all hovedsak videreføres. Forslaget innebærer at enheter ved nyregistrering i Enhetsregisteret fortsatt kan velge å sende meldingen direkte til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register der enheten har registreringsplikt. Det betyr også at der Enhetsregisteret mottar melding som inneholder opplysninger som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal Enhetsregisteret formidle meldingen til det tilknyttede registeret. I tillegg innebærer forslaget at det tilknyttede registeret skal sende opplysningene til Enhetsregisteret straks det tilknyttede registeret har kontrollert opplysningene og funnet dem i orden. Opplysningene som det tilknyttede registeret skal sende til Enhetsregisteret etter slik kontroll, omfatter de opplysningene som skal registreres i Enhetsregisteret. Etter departementets syn er dette en hensiktsmessig og fleksibel regulering. Det gir virksomhetene valgfrihet om hvor de vil sende meldingen om nyregistrering, samtidig som det legger til rette for god samordning mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre.

Departementet forstår *Stiftelsestilsynets* høringsinnspill slik at de ønsker en særregulering om at stiftelser alltid skal sende meldinger om nyregistrering til Enhetsregisteret og slik at Stiftelsestilsynet ikke mottar slike. Departementet

støtter ikke dette. Departementet legger til grunn at Stiftelsestilsynet, som tilsynsorgan etter stiftelsesloven og med ansvar for å føre Stiftelsestilsynet, kan håndtere meldinger om nyregistrering av stiftelser. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene ble 85 stiftelser nyregistrert i Enhetsregisteret og Stiftelsestilsynet i 2024. I årene 2021, 2022 og 2023 var antallet nyregistrerte stiftelser henholdsvis 111, 90 og 101. Gitt det lave antallet meldinger, kan departementet ikke se at dette påfører Stiftelsestilsynet uforholdsmessig merarbeid.

Etter departementets syn bør det bare fastsettes særregler eller unntak i enhetsregisterloven for en bestemt organisasjonsform dersom særlige grunner tilsier det. Departementet vurderer at grunnene som *Stiftelsestilsynet* oppgir for å ha en særregulering for stiftelser, ikke er tungtveiende nok til å frata stiftelser den valgfriheten de har etter gjeldende regelverk. Departementet vil for øvrig bemerke at forslaget om å videreføre nåværende lovregulering ikke er til hinder for at Stiftelsestilsynet gir aktører veiledning om hva som vil være den mest ressurseffektive fremgangsmåten for å få nyregistrert en stiftelse i Stiftelsestilsynet og Enhetsregisteret.

Stiftelsestilsynet har også spilt inn at det bør stilles krav om at aktørene bruker elektroniske løsninger for å sende inn meldinger, der slike løsninger finnes.

Det finnes enkelte bestemmelser i registerregelverket som åpner for at registerføreren kan pålegge elektronisk innsending av meldinger. Blant annet kan registerføreren pålegge at meldinger om nyregistrering av aksjeselskaper og endringsmeldinger for aksjeselskaper skal sendes inn elektronisk til Foretaksregisteret. Registerføreren kan også kreve at meldinger om nyregistrering av utenlandske foretak og endringsmeldinger for utenlandske foretak sendes inn elektronisk til Foretaksregisteret og Enhetsregisteret. Se forskrift 22. desember 2023 nr. 2310 om elektronisk stiftelse og registrering av aksjeselskaper og om elektronisk registrering av utenlandske foretak mv. § 2 og § 3.

Departementet har i punkt 13.9 foreslått bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, herunder om fremgangsmåten for å sende inn meldinger. Dette åpner for at det i forskrift kan stilles krav om at visse typer meldinger eller alle meldinger skal sendes inn elektronisk til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, eller at registerføreren kan pålegge dette. Forutsetningen i begge

tilfeller må være at det finnes tekniske løsninger som gjør elektronisk innsending mulig.

I og med at det ikke ble fremlagt lov- eller forskriftsforslag i høringen som stiller et ubetinget krav om å bruke elektroniske innsendingsløsninger der slike løsninger finnes, har ikke departementet grunnlag for et forslag om slike regler nå. Dersom det skulle bli aktuelt med slike regler på et senere tidspunkt, vil forslag bli sendt på offentlig høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Enhetsregisterloven § 13 første ledd andre punktum fastsetter at dersom meldingen om nyregistrering sendes til et tilknyttet register, så skal det tilknyttede registeret straks formidle opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 andre ledd videre til Enhetsregisteret for identifikasjon og tildeling av organisasjonsnummer. Formålet med denne bestemmelsen har vært å sikre at enheten tildeles organisasjonsnummer og dermed en unik identifikator mens saksbehandlingen pågår hos tilknyttet register. Det fremgår av høringsnotatet at Brønnøysundregistrene har spilt inn at det ikke lenger er behov for denne reguleringen som følge av den tekniske utviklingen og bedre integrasjon mellom Enhetsregisteret og de tilknyttede registrene. Det har ført til at Enhetsregisteret i dag tildeler enhetene organisasjonsnummer samtidig med at de registreres i tilknyttet register. På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget om ikke å videreføre reguleringen i enhetsregisterloven § 13 første ledd andre punktum. Det kom ikke innvendinger mot dette i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-1 andre, fjerde og femte ledd.

13.4 Endringsmelding fra virksomheten mv.

Enhetsregisterloven § 15 og foretaksregisterloven § 4-1 tredje ledd regulerer plikten til å sende inn endringsmelding for virksomheter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Det følger av enhetsregisterloven § 15 første ledd første punktum at den enkelte registreringsenhet uten ugrunnet opphold skal rapportere endringer i opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 andre ledd og § 6 direkte til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register hvor opplysningen er registrert. Det følger av forarbeidene til enhetsregisterloven at dersom endringen meldes til et tilknyttet register som ikke selv har

kontrollansvaret for opplysningen, skal det tilknyttede registeret videreformidle meldingen til Enhetsregisteret som deretter skal sørge for at rett kontrollinstans får den. Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) Kapittel 6 *Til § 15. Endringsmeldinger.*

Dersom Enhetsregisteret mottar endringsmelding som tilknyttet register har kontrollansvaret for, skal meldingen formidles dit, jf. enhetsregisterloven § 15 første ledd andre punktum. Meldingen skal inneholde de opplysninger og den dokumentasjon som kreves etter de bestemmelser som gjelder for det tilknyttede registeret som har kontrollansvaret for opplysningene, jf. tredje punktum.

Hvis et tilknyttet register foretar registrering av opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 andre ledd eller § 6, eller endrer det som er registrert om slike forhold i vedkommende tilknyttede register, uten at dette har grunnlag i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, skal melding om registreringen straks gis Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 15 andre ledd.

Det følger av foretaksregisterloven § 4-1 tredje ledd at dersom et registrert foretak opphører eller vilkårene for registrering i Foretaksregisteret bortfaller for øvrig, skal opphøret meldes til registeret og foretaket slettes. Melding skal inngis uten ugrunnet opphold. Om hva som regnes som opphør, står det i Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 4-1:*

«Hva som regnes som «oppør» av foretak, vil kunne by på tvil. Et enkeltmannsforetak er ingen juridisk person og en varig nedleggelse av næringsvirksomheten må derfor anses som opphør av foretaket. Aksjeselskap og enkelte andre særlige selskaps typer oppløses etter formlle regler i særlovgevingen.»

Endringsmelding skal også sendes inn til Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold dersom det for øvrig skjer endringer i forhold som er registrert i Foretaksregisteret eller det inntreer nye forhold som registeret skal inneholde etter bestemmelsene i foretaksregisterloven kapittel III.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 10.4.2 å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 15 og foretaksregisterloven § 4-1 om endringsmeldinger for virksomheten. Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier materielle endringer i reglene. Heller ikke Brønnøysundregistrene hadde spilt inn et behov for endringer på dette området.

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget. Departementet opprettholder høringsforslaget.

På ett område foreslår departementet en justering sammenlignet med forslaget i høringsnotatet. I høringsnotatet var det foreslått en regel i ny foretaksregisterlov om at endret adresse for personer (fysiske personer og juridiske personer) som er registrert med roller ikke skal meldes til Foretaksregisteret. Departementet foreslår at unntaket utvides. Forslaget innebærer at det ikke skal meldes endret navn eller adresse for en person som er registrert med en rolle i en registrert virksomhet i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, hvis denne opplysningen er registrert i Folkeregisteret, Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. I slike tilfeller kan endret navn og adresse for rolle innehaverne oppdateres automatisk i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Rolle innehavere som er fysiske personer er registrert med fødselsnummer eller d-nummer i Folkeregisteret, Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, mens rolle innehavere som er juridiske personer er registrert med organisasjonsnummer. Det gjør det mulig for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret å hente oppdaterte navne- og adresseopplysninger direkte fra Folkeregisteret eller eget register, uten at virksomheten må sende inn endringsmelding. Forslaget vil bidra til å redusere rapporteringsbyrdene for næringslivet, frivilligheten og andre virksomheter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Departementet foreslår i tillegg enkelte redaksjonelle og språklige justeringer for å gjøre reglene mer oversiktlige og enklere å lese og forstå. Justeringene innebærer ingen realitetsendringer.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-2 og ny foretaksregisterlov § 4-2.

13.5 Hvem meldeplikten påligger

13.5.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 14 og foretaksregisterloven § 4-2 regulerer hvem som er meldepliktige, det vil si hvem som har plikt til å sørge for å sende inn melding til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette gjelder både melding om nyregistrering og endringsmelding.

Enhetsregisterloven § 14 første ledd regulerer hvem som er meldepliktig for identifiserende opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 5 andre ledd. For enkeltpersonforetak påligger meldeplikten for slike opplysninger innehaveren. For alle andre virksomheter påligger meldeplikten hvert enkelt styremedlem, daglig leder, forretningsfører eller «tilsvarende kontaktperson».

Hvem som er meldepliktig for opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 6, er fastsatt i enhetsregisterloven § 14 andre ledd. Det følger av bestemmelsen at meldeplikten for slike opplysninger påligger det tilknyttede register som kontrollerer opplysningene, det vil si det tilknyttede registeret som har kontrollansvaret og som har kontrollert opplysningene i henhold til enhetsregisterloven § 13 andre ledd. Dersom opplysningene ikke kontrolleres av tilknyttet register, påligger meldeplikten enheten selv ved de personer som er nevnt i § 14 første ledd.

Det følger av enhetsregisterloven § 14 tredje ledd at opplysninger som er nevnt i enhetsregisterloven § 6 enten meldes til det respektive tilknyttede register eller direkte til Enhetsregisteret, etter de bestemmelser som gjelder for det tilknyttede registeret.

Foretaksregisterloven § 4-2 første ledd fastsetter hovedreglene om meldeplikt til Foretaksregisteret. Ifølge bestemmelsen har følgende rolle innehavere meldeplikt:

- For enkeltpersonforetak innehaveren (nr. 1)
- I ansvarlige selskaper og kommandittselskaper hver enkelt ansvarlig deltaker. Hvis selskapet er organisert med styre, påligger meldeplikten hvert enkelt styremedlem. (nr. 2)
- I europeiske økonomiske foretaksgrupper hver enkelt ansvarlig deltaker og forretningsfører (nr. 3)
- I alle andre foretak hvert enkelt styremedlem (nr. 4)

Foretaksregisterloven § 4-2 andre ledd regulerer meldeplikt ved overdragelse og andre endringer i et registrert forhold enn opphør av virksomheten. Etter bestemmelsen påhviler meldeplikten i slike tilfeller enhver som etter endringen er innehaver, ansvarlig deltaker, styremedlem eller daglig leder.

Foretaksregisterloven § 4-2 tredje ledd har regler om meldeplikt ved dødsfall. Hvis innehaveren av et enkeltpersonforetak dør, påhviler meldeplikten innehaverens dødsbo. Hvis en deltaker i et ansvarlig selskap eller kommandittselskap dør, har både de andre ansvarlige deltakerne og den avdødes bo meldeplikt.

Meldeplikt for utenlandske foretak er regulert i foretaksregisterloven § 4-2 fjerde ledd. Meldeplikten påhviler styret for virksomheten her i landet dersom slikt styre finnes. Hvis det ikke finnes slikt styre, påhviler meldeplikten daglig leder for virksomheten her i landet dersom virksomheten har dette. Hvis virksomheten her i landet verken har styre eller daglig leder, påhviler meldeplikten

den eller de som kan forplikte hovedforetaket ved signatur.

13.5.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 10.5.2 å videreføre reglene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven om hvem som er meldepliktige.

13.5.3 Høringsinstansenes syn

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til at opplysninger som skal meldes til Foretaksregisteret gjelder foretaket, men at det likevel er hvert enkelt styremedlem som har meldeplikt, og at overtredelse av meldeplikt er straffbart etter foretaksregisterloven § 11-1. NHO ber departementet vurdere om det er hensiktsmessig at meldeplikten påligger hvert enkelt styremedlem, i stedet for foretaket selv. NHO uttaler:

«Det vanlige er at etterlevelse skal besørges av foretaket selv. Det er ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor en straffesanksjonert plikt skal påligge hvert enkelt styremedlem. Styremedlemmet har heller ikke nødvendigvis tilgang til den dokumentasjon som skal sendes inn etter § 4-5.»

NHO ber departementet vurdere om brudd på meldeplikten fortsatt skal være straffesanksjonert, dersom departementet opprettholder forslaget om å videreføre at hvert styremedlem er meldepliktig.

13.5.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre nåværende regler i enhetsregisterloven § 14 og foretaksregisterloven § 4-2 om hvem som er meldepliktig. Reglene gir etter departementets syn en hensiktsmessig avgrensning av hvem som skal ha plikt, og dermed også rett, til å sende inn melding om nyregistrering og endringsmelding på vegne av den enkelte virksomheten. Departementet kjenner ikke til forhold som tilsier at disse reglene bør endres. Brønnøysundregistrene har heller ikke gitt innspill om at det er behov for endringer.

Sammenlignet med høringsforslaget foreslår departementet ikke å videreføre reguleringene i nåværende enhetsregisterlov § 14 andre og tredje ledd. Enhetsregisterloven § 14 andre ledd regulerer når tilknyttet register skal melde opplysninger til Enhetsregisteret ved meldinger om nyregistre-

ring, mens § 14 tredje ledd angir at virksomheter kan melde opplysninger til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register hvor de har registreringsplikt. Disse forholdene er også regulert i enhetsregisterloven § 13 og 15 andre ledd. Disse bestemmelsene er foreslått videreført i forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-1 og § 5-2. Se punkt 13.3.4 og 13.4 om dette. Reguleringene i nåværende enhetsregisterlov § 14 andre og tredje ledd er dermed overflødige og kan utgå.

NHO stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å videreføre at hvert enkelt styremedlem har meldeplikt. NHO påpeker blant annet at opplysninger som registreres i Foretaksregisteret, gjelder foretaket. Departementet ser at dette kan tilsi at meldeplikten bør påhvile foretaket, og ikke det enkelte styremedlem. Det at hvert styremedlem har meldeplikt, legger imidlertid til rette for at endrede forhold blir innmeldt til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det kan bidra til at registrerte opplysninger er oppdaterte, og dermed også god registerkvalitet.

Gjeldende regelverk og innrapporteringsløsningene i Brønnøysundregistrene gjør samtidig at styremedlemmer i dag har gode muligheter til å oppfylle meldeplikten. Departementet viser til at det er tilstrekkelig at én meldepliktig, inkludert hvert styremedlem, signerer elektroniske meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, jf. enhetsregisterforskriften § 16 første ledd nr. 1 og foretaksregisterforskriften § 9 første ledd nr. 1. Samtidig har de fleste organisasjonsformer i dag mulighet til å bruke elektronisk Samordnet registermelding når de skal sende melding til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Tall fra Brønnøysundregistrene viser også at de fleste meldinger som sendes til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er elektroniske. I 2024 var 95 prosent av registermeldingene som ble sendt inn til Enhetsregisteret elektroniske, mens tilsvarende tall for Foretaksregisteret var 96 prosent. Se nærmere om dette i punkt 13.1.

NHO skriver at et styremedlem ikke alltid har tilgang til dokumentasjon som skal følge med melding til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Det kan gjøre at et styremedlem ikke kan oppfylle meldeplikten. Departementet anser imidlertid at dette forholdet ikke gjør det nødvendig å endre gjeldende regel om at hvert styremedlem har meldeplikt. Departementet viser til at straff (bøter) etter foretaksregisterloven § 10-4 bare kan idømmes ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av meldeplikten. Straff kan dermed bare idømmes styremedlemmet dersom vedkommende kan bebreides for at meldeplikten ikke er overholdt.

De subjektive straffbarhetsvilkårene i foretaksregisterloven § 10-4 vil etter departementets syn ikke være oppfylt dersom styremedlemmet har gjort sitt for å få sendt inn meldingen, men manglende innsending skyldes forhold utenfor styremedlemmets kontroll. Om et styremedlem ikke får sendt inn en melding fordi styremedlemmet nektes tilgang til dokumentasjon som skal følge som vedlegg til meldingen, må vedkommende styremedlem være ansvarsfri. Det samme må gjelde der manglende innsending skyldes at andre styremedlemmer nekter å signere en melding som skal sendes inn på papir, og hvor det er krav om at samtlige meldepliktige eller signaturberettiget signerer meldingen. Departementet viser her til uttalelser i forarbeidene i Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 4-2* der det står:

«Det gjøres dermed klart at det enkelte medlem, innehaver osv. har en selvstendig plikt til å se etter at meldeplikten overholdes. Sammenholdt med bestemmelsen i § 4-3 om underskrift fra samtlige meldepliktige, kan den enkelte ikke straffes for ikke å ha oppfylt meldeplikten dersom denne gjør[t] sitt til at melding blir innlagt, for eksempel gjør styrets øvrige medlemmer oppmerksom på meldeplikten og selv gjør sitt for at meldingen blir sendt. Om de øvrige medlemmer skulle nekte å underskrive, må vedkommende være ansvarsfri.»

Departementet har på denne bakgrunn kommet til at det ikke er grunnlag for å endre nåværende regel om at hvert styremedlem er meldepliktig.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-3 og ny foretaksregisterlov § 4-3.

NHO stiller spørsmål ved om brudd på meldeplikten for styremedlemmer fortsatt skal være straffesanksjonert. Straffereglene i foretaksregisterloven behandles i kapittel 22.

13.6 Signering av meldinger

13.6.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 8 første ledd fastsetter at «det kreves skriftlig erklæring fra styret, signaturberettiget, daglig leder, forretningsfører, innehaver eller tilsvarende kontaktperson om at de opplysninger som meldes, er riktige». Bestemmelsen forstås og praktiseres som et krav til hvem som må signere meldinger som er innsendt på papir til Enhetsregisteret.

Ifølge enhetsregisterloven § 8 syvende ledd kan departementet i forskrift gjøre unntak fra sig-

neringskravene i første ledd for elektroniske meldinger. Regler om signering av elektroniske meldinger til Enhetsregisteret finnes i enhetsregisterforskriften § 16. Etter § 16 første ledd skal elektronisk melding signeres av meldepliktig, signaturberettiget eller representant for norskregistrert utenlandsk foretak. Paragraf 16 andre ledd åpner for at signeringsretten kan delegeres til andre. Slik tildeling av signeringsrett må skje ved bruk av en elektronisk løsning som er godkjent av registerfører, jf. § 16 tredje ledd. Fullmakt til å signere meldingen delegeres gjennom å gi tilgang i Altinn.

Enhetsregisterforskriften § 16 innebærer at elektroniske meldinger til Enhetsregisteret kan signeres av én person. I praksis delegeres ofte retten til å signere meldinger til regnskapsfører.

Det følger av enhetsregisterforskriften § 16 fjerde ledd at for virksomheter som er registrert i Foretaksregisteret, gjelder reglene om signering av elektroniske meldinger i foretaksregisterforskriften § 9.

Enhetsregisterforskriften § 15 har regler om signering der det sendes felles melding til Enhetsregisteret og minst ett tilknyttet register. I slike tilfeller vil kravet om signering i enhetsregisterloven § 8 første ledd være oppfylt når meldingen «er underskrevet i henhold til de krav som kan stilles etter de regler som gjelder for tilknyttet register».

Det følger av foretaksregisterloven § 4-3 første ledd at meldinger til Foretaksregisteret etter foretaksregisterloven § 4-1 skal være signert av samtlige meldepliktige eller av signaturberettiget. Henvisningen til § 4-1 innebærer at det er snakk om melding om nyregistrering og endringsmeldinger fra virksomheten. Foretaksregisterloven § 4-3 første ledd regulerer signering av meldinger som er innsendt på papir.

Ifølge foretaksregisterloven § 4-3 andre ledd kan departementet i forskrift gjøre unntak fra signeringskravene i første ledd for elektroniske meldinger. Nærmere regler om signering av elektroniske meldinger til Foretaksregisteret er fastsatt i foretaksregisterforskriften § 9. Etter foretaksregisterforskriften § 9 første ledd skal elektronisk melding signeres av meldepliktig, signaturberettiget, daglig leder, forretningsfører for borettslag og eierseksjonssameier eller representant for norskregistrert utenlandsk foretak. Paragraf 9 andre ledd åpner for at signeringsretten kan delegeres til andre. Slik tildeling av signeringsrett må skje ved bruk av en elektronisk løsning som er godkjent av registerføreren, jf. § 9 tredje ledd.

13.6.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 10.6.2 at begrepet «elektronisk melding» erstattes med «melding». Hensikten er å ha et registerregelverk som legger til rette for å ta i bruk nye teknologiske løsninger uten at regelverket må endres. For papirmeldinger ble det foreslått å bruke termen «signering av meldinger som er innsendt på papir».

Departementet foreslo ikke endringer i hvem som kan signere elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir.

I høringsnotatet viste departementet til at elektroniske meldinger er den klart mest brukte innsendingsformen. Elektronisk innsending er dermed den praktiske hovedregelen. Departementet foreslo at reglene om signering av elektroniske meldinger plasseres i lov, mens reglene om signering av meldinger som er innsendt på papir angis som særregler (unntak) ved at disse plasseres som siste ledd i lovparagrafene.

Enhetsregisterforskriften § 15 har regler om signering der det sendes felles melding til Enhetsregisteret og minst ett tilknyttet register. Departementet foreslo å videreføre reglene, og at de i likhet med de øvrige signeringsreglene plasseres i lov.

Departementet foreslo ikke å stille nærmere tekniske krav til signaturløsninger eller sikkerhetsnivå for signatur på meldinger i ny enhetsregisterlov, ny foretaksregisterlov eller i forskrifter til lovene.

13.6.3 Høringsinstansenes syn

Brønnøysundregistrene stiller spørsmål ved om kravene til signering av elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir, bør være like. *Brønnøysundregistrene* skriver:

«Departementet legger frem et forslag som gjør det vesentlig enklere å signere elektronisk registermelding enn registermelding på papir. Den elektroniske andelen er 95,6 %. Majoriteten av de som fremdeles bruker papirskjema er de organisasjonsformene som pr. i dag ikke har mulighet til å benytte den elektroniske løsningen og personer som ikke har den digitale kompetansen som kreves. Etter vår oppfatning er det grunn til å sette spørsmålsteget ved om denne forskjellsbehandlingen er godt begrunnet og om det er behov for å stille strengere signeringskrav til papirmeldinger.»

Brønnøysundregistrene skriver at de erfarer at dagens bestemmelser om signering kan være enkle å omgå for personer med uærlige hensikter. *Brønnøysundregistrene* skriver at tilfeller hvor en elektronisk ID har blitt stjålet eller truet til seg og bruk av stråmenn, er noe de ser i økt omfang. *Brønnøysundregistrene* spesifiserer ikke omfanget. Etter *Brønnøysundregistrenes* syn bør det vurderes å innføre bestemmelser som lar registerføreren iverksette risikoreduserende tiltak «slik at personer med uærlige hensikter kan stoppes allerede i døren». *Brønnøysundregistrene* fortsetter:

«*Brønnøysundregistrene* mener det kan være grunn til å vurdere strengere krav til signering av registermelding for en eller flere organisasjonsformer, endringstyper (f.eks. ved utskifting av hele styret) mv. Her kan f.eks. krav til kontrasignering av tiltrodd tredjepart, f.eks. revisor, advokat mv. eller tidligere styreleder være aktuelt, eller at slike meldinger krever signatur fra flere styremedlemmer.»

Brønnøysundregistrene ber om at departementet vurderer å gi adgang til å gi forskrift med nærmere krav til signering av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. *Brønnøysundregistrene* skriver at de aller helst ønsker en generell forskriftsbestemmelse som lar registerføreren stille strengere krav til signeringen. *Brønnøysundregistrene* uttaler:

«Selv om forskriftsendring kan skje raskere enn lovendring, tar også denne prosessen tid. I mellomtiden skjer de uønskede hendelsene, uten at *Brønnøysundregistrene* kan iverksette tiltak innenfor gjeldende regelverk. Aller helst ønsker derfor *Brønnøysundregistrene* at departementet også vurderer å gi en generell forskriftsbestemmelse som lar registerfører stille strengere krav til signeringen. En slik bestemmelse vil sette registerfører i stand til å avverge uønskede hendelser fortløpende, før endringen registreres eller organisasjonsnummeret er tildelt, og samtidig opprettholde god registerkvalitet og tillit til det offentlige.»

13.6.4 Departementets vurdering

Tall fra *Brønnøysundregistrene* viser at 95 prosent av meldingene til Enhetsregisteret og 96 prosent av meldingene til Foretaksregisteret, ble sendt inn elektronisk i 2024. Innsending og signering av elektroniske meldinger er i dag dermed den praktiske hovedregelen. Nåværende signe-

ringsregler gjenspeiler ikke dette. Mens signeringskravene for meldinger som er innsendt på papir står i lov, står signeringskravene for elektroniske meldinger i forskrift. I tillegg angir forskriftshjemlene i enhetsregisterloven § 8 syvende ledd og foretaksregisterloven § 4-3 andre ledd samtidig at signeringskravene for elektroniske meldinger er «unntak».

Brønnøysundregistrenes prosjekt Brukervennlige registertjenester skal legge til rette for enklere og mer effektive innrapporteringsløsninger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Andelen elektroniske meldinger av det totale antall meldinger forventes derfor å øke i årene som kommer. Regelverket bør innrettes i tråd med dette.

Departementet opprettholder forslaget om at begrepet «elektronisk melding» erstattes med «melding». Hensikten er å ha et registerregelverk som legger til rette for å ta i bruk nye teknologiske løsninger uten at regelverket må endres. For papirmeldinger opprettholdes forslaget om å bruke termen «signering av meldinger som er innsendt på papir», siden det her er snakk om en bestemt innsendingsform og et unntak fra den vanligste innsendingsmåten. Det kom ikke innspill til disse forslagene i høringen.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre gjeldende regler om hvem som skal signere elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir. Etter departementets syn gir reglene en hensiktsmessig avgrensning av hvem som kan signere meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Reglene om adgangen til å tildele retten til å signere meldinger til andre gir samtidig aktørene fleksibilitet. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Nåværende regler om hvem som skal signere meldinger som sendes inn på papir står i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven, mens signeringskravene for elektroniske meldinger står i enhetsregisterforskriften og foretaksregisterforskriften. Departementet foreslo i høringsnotatet at signeringskravene for både elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir skal stå i lov. Departementet har revurdert dette forslaget, og foreslår at signeringskravene likevel reguleres i forskrift. Departementet legger vekt på at signeringsreglene er detaljerte og av teknisk karakter. De egner seg derfor etter departementets syn best i forskrift. Departementet viser til at signeringskravene som gjelder for meldinger til tilsvarende registre, slik som Grunnboken og Register over reelle rettighetshavere, er fastsatt i

forskrift. Se forskrift 3. november 1995 nr. 875 om tinglysning § 3 og forskrift 21. juni 2021 nr. 2056 til lov om register over reelle rettighetshavere § 3-8.

Departementet har i punkt 13.9 foreslått bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementet foreslår at det tydeliggjøres i begge forskriftshjemlene at disse gir departementet myndighet til å gi nærmere regler om hvem som skal signere meldinger.

Med grunnlag i de foreslåtte forskriftshjemlene vil det kunne fastsettes særlige signeringskrav for visse organisasjonsformer eller typer meldinger, slik *Brønnøysundregistrene* tar opp i sitt høringsinnspill. I og med at det ikke ble fremlagt forslag om slike særlige signeringskrav i høringsnotatet, vurderer departementet at det ikke er grunnlag for å fastsette slike forskriftsregler på grunnlag av denne høringen. Dersom det senere skulle bli aktuelt å fastsette særlige signeringskrav, vil forslag til regler om dette bli sendt på høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Departementet er skeptisk til *Brønnøysundregistrenes* forslag om å gi registerføreren myndighet til å stille særskilte signeringskrav. Hensynet til forutberegnelighet for berørte aktører om hvilke signeringskrav som gjelder til enhver tid, tilsier etter departementets syn at slike krav bør fastsettes i forskrift. Forskriftsregulering vil gi berørte aktører mulighet til påvirke signeringskravene gjennom høring av forslag til nye eller endrede regler. Det kan gi et bedre beslutningsgrunnlag før nye eller endrede signeringskrav fastsettes, og mer treffsikre signeringsregler. Hensynene til aktørenes rettsikkerhet og demokratihensyn taler derfor mot å gi registerføreren slik myndighet.

Brønnøysundregistrene stiller spørsmål ved hvorfor det er foreslått strengere signeringskrav for meldinger som er innsendt på papir enn for elektroniske meldinger, og om denne forskjellsbehandlingen er godt begrunnet. Etter departementets syn kan *Brønnøysundregistrenes* innspill leses slik at det i høringsnotatet ble foreslått å endre gjeldende signeringskrav. Det stemmer ikke. *Brønnøysundregistrene* ga heller ikke innspill om behov for å ha like regler på dette området ved utarbeidelsen av høringsnotatet. Departementet viser til høringsnotatet punkt 10.6.2 der det står:

«Departementet foreslår ikke endringer i hvem som kan signere elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir. Etter departementets syn gir reglene en hensiktsmessig avgrensning av hvem som kan signere meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Reglene om adgangen til å tildele retten til å signere meldinger til andre gir samtidig aktørene fleksibilitet. Departementet kjenner ikke til forhold som tilsier endringer på dette området. Brønnøysundregistrene har heller ikke gitt innspill om dette.»

Det kom ikke innspill fra andre høringsinstanser enn Brønnøysundregistrene om at reglene om hvem som skal signere elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir, bør være like. Departementet legger vekt på at næringslivet, frivilligheten, offentlige virksomheter og andre aktører som er underlagt signeringskravene, bør gis mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen. Det er også forhold som fortsatt kan tilsi ulike signeringskrav for elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir. Blant annet er det krav om at man logger inn med ID-porten (sikkerhetsnivå 3 eller høyere) for å signere Samordnet registermelding² elektronisk. Signering av elektroniske meldinger gir dermed en sikrere identifikator av hvem som har signert meldingen, enn meldinger som er innsendt på papir. I og med at det ikke ble fremlagt forslag om like signeringskrav for elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir i høringen, vurderer departementet at det ikke er grunnlag for å fastsette slike forskriftsregler nå. Dersom det senere skulle bli aktuelt å fastsette like krav til signering av elektroniske meldinger og meldinger som er innsendt på papir, vil forslag til regler om dette bli sendt på høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å videreføre nåværende krav til hvem som skal signere henholdsvis elektroniske meldinger og meldinger som sendes inn på papir til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Signeringskravene vil bli fastsatt i forskrift gitt med hjemmel i bestemmelsene i forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-7 første ledd og ny foretaksregisterlov § 4-7 første ledd. Se nærmere i punkt 13.9 om disse forslagene.

Enhetsregisterforskriften § 15 har regler om signering der det sendes felles melding til Enhetsregisteret og minst ett tilknyttet register. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre disse reglene. Det kom ikke innspill til dette i høringen. I tråd med det som er sagt ovenfor, foreslår departementet at også disse signeringsreglene fortsatt skal reguleres i forskrift.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om ikke å stille nærmere tekniske krav til signaturløsninger eller sikkerhetsnivå for signatur på meldinger i ny enhetsregisterlov, ny foretaksregisterlov eller i forskrifter til lovene. Spesifikke tekniske krav kan være til hinder for å ta i bruk nye og hensiktsmessige teknologiske løsninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og medføre forsinkelser ved at endrede regler om tekniske krav må høres og vedtas før nye løsninger kan tas i bruk. Dette er ikke formålstjenlig med tanke på å legge til rette for effektive prosesser.

Det vil dermed som et utgangspunkt være opp til registerføreren å bestemme hvilke tekniske krav som skal gjelde for signering av meldinger. Krav til sikkerhetsnivå for signatur eller andre tekniske krav til signering kan imidlertid følge av annet regelverk, for eksempel eForvaltningsforskriften.

13.7 Pålegg om å sende inn melding

13.7.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 16 og foretaksregisterloven § 4-5 gir registerføreren hjemmel til å pålegge virksomheten å sende inn melding. Reglene skal bidra til å sikre kvaliteten i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, jf. Ot.prp. nr. 11 (1994–95) kapittel 6 *Til § 16*.

Det følger av enhetsregisterloven § 16 første ledd at registerføreren kan pålegge virksomheten å sende inn melding innen en bestemt fastsatt frist hvis meldeplikten er forsømt. For Foretaksregisteret finnes en tilsvarende hjemmel til å gi pålegg i foretaksregisterloven § 4-5 første ledd. Bestemmelsene hjemler pålegg der en registreringspliktig virksomhet ikke har sendt inn melding om nyregistrering. De gjelder også for tilfeller der en registrert virksomhet ikke har sendt inn endringsmelding der den etter enhetsregisterloven eller foretaksregisterloven har plikt til å gjøre dette.

Enhetsregisterloven § 16 andre ledd åpner for at departementet kan gi nærmere regler om etterkontroll av registrerte opplysninger i Enhetsregisteret for å sikre best mulig kvalitet på opplysningene i registeret. Nærmere regler om slik etterkon-

² Se Samordnet registermelding – registrering av nye og endring av eksisterende foretak og enheter (brreg.no)

troll er fastsatt i enhetsregisterforskriften § 22. Det følger av enhetsregisterforskriften § 22 første punktum at «[r]egisterfører kan henvende seg til samtlige enheter eller et utvalg av enheter og pålegge disse å inngi melding for å kontrollere om de innførte opplysningene er riktige». Etter § 22 andre punktum kan registerføreren fastsette en rimelig frist for å sende inn slik melding. Dersom pålegget ikke blir etterkommet, kan det anmerkes i Enhetsregisteret, samt på utskrifter som avgis på virksomheten, at pålegget ikke er fulgt.

Foretaksregisterloven har ikke bestemmelser om etterkontroll av registrerte opplysninger i Foretaksregisteret.

Registerføreren har etter enhetsregisterloven § 16 tredje ledd, enhetsregisterforskriften § 22 tredje punktum og foretaksregisterloven § 4-5 andre ledd, hjemmel til å ilegge virksomheten og meldepliktige tvangsmulkt der pålegg ikke blir etterkommet. Regulering av tvangsmulkt behandles i kapittel 22.

13.7.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 10.7.2 å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 16 første ledd og foretaksregisterloven § 4-5 første ledd som gir registerføreren hjemmel til å gi pålegg til virksomhetene om å sende inn melding der meldeplikten er forsømt.

Departementet foreslo også å videreføre reglene i enhetsregisterforskriften § 22, jf. enhetsregisterloven § 16 andre ledd, som gir registerføreren for Enhetsregisteret hjemmel til å pålegge innsending av melding (informasjon) for å kontrollere at registrerte opplysninger i Enhetsregisteret er riktige. Departementet foreslo at en tilsvarende bestemmelse fastsettes i ny foretaksregisterlov.

13.7.3 Høringsinstansenes syn

Stiftelsestilsynet støtter forslaget om at også registerføreren for Foretaksregisteret gis hjemmel til å pålegge innsending av meldinger for å kontrollere at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, er riktige.

Det kom ikke innspill fra andre høringsinstanser til forslagene som gjelder reglene om pålegg om å sende inn melding.

13.7.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene i enhetsregister-

loven § 16 første ledd og foretaksregisterloven § 4-5 første ledd, som gir registerføreren hjemmel til å gi pålegg til virksomhetene om å sende inn melding der meldeplikten er forsømt. Registerføreren myndighet til å kunne gi slikt pålegg er et viktig virkemiddel for å sikre at meldeplikten til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret blir fulgt. Det kan bidra til at opplysningene i de to registrene er oppdaterte og korrekte. God registerkvalitet er avgjørende for at registrene har tillit og legitimitet hos brukerne.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene i enhetsregisterforskriften § 22, jf. enhetsregisterloven § 16 andre ledd. Forslaget innebærer at registerføreren for Enhetsregisteret kan pålegge registrerte virksomheter å sende inn informasjon for å kontrollere at registrerte opplysninger i Enhetsregisteret er riktige. Også dette kan legge til rette for god registerkvalitet, og bidra til at brukerne har tillit til Enhetsregisteret. De samme hensynene tilsier etter departementets syn at også registerføreren for Foretaksregisteret bør ha adgang til å pålegge innsending av informasjon for å gjennomføre etterkontroll av registrerte opplysninger. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det tas inn en bestemmelse om dette i ny foretaksregisterlov.

Det kom ikke innvendinger mot forslagene i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-5 og ny foretaksregisterlov § 4-5.

13.8 Endringsmeldinger fra andre enn virksomheten

13.8.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 15a og foretaksregisterloven § 4-6 og § 4-7 har regler om meldinger fra andre enn virksomheten selv og meldepliktige. Bestemmelsene oppstiller fire ulike kategorier der andre kan sende inn endringsmeldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Melding om egenfratreden

Enhetsregisterloven § 15a første ledd og foretaksregisterloven § 4-6 første ledd regulerer melding om såkalt egenfratreden. Dette innebærer at vedkommende rolleinnhaver selv sender melding til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret om å bli avregistrert fra rollen som vedkommende er registrert med. Melding om egenfratreden skjer typisk der en rolleinnhaver har trukket seg fra

rollen i virksomheten, for eksempel der et styremedlem har trukket seg fra vervet før tjenestetiden er ute.

Det følger av enhetsregisterloven § 15a første ledd at i andre enheter enn enkeltpersonforetak og registrerte enkeltpersoner, kan en rolleinnehaver som har trådt ut av registreringsenheten, selv gi melding om dette.

Ifølge foretaksregisterloven § 4-6 første ledd kan ansvarlig deltaker som er trådt ut av selskapet, selv gi melding om dette. Det samme gjelder for styremedlem, observatør, daglig leder, signaturberettiget, prokurist eller revisor som er fratrudd.

Ved registrering av meldinger om egenfratredden har Enhetsregisteret og Foretaksregisteret lenge hatt praksis for å ta inn påtegningen «Fratrudd» bak vedkommendes navn. Hensikten er å gi brukerne av registrene informasjon om at vedkommende person ikke lenger er registrert med rollen, og dermed ikke lenger er legitimert til å opptre i rollen gjennom registreringen i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret. Se nærmere om påtegninger i punkt 19.2.

Melding fra noen som har «ervert» dom

Ifølge enhetsregisterloven § 15a andre ledd kan den som har ervert dom om forhold som er eller skulle ha vært meldt til Enhetsregisteret, kreve at opplysningene blir endret i samsvar med domsresultatet. Tilsvarende bestemmelse finnes i foretaksregisterloven § 4-6 andre ledd.

Det er ikke opp til melderens selv å bestemme hva de registrerte opplysningene skal endres til. Opplysningene kan bare kreves endret i den utstrekning det følger av domsresultatet. Se Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 4-6* og Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) punkt 6.1 *Til ny § 15a*.

Melding fra domstolene og offentlige organer

Det følger av enhetsregisterloven § 15a tredje ledd at domstolene og offentlige organer skal gi Enhetsregisteret melding om forhold som gjelder registrerte virksomheter når det i særlovgevingen er gitt bestemmelser om dette. Tilsvarende bestemmelse finnes i foretaksregisterloven § 4-7 første ledd. Dette kan for eksempel omfatte opplysninger om konkurs, akkord og umyndiggjøring.

Melding på bakgrunn av dom, kjennelse eller annen rettslig beslutning

Ifølge enhetsregisterloven § 15a fjerde ledd kan domstolene på bakgrunn av dom, kjennelse eller

annen rettslig beslutning begjære opplysninger om registrerte enheter innført i Enhetsregisteret. Tilsvarende bestemmelse finnes i foretaksregisterloven § 4-7 andre ledd.

13.8.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 10.8.2 å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 15a og foretaksregisterloven § 4-6 og § 4-7 om endringsmeldinger fra andre enn virksomheten. Det ble foreslått at reglene samles i én paragraf i hver av lovene.

13.8.3 Høringsinstansenes syn

NHO er enig i forslaget om at egenfratredden kan meldes.

Stiftelsestilsynet ber departementet vurdere om et styremedlem i en stiftelse på eget initiativ kan melde egenfratredden, eller om det må stilles krav om at det er styret som melder fratreden av et styremedlem. Stiftelsestilsynet skriver at de i flere saker har erfart at retten til egenfratredden fra et styremedlem har fått store konsekvenser for stiftelsen og de andre styremedlemmene. Stiftelsestilsynet skriver at de ut fra regelverket i stiftelsesloven mener at det kan stilles spørsmål ved om et styremedlem lovlig har adgang til slik fratreden. Stiftelsestilsynet skriver:

«Ein stiftelse har ikkje eksterne eigarar, og styret er det øvste organet. Styret kan berre fatte gyldige vedtak dersom styret er vedtaksført etter stiftelseslova § 32. Slik vi forstår denne føresegna stiller den ikkje berre krav til at minst halvparten av styremedlemmane deltar i styrehandsaming, for at styret er vedtaksført. Føresegna stiller og krav til at alle medlemmane som vedtektene seier at styret skal ha, så vidt mogleg er gitt høve til å delta i handsaminga av ei sak, jf. stiftelseslova § 32 andre punktum.

Reservasjonen «så vidt mulig» opnar for at styremedlemmar kan ha gyldig fråfall til eit styremøte, men skapar problem dersom stiftelsen ikkje har dei styremedlemmane som vedtektene krev. Dette gjer at stiftelsar vert sær sårbare dersom styremedlemmar trekker seg frå vervet etter eige initiativ.

Ut frå dette stiller stiftelseslova § 28 andre ledd krav til at det må ligge føre «særleg grunn», før eit styremedlem har rett til å tre tilbake før tenestetida er ute. Lova seier ikkje direkte kven som skal vurdere om det ligg føre

«særleg grunn», og då er det nærliggande å forstå det slik at denne kompetanse ligg til styret. Bakgrunnen er stiftelseslovas system der all kompetanse ligg til styre, så sant ikkje det er ein type kompetanse som er nemnd i oversikta i stiftelseslova § 36 andre ledd. Slik kompetanse kan leggjast til andre organ enn styret dersom dette er uttrykkeleg nemnt i vedtekene. Kompetansen til å avgjere om det ligg føre særleg grunn er ikkje nemnt som ein kompetanse som kan leggjast til eit anna organ enn styret.

Det er vidare slik at stiftelseslova § 28 første ledd presiserer at eit styremedlem heller ikkje kan fråtre rolla si sjølv om tenestetida er ute, men må stå i vervet inntil eit nytt medlem er valt.»

13.8.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget om å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 15a og foretaksregisterloven § 4-6 og § 4-7 om endringsmeldinger fra andre enn virksomheten. Bestemmelsene bidrar til korrekte og oppdaterte opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og dermed til god registerkvalitet. Muligheten for personer som er registrert med en rolle i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret til å melde egenfratreden gir dem mulighet til å frasi seg den legitimasjonen som registreringen innebærer. *NHO* støtter forslaget om at egenfratreden kan meldes. Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier at reglene bør endres.

Det følger av foretaksregisterloven § 4-6 første ledd at «styremedlem» kan sende inn melding om egenfratreden til Foretaksregisteret. Denne bestemmelsen er forstått og praktisert slik at den ikke bare omfatter ordinære styremedlemmer, men også varamedlemmer til styret. Departementet foreslår å tydeliggjøre i ny foretaksregisterlov at varamedlemmer kan sende inn melding om egenfratreden.

Etter nåværende regler kan regnskapsfører som er registrert i Enhetsregisteret etter enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav e melde egenfratreden, jf. enhetsregisterloven § 15a første ledd. Departementet har i punkt 12.4.5.6 foreslått at det også skal registreres i Foretaksregisteret dersom et foretak benytter regnskapsfører. Som en konsekvens av dette foreslår departementet at også regnskapsførere som er registrert i Foretaksregisteret, skal kunne sende inn melding om egenfratreden.

Etter nåværende foretaksregisterlov § 4-6 første ledd kan observatører sende inn melding om egenfratreden. Departementet har i punkt 12.4.5 foreslått at observatører ikke lenger skal registreres i Foretaksregisteret. Som en konsekvens av dette kan regelen om at observatører kan melde egenfratreden, utgå.

Stiftelsestilsynet tar opp spørsmålet om styremedlemmer i stiftelser ikke selv bør ha adgang til å melde egenfratreden til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, men om det i stedet skal stilles krav om at det er styret i stiftelsen som kan melde slik fratreden.

Det kan være flere grunner til at et styremedlem melder egenfratreden. Den vanligste årsaken er at vedkommende styremedlem har trukket seg fra vervet før tjenestetiden er ute. Det kan imidlertid også være situasjoner der et styremedlem er byttet ut gjennom styrevalg, men virksomheten unnlater eller venter med å sende endringsmelding til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret om styrevalget. I begge tilfeller vil vedkommende styremedlem bli stående registrert i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret til registrene enten mottar melding om egenfratreden fra styremedlemmet selv eller melding fra virksomheten om styreendringen. Etter departementets syn bør ikke enhetsregisterloven og foretaksregisterloven innrettes slik at det tvinger personer til å forbli registrert som styremedlem i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret.

Departementet vil også påpeke at det må skilles mellom det å bli avregistrert fra en rolle i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret, og det å ikke lenger inneha rollen i virksomheten. Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven regulerer kun registrering av personer med roller i virksomheter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og avregistrering av rolleinnhavere fra registrene. Departementet foreslår ikke endringer i dette. Om en person innehar et styreverv eller annet tillitsverv i en virksomhet, reguleres av de særlovene som regulerer den enkelte organisasjonsformen. Det samme gjelder spørsmålet om noen lovlig har trukket seg fra et tillitsverv før tjenestetiden er ute eller har blitt skiftet ut gjennom valg eller på annen måte. For stiftelser reguleres slike forhold av reglene i stiftelsesloven. På denne bakgrunn foreslår departementet ikke et særskilt unntak for stiftelser når det gjelder styremedlemmers adgang til å melde egenfratreden til Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-6 og ny foretaksregisterlov § 4-6.

Departementet viser for øvrig til punkt 19.2 om påtegninger. Det foreslås der blant annet å love feste at registerføreren skal ta inn en påtegning i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret dersom en person har blitt avregistrert fra en rolle på grunnlag av melding om egenfratrede. Hensikten er å gjøre brukere av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret oppmerksom på at personen ikke lenger er registrert i rollen, og dermed heller ikke legitimert til å opptre i rollen på grunnlag av den tidligere registreringen. Det kan redusere risikoen for at tredjeparter og den registrerte virksomheten lider tap.

13.9 Nærmere krav til meldinger

Enhetsregisterloven har ingen bestemmelse som uttrykkelig fastsetter at det kan gis forskrift med nærmere regler om meldinger til Enhetsregisteret. Det følger imidlertid av enhetsregisterloven § 28 at Kongen kan gi nærmere regler som finnes påkrevd til utfylling og gjennomføring av enhetsregisterloven.

Etter foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd andre punktum kan Kongen gi forskrifter om hvordan meldinger til Foretaksregisteret skal utformes. Fjerde punktum gir Kongen myndighet til å gi de nærmere forskrifter som ellers finnes påkrevd til gjennomføringen av loven. Myndigheten etter foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd er delegert til departementet, jf. kgl.res. 22. desember 2006 nr. 1528.

Med hjemmel i enhetsregisterloven § 28 og foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd er det fastsatt nærmere krav til meldinger i henholdsvis enhetsregisterforskriften og foretaksregisterforskriften. Dette omfatter krav til fremgangsmåten ved innsending av meldinger, krav til språk i meldinger samt krav til journalføring, arkivering og makulering av meldinger. Disse forskriftskravene er nærmere omtalt i høringsnotatet punkt 10.9.1.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 10.9.2 å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, herunder regler om fremgangsmåten for å sende inn meldinger og krav til språk i meldinger. I høringsnotatet ble forslaget begrunnet slik:

«Regler om fremgangsmåten for å sende inn meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er av teknisk karakter. Det samme er krav til språk i meldinger og krav til journalfø-

ring, arkivering og makulering av meldinger. Slike krav bør derfor fortsatt reguleres i forskrift. Regulering i forskrift gir også mulighet til å endre regelverket raskere i tråd med den teknologiske utviklingen. Eventuelle forslag til forskriftsbestemmelser vil måtte sendes på offentlig høring. Det vil gi næringslivet, frivilligheten, offentlige myndigheter og andre interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Dagens hjemler for nåværende forskriftsregulering av krav til meldinger er svært generelle. Hensynet til demokrati og rettssikkerhet tilsier etter departementets syn at også hjemler for å gi slike forskriftsbestemmelser er tydelige. Departementet har i vedlagte lovforslag tatt inn bestemmelser som tydeligere angir hva det skal kunne gis forskrifter om.»

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget.

Departementet opprettholder høringsforslaget og viser til begrunnelsen i høringsnotatet. Sammenlignet med høringsforslaget er det tydeliggjort i forslagene til forskriftshjemler at departementet også kan gi nærmere regler om hvem som skal signere meldinger. Det vises til drøftelsen i punkt 13.6.4.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-7 første ledd og ny foretaksregisterlov § 4-7 første ledd.

13.10 Saksbehandlingsfrister

13.10.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 12 andre ledd andre og tredje punktum og foretaksregisterloven § 4-1 andre ledd fastsetter saksbehandlingsfrister for visse typer meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Bestemmelsene ble tatt inn i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67, og trådte i kraft 1. juli 2023. De gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 13g nr. 7 og 28a nr. 6. For nærmere omtale se Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 4 og 8, og merknadene til enhetsregisterloven § 12 og foretaksregisterloven § 4-1 i lovproposisjonen kapittel 14.

Det følger av enhetsregisterloven § 12 andre ledd andre punktum at melding om nyregistrering av utenlandsk foretak skal behandles av Enhetsregisteret innen ti virkedager etter at meldingen kom inn til registeret. Fristen på ti virkedager

begynner å løpe når meldingen «kom inn til registeret». I dette ligger blant annet at saksbehandlingsfristen først begynner å løpe når både registermeldingen er korrekt og fullstendig utfylt og nødvendige vedlegg ligger ved meldingen. For meldinger om nyregistrering av andre typer virksomheter enn utenlandsk foretak og endringsmeldinger til Enhetsregisteret gjelder kravet til fremdrift i forvaltningsloven. Etter forvaltningsloven skal saker forberedes og avgjøres «uten ugrunnet opphold». Regelen i forvaltningsloven er foreslått videreført av forvaltningslovutvalget i NOU 2019: 5. Se utredningen punkt 13.7.7.

Ifølge foretaksregisterloven § 4-1 andre ledd første punktum skal melding om nyregistrering behandles av Foretaksregisteret innen fem virkedager etter at meldingen kom inn til registeret, dersom meldingen gjelder registrering av foretak som er stiftet elektronisk ved bruk av mal som er godkjent av registerføreren. Saksbehandlingsfristen gjelder både der foretaket er stiftet av fysiske personer, juridiske personer eller en kombinasjon av slike. Fristen gjelder bare der selskapet er stiftet elektronisk «ved bruk av mal som er godkjent av registerfører». Fristen på fem virkedager begynner å løpe når meldingen «kom inn til registeret». Ifølge lovforarbeidene betyr dette at saksbehandlingsfristen først begynner å løpe når både registermeldingen og malen som er brukt for å stifte foretaket er korrekt og fullstendig utfylt og nødvendige vedlegg ligger ved meldingen. Se Prop. 76 LS (2022–2023) punkt 14.1 *Til § 4-1*.

For «andre førstegangsmeldinger» til Foretaksregisteret er saksbehandlingsfristen ti virkedager, jf. foretaksregisterloven § 4-1 andre ledd andre punktum. Dette gjelder blant annet meldinger om nyregistrering av foretak som stiftes ved papirdokument og om registrering av utenlandske foretak. For endringsmeldinger gjelder kravet til fremdrift i forvaltningsloven.

Enhetsregisterloven § 12 andre ledd tredje punktum og foretaksregisterloven § 4-2 andre ledd tredje punktum gir regler om foreløpig svar. Dersom fristene i enhetsregisterloven § 12 andre ledd eller foretaksregisterloven § 4-2 andre ledd ikke kan overholdes, skal Enhetsregisteret og Foretaksregisteret straks underrette innsenderen om forsinkelsen og årsaken til denne. «Straks» betyr at foreløpig svar må gis uten ugrunnet opphold. Det er ikke krav om at Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret skal gi en omfattende underretning om årsaken til forsinkelsen. Foreløpige svar kan være standardiserte, men det som angis som årsak til forsinkelsen, må

stemme med de faktiske forholdene. Se merkna-
dene til enhetsregisterloven § 12 og foretaksregis-
terloven § 4-2 i Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel
14.

13.10.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 10.10.2 å videreføre saksbehandlingsfristen på ti virkedager for meldinger om nyregistrering av utenlandske foretak i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 12 andre ledd andre punktum. Det samme gjelder saksbehandlingsfristene på fem og ti virkedager for meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 4-1 andre ledd første og andre punktum. I tillegg ble det foreslått å videreføre kravene til foreløpig svar der disse saksbehandlingsfristene ikke kan overholdes.

Departementet foreslo ikke å fastsette andre saksbehandlingsfrister i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

13.10.3 Høringsinstansenes syn

NHO uttaler at registerregelverket bør gi registerføreren mulighet til å prioritere visse meldinger om endrede forhold. *NHO* skriver:

«I en del tilfeller er det behov for særlig rask saksbehandling av melding om endrede opplysninger. Et eksempel er eierskifter der det er viktig at nye styremedlemmer oppnår legitimasjon umiddelbart etter eierskiftet. Et annet eksempel er egenfratreten. Vi forutsetter at loven og forskriften gir registerfører mulighet til å prioritere slike meldinger, og at det er mulig for den som melder på en enkel måte å formidle behovet for rask saksbehandling.»

Regnskap Norge uttaler at det i de senere årene har vært en betydelig utfordring for næringslivet at saksbehandlingstiden hos Brønnøysundregistrene har økt drastisk. *Regnskap Norge* skriver:

«Endringsmeldinger som tidligere tok 3-5 dager å få saksbehandlet og registrert, kan nå i større perioder av året ta om lag 30 dager. I nytt regelverk må man også derfor unngå innføring av unødvendige regler, eller regler som favner unødig bredt. Departementet bør etter vår vurdering gå en ekstra runde her, for å vurdere den mest hensiktsmessige utformingen av bestemmelsen.»

13.10.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre saksbehandlingsfristen på ti virkedager for meldinger om nyregistrering av utenlandske foretak i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 12 andre ledd andre punktum. Det samme gjelder forslaget om å videreføre saksbehandlingsfristene på fem og ti virkedager for meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 4-1 andre ledd første og andre punktum. I tillegg opprettholdes forslaget om å videreføre kravene til foreløpig svar der saksbehandlingsfristene ikke kan overholdes. Departementet viser til at saksbehandlingsfristene og kravene til foreløpig svar gjennomfører EØS-regler i norsk rett.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-1 sjette ledd og ny foretaksregisterlov § 4-1 tredje ledd.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om ikke å ta inn andre saksbehandlingsfrister i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Det betyr at for endringsmeldinger til Foretaksregisteret vil kravet til fremdrift i forvaltningsloven gjelde. Saker som gjelder endringsmeldinger, må derfor forberedes og avgjøres av Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold. Samme krav vil gjelde for Enhetsregisterets behandling av meldinger om nyregistrering av andre typer virksomheter enn utenlandsk foretak og ved behandling av endringsmeldinger.

NHO ber om at ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov gir registerføreren mulighet til å prioritere endringsmeldinger hvor det foreligger behov for særlig rask behandling.

Meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger bør etter departementets syn som et utgangspunkt behandles av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i den rekkefølge de kommer inn til registrene. Hensynet til likebehandling av brukerne av registrene og forutberegnelighet tilsier det. Departementet ser samtidig at det i noen tilfeller kan foreligge et særlig behov for at meldte opplysninger registreres raskt. I slike tilfeller bør registerføreren ha mulighet til å prioritere behandlingen av den aktuelle meldingen. Etter departementets syn innebærer imidlertid kravet i forvaltningsloven om at saker skal forberedes og avgjøres «uten ugrunnet opphold» tilstrekkelig adgang og mulighet til dette. I NOU 2019: 5 punkt 13.7.7 står det om adgangen til å prioritere saker etter forvaltningsloven:

«Når et forvaltningsorgan har flere saker til behandling, er det naturlige utgangspunktet at de blir behandlet etter tur, dvs. i en rekkefølge basert på når saken kom inn til forvaltningsorganet eller ble innledet på annen måte. Regelen må samtidig gi rom for at behov i enkelte saker kan tilsi at saken prioriteres foran andre saker, og at kurante saker som det er fort gjort å avgjøre, blir ferdigbehandlet uten å måtte vente på mer krevende saker. Utvalget mener at den gjeldende regelen om at forvaltningsorganet skal «forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold», er godt egnet til å ivareta dette og de andre målene for saksbehandlingen, og foreslår derfor å videreføre bestemmelsen i utk. § 17 første ledd»

Departementet legger derfor til grunn at forvaltningsloven allerede gir registerføreren adgang til å prioritere behandling av visse typer meldinger slik NHO etterlyser. Av den grunn er det etter departementets syn ikke nødvendig å regulere dette særskilt i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

Prioritering av saker i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skjer for øvrig allerede i dag. Brønnøysundregistrene legger ut oversikt over forventet saksbehandlingstid for ulike typer meldinger på sine nettsider.³ Oversikten oppdateres fortløpende. Den viser at saksbehandlingstiden varierer for ulike organisasjonsformer og type melding. Det skyldes ulike forhold. Saker som blir behandlet helautomatisk, blir normalt behandlet fortløpende og registrert automatisk i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. På Brønnøysundregistrenes nettsider er det lagt ut en oversikt over hvilke saker som blir behandlet helautomatisk.⁴ Andre meldinger blir normalt behandlet av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret etter datoene de kommer inn. Det finnes noen få unntak fra dette, hvor Enhetsregisteret og Foretaksregisteret foretar en prioritering. Eksempler på dette er:

- Enhetsregisteret og Foretaksregisteret prioriterer meldinger som omfattes av de lovbestemte saksbehandlingsfristene i enhetsregisterloven § 12 og foretaksregisterloven § 4-1. Dette gjelder meldinger om nyregistrering av utenlandske foretak i Enhetsregisteret, og meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret.

³ Når blir saken min behandlet? – Brønnøysundregistrene (brreg.no)

⁴ Maskinell saksbehandling – Brønnøysundregistrene (brreg.no)

- Om høsten prioriterer Brønnøysundregistrene i perioder meldinger som gjelder beslutning om eller gjennomføring av fusjon, fisjon, kapitalnedsettelse eller oppløsning. Dette er meldinger som det er viktig for brukerne å få gjennomført før årsskiftet.
- Saksbehandlingstiden for meldinger som gjelder allmennaksjeselskaper er gjennomgående kortere enn det som gjelder for aksjeselskaper og andre organisasjonsformer. Meldinger som gjelder allmennaksjeselskaper kan inneholde børssensitive opplysninger, og behandlingen av disse prioriteres derfor høyt. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene utgjorde meldingene knyttet til allmennaksjeselskaper 0,1 prosent av alle meldingene som ble innsendt til Foretaksregisteret i 2023.

Regnskap Norge har spilt inn at saksbehandlingstiden i Brønnøysundregistrene har økt vesentlig de senere årene. Departementet er enig med Regnskap Norge i at det kan skape utfordringer for næringslivet. Prosjektene BRsys og Brukervennlige registertjenester som er omtalt i punkt 5.3, vil legge til rette for økt grad av automatisert saksbehandling i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette vil medføre redusert gjennomsnittlig saksbehandlingstid i registrene.

13.11 Gebyr for registrering

13.11.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 16a og foretaksregisterloven § 4-1 fjerde ledd har regler om gebyr for registrering av meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Det følger av enhetsregisterloven § 16a første ledd og foretaksregisterloven § 4-1 fjerde ledd at det skal betales gebyr for nyregistrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og at det også kan kreves gebyr for andre meldinger som skal registreres. Det står også at slike gebyrer skal dekke kostnadene ved registrering av meldinger og en forholdsmessig andel av drifts- og vedlikeholdskostnadene til Enhetsregisteret. I tillegg står det at departementet gir nærmere regler om gebyrenes størrelse og innkrevingsform. Ifølge enhetsregisterloven § 16a andre ledd kan departementet i forskrift gjøre unntak fra kravet om gebyr for meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger.

Foretaksregisterloven § 4-1 fjerde ledd ble sist endret ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67, og

trådte i kraft 1. juli 2023. Se Prop. 76 LS (2022–2023). I samme endringslov ble § 16a tilføyd i enhetsregisterloven.

Nærmere regler om gebyr for meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er fastsatt i forskrift 11. desember 2015 nr. 1668 om gebyr til Brønnøysundregistrene.

13.11.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 10.11 å videreføre reguleringene av gebyr i foretaksregisterloven § 4-1 fjerde ledd og enhetsregisterloven § 16a.

13.11.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene har kommentert forslaget om å videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 16a og foretaksregisterloven § 4-1 fjerde ledd.

Frivillighet Norge, *SMB Norge* og *Stiftelsestilsynet* har kommentarer til innretningen av og nivået på gebyrene.

Frivillighet Norge påpeker at frivillige organisasjoner ofte har få administrative ressurser, og at det offentlige må ta høyde for dette når lover og regelverk som berører sektoren, utformes. *Frivillighet Norge* skriver:

«Økte kostnader for frivilligheten, i form av gebyrer for å registrere seg i ulike registre, går direkte på bekostning av organisasjonenes aktiviteter. Frivilligheten bør så lang som mulig fritas for slike gebyrer. Vi ser at noen av forslagene potensielt kan øke både kostnadene og den administrative byrden for frivilligheten ved å registrere og oppdatere opplysninger i registrene og vil advare mot dette.»

SMB Norge uttaler at forenkling av lovverk og digitalisering av saksbehandling må reflekteres i gebyrene som kreves inn fra virksomheter for å foreta registrering. *SMB Norge* påpeker at den gjennomgangen som nå foretas, må medføre reduksjon av gebyrene som kreves inn for registrering. *SMB Norge* uttaler at det henger særlig sammen med at det ikke lenger kan sies å være en stor kostnad å foreta de ulike registreringene samt å drifte registrene, på grunn av digitalisering og automatisering. *SMB Norge* mener primært at gebyrene for registrering bør fjernes helt, sekundært at utgiftene må reduseres for små og mellomstore bedrifter gjennom reduksjon av gebyrene.

Stiftelsestilsynet skriver at det er en urimelig forskjellsbehandling mellom gebyrene som alminnelige stiftelser og næringsdrivende stiftelser må betale ved nyregistrering, etter endringene i gebyrforskriften i 2023. Stiftelsestilsynet skriver:

«Etter endringane må alminnelege stiftelsar betale gebyr ved nyregistrering både til Einingsregisteret og til Stiftelsestilsynet, medan næringsdrivande stiftelsar berre skal betale gebyr til Foretaksregisteret. Årsaka til dette er unntaket for næringsdrivande stiftelsar i forskrift til stiftelseslova § 3 fjerde ledd som seier følgjande: «Næringsdrivende stiftelser som skal betale gebyr til Foretaksregisteret i medhold av foretaksregisterloven § 4-1 tredje ledd, er fritatt for gebyr.» Det synest ikkje som lovgjevar har vore merksam på unntaket i forskrifta ved utforminga av dei nye reglande om gebyr.

Det er ingen tilhøve som tilseier ulik regulering for alminneleg og næringsdrivande stiftelsar når det gjeld gebyr for nyregistrering, og det må ryddast opp i den urimelege rettstilstanden som no råder.»

13.11.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 16a og foretaksregisterloven § 4-1 fjerde ledd om gebyr for registrering av meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-8 og ny foretaksregisterlov § 4-8.

Frivillighet Norge, SMB Norge og Stiftelsestilsynet har kommentert innretningen av og nivået på gebyrene for å registrere meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Fra og med 2024 ble det implementert en ny gebyrstruktur i Brønnøysundregistrene. Om dette står det i Prop. 1 S (2024–2025) for Nærings- og fiskeridepartementet på side 111 til 112:

«Overprising av gebyrene

Det har over tid vært en betydelig overprising av gebyrene i Brønnøysundregistrene. Med implementering av ny gebyrstruktur fra og med 2024 ble det en mer hensiktsmessig kostnadsfordeling mellom eksisterende registre, og overprisingen per register ble redusert. Hovedendringen var innføring av gebyr for før-

stegangsregistrering i Enhetsregisteret. Formålet har vært at gebyrene for gebyrbelagte registre skal dekke kostnadene til drift av det enkelte registeret, jf. Finansdepartementets rundskriv R-112 om bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering. Overprisingen i 2024 er i sin helhet knyttet til Løsøreregisteret. Løsøreregisteret er nå overført til den nye registerplattformen (BRsys). Dette gir store gevinster i form av sikrere løsninger, hurtigere saksbehandling og bedre brukeropplevelser, samtidig som drift og forvaltning av nye IT-løsninger koster mer enn de gamle.

Det forventes en reduksjon i antall gebyrpliktige saker i Løsøreregisteret i 2025. Dette innebærer at det isolert sett vil være færre saker å fordele kostnadene for drift og forvaltning av de gebyrpliktige registrene på.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 128 mill. kroner i 2025 for å fjerne overprisingen i Løsøreregisteret. Reduksjonen vil innebære at prisingen av de gebyrbelagte tjenestene i Brønnøysundregistrene tar utgangspunkt i de estimerte kostnadene ved å produsere og levere de aktuelle tjenestene, samt at man unngår å måtte øke gebyrsatsene for Løsøreregisteret som følge av et redusert saksvolum.»

Innretningen av og nivået på gebyrene for å registrere meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger i Enhetsregisteret faller utenfor rammen av dette lovarbeidet. Det ble i høringsnotatet ikke foreslått endringer i gebyrforskriften. I høringsnotatet kapittel 20 står følgende om videreføring av gebyrforskriften:

«Også i forskrift 11. desember 2015 nr. 1668 om gebyr til Brønnøysundregistrene (gebyrforskriften) er det flere paragrafer som er fastsatt med hjemmel i bestemmelser i nåværende enhetsregisterlov og foretaksregisterlov. Heller ikke i gebyrforskriften foreslås det i dette høringsnotatet endringer. Det innebærer blant at bestemmelsen i gebyrforskriften § 5a om at det ikke skal betales gebyr ved førstegangsregistrering (nyregistrering) i Enhetsregisteret av lag, foreninger og ungdoms- og studentbedrifter videreføres. Hjemmelsgrunnlaget (hjemmelsfeltet) i gebyrforskriften må imidlertid oppdateres dersom Stortinget vedtar ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov, slik at det henvises til de nye lovene og er tilpasset paragrafnummeringen i disse. Også her er det snakk om en rent teknisk justering.

Departementet anser derfor at det ikke er nødvendig å sende slik justering på offentlig høring.»

Departementet vil fortløpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene i gebyrforskriften, herunder innretningen av og nivået på gebyrene for å registrere meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementet har i den forbindelse merket seg innspillene fra *Frivillighet Norge*, *SMB Norge* og *Stiftelsestilsynet*.

Dersom det blir aktuelt å gjøre materielle endringer i gebyrforskriften, vil forslag til forskriftsbestemmelser bli sendt på offentlig høring. Det vil gi næringslivet, frivilligheten, offentlige myndigheter og andre interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

13.12 Stenging for mottak av meldinger og registrering ved større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret må noen ganger ha nedetid på grunn av nødvendige vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger. Noen ganger må også systemet for mottak av meldinger i registrene stenges ned.

Verken enhetsregisterloven eller foretaksregisterloven har regler om adgangen til å fastsette nedetid ved behov for større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger. Etter departementets syn er det imidlertid hensiktsmessig å ha slike regler. Systemendringer i forbindelse med BRsys-prosjektet har avdekket et behov for å regulere adgangen til planlagt nedstenging av registreringsvirksomheten. Det kan ikke utelukkes at det kan være et mer generelt behov for å regulere slike situasjoner. Departementet foreslår derfor en regulering som ikke er begrenset til den konkrete situasjonen.

I forskrift 3. november 1993 nr. 875 om tinglysing (tinglysningsforskriften) § 22a er det en bestemmelse om stengning for mottak og registrering ved større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger. Bestemmelsen lyder:

«I forbindelse med større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger kan tinglysingsmyndigheten stenge for mottak og registrering av elektroniske og papirbaserte dokumenter i den perioden som anses nødvendig av hensyn til det arbeidet som skal utføres. Papirdoku-

menter som har kommet inn under stengningen, vil anses mottatt på det tidspunkt stengningen opphører.

Tinglysingsmyndigheten skal varsle brukerne om planlagt stengning, om mulig i god tid.»

Departementet skrev i *høringsnotatet* punkt 10.12 at Løsøreregisteret har gode erfaringer med bruk av denne bestemmelsen. Departementet foreslo å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift om registerførerens adgang til å stenge for mottak og registrering av meldinger. Det ble også foreslått forskriftsbestemmelser som tilsvarer reguleringen i tinglysningsforskriften § 22a. Forslagene lød:

«§ [* *]. Stengning for mottak og registrering av meldinger ved større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger

(1) I forbindelse med større vedlikeholdsarbeider eller systemomlegginger kan registerfører stenge for mottak og registrering av meldinger i den perioden som anses nødvendig av hensyn til det arbeidet som skal utføres. Papirdokumenter som har kommet inn under stengningen, vil anses mottatt på det tidspunkt stengningen opphører.

(2) Registerfører skal på egnet måte varsle brukerne om planlagt stengning i god tid før stengningen skjer.»

Om muligheten til å stenge for mottak av meldinger etter de foreslåtte reguleringene står det i *høringsnotatet*:

«Departementet vil bemerke at muligheten for å stenge for mottak av meldinger er ment å brukes i helt spesielle tilfeller der viktige hensyn gjør det nødvendig, og bare under forutsetning av at nedetiden blir varslet i god tid. Systemendringer i forbindelse med produksjonsetting av BRsys er et eksempel på en situasjon der det kan bli behov for å stenge mottaket av dokumenter til registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.»

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i *høringsnotatet*.

Departementet opprettholder forslaget i *høringsnotatet* om å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet hjemmel til å gi forskrift om registerførerens adgang til å stenge for mottak og registrering av meldinger.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-7 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 4-7 andre ledd.

13.13 Regler om elektronisk stiftelse og registrering

Foretaksregisterloven § 10-6 gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om elektronisk stiftelse og registrering. Paragrafen ble tatt inn i foretaksregisterloven ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67, og trådte i kraft 1. juli 2023. Den gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 13f og 13h. For nærmere omtale se Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 4, og merknadene til foretaksregisterloven § 10-6 i lovproposisjonen kapittel 14.

Departementet har med hjemmel i foretaksregisterloven § 10-6 fastsatt nærmere regler om elektronisk stiftelse og registrering i kapittel 1 til 3 i forskrift 22. desember 2023 nr. 2310 om elektronisk stiftelse og registrering av aksjeselskaper og om elektronisk registrering av utenlandske foretak mv.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 10.13 å videreføre forskriftshjemmelen i foretaksregisterloven § 10-6 i ny foretaksregisterlov. Ingen av høringsinstansene har kommentert forslaget. Departementet opprettholder forslaget i *høringsnotatet*.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-9.

13.14 Elektroniske identifikasjonsmidler

Enhetsregisterloven § 12 fjerde ledd og foretaksregisterloven § 10-7 gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler. Bestemmelsene kom inn i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67, og trådte i kraft 1. juli 2023. De gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 13b. For nærmere omtale se Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 5, og merknadene til enhetsregisterloven § 12 fjerde ledd og foretaksregisterloven § 10-7 i lovproposisjonen kapittel 14.

Nærmere regler om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler er fastsatt i § 6 i forskrift 22. desember 2023 nr. 2310 om elektronisk stiftelse og registrering av aksjeselskaper og om elektronisk registrering av utenlandske foretak mv.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 10.14 å videreføre forskriftshjemlene i enhetsregisterloven § 12 fjerde ledd og foretaksregisterloven § 10-7. Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget. Departementet opprettholder forslaget i *høringsnotatet*.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-9 og ny foretaksregisterlov § 4-10.

14 Dokumentasjon og bekreftelse av opplysninger som meldes til registrering

14.1 Gjeldende rett

14.1.1 Vedlegg til meldinger til Enhetsregisteret

Enhetsregisterloven § 8 fastsetter krav om dokumentasjon av opplysninger som meldes til registrering i Enhetsregisteret. Kravene er fastsatt for å bidra til god registerkvalitet, men det er ingen omfattende dokumentasjonsplikt, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 8. Dokumentasjon av opplysningene*. Dette henger sammen med registerførerens relativt begrensede plikt til å føre kontroll med meldinger som kommer inn til registrering i Enhetsregisteret, se kapittel 15. Registerføreren skal ifølge enhetsregisterloven § 17 kontrollere at det foreligger dokumentasjon i tråd med krav i enhetsregisterloven og forskrifter til loven. Når opplysningene er funnet i orden, skal de føres inn i Enhetsregisteret.

Enhetsregisterloven § 8 første ledd fastsetter at det kreves skriftlig erklæring fra en rolleinneholder i enheten om at de opplysningene som meldes, er riktige. Ved melding om nyregistrering i Enhetsregisteret må enheten dokumentere at den finnes. Hvis det er opprettet en stiftelsesprotokoll, selskapsavtale eller lignende, skal denne vedlegges. Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 8. Dokumentasjon av opplysningene*.

Ifølge enhetsregisterloven § 8 første ledd er det styret, signaturberettiget, daglig leder, forretningsfører, innehaver eller tilsvarende kontaktperson som kan avgi erklæring om at de opplysningene som meldes, er riktige. Hvilke roller den enkelte enheten kan ha, varierer etter organisasjonsform og lovkrav. Der enheten selv kan velge, for eksempel om den skal ha daglig leder, beslutter enheten normalt dette gjennom bestemmelser i enhetens vedtekter. Enheten avgjør selv hvem som skal melde, og dermed avgi erklæring.

I praksis avgis den skriftlige erklæringen etter § 8 første ledd ved at meldingen til Enhetsregisteret signeres. Ved elektronisk melding signeres meldingen elektronisk, og ved papirmeldinger

ved fysisk underskrift. Meldingen er sendt når alle som skal signere har signert, og meldingen etter det er sendt fra virksomheten til Enhetsregisteret.

Etter enhetsregisterloven § 8 andre ledd første punktum kan registerføreren kreve at det legges frem den dokumentasjon som registerføreren finner nødvendig for å vurdere om det som er meldt, er riktig. Ved melding om nyregistrering av enheter, skal stiftelsesdokumentet legges frem dersom et slikt dokument finnes, jf. § 8 andre ledd andre punktum. For noen organisasjonsformer er det et lovbestemt krav at det skal opprettes et stiftelsesdokument, og er dermed et absolutt krav. Det gjelder blant annet for aksjeselskaper. Hvis stiftelsesdokument ikke finnes, skal det legges frem annen dokumentasjon av at enheten eksisterer. For enkeltpersoner eller enkeltpersonforetak er det unntak fra kravet om å legge frem stiftelsesdokument eller annen dokumentasjon for at enheten eksisterer. Dette unntaket er naturlig fordi et enkeltpersonforetak er en registrering av næringsvirksomhet som en enkeltperson (innehaveren) driver, og ikke en egen juridisk person. Det er derfor ikke krav om en annen rettsstiftende handling for at det skal foreligge et enkeltpersonforetak.

Det følger av enhetsregisterloven § 8 andre ledd tredje punktum at ved melding om nyregistrering av en enhet i Enhetsregisteret skal det også legges ved vedtekter, hvis enheten har dette.

Dokumentasjonen kan sendes inn elektronisk gjennom Altinn med bruk av sikker autentisering og elektronisk signatur. Dokumentasjonen kan også vedlegges papirmeldinger.

Enhetsregisterloven § 8 tredje ledd fastsetter at registerføreren kan bestemme at kravene til dokumentasjon i § 8 andre ledd ikke skal gjelde for utenlandske enheter som legger frem bekreftet utskrift fra offentlig registreringsmyndighet i hjemstaten, som viser at enheten er stiftet eller opprettet i henhold til hjemstatens lover. Etableringen av utenlandske enheter reguleres av hjemstatens lovgivning. Utenlandske enheter kan der-

for dokumentere at de finnes ved å sende inn bekreftet utskrift fra offentlig registreringsmyndighet i hjemstaten. Det følger også av enhetsregisterloven § 8 andre ledd at dersom bekræftelsen inneholder opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 6, kan registerføreren bestemme at bekræftelsen kan legges til grunn som dokumentasjon for registrering av slike opplysninger om den utenlandske enheten.

Enhetsregisterloven § 8 fjerde ledd stiller krav til hvilken dokumentasjon som skal følge som vedlegg til meldingen til Enhetsregisteret, dersom meldingen gjelder registrering av styre, revisor, regnskapsfører, signaturrett og prokura. Ifølge fjerde ledd kreves det protokoll som viser valg av styre (bokstav a), erklæring fra revisor om at vedkommende påtar seg oppdraget (bokstav b), erklæring fra regnskapsfører om at vedkommende påtar seg oppdraget (bokstav c), protokoll fra kompetent organ eller vedtekter som viser tildeling av signatur (bokstav d) og protokoll eller erklæring som viser tildeling av prokura (bokstav e).

Enhetsregisterloven § 8 femte ledd fastsetter at erklæring fra revisor og regnskapsfører om at de påtar seg oppdraget kan fremgå av meldingsblanketten. I de fleste tilfeller blir erklæring fra revisor og regnskapsfører avgitt ved at de signerer meldingen til Enhetsregisteret.

Det følger av enhetsregisterloven § 8 sjette ledd at kravene til vedlegg i § 8 både gjelder ved nyregistrering og ved senere endringer, såfremt det meldes opplysninger som krever at det legges ved dokumentasjon som viser at opplysningen er riktig.

14.1.2 Vedlegg til meldinger til Foretaksregisteret

Foretaksregisterloven § 4-4 regulerer hvilke vedlegg som skal følge med meldinger til Foretaksregisteret etter foretaksregisterloven § 4-1. Det vil si både melding om nyregistrering og endringsmeldinger til Foretaksregisteret.

Det følger av foretaksregisterloven § 1-1 tredje ledd andre punktum at Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om dokumentasjon av opplysninger som meldes til Foretaksregisteret. Det er ikke gitt slike forskriftsbestemmelser per i dag.

I tillegg til de vedleggene som er angitt i foretaksregisterloven § 4-4, er det i særlovgivningen fastsatt bestemmelser om vedlegg som skal følge med meldinger til Foretaksregisteret. Foretaksregisterloven § 4-4 og bestemmelser om vedlegg i særlovgivningen skal sikre at det som meldes til og registreres i Foretaksregisteret, er riktig.

Foretaksregisterloven § 4-4 lister opp hvilken type vedlegg som kreves i bokstav a til h. Ikke alle meldinger krever vedlegg, og ulike opplysninger krever ulik dokumentasjon. Hvilke vedlegg som skal følge meldingen, avhenger dermed både av den konkrete opplysningen som skal meldes og hvilken organisasjonsform foretaket har.

Registerføreren kan kreve at det sendes inn annen dokumentasjon enn de vedleggene som er angitt i foretaksregisterloven § 4-4. Dette følger av foretaksregisterloven § 5-1 andre ledd som fastsetter at registerføreren kan kreve de opplysninger som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen etter foretaksregisterloven § 5-1.

Dokumentasjon som viser at foretaket er stiftet

Ifølge foretaksregisterloven § 4-4 bokstav a skal kopi av dokument som viser at foretaket er stiftet, følge som vedlegg ved melding om nyregistrering til Foretaksregisteret. I aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, samvirkeforetak og andre foretak med begrenset ansvar, foreninger og andre innretninger, omfatter dette stiftelsesdokumentet. I ansvarlige selskaper, kommandittselskaper, europeiske økonomiske foretaksgrupper og interkommunale selskaper omfatter det selskapsavtalen. For stiftelser omfatter det stiftelsesdokumentet eller den disposisjonen som ellers danner grunnlaget for stiftelsen. Ved melding om nyregistrering av regionalt helseforetak og helseforetak skal det legges ved kopi av vedtak om opprettelsen.

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav b har en tilsvarende bestemmelse for statsforetak. Ved nyregistrering av statsforetak skal kopi av stiftelsesdokumentet legges ved meldingen til Foretaksregisteret.

Dokumentasjon av beslutninger som viser meldte opplysninger

Ved senere endringer skal kopi av protokoll fra generalforsamling, årsmøte eller foretaksmøte som viser de meldte opplysningene, følge som vedlegg til meldingen, jf. foretaksregisterloven § 4-4 bokstav a og b.

Dokumentasjon som viser valg av revisor og styremedlem

Ved melding om registrering av styremedlemmer, observatører og revisor skal kopi av protokoll

som viser valget følge som vedlegg til meldingen, jf. foretaksregisterloven § 4-4 bokstav c.

Dokumentasjon av at revisor og styremedlemmer bekrefter valget

Ved melding om registrering av styremedlem eller revisor, skal det ifølge foretaksregisterloven § 4-4 bokstav d vedlegges erklæring fra vedkommende styremedlem eller revisor om at de godtar valget. Hvis styremedlemmet eller revisor har signert meldingsskjemaet, har Foretaksregisteret praksis for å anse dette som tilstrekkelig dokumentasjon av at vedkommende godtar valget, og det er ikke nødvendig med en separat erklæring i tillegg.

Erklæring om at innbetalt ansvarskapital er riktig

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e første punktum stiller krav om at det som vedlegg til melding til Foretaksregisteret skal følge erklæring fra tredjepart om at de opplysninger som er gitt om innbetaling av ansvarskapital, er riktige. Bestemmelsen lyder:

«Som vedlegg til melding etter § 4-1 skal følge: (...)

e. Erklæring fra revisor, eller eventuelt erklæring fra finansforetak i Norge eller i en EØS-stat, advokat eller statsautorisert regnskapsfører, om at de opplysninger som er gitt om innbetaling av aksjekapital, selskapskapital i kommandittselskap, jf. § 3-3 nr. 6 og 7, grunnkapital i stiftelse og innskuddskapital i samvirkeforetak, statsforetak, interkommunalt selskap, regionalt helseforetak og helseforetak er riktige. (...)

Kravet henger sammen med at eiernes eller oppretternes ansvar er begrenset til den kapitalen som er vedtatt innbetalt. Kravet om erklæring er fastsatt for å sikre at det som ligger til grunn for opprettelsen eller kapitalutvidelsen, faktisk eksisterer. Tilsvarende hensyn gjør seg ikke gjeldende der eierne har ubegrenset ansvar. Kravet om bekreftelse gjelder uavhengig av innskuddets størrelse. Erklæring skal gis både ved melding om nyregistrering og ved senere meldinger om kapitalforhøyelser.

Krav om at det må avgis erklæring eller bekreftelse fra tredjepart om innbetaling av aksjeinnskudd (aksjekapital) i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, grunnkapital i stiftelser og

innskuddskapital i samvirkeforetak er også regulert i særlovgivningen:

- Aksjeloven § 2-18 andre ledd stiller krav om at det i melding om nyregistrering i Foretaksregisteret skal opplyses om at selskapet har motatt aksjeinnskuddene. Dette skal bekreftes av revisor, jf. aksjeloven § 2-18 andre ledd fjerde punktum. Hvis aksjeinnskuddene utelukkende skal gjøres opp i penger (norske kroner), kan bekreftelsen også gis av et finansforetak i Norge eller i en EØS-stat, en advokat eller en statsautorisert regnskapsfører. Tilsvarende krav om bekreftelse av aksjeinnskudd ved kapitalforhøyelse følger av aksjeloven § 10-9 andre ledd. Allmennaksjeloven § 2-18 og § 10-9 oppstiller tilsvarende krav om bekreftelse av aksjeinnskudd i allmennaksjeselskaper.
- Stiftelsesloven § 12 første ledd bokstav c stiller krav om at det som vedlegg til melding til Stiftelsesregisteret, skal følge erklæring fra revisor om at hele grunnkapitalen er stilt til stiftelsens rådighet.
- Samvirkelova § 12 andre ledd stiller krav om at det i melding om nyregistrering til Foretaksregisteret, skal opplyses om at foretaket har motatt eventuelle innskudd. Det står også at en revisor skal bekrefte at innskuddskapitalen er fullt innbetalt. Dersom innskuddene utelukkende er gjort med penger (norske kroner), kan bekreftelsen også gis av et finansforetak.

Tilsvarende krav om erklæring eller bekreftelse fra tredjepart om innbetaling av selskapskapital i kommandittselskaper er ikke fastsatt i selskapsloven. Det er heller ikke fastsatt krav om erklæring eller bekreftelse fra tredjepart om innbetaling av innskuddskapital i statsforetak, interkommunale selskaper, regionale helseforetak og helseforetak i henholdsvis statsforetaksloven, IKS-loven eller helseforetaksloven. For disse organisasjonsformene følger kravet om erklæring fra tredjepart om innbetaling av ansvarskapital kun av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e første punktum. Det følger av følgende lovproposisjoner at nevnte erklæringer skal avgis av revisor:

- Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 4-4* (kommandittselskaper)
- Ot.prp. nr. 32 (1990–91) Utkast til lov om statsforetak kapittel 13 Forslag til endring av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e første punktum (statsforetak)
- Ot.prp. nr. 53 (1997–98) punkt 9.2 del VI Aksjeloven av 1997 § 21-3 nr. 47 *endring i foretaksregisterloven § 4-4* (interkommunale selskaper)

- Ot.prp. nr. 66 (2000–2001) punkt 8.5 (regionale helseforetak og helseforetak)

For å avgi bekreftelse om innbetaling av aksjeinnskudd elektronisk (gjennom Altinn), kreves det av tekniske årsaker at den som avgir bekreftelsen har norsk organisasjonsnummer. Uten norsk organisasjonsnummer må den som skal avgi bekreftelse om innbetalt aksjeinnskudd gjøre dette på papir. Utenlandske virksomheter kan skaffe seg organisasjonsnummer ved å bli registrert i Enhetsregisteret. Disse vil i så fall bli registrert som norskregistrert utenlandsk foretak (NUF) i Enhetsregisteret.

Hvis innskuddet består av andre eiendeler enn penger, skal det som vedlegg til meldingen til Foretaksregisteret følge dokumenter og erklæringer som skal bekrefte at de eiendeler foretaket skal overta har en verdi som minst svarer til det vedtatte kapitalinnskuddet, jf. foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e andre punktum. Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e andre punktum viser til bestemmelser i aksjeloven, allmennaksjeloven, samvirkelova, selskapsloven og stiftelsesloven der det er stilt krav om slike dokumenter eller erklæringer.

Dokumentasjon som bekrefter deltakerforhold

Det følger av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav f første punktum at dersom meldingen gjelder nyregistrering eller endringer som berører deltakerforhold, skal det legges ved en erklæring fra ansvarlig deltaker som ikke har underskrevet meldingen om at meldingen skjer med deltakerens samtykke. Etter andre punktum skal det vedlegges tilsvarende erklæring fra deltaker som har trådt ut av selskapet, når foretaket sender inn melding om uttreden. Kravet henger sammen med at deltakerne har ubegrenset ansvar. Inntreden og uttreden har vesentlig betydning både for deltakernes risiko og for tredjeparts mulighet til å søke dekning for sine krav.

Dokumentasjon av prospekter mv. etter verdipapirhandelloven

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav g har regler om dokumentasjon og registrering av opplysninger om prospekter mv. etter verdipapirhandelloven. Disse reglene er behandlet i punkt 12.4.5.8, og det vises til omtalen der.

Dokumentasjon ved melding om nedsettelse av kapital

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav h første punktum fastsetter at det skal vedlegges erklæring fra revisor når det meldes en kapitalnedsettelse, forutsatt at nedsettingsbeløpet skal brukes til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte. Ifølge andre punktum gjelder dette likevel ikke ved melding om kapitalnedsettelse etter aksjeloven § 12-1 første ledd andre punktum nr. 1.

14.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 11.3 regler om dokumentasjon og bekreftelse av opplysninger som meldes til registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Teknologinøytralt regelverk

Nåværende dokumentasjonsregler i enhetsregisterloven § 8 og foretaksregisterloven § 4-4 innebærer primært krav til hvilke vedlegg som skal følge med meldingen. Med vedlegg forstås elektroniske eller fysiske kopier av dokumenter, for eksempel kopi av generalforsamlingsprotokoll eller styreprotokoll. Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 11.3.2 å endre terminologien til de teknologinøytrale begrepene «dokumentasjon» og «erklæring».

Stiftelsesdokument og annen dokumentasjon av at virksomheten eksisterer

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 11.3.3 at stiftelsesdokumentet skal sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ved melding om nyregistrering, dersom stiftelsesdokument finnes. Det ble også foreslått å videreføre krav om at selskapsavtalen skal sendes inn som dokumentasjon ved melding til Foretaksregisteret for organisasjonsformer som har dette. Tilsvarende regel ble ikke foreslått for Enhetsregisteret.

For organisasjonsformer som ikke har stiftelsesdokument eller selskapsavtale, men er underlagt formkrav for stiftelse, foreslo departementet at det skal sendes inn dokumentasjon av at virksomheten er lovlig stiftet. For organisasjonsformer som ikke er underlagt slike formkrav, ble det foreslått at virksomheten skal sende inn annen dokumentasjon som viser at virksomheten eksisterer, for eksempel dokumentasjon av at det er

gjennomført møter i virksomhetens ledende organ.

Departementet foreslo også å videreføre reguleringen i enhetsregisterloven § 8 tredje ledd, som gjelder for enheter som er hjemmehørende i utlandet.

Vedtekter

I høringsnotatet punkt 11.3.4 foreslo departementet å videreføre krav om at vedtekter skal sendes inn til Foretaksregisteret, dersom det er relevant for opplysningen som er meldt. Departementet foreslo også at vedtekter eller tilsvarende styringsreglement, dersom slike finnes, skal følge med meldinger til Enhetsregisteret dersom det er relevant for den opplysningen som er meldt.

Villighetserklæringer

Høringsnotatet punkt 11.3.5 omhandler villighetserklæringer. Departementet foreslo at det i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov fastsettes at det skal sendes inn signert bekreftelse fra den som meldes registrert som styremedlem, varamedlem, daglig leder, revisor og regnskapsfører om at de har påtatt seg rollen. Det ble også foreslått at kravet om bekreftelse kan oppfylles ved at den som skal avgi bekreftelsen signerer meldingen.

Dokumentasjon av at beslutningen er truffet av rett organ mv.

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 11.3.6 regler om dokumentasjon som skal inngå i meldingen for å vise at beslutninger som ligger til grunn for opplysningen som er meldt, er truffet av rett organ.

Det ble foreslått at det i meldinger til Enhetsregisteret skal sendes inn dokumentasjon av at beslutning som danner grunnlaget for opplysninger som er meldt om styre, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ.

For meldinger til Foretaksregisteret ble det foreslått at det skal sendes inn dokumentasjon av at beslutning som danner grunnlaget for opplysningen som er meldt, er truffet av kompetent organ, og at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt.

Særlige krav om dokumentasjon for registrering i Foretaksregisteret

Høringsnotatet punkt 11.3.7 omhandler særlige krav om dokumentasjon for registrering av opplysninger i Foretaksregisteret. Det ble foreslått at følgende dokumentasjon skal inngå i meldinger til Foretaksregisteret, dersom den er relevant for opplysningen som er meldt:

- erklæring om innbetaling av kapital der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring
- dokumentasjon av at det er utarbeidet redegjørelse eller åpningsbalanse i forbindelse med innbetaling av kapital, der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik redegjørelse eller åpningsbalanse
- erklæring fra revisor om redegjørelse eller åpningsbalanse (som nevnt i strekpunktet foran) der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring
- bekreftelse fra ansvarlige deltakere om at meldingen skjer med deres samtykke, dersom meldingen gjelder nyregistrering eller endringer som berører deltakerforhold. Bekreftelse skal også gis av ansvarlig deltaker som er trådt ut av selskapet når det sendes melding fra foretaket om uttrede.
- erklæring fra revisor når det meldes kapitalnedsettelse og nedsettingsbeløpet skal brukes til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte. Dette gjelder likevel ikke ved melding om kapitalnedsettelse etter aksjeloven § 12-1 første ledd andre punktum nr. 1.
- annen dokumentasjon som etter lov eller i medhold av lov skal sendes til Foretaksregisteret

Plikt til å sladde overskuddsinformasjon

Nåværende krav om dokumentasjon, særlig i form av vedlegg som protokoller, medfører at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar og lagrer store mengder informasjon som ikke har betydning for om opplysningen som er meldt, skal kunne registreres. Slik overskuddsinformasjon kan inneholde personopplysninger og forretningshemmeligheter.

For å redusere mengden overskuddsinformasjon som sendes inn til og lagres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, foreslo departementet i høringsnotatet punkt 11.3.8 regler som pålegger innsenderen å sladde overskuddsinformasjon i dokumentasjon som sendes inn. Forslaget innebærer at dersom dokumentasjon som skal inngå i en melding til Enhetsregisteret eller Foretaksre-

gisteret inneholder opplysninger som ikke er relevante for om opplysningen som er meldt kan registreres, skal innsenderen sladde opplysningene før innsending.

Nærmere krav til dokumentasjonen

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 11.3.9 bestemmelser som gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om dokumentasjon som skal inngå i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

I forslagene til forskriftshjemler var det angitt fire områder hvor det særlig kan være aktuelt å fastsette nærmere regler i forskrift. Dette gjelder krav til hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldinger, krav til dataformat og filformat for dokumentasjonen, krav til innhold i bekreftelser og erklæringer, samt krav til signatur på bekreftelser og erklæringer.

14.3 Høringsinstansenes syn

Krav om dokumentasjon mv.

Brønnøysundregistrene skriver at foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e stiller krav om at revisor, finansforetak, advokat eller statsautorisert regnskapsfører erklærer at opplysningene som er gitt om innskuddskapitalen i interkommunale selskaper (IKS), er riktige. *Brønnøysundregistrene* skriver at departementet i høringsnotatet i stor grad foreslår å videreføre denne bestemmelsen, men at forslaget til lovregulering i høringsnotatet har en noe annen innretning. *Brønnøysundregistrene* skriver at forslaget innebærer at det sammen med registermeldingen skal «inngis erklæring om innbetaling av kapital der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring». *Brønnøysundregistrene* skriver at dersom bestemmelsen endres i tråd med dette forslaget, vil det medføre at kravet om erklæring om innbetaling av innskuddskapital i IKS utgår, da et slikt krav ikke følger av IKS-loven.

Brønnøysundregistrene foreslår at det i ny enhetsregisterlov fastsettes dokumentasjonskrav ved melding om sletting. *Brønnøysundregistrene* skriver om dette:

«I dag krever Enhetsregisteret dokumentasjon fra kompetent organ dersom det meldes sletting av virksomhet og det gjelder formkrav for opphør av den aktuelle virksomhetstypen. Eksempler på slike organisasjonsformer er

eierseksjonssameie og forening. Denne praksisen er hjemlet i § 8 andre ledd første punktum i gjeldende enhetsregisterlov.

Det fremgår av forslag til ny enhetsregisterlov § 5-6 c at «[d]okumentasjon på at beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning om styre, varamedlemmer, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ» skal inngå i meldingen. Denne opplysningen må tolkes uttømmende. Det ser dermed ut som at kravet til å dokumentere opphør i forbindelse med sletting i Enhetsregisteret ikke er regulert i forslaget. Vi regner med at dette ikke er tilsiktet.

Dokumentasjonskravet skal ikke gjelde for organisasjonsformer som ikke har formkrav til opphør, eksempelvis enkeltpersonforetak. Det skal heller ikke gjelde dokumentasjonskrav hvis, virksomheter melder sletting i Enhetsregisteret uten at virksomheten skal opphøre. En virksomhet som ikke har registreringsplikt i et tilknyttet register og heller ikke har behov for organisasjonsnummer til andre formål kan velge å slette seg i Enhetsregisteret, men likevel fortsette å eksistere.

Forslag til ny § 5-6 d nytt andre punktum:

Det samme gjelder for melding om sletting hvis enheten skal opphøre og det gjelder formkrav til opphør.»

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) skriver at beskrivelsen i høringsnotatet av de utfordringene som overskuddsinformasjon i meldinger gir Enhetsregisteret og Foretaksregisteret med tanke på innsyns krav, er interessant og viktig. *Stiftelsestilsynet* skriver at de kjenner seg godt igjen i dette. *Stiftelsestilsynet* skriver også:

«Det er positivt at departementet ønsker å gi reguleringar som kan avhjelpe dagens utfordringar på dette området, utan at det går ut over kvaliteten på den dokumentasjon som det er behov for å sikre god registerkvalitet. Det er viktig at dei eventuelle løysingane som departementet fell ned på vert gjort generelle slik at dei gjeld tilsvarende for meldingar/søknadar til andre register/styresmakter som handsamar meldingar og søknader. Det er også viktig at ein har med seg prinsippet om «kun ein gong», og at dokumentasjon kan brukast om att til fleire føremål. Overskotsinformasjon i ein samanheng, er ikkje nødvendigvis overskotsinformasjon i ein annan samanheng.»

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) er enig i at reglene bør være utformet slik at det ikke er krav om «dokumenter». NHO stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å bruke begrepet dokumentasjon. NHO skriver om dette:

«Det kan spørres om «dokumentasjon» er et begrep som for mange refererer til nettopp dokumenter. Av § 4-5 annet ledd går det frem at det ikke alltid er «dokumentasjon» som skal følge meldingen. For de mange aksjeselskapene er det særlig viktig at dokumentasjonskrav er tilpasset aksjeloven § 1-6. Dette vil kunne hensyntas i forskrift.»

NHO er enig i at selskapsavtaler fortsatt ikke skal registreres i Foretaksregisteret, av de grunner som departementet viser til i høringsnotatet.

NHO viser til at det i forslaget til ny foretaksregisterlov er foreslått en bestemmelse som sier at det skal dokumenteres at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens «innhold» er oppfylt. NHO skriver at dette neppe er mulig å dokumentere og neppe mulig for registerføreren å kontrollere. NHO viser til at det for eksempel er en hel del krav til styrets beslutning om å si opp daglig leder. NHO skriver at det bør være tydelig i loven at det ikke er innhold som skal dokumenteres, men trolig heller krav til at form er oppfylt.

Skattedirektoratet viser til bestemmelsen i forslaget til ny foretaksregisterlov om at det skal sendes inn erklæring om at innbetalt kapital er riktig. Skattedirektoratet bemerker at det bør sikres at juridiske personer ikke kan bekrefte aksjeinnskudd i foretak de selv registrerer. Skattedirektoratet skriver at slike tilfeller er avdekket. Etter Skattedirektoratets vurdering bryter dette med hensikten med en bekreftelse.

Plikt til å sladde overskuddsinformasjon

Brønnøysundregistrene, Frivillighet Norge, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU), NHO og Regnskap Norge uttalte seg om forslaget om plikt til å sladde overskuddsinformasjon i dokumentasjon som inngår i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Frivillighet Norge, LNU og Regnskap Norge er imot forslaget.

Frivillighet Norge skriver at årsmøteprotokoller i foreninger sjelden inneholder sensitive opplysninger, men nesten alltid har flere opplysninger enn for eksempel valg av nytt styre. Organisasjonen skriver at de frykter at en plikt til å sladde overskuddsinformasjon vil øke den administrative

byrden for frivillige organisasjoner vesentlig når de skal oppdatere opplysninger i Enhetsregisteret. De skriver også at de frykter at kravet om å sladde overskuddsinformasjon vil være vanskelig å forstå og oppleves som unødvendig merarbeid. I tillegg skriver *Frivillighet Norge* at de frykter at det vil innebære merarbeid både for registerføreren og for innsenderen dersom meldingen ikke blir godkjent «fordi all overskuddsinformasjon ikke var sladdet og meldingen dermed må sendes på nytt, med «korrekt sladdet» vedlegg».

For å oppnå målet om forenkling for frivilligheten, ber *Frivillighet Norge* departementet om å vurdere følgende løsning knyttet til regulering av krav til dokumentasjon i ny enhetsregisterlov:

«Innsender opplyser om hvilket organ som har fattet beslutningen (for eksempel årsmøte) og på hvilken dato.

Innsender bekrefter at protokoll fra organet er tilgjengelig for kontroll på forespørsel.

Personer som er meldt inn i roller som er nevnt i § 5-6 c signerer meldingen og gir dermed bekreftelse på at de har påtatt seg en rolle.»

Frivillighet Norge skriver at dette vil være et enklere system for foreningene, samtidig som staten unngår problemstillingen med lagring av overskuddsinformasjon.

Frivillighet Norge mener at eventuell sladding av overskuddsinformasjon må være frivillig for innsender. Da vil innsenderen kunne sladde eventuell sensitiv informasjon eller informasjon man ikke ønsker skal være tilgjengelig for innsyn.

LNU skriver at de er bekymret for at forslaget vil føre til et betydelig merarbeid for mange organisasjoner, spesielt for små lokallag. *LNU* skriver at de erfarer at det allerede i dag er mange som opplever registreringsprosessen hos *Brønnøysundregistrene* som krevende. Kravet om å fjerne «irrelevant» informasjon fra protokoller og andre dokumenter før innsending vil etter *LNUs* syn kunne skape ytterligere utfordringer og kan by på unødvendig merarbeid for de frivillige organisasjonene.

Regnskap Norge skriver at de i et forenklingperspektiv er usikre på om det er hensiktsmessig med en plikt til å måtte sladde enhver informasjon i dokumentene som ikke er relevant for endringsmeldingen. *Regnskap Norge* skriver:

«Det er klart nok uheldig om innsender ikke sladder sensitive eller taushetsbelagte opplysninger i dokumentasjonen. Mange protokoller

inneholder imidlertid ikke dette, og dermed vil det ofte være mest praktisk og tidsbesparende å kunne sende inn dokumentasjonen usladdet.

Hensynet om at mangelfull sladding innebærer økt ressursbruk hos registrene ved vurdering av innsynsbegjæringer, må veies opp mot ulempen for innsender ved å måtte sladde dokumentasjonen side for side.

Departementet uttrykker for øvrig ikke direkte hva konsekvensen av mangelfull sladding av dokumentet vil være. Det kan tenkes at Brønnøysundregistrenes praksis da blir at endringsmeldingen sendes i retur med krav om sladding. Registrene får således et ekstra kontrollpunkt ved mottak av den enkelte endringsmelding. I tillegg vil saksbehandlingstid medgå på å sende endringsmeldinger i retur basert på formalbruddet, uavhengig av hva overskuddsinformasjonen gjelder i det enkelte tilfelle.

I de senere årene har en betydelig utfordring for næringslivet vært at saksbehandlingstiden hos Brønnøysundregistrene har økt drastisk. Endringsmeldinger som tidligere tok 3-5 dager å få saksbehandlet og registrert, kan nå i større perioder av året ta om lag 30 dager. I nytt regelverk må man også derfor unngå innføring av unødvendige regler, eller regler som favner unødige bredt. Departementet bør etter vår vurdering gå en ekstra runde her, for å vurdere den mest hensiktsmessige utformingen av bestemmelsen.»

Brønnøysundregistrene skriver at forslagene til regler om plikt til å sladde overskuddsinformasjon sammenholdt med forslagene til regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll og registreringsnektelse, sannsynligvis må tolkes slik at brudd på plikten til å sladde overskuddsinformasjon vil medføre at meldingen må nektes registrert. Brønnøysundregistrene antar at dette ikke er hensikten.

NHO skriver at aksjeloven § 1-6 stiller krav om at dokumenter må være sikret mot urettmessig endring. NHO viser i den forbindelse til uttalelser i Prop. 112 L (2017–2018) punkt 4.1.5.2 og kapittel 10. Etter NHOs syn er det derfor ikke sikkert at forslaget om plikt til å sladde opplysninger er mulig. NHO skriver:

«I så fall innebærer sladdeplikten etter det vi forstår, utskrift av dokument, tusjing av deler av dokumentet, ny scanning og ny lagring av det sladdede dokumentet, før innsending. I nevnte proposisjon skrev departementet at det

ikke er et krav til at dokumentasjon skal kunne skrives ut. Forslaget ser derfor ut til å føre til – i praksis – et utskriftskrav.

Den løsningen departementet foreslår, virker veldig tungvint. Samtidig skriver departementet på side 183 at blant annet «andre former for dokumentasjon enn protokoller» kan være tilstrekkelig dokumentasjon. Dette vil være et godt alternativ for dem som skal sende inn meldinger, men det bør være tydelig i proposisjonen hva Foretaksregisteret skal vektlegge i veiledningen og praktiseringen.»

14.4 Departementets vurdering

14.4.1 Innledning

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har i dag ulike regler om dokumentasjonsplikt. For opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret, er det i foretaksregisterloven § 4-4 en liste med ulike dokumenter eller erklæringer som skal sendes inn som dokumentasjon av meldte opplysninger. Disse dokumentasjonskravene er formulert som vedlegg eller kopier. Ordlyden indikerer at det stilles krav om innsending av fysiske dokumenter, og formuleringene kan derfor oppleves som lite digitaliseringsvennlige. Dokumentasjonskravene i enhetsregisterloven § 8 er mindre omfattende, men inneholder også krav om både dokumenter og erklæringer.

For mange av opplysningene som skal registreres i Foretaksregisteret, og for noen av opplysningene som skal registreres i Enhetsregisteret, er det i dag krav om å sende inn kopi av virksomhetens interne dokumenter. Det gjelder for eksempel kopi av protokoll fra generalforsamlingen eller årsmøtet som viser valg av styret. Slik intern dokumentasjon kan inneholde overskuddsinformasjon, altså informasjon som ikke er nødvendig for kontrollen som Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret skal gjøre. Det kan også inneholde forretningshemmeligheter eller personopplysninger som ikke bør formidles til andre enn dem de er ment for, for eksempel til styret for deres behandling. Spredning av slike opplysninger til uvedkommende kan påføre både virksomheten og personene dette gjelder ulempe. Etter departementets syn er det hensiktsmessig å vurdere endringer som kan bidra til at mindre overskuddsinformasjon sendes inn til og lagres hos Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Kravene til dokumentasjon av opplysninger som meldes til registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret må sees i sammenheng med

registerførerens kontroll. Dokumentasjonen danner grunnlaget for kontrollen. Det bør derfor vurderes hvilken betydning de foreslåtte endringene i kontrollreglene har for dokumentasjonsplikten. Kravene til dokumentasjon bør utformes slik at registerføreren kan gjennomføre tilstrekkelig kontroll for å sikre at det som registreres er korrekt (registerkvalitet), uten manuelt å be om særskilt dokumentasjon. God registerkvalitet er nødvendig for å sikre tilliten og legitimiteten til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og er dermed en forutsetning for både offentlige og private aktørers gjenbruk av opplysningene. Ved gjennomgang av dokumentasjonskravene må også forholdet til legitimasjonsvirkningene av registrerte opplysninger vurderes.

Stadig økende krav og forventninger til strukturerte, søkbare og maskinlesbare data fører til at det å beholde krav om kopi av dokumenter og vedlegg generelt, for eksempel i form av pdf, kan være problematisk. Målet bør derfor være et registerregelverk som legger til rette for å ta i bruk ønskede, nye teknologiske løsninger uten at regelverket må endres. Det tilsier at reglene om dokumentasjon bør si noe om hvem som skal dokumentere og hva som skal dokumenteres, men at de ikke bør regulere i hvilket format dette skal gjøres.

Hvilke dokumentasjonskrav som skal stilles, må som nevnt ses i sammenheng med den kontrollen Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal gjøre. Omfanget av kontrollen er avgjørende for hvilken dokumentasjon som er nødvendig. På områder der kontrollen er ulik for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, kan det være grunn til å stille ulike krav til dokumentasjonen. I andre tilfeller er det etter departementets syn hensiktsmessig med like krav, med mindre Enhetsregisterets eller Foretaksregisterets formål og oppgaver, eller andre forhold, tilsier ulik regulering.

Departementet behandler i det følgende dokumentasjonskravene til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret samlet, med mindre annet er angitt. Særlige krav om dokumentasjon for registrering av opplysninger i Foretaksregisteret behandles i punkt 14.4.7.

14.4.2 Teknologinøytralt regelverk og overskuddsinformasjon

Ved mottak av meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger skal Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kontrollere at opplysningene som meldes er riktige, og at de dermed kan registreres. For å kunne gjennomføre kontrollen,

må opplysningene som meldes dokumenteres. Kravene til dokumentasjon må derfor ses i sammenheng med den kontrollen registrene skal foreta. Se nærmere om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll i kapittel 15. Hvordan opplysninger som meldes skal dokumenteres, vil variere etter hvilken opplysning det er snakk om.

Nåværende dokumentasjonsregler innebærer primært krav om hvilke vedlegg som skal følge med meldingen, jf. enhetsregisterloven § 8 og foretaksregisterloven § 4-4 som blant annet stiller krav om «vedlegg». Med vedlegg forstås elektroniske eller fysiske kopier av dokumenter, for eksempel kopi av generalforsamlingsprotokoll eller styreprotokoll. Slike krav er i liten grad teknologinøytrale. Et regelverk som gir rom for å ta i bruk nye og hensiktsmessige teknologiske løsninger, kan gi ressursbesparelser og økt brukervennlighet for brukerne av registrene. Nåværende krav om vedlegg er vanskelig å forene med de krav, behov og forventninger som stilles til bruk av strukturerte, søkbare og maskinlesbare data. Data i slikt format henger uløselig sammen med muligheten til å behandle og registrere opplysninger raskt gjennom automatisert saksbehandling.

Automatisert saksbehandling kan bidra til raskere registrering og mer målrettet bruk av ressursene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, såfremt saksbehandlingen skjer innenfor rammene av registerlovgivningen og lovgivningen for øvrig. Departementets vurdering er derfor at muligheten til effektivisering er tungtveiende. Samtidig må aktørenes rettssikkerhet ivaretas.

Det følger av ulike særlover at virksomheter skal dokumentere sin interne saksbehandling og beslutningene som tas, for eksempel i form av protokoller. Slike protokoller er virksomhetens egne møtereferater, og de utformes primært for å dokumentere hva som er vurdert og besluttet. Lovgivningen stiller krav til utformingen av protokollene, blant annet av hensyn til virksomhetens eget behov for etterprøvbarehet. Det er tale om dokumenter som utarbeides for virksomhetens interne bruk, og til bruk i den løpende driften av virksomheten. Store deler av dokumentene vil derfor kunne inneholde informasjon som ikke er relevant for det som skal registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, og den kontrollen som registrene skal gjøre før registrering.

Når det avholdes generalforsamling, årsmøte eller styremøte i for eksempel aksjeselskaper, samvirkeforetak eller foreninger, er det ofte mange ulike saker på dagsorden for møtet. Noen av sakene som behandles kan utløse krav om registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksre-

gisteret, og dermed danne grunnlag for dokumentasjon som skal innsendes til registeret. Dersom en protokoll sendes inn til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret som underlagsdokumentasjon, kan virksomhetene velge å sensurere deler av protokollens innhold, men de aller fleste sender inn protokollen i sin helhet.

Nåværende krav om dokumentasjon, særlig i form av vedlegg som protokoller, medfører at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar og lagrer store mengder informasjon som ikke har betydning for om opplysningen som er meldt, skal kunne registreres. Dette omtales her som «overskuddsinformasjon». Slik overskuddsinformasjon kan inneholde personopplysninger og forretningshemmeligheter.

Dokumentasjon som sendes inn og lagres i forbindelse med registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er omfattet av offentleglova. Hovedregelen er at dokumenter som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar som vedlegg til meldinger er offentlige, jf. offentleglova § 3. Retten til innsyn omfatter likevel ikke opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov, jf. offentleglova § 13. Etter forvaltningsloven § 13 er opplysninger om «noens personlige forhold» underlagt taushetsplikt. Det samme gjelder opplysninger om «tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår». Slike opplysninger kan bare utleveres dersom den som har krav på taushet samtykker til det, eller dersom opplysningene er offentlig tilgjengelig andre steder, eller det foreligger et særskilt utleveringsgrunnlag.

Vurderinger av om innsendt dokumentasjon inneholder taushetsbelagte opplysninger skjer manuelt i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og kan være ressurskrevende for registrene. Det kan også innebære ressursbruk for virksomhetene, dersom registrene må etterspørre ytterligere informasjon fra virksomhetene for å vurdere om den innsendte dokumentasjonen inneholder taushetsbelagte opplysninger.

Med økende grad av digitalisering kan det være hensiktsmessig å revurdere reglene om fysiske og elektroniske vedlegg. Ofte kreves det manuelle prosesser fra virksomhetens side, enten i form av å laste opp et elektronisk dokument eller skanne et fysisk dokument for så å laste det opp i innrapporteringsløsningen. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har erfart at konvertering av dokumenter kan gjøre at de blir vanskelig eller umulig å lese, særlig der fysiske dokumenter

skannes inn. I noen tilfeller laster brukerne opp feil dokumenter. I begge tilfeller må brukeren sende inn dokumentasjonen på nytt, noe som resulterer i at registreringsprosessen tar lengre tid.

Reglene som foreslås i dette kapittelet, er ment å være fleksible med tanke på teknologisk utvikling og bruk av digitale løsninger. Formålet er at dokumentasjonen som til enhver tid kreves, kan sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på en effektiv måte som begrenser behovet for lagring av overskuddsinformasjon, og dermed også utlevering av overskuddsinformasjon.

NHO stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å bruke begrepet «dokumentasjon», siden dette ifølge NHO er et begrep som for mange betyr dokumenter. Departementet ser at begrepet «dokumentasjon» kan forstås som et krav om fysiske papirer, pdf-filer og lignende. Samtidig omfatter begrepet «dokumentasjon» mer enn bare fysiske dokumenter og digitale kopier av disse. Dokumentasjon kan sies å omfatte materiale som skal bevise (dokumentere) noe¹ og omfatter data og annet skriftlig materiale som dokumenterer (underbygger) at bestemte handlinger har funnet sted. I Store norske leksikon står det om begrepet «dokumentasjon»:

«Dokumentasjon består av data og dokumenter som produseres eller mottas som ledd i en virksomhet og som dokumenterer at bestemte handlinger har funnet sted.

Dokumentasjon utgjør innholdet i et arkiv og tilsvarende det engelske arkivteoretiske begrepet records: «informasjon som en organisasjon eller person produserer, mottar og vedlikeholder som bevis og som et aktivum, som et ledd i å oppfylle rettslige forpliktelser eller i en forretningsstransaksjon» (NS-ISO 30300).»

At dokumentasjon omfatter mer enn bare fysiske papirer eller digitale kopier av disse, er også lagt til grunn i andre kilder.² Departementet viser for øvrig til at begrepet «dokument» i flere lover er definert som noe mer enn bare fysiske papirer eller digitale kopier av disse. Se som eksempel offentleglova § 4 første ledd hvor begrepet «dokument» er definert som «ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er lagra på eit medium for seinare lesing, lyding, framsyning eller overføring eller liknande». En lignende definisjon finnes i arkivlova § 2 første ledd bokstav a. I Ot.prp. nr.

¹ Se dokumentasjon – ordbøkene.no

² Se dokumentasjon – Det Norske Akademis ordbok

102 (2004–2005) kapittel 16 *Til § 4 Definisjoner* står det om dokumentbegrepet i offentliglova § 4 første ledd:

«Dokumentbegrepet er teknologinøytralt. Det omfattar alle typar informasjon utan omsyn til korleis informasjonen er lagra. Det har vidare ikkje noko å seie korleis informasjonen kjem til uttrykk. Blant anna vil tekstar, lyd, bilete, teikningar og modellar vere omfatta av omgrepet.»

Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å bruke begrepet «dokumentasjon» i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-4 og ny foretaksregisterlov § 4-4.

Stiftelsestilsynet skriver at det er viktig at man har med seg prinsippet om «kun én gang», og at dokumentasjon kan brukes om igjen til flere formål. Stiftelsestilsynet skriver også at overskuddsinformasjon i én sammenheng, ikke nødvendigvis er overskuddsinformasjon i en annen sammenheng. Departementet er enig i at «kun én gang»-prinsippet er viktig. Å følge dette prinsippet bidrar til at næringslivet, frivilligheten og andre unngår å måtte rapportere samme opplysninger til ulike offentlige myndigheter, og kan dermed redusere de økonomiske og administrative byrdene for disse. Departementet vil samtidig understreke at reglene om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, må være knyttet til opplysningene som skal registreres i de to registrene og de forholdene som registerførerene skal kontrollere. Det faller utenfor de to registrenes oppgaver å samle inn annen informasjon enn dette (overskuddsinformasjon). Dette gjelder selv om andre offentlige myndigheter vil kunne ha bruk for overskuddsinformasjonen. Innrapportering og innsamling av informasjon som ikke er relevant for det som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og registerførerens kontroll, må eventuelt reguleres i lovgivningen som gjelder for de offentlige myndighetene som trenger informasjonen.

14.4.3 Stiftelsesdokument og annen dokumentasjon av at virksomheten eksisterer

Departementet har i punkt 12.4.5.1 foreslått å videreføre at stiftelsesdokumentet skal registreres i Foretaksregisteret, der stiftelsesdokument

finnes. Stiftelsesdokumentet må i disse tilfellene inngå som dokumentasjon i meldingen til Foretaksregisteret ved nyregistrering. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at stiftelsesdokumentet skal sendes inn til Foretaksregisteret, dersom det finnes. Forslaget viderefører reguleringen i foretaksregisterloven § 4-4 bokstav a. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Etter nåværende regler skal det ved nyregistrering av enheter i Enhetsregisteret «fremlegges stiftelsesdokument dersom det finnes, og ellers annen dokumentasjon for at enheten eksisterer», jf. enhetsregisterloven § 8 andre ledd andre punktum. Stiftelsesdokumentet registreres ikke i Enhetsregisteret, men tjener som dokumentasjon av at enheten eksisterer. Departementet har i kapittel 12 ikke foreslått å innføre krav om at stiftelsesdokumentet skal registreres i Enhetsregisteret. Stiftelsesdokumentet dokumenterer at enheten er gyldig stiftet der det er krav om hvordan stiftelse skal skje. De aller fleste opplysningene som skal meldes til Enhetsregisteret ved nyregistrering av enheter, herunder styre, eventuell ansvarskapital og revisjon mv., vil også fremgå av stiftelsesdokumentet. Dokumentasjon av slike forhold er nødvendig for å sikre god registerkvalitet i Enhetsregisteret. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å videreføre at stiftelsesdokumentet skal følge med melding om nyregistrering til Enhetsregisteret dersom det finnes. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Krav om å sende inn stiftelsesdokumentet som dokumentasjon ved melding om nyregistrering i Enhetsregisteret, vil gjelde for de organisasjonsformene som etter særlovgivningen har plikt til å utferdige et slikt dokument som grunnlag for opprettelsen.

Departementet foreslo i høringsnotatet å videreføre at selskapsavtalen skal sendes inn som dokumentasjon ved melding til Foretaksregisteret for organisasjonsformer som har dette. Tilsvarende regel ble ikke foreslått for Enhetsregisteret. Selskapsavtalen kan gi vesentlig informasjon om andre forhold som skal registreres, og vil gi Foretaksregisteret mulighet til å kontrollere at foretaket er meldt med rett organisasjonsform. Et forhold som kan tale mot et krav om at selskapsavtalen skal sendes inn, er at selskapsavtalen kan inneholde forretningssensitiv informasjon, og at det kan medføre behov for sladding av dokumentet. Departementet ba derfor i høringsnotatet om høringsinstansenes syn på om det fortsatt skal være et krav om at selskapsavtalen skal sendes inn til Foretaksregisteret. *NHO* skriver at de er

enig i at selskapsavtalen fortsatt skal sendes inn til Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om at selskapsavtalen skal sendes inn til Foretaksregisteret. Det vises også til at departementet i punkt 14.4.8 foreslår en rett til å sladde overskuddsinformasjon i dokumentasjon som skal sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette vil også gjelde for selskapsavtaler som sendes inn til Foretaksregisteret.

For organisasjonsformer som ikke har stiftelsesdokument eller selskapsavtale, men er underlagt formkrav til stiftelse, opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om at det skal sendes inn dokumentasjon av at virksomheten er lovlig stiftet. Eksempel på slik dokumentasjon er vedtak om opprettelse av regionalt helseforetak eller helseforetak. Hensikten er at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kunne kontrollere at virksomheten er meldt, og dermed registreres, med rett organisasjonsform. Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at for organisasjonsformer som ikke er underlagt slike formkrav, skal virksomheten sende inn annen dokumentasjon som viser at virksomheten eksisterer. Dette kan for eksempel omfatte dokumentasjon av at det er gjennomført møter i virksomhetens ledende organ. Det kom ikke innspill til disse forslagene i høringen.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre særreguleringen i enhetsregisterloven § 8 tredje ledd, som gjelder for enheter som er hjemmehørende i utlandet. Dette innebærer at registerføreren kan bestemme at dokumentasjonskravene ved nyregistrering i Enhetsregisteret ikke skal gjelde for enheter som er hjemmehørende i utlandet, dersom slik enhet fremlegger bekreftelse fra offentlig registreringsmyndighet i hjemstaten som viser at enheten er stiftet eller opprettet i henhold til hjemstatens lover. Dersom bekreftelsen inneholder opplysninger som nevnt i forslaget til ny enhetsregisterlov kapittel 4, kan registerføreren bestemme at bekreftelsen legges til grunn som dokumentasjon også for registrering av disse opplysningene. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-4 første ledd bokstav a og tredje ledd og ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav a.

14.4.4 Vedtekter

Etter gjeldende rett skal vedtekter registreres i Foretaksregisteret for de organisasjonsformene

som har vedtekter, jf. blant annet foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 2. Departementet har i punkt 12.4.5.1 foreslått å videreføre dette. Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 3-1 andre ledd bokstav a om at vedtekter skal registreres i Foretaksregisteret «hvis de finnes». Ettersom vedtekter skal registreres i Foretaksregisteret for de foretakene som har vedtekter, må vedtektene i disse tilfellene inngå som dokumentasjon i meldingen til Foretaksregisteret.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav b.

Etter gjeldende rett skal vedtekter ikke registreres i Enhetsregisteret. Vedtektene skal imidlertid vedlegges meldingen til Enhetsregisteret ved nyregistrering dersom enheten har vedtekter, jf. enhetsregisterloven § 8 andre ledd tredje punktum. Det er ikke foreslått å innføre krav om registrering av vedtekter i Enhetsregisteret. Det vises til drøftelsen i punkt 12.4.2.3.

Vedtektene er en viktig kilde til dokumentasjon av de opplysningene som meldes til Enhetsregisteret. Dette gjelder særlig når Enhetsregisteret skal vurdere hvilken organisasjonsform enheten har, og om enheten er en selvstendig juridisk person. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at vedtekter fortsatt skal inngå i meldingen til Enhetsregisteret dersom de finnes og er relevante for opplysningen som er meldt.

Ikke alle organisasjonsformer er pålagt å ha vedtekter. De fleste enheter som ikke har vedtekter, har likevel ofte interne styringsregler av en eller annen art, for eksempel en sameieavtale. Slike interne styringsregler kan inneholde informasjon som er nødvendig for at Enhetsregisteret blant annet skal kunne kontrollere at enheten oppfyller kravene til den organisasjonsformen som er angitt i meldingen til registeret. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om et nytt dokumentasjonskrav som innebærer at dersom enheten ikke har vedtekter, skal «tilsvarende styringsreglement» inngå i meldingen dersom det finnes. Ordet «tilsvarende» er ment å avgrense mot andre interne reglementer eller rutiner, for eksempel et arbeidsreglement, som ikke inneholder grunnleggende informasjon om enheten, og ved det skiller seg vesentlig fra vedtekter. Etter forslaget gjelder kravet om å sende inn styringsreglement bare «dersom slike finnes». Forslaget innebærer ikke krav om at enheter må utarbeide slikt styringsreglement for å kunne registreres i Enhetsregisteret, men at det skal sendes inn der krav om å utarbeide slikt reglement følger av særlovgivningen, eller enheten frivillig har valgt å fastsette dette.

Det kom ikke innspill til disse forslagene i høringen.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-4 første ledd bokstav b.

14.4.5 Villighetserklæringer

Etter foretaksregisterloven § 4-4 bokstav d skal det som vedlegg til melding til Foretaksregisteret følge «[e]rklæring fra revisor og styremedlem om at vedkommende godtar valget» dersom slike opplysninger meldes. Slik erklæring blir gjerne omtalt som en «villighetserklæring». Formålet med kravet er at personer som blir meldt registrert som revisorer og styremedlemmer, ikke skal kunne bli registrert i Foretaksregisteret uten at de har samtykket til å påta seg vervet, jf. Ot.prp. nr. 72 (1994–95) kapittel 7 *Til § 4-4 bokstav d*.

For Enhetsregisteret gjelder tilsvarende krav om villighetserklæring ved melding om registrering av revisor og regnskapsfører, jf. enhetsregisterloven § 8 fjerde ledd bokstav b og c.

Kravet om villighetserklæring må ses i sammenheng med ansvaret og pliktene som følger med rollene som styremedlem, revisor og regnskapsfører. Det er viktig at allmennheten kan stole på opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det at virksomheten har en ekstern revisor eller regnskapsfører kan oppfattes som en trygghet for tredjeparter, fordi det innebærer at en ekstern part også er involvert i utarbeidelsen av årsregnskapet, eller reviderer dette.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre kravet om at personer som meldes registrert i rollen som revisor eller regnskapsfører, skal bekrefte at de har påtatt seg oppdraget. Etter departementets syn bør det ikke legges til rette for at virksomheter urettmessig kan registrere en revisor eller regnskapsfører for å skape et inntrykk av legitimitet som er uriktig. Departementet legger vekt på at revisorer og regnskapsførere er profesjonelle parter. For disse må oppgaven med å bekrefte at de har påtatt seg oppdraget anses å være lite byrdefull. Fordelene ved å stille krav om at revisorer og regnskapsførere skal bekrefte at de har påtatt seg oppdraget, overstiger etter departementets syn de ulemper dette medfører for den som må avgi bekreftelsen.

Departementet har vurdert om det er hensiktsmessig å videreføre kravet i gjeldende foretaksregisterlov om at personer som meldes registrert som styremedlem skal bekrefte overfor Foretaksregisteret at de har påtatt seg vervet, og

om tilsvarende krav skal stilles ved registrering av styremedlemmer i Enhetsregisteret.

Et styreverv innebærer ansvar og plikter for den som innehar rollen. Styremedlemmer har ansvaret for forvaltningen av den juridiske personen. Styremedlemmer kan også bli erstatningsansvarlige for tap som de påfører andre i egenskap av å være styremedlem. Selv om ansvaret som følger med et styreverv i stor grad er likt for de ulike organisasjonsformene, vil det faktiske ansvaret variere. Det er for eksempel stor forskjell på ansvaret som ligger i å være styremedlem i en velforening, og ansvaret som følger av å være styremedlem i et selskap med flere hundre ansatte.

Registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som styremedlem har legitimasjonsvirkninger. Det betyr at tredjeparter i god tro kan legge til grunn at vedkommende er styremedlem og har det ansvar og myndighet som tilligger rollen. Selv om registreringen ikke påvirker gyldigheten av styrevalget som sådan, tilsier legitimasjonsvirkningene av registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret etter departementets syn at dokumentasjon av at personen faktisk har påtatt seg vervet som styremedlem, skal sendes til registrene.

Reglene om villighetserklæring forstås og praktiseres av Foretaksregisteret slik at erklæringen kan avgis på forskjellige måter. Virksomheten kan i dag enten i) sende inn papirmelding med et særskilt dokument signert av styremedlemmet hvor det går frem at han eller hun lar seg registrere i Foretaksregisteret, ii) sørge for at det enkelte styremedlem som skal registreres signerer papirblanketten, iii) laste opp kopi av villighetserklæring som vedlegg til den elektroniske meldingen og sende vedlegget til elektronisk signering hos det enkelte styremedlem eller iv) sende den elektroniske meldingen som sådan til signering hos det enkelte styremedlem. I praksis velger de fleste det siste alternativet.

Brønnøysundregistrene erfarer at det kan ta noe tid før meldingen er signert av samtlige styremedlemmer, spesielt der styret består av mange medlemmer, noe som fører til at registreringen lar vente på seg. Det tidligere styret vil dermed være legitimert i en kortere eller lengre periode etter at det nye styret formelt har tiltrådt. Det må kunne antas at denne problemstillingen også er relevant for Enhetsregisteret. Enhetsregisteret har i større grad enn Foretaksregisteret brukere som ikke er profesjonelle, og det kan innebære at rolleinnehaverne har mindre erfaring med slike signeringsordninger.

Samtidig er det en begrenset arbeidsbyrde knyttet til å bekrefte at man har påtatt seg vervet som styremedlem. Dette kan for eksempel gjøres ved å signere villighetserklæring på generalforsamlingen eller årsmøtet der man velges inn. Erklæring kan også gis ved signatur på dokumentet som viser valget. Det er opp til registerføreren å bestemme de nærmere kravene til hvordan bekreftelsen skal dokumenteres. Etter departementets syn vil det være naturlig å legge til rette for at en slik bekreftelse kan avgis og dokumenteres på en måte som er lite byrdefull for rolleinnhaverne og virksomhetene. De fleste er også kjent med digital signering gjennom ordninger for privatpersoner, slik som skattemeldinger, sykepenger og lignende. Det vil etter departementets vurdering trolig derfor være få som har behov for å signere fysiske dokumenter.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å videreføre kravet om at det skal sendes inn bekreftelse fra personer som meldes registrert i Foretaksregisteret som styremedlem om at de har påtatt seg vervet, og at tilsvarende fastsettes for Enhetsregisteret.

Flere virksomheter registrerer også varamedlemmer til styret. Det er ikke et særlig ansvar knyttet til det å være varamedlem, men varamedlemmer trer inn i styrebehandlingen ved fravær hos styremedlemmene. Det kan også være situasjoner der et varamedlem trer inn i styret som fast medlem hvis et styremedlem ikke lenger kan inneha vervet. Varamedlemmer som deltar i styrebehandlingen, vil kunne holdes ansvarlige på lik linje med øvrige styremedlemmer. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at varamedlemmer på samme måte som ordinære styremedlemmer skal avgi villighetserklæring. Forslaget gjelder både for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Etter gjeldende rett er det ikke krav om villighetserklæring fra personer som meldes registrert i rollen som daglig leder i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. På samme måte som styremedlemmer, har daglig leder et nærmere definert ansvar og myndighet og kan holdes erstatningsansvarlig for tap som de påfører andre i egenskap av å være daglig leder. Registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som daglig leder har, som for styremedlemmer, legitimasjonsvirkninger. Det betyr at tredjeparter i god tro kan legge til grunn at vedkommende er daglig leder og har det ansvar og myndighet som tilligger rollen. Registreringen påvirker ikke gyldigheten av ansettelsen av daglig leder. Imidlertid tilsier hensynet til vedkommendes rettssikkerhet og legiti-

masjonsvirkningene av registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret etter departementets syn at registrene skal motta dokumentasjon av at personer som meldes registrert i rollen som daglig leder, har påtatt seg rollen. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at den som blir meldt registrert i rollen som daglig leder skal avgi villighetserklæring.

Det følger av enhetsregisterloven § 8 femte ledd at erklæring fra revisor eller regnskapsfører om at de påtar seg oppdraget, kan fremgå av meldingsblanketten. Tilsvarende er ikke fastsatt i foretaksregisterloven. Foretaksregisteret har imidlertid praksis for å godta som tilstrekkelig dokumentasjon at styremedlem eller revisor som skal avgi villighetserklæring (bekreftelse), signerer meldingen i stedet for å avgi en separat bekreftelse. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å lovfeste dette. Det vil gi den som er meldt i en rolle som styremedlem, varamedlem, daglig leder, revisor eller regnskapsfører, fleksibilitet om hvordan bekreftelsen skal gis. Det at noen signerer på melding hvor det står at de skal registreres med en bestemt rolle, må etter departementets syn anses som tilstrekkelig bevis på at vedkommende bekrefter at de har påtatt seg rollen.

Det kom ikke innspill til forslagene til regler om villighetserklæringer i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-4 første ledd bokstav d og ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav c og andre ledd.

14.4.6 Dokumentasjon av at beslutningen er truffet av kompetent organ

Departementet foreslår i punkt 15.4.9 at Enhetsregisteret skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for meldte opplysninger om styret, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ. Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav f. For Foretaksregisteret foreslås det i punkt 15.4.9 og 15.4.10 at registeret skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for opplysningen som er meldt er truffet av kompetent organ, og at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt. Se forslaget ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav g og h.

For å kunne gjennomføre slik kontroll, må Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ha dokumentasjon som viser at nevnte krav er oppfylt.

Nåværende dokumentasjonskrav innebærer at det skal sendes inn ulike typer dokumenter eller kopi av disse til Enhetsregisteret og Foretaksre-

gisteret for å dokumentere meldte opplysninger. For Enhetsregisteret følger dette av enhetsregisterloven § 8 fjerde ledd som fastsetter at det skal vedlegges protokoll som viser valg av styre, protokoll fra kompetent organ eller vedtekter som viser tildeling av signatur, og protokoll eller erklæring som viser tildeling av prokura. Etter nåværende regler er det ikke krav om å sende inn vedlegg ved melding om registrering av daglig leder i Enhetsregisteret. For Foretaksregisteret fremgår dokumentasjonskravet av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav a til c som sier at utskrift eller kopi av protokoll fra generalforsamlinger, foretaksmøter mv. som viser meldte opplysninger, skal følge som vedlegg til meldingen.

I stedet for å liste opp hvilken type dokumenter som skal sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for å dokumentere at meldte opplysninger er truffet av kompetent organ, foreslår departementet, i tråd med forslaget i høringsnotatet, bestemmelser som sier at «dokumentasjon» av dette skal inngå i meldingen. For departementet er det sentralt å ha regler som er tilstrekkelig fleksible til at det kan åpnes for innsending av annen dokumentasjon enn protokoller. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med hjemmelen til å kreve dokumentasjon i forbindelse med kontroll av opplysningene, se punkt 15.4.12.

Som nevnt i punkt 14.4.2 inneholder protokoller ofte overskuddsinformasjon som kan inneholde taushetsbelagte opplysninger. Vurderinger av om innsendt dokumentasjon inneholder taushetsbelagte opplysninger skjer manuelt, og kan være ressurskrevende for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det kan også innebære ressursbruk for virksomhetene, dersom registrene må etterspørre ytterligere informasjon fra disse for å vurdere om den innsendte dokumentasjonen inneholder taushetsbelagte opplysninger. I tillegg må registrene lagre et stort antall protokoller av ulik størrelse. Det innebærer ressursbruk knyttet til lagring, både i form av kostnader og energibruk.

Dersom andre former for dokumentasjon enn protokoller i tilstrekkelig grad kan vise at beslutninger som danner grunnlag for meldte opplysninger er truffet av kompetent organ og at lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt, er det hensiktsmessig at registerføreren kan basere sin kontroll på slik dokumentasjon. Dokumentasjonen må samtidig være av en slik art at den i tilstrekkelig grad dokumenterer de forholdene som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere. Dette er viktig for å sikre god

registerkvalitet, og dermed brukernes tillit til registrene. Eksempler på slik dokumentasjon kan være der innsenderen av meldingen må innstå for hvilket organ som har fattet beslutningen, og der det kan stilles krav som at det må oppgis stemmeantall eller annet som viser at beslutningen faktisk er fattet av kompetent organ. Dette kan legge til rette for økt automatisert kontroll i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og med det raskere registrering av endringene. Ved å gå over til erklæringer, automatisert saksbehandling og bruk av stikkprøvekontroller, kan registrering av endringer skje raskere, samtidig som registerkvaliteten kan opprettholdes ved målrettet kontroll.

Hvis beslutningen er fattet av feil organ, er det også mulig å innrette dokumentasjonskravet slik at dette blir fanget opp allerede ved utforming av meldingen (prekontroll). Slike prekontroller kan bidra til bevisstgjøring hos brukerne om hva som er rett organ. Det vil også gi innsendere av meldinger mulighet til å rette eventuelle feil før meldingen sendes inn. Departementet viser til punkt 15.4.12 om registerførerens adgang til å kreve ytterligere dokumentasjon, som også kan benyttes der det er tvil om innholdet i en erklæring er riktig.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det også skal sendes inn dokumentasjonen til Foretaksregisteret som viser at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt, siden dette forholdet skal kontrolleres av registerføreren, jf. punkt 15.4.10. Disse opplysningene, for eksempel tegningskurs ved kapitalforhøyelse, skal ofte også rapporteres til andre myndigheter. Etter departementets syn er det derfor hensiktsmessig at slike opplysninger kan innrapporteres i strukturert format og gjenbrukes i annen rapportering der registerføreren tilrettelegger for dette. Forslaget muliggjør dette, og kan bidra til å oppfylle «kun én gang»-prinsippet for rapportering og dermed være ressursbesparende for aktørene.

NHO skriver at det neppe er mulig å dokumentere om lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt, og at det neppe er mulig for registerføreren å kontrollere dette. NHO skriver at det bør være tydelig i loven at det ikke er innhold som skal dokumenteres, men trolig heller krav til at form er oppfylt.

Som det fremgår av punkt 15.4.10, kontrollerer Foretaksregisteret i dag om lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt, jf. foretaksregisterloven § 5-1 første ledd. I samme punkt er det foreslått å videreføre dette. For å kunne gjennomføre denne kontrollen, er det som nevnt

nødvendig at Foretaksregisteret mottar dokumentasjon som viser at de lovbestemte minstekravene er oppfylt. Som eksempel følger det av aksjeloven § 10-1 andre ledd at en beslutning om kapitalforhøyelse i aksjeselskaper minst skal angi det beløp aksjekapitalen skal forhøyes med og visse andre nærmere opplistede forhold. Ved melding til Foretaksregisteret om kapitalforhøyelse i aksjeselskaper må det derfor sendes inn dokumentasjon til registeret som viser at beslutningen om kapitalforhøyelse faktisk inneholder de forholdene som er opplistet i aksjeloven § 10-1 andre ledd. Departementet har med bakgrunn i *NHOs* innspill justert forslaget til lovbestemmelse for å tydeliggjøre dette.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-4 første ledd bokstav c og ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav d.

Brønnøysundregistrene foreslår at det tas inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov om at det ved melding om sletting fra Enhetsregisteret som følge av opphør av virksomheten, skal sendes inn dokumentasjon av at beslutningen om opphør er truffet av kompetent organ dersom det gjelder formkrav for opphøret. *Brønnøysundregistrene* viser til at Enhetsregisteret i dag krever slik dokumentasjon med hjemmel i enhetsregisterloven § 8 andre ledd første punktum. Departementet er enig i *Brønnøysundregistrenes* forslag og har tatt inn en bestemmelse om dette i forslaget til ny enhetsregisterlov.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-4 andre ledd.

Etter forslaget vil dokumentasjonskravet ikke gjelde for organisasjonsformer som ikke er underlagt formkrav til beslutning om opphør, for eksempel enkeltpersonforetak. Det skal heller ikke gjelde noe krav om dokumentasjon der en virksomhet som er frivillig registrert i Enhetsregisteret ønsker å bli slettet fra registeret, men fortsatt skal eksistere. Departementet bemerker at det bare er personer som er meldepliktige som kan sende inn melding til Enhetsregisteret om sletting fra registeret. Hvem som er meldepliktige, er behandlet i punkt 13.5.

14.4.7 Særlige krav om dokumentasjon for registrering i Foretaksregisteret

14.4.7.1 Dokumentasjon av innbetaling av ansvarskapital

Foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e første punktum stiller krav om at det som vedlegg til melding til Foretaksregisteret skal følge erklæring fra tredjepart om at de opplysningene som er gitt om inn-

betaling av aksjekapital, selskapskapital i kommandittselskaper, grunnkapital i stiftelser, og innskuddskapital i samvirkeforetak, statsforetak, interkommunale selskaper, regionale helseforetak og helseforetak, er riktige.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringen som følger av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e første punktum i en mer generell form. Forslaget innebærer at der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om erklæring om innbetaling av ansvarskapital, skal erklæringen inngå i meldingen til Foretaksregisteret dersom det er relevant for opplysningen som er meldt. Registrering av kapitalendringer har rettsvirkninger etter særlovgivningen, for eksempel ved at kapitalen anses forhøyet ved tidspunktet for registrering. Innbetalingen vil også ha betydning for foretakets egenkapital, og for tredjeparter vil det vises at verdier er overført til foretaket. Dette gjelder først og fremst for foretak med begrenset ansvar overfor tredjeparter. Etter departementets syn er det derfor hensiktsmessig at det også fremkommer av foretaksregisterloven at slik bekreftelse er nødvendig for å kunne melde og registrere kapitalforhøyelser. Departementet viser til det som er skrevet i punkt 15.4.3 og 15.4.4 om at Foretaksregisteret skal kontrollere at krav til innholdet i meldingen er oppfylt.

Forslaget vil medføre at det ikke vil være nødvendig å endre foretaksregisterloven dersom krav til bekreftelse av innbetaling av ansvarskapital i særlovgivningen skulles endres, eller bli innført for eksisterende eller eventuelle nye organisasjonsformer.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav e.

Brønnøysundregistrene skriver at den foreslåtte reguleringen vil medføre at kravet om å sende inn erklæring om innbetaling av innskuddskapital i interkommunale selskaper til Foretaksregisteret utgår, da et slikt krav ikke følger av IKS-loven.

Som nevnt i punkt 14.1.2 er det i aksjeloven, allmennaksjeloven, stiftelsesloven og samvirke-lova bestemmelser som stiller krav om at det må avgis erklæring eller bekreftelse fra tredjepart om innbetaling av aksjeinnskudd (aksjekapital) i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, grunnkapital i stiftelser og innskuddskapital i samvirkeforetak. Plikten til å sende inn slike erklæringer eller bekreftelser til Foretaksregisteret vil være omfattet av forslaget ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav e.

Tilsvarende krav om erklæring eller bekreftelse fra tredjepart om innbetaling av selskapskapital i kommandittselskaper er ikke fastsatt i sel-

skapsloven. Det er heller ikke fastsatt krav om erklæring eller bekreftelse fra tredjepart om innbetaling av innskuddskapital i statsforetak, interkommunale selskaper, regionale helseforetak og helseforetak i henholdsvis statsforetaksloven, IKS-loven eller helseforetaksloven. For disse organisasjonsformene følger kravet om erklæring fra tredjepart om innbetaling av kapital kun av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e første punktum. Som nevnt i punkt 14.1.2 følger det av ulike lovproposisjoner at nevnte erklæringer skal avgis av revisor.

Hensynet til vern av kreditorenes interesser og legitimasjonsvirkningene av det som er registrert i Foretaksregisteret, tilsier etter departementets vurdering at det fortsatt bør være krav om at registeret skal motta erklæring fra revisor om at meldte opplysninger om innbetaling av ansvarskapital i kommandittselskaper, interkommunale selskaper, statsforetak, regionale helseforetak og helseforetak, er riktige. Departementet foreslår derfor en egen bestemmelse om dette. Etter departementets syn tilsier hensynet til vern av kreditorenes interesser og legitimasjonsvirkningene av det som er registrert i Foretaksregisteret, at det også bør være krav om at registeret skal motta erklæring fra revisor om at meldte opplysninger om innbetaling av selskapskapital i ansvarlige selskaper, er riktige. Forslaget til bestemmelse omfatter derfor også krav om slik erklæring.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav f.

Etter departementets syn bør spørsmålet om det skal være krav om at innbetaling av ansvarskapital skal bekreftes av tredjepart, hvem som kan eller skal avgi slike bekreftelser og krav til innholdet i bekreftelsen reguleres i særloven som regulerer organisasjonsformen, og ikke i foretaksregisterloven. Departementet viser til at behovet for slike innskuddsbekreftelser blant annet vil bero på foretakets organisasjonsform. Foretaksregisterloven bør etter departementets vurdering som et utgangspunkt kun regulere om bekreftelser som det er stilt krav om etter annen lovgivning, skal sendes inn til Foretaksregisteret i forbindelse med melding om registrering av opplysninger i registeret.

Når det gjelder statsforetak, vedtok Stortinget 1. april 2025 lov om statsforetak (statsforetakslova), som skal erstatte statsforetaksloven av 1991, jf. Prop. 44 L (2024–2025). I statsforetakslova § 2-5 andre ledd er det tatt inn følgende bestemmelser:

«I meldinga til Føretaksregisteret skal det opplystast om at statsføretaket har fått innskøtet. Dette skal stadfestast av revisor. Skal innskøtet berre gjerast opp i pengar, kan stadfestinga gjerast av eit finansføretak, ein advokat eller ein statsautorisert rekneskapsførar.»

Etter statsforetakslova § 3-4 andre ledd skal disse bestemmelsene gjelde tilsvarende ved forhøyelse av innskuddskapitalen i statsforetak.

Bekreftelsene som skal avgis etter statsforetakslova § 2-5 andre ledd og § 3-4 andre ledd vil omfattes av forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav e. Det er derfor ikke nødvendig å ha en særregulering i ny foretaksregisterlov om dokumentasjon av innbetaling av innskuddskapital i statsforetak.

Departementet legger til grunn at behovet for krav om erklæring fra tredjepart om innbetaling av ansvarskapital i kommandittselskaper, interkommunale selskaper, regionale helseforetak og helseforetak vurderes nærmere neste gang selskapsloven, IKS-loven og helseforetaksloven skal revideres, og at eventuelle reguleringer som kan erstatte forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav f fastsettes i disse lovene.

Skattedirektoratet har spilt inn at det bør sikres at en juridisk person ikke kan bekrefte aksjeinnskudd i foretak de selv registrerer.

Som nevnt har særlovgivningen flere bestemmelser som stiller krav om at innbetaling av kapital skal bekreftes av tredjepart. Som eksempel stiller aksjeloven § 2-18 andre ledd og § 10-9 andre ledd krav om at revisor skal bekrefte at selskapet har mottatt aksjeinnskuddet. Hvis aksjeinnskuddene utelukkende skal gjøres opp i penger (norske kroner), kan bekreftelsen også gis av et finansforetak i Norge eller i en EØS-stat, en advokat eller en statsautorisert regnskapsfører. Spørsmålet om hvilken uavhengighet det må være mellom den som avgir bekreftelsen og den virksomheten som bekreftelsen gjelder, må avgjøres av regler i særlovgivningen.

Departementet vil bemerke at styret i en virksomhet har ansvar for å sørge for at virksomheten overholder krav i særlovgivningen, herunder kravene om innskuddsbekreftelser. Styrets ansvar gjelder uavhengig av den kontrollen som Foretaksregisteret skal gjøre etter foretaksregisterloven. I tillegg har revisorer, finansforetak, advokater og regnskapsførere et selvstendig ansvar for å sikre seg at de lovlig kan avgi en innskuddsbekreftelse for en bestemt virksomhet, herunder at dette er i tråd med annet regelverk som gjelder for deres virksomhet. For advokater må dette

eksempelvis avgjøres etter lov 12. mai 2022 nr. 28 om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatloven) og forskrift 22. oktober 2024 nr. 2546 om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatforskriften). Blant annet må advokater som vurderer å avgi innskuddsbekreftelse, sikre seg at dette vil være i tråd med kravet om uavhengighet i advokatloven § 26 og reglene for god advokatskikk i advokatforskriften § 11 og vedlegg 1 til forskriften.

14.4.7.2 Redegjørelse eller åpningsbalanse i forbindelse med innbetaling av ansvarskapital i andre eiendeler enn penger

I forbindelse med innbetaling av ansvarskapital i andre eiendeler enn penger, er det flere bestemmelser i særlovgivningen som stiller krav om at det skal utarbeides redegjørelse eller åpningsbalanse. Se som eksempel aksjeloven § 2-6 første ledd og samvirkelova § 11.

Redegjørelsen og åpningsbalansen skal sendes til Foretaksregisteret, slik at registerføreren kan kontrollere om meldt ansvarskapital kan registreres. Denne dokumentasjonssplikten følger av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e andre punktum som henviser til reguleringer i flere andre lover.

Departementet foreslår i kapittel 15 en endring i reguleringen av Foretaksregisterets kontroll. Det legges blant annet opp til at det ikke alltid må kontrolleres at saksbehandlingsregler og visse formkrav er oppfylt, se punkt 15.4.9. Det betyr at registerføreren ikke alltid skal kontrollere om for eksempel innholdskravene til redegjørelsen er oppfylt. Departementet har derfor foreslått at Foretaksregisteret alltid skal kontrollere at dokumentasjonskravene til meldingen er oppfylt, se punkt 15.4.3 og 15.4.4. Selv om registerføreren ikke alltid går inn i kontroll av om redegjørelsen eller åpningsbalansen oppfylder de formkrav som stilles til redegjørelsen, vil kontroll med at denne er utarbeidet innebære at grunnforutsetningen for registreringen er til stede. Departementet opprettholder derfor forslaget om at dokumentasjonskravet videreføres.

Redegjørelser og åpningsbalanser inneholder ofte opplysninger som ikke er nødvendige for Foretaksregisterets kontroll av om kapitalen som meldes, kan registreres. Departementet opprettholder derfor forslaget om en generell bestemmelse om at det skal dokumenteres at redegjørelse eller åpningsbalanse er utarbeidet der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik redegjørelse eller åpningsbalanse. Det legger til rette

for at dokumentasjon for at redegjørelsen eller åpningsbalansen er utarbeidet, kan fremskaffes på andre måter enn ved å vedlegge selve redegjørelsen eller åpningsbalansen, og på denne måten unngå at Foretaksregisteret mottar og lagrer overskuddsinformasjon. Av hensyn til notoritet kan det i mange tilfeller være hensiktsmessig at redegjørelsen eller åpningsbalansen sendes inn, men den kan i så fall sendes inn i sladdet versjon.

I tilfeller der det er utarbeidet redegjørelse eller åpningsbalanse, stiller flere bestemmelser i særlovgivningen krav til at redegjørelsen eller åpningsbalansen skal være bekreftet av revisor eller at revisor avgir erklæring om denne. Eksempler på slike bestemmelser er aksjeloven § 2-6 andre ledd og stiftelsesloven § 12 første ledd bokstav d. Etter foretaksregisterloven § 4-4 bokstav e skal slike bekreftelser og erklæringer følge som vedlegg til meldinger til Foretaksregisteret. Kravet om revisorbekreftelser mv. sikrer at innholdet i redegjørelsene og åpningsbalansene er kontrollert av en uavhengig tredjepart, som selv er en regulert profesjon underlagt offentlig tilsyn. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre kravet om at slike revisorerklæringer mv. skal sendes inn til Foretaksregisteret. Det bidrar til å sikre god registerkvalitet.

Det kom ikke innspill til forslagene i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav g og h.

14.4.7.3 Meldinger som berører deltakerforhold

Ved innsending av meldinger til Foretaksregisteret om nyregistrering eller endringer i deltakerforhold, må ansvarlige selskaper og andre selskaper med ansvarlige deltakere legge ved en erklæring fra de deltakerne som ikke har signert meldingen. Det skal fremkomme av erklæringen at meldingen sendes med deres samtykke. Dette følger av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav f. Det følger også av bokstav f at tilsvarende erklæring skal gis av ansvarlig deltaker som har trådt ut av selskapet når det sendes melding fra foretaket om uttreden. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre disse kravene. Ansvarlige deltakere har ansvar for hele eller deler av selskapets forpliktelser. Endringer i deltakerforhold har derfor betydning for deres personlige ansvar. Etter departementets syn er det derfor hensiktsmessig at disse bekrefter at meldingen skjer med deres samtykke. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav i og j.

14.4.7.4 Kapitalnedsettelse til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte

Det følger av foretaksregisterloven § 4-4 bokstav h at erklæring fra revisor skal følge som vedlegg til meldingen når det meldes kapitalnedsettelse, og nedsettingsbeløpet skal anvendes til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte. Ifølge samme bestemmelse gjelder ikke kravet for aksjeselskaper, jf. henvisningen til aksjeloven § 12-1 første ledd andre punktum nr. 1.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre disse reguleringene. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav k.

14.4.7.5 Krav om dokumentasjon etter annen lovgivning

Særlovgivningen inneholder ulike krav om å sende inn eller melde opplysninger og dokumenter til Foretaksregisteret i forbindelse med en rekke selskapsrettslige prosesser. Et eksempel er aksjeloven § 8-10 som sier at der styret har fattet vedtak om finansiell bistand, skal redegjørelsen og erklæringen sendes til Foretaksregisteret før bistanden ytes. Slike særbestemmelser har ofte et annet eller flere formål enn å dokumentere opplysningene som skal registreres, så som å sikre transparens eller notoritet rundt beslutningene. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny foretaksregisterlov som sier at dokumentasjon skal inngå i meldingen til Foretaksregisteret der det er fastsatt i lov eller i medhold av lov at slik dokumentasjon skal sendes til registeret. Hensikten er å informere aktørene om at det finnes bestemmelser i særlovgivningen som krever at opplysninger eller dokumenter skal sendes inn til Foretaksregisteret. Bestemmelsen gir dermed aktørene en oppfordring til å sjekke dette før de sender inn melding. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-4 første ledd bokstav l.

14.4.8 Sladding av overskuddsinformasjon

Som beskrevet i punkt 14.4.2, mottar Enhetsregisteret og Foretaksregisteret store mengder over-

skuddsinformasjon i forbindelse med innsending av meldinger til registrene. Med overskuddsinformasjon menes informasjon som fremgår av styreprotokoller, generalforsamlings- eller årsmøteprotokoller eller av andre vedlegg til meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, men som ikke er relevante for om opplysningen som er meldt kan registreres. Slik overskuddsinformasjon kan inneholde personopplysninger og forretningshemmeligheter.

Innsending og lagring av slik overskuddsinformasjon kan ha flere uheldige virkninger. Som nevnt i punkt 14.4.2 medfører det økt risiko for at taushetsbelagte opplysninger kommer uvedkommende i hende. Det medfører også økt ressursbruk hos registrene ved vurdering av innsynsbegjæringer etter offentleglova. I tillegg krever lagring av store mengder overskuddsinformasjon store dataressurser hos registrene. Dette er lite ressurseffektivt, og ikke en optimal utnyttelse av samfunnets ressurser.

For å begrense mengden overskuddsinformasjon som sendes inn til og lagres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, foreslo departementet i høringsnotatet en regel som pålegger innsenderen å sladde slik informasjon. Forslaget innebærer at dersom dokumentasjon som skal inngå i meldinger til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret inneholder opplysninger som ikke er relevante for om opplysningen som er meldt kan registreres, skal innsenderen sladde opplysningene før innsending.

Frivillighet Norge, LNU og Regnskap Norge er imot forslaget og fremholder at det vil påføre virksomhetene økte økonomiske og administrative byrder. *Regnskap Norge* og *Brønnøysundregistrene* stiller spørsmålet om hva som vil være virkningene dersom plikten til å sladde overskuddsinformasjon ikke blir overholdt. *NHO* skriver at aksjeloven § 1-6 stiller krav om at dokumenter må være sikret mot urettmessig endring, og stiller spørsmål om en plikt til å sladde overskuddsinformasjon vil være i tråd med dette.

Departementet har i lys av høringsinnspillene revurdert forslaget. Målet om å redusere mengden overskuddsinformasjon som sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret står imidlertid fast. *Regnskap Norge* skriver at det å sladde overskuddsinformasjon bør være frivillig. Departementet vurderer at dette kan være en hensiktsmessig løsning. Departementet foreslår derfor å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir innsendere av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret en rett, men ikke plikt, til å sladde overskuddsinfor-

masjon i dokumentasjon som inngår i meldinger til de to registrene. En lovfestet rett til å sladde overskuddsinformasjon har etter departementets syn flere fordeler. Det vil gi virksomhetene mulighet til selv å vurdere og bestemme hvilken overskuddsinformasjon som sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. På den måten får virksomhetene også større kontroll med hvilken overskuddsinformasjon som eventuelt deles med tredjeparter, når registrene mottar innsynskrav. Å tydeliggjøre adgangen og muligheten til å sladde overskuddsinformasjon i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov kan også bidra til økt bevisstgjøring hos brukerne om hvilken informasjon det er nødvendig å sende til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for å få registrert ulike opplysninger. Det vil kunne bidra til å redusere mengden overskuddsinformasjon som sendes inn.

Departementet legger til grunn at sladding kan gjøres på flere måter. En måte er å sensurere (svartmerke) ikke-relevante opplysninger i et dokument. En annen måte er å fjerne eller klippe ut ikke-relevante opplysninger fra dokumentasjonen før innsending. Formålet med forslaget er å unngå lagring av overskuddsinformasjon i registrene, som vil være fordelaktig både for innsendere av meldinger, og for registrenes bruk av datalagringskapasitet. Departementet vurderer at god veiledning på Brønnøysundregistrenes nettsider om hvordan dette kan gjøres i praksis, vil redusere byrdene for innsendere som velger å sladde overskuddsinformasjon i dokumentasjon som sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-4 fjerde ledd og ny foretaksregisterlov § 4-4 tredje ledd.

Departementet har i punkt 15.4.12 foreslått å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir registerførerens myndighet til å kreve ytterligere informasjon der dette er nødvendig for å gjennomføre kontroll av meldte opplysninger. Forslaget om rett til å sladde overskuddsinformasjon er derfor ikke til hinder for at registerførerens kan kreve å få tilsendt en usladdet versjon av dokumentasjon som er sendt inn til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, der dette viser seg nødvendig for å gjennomføre kontroll av opplysningene som er meldt til registrering.

NHO har i sitt innspill pekt på at aksjeloven § 1-6 første ledd første punktum stiller krav om «[d]okumentasjon som kreves utarbeidet etter aksjeloven, skal utarbeides og oppbevares på

betryggende måte». I Prop. 112 L (2016–2017) punkt 10.1 *Til 1-6* står det om bestemmelsen:

«Første ledd første punktum gjelder krav til at dokumentasjonen skal utarbeides og oppbevares på betryggende måte. I dette ligger blant annet at dokumentasjonen skal være sikret mot urettmessig endring, ødeleggelse og tap. Kravet skal også ivareta behovet for notoritet, aktørens mulighet til signering på hensiktsmessig måte og videreformidling av dokumentasjon.»

Etter departementets syn vil det å lage en kopi av et selskapsdokument hvor overskuddsinformasjon er sladdet, og slik at den sladdete kopien sendes til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, ikke innebære en urettmessig endring. Det er det fulle, usladdede dokumentet som er selskapets dokumentasjon. Den sladdede versjonen er grunnlag for registerførerens kontroll med meldte opplysninger. Dette forutsetter at selskapet sørger for at det originale selskapsdokumentet beholdes og oppbevares uendret. Departementet legger til grunn at virksomheter sørger for å oppbevare originaldokumentasjon i usladdet versjon i henhold til relevant lovgivning.

14.4.9 Nærmere krav til dokumentasjonen

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet hjemmel til å gi nærmere regler i forskrift om dokumentasjon som skal inngå i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette vil være krav av teknisk eller detaljert karakter som etter departementets syn egner seg best i forskrift.

I forslagene til forskriftshjemler er det angitt fire områder hvor det særlig kan være aktuelt å fastsette nærmere regler i forskrift. Dette gjelder krav til hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldinger, krav til dataformat og filformat for dokumentasjonen, krav til innhold i bekreftelser og erklæringer, samt krav til signatur på bekreftelser og erklæringer.

Det kom ikke innspill til forslagene i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 5-4 femte ledd og ny foretaksregisterlov § 4-4 fjerde ledd.

Departementet foreslo enkelte nærmere forskriftsreguleringer i høringsnotatet. Dette gjelder krav til hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen og krav til dataformat og filformat for

dokumentasjonen. Om forskriftsforslagene står det i høringsnotatet punkt 11.3.9:

«Krav til type dokumentasjon som skal inngå i meldinger

Det følger av forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-6 bokstav a det kan gis forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon skal inngå i meldingen etter § 5-6 første ledd bokstav a andre og tredje punktum og bokstav c. Dette omfatter «annen dokumentasjon på at enheten er lovlig stiftet», «annen dokumentasjon på at enheten eksisterer» og «[d]okumentasjon på at beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning om styre, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ».

Tilsvarende forskriftshjemmel i forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-5 bokstav a er begrenset til dokumentasjon som nevnt i første ledd bokstav a andre og tredje punktum og bokstav d og f. Dette omfatter «annen dokumentasjon på at enheten er lovlig stiftet», «annen dokumentasjon på at enheten eksisterer», «[d]okumentasjon på at beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning er truffet av kompetent organ, og at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt» «[d]okumentasjon på at det er utarbeidet redegjørelse eller åpningsbalanse i forbindelse med innbetaling av kapital».

Departementet foreslår at det fastsettes i forskrift at registerfører kan bestemme hvilken type dokumentasjon som kan inngå i meldingen til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på de angitte områdene. Det kan legges til rette for at registerfører kan stille mer konkrete dokumentasjonskrav som er tilpasset den kontrollen som registerfører skal gjøre, og derigjennom legges til rette for mer effektiv innrap-

portering og behandling av meldinger i registrene. Den fleksibiliteten som dette gir registerfører, må ikke gå bekostning av virksomhetenes rettssikkerhet og hensynet til at disse ikke pålegges uforholdsmessige byrder. I forslagene til forskriftsbestemmelser er det derfor tatt inn bestemmelser som sier at dokumentasjonskravene som registerfører stiller må ha saklig sammenheng med kontrollen etter henholdsvis forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd og forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd og ikke være uforholdsmessig tyngende for innsenderen.

Se forslaget til forskrift til lov om Enhetsregisteret § 6-3 og forslaget til forskrift til lov om Foretaksregisteret § 2-3.

Krav til dataformat og filformat for dokumentasjon

Filformat og dataformat er tekniske krav. Etter departementets syn er det mest hensiktsmessig at registerfører bestemmer hvilket filformat og dataformat dokumentasjon som sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal ha. Det legges til rette for at registerfører kan ta i bruk nye og hensiktsmessige teknologiske løsninger, noe som igjen kan legges til rette for effektiv innsending av meldinger og behandling av meldinger i registrene. Departementet foreslår at registerfører gis myndighet til å bestemme hvilket filformat og dataformat dokumentasjon som inngår i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal ha.

Se forslaget til forskrift til lov om Enhetsregisteret § 6-2 og forslaget til forskrift til lov om Foretaksregisteret § 2-2.»

Det kom ikke innvendinger mot disse forskriftsforslagene i høringen.

15 Kontroll av meldinger

15.1 Gjeldende rett

15.1.1 Innledning

Enhetsregisterloven § 17 har regler om kontroll av det som meldes til registrering i Enhetsregisteret. Enhetsregisteret skal prøve om meldte opplysninger og innsendt dokumentasjon er i samsvar med reglene i enhetsregisterloven og forskrifter til denne loven. På enkelte områder har Enhetsregisteret adgang til å føre kontroll også mot andre lover og forskrifter. Dette omfatter å kontrollere organisasjonsformen til virksomheten, og at rolleinnhavere oppfyller lovbestemte vilkår for å ha den aktuelle rollen i enheten. Det følger av forarbeidene til enhetsregisterloven at kontrollen som skal gjøres etter § 17, er begrenset. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 17. Innføring i Enhetsregisteret* står det:

«Det er lagt opp til at Enhetsregisteret skal foreta en viss kontroll med de opplysninger som kommer inn til registrering. Det er ikke lagt opp til noen omfattende juridisk kontroll.»

Foretaksregisterloven § 5-1 har regler om kontroll av det som meldes til registrering i Foretaksregisteret. Foretaksregisterets kontroll er mer omfattende enn Enhetsregisterets kontroll. Foretaksregisteret skal prøve om det som har kommet inn til registrering og grunnlaget for det er og har blitt til i samsvar med lov. Hvis virksomhetens vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, skal det også føres kontroll av om det som blir meldt og grunnlaget for det, stemmer med vedtektene og har blitt til i samsvar med disse.

Kontrollen etter enhetsregisterloven § 17 og foretaksregisterloven § 5-1 foretas med utgangspunkt i registermeldingen og vedlegg til denne, og er dermed i utgangspunktet en ren dokumentkontroll. Kontrollreglene innebærer ikke at det skal foretas omfattende undersøkelser av underliggende faktiske forhold.

15.1.2 Enhetsregisterets kontroll av meldinger

Ifølge enhetsregisterloven § 17 første ledd første punktum skal registerføreren prøve om innsendte opplysninger og dokumentasjon er i samsvar med reglene i enhetsregisterloven og forskrifter til denne loven.

På enkelte områder har registerføreren også adgang til å prøve om innsendte opplysninger er i samsvar med andre lover og forskrifter. Det følger av enhetsregisterloven § 17 første ledd andre punktum at ved kontroll av om enheten er en registreringsenhet etter enhetsregisterloven § 4, samt om en innmeldt rolleinnhaver kan registreres i Enhetsregisteret, kan registerføreren også prøve om opplysningene er i samsvar med andre lover og forskrifter. Om kontrollen etter § 17 første ledd andre punktum står det i Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) punkt 6.1 *Til § 17*:

«Når det gjeld spørsmålet om ei eining faktisk er ei registreringseining, må dette kontrollerast i forhold til føresegnar i andre lover enn einingsregisterlova. Døme på andre lover det kan kontrollerast mot er aksjelova, selskapslova, stiftingslova, sameigelova, eigarseksjonslova, lov om interkommunale selskap og kommunelova. Det kan òg vere aktuelt å kontrollere mot enkelte av føresegnene i føretaksnamnelova. For eksempel kan det bli aktuelt i tilfelle der det melde føretaksnamnet er av ein slik karakter at det er uklart kva for ei organisasjonsform eininga har.

Når det gjeld vilkår for rolleinnhavarar blir det prøvd om det som blir meldt, er lovleg i forhold til andre lover enn einingsregisterlova. Det følgjer av lov 22. april 1927 nr. 3 om verjemål (verjemålslova) at ein mindreårig som utgangspunkt ikkje kan vere innehavar av eit enkeltpersonføretak. Personar som er idømde rettstap etter lov 29. mai 1902 nr. 6 Almindelig borgerlig Straffelov (straffelova) § 29, bør ikkje kunne registrerast i Einingsregisteret i ei rolle som er omfatta av rettstapet. For fleire organisasjonsformer blir det vidare stilt krav om at

revisor må ha bestemte kvalifikasjonar (registrert eller statsautorisert). Dette er krav som følgjer av andre lover, men som bør kontrollert av Einingsregisteret. Det kan òg bli aktuelt å prøve meldingar i forhold til føresegna i konkurslova § 142 som handlar om vilkår for å bli sett i konkurskarantene.

Denne opprømsinga av andre lovføresegner som er sentrale når Einingsregisteret kontrollerer opplysningar, er ikkje fullstendig.

Einingsregisteret fører kontroll i forhold til andre lover og forskrifter berre for einingar som Einingsregisteret har kontrollansvaret for etter § 17 andre ledd, jf. § 13. Det vil seie einingar som ikkje er kontrollerte av tilknytte register.

Forslaget pålegg ikkje Einingsregisteret noko plikt til å kontrollere alle opplysningar i innkomne meldingar mot alle lover, men klarer at registeret har ein rett til slik kontroll. Kontrollen skal utførast så langt der er føremålstenleg og nødvendig i høve til føremålet med registeret.»

Enhetsregisterets kontroll gjennomføres på grunnlag av innsendte opplysningar og dokumentasjon. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 17. Innføring i Enhetsregisteret* står det om kontrollen:

«Registerføreren skal kontrollere at de opplysninger som skal inngis for å få et organisasjonsnummer er gitt og at det foreligger slik dokumentasjon som er pålagt i henhold til denne loven. Når opplysningene er funnet i orden skal de innføres i registeret. Registrering i Enhetsregisteret innebærer ikke at den kontroll etter særlovgivningen som skal foretas ved registrering i annet register oppheves.»

Straks opplysningene er funnet i orden, skal de innføres i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 17 første ledd tredje punktum. Dersom vilkårene ikke er oppfylt, skal registrering nektes, jf. enhetsregisterloven § 19. Det betyr at registerføreren bare skal registrere opplysninger der vilkårene for registrering er oppfylt.

Enhetsregisterloven § 8 stiller nærmere krav om dokumentasjon av at opplysningene som meldes til registrering, er riktige. For eksempel skal «protokoll som viser valg av styre» følge som vedlegg til melding om endret styresammensetning, jf. enhetsregisterloven § 8 fjerde ledd bokstav a. Registerføreren kan også kreve fremlagt den dokumentasjonen som registerføreren finner nødvendig

for å vurdere om det som meldes, er riktig, jf. enhetsregisterloven § 8 andre ledd første punktum.

Ifølge enhetsregisterforskriften § 18 første ledd kan departementet gi nærmere retningslinjer for kontrollen og saksbehandlingen av meldinger i Enhetsregisteret. Departementet har ikke fastsatt retningslinjer med hjemmel i § 18 første ledd.

I mange tilfeller har opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret grunnlag i meldinger som er sendt inn til tilknyttede registre, for eksempel Foretaksregisteret eller Merverdiavgiftsregisteret. Det er fastsatt særregler i enhetsregisterloven og enhetsregisterforskriften om registrering mv. der kontrollen som ligger til grunn for registreringen i Enhetsregisteret, har vært utført eller skal utføres av et tilknyttet register. Disse særreglene behandles i punkt 16.3.

15.1.3 Foretaksregisterets kontroll av meldinger

Det følger av foretaksregisterloven § 5-1 første ledd første punktum at registerføreren skal prøve om det som kommer inn til registrering til Foretaksregisteret, og grunnlaget for det, er i samsvar med lov og har blitt til i samsvar med lov. Dette betyr at registerføreren både skal kontrollere lovligheten av innholdet i stiftelsesdokumentet og andre opplysninger som meldes til Foretaksregisteret, òg lovligheten av stiftelsen og av vedtaket som ligger til grunn for det som er meldt. Kontrollen omfatter både at vedtak innholdsmessig er i samsvar med loven som regulerer den aktuelle organisasjonsformen, og at lovbestemte saksbehandlingsregler som gjelder for vedtaket er fulgt, jf. Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 5-1*. I dette ligger også at Foretaksregisteret skal kontrollere om vedtaket som ligger til grunn for den meldte opplysningen, er fattet av et organ som har myndighet til å treffe vedtaket.

Dersom foretakets vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, skal registerføreren også prøve om det som innkommer til registrering og grunnlaget for det stemmer med vedtektene og har blitt til i samsvar med disse, jf. foretaksregisterloven § 5-1 første ledd andre punktum.

Foretaksregisteret skal etter foretaksregisterloven § 5-1 første ledd bare kontrollere grunnlaget for opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret. Om dette står det i Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 5-1*:

«Det vil kunne tenkes kontroll også i forhold til regler av mer næringsrettslig art. En begrensning ligger likevel i at det bare er det som skal

registreres som er gjenstand for kontroll. Hvor næringslovgivningen for eksempel stiller særlige kvalifikasjoner til selskapets ledelse, for eksempel at den skal ha en særlig bevilling e.l., vil det i utgangspunktet falle utenfor kontrollplikten å kontrollere dette.»

Ved meldingen skal det gis opplysninger som er nødvendige for gjennomføring av registerførerens kontroll etter foretaksregisterloven § 5-1 første ledd, jf. § 5-1 andre ledd første punktum. Registerføreren kan kreve flere opplysninger dersom registerføreren finner det nødvendig for å gjennomføre kontrollen, jf. § 5-1 andre ledd andre punktum. Grunnlaget for registerførerens kontroll etter foretaksregisterloven § 5-1 første ledd er først og fremst meldingen, vedlegg som skal følge med meldingen etter foretaksregisterloven § 4-4 og andre opplysninger som finnes hos registerføreren. Om dette står det i Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 5-1*:

«Bestemmelsen i annet ledd forutsetter at det faktiske grunnlag for kontrollen vil være de innsendte dokumenter og andre opplysninger som finnes hos registerføreren.»

Dersom registerføreren finner at registrering kan krenke tredjeparts rett, skal registerføreren gi denne anledning til å uttale seg innen en nærmere fastsatt frist, jf. foretaksregisterloven § 5-1 tredje ledd.

Når de innkomne opplysningene er kontrollert og funnet i orden, skal de straks innføres i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 6-1. Dersom registerføreren finner at en melding ikke er lovmessig eller i samsvar med vedtektene, skal registerføreren nekte registrering, jf. foretaksregisterloven § 5-2.

Det er fastsatt enkelte regler i særlovgivningen som angir forhold som Foretaksregisteret skal kontrollere. Slike regler kommer i tillegg til kontrollbestemmelsen i foretaksregisterloven § 5-1. For eksempel følger det av finansforetaksloven § 7-11 at finansforetak skal meldes til Foretaksregisteret etter at tillatelse til å etablere og drive virksomhet som finansforetak er gitt og vedtektene godkjent. Det følger også av bestemmelsen at Foretaksregisteret skal kontrollere at tillatelsen foreligger, og at foretakets vedtekter er godkjent. Slike bestemmelser skal registerføreren håndheve.

Etter verdipapirhandelloven § 7-8 skal nasjonale prospekter registreres i Foretaksregisteret før offentliggjøring. Foretaksregisterloven § 5-1

fjerde ledd har særregler om registerførerens kontroll i den forbindelse. Bestemmelsen lyder:

«Når grunnlaget for det som innkommer til registrering, er tegning av aksje eller egenkapitalbevis, skal registerføreren kontrollere at det er gitt opplysninger om at prospekt ikke er nødvendig, eller at nasjonalt prospekt eller erklæringen om godkjenning av EØS-prospekt er innsendt til Foretaksregisteret etter § 4-4 første ledd bokstav g.»

Det følger av foretaksregisterforskriften § 7 at departementet kan gi nærmere regler om registerførerens kontroll av innkomne opplysninger. Det er ikke fastsatt regler med hjemmel i § 7.

15.2 Forslaget i høringsnotatet

Forhold som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 12.3 endringer i reglene om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger. Forslaget innebærer en viss utvidelse av forhold som Enhetsregisteret skal kontrollere sammenlignet med det som registeret skal kontrollere etter nåværende regler. For Foretaksregisteret innebærer forslaget i hovedsak å tydeliggjøre hvilke forhold registeret skal kontrollere.

Høringsnotatet punkt 12.3.2 til 12.3.9 omhandler forhold som departementet vurderte at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere.

Det ble foreslått at registerføreren for Enhetsregisteret skal kontrollere følgende forhold ved behandling av meldinger om nyregistrering av en virksomhet og endringsmeldinger:

- at meldingen og meldte opplysninger oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av enhetsregisterloven, inkludert krav om dokumentasjon eller bekreftelse av meldte opplysninger og signering av meldingen
- at enheten oppfyller krav i lov til å registreres som den meldte organisasjonsformen
- at enhetens foretaksnavn eller navn ikke strider mot lov. Dette omfatter likevel ikke kontroll mot foretaksregisterloven. For enkeltpersonforetak ble det foreslått at registerføreren også ved registrering i Enhetsregisteret skal kontrollere at foretaksnavnet inneholder etternavnet til den som innehar foretaket (innehaveren), jf. foretaksnavneloven § 2-2 første ledd.

- at fysisk eller juridisk person som er meldt å ha en rolle i enheten, oppfyller krav fastsatt i lov eller i bestemmelse gitt i medhold av lov til å inneha rollen
- at fysisk person som er meldt å ha en rolle i enheten ikke er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen som hindrer vedkommende i å inneha rollen
- at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning om styre, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura, er truffet av kompetent organ.

For Foretaksregisteret ble det foreslått at registerføreren skal kontrollere følgende forhold ved behandling av meldinger om nyregistrering av en virksomhet og endringsmeldinger:

- at meldingen og meldte opplysninger oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av foretaksregisterloven, inkludert krav om dokumentasjon eller bekreftelse av meldte opplysninger og signering av meldingen
- at meldingen og meldte opplysninger oppfyller krav fastsatt i annen lovgivning, inkludert krav om dokumentasjon eller bekreftelse av meldte opplysninger, og at lovbestemte frister for å melde opplysninger til Foretaksregisteret er overholdt
- at foretaket oppfyller krav i lov til å registreres som den meldte organisasjonsformen
- at foretaksnavn som er meldt, er i samsvar med foretaksnavneloven. For foretak som ikke omfattes av foretaksnavneloven, ble det foreslått at registerføreren skal kontrollere at foretakets navn ikke strider mot lov.
- at fysisk eller juridisk person som er meldt å ha en rolle i foretaket oppfyller krav fastsatt i lov eller i bestemmelse gitt i medhold av lov til å inneha rollen
- at fysisk person som er meldt å ha en rolle i foretaket, ikke er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen som hindrer vedkommende i å inneha rollen
- at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning, er truffet av kompetent organ
- at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning, oppfyller eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold.

Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret

Det ble foreslått i høringsnotatet punkt 12.3.10 at registerføreren for Foretaksregisteret kan kon-

trollere at det som blir meldt og grunnlaget for det er og har blitt til i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov. Dersom foretakets vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, ble det foreslått at registerføreren kan kontrollere om det som innkommer til registrering og grunnlaget for det stemmer med vedtektene og har blitt til i samsvar med disse.

Registerføreren myndighet til å kreve dokumentasjon og opplysninger

I høringsnotatet punkt 12.3.11 foreslo departementet bestemmelser som gir registerføreren myndighet til å kreve at virksomheter fremlegger informasjon som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontroll av meldingen og de meldte opplysningene. Dette gjelder både for forhold som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har plikt til å kontrollere, og for forhold som Foretaksregisteret kontrollerer ved utvidet kontroll. Forslagene viderefører i all hovedsak reguleringene i enhetsregisterloven § 8 andre ledd første punktum og foretaksregisterloven § 5-1 andre ledd andre punktum.

Andre særregler for Foretaksregisteret

I høringsnotatet punkt 12.3.12 ble det foreslått å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 5-1 tredje ledd om at dersom registerføreren finner at registrering av meldt opplysning kan krenke tredjeparts rett, skal registerføreren gi denne anledning til å uttale seg innen en bestemt frist.

Det ble også foreslått å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 5-1 fjerde ledd om registerføreren kontroll ved registrering av nasjonale prospekter i Foretaksregisteret.

15.3 Høringsinstansenes syn

I høringen kom det flere innspill til forslagene til regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger. Det kom også innspill med forslag til andre tiltak som høringsinstansene anser at kan hindre misbruk og svindel. Disse innspillene gjelder særlig tiltak for å forhindre at noen urettmessig overtar kontrollen over en virksomhet ved å sende inn falske meldinger og protokoller til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret (såkalt selskapstyveri).

Flere høringsinstanser kom også med overordnede innspill knyttet til Enhetsregisterets og

Foretaksregisterets kontrollfunksjon og hvilken rolle disse registrene bør ha i arbeidet med å motvirke økonomisk kriminalitet. Disse innspillene er behandlet i kapittel 7.

Innspill til forslagene til regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger

Brønnøysundregistrene har kommentarer til forslaget til regulering av Enhetsregisterets kontroll av navn og foretaksnavn. Brønnøysundregistrene anser at forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav c andre punktum bør utgå. Brønnøysundregistrene skriver om dette:

«Strengt tatt er forslaget til ny § 6-1 første ledd bokstav c andre punktum overflødig, all den tid foretaksnavneloven § 2-7 andre ledd fastsetter at foretaksnavn ikke kan registreres «i Foretaksregisteret» dersom det strider mot §§ 2-1–2-5. Det kan således ikke sies å «stride mot lov», jf. forslag til ny enhetsregisterlov § 6-1, å registrere et navn som er i strid med de nevnte bestemmelsene i foretaksnavneloven i Enhetsregisteret.»

Brønnøysundregistrene skriver at de har vanskelig for å se gode grunner til at anvendelsesområdet til foretaksnavneloven § 2-2 til § 2-5 ikke kan utvides til også å omfatte enheter som kun registreres i Enhetsregisteret. Brønnøysundregistrene skriver om dette:

«Hensyn bak forbudet mot f.eks. støtende navn vil være de samme uavhengig av om virksomheten registreres i Enhetsregisteret og/eller Foretaksregisteret. At den næringsdrivende stiftelsen «Stiftelsen for mobbing av minoritet X» må nektes i Foretaksregisteret, men ville blitt godkjent dersom stiftelsen var alminnelig og bare skulle registreres i Enhetsregisteret, harmonerer dårlig. En utvidelse av anvendelsesområdet vil gi Enhetsregisteret klar hjemmel til å videreføre praksisen med å nekte villedende og støtende/umoralske navn, og vil ikke medføre nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser. Det kan nevnes at Enhetsregisteret svært sjeldent har mottatt henvendelser fra kunder mv. som har innvendinger mot vår praktisering av navnekontrollen. Dette støtter oppunder vårt standpunkt om at praksisen er rimelig og hensiktsmessig.»

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) tar opp at det er behov for å avklare en hjemmel knyt-

tet til Enhetsregisterets kontroll og registrering av roller i stiftelser. Stiftelsestilsynet skriver:

«Heimel for registrering av roller i stiftelsar finst både i einingsregisterlova og stiftelseslova. Som ei praktisk ordning har det sidan oppstarten av Stiftelsesregisteret i 2005 vore avtalt at Einingsregisterert står for registreringa av styremedlemmar, varamedlemmar, dagleg leiar, revisor, rekneskapsførar m.fl., og at Stiftelsesregisteret hentar dei registrerte opplysingane om desse rolleinnhavarane hos Einingsregisteret. Dette vert av og til omtalt som at Stiftelsesregisteret har delegert registreringa til Einingsregisteret.

Sidan begge lover gir heimel for registrering, ser vi det som viktig å få avklart den formelle heimelen Einingsregisteret registrerer etter. Dette vil mellom anna ha betydning for kva for ein klageinstans som skal handsame klager på vedtak om registrering/registreringsnektingar. Etter Stiftelsestilsynets vurdering vil det vere mest hensiktsmessig å rekne den formelle heimelen for å vere føresegnene i einingsregisterlova, då det er Einingsregisteret og klageorganet til Einingsregisteret som har spisskompetanse på dei aktuelle problemstillingane.»

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) ber departementet avklare om kontrollen etter forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd omfatter kravene til styre- og varamedlemmers kjønn. NHO er enig i forslaget om at registerføreren for Foretaksregisteret bør ha adgang til utvidet kontroll. NHO skriver at dette forutsetter at registerføreren gir god veiledning om hvilke krav de vil stille til dokumentasjon. NHO skriver også:

«Særlig viktig er dette for dem som har stort behov for at registrering skjer uten utsettelse pga. etterspurt tilleggsinformasjon. En adgang til utvidet kontroll vil stille krav ikke bare til forutsigbarhet, men også til likebehandling og forholdsrettmessighet.»

Skattedirektoratet støtter forslaget om å tydeliggjøre Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av om noen som meldes i en rolle i en virksomhet er ilagt konkurskarantene, idømt rettingstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen.

Skattedirektoratet kommenterer også forslaget om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets adgang til å kreve ytterligere dokumentasjon og

opplysninger for å gjennomføre kontrollen. Skattedirektoratet skriver:

«Når det gjelder registerførers myndighet til å kreve dokumentasjon og opplysninger, er det fremhevet i høringsnotatet at det er hensiktsmessig å beholde Enhetsregisterets adgang til å kreve ytterligere dokumentasjon fremlagt. Til sammenligning er bestemmelsen i foretaksregisterloven videre. Etter Skattedirektoratets vurdering bør det være tilsvarende bestemmelse for Enhetsregisteret, dette særlig sett hen til at registreringsplikten i Foretaksregisteret for visse enkeltpersonforetak ikke foreslås videreført.»

Innspill med forslag til tiltak for å hindre misbruk og svindel

Den norske Revisorforening (Revisorforeningen), *Regnskap Norge*, *Anonym* og *Skattedirektoratet* kom i sine høringssvar med forslag til tiltak for å hindre misbruk og svindel.

Revisorforeningen foreslår at det innføres et krav om toveisbekreftelse for å hindre selskapstyveri. *Revisorforeningen* skriver om dette forslaget:

«Vi mener at enhver endring av opplysninger i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret som gjelder personer med roller i foretaket, må bekreftes av de personene som opplysningene gjelder. Før et avtroppende styremedlem eller daglig leder fjernes fra registeret, må vedkommende bekrefte endringen med en sikker elektronisk signatur. På samme måte må et nytt styremedlem eller daglig leder bekrefte endringen før vedkommende registreres med rollen i registeret. Med det lovforslaget som er fremmet, vil det fortsatt være for enkelt å få registrert opplysninger på grunnlag av for eksempel en generalforsamlingsprotokoll som i sin helhet er forfalsket.

Det må stilles krav om at styremedlemmer og andre rolleinnhavere må signere elektronisk med bruk av eID med et visst sikkerhetsnivå, slik som BankID. Systemet må legge til rette for at også utenlandske personer har mulighet for å legitimere seg på en sikker og effektiv måte.»

Revisorforeningen anser at ved å stille krav om at både utgående og påtroppende rolleinnhavere må signere, vil det antakeligvis ikke være behov for i tillegg å sende inn kopi av generalforsamlingspro-

tokoll eller annen underlagsdokumentasjon. *Revisorforeningen* mener det bør vurderes om en slik forenkling vil være forsvarlig. *Revisorforeningen* skriver at behandlingen av endringene da enklere vil kunne skje elektronisk, og at det også vil bidra til reduksjon av datamengden hos registrene. Etter *Revisorforeningens* syn vil ikke dette medføre en vesentlig økt byrde for selskapene.

Regnskap Norge har også spilt inn som mulig tiltak å stille krav til digital signatur av endringsmeldingen fra utgående styremedlemmer og daglig leder. *Regnskap Norge* erkjenner at det kan være utfordringer med et slikt krav. *Regnskap Norge* skriver om dette:

«Utfordringen med et generelt krav om signatur også fra de med utgående verv i selskapet, kan være at dette i praksis virker trenerende for mange endringssaker, blant annet der endringen er forårsaket av forutgående uenigheter eller stridigheter mellom eierne eller andre i selskapet. Spesielt der det skjer en 100 prosent endring av styre og daglig leder i selskapet, er det like fullt spørsmål om et slikt krav bør oppstilles i nytt regelverk for bedre å imøtegå svindelutfordringene. Et slikt krav utgjør ikke en forenkling, men vil altså tjene som et sikkerhetstiltak.»

Anonym har innvendinger mot å innføre et krav om toveisbekreftelser ved endringer i roller. *Anonym* skriver:

«Viser til *Revisorforeningens* forslag til toveis bekreftelser av alle endringer i roller for å hindre såkalte selskapstyverier.

Dette er åpenbart ikke diskutert med praktiserende revisorer.

Både ved interne konflikter i bedriften og i andre tilfeller kan det være behov for å skifte ut daglig leder eller ett styremedlem. Da kan personen som byttes ut trenere endringen så lenge en ønsker, hvis det skal stilles krav til toveis bekreftelser.»

Anonym skriver at det primært bør være tilstrekkelig at rolleinnhaverne får melding via Altinn (e-post eller SMS) om at de har mistet roller, og at det da er mulig å stoppe et selskapstyveri før det får konsekvenser. Sekundært foreslår *Anonym* at man kan kreve at eksisterende styreleder alltid må godkjenne endring av daglig leder og styremedlem. Hvis det er endring av styreleder, foreslår *Anonym* at ett eksisterende styremedlem må

godkjenne meldingen. Anonym avslutter med å skrive:

«Det er ekstremt mange endringer av styre og daglig leder i løpet av ett år, og det må ikke bli slik at noen få selskapstyper medfører at hverdagen blir betydelig mer komplisert for det store flertall av bedrifter.»

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 13.2.2 at ved registrering av endringer i styret og av daglig leder i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, skal registerføreren straks sende underretning om registreringsvedtaket til utgående styremedlemmer og daglig leder. Hensikten med forslaget er at disse raskt skal kunne fange opp eventuelle feilregistreringer, slik at eventuelle skadevirkninger kan avverges eller begrenses. Forslaget er behandlet nærmere i punkt 16.2 i denne proposisjonen.

Regnskap Norge stiller spørsmål ved om dette er et effektivt tiltak, og foreslår som et mulig alternativ at registrene setter registreringen noen dager på vent etter at underretning til utgående daglig leder og/eller styremedlemmer er sendt ut. Dette slik at disse er gitt noe tid fra melding er sendt ut til å få med seg underretningen og til å melde ifra dersom dette ikke stemmer med realitetene. Regnskap Norge skriver videre:

«Vi ser for oss at slike svindelsaker typisk finner sted under ferieavvikling om sommeren, og hvor de som har verv i selskapet ikke nødvendigvis leser meldinger i Altinn-innboksen daglig. Dette må da hensyntas både i form av at det gis tilstrekkelig tid samt at varsling også skjer i en «kanal» hvor det formodentlig blir oppfattet raskt, for eksempel per SMS. Poenget må uansett være å rigge nytt regelverk slik at forsøk på svindel og kuppeting av selskaper vanskeligjøres i tilstrekkelig grad.»

Skattedirektoratet viser til at Stortinget ved endringslov 12. april 2024 nr. 17 vedtok å oppheve foretaksregisterloven § 2-1 første ledd nr. 7. Endringen innebærer at enkeltpersonforetak ikke lenger har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Etter Skattedirektoratets oppfatning kan denne endringen tilsi at Enhetsregisteret bør underlegge opplysninger om enkeltpersonforetak en strengere kontroll. Skattedirektoratet bemerker at kriminelle ofte vil ha kunnskap om hvilke formalkriterier som må være oppfylt for uhindret å «passere» registrenes formalkontroll for å få registrert de ønskede, uriktige opplysningene i registeret,

for dermed å kunne utnytte legitimiteten og troverdigheten som følger med slik registrering. Skattedirektoratet skriver også:

«Valg av ENK som organisasjonsform kan i noen sammenhenger innebære en økt risiko for svindel og misbruk, da mange regler og dokumentasjonskrav knyttet til denne organisasjonsformen er forenklet sammenlignet med for eksempel aksjeselskap. Dette gjør at det er enklere både å opprette et fiktivt ENK, og å drive et reelt ENK useriøst. Det er derfor viktig at utformingen av regelverket veies mot denne risikoen.»

15.4 Departementets vurdering

15.4.1 Innledning

Kontrollbestemmelsene i både enhetsregisterloven og foretaksregisterloven er vidt formulert. Det gjør at omfanget av kontrollen av meldte opplysninger kan være uklart for den som melder noe inn til registrering, og for de som får innsyn i opplysningene i registrene. Gjennom Enhetsregisterets og Foretaksregisterets behandling av registermeldinger og gjennom klagesaksbehandling har det kommet frem at brukerne har ulik oppfatning av hva som ligger i registrenes kontroll og omfanget av denne. Uklarheten gjelder ofte om registerføreren kontrollerer underliggende forhold som innkallingsregler, flertallskrav, vedtektsfestede begrensninger osv. Uklarhet om innholdet i regelverket skaper uforutsigbarhet. Motsatt kan visshet og forutsigbarhet om hvilken kontroll som ligger til grunn for registrering av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, bidra til å sikre tilliten til opplysningene som er registrert, og til registrenes legitimitet.

Verken Enhetsregisteret, Foretaksregisteret eller departementet har etter nåværende kontrollregler adgang til å undersøke påstander om bak-enforliggende forhold ut over å vurdere dokumenter i saken. Se nærmere om dette i punkt 15.1. Det gjelder for eksempel avklaring av forhold som krever inngående vurderinger av dokumenters ekthet, samt avklaringer som krever vitneforklaringer. Slike forhold må avklares eller løses på en annen måte enn gjennom kontroll i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Uklarhet om hva kontrollen omfatter kan også skape uberettigede forventninger til at registerføreren kontrollerer forhold utenfor den kontrollen som skal og faktisk foretas etter enhetsregisterloven § 17 og foretaksregisterloven § 5-1. Klarhet

rundt hva som er kontrollert og hva som ikke er kontrollert, medfører også at brukernes egen kontroll og tillit til riktigheten av opplysningene tilpasses hva som faktisk er kontrollert. Dette innebærer at de registrerte opplysningenes kvalitet bedres, noe som legger grunnlag for økt tillit og bruk, og ved det samfunnsøkonomisk effektivitet. Større klarhet i regelverket kan også bidra til at aktørene ikke bruker unødvendig tid og ressurser på forsøk på å avklare forhold eller løse konflikter gjennom Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, som registerførerens kontroll verken kan eller bør løse. Det kan også redusere Enhetsregisterets og Foretaksregisterets ressursbruk knyttet til slike saker, og dermed bidra til at registrene får frigjort ressurser til å gjennomføre kontroller som kan bedre registerkvaliteten.

Dette kan tilsi at reguleringen av registerførerens kontroll bør bli klarere, og at omfanget av kontrollen i større grad enn i dag fremgår direkte av lovteksten. Tydeligere regler kan gi brukerne større forutsigbarhet og redusere deres ressursbruk, for eksempel ved at de unngår å bruke ressurser på å dokumentere eller begrunne forhold som uansett faller utenfor registerførerens kontroll. Tydeligere regler kan også bidra til mer effektiv konfliktløsning, ved at aktører bruker rette kanaler fra start. Dette igjen kan bidra til at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ikke må bruke ressurser på å avklare forhold som naturlig hører under domstolene eller som må løses gjennom andre mekanismer enn gjennom saks- og klagebehandling i registrene. Tydeligere regler om kontroll kan dermed også legge til rette for mer effektiv ressursbruk i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Kontrollen skal for begge registrene skje med utgangspunkt i innsendte dokumenter, og er med andre ord en dokumentkontroll. Som underlag for kontrollen vedlegges kopi av eksisterende protokoller og annen dokumentasjon fra virksomheten. For eksempel legges protokoll fra generalforsamling til grunn ved kontroll av styrevalg i selskaper. Dokumentasjonen inneholder ofte mer informasjon enn det som er nødvendig for registerførerens kontroll (overskuddsinformasjon). Enhver kan be om innsyn i slik overskuddsinformasjon etter reglene i offentleglova. Det er også tilfeller der informasjon som registrene mottar, er forretningssensitiv eller gjelder noens personlige forhold, uten at denne informasjonen har betydning for registerførerens kontroll. Lagring av slik informasjon kan blant annet innebære risiko for utilsikket deling av informasjonen på grunn av menneskelig svikt, og risiko for at utenforstående

skaffer seg tilgang til informasjonen ved datainnbrudd. Tydeligere regler om hva som skal inngå i kontrollen, kan bidra til å minske omfanget av overskuddsinformasjon som sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette igjen kan redusere Brønnøysundregistrenes kostnader knyttet til lagring av data. Se punkt 14.4 for behandling av spørsmål knyttet til overskuddsinformasjon.

Ved utforming av bestemmelsene om kontroll må det tas hensyn til at det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1. Bestemmelsene om legitimasjonsvirkninger foreslås videreført i de nye lovene. Se kapittel 17 om dette. Siden tredjeparter skal kunne stole på registrerte opplysninger, forutsetter slike virkninger at kontrollen i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har en viss kvalitet. Se blant annet omtalen i Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) punkt 3.10.1.

15.4.2 Overordnet om hensynene bak reglene om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll

Det viktigste formålet med Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger er å bidra til å sikre at det som blir registrert i de to registrene, er korrekt. God registerkvalitet er en forutsetning for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har tillit og legitimitet hos brukerne. Kontroll av meldinger kan også ha en ha preventiv og disiplinerende virkning. Næringsaktører og andre vil kunne være mer tilbakeholdne med å melde inn opplysninger til registrering som er i strid med regelverket eller som ikke er korrekte, dersom opplysningene og grunnlaget for dem skal gjennomgås av Brønnøysundregistrene som offentlig myndighet. Departementet bemerker at innsending av falske dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er straffbart, jf. bestemmelsen om dokumentfalsk i straffeloven § 361. Hvis det sendes inn uriktige opplysninger til registrene i den hensikt å oppnå for eksempel økonomisk vinning, vil det også kunne straffes etter reglene i straffeloven om bedrageri eller underslag eller straffebestemmelser i særlovgivningen. Registrene vil i noen tilfeller være fornærmet, og er nærmest til å anmelde slike forhold. I andre tilfeller vil registrene kunne formidle informasjon til andre relevante myndigheter eller aktører og dokumentere slike straffbare forhold.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret tilrettelegger for andre offentlige myndigheters tilsyn

og kontroll gjennom registrering av virksomheter og tilgjengeliggjøring av opplysninger om virksomheter som er registrert i de to registrene. Det faller imidlertid utenfor Enhetsregisterets og Foretaksregisterets oppgaver selv å føre tilsyn eller kontroll med om den aktiviteten som virksomhetene driver med, er i samsvar med arbeidsmiljølovgivningen, skattelovgivningen, hvitvaskingsregelverket og annen lovgivning. Slike tilsyns- og kontrolloppgaver hører under andre offentlige myndigheter enn Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger. Tredjeparter som bruker opplysninger som er registrert i de to registrene, skal kunne stole på at opplysningene er korrekte. Registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har i tillegg en rekke andre, til dels ulike, rettsvirkninger. Det vises til omtalen i punkt 11.1.5 og 12.1.3. Rettsvirkningene av registrering vil bare kunne fungere etter sin hensikt om det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er korrekt.

Enkelte av registreringskravene i foretaksregisterloven gjennomfører krav i direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet) i norsk rett. Registerførerens kontroll med det som blir meldt til registrering i Foretaksregisteret, bidrar til å sikre at Norges EØS-rettslige forpliktelser overholdes.

Det følger av enhetsregisterloven § 1 andre ledd og § 11 at tilknyttede registre til Enhetsregisteret skal bruke opplysninger fra Enhetsregisteret. Offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre plikter, der det er praktisk mulig, å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 1 andre ledd. Også registrerte opplysninger i Foretaksregisteret brukes av andre offentlige myndigheter. Opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret brukes blant annet til statistikkformål, som kan inngå i grunnlaget når offentlige myndigheter vurderer nye lover eller forskrifter eller endringer i eksisterende regelverk, eller om andre virkemidler enn regelverk bør brukes. Også disse forholdene tilsier at registerføreren utfører kontroll av opplysninger før de registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret.

Hensynet til å sikre at opplysninger som registreres er korrekte, må avveies mot ressursbruken i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Ressursbruken avhenger av flere faktorer. Blant annet avhenger det av hvilke deler av kontrollen som kan utføres maskinelt, hvor mange forhold som skal kontrolleres, og om forholdene

må kontrolleres manuelt mot andre kilder, for eksempel vedtekter. Ressursbruken avhenger også av om og i hvilket omfang det er nødvendig for registerføreren å foreta vurderinger for å gjennomføre kontrollen. En rask og enkel kontroll vil kreve relativt små ressurser. Samtidig kan det potensielt øke antallet feilaktige registreringsvedtak og føre til klager og begjæring om omgjøring. Dette må tas i betraktning når man skal vurdere om en enkel kontroll vil være mer kostnads effektiv enn en grundigere behandling. En omfattende manuell kontroll vil dessuten medføre lengre saksbehandlingstid. Det kan gå på bekostning av næringslivets og andres behov for å få registrert opplysninger raskt, for eksempel i forbindelse med gjennomføring av transaksjoner eller andre disposisjoner. Lang saksbehandlingstid i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som skyldes en grundig kontroll, kan dermed potensielt medføre kostnader eller andre ulemper for næringslivet og andre.

Hvis man skal sikre god registerkvalitet, forutsetter dette etter departementets syn at alle opplysninger blir kontrollert før de registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Hvordan kontrollen skal skje og hvor omfattende den skal være, kan imidlertid variere ut fra type opplysning. Noen opplysninger vil kunne kontrolleres maskinelt, for eksempel ved automatiserte oppslag mot andre offentlige registre, mens andre opplysninger forutsetter manuell kontroll. Enkelte opplysninger kontrolleres i dag delvis maskinelt og delvis manuelt. For noen opplysninger kan maskinell kontroll skille ut tilfeller der det er nødvendig med manuell kontroll. Et eksempel på det siste er der en som er meldt registrert i en rolle i en virksomhet, er ilagt konkurskarantene eller idømt rettighetstap, og der det manuelt må kontrolleres om konkurskarantenen eller rettighetstapet hindrer vedkommende i å inneha den aktuelle rollen.

Maskinell kontroll har enkelte fordeler sammenlignet med manuell kontroll. Maskinell kontroll er raskere, og vil i mange tilfeller også være mer ressurs- og kostnadseffektiv enn manuell kontroll. Maskinell kontroll kan også legge bedre til rette for likebehandling av saker enn der saker behandles manuelt. Fordelene ved maskinell kontroll må samtidig avveies mot kravet til god registerkvalitet. Det avgjørende ved valg av metode som skal brukes til å gjennomføre kontrollen, må være om metoden i tilstrekkelig grad sikrer at det som blir registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er korrekt.

Departementet vil understreke at kontrollen som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har

plikt eller adgang til å gjøre etter nåværende regler, ikke fratar den som signerer meldingen ansvaret for at det som meldes til registrering er korrekt. Kontrollen reparerer heller ikke eventuelle feil i grunnlaget for det som meldes til registrering, for eksempel der grunnlaget ikke er i samsvar med lov og eventuelt vedtekter. Departementet foreslår ikke endringer i dette.

Som nevnt i punkt 15.4.1 er det forhold som tilsier at reguleringen av kontroll både i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven bør bli tydeligere, og at omfanget av kontrollen i større grad fremgår direkte av lovteksten enn i dag. Tydeligere regler kan gi virksomhetene større forutsigbarhet og redusere deres ressursbruk. I de følgende punktene vurderes hvilke forhold departementet anser at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere, og hvilke forhold de to registrene bør ha adgang til å kontrollere.

15.4.3 Krav til meldingen og meldte opplysninger i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven

Nåværende enhetsregisterlov § 17 første ledd innebærer at registerføreren for Enhetsregisteret skal «prøve om innsendte opplysninger og dokumentasjon» er i samsvar med reglene i enhetsregisterloven og forskrifter til loven. På tilsvarende måte innebærer foretaksregisterloven § 5-1 første ledd at registerføreren for Foretaksregisteret skal «prøve om det som innkommer til registrering og grunnlaget for det» er i samsvar med foretaksregisterloven og forskrifter til loven.

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven med forskrifter stiller en rekke ulike krav til meldingen og meldte opplysninger. Det samme vil gjelde forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov og de nye forskriftene til lovene. Dette omfatter blant annet krav til hvilke opplysninger som skal meldes til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, innholdet i opplysningene, hvordan meldte opplysninger skal dokumenteres eller bekreftes, samt krav til hvem som skal signere meldingen. Begrunnelsen for disse kravene er behandlet i de øvrige kapitlene i proposisjonen.

Etter departementets syn hører det under Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kjerneoppgaver å kontrollere at slike lov- og forskriftskrav er oppfylt. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at innholdet i denne kontrollen tydeliggjøres i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Hensikten er å gjøre det lettere for brukerne å forstå hva Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kontrollerer, og

dermed bidra til mer enhetlig og riktig rapportering. Det kan legge til rette for god registerkvalitet, noe som igjen kan bidra til tillit og legitimitet hos brukerne. Kontrollregler som legger til rette for enhetlig og riktig rapportering, kan også legge til rette for mer kostnadseffektiv innrapportering til og saksbehandling i registrene.

Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav a og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav a.

15.4.4 Krav til meldingen og meldte opplysninger i annen lovgivning

Enkelte lover stiller krav om at bestemte opplysninger eller beslutninger skal meldes til Foretaksregisteret. Blant annet stiller aksjeloven og allmennaksjeloven krav om at beslutninger om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse, fusjon, fisjon, omdanning og oppløsning meldes til Foretaksregisteret. I noen tilfeller er det satt lovbestemte krav til innholdet i meldingen til Foretaksregisteret. Aksjeloven § 12-4 første ledd andre punktum fastsetter for eksempel at melding om generalforsamlingens beslutning om å nedsette aksjekapitalen «skal inneholde opplysninger om hvorvidt beregningen etter § 12-2 er basert på sist godkjente årsregnskap eller en mellombalanse og datoen for fastsettelsen av årsregnskapet eller mellombalansen». Aksjeloven og en rekke andre lover inneholder dessuten lovbestemte frister for å melde visse beslutninger eller ikrafttredelse av beslutninger til Foretaksregisteret.

Dette er forhold som Foretaksregisteret kontrollerer i dag med grunnlag i foretaksregisterloven § 5-1, og som registeret etter departementets syn fortsatt bør kontrollere. Departementet legger blant annet vekt på at lovbestemte krav om at visse beslutninger skal meldes til Foretaksregisteret, innholdskrav og lovbestemte frister for å melde visse beslutninger til Foretaksregisteret, i noen tilfeller danner grunnlag for kreditorvarsel som skal kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Hovedformålet med slike krav er beskyttelse av kreditorinteresser, slik at kreditorene skal få mulighet til å fremme krav eller innsigelser innen den lovbestemte fristen. For at dette skal kunne ivaretas på en god måte, er det avgjørende at det som blir kunngjort, er i tråd med lovbestemte krav.

Det kan også være andre lovkrav som Foretaksregisteret bør kontrollere. Noen bestemmelser i særlovgivningen som gjelder for enkelte næringer fastsetter uttrykkelig at et selskap ikke

kan registreres i Foretaksregisteret før offentlig næringsstillatelse mv. foreligger. Eksempelvis følger det av finansforetaksloven § 7-11 at finansforetak skal meldes til Foretaksregisteret etter at tillatelse er gitt og vedtektene er godkjent. Det følger også av bestemmelsen at Foretaksregisteret skal kontrollere at tillatelsen foreligger, og at foretakets vedtekter er godkjent.

For å favne slike tilfeller foreslo departementet i høringsnotatet punkt 12.3.3 å ta inn en bestemmelse i ny foretaksregisterlov om at Foretaksregisteret skal kontrollere at krav til meldingen og meldte opplysninger i annen lovgivning er oppfylt, inkludert krav til dokumentasjon eller bekreftelse av meldte opplysninger, og at lovbestemte frister for å melde opplysninger til Foretaksregisteret er overholdt.

Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet opprettholder høringsforslaget.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav b.

15.4.5 Organisasjonsform

Det følger av enhetsregisterloven § 17 første ledd andre punktum at «[v]ed kontroll av om enheten er en registreringsenhet etter § 4» kan registerføreren prøve om opplysningene er i samsvar med andre lover og forskrifter. Bestemmelsen gir registerføreren for Enhetsregisteret adgang, men ikke plikt, til å prøve om enheten oppfyller krav i annen lovgivning til å være den meldte organisasjonsformen. Ordlyden i foretaksregisterloven § 5-1 første ledd innebærer at Foretaksregisteret skal kontrollere foretakets organisasjonsform.

Kontroll av organisasjonsform skjer alltid ved meldinger om nyregistrering av en virksomhet i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det samme gjelder ved meldinger om omdanning. De to registrene fører til en viss grad også kontroll av organisasjonsform ved andre endringsmeldinger. Dette kan for eksempel være tilfellet der en endringsmelding viser at det har skjedd organisatoriske endringer i virksomheten som gjør at den ikke lenger er organisert i samsvar med de krav som gjelder for den registrerte organisasjonsformen. Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret vil i slike tilfeller pålegge virksomheten å sende inn melding om registrering som rett organisasjonsform.

Praksis fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret viser at det er tilfeller der virksomheter meldes med en organisasjonsform som de ikke oppfyller vilkårene til å være. Dette gjelder særlig foreninger. Årsaken til dette er trolig at det ikke finnes en egen foreningslov slik at det er uklart

for aktørene hvilke krav som gjelder for å kunne registrere en sammenslutning som forening.

Departementet pekte i høringsnotatet punkt 12.3.4 på at det er flere forhold som tilsier at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere organisasjonsform.

Ulike organisasjonsformer reguleres av forskjellige lover. Lovene har blant annet ulike regler om myndigheten og ansvaret til rolleinnhavere, slik som styremedlemmer og daglig leder. Adgangen for rolleinnhavere til å opptre utad og inngå avtaler på vegne av en virksomhet beror også på organisasjonsformen. Lovene har også ulike regler om rolleinnhaveres erstatningsansvar og straffeansvar. For eksempel har både aksjeloven § 17-1 og samvirkelova § 153 regler om erstatningsansvar for styremedlemmer, daglig leder og visse andre rolleinnhavere. I aksjeloven kapittel 19 er det også regler om straff. Slike regler finnes ikke i samvirkelova. For at brukere av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kunne vite hvilket eller hvilke regelsett som gjelder for registrerte virksomheter, er det avgjørende at virksomhetene er registrert med rett organisasjonsform.

Organisasjonsformen har også betydning for hvilke andre opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementet viser til at det både i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven til en viss grad er stilt ulike krav til hvilke opplysninger som skal registreres om ulike organisasjonsformer. En forutsetning for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kunne føre kontroll med at en virksomhet har oppfylt alle opplysningskrav, er at virksomheten er registrert med rett organisasjonsform. For den berørte virksomheten vil organisasjonsform ha betydning for hvilke opplysninger den plikter å melde inn. Også for tredjeparter er det nyttig å vite hvilke opplysninger om virksomheten som finnes i registrene. I tillegg tilsier legitimasjonsvirkningene av registrering at organisasjonsform kontrolleres, fordi tredjepart kan legge til grunn at dette er virksomhetens rette organisasjonsform. Det gir dermed også tredjeparter informasjon om hvilke regler som gjelder for virksomheten, herunder om myndigheten og ansvaret til rolleinnhavere i virksomheten, deres adgang til å opptre utad og hvilke regler om erstatningsansvar og straffeansvar rolleinnhaverne er underlagt. At virksomheter registreres med rett organisasjonsform, kan dermed bidra til at tredjeparter kan ivareta sine interesser.

Basert på dette er departementets vurdering at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal

kontrollere organisasjonsform. Det kan legge til rette for god registerkvalitet, og dermed bidra til at registrene har tillit og legitimitet hos brukerne. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret pålegges en slik kontrollplikt. Etter departementets syn er det ikke forhold som taler mot dette. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Som nevnt ovenfor kontrollerer Enhetsregisteret og Foretaksregisteret organisasjonsform ved meldinger om nyregistrering og omdanning samt i enkelte andre tilfeller. Å tydeliggjøre i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven at registrene skal kontrollere organisasjonsform, vil derfor ikke medføre økt ressursbruk i disse registrene.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav b og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav c.

15.4.6 Foretaksnavn og navn

Det følger av foretaksnavneloven § 2-7 første ledd at foretaksnavn ikke kan registreres i Foretaksregisteret dersom det strider mot foretaksnavneloven § 2-1, § 2-2, § 2-3, § 2-4 eller § 2-5. Disse bestemmelsene stiller blant annet forbud mot identiske foretaksnavn, krav til angivelse av organisasjonsform eller forkortelsen for organisasjonsformen (foretaksbetegnelsen) i foretaksnavnet, forbud mot villedende foretaksnavn og krav til at foretaksnavn ikke må stride mot lov, offentlig orden eller moral.

Ved saksbehandlingen i Foretaksregisteret gjelder bestemmelsene i foretaksregisterloven, jf. foretaksnavneloven § 2-7 andre ledd. Foretaksregisteret kontrollerer dermed foretaksnavn opp mot bestemmelsene i foretaksnavneloven § 2-1 til § 2-5 ved melding om nyregistrering og ved melding om endring av foretaksnavn. Dersom meldt foretaksnavn strider mot disse bestemmelsene, blir foretaksnavnet nektet registrert. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene nektet Foretaksregisteret å registrere til sammen 4 235 meldte foretaksnavn i perioden 2019 til 2023, et årlig snitt på 847.¹

Enkelte organisasjonsformer med registreringsplikt i Foretaksregisteret omfattes ikke av foretaksnavneloven. Dette gjelder blant annet boligbyggelag og borettslag.

Det er ikke fastsatt i foretaksnavneloven at Enhetsregisteret skal kontrollere at foretaksnavn og navn er i samsvar med foretaksnavneloven. Kontroll av foretaksnavn og navn omfattes heller ikke av det som Enhetsregisteret skal eller kan kontrollere etter enhetsregisterloven § 17.

Departementet skrev i høringsnotatet punkt 12.3.5 at det kan være hensiktsmessig at det fremgår uttrykkelig av foretaksregisterloven § 5-1 at Foretaksregisteret skal kontrollere at foretaksnavn som er meldt, er i samsvar med foretaksnavneloven. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en slik bestemmelse i ny foretaksregisterlov. Foretakene får dermed en påminnelse om å sjekke det ønskede foretaksnavnet mot kravene i foretaksnavneloven før dette meldes til registrering i Foretaksregisteret. Det kan bidra til å redusere antall nektelser på grunn av motstrid med foretaksnavneloven. Potensielt kan det bidra til at man unngår unødvendig ressursbruk både hos foretak og i Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Flere lover inneholder særlige begrensninger i retten til å bruke visse betegnelser i navn eller foretaksnavn. Eksempler på dette er:

- Lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 1-5 fastsetter at «[o]rdet apotek og sammensetninger som inneholder dette ordet, må ikke brukes som betegnelse for noen virksomhet som ikke er offentlig godkjent apotek etter loven».
- Verdipapirhandeloven § 13-1 andre ledd fastsetter at foretak som ikke har tillatelse som markedsoperatør for børs etter verdipapirhandeloven, ikke kan benytte betegnelsen børs i eller som tillegg til sitt navn.
- Finansforetaksloven § 2-19 tredje ledd fastsetter at andre foretak enn banker uten hjemmel i eller i medhold av lov eller med samtykke fra Finansdepartementet, ikke kan bruke ordet «bank» i sitt foretaksnavn eller ved omtale eller markedsføring av sin virksomhet. Det står også at andre foretak enn banker som nevnt i andre ledd ikke uten hjemmel i eller i medhold av lov eller med samtykke fra departementet kan bruke ordet «sparebank» eller lignende sammensetninger med ordet «spare» i sitt foretaksnavn eller ved omtale eller markedsføring av sin virksomhet.

Dersom en virksomhet omfattes av foretaksnavneloven, skal Foretaksregisteret kontrollere at foretaksnavnet som er meldt registrert for virksomheten ikke strider mot slike lovbestemmelser, jf. foretaksnavneloven § 2-7. Det å tillate registrering

¹ Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene nektet Foretaksregisteret registrering av 567 meldte foretaksnavn i 2019. I 2020 var tallet 949, mens det i 2021, 2022 og 2023 ble nektet registrert henholdsvis 1 049, 908 og 762 meldte foretaksnavn.

i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret av navn som er i strid med bestemmelser som begrenser eller forbyr bruk av visse betegnelser i navnet, vil undergrave formålet med lovforbudene. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at for virksomheter som ikke omfattes av foretaksnavneloven, skal Foretaksregisteret kontrollere at foretakets navn ikke strider mot lov. Det samme gjelder forslaget om at Enhetsregisteret skal gjennomføre tilsvarende kontroll av navn på virksomheter som bare meldes til registrering i Enhetsregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Enkeltpersonforetak kan få enerett til sitt foretaksnavn eller annet kjennetegn i tråd med reglene i foretaksnavneloven, jf. foretaksnavneloven § 1-1. Enkeltpersonforetak har registreringsrett i Foretaksregisteret. For enkeltpersonforetak som registreres i Foretaksregisteret, kontrolleres at foretaksnavnet er i samsvar med foretaksnavnelovens regler, jf. foretaksnavneloven § 2-7.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at for enkeltpersonforetak som bare registreres i Enhetsregisteret, skal Enhetsregisteret kontrollere at foretaksnavnet inneholder innehaverens etternavn, jf. foretaksnavneloven § 2-2 første ledd. Departementet foreslår også at Enhetsregisteret skal kontrollere at foretaksnavnet til enkeltpersonforetak ikke inneholder annet personnavn enn innehaverens, jf. foretaksnavneloven § 2-4 første ledd. Slike regler vil sikre enhetlig kontroll og registrering av foretaksnavn til enkeltpersonforetak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Også hensynet til tredjeparter tilsier at kontrollen og registreringen er lik på dette området i de to registrene.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav c og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav d.

Brønnøysundregistrene har to innspill som gjelder reguleringen av Enhetsregisterets kontroll av navn og foretaksnavn til virksomheter som bare registreres i Enhetsregisteret. Det ene innspillet gjelder forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav c andre punktum. *Brønnøysundregistrene* skriver at bestemmelsen er overflødig og bør utgå.

Departementet er ikke enig i dette. Ifølge forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav c første punktum skal Enhetsregisteret kontrollere at enhetens foretaksnavn eller navn ikke strider mot lov. Uttrykket «lov» omfatter også foretaksnavneloven. Enhetsregisteret har etter nåværende regler ikke hjemmel til å foreta kontroll av om kravene i foretaksnavneloven er

oppfylt. Departementet foreslår ikke endringer i dette. Det er derfor nødvendig å fastsette uttrykkelig at Enhetsregisterets kontroll av om et foretaksnavn eller navn ikke strider mot lov, ikke omfatter kontroll mot foretaksnavneloven.

Det andre innspillet til *Brønnøysundregistrene* gjelder det saklige virkeområdet for foretaksnavneloven. *Brønnøysundregistrene* mener at anvendelsesområdet til foretaksnavneloven § 2-2 til § 2-5 bør utvides til også å omfatte enheter som kun registreres i Enhetsregisteret. *Brønnøysundregistrene* skriver at en slik utvidelse «vil gi Enhetsregisteret klar hjemmel til å videreføre praksisen med å nekte villedende og støtende/umoralske navn».

Departementet har ovenfor foreslått at Enhetsregisteret skal kontrollere at foretaksnavnet til enkeltpersonforetak oppfyller kravene i foretaksnavneloven § 2-2 første ledd og § 2-4 første ledd. De øvrige kravene i foretaksnavneloven § 2-2 og § 2-4 gjelder for aksjeselskaper og andre organisasjonsformer som har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Det følger av foretaksnavneloven § 2-7 at Foretaksregisteret blant annet skal kontrollere at foretaksnavn som meldes til registrering, ikke strider mot kravene i foretaksnavneloven § 2-2 og § 2-4. Det er verken nødvendig eller hensiktsmessig at Enhetsregisteret skal kontrollere samme forhold som Foretaksregisteret. Dobbelt kontroll vil ikke være i tråd med målsettingen om effektiv bruk av samfunnets ressurser. Det vil heller ikke samsvare med reglene om ansvarsdelingen mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre når det gjelder kontroll av meldte opplysninger. Disse reglene innebærer at Enhetsregisteret ikke skal kontrollere opplysninger som kontrolleres av Foretaksregisteret eller annet tilknyttet register som har ansvaret for å kontrollere opplysningene. Det vises til omtalen i punkt 13.3, 13.4 og 16.3.

Foretaksnavneloven § 2-3 oppstiller forbud mot foretaksnavn som er egnet til å villed, mens foretaksnavneloven § 2-5 sier at et foretaksnavn ikke må stride mot lov, offentlig orden eller moral. Departementet har ovenfor foreslått at Enhetsregisteret skal kontrollere at «enhetens foretaksnavn eller navn ikke strider mot lov», jf. forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav c første punktum. Spørsmålet blir dermed om Enhetsregisteret også bør kontrollere at enhetens foretaksnavn eller navn er egnet til å villed og om det strider mot offentlig orden eller moral.

Spørsmålet om utvidelse av virkeområdet til foretaksnavneloven § 2-3 og § 2-5 faller utenfor rammene av dette lovarbeidet. I og med at det ikke ble fremlagt lovforslag i høringen, har ikke

departementet grunnlag for et forslag om slike regler nå. Utvidelse av virkeområdet til foretaksnavneloven § 2-3 og § 2-5 krever at flere forhold vurderes nærmere. Å forby navn som er villedende eller som strider mot offentlig orden eller moral for enheter som bare registreres i Enhetsregisteret, vil innebære begrensninger i hvilke navn som foreninger og andre sammenslutninger kan bruke. Slike begrensninger må blant annet vurderes nøye opp mot yringsfriheten etter Grunnloven § 100 og den alminnelige organisasjonsfriheten. I alle tilfeller må eventuelle forslag til utvidelse av virkeområdet til foretaksnavneloven § 2-3 og § 2-5 sendes på offentlig høring slik at frivilligheten og andre berørte aktører gis mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen. Dette følger ikke bare av utredningsinstruksen. Også hensynet til demokrati tilsier dette.

Brønnøysundregistrene angir ikke hva som er lovgrunnlaget for Enhetsregisterets praksis med å nekte registrering av navn som registeret vurderer at er villedende eller «støtende/umoralske». Etter departementets syn har ikke Enhetsregisteret hjemmel til dette etter bestemmelsene om kontroll og registreringsnektelse i enhetsregisterloven § 17 og § 19. Det er heller ikke andre lov- eller forskriftsbestemmelser som gir Enhetsregisteret slik myndighet.

Det følger av enhetsregisterloven § 17 første ledd andre punktum at Enhetsregisteret kan kontrollere at organisasjonsformen som er meldt for enheten «er i samsvar med andre lover og forskrifter». Departementet antar at foretaksnavnet eller navnet på enheten kan inngå som et moment i Enhetsregisterets kontroll av den meldte organisasjonsformen, for eksempel der foretaksnavnet eller navnet skaper tvil om hva som er enhetens organisasjonsform. Etter departementets vurdering har imidlertid ikke Enhetsregisteret hjemmel til å nekte navnet til en enhet registrert alene med den begrunnelse at navnet er villedende eller støtter mot offentlig orden eller moral. Departementet legger til grunn at Brønnøysundregistrene sørger for at Enhetsregisterets praksis med å kontrollere om navn på enheter er villedende eller «støtende/umoralske» ikke videreføres.

15.4.7 Lovbestemte krav til å inneha en rolle

Etter enhetsregisterloven § 17 første ledd andre punktum kan registerføreren ved kontroll av om innmeldt rolleinnhaver kan registreres i Enhetsregisteret, prøve om opplysningene er i samsvar med andre lover og forskrifter. Bestemmelsen gir

registerføreren adgang, men ikke plikt, til å foreta slik kontroll. Foretaksregisterets kontrollplikt etter foretaksregisterloven § 5-1 første ledd omfatter også det å kontrollere at personer som meldes registrert i en rolle i foretaket, oppfyller lovbestemte krav til å inneha rollen. Eksempler på forhold som kontrolleres er at personer som meldes til registrering som styremedlem i aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, samvirkeforetak og stiftelser er myndige, jf. aksjeloven § 6-11 andre ledd, allmennaksjeloven § 6-11 andre ledd, samvirke-lova § 64 første ledd og stiftelsesloven § 27 første ledd. Andre forhold som kontrolleres, er om personer som meldes som revisor eller regnskapsfører har nødvendig godkjenning, og at innehaver av et enkeltpersonforetak ikke er mindreårig, jf. vergemålsloven.

Etter departementets syn er det viktig at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kontrollerer at personer som registreres med roller, oppfyller lovbestemte krav til å inneha rollen. Departementet legger særlig vekt på at det å være registrert i en rolle i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1. Tredjeparter kan derfor legge til grunn at personer som er registrert i en rolle, er bemyndiget til å opptre i rollen de er registrert med, med mindre tredjeparten kjente til eller burde ha kjent til forhold som gjør at dette ikke stemmer. Feilregistreringer på dette området kan lede til økonomisk tap for den registrerte virksomheten og tredjeparter som handler med den. Hensynet til å beskytte den registrerte virksomheten og tredjeparter mot økonomisk tap tilsier derfor at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret alltid skal kontrollere at den som meldes registrert i en rolle, lovlig kan inneha rollen. Slik kontroll bidrar også til å sikre tillit til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og registrenes legitimitet.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal ha en slik kontrollplikt. Etter departementets syn er det ikke forhold av betydning som taler mot dette. Som nevnt kontrollerer Enhetsregisteret og Foretaksregisteret også i dag om personer som meldes registrert i en rolle, oppfyller lovbestemte krav til å inneha rollen. Å tydeliggjøre dette i kontrollbestemmelsene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven vil derfor ikke medføre økt ressursbruk i disse registrene. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav d og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav e.

Foretaksregisterloven kapittel III har flere bestemmelser som fastsetter at det skal registreres i Foretaksregisteret om foretaket er underlagt krav til kjønns sammensetning etter bestemmelser i særlovgivningen. Departementet har i punkt 12.4.5 foreslått å videreføre dette registreringskravet. Etter forslaget skal registeret i så fall inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn. Enhetsregisterloven § 6 første ledd bokstav c stiller krav til registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om kjønns sammensetning i styret i stiftelser som ikke er registrert i Foretaksregisteret, det vil si alminnelige stiftelser. Departementet har i punkt 12.4.2 foreslått at denne reguleringen flyttes til stiftelsesloven.

NHO har bedt departementet avklare om forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd omfatter kontroll av kravene til styre- og varamedlemmers kjønn.

Departementet ser at det bør komme tydeligere frem i bestemmelsene om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll at registrene skal kontrollere at lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret er oppfylt. Departementet foreslår bestemmelser som uttrykkelig fastslår dette. Virksomhetene får dermed en påminnelse om å sjekke at styret har en sammensetning som oppfyller eventuelle lovbestemte krav til kjønns sammensetningen, før styret meldes til registrering. Det kan bidra til å redusere antall nektelser på grunn av motstrid med lovbestemte krav til kjønns sammensetning. Potensielt kan det bidra til at man unngår unødvendig ressursbruk både hos virksomhetene og i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

For Foretaksregisteret innebærer forslaget at registerføreren skal kontrollere om virksomheter som blir nyregistrert, er underlagt lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret, og at styret som eventuelt er meldt, oppfyller kravene. Det samme gjelder ved melding om endring av styret. For Enhetsregisteret innebærer forslaget at registerføreren skal foreta tilsvarende kontroll ved meldinger om nyregistrering av virksomheter som bare registreres i Enhetsregisteret og endringsmeldinger for disse.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav g og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav i.

Stiftelsestilsynet skriver at det er behov for en tydeligere hjemmel for Enhetsregisterets kontroll og registrering av rolleinnhavere i stiftelser. Departementet er ikke enig i dette. Nåværende enhetsregisterlov § 13 og § 15 har regler som

etter departementets syn på en hensiktsmessig måte regulerer ansvarsdelingen mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre, herunder Stiftelsesregisteret, når det gjelder å kontrollere og registrere opplysninger. Departementet har i punkt 13.3 og 13.4 foreslått at disse reglene videreføres i forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-1 og § 5-2. Reglene innebærer blant annet at dersom Enhetsregisteret mottar en melding som inneholder opplysninger som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal Enhetsregisteret videreformidle meldingen til det tilknyttede registeret. Reglene innebærer også at et tilknyttet register skal videreformidle opplysninger til Enhetsregisteret som det tilknyttede registeret har kontrollert, dersom opplysningene skal registreres i Enhetsregisteret. Etter departementets syn legger disse reglene til rette for god samordning mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre, herunder Stiftelsesregisteret.

15.4.8 Konkurskarantene, rettighetstap og fratakelse av rettslig handleevne

Konkurskarantene etter konkursloven § 142, rettighetstap etter straffeloven § 56 og fratakelse av rettslig handleevne etter vergemålsloven § 22 kan medføre at en person ikke lovlig kan inneha rolle som styremedlem, daglig leder mv. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fører i dag kontroll med om en person som meldes registrert i en rolle er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen som hindrer vedkommende i å inneha rollen. I så fall blir vedkommende nektet registrert i rollen.

Enhetsregisterets og Foretaksregisterets tilgang til og mottak av opplysninger om slike forhold er regulert i ulikt regelverk:

- Konkurskarantene: Etter forskrift 23. august 1993 nr. 824 om konkursregisteret og om kunnngjøringer etter konkursloven (konkursregisterforskriften) § 10 første ledd har enhver, herunder Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, rett til å få oppgitt ilagt konkurskarantene.
- Rettighetstap: Forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) § 10-8 pålegger politiet å underrette om rettighetstap etter straffeloven § 56. Det følger av bestemmelsen at «når det foreligger endelig dom på tap av rettighet som nevnt i straffeloven § 56 skal det straks gis underretning til den myndighet som rettighetstapet vedrører (foresett i offentlig tjeneste, vedkommende offentlige bevilgningmyndighet, militær utskrivnings-

myndighet, sjøfartsinspektør, formannskap, foretaksregisteret mv.) om domfeltes navn og for øvrig nødvendig personalia, samt om rettighetstapet, dets varighet og fra hvilket tidspunkt det inntrådte». Bestemmelsen innebærer at også Enhetsregisteret skal underrettes om rettighetstap etter straffeloven § 56.

- Fratakelse av rettslig handleevne: Det følger av vergemålsloven § 77 at dom om fratakelse av den rettslige handleevnen skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, hvis personen er innehaver av eller ansvarlig deltaker i et foretak som er innført der. Det samme gjelder dersom en person midlertidig fratras den rettslige handleevnen.

For Foretaksregisteret følger denne kontrollplikten av foretaksregisterloven § 5-1, mens Enhetsregisteret kan foreta slik kontroll etter enhetsregisterloven § 17 første ledd andre punktum. Selv om denne bestemmelsen ikke pålegger Enhetsregisteret å kontrollere om noen som er meldt i en rolle er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, foretas alltid slik kontroll i dag.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fører også fortløpende kontroll av personer som er registrert med roller i visse organisasjonsformer og rolletyper. Dersom for eksempel en person som er registrert som styremedlem i et aksjeselskap ilegges konkurskarantene som hindrer vedkommende i å inneha rollen, vil Foretaksregisteret fjerne registreringen av vedkommende person i rollen og gi virksomheten pålegg om å melde ny person i rollen.

Kontroll av om noen er idømt rettighetstap, ilagt konkurskarantene eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, er viktig for å hindre at personer som ikke har rettslig adgang til å ha en rolle i en virksomhet, gis legitimasjon til å opptre på vegne av virksomheten gjennom registrering i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Hensikten er å beskytte den registrerte virksomheten og tredjeparter mot økonomisk tap.

Kontroll av om noen er idømt fratakelse av rettslig handleevne, bidrar også til å beskytte den som er fratatt den rettslige handleevnen mot å bli legitimert til å foreta handlinger som kan føre til skade for vedkommende selv. Kontrollen bidrar dermed til å ivareta rettssikkerheten til disse.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som fastsetter at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kontrollere at fysisk person som er meldt

å ha en rolle i enheten, ikke er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen som hindrer vedkommende i å inneha rollen. *Skattedirektoratet* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Etter departementets syn er det hensiktsmessig at det fremgår uttrykkelig av enhetsregisterloven og foretaksregisterloven at registrene skal foreta slik kontroll. Dette for å tydeliggjøre denne kontrollplikten overfor brukerne. Departementet antar at slik regulering samtidig vil kunne ha en viss preventiv effekt mot at aktører forsøker å få registrert personer med roller som de ikke lovlig kan inneha på grunn av konkurskarantene, rettighetstap eller fratakelse av rettslig handleevne.

Om konkurskarantene, rettighetstap eller fratakelse av rettslig handleevne gjør at en person ikke kan registreres eller forbli registrert i en bestemt rolle, må vurderes konkret. Rettighetstap er ofte knyttet til nærmere bestemte roller, for eksempel rolle som styremedlem i et selskap som driver innenfor en bestemt bransje. For å tydeliggjøre at registerførerens plikter å foreta en konkret vurdering, foreslår departementet å ta inn passusen «som hindrer vedkommende i å inneha rollen» i bestemmelsene om slik kontroll.

Som nevnt kontrollerer Enhetsregisteret og Foretaksregisteret også i dag om noen som meldes i en rolle i en virksomhet er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevne. Å tydeliggjøre dette i kontrollbestemmelsene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven vil derfor ikke medføre realitetsendring eller økt ressursbruk i registrene.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav e og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav f.

15.4.9 Beslutningsmyndighet

Foretaksregisterloven § 5-1 første ledd innebærer at Foretaksregisteret også skal kontrollere om beslutninger som danner grunnlag for meldt opplysning er truffet av kompetent organ, det vil si av noen som har myndighet til å treffe slik beslutning. Hensynet til tillit og legitimitet samt at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger, tilsier at Foretaksregisteret fortsatt bør gjøre dette.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny foretaksregisterlov som sier at Foretaksregisteret skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for opplysningen som er meldt, er truffet av

kompetent organ. Departementet viser til at personelle kompetansemangler som den klare hovedregel vil innebære at en beslutning er ugyldig, og dermed ikke har bindende virkning. Departementet har lagt vekt på at foretaket enkelt bør kunne dokumentere om en beslutning er truffet av kompetent organ. Samtidig vil dette etter departementets syn enkelt kunne kontrolleres av Foretaksregisteret. Departementet antar derfor at slik kontroll ikke vil kreve vesentlig ressursbruk hos foretakene eller Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav g.

Også andre forhold enn personelle kompetansemangler kan lede til at en beslutning som ligger til grunn for en opplysning som er meldt er ugyldig, for eksempel brudd på innkallingsregler eller andre saksbehandlingsregler. Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at Foretaksregisteret ikke bør pålegges å kontrollere om slike krav er oppfylt. Departementet viser til at saksbehandlingsfeil, i motsetning til personelle kompetansemangler, ikke automatisk fører til ugyldighet. Brudd på saksbehandlingsregler fører bare til ugyldighet der feilen kan ha virket inn på resultatet. Det fordrer en konkret og skjønnsmessig vurdering, som vil innebære kontroll av underliggende omstendigheter, ut over ren dokumentkontroll. En plikt til å kontrollere om alle saksbehandlingsregler er fulgt, og til å vurdere eventuelle konsekvenser ved brudd på slike regler, ved alle meldinger vil etter departementets syn medføre for stor ressursbruk i Foretaksregisteret og føre til at saksbehandlingstiden i registeret øker vesentlig. Dette vil være til ugunst for de registrerte foretakene og potensielt også for tredjeparter.

Departementet foreslår imidlertid at Foretaksregisteret skal ha adgang til å prøve om slike krav er overholdt. Se nærmere om dette i punkt 15.4.11.

Når det gjelder Enhetsregisteret, følger det av enhetsregisterloven § 8 fjerde ledd at følgende skal vedlegges meldingen dersom slike opplysninger meldes til Enhetsregisteret:

- protokoll som viser valg av styre (bokstav a)
- protokoll fra kompetent organ eller vedtekter som viser tildeling av signatur (bokstav d)
- protokoll eller erklæring som viser tildeling av prokura (bokstav e).

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at Enhetsregisteret bør kontrollere at beslutninger som ligger til grunn for meldte opp-

lysninger om styret, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Departementet viser til at styret i felleskap representerer enheten utad og har myndighet til å inngå enhver avtale på vegne av enheten (signaturrett). Det samme gjelder personer som alene eller i fellesskap har blitt tildelt signatur. Også den eller de som er tildelt prokura fra en næringsdrivende, har vid adgang til å inngå avtaler. Den som har fått prokura, prokuristen, kan «opptre på vegne av foretaket i alt som hører til driften av dette», med unntak av å overdra eller behefte foretakets eiendom, jf. prokuraloven § 1. Departementet legger særlig vekt på at det å være registrert i en rolle i Enhetsregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. enhetsregisterloven § 24. Tredjeparter kan derfor legge til grunn at personer som er registrert i en rolle har myndighet til å opptre i rollen de er registrert med, med mindre tredjeparten kjente til eller burde ha kjent til forhold som gjør at dette ikke stemmer. Feilregistreringer som gjelder styre, signatur og prokura kan dermed lede til økonomisk tap for den registrerte enheten og tredjeparter som handler med denne. Hensynet til å beskytte disse mot økonomisk tap tilsier derfor at Enhetsregisteret skal kontrollere at beslutninger som ligger til grunn for meldte opplysninger om styre, signatur og prokura er truffet av kompetent organ, og at sammenslutningen har rettslig adgang til å tildele prokura. Departementet viser for øvrig til at virksomheter har plikt til å sende inn endringsmelding ved endringer av registrerte opplysninger. Se omtalen i punkt 13.4.

De samme grunner tilsier etter departementets syn at Enhetsregisteret også bør kontrollere at beslutning som ligger til grunn for opplysningen som er meldt om daglig leder, er truffet av kompetent organ. Departementet viser til at rollen som daglig leder etter selskapslovgivningen og sammenslutningsretten for øvrig gir den som er daglig leder myndighet til å representere virksomheten utad i saker som inngår i den daglige ledelse. Det betyr blant annet at daglig leder kan inngå avtaler på vegne av virksomheten i saker som faller innunder den daglige ledelse. Departementet har lagt vekt på at enheter enkelt bør kunne dokumentere om en beslutning om ansettelse av daglig leder er truffet av kompetent organ, og dette kan enkelt kontrolleres av Enhetsregisteret. Departementet antar derfor at slik kontroll ikke vil kreve vesentlig ressursbruk hos enhetene eller Enhetsregisteret.

Ved melding om registrering av opplysning om revisor og regnskapsfører i Enhetsregisteret er det i dag krav om at revisor eller regnskapsfører erklærer at vedkommende påtar seg oppdraget. Erklæringen kan følge som vedlegg til meldingen eller fremgå av selve meldingen, jf. enhetsregisterloven § 8 fjerde ledd bokstav b og c og femte ledd. Dette sikrer at revisorer og regnskapsførere ikke kan registreres i Enhetsregisteret uten å vite om det. Etter departementets syn er det tilstrekkelig at Enhetsregisteret kontrollerer at revisor eller regnskapsfører har erklært at vedkommende har påtatt seg oppdraget. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om ikke å stille krav om at Enhetsregisteret skal kontrollere at beslutningen som ligger til grunn for opplysning som er meldt om revisor eller regnskapsfører, er truffet av kompetent organ. Departementet har lagt vekt på at både revisorer og regnskapsførere er regulerte profesjoner som er underlagt offentlig tilsyn. Både revisorloven og regnskapsførerloven stiller krav om at revisorer og regnskapsførere skal dokumentere sine oppdrag. Dersom en revisor eller regnskapsfører erklærer å ha påtatt seg oppdraget, kan registerføreren derfor også legge til grunn at revisor eller regnskapsfører har kontrollert at denne gyldig er gitt oppdraget. I tillegg kan brudd på revisorloven og regnskapsførerloven medføre både tilbakekall av godkjenning som revisor eller regnskapsfører og straffeansvar, jf. revisorloven kapittel 14 og regnskapsførerloven kapittel 6. Samlet reduserer dette faren for misbruk.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd bokstav f.

15.4.10 Lovbestemte minstekrav til innhold i beslutninger

Flere lover stiller minstekrav til innhold i visse beslutninger mv. som skal meldes til Foretaksregisteret. Et eksempel her er minstekrav til beslutning om kapitalforhøyelse i aksjeloven § 10-1 og allmennaksjeloven § 10-1.

Foretaksregisteret kontrollerer i dag at slike lovbestemte minstekrav til innhold er oppfylt, jf. foretaksregisterloven § 5-1 første ledd. Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at Foretaksregisteret fortsatt skal gjøre dette. Departementet legger vekt på at slike lovbestemte minstekrav er ansett for å ivareta bestemte formål, og at brudd på slike minstekrav som hovedregel vil føre til at beslutningen er ugyldig. Hensynet til at registrering i Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger, og at Foretaksregis-

teret skal ha tillit og legitimitet hos brukerne, taler for at Foretaksregisteret alltid skal kontrollere om slike lovbestemte minstekrav til innhold i beslutninger er oppfylt. Departementet legger også vekt på at foretaket enkelt kan dokumentere at minstekravene er oppfylt, og at Foretaksregisteret enkelt kan kontrollere dette. Slik innrapportering og kontroll forventes dermed ikke å medføre vesentlig ressursbruk hos foretakene eller Foretaksregisteret.

Oppregningen av forhold som etter lovbestemmelser må reguleres i slike beslutninger, er minstekrav. Lovbestemmelsene er normalt ikke til hinder for at beslutningen kan regulere andre forhold ut over minstekravene. Det er eksempelvis ikke uvanlig at beslutninger om kapitalforhøyelse regulerer forhold ut over de lovbestemte minstekravene i aksjeloven § 10-1 og allmennaksjeloven § 10-1. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at Foretaksregisteret ikke skal ha plikt til å kontrollere om slike tilleggsreguleringer er i samsvar med lov. Departementet legger her vekt på at innholdet i slike tilleggsreguleringer vil kunne variere, og at vurderingen av lovmessigheten av disse vil kunne omfatte skjønnsmessige og tidvis også krevende vurderinger. Etter departementets syn vil slik kontroll medføre for stor ressursbruk i Foretaksregisteret. Det vil også kunne medføre at registreringen tar lang tid, og være til skade for det registrerte foretaket og tredjeparter.

Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd bokstav h.

15.4.11 Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret

Departementet har i punktene ovenfor foreslått å tydeliggjøre hvilke forhold Foretaksregisteret skal kontrollere, jf. forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd. Sammenlignet med ordlyden i kontrollbestemmelsen i nåværende foretaksregisterlov § 5-1 første ledd, innebærer forslaget at Foretaksregisterets kontrollplikt innsnevres. Reelt sett innebærer forslaget å tydeliggjøre den kontrollen som Foretaksregisteret gjør i dag.

For å sikre en effektiv kontroll og legge til rette for god registerkvalitet vurderer departementet at Foretaksregisteret fortsatt bør ha en generell adgang til å kontrollere at meldte opplysninger og grunnlaget for dem er lovmessig. Det samme gjelder å kontrollere meldte opplysninger opp mot foretakets vedtekter, der vedtektene er registrert i Foretaksregisteret. Departementet

oppretholder forslaget i høringsnotatet om å gi Foretaksregisteret adgang til å gjennomføre slik utvidet kontroll. Det vil gi Foretaksregisteret mulighet til å foreta en mer utvidet kontroll der meldingen, dokumentasjon som inngår i meldingen eller andre opplysninger gir Foretaksregisteret en indikasjon på at meldte opplysninger ikke er i samsvar med lov eller eventuelle vedtekter. Dette kan også være aktuelt ved behandling av klager på registrerings- eller nektingsvedtak. Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret vil også gi registeret mulighet til å foreta stikkprøvekontroll. Å lovfeste en slik kontrolladgang for Foretaksregisteret vil trolig også kunne ha en preventiv virkning mot at aktører forsøker å melde noe som er i strid med lov eller foretakets vedtekter. *NHO* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 andre ledd.

Departementet viser også til at det foreslås nye regler om dokumentasjon av det som meldes til registrering. Se kapittel 14 om dette. De foreslåtte reglene vil blant annet legge til rette for utvidet bruk av maskinell kontroll og utvidet bruk av såkalt «prekontroll», altså der feil eller forhold som ikke kan registreres, oppdages allerede før meldingen sendes inn, gjerne i forbindelse med utfylling av meldingen. Utvidet bruk av hel eller delvis maskinell kontroll kan bidra til at flere meldinger registreres raskt og med lav manuell ressursbruk hos registerfører. Dermed kan registerføreren frigjøre ressurser til å gjennomføre mer målrettet kontroll av meldinger. Også dette kan bidra til god registerkvalitet i Foretaksregisteret. Det kan samtidig øke muligheten for at Foretaksregisteret kan avdekke forsøk på innsending av fiktive meldinger eller meldinger hvor det på annen måte er feil.

NHO tar opp at en utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret stiller krav til forutsigbarhet om hvilken dokumentasjon som skal sendes inn, likebehandling og forholdsmessighet.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er underlagt saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper som stiller krav til saksbehandlingen. Forvaltningen er etter gjeldende rett underlagt flere krav til saklighet. I NOU 2019: 5 punkt 11.7.4 står det om dette:

«Det fremgår av Grunnloven § 98 annet ledd at ingen må utsettes for «usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling». Etter den ulovfestede læren om myndighetsmisbruk, som

bygger på rettspraksis, gjelder det forbud mot usaklig forskjellsbehandling og mot å legge vekt på utenforliggende (usaklige) hensyn.»

Disse kravene gjelder generelt for Enhetsregisterets og Foretaksregisterets saksbehandling, og vil også gjelde der Foretaksregisteret foretar utvidet kontroll.

Utgangspunktet for registerførerens utvidede kontroll vil være meldingen og dokumentasjonen som er sendt inn sammen med meldingen. Hvilken dokumentasjon som skal sendes inn, er behandlet i kapittel 14. Bare der meldingen, dokumentasjon som inngår i meldingen eller andre opplysninger gir Foretaksregisteret en indikasjon på at meldte opplysninger ikke er i samsvar med lov eller eventuelle vedtekter, vil det være grunnlag for registerføreren til å be om ytterligere informasjon fra virksomheten. Hvilken tilleggsinformasjon det er nødvendig at virksomheten sender inn, må vurderes konkret av registerføreren i den enkelte saken. Her vil aktørene selv kunne unngå utsettelse ved å sørge for å sende inn korrekt utfylt melding og korrekt dokumentasjon som oppfyller relevante lovkrav og som samsvarer med vedtektene, og ved raskt å sende inn tilleggsinformasjon når registerføreren ber om det.

Brønnøysundregistrene har lagt ut veiledning på sine nettsider om hvilke opplysninger som skal gis i Samordnet registermelding og hvilken dokumentasjon som skal sendes inn sammen med meldingen. Departementet legger til grunn at Brønnøysundregistrene fortløpende oppdaterer denne veiledningen, og forbedrer den ved behov. God veiledning kan bidra til at innrapporteringen er enhetlig og fullstendig, noe som igjen kan redusere saksbehandlingstiden i Foretaksregisteret og i Enhetsregisteret.

15.4.12 Registerførerens myndighet til å kreve dokumentasjon og opplysninger

Foretaksregisterloven § 5-1 andre ledd andre punktum fastsetter at «[r]egisterføreren kan kreve opplysninger han finner nødvendig for gjennomføring av kontrollen». En tilsvarende bestemmelse finnes i enhetsregisterloven § 8 andre ledd om at registerføreren kan «kreve fremlagt den dokumentasjon han finner nødvendig for å vurdere om det som meldes, er riktig». Enhetsregisterloven § 8 gjelder dokumentasjon av opplysningene.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det er hensiktsmessig å

beholde bestemmelser i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven som gir registerføreren myndighet til å kreve ytterligere informasjon der dette er nødvendig for å gjennomføre kontrollen. Dette kan bidra til at registerføreren kan gjennomføre kontroller som gir så god registerkvalitet som mulig. Dette gjelder både for forhold som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret plikter å kontrollere, men også der Foretaksregisteret ser behov for å gjennomføre utvidet kontroll.

Etter departementets vurdering hører slike bestemmelser naturlig sammen med reglene om kontroll. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen i enhetsregisterloven plasseres i kontrollbestemmelsen i forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 5-1 tredje ledd.

Skattedirektoratet skriver at den foreslåtte hjemmelen for Foretaksregisteret til å kreve fremlagt dokumentasjon er videre enn den som er foreslått for Enhetsregisteret. Skattedirektoratet mener at Enhetsregisteret bør ha samme adgang til å kreve fremlagt dokumentasjon som Foretaksregisteret.

Departementet bemerker at forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 5-1 tredje ledd er tilpasset forslagene til bestemmelser om registrenes kontroll. Det vil si at registerføreren for de to registrene skal kunne kreve at virksomhetene fremlegger informasjon som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen.

I tråd med dette er det i forslagene fastsatt at registerføreren kan kreve at virksomheten fremlegger den informasjonen som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre den kontrollen som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har plikt til å gjøre etter forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd og ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd. På dette området er forslagene til bestemmelser om registerførerens myndighet til å kreve mer informasjon fra virksomhetene like for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

I tillegg er det i forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 tredje ledd fastsatt at registerføreren kan kreve at virksomheten fremlegger den informasjonen som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen etter «andre ledd». Det siktes her til den utvidede kontrollen som Foretaksregisteret skal ha adgang til å gjøre etter forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 andre ledd. Se punkt 15.4.11 om utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret. En lignende kontrollbe-

stemmelse er ikke foreslått for Enhetsregisteret. Dette er årsaken til at reguleringen i forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 5-1 tredje ledd er forskjellig.

På denne bakgrunn ser departementet det ikke som nødvendig å endre disse lovforslagene på grunnlag av *Skattedirektoratets* innspill.

15.4.13 Andre særregler for Foretaksregisteret

Foretaksregisterloven § 5-1 har enkelte særregler om kontroll som ikke finnes i enhetsregisterloven.

Det følger av foretaksregisterloven § 5-1 tredje ledd at dersom registerføreren finner at registrering kan krenke tredjeparts rett, skal registerføreren gi denne anledning til å uttale seg innen en nærmere fastsatt frist. Hensikten er at slike tredjeparter skal gis mulighet til å ivareta sine rettigheter. Departementet har ikke erfaring som tilsier at det er nødvendig å endre denne reguleringen, og opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringen. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 fjerde ledd.

Ifølge verdipapirhandelloven § 7-8 skal nasjonale prospekter registreres i Foretaksregisteret før offentliggjøring. Foretaksregisterloven § 5-1 fjerde ledd har særregler knyttet til registerførerens kontroll i den forbindelse. Foretaksregisterloven § 5-1 fjerde ledd ble senest endret ved lov 21. juni 2019 nr. 41 om endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner). Endringene trådte i kraft 21. juli 2019. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at bestemmelsen videreføres. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 femte ledd.

15.4.14 Vurdering av innspill til regler og tiltak for å hindre misbruk og svindel

Departementet har i punkt 14.4.5 foreslått at den som er meldt til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret i en rolle som styremedlem, varamedlem, daglig leder, revisor eller regnskapsfører enten må avgi en bekreftelse om at vedkommende påtar seg rollen eller signere meldingen.

Revisorforeningen foreslår at det stilles krav om toveisbekreftelse ved melding om endring av styremedlemmer og andre rolleinnhavere, det vil si at både påtroppende og utgående rolleinnhaver må bekrefte rolleendringen med sikker

elektronisk signatur. *Regnskap Norge* foreslår noe lignende ved at både påtroppende og utgående styremedlemmer og daglig leder skal signere endringsmeldingen.

Etter departementets syn er disse tiltakene ikke hensiktsmessige. De vil innebære at utgående rolle innehavere kan trenere eller i ytterste konsekvens forhindre at nye rolle innehavere blir registrert, ved å nekte å bekrefte rolleendringen eller ved å nekte å signere endringsmeldingen, også i tilfeller der de utgående rolle innehaverne ikke har saklig grunn til dette. Det vil dermed kunne medføre at styremedlemmer, daglige ledere og andre rolle innehavere som er lovlig valgt eller ansatt i rollen, ikke blir registrert i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret. Samtidig vil personer som ikke lenger har disse rollene i virksomheten forbli registrert i registrene, og beholde den legitimasjonen som registreringen gir. Det kan ha skadevirkninger for virksomhetene selv og for tredjeparter som forholder seg til virksomhetene. Departementet antar at de negative konsekvensene for næringslivet, frivilligheten og andre av å ha krav om toveisbekreftelse av rolleendringer eller krav til at både påtroppende og utgående rolle innehavere skal signere endringsmeldingen, kan bli vesentlige. Departementet går derfor ikke videre med *Revisorforeningens* og *Regnskap Norges* forslag.

Departementet foreslår i punkt 16.2 at ved registrering av endringer i styret og av daglig leder i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, skal registerføreren straks sende underretning om registreringsvedtaket til utgående styremedlemmer, varamedlemmer til styret og daglig leder. Hensikten med forslaget er at disse raskt skal kunne fange opp eventuelle feilregistreringer, slik at eventuelle skadevirkninger kan avverges eller begrenses.

Regnskap Norge stiller spørsmål ved om dette er et effektivt tiltak, og foreslår som et mulig alternativ at registrene setter registreringen noen dager på vent etter at underretning til utgående daglig leder og/eller styremedlemmer er sendt ut. Dette slik at disse er gitt noe tid fra melding er sendt ut til å få med seg underretningen og til å melde ifra dersom registreringen ikke stemmer med realitetene.

Departementet støtter heller ikke dette forslaget. Brønnøysundregistrens registervirksomhet skal føre til at registrerte data i størst mulig grad og til enhver tid er sikre og korrekte. I dette ligger også at registrerte data skal være oppdaterte. Det er etter departementets syn ikke gitt at en utsettelse av registreringen ved endring av styremed-

lemmer eller daglig leder vil være i virksomhetens interesse. Blant annet har *NHO* i sitt hørings svar tatt opp at det i noen tilfeller er behov for særlig rask saksbehandling av melding om endrede opplysninger. Som eksempel nevner *NHO* eierskifter der det ifølge *NHO* «er viktig at nye styremedlemmer oppnår legitimasjon umiddelbart etter eierskiftet». Å utsette registreringen slik *Regnskap Norge* foreslår, vil medføre at styremedlemmer og daglige ledere som er lovlig valgt eller ansatt i rollen, ikke blir registrert i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret mens utsettelsen pågår. Samtidig vil personer som ikke lenger innehar disse rollene i virksomheten forbli registrert i registrene, og beholde den legitimasjonen som registreringen gir. Det kan ha skadevirkninger for virksomhetene selv og for tredjeparter som forholder seg til virksomhetene.

Anonym har spilt inn som mulig tiltak at styreleder må signere melding som gjelder endring av andre styremedlemmer og daglig leder, og at ett styremedlem må signere melding som gjelder endring av styreleder.

Departementet har i punkt 13.6.4 foreslått å videreføre nåværende krav til hvem som skal signere meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. I samme punkt er det foreslått at signeringskravene fastsettes i forskrift. Departementet vil ved utarbeidelse av forskrifter til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov vurdere innspillene fra *Anonym* nærmere. I dette arbeidet må eventuell nytte av forslagene ved å redusere risikoen for misbruk og svik vurderes opp mot kostnadene for næringslivet, frivilligheten og andre. I og med at det ikke ble fremlagt forslag om slike særlige signeringskrav i høringsnotatet, vurderer departementet at det ikke er grunnlag for å fastsette slike forskriftsregler på bakgrunn av denne høringen. Dersom det senere skulle bli aktuelt å fastsette slike særlige signeringskrav, vil forslag til regler om dette bli sendt på høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Skattedirektoratet har spilt inn at Enhetsregisteret bør foreta en strengere kontroll med opplysninger som gjelder enkeltpersonforetak, som følge av at registreringsplikten i Foretaksregisteret for enkeltpersonforetak er opphevet. Skattedirektoratet angir ikke hvilke forhold de mener at Enhetsregisteret bør føre strengere kontroll med når det gjelder enkeltpersonforetak. Departementet forstår likevel *Skattedirektoratet* slik at hensikten med strengere kontroll er å motvirke svindel og misbruk gjennom bruk av enkeltpersonforetak.

Registrering av enkeltpersonforetak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret innebærer å registrere den fysiske personen som innehar enkeltpersonforetaket (innehaveren) og næringsvirksomheten som innehaveren skal drive gjennom enkeltpersonforetaket. Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll av meldinger som gjelder enkeltpersonforetak skal bidra til å sikre at det som er registrert er korrekt. Det faller utenfor Enhetsregisterets og Foretaksregisterets oppgaver å føre tilsyn eller kontroll med om næringsvirksomheten som innehaveren driver gjennom enkeltpersonforetaket er i samsvar med arbeidsmiljølovgivningen, skattelovgivningen og annen lovgivning. Slike tilsyns- og kontrolloppgaver hører innunder andre offentlige myndigheter. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret tilrettelegger imidlertid for andre aktørers tilsyn og kontroll gjennom registrering og tilgjengeliggjøring av opplysninger om enkeltpersonforetak og andre virksomheter som er registrert i de to registrene. Det vises til omtalen i punkt 7.2.

Ved registrering av enkeltpersonforetak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal det registreres opplysninger som identifiserer hvem innehaveren er. Dette omfatter innehaverens navn, fødselsnummer eller d-nummer og adresse. Fødselsnummer eller d-nummer er et unikt identifikasjonsnummer for fysiske personer. Det skal også registreres hvilken næringsvirksomhet som skal drives. Departementet foreslår å videreføre dette. Det vises til kapittel 12.

Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll med opplysninger som gjelder enkeltpersonforetak, er i dag lik. Begge registrene kontrollerer meldte opplysninger om innehaverens navn, fødselsnummer eller d-nummer, og adresse opp mot det som er registrert i Folkeregisteret. Folkeregisteret er grunndataregisteret for fysiske personer. Det er Folkeregisteret som tildeler fødsels-

nummer og d-nummer og som fører kontroll i den forbindelse.² Folkeregisteret kan varsle andre offentlige myndigheter når Folkeregisteret har mistanke om at registrerte personopplysninger knytter seg til en falsk eller fiktiv identitet, jf. folkeregisterloven § 10-5.

Ut over å kontrollere opplysninger som identifiserer innehaveren, kontrollerer Enhetsregisteret og Foretaksregisteret at innehaveren er myndig, alternativt at det foreligger tillatelse fra vergen og samtykke fra statsforvalteren der innehaveren ikke er myndig. Registrene kontrollerer også at aktiviteten som innehaveren har beskrevet at skal drives gjennom enkeltpersonforetaket, er næringsvirksomhet. Ved nyregistrering av et enkeltpersonforetak må innehaveren bekrefte at den aktiviteten som skal drives gjennom enkeltpersonforetaket, er næringsaktivitet. I tillegg kontrollerer registrene om innehaveren er idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen som hindrer vedkommende i å inneha enkeltpersonforetaket eller til å drive den aktuelle næringsvirksomheten. Reglene om konkurskarantene i konkursloven § 142 omfatter ikke rollen som innehaver av et enkeltpersonforetak. Det vises til omtalen i punkt 15.4.8. Departementet foreslår ikke endringer i dette.

På denne bakgrunn ser departementet det ikke som nødvendig å endre lovforslagene på grunnlag av *Skattedirektoratets* innspill. Departementet vil imidlertid fortløpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets kontroll ved behandling av meldinger om nyregistrering av enkeltpersonforetak og endringsmeldinger for slike.

² I forarbeidene til folkeregisterloven § 10-5 står det at «[e]n fiktiv identitet er en identitet som ikke eksisterer, mens en falsk identitet er en betegnelse på misbruk av en annen persons identitet». Se Prop. 164 L (2015–2016) kapittel 10 *Til § 10-5 Varsling til brukere av registeret*.

16 Registrering, underretning og kunngjøring

16.1 Registrering og registreringsnektelse

16.1.1 Gjeldende rett

Etter foretaksregisterloven § 6-1 skal innkomne (meldte) opplysninger straks innføres i Foretaksregisteret når de er kontrollert og funnet i orden. Tilsvarende bestemmelse finnes i enhetsregisterloven § 17 første ledd tredje punktum.

Enhetsregisterloven § 19 første ledd og foretaksregisterloven § 5-2 første ledd har regler om registreringsnektelse. Det følger av enhetsregisterloven § 19 første ledd at dersom registerføreren finner at vilkårene for registrering av en enhet i Enhetsregisteret ikke foreligger, skal registrering nektes. Det samme gjelder dersom opplysningene er så utydelige eller uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan de skal forstås.

Ifølge foretaksregisterloven § 5-2 første ledd skal registrering nektes dersom registerføreren finner at en melding ikke er lovmessig eller i samsvar med vedtektene. Registrering skal også nektes dersom vilkårene for registrering i Foretaksregisteret ikke foreligger eller dersom opplysningene er så utydelige eller så uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan de skal forstås.

Dersom feilen er av en slik art at den lar seg rette, skal registerføreren gi melder en passende frist til å rette feilen, jf. foretaksregisterloven § 5-2 andre ledd. Registerføreren skal samti-

dig gjøre melder kjent med at dersom ikke feilen rettes innen fristens utløp, vil meldingen bli avvist.

Bestemmelsene om registrering og registreringsnektelse praktiseres av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret slik at alle meldte opplysninger behandles samlet. Praksisen innebærer at det for hver melding fattes ett samlet vedtak om registrering eller nektning av registrering. Det betyr at der deler av meldingen eller meldte opplysninger inneholder feil, vil hele meldingen med alle de meldte opplysningene bli nektet registrert.

Hvis mangelen er av en slik art at den bare kan rettes opp ved å gjøre endringer i innsendt melding (skjema), vil Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fatte et nektingsvedtak slik at innsenderen må sende inn ny melding. Er det feil eller uklarheter ved vedleggene til meldingen (skjemaet), vil Enhetsregisteret og Foretaksregisteret normalt gi innsenderen mulighet til å rette opp feilen innen en bestemt frist. Hvis feilen ikke blir rettet innen fristen, vil Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fatte et nektingsvedtak.

Hvis en feil ikke er mulig å rette opp uten ny melding, vil hele meldingen bli nektet registrert. Dette gjelder selv om én eller flere meldte opplysninger, eller de meldte opplysningene som må anses mest vesentlige, oppfyller kravene til å bli registrert.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret fatter et stort antall registrerings- og nektingsvedtak.

Tabell 16.1 Antall registrerings- og nektingsvedtak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i perioden 2022 til 2024

	2022	2023	2024
Enhetsregisteret – registreringsvedtak	179 970	193 045	217 744
Enhetsregisteret – nektingsvedtak	21 172	22 841	20 609
Foretaksregisteret – registreringsvedtak	360 544	370 720	394 644
Foretaksregisteret – nektingsvedtak	21 804	23 191	23 787
Totalt	583 490	609 797	656 784

Kilde: Tall fra Brønnøysundregistrene

Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene fattet registreringene 583 490 registrerings- og nektingsvedtak i 2022. I 2023 ble det fattet 609 797 vedtak og i 2024 656 784 vedtak. Se tabell 16.1.

I et stort antall saker sendes det brev som gir innsenderen av meldingen mulighet til å rette opp feil eller mangler. Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene ble det i 2024 sendt slike brev i om lag 4,9 prosent av sakene i Enhetsregisteret og i 9,5 prosent av sakene i Foretaksregisteret.

16.1.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 13.1.2 å videreføre gjeldende regler om at meldte opplysninger straks skal registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret når de er kontrollert og funnet i orden. Departementet vurderte om det burde lovfestes en rett til delvis godkjenning av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, men kom til at det ikke burde innføres regler om dette.

Gjeldende regler om registreringsnektelse ble i all hovedsak foreslått videreført. Forslagene til regler om registreringsnektelse var tilpasset de foreslåtte reglene i høringsnotatet om registerførerens kontroll av meldte opplysninger.

16.1.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslagene i høringsnotatet.

16.1.4 Departementets vurdering

Det er innsenderen som bestemmer hvilke opplysninger som skal gis i meldingen til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, og som har ansvar for vedleggene som følger med meldingen. Det tilsier at innsenderen er nærmest til å bære risikoen for at meldingen og meldte opplysninger oppfyller kravene til å bli registrert. Kravet om at det må sendes inn ny melding der bare deler av meldingen eller de meldte opplysningene inneholder feil, vil imidlertid medføre økt ressursbruk for virksomheten ved at det må sendes inn ny fullstendig melding. Det kan også medføre forsinket registrering av opplysninger som isolert sett oppfyller alle krav til å bli registrert, og forsinket tilgang til slike opplysninger hos aktører som bruker Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som informasjonskilde. I tilfeller der feilen er av en slik art at det må treffes ny beslutning i virksomheten, for eksempel i generalforsamling eller årsmøte, vil forsinkelsen kunne bli vesentlig, med mindre virk-

somheten velger å sende inn ny melding hvor bare de innmeldte opplysningene som opprinnelig var i orden, inngår.

Departementet har vurdert om dette tilsier at reglene om registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bør endres, slik at hver enkelt opplysning som er meldt, skal eller kan vurderes separat, og registreres i registeret når opplysningen er kontrollert og funnet i orden.

Det kan være tilfeller der en melding inneholder flere opplysninger, og hvor innsenders intensjon er at hele meldingen (alle meldte opplysninger) registreres samlet, slik at det er problematisk for virksomheten om bare deler av meldingen (meldte opplysninger) registreres. Et eksempel på dette kan være melding til Foretaksregisteret som både gjelder kapitalforhøyelse og endring av styret. Spørsmålet er om innsendere i slike tilfeller bør ha mulighet til å velge mellom å få alle meldte opplysninger behandlet samlet, eller om de enkelte opplysningene skal behandles hver for seg.

Brønnøysundregistrenes nye saksbehandlingssystem (BRsys-plattformen) er under utvikling. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret vil gradvis, organisasjonsform for organisasjonsform, legges over på den nye plattformen. Innen første kvartal 2028 skal de gamle saksbehandlingssystemene skrus av, og all saksbehandling skal skje i BRsys.

Parallelt med utviklingen av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på BRsys-plattformen utvikles det en ny innrapporteringsløsning. Denne skal erstatte Samordnet registermelding. Disse utviklingsløpene henger tett sammen. Innrapportering vil i fremtiden i størst mulig og i økende grad skje i form av strukturerte og maskinlesbare data, og saksbehandlingen vil så langt det er mulig gjøres helt eller delvis maskinelt. Et resultat av disse endringene vil være at saksbehandlingstiden vil gå fra å ta dager, som i dag, til å ta sekunder eller minutter.

BRsys-prosjektet har ikke planlagt eller tatt høyde for et eventuelt krav om delvis å kunne godkjenne en melding. Funksjonalitet for dette er ikke utviklet, og vil derfor medføre forsinkelser og kostnader for Brønnøysundregistrene. Det vil også medføre konsekvenser for brukerne som må vente på de økonomiske effektene BRsys vil gi.

Når en melding blir nektet registrert, må virksomheten rette opp forholdet og sende inn meldingen på nytt. Selve utfyllingen av meldingen er estimert til å ta rundt syv og et halvt minutt. Brukeren kan dessuten kopiere meldingen som ble nektet registrert, og rette opp feilen, slik at tiden

som reelt sett brukes på å sende inn ny melding er vesentlig kortere. Meldingen havner imidlertid i samme saksbehandlingsskø som alle andre meldinger. Når saksbehandlingstiden kortes drastisk ned ved realiseringen av BRsys og ny innrapporteringsløsning, vil byrden med å måtte sende inn ny melding bli svært lav.

I tilfeller hvor feilen ikke kan rettes i selve meldingsskjemaet, er tidshorisonen en annen. Der som en meldt beslutning (opplysning) nektes registrert fordi vedlagt dokumentasjon viser at beslutningen har innholdsmangler eller det har skjedd saksbehandlingsfeil, vil virksomheten måtte rette opp dette forholdet, for eksempel ved å avholde generalforsamling, årsmøte eller styremøte. Saksbehandlingsreglene i lover på sammenlutningsrettens område, alternativt virksomhetens vedtekter, har stort sett krav til at det må gå et visst antall dager fra det kalles inn til møtet og til møtet kan gjennomføres. Som følge av dette blir ofte resultatet at ikke bare den feilaktige opplysningen blir registrert senere enn planlagt, men også at registerkvaliteten til en viss grad forringes. Det bemerkes at brukeren står fritt til å melde opplysningene som det ikke heftet feil ved, og få dem registrert. Ifølge Brønnøysundregistrene benyttes denne muligheten imidlertid svært sjelden. Årsaken til dette kan være at brukerne, for å unngå dobbelt gebyr, ønsker å registrere opplysninger som utløser registreringsgebyr samtidig. En annen årsak kan være at en virksomhet ønsker å få registrert flere opplysninger som henger sammen samtidig, for eksempel der det meldes styreendring og kapitalforhøyelse i samme melding.

Den nye innrapporteringsløsningen som utvikles av Brønnøysundregistrene legger opp til at tidligere krav om kopi av selskapsdokumentasjon erstattes av krav om strukturerte data. I dette ligger et stort mulighetsrom for brukerveiledning allerede på innrapporteringsstadiet.

Et mål for Brønnøysundregistrene er at den nye innrapporteringsløsningen skal veilede og hjelpe brukeren til å sende inn meldingen på riktig måte første gang. Det vil derfor gjennomføres prekontroller som i stor grad vil kunne fange opp om det hefter feil ved meldingen før den saksbehandles. Etter hvert som innrapporteringsløsningen utvikles og tas i bruk, vil derfor nytten av funksjonalitet for delvis godkjenning av registermelding bli stadig mindre.

Som nevnt ovenfor, er det ikke planlagt funksjonalitet for delvis å kunne godkjenne registermeldinger i BRsys-prosjektet. Utvikling av slik funksjonalitet vil kreve stor ressursbruk i

Brønnøysundregistrene og medføre vesentlige kostnader. Etter departementets syn vil de samlede kostnadene ved å utvikle funksjonalitet for delvis registrering av meldinger overstige den samfunnsmessige nytten.

Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget i høringsnotatet om ikke å lovfeste en rett til delvis godkjenning av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot dette i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-3 og ny foretaksregisterlov § 5-2.

Nåværende regler om registreringsnektelse er tilpasset kontrollreglene i enhetsregisterloven § 17 og foretaksregisterloven § 5-1 første ledd. Departementet har i kapittel 15 foreslått å endre reglene om kontroll av meldinger, jf. forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-1 og ny foretaksregisterlov § 5-1. Forslagene til regler om registreringsnektelse er tilpasset forslagene om kontrollregler for å sikre god sammenheng. For Enhetsregisteret innebærer forslaget at registerføreren skal nekte å registrere de meldte opplysningene dersom meldingen eller meldte opplysninger ikke oppfyller de krav som skal kontrolleres etter forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-1 første ledd. For Foretaksregisteret innebærer forslaget at registerføreren skal nekte å registrere de meldte opplysningene dersom meldingen eller meldte opplysninger ikke oppfyller de krav som skal kontrolleres etter forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 første ledd. Det samme gjelder dersom Foretaksregisteret finner at en opplysning som er meldt ikke er eller har blitt til i samsvar med lov eller bestemmelser gitt i medhold av lov eller vedtektene, jf. forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-1 andre ledd.

Både enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har regler som gir registerføreren hjemmel til å nekte registrering der opplysningene er så utydelige eller uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan de skal forstås. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre disse reglene. Det kom ikke innvendinger mot dette i høringen. Hensikten med forslaget er å sikre at det som registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er korrekt, og dermed legge til rette for god registerkvalitet.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at det tydeliggjøres i bestemmelsene at adgangen til å nekte registrering gjelder både der «meldte opplysninger» eller «grunnlaget for dem» er så utydelige eller så uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan opplysningene skal forstås. Eksempler på dette kan være der det

ikke er samsvar mellom opplysninger i meldingen (meldte opplysninger) og dokumentasjonen som ligger til grunn for meldte opplysninger. Heller ikke på dette området kom det innvendinger i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-4 første ledd og ny foretaksregisterlov § 5-3 første ledd.

Gjeldende foretaksregisterlov § 5-2 andre ledd fastsetter at dersom feilen er av en slik art at den lar seg rette, skal registerføreren gi melder en passende frist til å rette feilen. Registerføreren skal samtidig gjøre melder kjent med at dersom ikke feilen rettes innen fristens utløp, vil meldingen bli avvist. Tilsvarende regler finnes ikke i enhetsregisterloven.

Som nevnt i punkt 16.1.1, innebærer Enhetsregisterets og Foretaksregisterets praksis at muligheten for slik retting fra melderens side bare gjelder der det er feil i vedlegg til meldingen. Etter departementets syn er meningen med setningen «dersom feilen er av en slik art at den lar seg rette» i foretaksregisterloven § 5-2 andre ledd ikke åpenbar. Hensynet til brukerne taler for at regelen blir mer forståelig. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det fastsettes i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov at rettingsmuligheten skal gjelde der registerføreren oppdager at dokumentasjon som skal inngå i meldingen, ikke er sendt inn. Forslaget innebærer at registerføreren i slike tilfeller skal varsle innsenderen av meldingen om feilen og gi vedkommende en rimelig frist til å rette forholdet. Det foreslås også at varselet skal opplyse om at de meldte opplysningene vil bli nektet registrert dersom forholdet ikke blir rettet innen fristen. Det kom ikke innvendinger mot disse forslagene i høringen.

Departementet foreslår at også virksomheten, som berørt part, skal motta slikt varsel. Den som er registrert med rollen innehaver, daglig leder, styreleder, deltaker med delt ansvar, deltaker med fullt ansvar og komplementar har tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn, og har også rollen som hovedadministrator. Også rollen som bostyrer, kontaktperson i administrativ enhet (offentlig sektor) og norsk representant for utenlandsk foretak har tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn. Hovedadministrator kan delegere tilgang til meldingsboksen til andre personer, blant annet styremedlemmer og ansatte. Virksomhetens hovedadministrator(er) må selv eller i samråd med virksomhetens eiere eller virksomhetens øvrige ledelse ta stilling til hvilke roller som bør ha tilgang til meldingsboksen.

Alle rolleinnhavere med tilgang til meldingsboksen i Altinn kan enkelt skaffe seg informasjon om at meldingen ikke har blitt registrert fordi den mangler dokumentasjon. Det gir rolleinnhaverne mulighet til raskt å foreta nødvendige handlinger eller iverksette nødvendige tiltak for å rette på dette. Det øker også muligheten for at rolleinnhaverne kan fange opp, og eventuelt stanse, forsøk på å få registrert fiktive meldinger.

Departementet vil vurdere nærmere om det bør utvikles tekniske løsninger som åpner for at virksomheter kan velge å ikke motta slike varsler.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-4 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 5-3 andre ledd.

16.2 Underretning om vedtak

16.2.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven, enhetsregisterforskriften, foretaksregisterloven og foretaksregisterforskriften har regler om underretning om registreringsvedtak og nektingsvedtak.

Enhetsregisterloven § 18 fastsetter at registreringsenheten skal ha underretning om hvilke opplysninger som blir registrert i Enhetsregisteret ved nyregistrering og hvilke endringer som senere blir gjort, etter nærmere regler gitt av departementet. Slike regler er fastsatt i enhetsregisterforskriften § 19.

Det følger av enhetsregisterforskriften § 19 første ledd første punktum at registreringsenheten eller den som i meldingen fremstår som representant for denne, skal ha underretning om nye opplysninger som registreres om enheten. Slik underretning skal gis både ved nyregistrering i Enhetsregisteret og ved senere meldinger om endringer, jf. § 19 første ledd andre punktum. Underretning skal også gis i de tilfellene registerføreren finner at meldte opplysninger ikke kan innføres i registeret, det vil si ved registreringsnektelse, jf. § 19 første ledd tredje punktum.

Der andre enn enheten selv kan melde endringer til Enhetsregisteret, og dette gjøres, skal både den som inngir meldingen og enheten ha underretning om innførte endringer om enheten i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterforskriften § 19 andre ledd.

Ved registreringsnektelse i Enhetsregisteret skal det i underretningen gis opplysning om grunnen til at registreringen er nektet, jf. enhetsregisterloven § 19 andre ledd. I underretningen skal det også gis opplysninger om klageadgang, klagefrist og fremgangsmåten ved en eventuell klage.

Bestemmelser om underretning ved registrering eller nektet registrering i Foretaksregisteret finnes i foretaksregisterloven § 5-3 og foretaksregisterforskriften § 8.

Etter foretaksregisterloven § 5-3 første ledd skal melderens ha underretning om vedtaket. Det samme skal den som etter § 5-1 tredje ledd er gitt anledning til å uttale seg. Hvis registerførerens vedtak gjelder emisjon av finansielle instrumenter, skal også verdipapirsentralen underrettes.

Ved registrering i Foretaksregisteret skal en «registreringsutskrift» returneres til innsenderen og eventuelt den som er gitt anledning til å uttale seg etter foretaksregisterloven § 5-1 tredje ledd, jf. foretaksregisterforskriften § 8 første ledd andre punktum. Ved nyregistrering i Foretaksregisteret skal en firmaattest sendes til innsenderen sammen med «registreringsutskriften». Nærmere krav til innholdet i firmaattesten er fastsatt i foretaksregisterforskriften § 13.

Foretaksregisterloven § 5-3 andre ledd stiller krav til innholdet i underretningen ved registreringsnektelse i Foretaksregisteret. Det følger av bestemmelsen at dersom registrering nektes, eller vedtaket går mot noen som er gitt anledning til å uttale seg etter § 5-1 tredje ledd, skal grunnen til vedtaket gjengis i underretningen. Det skal i underretningen også opplyses om klageadgangen, klagefrist og den nærmere fremgangsmåten ved klage.

16.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 13.2.2 at reglene om underretning av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets registrerings- og nektingsvedtak burde stå i lov. Departementet vurderte at reglene om underretning i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov burde være like. I hovedtrekk ble det foreslått følgende regler om underretning om vedtak:

- Underretning om vedtaket skal straks sendes til innsenderen av meldingen og virksomheten.
- Ved registrering av endringer i styret eller av daglig leder skal underretning om vedtaket også sendes til den som ikke lenger er registrert som styremedlem eller daglig leder som følge av registreringen.
- Ved registrering av nye eller endrede opplysninger skal registerføreren straks sende en oversikt over det som er registrert til innsenderen av meldingen og virksomheten, eller angi hvor oversikten er tilgjengelig.
- Ved nyregistrering i Foretaksregisteret skal registerføreren sende firmaattest til innsen-

deren av meldingen og foretaket, eller angi hvor firmaattesten er tilgjengelig.

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har enkelte regler om innholdet i underretningen som også fremgår av forvaltningsloven. Departementet vurderte at det ikke var nødvendig at krav til underretningens innhold som følger av forvaltningsloven, gjentas i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

16.2.3 Høringsinstansenes syn

Regnskap Norge og *Statistisk sentralbyrå* (SSB) støtter forslaget om at det ved registrering av endringer i styret eller av daglig leder skal sendes underretning om registreringsvedtaket til utgående styremedlemmer og daglig leder.

Regnskap Norge er enig i at slik underretning kan ha en viss preventiv virkning mot forsøk på svindel og kuppet av selskaper. Regnskap Norge skriver at de imidlertid savner en nærmere drøftelse av hvordan tiltaket effektivt kan implementeres slik at det faktisk bidrar til å hindre at uvedkommende personer illegitimt skaffer seg kontroll. Blant annet etterlyser Regnskap Norge en vurdering av hvordan underretningen skal skje, og hvor raskt Brønnøysundregistrene skal sende ut underretningen.

SSB skriver at med tanke på å forebygge økonomisk kriminalitet er det hensiktsmessig å lovfeste at personer som er registrert i visse roller i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret skal underrettes når de blir erstattet i registrene.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til at det er foreslått å videreføre at ethvert styremedlem er meldepliktig. NHO skriver at det som en følge av dette vil være naturlig at styremedlemmer kan velge om de vil la seg underrette om endringer som er registrert om annet enn nyregistrering og sletting av egne styreverv.

NHO er negativ til forslaget om å videreføre at Foretaksregisteret skal sende ut firmaattest ved nyregistrering. NHO uttaler om dette:

«Firmaattest inneholder opplysninger som er registrert og som allerede er tilgjengelige for dem som ønsker det. Der for eksempel offentlige myndigheter trenger opplysninger om et foretak, finner de dem enklest ved oppslag på Brønnøysundregistrenes nettside. Der er opplysningene også mer oppdatert enn dem som inngår i en firmaattest. Hvis Foretaksregisteret slutter med å lage firmaattester, vil det gjøre at offentlige myndigheter må finne opplysninger

hos Foretaksregisteret selv. Det vil samsvare godt med at foretak ikke bør pålegges å gi identiske opplysninger til myndighetene mer enn én gang.»

16.2.4 Departementets vurdering

Plassering av bestemmelsene om underretning om vedtak

Regler om underretning om registerførerens vedtak finnes i dag i enhetsregisterloven § 19, enhetsregisterforskriften § 19, foretaksregisterloven § 5-3 og foretaksregisterforskriften § 8 og § 13. Etter departementets syn er slike regler så viktige for at berørte aktører skal ha mulighet til å ivareta sine rettigheter, at de bør stå i lov. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at regler om underretning av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets registrerings- og nektingsvedtak skal stå i lov. Det kom ikke innspill til dette i høringen.

Bestemmelsene om underretning er plassert i forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-5 og ny foretaksregisterlov § 5-4.

Hvem som skal underrettes

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at hovedreglene om underretning om registerførerens registrerings- og nektingsvedtak i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven bør være like. Etter departementets syn er det ikke grunner til å ha forskjellige regler i de to lovene på dette området. Det kom ikke innspill til dette i høringen.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at innsenderen av meldingen og virksomheten skal motta underretning om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets registrerings- og nektingsvedtak. Det kom ikke innvendinger mot dette i høringen. Departementet finner det hensiktsmessig å videreføre kravet om at innsenderen av meldingen skal få underretning om registrerings- og nektingsvedtak, siden vedtaket er et svar på meldingen som innsenderen har sendt inn til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret på vegne av virksomheten. I tillegg bør virksomheten som meldingen gjelder, bli underrettet. Departementet legger vekt på at det er virksomheten som vedtaket retter seg mot som har behov for å bli underrettet, slik at den kan innrette seg etter vedtaket. Det vises til omtalen foran i punkt 16.1.4 om hvilke rolleinnhavere som har eller kan bli tildelt tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn. Personer med slik tilgang kan

enkelt skaffe seg informasjon om registrerings- og nektingsvedtak som berører virksomheten.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-5 første ledd og ny foretaksregisterlov § 5-4 første ledd første punktum.

Det er ikke krav etter gjeldende rett om at tidligere styremedlemmer eller daglig leder skal underrettes ved endringer i hvem som er registrert i disse rollene i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Foretaksregisteret har imidlertid praksis for å underrette den som er registrert som styreleder i tilfeller der det samtidig blir registrert et helt nytt styre og endret forretnings- eller postadresse. Denne praksisen er ment som en sikringsmekanisme for å hindre at virksomheter «kuppes» og ulovlig tømmes for midler. Underretning legger til rette for at eventuelle registreringer som skyldes forsøk på kuppeting av en virksomhet kan oppdages og rettes raskt, enten ved at styreleder påklager registreringsvedtaket eller ved at Foretaksregisteret omgjør registreringsvedtaket etter reglene i forvaltningsloven på grunnlag av informasjon fra styrelederen. Underretning kan dermed bidra til å avverge eller redusere skadevirkninger. På grunn av legitimasjonsvirkningene som registrering gir, vil det alltid være en risiko for at et illegitimt styre foretar handlinger til skade for virksomheten mens klage- eller omgjøringsbehandlingen pågår. Slik risiko foreligger også i tilfeller der det for eksempel er uenighet mellom eierne om gyldigheten av styrevalg foretatt av generalforsamlingen. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og deretter departementet som klageorgan, får ikke sjelden klagesaker hvor uenighet knyttet til innkalling til og representasjon på eiermøter gir opphav til konflikter om registrering. Det må derfor vurderes i den enkelte sak om det er underliggende konflikter knyttet til virksomheten eller kuppeting som har dannet grunnlag for registreringen.

Etter departementets syn kan det være hensiktsmessig å lovfeste at personer som er registrert i visse roller i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, skal underrettes når de blir erstatet i registrene. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at styremedlemmer og daglig leder skal underrettes. Departementet viser til at det er styret som er virksomhetens øverste forvaltningsorgan og som har en generell rett til å representere virksomheten utad, mens daglig leder har rett til å treffe beslutninger og til å representere virksomheten utad i saker som inngår i den daglige ledelsen. Legitimasjonsvirkningene av registrering har derfor særlig betydning for registrering i rollen som styremedlem eller

daglig leder. *Regnskap Norge* og *SSB* støtter forslaget om underretning til utgående styremedlemmer og daglig leder. Ingen høringsinstanser er imot forslaget.

I tillegg foreslår departementet at også varamedlemmer til styret skal underrettes når de blir erstattet i registrene. Etter departementets syn er dette hensiktsmessig for å fange opp tilfeller der et varamedlem møter fast i styremøtene på grunn av fravær hos ordinære styremedlemmer, og dermed er med på å treffe beslutningene i styret.

En slik underretningsplikt har flere funksjoner. Det vil gi vedkommende informasjon om at de ikke lenger er registrert i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret som styremedlem, varamedlem eller daglig leder, og at andre personer er registrert i deres sted. Slik informasjon vil gi mulighet til å anmelde, klage eller be om omgjøring både i saker om kopping og ved registrerte endringer som ikke har grunnlag i gyldige beslutninger. Informasjon kan etter departementets syn hjelpe virksomhetene og gyldig valgte tillitspersoner til å oppdage feilregistreringer fort slik at de kan rettes opp raskt, enten gjennom klagebehandling eller ved at registeret omgjør registreringen av eget tiltak på grunnlag av informasjon fra tidligere registrert styremedlem, varamedlem eller daglig leder, jf. reglene i forvaltningsloven. I tillegg antar departementet at slik underretning kan ha en viss preventiv virkning. Aktører vil kunne være tilbakeholdne med å forsøke å få registrert styremedlemmer, varamedlemmer eller daglig leder som ikke er gyldig valgt eller ansatt, dersom de vet at personer som har vært registrert med denne rollen, vil bli underrettet om registreringen.

Regnskap Norge skriver at de savner en vurdering av hvordan underretningen skal skje, og hvor raskt Brønnøysundregistrene skal sende ut underretningen. Når det gjelder det siste, legger departementet opp til at underretningen om vedtaket sendes til utgående styremedlemmer og daglig leder «straks», det vil si samtidig med at underretningen sendes til innsenderen av meldingen og virksomheten. Departementet har tydeliggjort dette i lovforslagene. Spørsmålet om hvordan underretningen skal skje, er drøftet i høringsnotatet punkt 13.2.2. Det fremgår der at departementet legger til grunn at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan benytte Register over digital kontaktinformasjon og reservasjon for å sende slike underretninger. eForvaltningsforskriften § 8 åpner for at forvaltningsorgan kan bruke elektronisk kommunikasjon når det skal sende meddelelser mv. for meldinger som har

betydning for vedkommendes rettsstilling eller for behandlingen av saken. Det samme gjelder for meldinger som det av andre grunner er av særlig betydning å sikre at vedkommende mottar. Se eForvaltningsforskriften § 8 sjette ledd bokstav b og c. Departementet viser til at elektronisk underretning til personer om at de ikke lenger er registrert som styremedlem eller daglig leder, gir dem rask tilgang til informasjon om endringen, og dermed også mulighet til å ivareta sine interesser.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-5 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 5-4 andre ledd.

Departementet har i punkt 13.5 foreslått å videreføre gjeldende regler om at ethvert styremedlem er meldepliktig. Det vil si at disse har plikt til å sørge for å sende inn melding til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret om virksomheten de er styremedlem i. Dette gjelder både melding om nyregistrering og endringsmelding. *NHO* uttaler at siden ethvert styremedlem skal være meldepliktig, bør disse også ha mulighet til å velge om de vil la seg underrette om alle endringer som registreres om virksomheten de er styremedlem i.

Etter nåværende foretaksregisterlov § 5-3 første ledd første punktum skal registerføreren sende underretning om registrerings- og nektingsvedtak til innsenderen av meldingen. Departementet har ovenfor foreslått å utvide dette til at underretning om vedtak skal sendes til både innsenderen av meldingen og til virksomheten. Det vises til omtalen foran i punkt 16.1.4 om hvilke rolleinnhavere som har tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn. Dette gjelder blant annet styreleder. I tillegg kan øvrige styremedlemmer bli tildelt slik tilgang. Personer med slik tilgang kan enkelt skaffe seg informasjon om registrerings- og nektingsvedtak som berører virksomheten. Virksomhetene kan derfor selv bestemme om noen eller samtlige styremedlemmer skal ha tilgang til virksomhetens meldingsboks i Altinn, slik at disse enkelt kan skaffe seg informasjon om registrerings- og nektingsvedtak som berører virksomheten. I tillegg kan enhver abonnere gratis på opplysninger fra kunngjøringer som er gjort i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.¹ Det er mulig å abonnere på kunngjøringer som gjelder et bestemt foretak ved å oppgi organisasjonsnummer. Tjenesten gir blant annet mulighet til å abonnere på opplysninger om endring av navn, adresser, roller og kapital, godkjent årsregnskap, fusjon og fisjon, avvikling, kon-

¹ Abonnement på kunngjøringer – Brønnøysundregistrene (brrreg.no)

kurs, tvangsavvikling og gjeldsforhandling. Det er mulig å få levert opplysningene på e-post daglig eller ukentlig med link til hver kunngjøring. Samlet gir dette etter departementets syn styremedlemmer og andre rolle innehavere tilstrekkelig tilgang til opplysninger om det som blir registrert om virksomheten de har en rolle i. Departementet ser det derfor ikke som nødvendig å åpne for at styremedlemmer kan velge om de vil motta særskilt underretning om ethvert registreringsvedtak som gjelder virksomheten de er styremedlem i.

Foretaksregisterloven § 5-3 har enkelte særregler om underretning. Etter foretaksregisterloven § 5-3 første ledd andre punktum skal «den som i medhold av § 5-1 tredje ledd er gitt anledning til å uttale seg» ha underretning om vedtaket. Det siktes her til tredjepart som har fått anledning til å uttale seg fordi registrering kan krenke vedkommendes rett. Hvis registerførerens vedtak gjelder emisjon av finansielle instrumenter, skal også verdipapirsentralen underrettes, jf. § 5-3 første ledd tredje punktum. Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier at disse reglene bør endres, og opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre disse bestemmelsene. Det kom ikke innspill til dette i høringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-4 første ledd andre og tredje punktum.

Hva underretningen skal inneholde

Ved registreringsnektelse i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, skal det i underretningen gis opplysning om grunnen til at registrering er nektet, jf. enhetsregisterloven § 19 andre ledd og foretaksregisterloven § 5-3 andre ledd. Det skal også gis opplysninger om klageadgang, klagefrist og fremgangsmåten ved klage.

Vedtaket om registrering og registreringsnektelse i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Forvaltningsloven stiller krav til hvilke opplysninger som skal inngå i underretning om enkeltvedtak. Det følger av forvaltningsloven § 24 at enkeltvedtak skal grunngis, mens § 25 fastsetter krav til begrunnelsens innhold. I forvaltningsloven § 27 er det stilt krav til innholdet i underretningen om vedtaket. Det følger av § 27 andre ledd at grunnen for vedtaket bør gjengis i underretningen, alternativt at det i underretningen gis opplysning om på hvilken måte partene kan bli kjent med begrunnelsen. Etter § 27 tredje ledd skal det gis opplysning om blant annet klageadgang, klagefrist, klageinstans, den nærmere fremgangsmåte

ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19. Forvaltningslovutvalget har i NOU 2019: 5 punkt 23.3.7 foreslått å videreføre disse kravene.

Dobbeltregulering bør unngås. Etter departementets syn er det verken nødvendig eller hensiktsmessig at krav til underretningens innhold som følger av forvaltningsloven, også reguleres i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om ikke å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 19 andre ledd og foretaksregisterloven § 5-3. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Utsendelse av «registerutskrift» ved registrering av opplysninger

Ved registrering av nye eller endrede opplysninger i Foretaksregisteret skal en «registreringsutskrift» returneres til innsenderen og eventuelt tredjepart som i henhold til foretaksregisterloven § 5-1 tredje ledd er gitt anledning til å uttale seg, jf. foretaksregisterforskriften § 8 første ledd andre punktum. Tilsvarende regler er ikke fastsatt i enhetsregisterloven eller enhetsregisterforskriften. Enhetsregisteret har imidlertid praksis for å sende registerutskrift ved registrering av nye eller endrede opplysninger.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre at Foretaksregisteret skal sende ut registerutskrift ved registrering av opplysninger i registeret, og at tilsvarende krav fastsettes for Enhetsregisteret. Forslaget innebærer at registerutskrift skal sendes til dem som skal ha underretning om registreringsvedtak eller vedtak om nektet registrering. For Enhetsregisteret innebærer forslaget å lovfeste registerets nåværende praksis. Departementet foreslår i tillegg at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, som et alternativ til å sende registerutskriften, i stedet kan angi hvor registerutskriften er tilgjengelig. På denne måten kan registrene for eksempel henviser til en elektronisk tjeneste hvor informasjonen er tilgjengelig. Det foreslås også at begrepet «registerutskrift» erstattes med «oversikt over det som er registrert». Hensikten er å gjøre begrepsbruken teknologinøytral og mer forståelig for brukerne av registerregelverket. I tillegg foreslås det en bestemmelse som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om krav til innholdet i oversikten. Det kom ikke innvendinger mot disse forslagene i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-5 tredje og fjerde ledd og ny foretaksregisterlov § 5-4 tredje og femte ledd.

Utsendelse av firmaattest ved nyregistrering i Foretaksregisteret

NHO har innvendinger mot å videreføre ordningen med firmaattest. *NHO* begrunner dette med at offentlige organer bør innhente opplysninger direkte fra Foretaksregisteret slik at foretak ikke pålegges å gi identiske opplysninger til myndighetene mer enn én gang.

En firmaattest inneholder visse opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret om et bestemt foretak på datoen for utstedelsen av firmaattesten. I noen tilfeller vil opplysningene som er registrert i Foretaksregisteret endres mellom datoen firmaattesten er utstedt og den datoen firmaattesten sendes inn til eller kontrolleres av en offentlig myndighet i henhold til annet regelverk. I slike tilfeller kan opplysningene i firmaattesten være utdaterte. Det kan også, slik *NHO* gjør, argumenteres med at firmaattester er unødvendig i dag, all den tid offentlige organer til enhver tid kan innhente samme opplysninger direkte fra Foretaksregisteret.

I en rekke lover og forskrifter er det bestemmelser som stiller krav om innsending eller fremleggelse av firmaattest for å dokumentere bestemte forhold om et foretak. Dette gjelder blant annet hvitvaskingsloven og forskrift 14. september 2018 nr. 1324 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsforskriften), lov 16. desember 2022 nr. 91 om låneformidling (låneformidlingsloven), politiregisterforskriften og forskrift 23. desember 2009 nr. 1842 til mineralloven. Dersom reglene i foretaksregisterregelverket om utstedelse og utsendelse av firmaattest skal oppheves, må det samtidig vurderes om kravene til firmaattest i andre lover og forskrifter skal erstattes av andre dokumentasjons- eller opplysningskrav, og i tilfelle hva slike krav skal gå ut på. Siden dette ikke er vurdert i høringsnotatet, gir høringen heller ikke et tilstrekkelig grunnlag for departementet til å foreslå å fjerne reglene om firmaattest.

Regjeringen har som mål å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer. Med bakgrunn i dette og *NHOs* høringsinnspill, anser departementet at det kan være grunn til å vurdere nærmere om ordningen med firmaattest bør videreføres eller opphøre. Berørte myndigheter vil måtte involveres i et slikt arbeid. Eventuelle forslag til lov- eller

forskriftsendringer vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

De fleste opplysningene som skal fremgå av en firmaattest etter foretaksregisterforskriften § 13 er ikke bare registrert i Foretaksregisteret, men også i Enhetsregisteret. I påvente av en vurdering av om ordningen med firmaattest skal videreføres eller ikke, vil departementet understreke at en firmaattest ikke erstatter den plikten offentlige organer har etter nåværende enhetsregisterlov til å bruke opplysninger i Enhetsregisteret. Denne plikten er videreført og tydeliggjort i forslaget til ny enhetsregisterlov. Det vises til omtalen foran i kapittel 10. Det betyr blant annet at offentlige organer må vurdere om opplysningene i firmaattesten er tilstrekkelig dokumentasjon eller om de bør kontrolleres opp mot grunndata som er registrert i Enhetsregisteret på tidspunktet da det offentlige organet foretar kontrollen etter det aktuelle regelverket.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å videreføre gjeldende regel om at innsenderen av meldingen om nyregistrering skal få tilsendt firmaattest. Etter departementets syn bør også foretaket som nyregistreringen gjelder, som berørt part, få tilsendt firmaattesten. Departementet opprettholder også høringsforslaget om at Foretaksregisteret, som et alternativ til å sende firmaattesten, i stedet kan angi hvor firmaattesten er tilgjengelig. På denne måten kan Foretaksregisteret for eksempel henviser til en elektronisk tjeneste hvor informasjonen er tilgjengelig.

Departementet foreslår å beholde begrepet «firmaattest». Firmaattest brukes mange steder i lovgivningen, og er et innarbeidet begrep i næringslivet. Etter departementets syn bør reglene om hvem som skal motta firmaattest stå i lov, på samme måte som andre regler om underretning. Det samme gjelder definisjonen av begrepet firmaattest. Departementet legger vekt på hensynet til et brukervennlig regelverk.

Kravene til innhold i firmaattesten er tekniske og detaljerte. Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at slike krav fortsatt bør stå i forskrift. Forskriftsregulering gir også mulighet til å endre innholdskravene raskt, i tråd med blant annet den teknologiske utviklingen og endringer i annet regelverk. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny foretaksregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med

nærmere regler om krav til innholdet i firmaattesten.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 5-4 fjerde og femte ledd.

16.3 Særregler om registrering og underretning der kontroll utføres av tilknyttet register

16.3.1 Gjeldende rett

Det er fastsatt enkelte særregler i enhetsregisterloven og enhetsregisterforskriften om registrering mv. i Enhetsregisteret, der kontrollen som ligger til grunn for registreringen, har vært utført eller skal utføres av tilknyttet register, inkludert Foretaksregisteret.

Det følger av enhetsregisterloven § 17 andre ledd at opplysninger som tilknyttet register har kontrollert og meldt til Enhetsregisteret etter bestemmelsen i enhetsregisterloven § 13 andre ledd første punktum, kan føres inn i Enhetsregisteret uten ytterligere kontroll. Bestemmelsen regulerer tilfeller der innsenderen i forbindelse med nyregistrering av en virksomhet har meldt opplysninger til tilknyttet register, og dette registeret videreformidler opplysningene til Enhetsregisteret for registrering der. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 17. Innføring i Enhetsregisteret* står det om enhetsregisterloven § 17 andre ledd:

«Bakgrunnen for denne bestemmelsen er at det enkelte tilknyttede register i disse tilfellene vil besitte spisskompetansen på kontrolliden, og det vil da være både unødvendig og kunne føre til kompetansestrid om Enhetsregisteret skulle overprøve den foretatte kontroll. Det er også i tråd med «spleiselagstanken» at det skjer en oppgavedeling mellom Enhetsregisteret og de tilknyttede registre på dette området. Enhetsregisteret bør likevel ikke helt fraskrive seg retten til å kunne utøve en viss kontroll også for disse opplysningene. Det bør f.eks være adgang til å gjennomføre stikkprøver av kvaliteten på opplysninger som de tilknyttede registre bidrar med. Loven har åpnet for dette gjennom at annet ledd bestemmer at kontroll kan unnlates for opplysninger de tilkn[y]ttede registre har ansvaret for.»

I enhetsregisterforskriften § 18 andre ledd er det en særregel om utsatt registrering i Enhetsregisteret av opplysninger som skal kontrolleres av Foretaksregisteret. Bestemmelsen lyder:

«Dersom det klart fremgår av meldingen at enheten skal registreres i Foretaksregisteret, men at dette skal skje på et senere tidspunkt enn registreringen i Enhetsregisteret, skal ikke opplysninger Foretaksregisteret har kontrollansvar for innføres i Enhetsregisteret før Foretaksregisteret har kontrollert og funnet opplysningene i orden.»

Enhetsregisterforskriften § 19 tredje ledd fastsetter en særregel om underretning der tilknyttet register har kontrollansvar eller kontrollmyndighet for meldte opplysninger. Det følger av bestemmelsen at hvis meldingen ikke gjelder nyregistrering, har ikke Enhetsregisteret plikt til å sende ut underretning om registreringsvedtaket.

16.3.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 13.3.2 å videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 17 andre ledd og enhetsregisterforskriften § 19 tredje ledd om registrering og underretning der kontroll utføres av tilknyttet register. Det ble foreslått å samle disse reguleringene i én paragraf i ny enhetsregisterlov.

I høringsnotatet ble det foreslått en ny regel som stiller krav om at virksomheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, ikke kan registreres i Enhetsregisteret hvis de ikke samtidig registreres i Foretaksregisteret. Det ble foreslått et unntak fra denne regelen for foreninger og utenlandske foretak. Disse forslagene var ment å lovfeste gjeldende praksis i Enhetsregisteret.

16.3.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslagene i høringsnotatet.

16.3.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 17 andre ledd og enhetsregisterforskriften § 19 tredje ledd om registrering og underretning der kontroll utføres av tilknyttet register. Det vises til omtalen av bestemmelsene foran i punkt 16.3.1. Departementet har ikke erfaring som tilsier at det er nødvendig å endre disse reguleringene. Brønnøysundregistrene har heller ikke gitt innspill om dette. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Departementet vil løpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om å samle bestemmelsene om registrering og underretning der kontroll utføres av tilknyttet register i én paragraf i ny enhetsregisterlov. Det kom ikke innspill til dette i høringen. Hensikten med forslaget er å gjøre regelverket mer oversiktlig for brukerne. I tillegg foreslås det enkelte språklige justeringer i bestemmelsene, for å gjøre dem enklere å lese og forstå. De språklige justeringene innebærer ingen realitetsendringer.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 6-6.

Det fremgår av høringsnotatet at Brønnøysundregistrene hadde gitt innspill om at det ikke er behov for å videreføre særregelen i enhetsregisterforskriften § 18 andre ledd om utsatt registrering i Enhetsregisteret av opplysninger som skal kontrolleres av Foretaksregisteret. Brønnøysundregistrene begrunnet dette med at bestemmelsen åpner for, og forutsetter, at enheter skal kunne bli registrert i Enhetsregisteret selv om det klart fremgår av meldingen at enheten skal bli registrert i Foretaksregisteret, men at dette skal skje på et senere tidspunkt. Dersom aksjeselskaper og andre næringsdrivende foretak mv. får adgang til å bli registrert i Enhetsregisteret uten samtidig registrering i Foretaksregisteret vil dette kunne ha negative konsekvenser. Utad vil registrering i Enhetsregisteret kunne gi en uriktig legitimering og et inntrykk av at foretaket oppfyller sine registreringsplikter, siden virksomheter ved registrering i Enhetsregisteret får organisasjonsnummer og nøkkelopplysninger blir registrert i et sentralt grunndataregister. En annen uønsket virkning av slik manglende registrering i Foretaksregisteret, kan være at det skaper tvil om hvorvidt virksomheten er registrert med riktig organisasjonsform i Enhetsregisteret. Dette kan igjen skape usikkerhet om ansvarsforhold.

På bakgrunn av dette har Enhetsregisteret over tid gått over til å praktisere at virksomheter som plikter å bli registrert i Foretaksregisteret, ikke bare skal kunne bli registrert i Enhetsregisteret. I slike tilfeller må registrering i Enhetsregisteret skje samtidig med registreringen i Foretaksregisteret. Særregelen i enhetsregisterforskriften § 18 andre ledd er dermed uten praktisk betydning i dag. Brønnøysundregistrene har signalisert et ønske om å videreføre dagens praksis, som i dag hjemles i reglene i enhetsregisterloven § 13, jf. § 17 andre ledd. Ifølge disse bestemmelsene skal Enhetsregisteret blant annet videreformidle opplysninger til det tilknyttede registeret som har ansvaret for å kontrollere opplysningene.

Departementet er enig med Brønnøysundregistrene i at det kan ha negative konsekvenser

dersom virksomheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, kun blir registrert i Enhetsregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en bestemmelse i ny enhetsregisterlov om at virksomheter med registreringsplikt i Foretaksregisteret ikke kan registreres i Enhetsregisteret hvis de ikke samtidig registreres i Foretaksregisteret. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Ved melding om nyregistrering i Enhetsregisteret vil forslaget innebære plikt for Enhetsregisteret til å vurdere om virksomheten har registreringsplikt i Foretaksregisteret. For de fleste typer virksomheter, slik som aksjeselskaper, borettslag, samvirkeforetak, statsforetak mv. beror registreringsplikt i Foretaksregisteret utelukkende på organisasjonsform. Kontroll av organisasjonsformen vil kunne gjøres maskinelt. Brønnøysundregistrene har allerede utviklet maskinelle løsninger som stenger for registrering kun i Enhetsregisteret for organisasjonsformer som har registreringsplikt i Foretaksregisteret. For eksempel vil et aksjeselskap ikke ha mulighet til å sende inn melding om nyregistrering kun til Enhetsregisteret.

For enkelte typer virksomheter beror registreringsplikt i Foretaksregisteret ikke alene på organisasjonsform, men også på om andre vilkår er oppfylt. Det vises til omtalen av gjeldende rett om registreringsplikt i Foretaksregisteret i punkt 11.1.3. Departementet har i punkt 11.4.5 foreslått endringer i disse reglene. Også etter disse forslagene vil det være noen typer virksomheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret ut fra andre forhold enn organisasjonsform alene. Eksempler på dette er stiftelser som er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret og foreninger som driver næringsvirksomhet. Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav l og p.

Alle stiftelser og foreninger har registreringsrett i Enhetsregisteret, men ikke alle slike virksomheter har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Det er altså tilleggsvilkår som medfører plikt til registrering i Foretaksregisteret for slike organisasjonsformer. Om tilleggsvilkårene er oppfylt eller ikke, vil kunne bero på en skjønnsmessig vurdering. Det kan medføre at avklaringen av om det foreligger registreringsplikt i Foretaksregisteret eller ikke, må behandles manuelt i Enhetsregisteret.

Fra den foreslåtte regelen om at virksomheter med registreringsplikt i Foretaksregisteret må registreres samtidig i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, vurderer departementet at det er behov for unntak for foreninger og utenlandske

foretak. Konkret gjelder det tilfeller der en forening eller et utenlandsk foretak har registreringsplikt i et annet tilknyttet register enn Foretaksregisteret, og registreringsplikten i det andre tilknyttede registeret inntreffer før foreningen eller det utenlandske foretaket er meldt til og registrert i Foretaksregisteret. Unntaket er begrunnet ut fra de tilknyttede registrenes behov for å kunne utføre sine forvaltningsoppgaver. For foreninger vil registreringsplikten i Foretaksregisteret bero på om den driver næringsvirksomhet. For utenlandske foretak vil registreringsplikten, som i dag, bero på om foretaket driver næringsvirksomhet i Norge eller på norsk kontinentalsokkel. Ved meldinger om nyregistrering av foreninger og utenlandske foretak i Enhetsregisteret kan det i noen tilfeller være behov for at Enhetsregisteret vurderer nærmere om kriteriene for registreringsplikt i Foretaksregisteret er oppfylt. Enhetsregisteret kan også ha behov for å innhente ytterligere informasjon fra virksomheten for å kunne gjøre vurderingen. Slike vurderinger og innhenting av informasjon kan i noen tilfeller ta tid. Foreningen eller det utenlandske foretaket kan ha registreringsplikt i et annet tilknyttet register enn Foretaksregisteret, fordi enheten har ansatte, er mva-pliktig eller skattepliktig. Det kan ha negative konsekvenser å utsette registrering i Enhetsregisteret, med tildeling av organisasjonsnummer, i påvente av endelig avklaring av om enheten er registreringspliktig i Foretaksregisteret eller ikke. Det vil kunne forsinke registrering i det tilknyttede registeret, og dermed også undergrave formålet med registrering i slike tilknyttede registre.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å ta inn unntak fra kravet om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for foreninger og utenlandske foretak. Det kom ikke innvendinger mot de foreslåtte unntakene i høringen.

Departementet har i punkt 11.4.5.6 foreslått at «andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet» skal registreres i Foretaksregisteret, jf. forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav w. Forholdene nevnt ovenfor som begrunner unntak fra kravet om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for foreninger og utenlandske foretak, gjelder tilsvarende for kategorien «andre juridiske personer». Departementet viser til at ifølge nåværende regler skal enhver juridisk person som registreres i et tilknyttet register, registreres i Enhetsregisteret. Departementet foreslår ingen endringer i dette. Se punkt 11.4.3.1. Også for enheter som faller under kategorien «andre juridiske personer

som driver næringsvirksomhet» i forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav w kan det ha negative konsekvenser å utsette registrering i Enhetsregisteret, i påvente av endelig avklaring av om enheten er registreringspliktig eller ikke. Det vil kunne forsinke registrering i det tilknyttede registeret og dermed også undergrave formålet med registrering i slike tilknyttede registre. Departementet foreslår på denne bakgrunn også å ta inn et unntak fra kravet om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for «andre juridiske personer» som nevnt i forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav w.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 3-3.

16.4 Kunngjøring av opplysninger som registreres i Foretaksregisteret

16.4.1 Gjeldende rett

Foretaksregisterloven § 6-2 har regler om kunngjøring av opplysninger som registreres i Foretaksregisteret, i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Bestemmelsen gjennomfører til dels EØS-regelverk i norsk rett. Det finnes ikke bestemmelser om kunngjøring i enhetsregisterloven.

Foretaksregisterloven § 6-2 første ledd stiller krav om at registerførereren skal kunngjøre visse opplysninger ved nyregistrering av foretak i Foretaksregisteret. Dette omfatter foretakets navn og organisasjonsnummer (nr. 1), foretakets formål eller virksomhetsbeskrivelse (nr. 2), foretakets forretningskommune (nr. 3), navnet på styremedlemmer og daglig leder når dette er meldt (nr. 4), samt navnet på innehaver for enkeltpersonforetak og ansvarlige deltakere i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (nr. 5).

Foretaksregisterloven § 6-2 andre ledd gir Foretaksregisteret det praktiske ansvaret for å oversende visse opplysninger om europeiske selskaper og europeiske samvirkeforetak som skal offentliggjøres i EØS-tillegget til De europeiske fellesskaps tidende til Kontoret for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner. Oversendelsen skal gjøres innen én måned etter at opplysningene er kunngjort i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Paragraf 6-2 tredje ledd stiller krav om kunngjøring av opplysninger om europeiske økonomiske foretaksgrupper, og om oversendelse av slike opplysninger til forannevnte kontor.

Foretaksregisterloven § 6-2 fjerde ledd stiller krav om kunngjøring av opplysninger om uten-

landske foretak ved nyregistrering i Foretaksregisteret.

Dersom det registreres endringer i navnet til et foretak eller i det som er registrert om ansvarlige deltakere, skal endringen kunngjøres, jf. foretaksregisterloven § 6-2 femte ledd. Det samme gjelder dersom et foretak slettes fra Foretaksregisteret. Det følger også av bestemmelsen at andre endringer ikke skal kunngjøres.

Det følger av foretaksregisterloven § 6-2 sjette ledd at registerføreren skal kunngjøre opplysninger som nevnt i artikkel 14 i direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet) med én gang de er registrert. Direktivet artikkel 14 gjelder for selskapstyper som tilsvarer norske aksjeselskaper, og omfatter blant annet krav til stiftelsesdokumentene.

Foretaksregisterloven § 6-3 har regler om registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger på EUs offisielle språk. Første ledd i § 6-3 gir aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper rett til å få registrert og kunngjort oversettelser av opplysninger som nevnt i artikkel 14 i direktiv (EU) 2017/1132 på ethvert av EUs offisielle språk. Andre ledd regulerer virkningene overfor tredjeparter av at det er offentliggjort slike oversettelser.

16.4.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 13.4.2 å videreføre reglene om kunngjøring mv. i foretaksregisterloven § 6-2 og § 6-3.

Det følger av foretaksregisterloven § 6-2 at visse opplysninger skal offentliggjøres i EØS-tillegget til De europeiske fellesskaps tidendes EØS-avdeling. I 2003 ble navnet på denne publikasjonen endret til «EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende». Dette var hensyntatt i forslaget til ny foretaksregisterlov. Av tilsvarende årsaker ble betegnelsen «Kontoret for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner» i foretaksregisterloven § 6-2 foreslått endret til «Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner» i

lovforslaget. Det ble også foreslått noen mindre språklige justeringer for å gjøre innholdet i bestemmelsene om kunngjøring mv. enklere å forstå. De språklige justeringene innebærer ingen realitetsendringer.

Ut over dette ble det foreslått en bestemmelse som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om kunngjøring.

16.4.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i høringsnotatet.

16.4.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene i foretaksregisterloven § 6-2 og § 6-3 om kunngjøring av opplysninger som registreres i Foretaksregisteret. Det samme gjelder forslagene til endringer av betegnelser og språklige endringer. Det vises til omtalen i punkt 16.4.2.

Kunngjøringsreglene gjennomfører i stor grad EØS-regelverk i norsk rett. Departementet er heller ikke kjent med forhold som tilsier at kunngjøringsreglene som ikke knytter seg til gjennomføring av EØS-regelverk i norsk rett, bør endres.

Departementet opprettholder også forslaget om en bestemmelse som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om kunngjøring. Forskrifter kan være aktuelt for å regulere at andre opplysninger enn de som er nevnt i foretaksregisterloven § 6-2 skal kunngjøres, hvor lenge en kunngjøring skal være tilgjengelig, samt regler om retting og sletting av kunngjøring. Eventuelle forslag til forskriftsbestemmelser vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi næringslivet, offentlige myndigheter og andre interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 6-1 og § 6-2.

17 Legitimasjonsvirkninger mv.

17.1 Legitimasjonsvirkninger

Enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1 har regler om legitimasjonsvirkninger av det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Enhetsregisterloven § 24 første ledd fastsetter at når det følger av rettsregler at det er avgjørende for en tredjeparts rettsstilling om denne kjente til et forhold eller ikke, skal det som er registrert i Enhetsregisteret, anses for å ha kommet til tredjepartens kunnskap. Etter enhetsregisterloven § 24 andre ledd kan meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, ikke gjøres gjeldende overfor en tredjepart, med mindre denne kjente eller burde kjent forholdet. Samme reguleringer er fastsatt i foretaksregisterloven § 10-1 første og tredje ledd.

Siden tredjeparter skal kunne stole på registrerte opplysninger, forutsetter slike virkninger at kontrollen i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har tilstrekkelig kvalitet. Se her blant annet omtalen i Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) punkt 3.10.1.

Foretaksregisterloven § 10-1 andre ledd har en særregulering som ikke finnes i enhetsregisterloven. Bestemmelsen lyder:

«For disposisjoner som har funnet sted før den sekstende dagen etter dagen for kunngjøring av registrerte opplysninger, kan ikke opplysningene gjøres gjeldende overfor en tredjeperson dersom denne godtgjør at det var umulig for ham eller henne å ha kjennskap til opplysningene.»

Bestemmelsen kom inn i foretaksregisterloven § 10-1 ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67 og trådte i kraft 1. juli 2023. Den gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 16 nr. 5 andre avsnitt. Bestemmelsen i foretaksregisterloven § 10-1 andre ledd er nærmere omtalt i Prop. 76 LS (2022–2023) punkt 14.1 *Til § 10-1*.

I *høringsnotatet* punkt 14.1 foreslo departementet å videreføre reglene om legitimasjonsvirkninger i enhetsregisterloven § 24 og foretaksre-

gisterloven § 10-1. Departementet uttalte at det ikke har erfaring som tilsier endringer i reglene. Bestemmelsene om legitimasjonsvirkninger er i dag plassert i kapitlene om «Forskjellige bestemmelser» i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Departementet skrev i høringsnotatet at det anser at regler om legitimasjonsvirkninger er et så viktig aspekt ved registerregelverket at de bør skilles ut i egne kapitler i de nye lovene.

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 24 og foretaksregisterloven § 10-1 om legitimasjonsvirkninger av det som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementet vil, basert på innspill og erfaringer, løpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 7-1 og ny foretaksregisterlov § 7-1.

17.2 Dokumentopplysninger

Enhetsregisterloven § 23 og foretaksregisterloven § 10-2 stiller krav til opplysninger som skal fremgå av virksomheters nettsider, brev og forretningsdokumenter mv. Formålet med kravene er å identifisere virksomhetene, slik at tredjeparter vet hvem de forholder seg til.

Etter enhetsregisterloven § 23 og foretaksregisterloven § 10-2 første ledd skal virksomheters nettsider, brev og forretningsdokumenter inneholde virksomhetens organisasjonsnummer, og navn eller foretaksnavn. For virksomheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal salgsdokumenter i tillegg inneholde bokstavene MVA plassert bak organisasjonsnummeret.

Foretaksregisterloven § 10-2 andre og tredje ledd stiller særlige krav til opplysninger som skal angis på dokumentene mv. til aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og filialer av utenlandske foretak. Deler av opplysningskravene i andre og tredje ledd gjennomfører EØS-rettslige forpliktelser som følger av direktiv (EU) 2017/1132 (det

konsoliderte selskapsrettsdirektivet).¹ I § 10-2 fjerde ledd andre punktum er det stilt krav til at dokumenter mv. til europeiske økonomiske foretaksgrupper skal inneholde opplysninger som nevnt i forordning (EØF) nr. 2137/85 artikkel 25, jf. EØFG-loven § 1.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 14.2 at opplysningskravene i enhetsregisterloven § 23 og foretaksregisterloven § 10-2 videreføres. Det ble foreslått enkelte språklige justeringer for å gjøre bestemmelsene lettere å forstå. Forslagene var ikke ment å innebære realitetsendringer.

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre kravene i enhets-

¹ Opplysningskravene fulgte opprinnelig av direktiv 68/151/EØF (første selskapsdirektiv) artikkel 4 og 11, senere endret ved direktiv 2003/58/EØF, og direktiv 89/666/EØF (ellefte selskapsdirektiv). Bestemmelsene i de to direktivene ble senere tatt inn i direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet).

registerloven § 23 og foretaksregisterloven § 10-2 til hvilke opplysninger som skal fremgå av virksomhetens nettsider, brev og forretningsdokumenter mv. Kravene er viktige for å sikre at virksomheter kan identifiseres, slik at tredjeparter vet hvem de forholder seg til. Departementet vil, basert på innspill og erfaringer, løpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 7-2 og ny foretaksregisterlov § 7-2.

Foretaksregisterloven § 10-2 fjerde ledd gir registerføreren hjemmel til å ilegge foretaket og meldepliktige tvangsmulkt dersom virksomhetens dokumenter mv. ikke oppfyller opplysningskravene i § 10-2. Departementet er også gitt hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt, og om ettergivelse av ilagt mulkt. Tilsvarende bestemmelser finnes ikke i enhetsregisterloven § 23. Spørsmålet om regulering av tvangsmulkt ved brudd på krav til opplysninger i virksomhetens dokumenter mv. behandles i punkt 22.2.

18 Klage på registerførerens vedtak mv.

18.1 Klage på registerførerens vedtak

18.1.1 Gjeldende rett

Dersom en part eller en med rettslig klageinteresse er uenig i et vedtak som registerføreren har fattet, eller mener at vedtaket er feil, kan vedtaket påklages. Forvaltningsloven gjelder for slike klager. Forvaltningsretten bygger på en to-instansbehandling av klager. Klagen blir først behandlet av den underinstansen som traff vedtaket. Hvis underinstansen ikke omgjør vedtaket, skal klagen behandles av overordnet organ. Klageinstansens vedtak kan ikke påklages. Klageordningen i forvaltningen er en viktig rettssikkerhetsgaranti som gir en part eller andre berørte rett til en lett tilgjengelig, rask og rimelig ny behandling av saken.

Det er bare enkeltvedtak som kan påklages, jf. gjeldende forvaltningslov § 28 første ledd. Enkeltvedtak er definert i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b som «et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer». Avgjørelser som treffes underveis i saksbehandlingen, såkalte «prosessledende avgjørelser» kan i utgangspunktet ikke påklages. Dette kan for eksempel være en avgjørelse om å innhente mer informasjon i saken.

Ifølge foretaksregisterloven § 9-1 tredje ledd gjelder forvaltningsloven § 29 til § 33 og § 36 for behandling av klager i Foretaksregisteret. Disse bestemmelsene i forvaltningsloven har blant annet regler om klagefrist (§ 29), krav til klagens form og innhold (§ 32) og regler om saksbehandling i klagesaker (§ 33). I forvaltningsloven § 36 er det regler om dekning av sakskostnader dersom et vedtak blir endret til gunst for en part. Selv om foretaksregisterloven § 9-1 tredje ledd bare viser til noen av klagereglene i forvaltningsloven, er det på det rene at også resten av klagereglene i forvaltningsloven gjelder i disse sakene.

Ifølge foretaksregisterloven § 9-1 første ledd kan registerførerens vedtak påklages av enhver som har rettslig klageinteresse i saken, og klagen skal være skriftlig. Dette tilsvarer forvaltningsloven § 28 første ledd og § 32 første ledd bokstav a.

Foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd regulerer klagefrist. Bestemmelsen lyder:

«Klagefristen er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket etter § 5-3 er kommet fram til vedkommende. For den som ikke har mottatt slik underretning, løper fristen fra det tidspunkt vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Et vedtak om registrering kan likevel ikke påklages når det er gått mer enn 3 måneder etter at vedtaket ble truffet.»

Bestemmelsene i foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd første og andre punktum tilsvarer reglene om klagefrist i forvaltningsloven § 29 første ledd første punktum og andre ledd første punktum.

Forvaltningsloven § 31 har regler om behandling av klage der klagefristen er oversittet. Det følger av § 31 første ledd at selv om klageren har oversittet klagefristen, kan klagen på visse vilkår likevel tas under behandling. Ifølge bestemmelsen er forutsetningen for å ta klagen under behandling enten at parten eller partens fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå (første ledd bokstav a), eller at det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd (første ledd bokstav b). Ved vurderingen av om klagen skal tas under behandling skal det ifølge forvaltningsloven § 31 andre ledd legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum inneholder en spesialregel om klagefrist for vedtak «om registrering». For Foretaksregisterets registreringsvedtak er det en absolutt klagefrist på tre måneder etter at vedtaket ble truffet.

Også i forvaltningsloven er det en særregel som fastsetter en absolutt klagefrist på tre måneder for visse typer vedtak. Forvaltningsloven § 29 andre ledd andre punktum sier at «[v]ed vedtak som går ut på å tilstå noen en rettighet, skal klagefristen for andre likevel senest løpe ut når det er gått 3 måneder fra det tidspunkt vedtaket ble truffet».

I juridisk teori er det lagt til grunn at begrepet «tilstå noen en rettighet» i forvaltningsloven § 29 andre ledd andre punktum innebærer at vedtaket må være bestemmende for partens rettsstilling, og at det ikke er tilstrekkelig at vedtaket utelukkende har faktiske virkninger.¹ Passusen «om registrering» som er brukt i foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum, dekker på sin side alle registreringsvedtak i Foretaksregisteret, herunder registreringer som utelukkende har faktiske virkninger. Det gjelder for eksempel adresseendring og kapitalforhøyelse. Foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum er derfor tolket slik at den innebærer et unntak fra forvaltningsloven § 29 andre ledd andre punktum.

Ifølge forvaltningsloven § 31 tredje ledd kan klagen «ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet». En eventuell endring av vedtaket etter dette må eventuelt skje i medhold av reglene om omgjøring i forvaltningsloven § 35. I juridisk teori er det noe ulikt syn på om ettårsregelen i forvaltningsloven § 31 tredje ledd også gjelder der vedkommende ikke har fått underretning om vedtaket. Ifølge Karnov lovkommentar² til bestemmelsen, trekker både lovens ordlyd og forarbeider mot at ettårsfristen er generell, og gjelder uavhengig av om man har fått underretning.

For klager på vedtak i Enhetsregisteret gjelder også forvaltningslovens regler om klage. Dette følger av enhetsregisterforskriften § 20 *Klage* der det står at «[r]egisterførerens vedtak kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven».

I forarbeidene til enhetsregisterloven kommer det også frem at et nektingsvedtak er et enkeltvedtak, se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.9 og kapittel 6 *Til § 19 Registreringsnektning*. De alminnelige klagereglene i forvaltningsloven gjelder derfor også for klager på Enhetsregisterets vedtak om registreringsnektelse.

Enkeltvedtaksbegrepet i gjeldende forvaltningslov er foreslått videreført i NOU 2019: 5, se utredningen punkt 20.5.1.

18.1.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet punkt 15.1.2 skrev departementet at regler om klage på registerførerens vedtak bør fremgå av lov og ikke av forskrift. Departementet

foreslo å ha like klageregler i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Etter departementets syn var det ikke spesielle forhold ved Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som tilsier ulik regulering i de to lovene.

Departementet skrev at forvaltningslovens klageregler burde gjelde fullt ut for registerførerens vedtak, med mindre det er særskilte grunner til å ha fravikende klageregler. Departementet skrev også at regler som følger av forvaltningsloven, ikke bør gjentas i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Det ble foreslått å ta inn en bestemmelse i de nye lovene om at registerførerens vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Hensikten med en slik bestemmelse er å gi brukerne av lovene oversikt over hvilke klageregler som gjelder.

Foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum fastsetter at registreringsvedtak ikke kan påklages når det er gått mer enn tre måneder etter at vedtaket ble truffet. Bestemmelsen avviker fra forvaltningslovens klageregler. Departementet foreslo i høringsnotatet at reguleringen i foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum videreføres i ny foretaksregisterlov, og at en tilsvarende bestemmelse tas inn i ny enhetsregisterlov.

18.1.3 Høringsinstansenes syn

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) skriver at forslaget om at registreringsvedtak i Enhetsregisteret ikke kan påklages senere enn tre måneder etter at vedtaket er fattet, synes godt begrunnet. Stiftelsestilsynet ber departementet vurdere om en slik innskrenkning i klageretten bør innebære en utvidet plikt for Enhetsregisteret til å kunngjøre slike vedtak.

Statistisk sentralbyrå (SSB) ber departementet å vurdere om det er behov for å presisere at fastsetting av næringskode ikke er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og slik at avgjørelse om hvilken næringskode aktiviteten faller innunder, ikke kan påklages. SSB mener at heller ikke inndeling i underenheter er enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven.

18.1.4 Departementets vurdering

Klagereglene i forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder generelt for all virksomhet som utøves i forvaltningen, når ikke annet er bestemt i lov. Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at forvaltningslovens klageregler bør gjelde fullt ut for klage på regis-

¹ Karnov Lovkommentar til forvaltningsloven § 29 andre ledd, lagdommer Marius Stub, 19.1.2023 (hentet 11.12.2024)

² Karnov Lovkommentar til forvaltningsloven § 31 tredje ledd, lagdommer Marius Stub 12.5.2023 (hentet 11.12.2024)

terførerens vedtak, med mindre det er særskilte grunner til å ha fravikende klageregler.

Regler om klage på registerførerens vedtak bør etter departementets syn fremgå av lov, og ikke av forskrift slik tilfellet er i dag for klager på vedtak i Enhetsregisteret. Det vil gi brukerne av enhetsregisterloven bedre oversikt over hvilke klageregler som gjelder.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det skal fremgå av ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov at forvaltningslovens klageregler gjelder for klager på registerførerens vedtak. Forvaltningslovens regler om klage vil uansett gjelde, og det kan argumenteres for at en slik bestemmelse er overflødig. Brukerne av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret omfatter imidlertid alt fra store børsnoterte selskaper til små aksjeselskaper, sameier, lag og foreninger. Personer med roller i slike mindre virksomheter er ofte ikke-profesjonelle aktører uten inngående kjennskap til regelverket. Det er ikke gitt at disse kjenner til at de alminnelige klagereglene i forvaltningsloven gjelder for vedtak fattet av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Et hovedmål med lovforslagene er et mer brukervennlig regelverk. Det kan gi mindre behov for ekstern bistand. Departementet vurderer det derfor som hensiktsmessig å ha bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som sier at registerførerens vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Det kan gjøre det enklere for brukerne å finne frem til forvaltningsloven og dermed ivareta sine rettigheter. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Hensynet til et oversiktlig og brukervennlig registerregelverk tilsier også at ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov bør ha like klageregler. Det er etter departementets syn ikke spesielle forhold ved de to registrene som tilsier ulik regulering. Etter departementets syn bør heller ikke regler som allerede følger av forvaltningsloven gjentas i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven.

Spesielle klageregler

Spørsmålet er om det bør gjelde spesielle klageregler for klager på vedtak fattet i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, eller om forvaltningslovens alminnelige klageregler skal gjelde fullt ut for slike vedtak. I dag er det bare foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum som inneholder en regel som i utgangspunktet avviker fra forvaltningslovens klageregler. Bestemmelsen

fastsetter at den absolutte klagefristen for et vedtak «om registrering», er tre måneder etter at vedtaket ble truffet. Som det fremgår av punkt 18.1.1 om gjeldende rett ovenfor vil forvaltningslovens tremåneders klagefrist for vedtak «som går ut på å tilstå noen en rettighet», etter departementets vurdering ikke omfatte alle registerførerens registreringsvedtak.

Forvaltningslovens absolutte frist for å kunne ta en klage under behandling er ett år fra vedtaket ble fattet, jf. forvaltningsloven § 31 tredje ledd. Denne fristen vil kun gjelde i et fåtall tilfeller, fordi de aller fleste som har behov for det, vil få underretning om vedtaket eller bli kjent med eller burde bli kjent med innholdet i vedtaket før det har gått ett år. Departementet har vurdert om forvaltningslovens alminnelige grense på ett år også bør gjelde for registerførerens vedtak, eller om dagens klagefrist på tre måneder på registerførerens registreringsvedtak i foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum bør beholdes.

Registreringsvedtak er særlig kjennetegnet ved at de har legitimasjonsvirkninger overfor tredjeparter, altså at tredjeparter i god tro kan legge til grunn at det som er registrert, er korrekt. For tredjeparter som har innrettet seg etter registreringsvedtaket, er ett år lang tid. En klage med etterfølgende usikkerhet og mulig omgjøring vil kunne få uheldige følger for virksomheten og andre som har innrettet seg etter registreringsvedtaket.

Etter departementets vurdering er det flere grunner som taler for at den absolutte fristen for å klage på registreringsvedtak bør være kortere enn ett år. I praksis vil registreringsvedtak være avgjørende for foretaks mulighet til å drive virksomhet. Departementet viser til at både gjeldende foretaksregisterlov og utkastet til ny foretaksregisterlov § 4-1 krever at foretak meldes til Foretaksregisteret, og slik registrering har selskapsrettslig betydning. For aksjeselskaper trer for eksempel ikke ansvarsfriheten for stifterne inn før selskapet er registrert. I tillegg er det i lovgivningen krav om at en rekke ulike beslutninger må registreres i Foretaksregisteret før de kan tre i kraft. Dette gjelder blant annet beslutninger om kapitalforhøyelse og om å ta opp lån hvor fordringen gir rett til å kreve utstedt aksjer. Registreringsvedtak innvirker dermed også på foretaks mulighet til å skaffe kapital. Etter departementets vurdering er det derfor særlige grunner som tilsier en kortere klagefrist på registreringsvedtak, enn forvaltningslovens absolutte klagefrist på ett år.

Når det gjelder lengden på den absolutte klagefristen, anser departementet at tre måneder er en hensiktsmessig frist for dem som ikke har fått informasjon om vedtaket. Selv om en som klager etter den alminnelige treukersfristen, ikke har krav på å få klagen behandlet, jf. forvaltningsloven § 31 første og andre ledd, vil likevel den potensielle usikkerheten som et foretak, rolle innehavere og tredjeparter har knyttet til et vedtak, dermed bli tydelig begrenset i tid. Etter utløpet av en absolutt klagefrist på tre måneder vil det i all hovedsak være mulig å innrette seg etter registreringsvedtaket. Hensynet til effektiv ressursbruk taler også for å sette en endelig klagefrist på tre måneder. Departementet viser til at jo lengre tid som går, desto mer ressurskrevende blir det for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret å sette seg inn i saken på nytt.

På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å videreføre den absolutte klagefristen på tre måneder i foretaksregisterloven § 9-1 andre ledd tredje punktum, og at en tilsvarende fristbestemmelse tas inn i ny enhetsregisterlov. *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen. Utenom en slik spesialregel er det departementets vurdering at klagereglene i forvaltningsloven bør gjelde fullt ut for registerførens vedtak.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 10-1 og ny foretaksregisterlov § 10-1.

Stiftelsestilsynet ber departementet om å vurdere om en slik innskrenkning i den absolutte klagefristen på ett år bør innebære en utvidet plikt for Enhetsregisteret til å kunngjøre vedtak.

I dag kunngjøres flere typer registreringer i Foretaksregisteret i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. Dette omfatter blant annet registrering av nye virksomheter, viktige endringer, oppløsning og sletting. Se punkt 16.4 om kunngjøring av opplysninger som registreres i Foretaksregisteret. Kunngjøring av viktige hendelser skjer også for enheter som er registrert i andre tilknyttede registre enn Foretaksregisteret. Kunngjøring gjøres først og fremst av hensyn til virksomhetens rettssikkerhet, og fordi næringsdrivende foretak har behov for at viktige hendelser i et foretaks «liv» skal komme til tredjeparts kunnskap. Dette gjelder særlig virksomhetens penge- og realkreditorer.

Departementet foreslår i denne proposisjonen at varsel om sletting av virksomheter i Enhetsregisteret skal kunngjøres. Sletting er en viktig hendelse, og hensynet til berørte virksomheters rettssikkerhet og virksomhetenes kreditorer tilsier at

kunngjøring bør skje før en virksomhet kan slettes fra Enhetsregisteret. Se punkt 19.3.4 om dette.

Stiftelsestilsynet ber departementet vurdere om en absolutt klagefrist på tre måneder bør medføre krav om å kunngjøre andre hendelser enn sletting i «livet» til en virksomhet som bare registreres i Enhetsregisteret, slik tilfellet er for virksomheter som også er registrert i Foretaksregisteret. Departementets vurdering er at det ikke er det samme behovet for å kunngjøre andre typer hendelser for virksomheter som bare er registrert i Enhetsregisteret. Departementet viser til at næringsdrivende virksomheter (juridiske personer) skal registreres i både Foretaksregisteret og Enhetsregisteret. Virksomheter som bare er registrert i Enhetsregisteret har normalt i mindre grad økonomiske forpliktelser overfor tredjeparter enn virksomheter som også er registrert i Foretaksregisteret. Behovet for at tredjeparter gjøres kjent med hendelser i virksomheter som bare er registrert i Enhetsregisteret gjennom kunngjøring er derfor normalt mindre. Departementet viser også til at en rekke av kravene om kunngjøring av hendelser som blir registrert i Foretaksregisteret følger av regler i særlovgivningen. Slike kunngjøringskrav er særskilt begrunnet, og ofte fastsatt for å ivareta hensynet til vern av kreditorenes interesser. Dessuten følger flere av kravene om kunngjøring av hendelser som blir registrert i Foretaksregisteret av EØS-rettslige forpliktelser. Departementets vurdering er at en absolutt klagefrist på tre måneder også for registreringsvedtak som er fattet i Enhetsregisteret, ikke tilsier at det er flere hendelser enn sletting av enheter som er av så stor betydning at registreringsvedtak i Enhetsregisteret bør kunngjøres.

I forarbeidene til enhetsregisterloven står det at også vedtak om registreringsnektelse i Enhetsregisteret skal regnes som enkeltvedtak. Etter departementets vurdering faller slike vedtak inn under definisjonen av enkeltvedtak i forvaltningsloven, uavhengig av hva som er presisert i forarbeidene. Det samme gjelder vedtak om å nekte registrering i Foretaksregisteret. Vedtak om å nekte registrering i både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er i dag gjenstand for klagebehandling. Departementet anser det derfor ikke som nødvendig å presisere dette i lov.

SSB foreslår at det bør lovfestes at fastsetting av næringskode og inndeling i underenheter ikke er enkeltvedtak. Fastsettelse av næringskode er en statistisk opplysning som brukes av SSB for å dekke statistiske behov. Fastsettelsen er en standardisert prosess basert på virksomhetens hovedaktivitet, og tildelingen er i seg selv ikke

avgjørende for rettigheter og plikter direkte for virksomheten. Etter departementets syn er dette et spørsmål som eventuelt bør utredes og avklares i regelverket som tildelingen av statistikkoder springer ut av, og det er derfor ikke hensiktsmessig å regulere dette i enhetsregisterloven eller foretaksregisterloven.

18.2 Vilkår for å reise sak for domstolene om registerførerens vedtak

18.2.1 Gjeldende rett

I tillegg til retten til å påklage registrerings- og nektingsvedtak til overordnet forvaltningsorgan, kan slike vedtak også bli brakt inn for domstolene til overprøving.

Foretaksregisterloven § 9-2 (*domstolskontroll*) stiller som generelt vilkår for å reise sak om registerførerens vedtak for domstolene at retten til å påklage vedtaket etter foretaksregisterloven § 9-1 er benyttet, og at klagen er avgjort av departementet. Bestemmelsen gjelder for «[d]en som har fått melding i samsvar med § 5-3 første ledd», det vil si de som skal få underretning om vedtaket. Dette omfatter melderens, tredjepart som har fått anledning til å uttale seg etter foretaksregisterloven § 5-1 tredje ledd, samt verdipapirsentral dersom registerførerens vedtak gjelder emisjon av finansielle instrumenter.

Ifølge foretaksregisterloven § 9-2 andre punktum får bestemmelsene i forvaltningsloven § 27 tredje ledd og § 27 b tilsvarende anvendelse. Henvisningen til forvaltningsloven § 27 tredje ledd innebærer at registerføreren i underretningen om vedtaket må opplyse om vilkårene for å reise søksmål i foretaksregisterloven § 9-2. Hvis det ikke er skjedd, får ikke vilkårene anvendelse overfor vedkommende part. Henvisningen til forvaltningsloven § 27 b innebærer at registerføreren kan bestemme at søksmål ikke skal kunne reises uten at parten har brukt klageadgangen, og at klagen er avgjort av klageinstansen. Henvisningen til forvaltningsloven § 27 b innebærer også at det alltid kan reises søksmål om registerførerens vedtak når det har gått mer enn seks måneder fra klagen ble fremsatt for første gang. Dette gjelder likevel ikke dersom det skyldes forsømmelse fra klagerens side at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger. I NOU 2019: 5 ble det foreslått å videreføre gjeldende regel om at et forvaltningsorgan kan sette som vilkår for å ta ut søksmål for domstolene, at parten har klaget og at klagesaken er endelig avgjort.

Enhetsregisterloven har ikke regler som tilsvarende foretaksregisterloven § 9-2. Registerføreren for Enhetsregisteret kan imidlertid i den enkelte sak eller sakstype bestemme at søksmål om gyldigheten av vedtaket eller krav om erstatning som følge av vedtaket, ikke skal kunne reises uten at parten har benyttet sin adgang til å klage på vedtaket, og at klagen er avgjort av klageinstansen, jf. forvaltningsloven § 27 b første punktum. Også i disse tilfellene kan det alltid reises søksmål når det er gått seks måneder fra klagen ble fremsatt for første gang, forutsatt at det ikke skyldes forsømmelse fra klagerens side at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger, jf. § 27 b andre punktum.

18.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 15.2.2 at reguleringen i foretaksregisterloven § 9-2 videreføres i ny foretaksregisterlov og at en tilsvarende regel tas inn i ny enhetsregisterlov.

18.2.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget.

18.2.4 Departementets vurdering

Etter departementets vurdering er det gode grunner til at det bør være krav om at klageretten i forvaltningen er benyttet før det kan reises søksmål for domstolene om Foretaksregisterets registrerings- og nektingsvedtak. Klagebehandling i forvaltningen er normalt billigere og raskere enn domstolsbehandling. Det er også ønskelig å unngå parallell klagebehandling og domstolsbehandling om samme registrerings- eller nektingsvedtak.

Vilkåret for å reise søksmål om registerførerens vedtak etter foretaksregisterloven § 9-2 gjelder for alle registerførerens vedtak, forutsatt at det er informert om dette i underretningen om vedtaket. Klagemuligheten i forvaltningen må dermed være uttømt før klageren har mulighet til å reise sak for domstolen. Som nevnt ovenfor, viser foretaksregisterloven § 9-2 til forvaltningsloven § 27 b.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret driver masseproduksjon av vedtak, og traff i 2023 mer enn 650 000 registrerings- og nektingsvedtak. Dette er en enorm saksmengde, og det er etter departementets syn ønskelig å begrense søksmålsadgangen for alle registrerings- og nektingsved-

tak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ved å videreføre et vilkår om at klageadgangen må være uttømt før søksmål kan reises. Å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 9-2 vil gi forvaltningen mulighet til å korrigere feil utenfor domstolsapparatet, og er dermed i tråd med prinsippet om forvaltningens autonomi og spesialkompetanse. At saken først forsøkes løst i forvaltningen, bidrar også til å avlaste domstolsapparatet. Hensynet til effektiv bruk av samfunnets ressurser taler derfor også for å videreføre reguleringen. Departementet finner det hensiktsmessig at regelen fortsatt fremgår direkte av foretaksregisterloven, og foreslår på denne bakgrunnen å videreføre en generell regel om uttømming av klageadgangen før det kan reises søksmål for domstolene.

På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringen i gjeldende foretaksregisterlov § 9-2 i ny foretaksregisterlov.

I tråd med departementets generelle syn er det også ønskelig at ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov i så stor grad som mulig skal ha like klageregler. På dette området kan ikke departementet se grunn til at det skal gjelde andre regler for Enhetsregisteret enn for Foretaksregisteret. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å ta inn en tilsvarende regel i ny enhetsregisterlov.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 10-2 og ny foretaksregisterlov § 10-2.

18.3 Adgang til å stille behandling av melding eller klage i bero

18.3.1 Gjeldende rett

Det hender at forvaltningen treffer avgjørelser om at en sak stilles i bero. Dette innebærer at en sak som er innledet, inntil videre ikke vil bli avgjort, typisk i påvente av rettslige eller faktiske avklaringer. Se nærmere om dette i NOU 2019: 5 punkt 26.5.4.

Det finnes enkelte spredte bestemmelser i lovgivningen som gir forvaltningen adgang til å stille saker i bero. Eksempler på dette er lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter (patentloven) § 17 andre ledd, lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 22 første ledd og lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingloven) § 33 og § 34 tredje ledd.

Det er ikke bestemmelser i enhetsregisterloven eller foretaksregisterloven som regulerer om registerføreren kan stille behandlingen av en melding eller klage i bero. Det må likevel antas at registerføreren har en viss adgang til dette etter forvaltningsloven § 11 a. Bestemmelsen fastsetter at forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken «uten ugrunnet opphold». I forvaltningslovutvalgets utredning NOU 2019: 5 punkt 13.7.3.1 står det blant annet om forvaltningsloven § 11 a:

«Kravet om at en sak skal avgjøres uten ugrunnet opphold, gjør at en sak – eller en gruppe saker – ikke kan legges til side (stilles i bero) inntil videre uten at det er lovhjemmel for det. Slike lovhjemler finnes i f.eks. patentloven § 17 og utlendingloven § 33. Forvaltningsorganet kan likevel utsette behandlingen av en sak en stund for å se saker av lignende art i sammenheng, eller i påvente av en prinsipiell avklaring, f.eks. en klagesak for Sivilombudsmannen eller en pågående sak for Høyesterett.»

Forvaltningslovutvalget skriver i NOU 2019: 5 punkt 26.5.4 at utenfor de tilfeller adgangen til å stille en sak i bero er hjemlet i lov eller forskrift, må det i det minste være saklig grunn for at et forvaltningsorgan skal kunne legge til side en sak som er tatt opp av en privatperson. Utvalget foreslo ikke å ta inn regler om adgang til å stille en sak i bero i forvaltningsloven.

18.3.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 15.3.2 å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir registerføreren adgang til å stille behandlingen av en melding i bero, der det er reist søksmål eller inngitt forliksklage om underliggende forhold som kan ha betydning for registerførerens kontroll. Det ble også foreslått at registerføreren og klageinstansen på samme vilkår kan stille behandlingen av en klage på et registreringsvedtak eller nektingsvedtak i bero. Etter forslaget kan avgjørelsen om å stille en sak i bero, gjelde frem til søksmålet eller forliksklagen er endelig avgjort.

18.3.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget.

18.3.4 Departementets vurdering

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har noen ganger til behandling meldinger eller klager på registrerings- eller nektingsvedtak som berøres av pågående søksmål. Registrenes vedtak vil kunne påvirkes av utfallet av søksmålet. Et eksempel kan være der det er reist søksmål om gyldigheten av styrevalg, og der styret er meldt til eller registrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Hvis det foreligger en rettskraftig dom om at styrevalget er ugyldig, må Enhetsregisteret og Foretaksregisteret legge dette til grunn ved behandlingen av melding eller klage.

Som nevnt i punkt 18.3.1 må det antas at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har en viss adgang til å stille saker i bero med grunnlag i forvaltningsloven § 11 a der det er reist søksmål om forhold som ligger til grunn for det som er meldt registrert eller som er registrert. Spørsmålet er om det bør tas inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir registerføreren uttrykkelig adgang til å stille behandlingen av en melding eller klage på et registrerings- eller nektingsvedtak i bero, hvis det er reist søksmål om forhold som kan ha betydning for utfallet av meldings- eller klagesaken.

Det finnes få bestemmelser om å stille saker i bero i lovgivningen. Det er altså ikke en vanlig ordning. Etter omstendighetene kan berostillelse medføre lengre saksbehandlingstid og dermed usikkerhet for den enkelte. Dette tilsier at det bare bør innføres regler om adgang til å stille saker i bero i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven dersom det er nødvendig. I vurderingen av om det er nødvendig med regler om berostillelse, må det også ses hen til om andre regler er egnet til å løse utfordringene der det pågår søksmål som kan påvirke registrenes vedtak.

Foretaksregisterloven § 9-2 fastslår at den som har fått underretning om registreringsvedtak i Foretaksregisteret, ikke kan reise søksmål om vedtaket uten å ha benyttet sin rett til å klage på vedtaket etter § 9-1 og klagen er avgjort av departementet. Departementet har foreslått å videreføre denne bestemmelsen i ny foretaksregisterlov, og å ta inn en tilsvarende bestemmelse i ny enhetsregisterlov. Dette er omtalt i punkt 18.2 ovenfor. Departementet finner grunn til å presisere at registreringsvedtak ikke innebærer at eventuelle feil knyttet til de underliggende forholdene repareres. Søksmål om selve registreringsvedtaket er derved ikke det samme som tvister knyttet til de underliggende forholdene.

Heller ikke reglene i forvaltningsloven om utsatt iverksetting av vedtak er etter departementets syn egnet til å løse utfordringene. Forvaltningsloven § 42 åpner for at organet som har fattet vedtaket og klageinstansen kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Paragrafen regulerer også tilfeller der en part eller en annen med rettslig klageinteresse akter å gå til søksmål eller har reist søksmål for å få vedtaket prøvd ved domstol. I slike tilfeller kan organet utsette iverksettingen til det foreligger endelig dom. Reglene om utsatt iverksetting kan imidlertid ikke anvendes på registreringsvedtak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, eller klager på slike vedtak. Det skyldes at opplysninger som er meldt, skal innføres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret straks opplysningene er kontrollert og funnet i orden, jf. enhetsregisterloven § 17 og foretaksregisterloven § 6-1. Det er altså selve registreringen av opplysning(e) som er selve iverksettingen av vedtaket. Dette henger sammen med at det normalt ikke er registreringen i seg selv som er rettsstiftende, selv om registrering har direkte rettsvirkning for blant annet stifternes ansvarsfrihet for aksjeselskapers forpliktelser. Foretakets interne beslutninger er grunnlaget for det som gjelder for foretaket, mens registreringen gir legitimasjonsvirkning overfor tredjepart. For nektingsvedtak er utsatt iverksetting heller ikke et alternativ, siden nektingen innebærer at det ikke er noe å utsette.

Det vil ha praktiske virkninger for en virksomhet og andre involverte dersom behandlingen av en melding eller klage stilles i bero på grunn av søksmål. Hvis saken stilles i bero, vil de registrerte opplysningene bli stående, og det vil være disse opplysningene som har legitimasjonsvirkninger. Hvis det er meldt endringer i de registrerte opplysningene, og de er riktige, betyr det at «uriktige» opplysninger får legitimasjonsvirkninger i perioden behandlingen av saken er stilt i bero. Et tilfelle der denne problemstillingen kan være aktuell, er hvis det er meldt endring av styret til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, men det pågår en rettssak om gyldigheten av styrevalget. Å stille behandling av meldingen i bero i et slikt tilfelle vil innebære at det tidligere styret, ved fortsatt å være registrert i Foretaksregisteret og/eller i Enhetsregisteret, vil fremstå som det styret som har rett til å binde virksomheten. Dette vil være tilfellet helt frem til saken er rettskraftig avgjort, og Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret deretter ferdigbehandler registermeldingen. Det samme vil være tilfellet ved klagesaksbehandling. Dersom det viser seg at den meldte opplys-

ningen var korrekt, kan utsettelsen av registreringen ha negative konsekvenser for virksomheten, registrerte rollenehavere og tredjeparter.

Samtidig er det stor forskjell på hvilken prøving registerføreren og domstolene kan gjøre. Foretaksregisterets og Enhetsregisterets kontroll er en formalkontroll av sakens dokumenter. Registerføreren har verken myndighet eller kapasitet til å gjøre omfattende bevisvurderinger av underliggende forhold, vitneutsagn eller lignende. I domstolene gjøres en langt mer omfattende prøving, herunder bevisvurderinger, enn det saksbehandlingen hos Foretaksregisteret eller Enhetsregisteret vil innebære.

Registerføreren foretar en viss kontroll av grunnlaget for det som meldes til registrering, for eksempel om en beslutning om styrevalg er fattet av et kompetent organ der det er meldt styreendringer til Foretaksregisteret. Registerførens registrerings- eller nektingsvedtak er imidlertid ikke et vedtak om gyldigheten av grunnlaget for det som meldes. Hvis et slikt forhold er omtvistet, kan registerføreren fortsatt måtte ta stilling til spørsmålet ved behandling av registermeldingen eller klagen. Der det omtvistede spørsmålet er til behandling i domstolene, er det etter departementets syn likevel hensiktsmessig at registerføreren gis mulighet til å avvende utfallet av behandlingen i domstolene. Da unngår man en situasjon der registerføreren tar stilling til det omtvistede spørsmålet på grunnlag av en mer begrenset prøving, og domstolen senere kommer til et annet resultat. Registerføreren ville da uansett måtte ha omgjort sin eventuelle registrering. I tillegg slipper man at partene må bruke ressurser både overfor Enhetsregisteret og eventuelt Foretaksregisteret og til behandling i domstolen.

Å kreve at klagemuligheten er uttømt før domstolsbehandling (punkt 18.2 ovenfor), og å stille saker i bero på grunn av domstolsbehandling har ulike formål. Formålet med å kreve at en klage er ferdigbehandlet i forvaltningssystemet før man kan reise søksmål, er å sikre at alle administrative muligheter er uttømt og at saken er tilstrekkelig belyst før den bringes inn for retten. Dette bidrar til å forhindre unødvendig belastning på rettsvesenet. Når en sak stilles i bero på grunn av domstolsbehandling, settes behandlingen av meldingen midlertidig på vent i påvente av en rettsavgjørelse som kan påvirke utfallet. Da sikrer man at alle relevante juridiske aspekter er vurdert før endelig registrering.

Å ta inn bestemmelser om adgang til å stille behandling av en melding eller klage i bero i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov vil

tydeliggjøre i hvilke situasjoner det kan være aktuelt å legge en sak til side. Større klarhet om registerføreren adgang til å stille saker i bero kan også gi virksomhetene, rollenehavere og andre berørte aktører mer forutsigbarhet.

Departementet opprettholder på denne bakgrunn forslaget i høringsnotatet om å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir registerføreren adgang til å stille behandlingen av en melding i bero, «hvis det er reist søksmål om underliggende forhold som kan ha betydning for kontrollen». Departementets forslag til bestemmelse er en justering sammenlignet med forslaget i høringsnotatet. I forslaget er passusen «eller forliksklage» tatt ut, fordi søksmål også omfatter forliksklage der dette er aktuelt. Forslaget til justering innebærer ikke en realitetsendring.

Departementet opprettholder også høringsforslaget om at registerføreren og klageinstansen på samme vilkår kan stille behandlingen av en klage på et registrerings- eller nektingsvedtak i bero. Etter forslagene kan en avgjørelse om å stille saken i bero gjelde inntil saken for domstolene er endelig avgjort.

Forslagene gir ikke registerføreren plikt til å stille behandlingen av en melding eller klage i bero, men en skjønnsmessig adgang til å gjøre dette. Det betyr at der registerføreren har fått informasjon om at det er reist søksmål, må registerføreren vurdere om fordelene ved å stille saken i bero overstiger ulempene. Det samme vil gjelde for klageinstansen ved behandling av klager. Typisk vil det kunne spare ressurser ved at en sak ikke behandles i parallelle prosesser i forvaltningen og i domstolen, og man sikrer at det endelige registreringsvedtaket er basert på rettsavgjørelsen. På den annen side kan det å stille en sak i bero innebære betydelig forsinkelse. Dette kan påvirke partens rettsikkerhet og forventning, samt at parten opplever usikkerhet mens man venter på endelig avgjørelse i domstolen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 10-3 og ny foretaksregisterlov § 10-3.

18.4 Adgang til å avvise behandling av melding og klage ved «konflikt»

Enhetsregisteret mottar tidvis melding om nyregistrering eller melding om endring av en registrert opplysning som kort tid etter blir etterfulgt av en ny endringsmelding med motstridende innhold. Dette kan gjenta seg flere ganger. Det er ulike rollenehavere som har rett til å melde eller

endre opplysningen, som melder slike motstridende endringer til Enhetsregisteret.

Registerførerens kontroll av meldinger til Enhetsregisteret er regulert i enhetsregisterloven § 17. De innsendte opplysningene skal kontrolleres mot «reglene i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven», det vil si mot enhetsregisterloven og forskrifter til enhetsregisterloven. Med unntak for organisasjonsform og om den som er meldt i en rolle oppfyller lovbestemte krav til å inneha rollen, omfatter ikke kontrollen etter enhetsregisterloven om det som meldes er i samsvar med andre lover. Hvis opplysningene er kontrollert og funnet i orden, skal de straks innføres i registeret, jf. enhetsregisterloven § 17 første ledd tredje punktum. Se nærmere om enhetsregisterloven § 17 i punkt 15.1.2.

Det kan dermed oppstå situasjoner der en opplysning om enheten endres flere ganger, med etterfølgende klager fra parter som ikke er enige, samtidig som vedkommende sender inn enda en endringsmelding. I slike tilfeller fremstår det som om det er en intern konflikt i enheten som forsøkes løst ved innsending av gjentatte endringsmeldinger.

Registerførerens oppgave er blant annet å sørge for at registerkvaliteten i Enhetsregisteret er god, det vil si å sikre at de opplysninger som skal kontrolleres av registerføreren, blir kontrollert og blir registrert korrekt. Ved gjentagende, motstridende meldinger kan det være vanskelig for registerføreren å vurdere hva som er korrekt informasjon. I dag kan registerføreren nekte å registrere slike motstridende meldinger med hjemmel i enhetsregisterloven § 19 første ledd. Bestemmelsen åpner for å nekte registrering dersom «opplysningene [er] så utydelige eller uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan de skal forstås». Bestemmelsen er ikke nærmere omtalt i forarbeidene til enhetsregisterloven. Erfaring viser at hjemmelen først og fremst brukes til å nekte registrering der motstridende opplysninger meldes i samme melding. Dette kan for eksempel gjelde tilfeller der det er motstrid mellom det som meldes i Samordnet registermelding og det som dokumenteres i vedlegg til meldingen. Det er imidlertid også eksempler på at § 19 første ledd er brukt av Enhetsregisteret til å nekte den typen motstridende meldinger som er beskrevet her, og av departementet i klageomgangen.

I *høringsnotatet* punkt 15.4.2 vurderte departementet om registerføreren bør ha hjemmel til spesifikt å avvise behandling av meldinger der registreringshistorikken viser en gjentagende og pågående intern konflikt om det som meldes. Departe-

mentet kom til at registerføreren ikke bør gis slik hjemmel. I *høringsnotatet* står det om dette:

«Det kan være gode grunner til å gi registerfører en slik hjemmel. Blant annet er Enhetsregisteret en nasjonal felleskomponent, og andre registre må kunne stole på at korrekte data deles fra Enhetsregisteret. Generelt vil det også påvirke Enhetsregisterets registerkvalitet at slike gjentagende og motstridende endringsmeldinger registreres uten at registerfører kan kontrollere hva som faktisk gjelder. Også hensynet til effektiv ressursbruk kan tale for å gi registerfører avvisningshjemmel.

Etter departementets syn er det imidlertid vanskelig å sette hensiktsmessige og presise kriterier for en slik bestemmelse. Hva som skal regnes som en pågående konflikt, er vanskelig å avgrense. Det vil i så fall blant annet måtte reguleres hva som skal regnes som mangel på konsistens, herunder tiden mellom meldingene, om det skal kreves en form for bekrefteelse fra virksomheten, og om det bør kreves andre eller flere dokumenter. Etter departementets vurdering bør ikke Enhetsregisterets kontrollplikter utvides ved denne typen motstridende meldinger.

Etter departementets vurdering må interne konflikter avklares eller løses på en annen måte enn ved kontroll i Enhetsregisteret. Departementet foreslår derfor ikke en egen hjemmel til å avvise slike meldinger.»

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om dette.

Departementet opprettholder vurderingen i *høringsnotatet* om ikke å gi registerføreren hjemmel til spesifikt å avvise behandling av meldinger der registreringshistorikken viser en gjentagende og pågående intern konflikt om det som meldes. Det vises til omtalen i *høringsnotatet* punkt 15.4.2 sitert ovenfor. Som nevnt der, må interne konflikter etter departementets syn avklares eller løses på en annen måte enn ved kontroll i Enhetsregisteret. Departementet foreslår derfor ikke en egen hjemmel til å avvise slike meldinger. Der berørte parter ikke klarer å avklare eller løse konflikten i minnelighet eller gjennom virksomhetens egne organer, må de berørte partene eventuelt vurdere å bringe saken inn for domstolene.

Etter departementets vurdering er enhetsregisterloven § 19 første ledd fortsatt tilstrekkelig til å dekke Enhetsregisterets behov for å kunne nekte å registrere gjentatte motstridende meldinger. Som nevnt ovenfor gir bestemmelsen registerføreren hjemmel til å nekte registrering av mel-

dinge dersom «opplysningene [er] så utydelige eller uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan de skal forstås». En tilsvarende bestemmelse finnes i foretaksregisterloven § 5-2 første ledd andre punktum. Disse bestemmelsene er foreslått vide-

reført i forslagene til ny enhetsregisterlov § 6-4 første ledd andre punktum og ny foretaksregisterlov § 5-3 første ledd tredje punktum. Det vises til omtalen punkt 16.1.4.

19 Retting av feil mv.

19.1 Retting av feil i registrerte opplysninger

19.1.1 Gjeldende rett

Både enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har bestemmelser som gir registerføreren adgang til å rette feil i registrerte opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Hvis vilkårene for retting er oppfylt, kan registerføreren rette feilen uten at det må sendes inn endringsmelding. Eventuell retting av feil kan ha bakgrunn i opplysninger om feil fra den registrerte virksomheten, opplysninger fra tredjepart eller ved at registerføreren selv oppdager feilen.

Enhetsregisterloven § 25 har regler om retting av feil i registrerte opplysninger i Enhetsregisteret. Det følger av § 25 første ledd første punktum at dersom en innføring i Enhetsregisteret er uriktig eller det på annen måte er gjort feil i forbindelse med registreringen, skal feilen rettes. Enheten skal underrettes om feilen og om hvordan den vil bli rettet, jf. andre punktum. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 25. Retting av feil* står det om § 25 første ledd:

«Bestemmelsen fastslår registerførerens rett og plikt til å rette en feil i registeret. Bestemmelsen omhandler kun forhold som har vært feilaktige allerede på registreringstidspunktet. Dersom en feil skyldes at et forhold har endret seg, er det ikke adgang til slik administrativ retting av feilen, men registerføreren kan gi enheten pålegg om å inngi melding, jfr § 16.

Bestemmelsen vil være aktuell dersom innføringen i registeret er feil i forhold til de underliggende dokumenter, enten dette skyldes enheten selv, personalet ved registreringskontoret eller andre. Det vil også være anledning til å bruke bestemmelsen dersom det registrerte ikke stemmer med de faktiske forhold på registreringstidspunktet, eller registreringen er i strid med ufravikelige lovregler.

Enheten skal underrettes om feilen og om hvordan den vil bli rettet. Dersom feilen ikke kan rettes uten etter ny melding fra enheten

kan Enhetsregisteret pålegge enheten å sende inn ny melding i henhold til § 16.»

Gjelder feilen en opplysning som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal det tilknyttede registeret sørge for at feilen blir rettet, jf. enhetsregisterloven § 25 andre ledd.

Dersom det er uklart hvordan feilen skal rettes, eller feilen av andre grunner ikke kan rettes uten etter ny melding fra enheten, kan registerføreren ta inn en opplysning om feilen i Enhetsregisteret, jf. enhetsregisterloven § 25 tredje ledd. Registerføreren skal samtidig pålegge enheten å sende inn ny melding innen en bestemt frist.

Foretaksregisterloven § 7-1 har regler om retting av feil i registrerte opplysninger i Foretaksregisteret. I likhet med det som gjelder for enhetsregisterloven § 25, omhandler foretaksregisterloven § 7-1 retting av feil som var feilaktige på registreringstidspunktet, jf. Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 7-1*. Samme sted står det:

«For «feil» som består i at et forhold har endret seg, m.a.o. forårsaket av at foretaket har forsømt sin plikt til å holde registeret ajour, er det ikke adgang til administrativ retting av feilen, men registerføreren kan gi foretaket pålegg om å inngi melding, jfr. § 4-5.»

Det følger av foretaksregisterloven § 7-1 første ledd første punktum at dersom registerføreren oppdager at en innføring i registeret er uriktig eller det på annen måte er gjort feil i forbindelse med registreringen, skal feilen rettes. Foretaket skal underrettes om feilen, om hvordan den vil bli rettet og at retting vil bli foretatt dersom det ikke fremkommer innsigelser innen en bestemt frist, jf. andre punktum. Har noen på grunn av feilen fått uriktige opplysninger, skal disse, så vidt mulig gis underretning om rettingen, jf. tredje punktum.

Dersom det er uklart hvordan feilen skal rettes eller feilen på annen måte ikke kan rettes uten etter ny melding fra foretaket, kan registerføreren ta inn en opplysning om feilen i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 7-1 andre ledd første punktum. Registerføreren skal samtidig

pålegge foretaket å sende ny melding innen en bestemt frist, jf. andre punktum.

19.1.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 16.1.2 justeringer i gjeldende regler om registerførerens adgang til å rette feil i registrerte opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. I hovedtrekk ble det foreslått følgende regler:

- Enhetsregisteret og Foretaksregisteret gis en generell plikt, og dermed også adgang, til å rette registrerte opplysninger som er feil, og uavhengig av om feilen har skjedd ved innføringen i registrene eller senere omstendigheter har gjort at en registrert opplysning er feil.
- Hovedregelen både i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven skal være et krav om at virksomheten forhåndsvarsles der retting er aktuelt. Virksomheten skal gis en bestemt frist til å komme med innsigelser mot rettingen.
- Registerføreren skal kunne rette feil i registrerte opplysninger uten krav om forhåndsvarsel, dersom dette er «ubetenkelig».
- Nåværende krav etter foretaksregisterloven om at registerføreren skal underrette andre enn virksomheten om rettingen som er gjort, erstattes med et krav om at registerføreren skal kunngjøre hva rettingen omfatter. Kunngjøringsplikten skal bare gjelde i tilfeller der retting av feil krever forhåndsvarsel til den registrerte virksomheten.
- Reglene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven om at virksomheten skal pålegges å sende inn ny melding i tilfeller der det er uklart hvordan feilen skal rettes eller feilen av andre grunner ikke kan rettes uten etter ny melding fra virksomheten, videreføres.
- Regelen i enhetsregisterloven om at tilknyttet registrer skal foreta retting der feilen gjelder en opplysning som tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, videreføres.

19.1.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslagene i høringsnotatet.

19.1.4 Departementets vurdering

Saklig virkeområde for rettingsbestemmelsene

Etter nåværende regler skal retting skje der en innføring i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er uriktig eller det på annen måte er gjort feil i forbindelse med registreringen. Se enhetsregis-

terloven § 25 første ledd første punktum og foretaksregisterloven § 7-1 første ledd første punktum. Bestemmelsene begrenser rettingsplikten, men også rettingsadgangen, til forhold som var feilaktige på registreringstidspunktet. Dersom en feil skyldes at et forhold har endret seg, er det ikke adgang til slik administrativ retting av feilen. Registerføreren kan imidlertid gi virksomheten pålegg om å sende inn melding innen en bestemt frist for å få rettet feilen. Se omtalen i punkt 19.1.1. Adgangen til å rette feil i registrerte opplysninger kan også begrenses av annet regelverk. Ved nyregistrering av foretak utløser for eksempel selve registreringen rettsvirkninger etter aksjelovene. Muligheten til å rette opplysninger og avregistrere selskapet må derfor sees i sammenheng med og begrenses av reglene om opphør av etablert virksomhet i selskapslovgivningen.

Det kan være tilfeller der en opplysning ble riktig innført i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, men hvor etterfølgende omstendigheter har gjort at den registrerte opplysningen ikke lenger er riktig, uten at det er gjort feil fra virksomhetens eller registrenes side eller at det er truffet beslutninger i virksomheten. Eksempler kan være endringer i kommunenavn som følge av kommunesammenslåing eller kommunedeling, endringer i gatenavn i matrikkelen, at personer som er registrert i en rolle i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret har fått registrert navneendring i Folkeregisteret, eller at registrerte rolleinnhavere har gått bort. Også slike forhold kan føre til at det som er registrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, er feil.

Etter departementets syn bør slike feil kunne rettes av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret uten at virksomheten pålegges å sende inn ny melding. Det kan bidra til at registrerte opplysninger er mest mulig korrekte og oppdaterte, og dermed at brukerne av informasjonen fra disse registrene har tilgang til oppdatert informasjon om registrerte virksomheter. En rettingsadgang for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan i tillegg gjøre at virksomhetene kan unngå kostnader til å utarbeide og sende inn endringsmeldinger til registrene.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å endre reguleringen av retting av feil uten endringsmelding. Forslaget innebærer å gi Enhetsregisteret og Foretaksregisteret en generell plikt, og dermed også adgang, til å rette registrerte opplysninger som er feil, og uavhengig av om feilen har skjedd ved innføringen i registrene eller senere omstendigheter gjør at en registrert opplysning er feil.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-1 første ledd første punktum og ny foretaksregisterlov § 8-1 første ledd første punktum.

Hovedregel om forhåndsvarsel der retting er aktuelt

Foretaksregisterloven § 7-1 første ledd andre punktum pålegger registerføreren å varsle virksomheten før retting foretas. I varselet skal virksomheten gis en bestemt frist til å komme med innsigelser mot rettingen. Enhetsregisterloven § 25 stiller ikke krav om forhåndsvarsel. Ifølge enhetsregisterloven § 25 første ledd andre punktum er det tilstrekkelig at virksomheten underrettes om feilen og om hvordan den vil bli rettet.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at hovedregelen både etter enhetsregisterloven og foretaksregisterloven skal være krav om forhåndsvarsel til virksomheten ved retting av feil. Hensynet til at virksomheten som berørt part skal ha mulighet til å ivareta sine interesser, tilsier at både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal gi forhåndsvarsel. Forhåndsvarsel vil gi virksomheten mulighet til å komme med faktiske og rettslige innsigelser før retting skjer. Det kan også være at virksomheten har kunnskap eller opplysninger som tilsier en annen løsning enn den rettingen som Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret legger opp til. Krav om forhåndsvarsel vil etter departementets syn kunne bidra til å ivareta virksomhetenes rettsikkerhet. Det bedrer også muligheten for at utfallet blir korrekt og bidrar dermed til å sikre god registerkvalitet.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-1 første ledd andre punktum og ny foretaksregisterlov § 8-1 første ledd andre punktum.

Retting uten forhåndsvarsel

Etter nåværende regler i foretaksregisterloven og enhetsregisterloven skal virksomheten alltid underrettes eller forhåndsvarsles ved retting av feil.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at feil bør kunne rettes av registerføreren uten krav om underretning eller forhåndsvarsel, dersom dette er «ubetenkelig».

Hvorvidt retting uten forhåndsvarsel er «ubetenkelig», vil bero på en konkret vurdering. Et sentralt moment vil være om det må anses åpenbart unødvendig å varsle virksomheten før retting skjer, fordi innspill fra virksomheten uansett ikke vil påvirke utfallet. Etter departementets syn bør retting av slike feil i Enhetsregisteret og Foretaks-

registeret kunne skje uten underretning eller forhåndsvarsel til virksomheten.

Eksempler på tilfeller der retting uten forhåndsvarsel vil kunne være aktuelt, er retting av åpenbare skrivefeil i registrert vedtektsfestet formålsbestemmelse der skrivefeilen skyldes feil innføring fra registerførerens side, eller retting av registrert adresse basert på opplysninger i matrikkelen om at et gatenavn er endret. Det kan også gjelde der en person som er registrert i en rolle i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, har fått registrert navneendring i Folkeregisteret.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-1 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 8-1 andre ledd.

Underretning om retting i Foretaksregisteret til andre enn foretaket

Foretaksregisterloven § 7-1 første ledd tredje punktum har regler om underretning om retting av feil til andre enn den registrerte virksomheten. Det følger av bestemmelsen at dersom «noen på grunn av feilen [har] fått uriktige opplysninger, skal disse, så vidt mulig gis underretning om rettingen».

Denne reguleringen er etter departementets syn ikke hensiktsmessig i dag. Det kan være svært ressurskrevende for Foretaksregisteret å avklare hvem som har fått uriktige opplysninger på grunnlag av en registrert opplysning som er feil. Departementet antar at det å avklare hvem dette gjelder, i mange tilfeller vil være umulig. Departementet viser her blant annet til at registrerte opplysninger i Foretaksregisteret er offentlig tilgjengelig på Brønnøysundregistrenes nettsider. Slike opplysninger er tilgjengelige for enhver uten innlogging. Det kan derfor være et stort antall personer som har fått feil opplysninger, uten at det vil være mulig å klarlegge deres identitet.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at nåværende underretningsplikt erstattes med et krav om kunngjøring. Forslaget innebærer at når en registrert opplysning er rettet i Foretaksregisteret, skal registerføreren kunngjøre hva rettingen omfatter. Kunngjøring vil gi offentlig informasjon til tredjeparter om at en registrert opplysning er rettet. Også for andre kan det være nyttig å få kunnskap om at en registrert opplysning i Foretaksregisteret som er feil, har blitt rettet. Departementet opprettholder også forslaget om at plikten til å kunngjøre bare skal gjelde der rettingen er av en slik art som krever forhåndsvarsel til den registrerte virksomheten.

Hensynet til at tredjeparter skal få informasjon om rettelser, gjør seg særlig gjeldende når den registrerte virksomheten er næringsdrivende. Departementet foreslo derfor i høringsnotatet ikke et tilsvarende krav om kunngjøring når Enhetsregisteret retter feil. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet opprettholder høringsforslaget.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 8-1 første ledd tredje punktum.

Retting som krever ny melding

Enhetsregisterloven § 25 tredje ledd og foretaksregisterloven § 7-1 andre ledd regulerer tilfeller der retting krever ny melding fra virksomheten. Dette omfatter tilfeller der det er uklart hvordan feilen skal rettes eller den på annen måte eller av andre grunner ikke kan rettes uten etter ny melding fra virksomheten. Begge bestemmelsene åpner for at registerføreren i slike tilfeller kan ta inn en påtegning i registeret om feilen. Bestemmelsene fastslår også at registerføreren skal pålegge virksomheten å sende inn ny melding innen en bestemt frist.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at bestemmelsene videreføres. Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier endringer i disse.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at registerføreren skal fjerne en påtegning når det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende. Dette vil for eksempel kunne være aktuelt der feilen i registeret har blitt rettet på grunnlag av endringsmelding fra virksomheten.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-1 tredje ledd og ny foretaksregisterlov § 8-1 tredje ledd.

Retting av feil som tilknyttet register har kontrollansvar for

Det følger av enhetsregisterloven § 25 andre ledd at dersom feilen gjelder en opplysning som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, så skal det tilknyttede registeret sørge for at feilen blir rettet. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at denne reguleringen videreføres.

Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 8-1 fjerde ledd.

19.2 Påtegninger

19.2.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 25 og foretaksregisterloven § 7-1 åpner for at registerføreren kan ta inn «en opplysning» i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret dersom det er uklart hvordan en feil i en registrert opplysning skal rettes, eller feilen på annen måte eller av andre grunner ikke kan rettes uten etter ny melding fra virksomheten. Se punkt 19.1 om dette. Etter enhetsregisterforskriften § 22 kan det «anmerkes» i Enhetsregisteret dersom en virksomhet ikke etterkommer pålegg om å sende melding i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger. Se punkt 13.7.1 om dette.

Slike opplysninger og anmerkninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kalles gjerne for «påtegninger». Hensikten med en påtegning er å gi tilleggsinformasjon om en registrert opplysning. Påtegninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er offentlig tilgjengelige slik at tredjeparter kan gjøres kjent med det forholdet som påtegningen angir.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har praksis for å ta inn påtegninger også i enkelte andre tilfeller. Blant annet tas det inn påtegning i registrene der en person som er registrert i en rolle har meldt egenfratreden etter reglene i enhetsregisterloven § 15a første ledd og foretaksregisterloven § 4-6 første ledd. Registrene vil ved egenfratreden legge inn påtegningen «Fratrødt» bak vedkommendes navn. Det samme gjelder der en registrert rolleinnehaver har blitt ilagt konkursskarantene eller rettighetstap som hindrer vedkommende i å inneha rollen. Når Folkeregisteret får melding om dødsfall, registreres dette. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret henter opplysninger om personer med registrerte roller fra Folkeregisteret. Når en person blir registrert «død» i Folkeregisteret, legger Enhetsregisteret og Foretaksregisteret inn påtegningen «død» bak vedkommendes navn. Slike påtegninger er offentlig tilgjengelig på Brønnøysundregistrenes nettsider.

19.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 16.2.2 regler om registerføreren adgang og plikt til å ta inn påtegninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Det ble foreslått at registerføreren kan ta inn en påtegning dersom det er forhold knyttet til en eller flere registrerte opplysninger om en virksomhet, eller det foreligger manglende oppfyllelse

av meldeplikt, som tredjeparter bør gjøres kjent med. Departementet foreslo også at registerføringen skal fjerne slike påtegninger når forholdet som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende.

Der en person som er registrert i en rolle i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret blir registrert «død» i Folkeregisteret, har Enhetsregisteret og Foretaksregisteret praksis for å legge inn påtegningen «død» bak vedkommendes navn, slik at brukerne av registrene kan gjøres kjent med dette. Departementet foreslo å lovfeste denne praksisen.

Departementet foreslo også å lovfeste dagens praksis i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret om å ta inn en påtegning som gir informasjon om at vedkommende rolleinnehaver har trådt fra etter eget ønske (egenfratrede) eller er ilagt konkursskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av rettslig handleevne. Departementet foreslo i høringsnotatet påtegningen «avregistrert» for alle disse tilfellene, og at påtegningen knyttes til rolleinnehavers navn. Departementet ba særskilt om innspill til om slike påtegninger burde inndeles i flere kategorier.

Departementet vurderte om det skulle innføres krav om påtegning ved klage på registrerings- eller nektingsvedtak, men kom til at det ikke er hensiktsmessig.

19.2.3 Høringsinstansenes syn

Statistisk sentralbyrå (SSB) støtter forslaget til regler om påtegninger.

Skattedirektoratet støtter forslaget om at det ved egenfratrede, konkursskarantene, rettighetstap eller fratakelse av rettslig handleevne skal tas inn en påtegning om at personen er avregistrert. Skattedirektoratet skriver at skatteetaten har behov for at påtegninger struktureres og kan behandles maskinelt. Skattedirektoratet mener at det bør vurderes om det skal gå enda tydeligere frem at påtegningsene skal registreres på strukturert måte slik at de kan ligge til grunn for maskinell tolkning, for å avgjøre om det er behov for at et menneske vurderer påtegningen.

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) skriver at i de tilfellene det er klart at en rolleinnehaver ikke lenger kan opptre i rollen (død, konkursskarantene, m.m.), synes en løsning der vedkommende blir fjernet fra registrene å kunne være like hensiktsmessig som å sette en påtegning om at vedkommende er avregistrert. En slik løsning vil etter Stiftelsestilsynets syn være like god med tanke på legitimasjonsvirkningene, sam-

tidig som man unngår at det blir problemer med tanke på personvernet.

Brønnøysundregistrene er uenige i forslaget om at påtegninger om avregistrering skal angi hvem som er avregistrert. Brønnøysundregistrene skriver at denne praksisen nylig har blitt endret i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på grunn av hensyn til personvern og legitimasjonsvirkninger. I stedet mener Brønnøysundregistrene at påtegningen bør indikere hvilken hendelse som har skjedd, for eksempel ved å bruke formuleringen «Ett styremedlem er avregistrert».

Brønnøysundregistrene skriver at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i flere år har mottatt henvendelser fra personer som har meldt egenfratrede, men fortsatt står registrert med statusen «fratrådt». Dette kan ifølge Brønnøysundregistrene være problematisk, spesielt i tilfeller der egenfratrede er gjort for å kutte bånd med virksomheten. Brønnøysundregistrene viser til at statusen først fjernes når virksomheten melder nytt styre eller når den aktuelle rollen utgår, men at mange virksomheter unnlater å gjøre dette. Brønnøysundregistrene viser også til at det per juni 2024 er registrert 3 953 fratradte rolleinnehavere, hvorav de fleste har hatt denne statusen siden før juni 2022 og de eldste har vært registrert som fratradt siden 1997.

Brønnøysundregistrene peker på at en felles påtegning for alle typer avregistreringer vil føre til at frivillig fratredet blandes sammen med tilfeller som kan være utløst av kriminelle handlinger som rettighetstap og noen ganger konkursskarantene. Dette kan etter Brønnøysundregistrenes syn skape misforståelser der en person som legitimt fratrer en rolle, kan mistenkes for å være ilagt konkursskarantene eller rettighetstap av kriminelle årsaker. Brønnøysundregistrene skriver at dette fremstår selvmotsigende fordi personer som er ilagt konkursskarantene, er ilagt rettighetstap eller er fratatt sin rettslige handleevne, skal registreres i registrene for å verne samfunnet mot disse. Videre påpeker Brønnøysundregistrene at opplysninger om konkursskarantene og rettighetstap ikke er underlagt taushetsplikt, og mener derfor at hensynet til disse ikke bør veie tyngre enn hensynet til dem som melder egenfratrede. Brønnøysundregistrene stiller også spørsmål ved om en slik samlekategori er i tråd med prinsippet om rettferdighet i henhold til personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav a. Brønnøysundregistrene utdypet imidlertid ikke på hvilken måte de mener at dette forslaget ikke harmonerer med prinsippet i personvernforordningen.

Når det gjelder registrering i flere kategorier, ser Brønnøysundregistrene utfordringer med å kategorisere personer som er fratatt rettslig handleevne sammen med de som har fått konkurskarantene. De mener det ikke vil være komfortabelt for noen av gruppene å bli plassert sammen. Brønnøysundregistrene presiserer at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ikke har til hensikt å tilgjengeliggjøre opplysninger om disse kategoriene, men bruker dem internt for å sikre at rolleinnhavere er kvalifisert til sine roller.

Oppsummert mener Brønnøysundregistrene at for å ivareta personvernet er det beste alternativet å fjerne rolleinnhavere fra registeret og innta en generell påtegning om hendelsen. Brønnøysundregistrene skriver at dette vil gi brukerne informasjon om hvem som er legitimert til å opptre på vegne av virksomheten, samtidig som det beskytter identiteten til tidligere rolleinnhavere. Brønnøysundregistrene anser at en slik løsning harmoniserer hensynene til både brukernes behov og de registrertes rettigheter best.

19.2.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det er hensiktsmessig å regulere nærmere når registerføreren skal ha adgang eller plikt til å ta inn påtegninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det vil gi brukerne av enhetsregisterloven og foretaksregisterloven bedre oversikt over hvilke forhold som kan gi grunnlag for påtegning og hvilke hensyn påtegninger skal ivareta.

Departementet foreslår nye bestemmelser om påtegning i forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-2 og ny foretaksregisterlov § 8-2.

Forhold det kan tas inn påtegning om

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at registerføreren skal kunne ta inn påtegning i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret dersom det er forhold knyttet til en eller flere registrerte opplysninger om en virksomhet, eller det foreligger manglende oppfyllelse av meldeplikt, som tredjeparter bør gjøres kjent med.

Et eksempel på når påtegning kan være aktuelt, er der et foretak har fått pålegg om å sende inn ny melding om registrering om styre, fordi det registrerte styret ikke oppfyller lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret eller antall styremedlemmer. Et annet eksempel er der et registreringsvedtak blir omgjort etter klage. Formålet med påtegning i sistnevnte tilfelle er å gi informa-

sjon til allmennheten om årsaken til at en registrert opplysning er rettet.

Etter forslaget må registerføreren konkret vurdere om forholdet eller manglende oppfyllelse av meldeplikten er noe «som tredjeparter bør gjøres kjent med». I vurderingen må registerføreren se hen til at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger. Spørsmålet blir dermed blant annet om tredjeparter kan risikere å lide tap dersom de ikke gjøres kjent med den tilleggsinformasjonen som påtegningen vil gi. Påtegning antas derfor særlig å være aktuelt der det omhandler registrerte opplysninger om organer eller personer med roller som gir rett til å representere virksomheten utad, slik som styre og daglig leder, eller der noen er gitt fullmakt til å gjøre dette ved signatur eller prokura.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at registerføreren skal ha plikt til å fjerne slike påtegninger der forholdet som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende. Et eksempel på dette er å fjerne påtegning om manglende oppfyllelse av meldeplikt, dersom virksomheten senere sender inn melding som oppfyller meldeplikten.

Det kom ikke innvendinger mot forslagene i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-2 første ledd og ny foretaksregisterlov § 8-2 første ledd.

Forhold det skal tas inn påtegning om

Endringer i hvem som er registrert i en rolle i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, skjer normalt ved at det sendes endringsmelding på grunnlag av en beslutning i virksomheten. Et typisk eksempel er der det sendes inn endringsmelding for å få registrert nytt styre, etter at det er gjennomført styrevalg på generalforsamlingen eller årsmøtet. Dersom registerføreren finner at de meldte opplysninger er i orden, vil det nye styret bli innført i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret. Det vil gi informasjon til tredjeparter om hvem det nye styret består av. I tillegg vil legitimasjonsvirkningene som følger av registreringen gjelde for det nye styret, mens det tidligere registrerte styret ikke lenger vil ha denne legitimasjonen.

Det finnes også omstendigheter som påvirker registreringen av rolleinnhavere, uten at det foreligger en endringsmelding og forutgående beslutning i virksomheten. En omstendighet er der en person som er registrert i en rolle har

meldt egenfratredden. En annen er der en person som er registrert i en rolle har blitt ilagt konkursskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av rettslig handleevne, som hindrer vedkommende i å inneha rollen. I tillegg gjelder det tilfeller der en registrert rolle innehaver dør.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at registerføreren i slike tilfeller skal ha plikt til å ta en inn påtegning som gir informasjon om at vedkommende rolle innehaver ikke lenger er registrert i rollen. Brukere av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret vil ved slik påtegning gjøres oppmerksom på at personen ikke lenger er legitimert til å opptre i rollen. Det kan redusere risikoen for at tredjeparter og den registrerte virksomheten lider tap. Ved å ta inn en slik påtegning vil det også fremkomme at årsaken til at vedkommende rolle innehaver ikke lenger er registrert i rollen er noe annet enn at det er truffet beslutning om dette i virksomheten. For personer som er fratatt rettslig handleevne, vil slik informasjon i tillegg kunne beskytte dem mot å inngå handler til skade for seg selv.

Både *Brønnøysundregistrene* og *Stiftelsestilsynet* anser at det vil være en bedre løsning at personer som ikke lenger har eller kan inneha rollen de er registrert med i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret på grunn av egenfratredden, konkursskarantene, rettighetstap, fratakelse av rettslig handleevne eller fordi de gått bort, fjernes fra registrene. *Brønnøysundregistrene* mener at dette vil ivareta personvernet til alle registrerte bedre. *Brønnøysundregistrene* argumenterer også med at mange synes det er plagsomt å stå oppført i registrene etter at de har fratrudd frivillig.

Som nevnt ovenfor er formålet med å ta inn en påtegning om avregistrering av en rolle innehaver, at tredjeparter får informasjon om at vedkommende rolle innehaver ikke lenger er legitimert til å opptre i rollen. Departementet vil ikke utelukke at enkeltpersoner kan synes det er plagsomt å stå oppført i registrene som avregistrert etter at de har fratrudd en rolle frivillig, og slik at det fortsatt er en kobling mellom personen og virksomheten. Å fjerne registrerte rolle innehavere fra registrene uten nærmere informasjon, vil imidlertid etter departementets syn ikke i tilstrekkelig grad ivareta hensynet til tredjeparter som forholder seg til den registrerte virksomheten. Departementet vurderer at det er viktig at tredjeparter gis tilstrekkelig informasjon der personer ikke lenger er registrert i en rolle. Slik informasjon kan være nødvendig for at tredjeparter kan ivareta sine interesser. Tidligere tilknytning til virksomheten vil bestå også etter at en person har fratrudd rollen.

Å kunne identifisere hvilke personer som har hatt roller i foretaket på ulike tidspunkter er også et viktig hensyn som de historiske opplysningene i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal ivareta. Etter departementets syn må hensynet til tredjeparter gå foran den eventuelle belastningen tidligere rolle innehavere opplever ved å fortsatt være registrert med en kobling til virksomheten de har hatt en rolle i.

I høringsnotatet foreslo departementet to kategorier påtegninger; «død» og «avregistrert».

Dersom en person dør, skal vedkommende registreres med registreringsstatusen «død» i Folkeregisteret, jf. folkeregisterforskriften § 3-1-1 første ledd bokstav w. Denne opplysningen er unntatt fra taushetsplikt, jf. folkeregisterforskriften § 9-1-1. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at der en person som er registrert i en rolle i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret blir registrert som «død» i Folkeregisteret, så skal registerføreren ta inn en påtegning om dette. Forslaget innebærer å lovfeste det som er praksis i dag ved Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Hvis en rolle innehaver er død, vil en eventuell tredjepart måtte forholde seg til dødsboet. Det er derfor viktig at tredjeparter gis informasjon om at rolle innehaveren har gått bort. Rolle innehaverens navn bør av den grunn bli stående i Foretaksregisteret og/eller Enhetsregisteret inntil virksomheten har meldt inn ny rolle innehaver som erstatter den som har gått bort. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Som nevnt i punkt 19.2.1 har Enhetsregisteret og Foretaksregisteret praksis for å ta inn en påtegning om at en rolle innehaver er «fratrudd» ved egenfratredden og i tilfeller der vedkommende fjernes fra rollen på grunn av konkursskarantene og rettighetstap. Etter departementets syn passer ikke begrepet «fratrudd» særlig godt ved andre omstendigheter enn egenfratredden. Departementet foreslo i høringsnotatet at det ved egenfratredden, konkursskarantene, rettighetstap og fratakelse av rettslig handleevne i stedet skal tas inn en påtegning om at den personen som har vært registrert i rollen er «avregistrert». En slik samlekategori har flere formål. Det skal gis tilstrekkelig informasjon til omverdenen om at vedkommende rolle innehaver ikke lenger er registrert i rollen, og dermed ikke lenger er legitimert til å opptre på vegne av virksomheten i denne rollen. Samtidig tilsier hensynet til personvern at årsaken til avregistreringen ikke oppgis. Det store flertallet i en slik kategori vil være de som selv har fratrudd. Departementet viser i denne forbindelse blant

annet til at opplysninger om at noen er ilagt konkurskarantene er offentlige, men at det av personvern hensyn er stilt krav i konkursregisterforskriften § 10 andre ledd om at den som ber om innsyn i slike opplysninger må oppgi sikker identifikasjon.

Skattedirektoratet og *SSB* støtter forslaget i høringsnotatet. *Brønnøysundregistrene* på sin side mener at påtegningen om at noen er avregistrert ikke bør knyttes til en bestemt rolleinnehaber, men at det heller bør tas inn en påtegning om hendelsen i virksomheten.

Departementet er ikke enig i *Brønnøysundregistrenes* forslag. Etter departementets vurdering er en påtegning informasjon som bør knyttes til hver enkelt rolleinnehaber slik at det kommer tydelig frem hvem som er avregistrert. Departementet legger vekt på at tredjeparter på en enkel måte bør kunne få informasjon om hvem som er avregistrert fra en rolle. *Brønnøysundregistrenes* forslag vil innebære at tredjeparter må søke i historikken til virksomheten i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for å vite hvilken rolleinnehaber som eventuelt er avregistrert. Det vil bety merarbeid for tredjeparter. Det å knytte påtegningen til den rolleinnehaber som avregistreringen gjelder, innebærer å lovfeste gjeldende praksis. Departementet anser at man ikke bør stramme inn tredjeparters tilgang til informasjon om rolleinnehavere. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at en påtegning om avregistrering skal legges inn bak vedkommende rolleinnehavers navn.

Departementet ba i høringsnotatet særskilt om innspill til om påtegninger om at noen er avregistrert burde inndeles i flere kategorier. *SSB* og *Skattedirektoratet* støtter forslaget om én samlekategori. *Brønnøysundregistrene* skriver at nesten alle andre tilfeller enn «død» gjelder egenfratreden, og foreslår å bruke egenfratreden som en egen kategori, særlig av hensyn til personvernet. *Brønnøysundregistrene* anser at påtegningen «avregistrert» vil medføre risiko for at personer som legitimt fratrer en rolle, vil kunne mistenkes for å være idømt konkurskarantene, rettighetstap eller å være fratatt sin rettslige handleevne.

En påtegning om at en person er avregistrert fra en rolle, vil kun gi tredjeparter informasjon om at vedkommende rolleinnehaber ikke lenger er registrert i denne rollen. Departementet vurderer påtegningen «avregistrert» som en nøytral opplysning. Den sier ikke noe om årsaken til at vedkommende rolleinnehaber er avregistrert. Tredjeparter som ønsker å vite årsaken til avregistreringen må eventuelt skaffe denne informasjonen på annen måte, for eksempel ved å kontakte virksom-

heten som personen har hatt en rolle i eller rolleinnehaveren selv, eller ved å undersøke offentlige registre slik som Konkursregisteret.

Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om at registerføreren skal ta inn en påtegning at en person er avregistrert fra en rolle, dersom personen har meldt egenfratreden fra rollen, er ilagt konkurskarantene, er idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av rettslig handleevne. Forslaget innebærer at påtegningen «avregistrert» skal registreres i registeret ved vedkommendes navn.

Skattedirektoratet skriver at skatteetaten har behov for at påtegninger struktureres og kan behandles maskinelt.

Påtegninger lagres ikke som strukturerte data i *Brønnøysundregistrenes* nåværende saksbehandlingssystem. De vil imidlertid lagres som strukturerte data i *Brønnøysundregistrenes* nye registerplattform BRsys. Når alle påtegninger blir strukturerte for alle organisasjonsformer som registreres i BRsys, vil også de nye tilgjengeliggjøringstjenestene i *Brønnøysundregistrene* som utvikles gjennom prosjektet Brukervennlige registertjenester inneholde strukturerte påtegninger. Se nærmere om BRsys-prosjektet og prosjektet Brukervennlige registertjenester i punkt 5.3.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-2 andre og tredje ledd og ny foretaksregisterlov § 8-2 andre og tredje ledd.

Spørsmål om påtegning ved klage

Departementet vurderte i høringsnotatet om registerføreren bør ha plikt til å ta inn en påtegning der et registrerings- eller nektingsvedtak i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er påklaget. Slik påtegning vil gi informasjon til tredjeparter om at et registrerings- eller nektingsvedtak vil kunne bli omgjort, og slik at disse kan handle ut fra dette.

Departementet kom i høringsnotatet til at det ikke bør innføres et krav om påtegningen ved klage på registrerings- eller nektingsvedtak. Om dette står det i høringsnotatet:

«Departementet har i vurderingen vektlagt at få registreringsvedtak og nektingsvedtak omgjøres etter klage. Eksempelvis viser tall fra *Brønnøysundregistrene* at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i 2022 traff 626 436 registrerings- og nektingsvedtak. Av disse ble 88 vedtak påklaget. 36 av vedtakene ble omgjort etter klagebehandling. Det må antas at en av hovedårsakene til dette er at virksomheter ved

nektingsvedtak oftest velger å sende ny melding fremfor å påklage et vedtak på grunn av tiden det tar å få behandlet klage. Det lave antallet klager og omgjøringer kan tilsi at behovet for slike påtegninger er lite. Automatisk påtegning kan dessuten ha som en uheldig konsekvens at det kan skape tvil om rettsmessigheten av en registrering som er riktig. Det kan potensielt også føre til at aktører kan spekulere i å skape mistro til en registrering eller skape problemer for en registrert virksomhet ved å klage på ethvert registreringsvedtak.»

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet, og foreslår derfor ikke å innføre et krav om påtegning ved klage på registrerings- og nektingsvedtak. Det har i høringen ikke kommet innspill om at det er behov for slike påtegninger.

Departementet bemerker for øvrig at registerføreren med hjemmel i forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-2 første ledd og forslaget til ny foretaksregisterlov § 8-2 første ledd etter omstendighetene vil kunne ta inn en påtegning om at en registrering er påklaget, dersom hensynet til tredjeparter tilsier at dette er noe disse bør gjøres kjent med.

19.3 Sletting av opphørte virksomheter

19.3.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 26 og foretaksregisterloven § 7-3 har regler om sletting av opphørte virksomheter fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette omfatter regler om administrativ sletting av virksomheter som har opphørt å eksistere uten at Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret har fått melding om det. Det er også regler om prosedyren for sletting av selskaper med ubegrenset ansvar og enkeltpersonforetak etter konkurs.

I enhetsregisterloven § 26 er det enkelte særregler om sletting som ikke finnes i foretaksregisterloven. Dette omfatter regler om sletting av konkursbo fra Enhetsregisteret, samt bestemmelser som regulerer ansvaret for sletting mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre.

Administrativ sletting av opphørte virksomheter uten melding

Det følger av enhetsregisterloven § 26 første ledd at dersom registerføreren har grunn til å tro at en enhet har opphørt, skal registerføreren varsle enheten eller den meldepliktige kontaktpersonen

om at enheten kan bli slettet fra Enhetsregisteret, dersom det ikke innen en nærmere angitt frist fremkommer opplysninger som gjør det sannsynlig at enheten fortsatt består. Hensikten med varslingen er å gi enheten eller den meldepliktige kontaktpersonen mulighet til å komme med opplysninger som sannsynliggjør at virksomheten fortsatt består.

Også i foretaksregisterloven § 7-3 første ledd er det regler om administrativ sletting av opphørte foretak fra Foretaksregisteret. Reguleringen der tilsvarer i hovedsak reguleringen i enhetsregisterloven § 26. Enkelte forskjeller er det. Foretaksregisterloven § 7-3 stiller krav om at registerføreren varsler meldepliktige om at foretaket kan bli slettet dersom det ikke innen en nærmere angitt frist fremkommer opplysninger som gjør det sannsynlig at foretaket fortsatt består. Dersom det ikke kommer svar innen fristen, skal registerføreren kunngjøre tilsvarende varsel i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. Hvis Foretaksregisteret ikke mottar opplysninger om at foretaket består innen fristen i kunngjøringen, skal foretaket slettes fra registeret.

Sletting innebærer at virksomheten blir fjernet fra de aktive delene av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og overført til de historiske delene. Opplysninger om virksomhetens tidligere status vil derfor fortsatt kunne hentes frem ved behov. Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 26. Sletting av opphørte enheter.*

Sletting av selskaper med ubegrenset ansvar og enkeltpersonforetak etter konkurs

Enhetsregisterloven § 26 andre ledd og foretaksregisterloven § 7-3 andre ledd har regler om prosedyren for sletting av selskaper med ubegrenset ansvar og enkeltpersonforetak etter en konkurs, jf. konkursloven § 138.

Dersom Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret har mottatt melding fra Konkursregisteret om at bobehandlingen i virksomheten er endelig avsluttet etter konkursloven § 128 eller § 135, skal registerføreren gi de registreringspliktige varsel om at dersom det innen ett år ikke er gitt opplysninger om at virksomheten fortsatt består, vil virksomheten bli slettet. Plikten for registerføreren til å sende ut slikt varsel er absolutt. Virksomheten skal slettes fra registeret dersom det ikke kommer inn opplysninger om at virksomheten består.

Virkninger av sletting fra Foretaksregisteret

Foretaksregisterloven § 7-3 tredje ledd regulerer virkninger av sletting fra Foretaksregisteret. Tilsvarende regulering finnes ikke i enhetsregisterloven.

Paragrafen gjelder både ved administrativ sletting etter § 7-3 første ledd, og ved sletting av selskaper med ubegrenset ansvar og enkeltpersonforetak etter konkurs etter § 7-3 andre ledd, jf. Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) punkt 6.2 [Til § 7-3].

Det følger av foretaksregisterloven § 7-3 tredje ledd første punktum at slettingen ikke får betydning for deltakers ansvar for selskapsforpliktelsene eller for styremedlemmenes personlige ansvar. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 7-3* står det om bestemmelsen:

«Deltakere og styremedlemmer har et ansvar for forvaltningen av selskapet og for at det går fram på lovformelig måte ved en eventuell oppløsning og deling av selskapsformuen. Dette ansvar gjelder selv om foretaket måtte være slettet av registeret, og et allerede pådratt ansvar blir styremedlemmene ikke fri om foretaket senere slettes administrativt.»

Paragraf 7-3 tredje ledd andre punktum omhandler retten til foretaksnavnet ved sletting. Det følger av bestemmelsen at dersom foretaket innen seks måneder etter at slettingen er kunngjort, sender melding til Foretaksregisteret om at foretaket fortsatt består, har foretaket fortrinnsretten til det tidligere foretaksnavnet i behold.

Forholdet mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre

Enhetsregisterloven § 26 tredje ledd regulerer ansvarsforholdet mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre i relasjon til sletting etter § 26 første og andre ledd. I tilfeller der tilknyttede registre har ansvar for sletting av opphørte virksomheter eller sletting av selskaper med ubegrenset ansvar og enkeltpersonforetak etter konkurs, skal ikke Enhetsregisteret foreta slik sletting. Dette vil typisk gjelde hvor Foretaksregisteret har hjemmel til sletting etter foretaksregisterloven § 7-3. Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 26. Sletting av opphørte enheter*.

Sletting av konkursbo fra Enhetsregisteret

Et konkursbo registreres i Enhetsregisteret ved åpning av konkurs i en virksomhet, og er et eget

rettssubjekt. Enhetsregisterloven § 26 fjerde ledd har en særregel om sletting av konkursbo fra Enhetsregisteret. Det følger av bestemmelsen at dersom Enhetsregisteret har mottatt underretning etter konkursloven § 138, skal det registrerte konkursboet slettes fra Enhetsregisteret. Om virksomheten det er åpnet konkurs i skal slettes, avhenger både av årsaken til at konkursbehandlingen avsluttes og av hva slags rettssubjekt konkursdebitor er.

Foretaksregisterloven har ikke tilsvarende bestemmelse som enhetsregisterloven § 26 fjerde ledd. Det skyldes at konkursbo ikke registreres i Foretaksregisteret.

Forskriftshjemmel

Foretaksregisterloven § 7-3 fjerde ledd gir Kongen myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om sletting etter paragrafen. Det er ikke gitt forskrift med hjemmel i fjerde ledd. Tilsvarende forskriftshjemmel finnes ikke i enhetsregisterloven.

19.3.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 16.3.2 i all hovedsak å videreføre bestemmelsene om sletting i enhetsregisterloven § 26 og foretaksregisterloven § 7-3.

Det ble foreslått å innføre krav om at Enhetsregisteret, på samme måte som Foretaksregisteret, skal kunngjøre varsler om sletting.

Det ble også foreslått at myndigheten til å gi forskrift med nærmere regler om sletting av virksomheter fra Foretaksregisteret legges til departementet, og at en tilsvarende forskriftshjemmel tas inn i ny enhetsregisterlov.

19.3.3 Høringsinstansenes syn

Stiftelsestilsynet støtter forslaget om å innføre plikt for Enhetsregisteret til å kunngjøre varsel om sletting før en enhet slettes fra Enhetsregisteret. Tilsynet er enig med departementet i at kunngjøring vil bidra til å ivareta rettssikkerheten til virksomhetene som påvirkes og deres kreditorer. Stiftelsestilsynet skriver at kunngjøringen vil bidra til at kreditorer kan fremme sine krav til virksomheten før den slettes.

19.3.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre bestemmel-

sene om sletting i enhetsregisterloven § 26 og foretaksregisterloven § 7-3 i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Forslaget innebærer å videreføre reglene om administrativ sletting av virksomheter som har opphørt. Det samme gjelder reglene om sletting av selskaper med ubegrenset ansvar og enkeltpersonforetak etter konkurs. Det gjelder også reglene om virkninger av sletting fra Foretaksregisteret, om forholdet mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre, og om sletting av konkursbo fra Enhetsregisteret. Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier at disse reglene bør endres. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Foretaksregisterloven § 7-3 første ledd stiller krav om varsling og deretter kunngjøring i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon før administrativ sletting kan skje. Etter enhetsregisterloven § 26 første ledd er det tilstrekkelig med varsling. Sletting er et inngripende tiltak. Etter departementets syn tilsier hensynet til berørte virksomheters rettssikkerhet og virksomhetenes kreditorer at kunngjøring også

bør skje før en enhet kan slettes fra Enhetsregisteret. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å innføre krav om kunngjøring for Enhetsregisteret. *Stiftelsestilsynet* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om at myndigheten til å gi forskrift om sletting i ny foretaksregisterlov legges til departementet, og at en tilsvarende forskriftshjemmel tas inn i ny enhetsregisterlov. Eventuelle forslag til forskriftsbestemmelser vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi næringslivet, frivilligheten, offentlige myndigheter og andre interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Departementet foreslår også enkelte språklige justeringer for å gjøre bestemmelsene om sletting enklere å forstå. De språklige justeringene innebærer ikke realitetsendringer.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 8-3 og ny foretaksregisterlov § 8-3.

20 Utlevering og utveksling av opplysninger

20.1 Innsyn – utlevering av opplysninger

20.1.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 22 og foretaksregisterloven § 8-1 har bestemmelser om innsyn i og utlevering av opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Paragrafene ble sist endret ved lov 12. april 2024 nr. 17 om endringer i foretakslovgivningen mv. (utlevering av fødsels- og d-nummer, registrering av enkeltpersonforetak, krav til foretaksnavn, retningslinjer for godtgjørelse mv.). Endringene trådte i kraft 1. juli 2024. Endringene er nærmere omtalt i Prop. 41 L (2023–2024) kapittel 4.

Det følger av enhetsregisterloven § 22 første ledd og foretaksregisterloven § 8-1 første ledd at enhver har rett til å få tilgang til opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette gjelder ikke fødselsnummer og d-nummer. I begge lovene er det angitt at visse aktører har rett til å få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret til bruk i sin virksomhet. Dette omfatter offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak, jf. enhetsregisterloven § 22 andre ledd og foretaksregisterloven § 8-1 andre ledd.

Retten til innsyn i opplysninger og dokumenter som ikke registrert i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, reguleres av offentleglova. Begge registrene er en del av staten og omfattes av virkeområdet til offentleglova, jf. offentleglova § 2 første ledd bokstav a. Det er fastsatt i foretaksregisterloven § 8-1 tredje ledd at bestemmelsene i offentleglova gjelder for opplysninger som ikke er registrert i Foretaksregisteret. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i enhetsregisterloven.

Enhetsregisterloven § 22 tredje ledd fastsetter at papirkopier som utstedes fra Enhetsregisteret skal bekreftes å være «rett kopi», med mindre rekvirenten gir avkall på bekreftelsen. Det står også at utsendelse av elektroniske dokumenter

skal skje ved hjelp av en metode for å autentisere avsender og for å sikre dokumentet mot endring, dersom rekvirenten ber om det. For Foretaksregisteret er det gitt regler om dette i foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd. Frem til 1. januar 2024 var denne forskriftsreguleringen lik enhetsregisterloven § 22 tredje ledd. Foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd ble endret ved endringsforskrift 22. desember 2023 nr. 2307 for å gjennomføre krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet). Foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd lyder nå:

«Papirkopier og elektroniske kopier skal bekreftes å være «rett kopi», med mindre rekvirenten gir avkall på bekreftelsen. Elektronisk kopi som utstedes fra registeret skal autentiseres ved bruk av tillitstjenester som nevnt i forordning (EU) nr. 910/2014, jf. lov 15. juni 2018 nr. 44 om gjennomføring av EUs forordning om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked § 1, for å sikre at kopien er fra registeret og at innholdet er en rett kopi av dokumentet i registeret eller samsvarer med opplysninger i registeret.»

Enhetsregisterloven § 22 fjerde ledd begrenser Enhetsregisterets adgang til å sammenstille opplysninger om personer. Bestemmelsen fastsetter at «[s]ammenstilling av opplysninger om person kan bare gis når det gjelder personens registrerte tilknytning til næringsvirksomhet». Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i foretaksregisterloven. Om bestemmelsen i enhetsregisterloven § 22 fjerde ledd står det i Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 22. Innsyn – utlevering av opplysninger.*

«Bestemmelsen setter forbud mot å kunne gi fullstendige rolleutskrifter som inneholder alle de roller og verv som måtte være registrert på en person i registeret. Slike rolleutskrifter kan bare omfatte personens roller innen næringsvirksomhet. Dette innebærer at om en person i tillegg til å være styreformann i to aksjeselskap også er oppgitt som kontaktperson for en inte-

resseorganisasjon og styremedlem i et særforbund, kan disse to siste vervene ikke sammenstilles med de første i utskrifter til brukerne av Enhetsregisteret. Hvilke politiske verv eller hvilke interesser en person ellers måtte ha i sin fritid skal ikke kunne gis som en samlet utskrift.»

Både enhetsregisterloven § 22 femte ledd og foretaksregisterloven § 8-1 fjerde ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om hvordan opplysningene skal gjøres tilgjengelige, og til å bestemme at det skal betales gebyr for tjenestene.

Nærmere regler om bestilling og avgivelse av informasjon fra Brønnøysundregistrene, inkludert Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, er fastsatt i forskrift 11. desember 2015 nr. 1668 om gebyr til Brønnøysundregistrene (gebyrforskriften) § 6. I forskriften § 8 og § 9 er det fastsatt enkelte særlige regler om gebyr for avgivelse av visse typer informasjon fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Foretaksregisterforskriften § 14 har enkelte regler om fremgangsmåten ved bestilling av registeropplysninger fra Foretaksregisteret, mens forskriften § 12 gir regler om avgivelse av registeropplysninger fra registeret. Tilsvarende regler finnes ikke i enhetsregisterforskriften. Forskjellen skyldes trolig at det på tidspunktet for ikraftsettning av foretaksregisterforskriften i 1988, ikke fantes regler for Foretaksregisteret som tilsvarende reglene i gebyrforskriften.

20.1.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i punkt 17.1.2 i høringsnotatet i all hovedsak å videreføre nåværende regler om innsyn i og utlevering av opplysninger og dokumenter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette omfatter hovedregelen om retten til innsyn i opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og unntaket fra dette for fødselsnummer og d-nummer. Det gjelder også reglene som gir offentlige myndigheter og virksomheter og visse andre nærmere angitte aktører tilgang til fødselsnummer og d-nummer som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. I tillegg gjelder det regelen om sammenstilling av opplysninger i enhetsregisterloven § 22 fjerde ledd samt forskriftshjemlene i enhetsregisterloven § 22 femte ledd og foretaksregisterloven § 8-1 fjerde ledd. Det ble foreslått å ikke videreføre bestemmelsen i

foretaksregisterloven § 8-1 tredje ledd som viser til offentleglova.

Departementet foreslo å videreføre reguleringen i foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd som gjelder bekreftelse av kopier som utstedes fra Foretaksregisteret og om autentisering av avsender ved slik utstedelse. Det ble foreslått at samme krav skal gjelde for Enhetsregisteret. Departementet foreslo at reglene om bekreftelse av kopier og om autentisering av avsender plasseres i lov.

20.1.3 Høringsinstansenes syn

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (felles høringsuttalelse) skriver at journalister bør ha tilgang til fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på linje med innsynsretten de har i slike opplysninger i Folkeregisteret etter folkeregisterloven § 10-1 andre ledd. Presseorganisasjonene skriver:

«Tilgang til fødselsnummer og D-nummer er viktig for journalister for å skille personer fra hverandre i storsamfunnet, og sikre at deres undersøkelser retter seg mot riktig person. Journalister har i dag rett på innsyn i disse numrene i folkeregister, jf. folkeregisterloven § 10-1 annet ledd. En tilsvarende rett bør gjelde for innsyn i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det er uheldig at denne retten ikke skal være lik i de ulike registrene.»

PolyNorge ønsker mulighet til å begrense innsyn i hvem som har roller i foreninger. Foreningen skriver at de har kunnskap om at flere skeive organisasjoner velger å bare registrere deler av styret i Brønnøysundregistrene på grunn av trusler og trakassering mot registrerte rolleinnhavere. Foreningen skriver at de krever «bedre personvern for tillitsvalgte i skeive organisasjoner». Foreningen ønsker konkret at (i) det presiseres i enhetsregisterloven at styremedlemmer i frivillige organisasjoner skal kunne kreve begrenset innsyn «der organisasjonens art tilsier det i forhold til sensitive personopplysninger», (ii) at personer som av personlige grunner ønsker skjult identitet skal kunne være med i styrer uten at dette utleveres uten god grunn eller etter godkjenning i den enkelte sak (iii) at enhetsregisterloven tillater at bare roller som kan forplikte organisasjoner kreves registrert for frivillige organisasjoner og (iv) at registrerte kan be om informasjon om hvem som har søkt dem opp på samme måte som ved innsyn i skattematene.

20.1.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om i all hovedsak å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 22 og foretaksregisterloven § 8-1 om innsyn i og utlevering av opplysninger og dokumenter i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette omfatter hovedregelen om retten til innsyn i opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og unntaket fra dette for fødselsnummer og d-nummer. Det gjelder også reglene som gir offentlige myndigheter og virksomheter og visse andre nærmere angitte aktører tilgang til fødselsnummer og d-nummer i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. I tillegg gjelder det forskriftshjemlene i enhetsregisterloven § 22 femte ledd og foretaksregisterloven § 8-1 fjerde ledd. Departementet viser til at disse reglene nylig har vært til behandling i Stortinget, se punkt 20.1.1.

Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening skriver i sin felles høringsuttalelse at journalister bør ha tilgang til fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på linje med innsynsretten de har i slike opplysninger i Folkeregisteret etter folkeregisterloven § 10-1 andre ledd.

Reglene i enhetsregisterloven § 22 og foretaksregisterloven § 8-1 om innsyn i fødselsnummer og d-nummer som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har nylig vært behandlet i Stortinget. Ved endringslov 12. april 2024 nr. 17 vedtok Stortinget å utvide kretsen av aktører som kan få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Endringene innebærer at de samme aktørene som har tilgang til fødselsnummer og d-nummer fra Folkeregisteret etter folkeregisterloven § 10-1 første ledd skal ha tilgang til fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Spørsmålet om å gi pressen eller andre tilgang til fødselsnummer og d-nummer som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ble vurdert i lovproposisjonen som ligger til grunn for endringsloven. I Prop. 41 L (2023–2024) punkt 4.4 står det:

«*Norsk Journalistlag* ønsker at pressen skal ha hjemmel for tilgang til fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, i likhet med hjemmelen i folkeregisterloven § 10-1 andre ledd. Departementet foreslår ikke å ta inn en tilsvarende bestemmelse som i folkeregisterloven § 10-1 andre

ledd i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Norsk Journalistlag skriver i sitt høringsinnspill at dette ikke er redegjort for i høringsnotatet, og at det ser ut til å være utilsiktet at departementet ikke har foreslått en slik regel. Departementet viser her til drøftelsen i høringsnotatet punkt 3.3 siste avsnitt, hvor departementet skriver at regelen i folkeregisterloven § 10-1 andre ledd dekker et annet behov for innsyn i fødselsnummer og d-nummer. Som nevnt i høringsnotatet har Enhetsregisteret og Foretaksregisteret et annet formål enn Folkeregisteret, og formålet i denne sammenheng er å vise hvem som er registrert med ulike roller. Registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret gir legitimasjonsvirkning for at en konkret person er registrert med en rolle i en virksomhet.

Departementet viser også til forarbeidene til folkeregisterloven, Prop. 164 L (2015–2016) punkt 18.4.3. Der står det:

«Departementet er etter en samlet vurdering kommet til at det i øvrige tilfeller bør knyttes vilkår til adgangen til å få utlevert fødselsnummer fra Folkeregisteret. Det er på det rene at en del personer ser på fødselsnummeret sitt som en opplysning de i minst mulig grad ønsker å utlevere til andre. Departementet legger også betydelig vekt på innspill fra Justisdepartementet som har uttrykt bekymring for om forslaget i høringsnotatet kan medføre at faren for identitetstyveri øker. Departementet foreslår derfor at opplysning om fødselsnummer kun kan utleveres dersom den som ber om opplysningen har et begrunnet behov for den.»

Hensynet til å beskytte personopplysninger og forhindre identitetstyveri taler for at kretsen som kan få tilgang til fødsels- og d-nummer bør være snever. Departementet vurderer at kretsen av aktører som har et berettiget behov for tilgang til fødsels- og d-nummer fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er den samme kretsen som er angitt i folkeregisterloven § 10-1 første ledd. Det er etter departementets syn ikke hensiktsmessig å utvide denne kretsen til å omfatte flere aktører. Brønnøysundregistrene har heller ikke identifisert et behov for at denne kretsen bør være større.

Folkeregisterloven § 10-1 andre ledd åpner for at Folkeregisteret kan utlevere fødselsnummer og d-nummer til andre private virksomheter og aktører dersom det foreligger et «begrunnet behov». Hvorvidt det foreligger et «begrunnet behov» i det enkelte tilfellet vil

bero på en konkret vurdering. Etter departementets syn er Folkeregisteret, i kraft av å være nasjonal felleskomponent for fødsels- og d-nummer i Norge, nærmest til å foreta denne vurderingen. Hensynet til å sikre en konsistent skjønnsutøvelse taler etter departementets syn også for at denne vurderingen gjøres av Folkeregisteret.»

Departementet fastholder vurderingen i Prop. 41 L (2023–2024) punkt 4.4 og foreslår derfor ikke å utvide kretsen som skal ha tilgang til fødselsnummer og d-nummer som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Departementet opprettholder etter dette forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringen i enhetsregisterloven § 22 første og andre ledd og foretaksregisterloven § 8-1 første og andre ledd.

Det følger av foretaksregisterloven § 8-1 tredje ledd at bestemmelsene i offentliglova gjelder for opplysninger som ikke er registrert i Foretaksregisteret. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i enhetsregisterloven. Det fremgår av forarbeidene til foretaksregisterloven at bestemmelsen i § 8-1 tredje ledd ble tatt inn loven for å unngå tolkningstvill, siden det på tidspunktet for foretaksregisterlovens tilblivelse var uklart om domstolenes registreringsvirksomhet var omfattet av daværende offentlighetslov, jf. Ot.prp. nr. 50 (1984–85) punkt 6.7. Departementet viser til at før etableringen av Foretaksregisteret og vedtakelsen av foretaksregisterloven, så ble handelsregistrene ført av by- og herredsrettene.

Registrering av foretak føres i dag av Foretaksregisteret, som er en del av staten. Det følger uttrykkelig av offentliglova § 2 første ledd bokstav a at offentliglova gjelder for staten. Det er derfor utvilsomt at spørsmålet om innsyn i opplysninger og dokumenter som Foretaksregisteret innehar, men som ikke er registrert i Foretaksregisteret, må avgjøres etter reglene i offentliglova. På denne bakgrunn er det ikke nødvendig å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 8-1 tredje ledd i ny foretaksregisterlov. Det kom ikke innspill til dette forslaget i høringen.

Departementet har i kapittel 12 foreslått bestemmelser om at elektroniske varslingsadresser som er registrert i Enhetsregisteret ikke er offentlige, men bare skal være tilgjengelige for offentlige myndigheter. Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 9-1 første ledd andre punktum og § 9-1 andre ledd andre punktum. Det er i kapittel 12 også foreslått en bestemmelse som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger om antall

ansatte som er registrert i Enhetsregisteret. Se forslaget til forskriftshjemmel i ny enhetsregisterlov § 9-1 fjerde ledd andre punktum. Opplysninger om elektroniske varslingsadresser og antall ansatte registreres ikke i Foretaksregisteret. Det er derfor ikke behov for tilsvarende regler i ny foretaksregisterlov.

Enhetsregisterloven § 22 tredje ledd og foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd har regler om at kopier som utstedes fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal bekreftes å være «rett kopi», og regler som stiller krav til autentisering av avsender ved utsendelse av elektroniske kopier. Det vises til omtalen i punkt 20.1.1. Kravene som gjelder for Foretaksregisteret, er mer omfattende enn de som gjelder for Enhetsregisteret. Mens Enhetsregisteret har til plikt å bekrefte at papirkopier er «rett kopi», skal Foretaksregisteret gjøre dette for både papirkopier og elektroniske kopier. Ved utstedelse av elektroniske kopier, skal begge registrene bruke en metode for å autentisere avsender. For Foretaksregisteret er det imidlertid stilt krav til at autentiseringen skjer ved bruk av tillitstjenester som nevnt i forordning (EU) nr. 910/2014, jf. lov 15. juni 2018 nr. 44 om gjennomføring av EUs forordning om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked (lov om elektroniske tillitstjenester).

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre reguleringen som følger av foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd for Foretaksregisteret. Departementet viser til at bestemmelsen gjennomfører EØS-rettslige forpliktelser i norsk rett. Ifølge Brønnøysundregistrene praktiserer også Enhetsregisteret kravene som følger av foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd, og slik at de to registrene i dag har samme praksis på dette området. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at kravene til bekreftelse av kopier og om autentisering av avsender som følger av foretaksregisterforskriften § 12 tredje ledd også skal gjelde for Enhetsregisteret. Det kom ikke innspill til disse forslagene i høringen.

Nåværende krav til bekreftelse av kopier og om autentisering av avsender er lovregulert for Enhetsregisteret og forskriftsregulert for Foretaksregisteret. Hensynet til et oversiktlig regelverk tilsier at reguleringene for begge registrene plasseres enten i lov eller i forskrift. Departementet foreslo i høringsnotatet at disse kravene plasseres i lov. Departementet har revurdert dette forslaget, og foreslår at kravene likevel reguleres i forskrift. Departementet legger større vekt på at

regler om bekreftelse av kopier som utstedes fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og om autentisering av avsender er detaljerte og av teknisk karakter. De egner seg derfor etter departementets revurdering best i forskrift. Departementet viser til at tilsvarende regler for Regnskapsregisteret er fastsatt i forskrift. Se § 8-1-1 i forskrift 7. september 2006 nr. 1062 til utfylling og gjennomføring mv. av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56.

Enhetsregisterloven § 22 fjerde ledd fastsetter at sammenstilling av opplysninger om personer bare kan gis når det gjelder personens registrerte tilknytning til næringsvirksomhet. Om begrunnelsen for bestemmelsen vises det til omtalen i punkt 20.1.1. Departementet har ikke erfaring som tilsier at det er nødvendig å endre reguleringen. Brønnøysundregistrene har heller ikke spilt inn at det er behov for endringer på dette området. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen i enhetsregisterloven § 8-1 fjerde ledd videreføres i ny enhetsregisterlov. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen. Departementet vil imidlertid løpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-1 og ny foretaksregisterlov § 9-1.

PolyNorge har spilt inn flere forslag som vil begrense innsynsretten i opplysninger om rolleinnhavere i frivillige organisasjoner som er registrert i Enhetsregisteret.

Opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, med unntak for fødselsnummer og d-nummer, er offentlig tilgjengelig for enhver, jf. enhetsregisterloven § 22. Dette har vært gjeldende siden enhetsregisterloven trådte i kraft 1. mars 1995. Eventuelle innstramninger i denne innsynsretten må begrunnes særskilt, og konsekvenser av dette må vurderes nøye. I og med at det ikke ble fremmet forslag i høringen som tilsvarer det som er foreslått av *PolyNorge*, har departementet uansett ikke grunnlag for å foreslå slike regler nå. I alle tilfeller må eventuelle forslag til innstramninger i innsynsretten sendes på offentlig høring, slik at berørte aktører får mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Departementet ønsker likevel å knytte noen generelle kommentarer til *PolyNorges* forslag til tiltak.

Enhetsregisteret ivaretar en viktig samfunnsfunksjon ved å registrere og gjøre tilgjengelig opplysninger om hvem som har sentrale roller i juridiske enheter. Styret er foreningens øverste organ. Styremedlemmene har rettigheter og plikter både overfor foreningen og dens medlemmer

samt tredjeparter, og er legitimert til å opptre på foreningens vegne. Det er derfor avgjørende for tredjeparter å ha tilgang til opplysninger om hvem som sitter i foreningens styre. Å begrense hvilke styremedlemmer som skal registreres i Enhetsregisteret eller begrense innsynsretten i hvem som er registrert med slike roller i Enhetsregisteret, vil undergrave et av hovedformålene med Enhetsregisteret. Å begrense tilgangen til slik informasjon kan samtidig svekke muligheten for at tredjeparter som forholder seg til foreningen kan ivareta sine interesser. Det kan også svekke offentlige myndigheters kontroll med foreningene.

Departementet viser også til at det ikke er noen minstekrav til antall styremedlemmer i foreninger. Foreninger står fritt til å organisere komiteer og lignende organer under styret, hvor medlemmene ikke må registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret.

Å begrense innsynsretten i opplysninger om rolleinnhavere i visse typer foreninger eller andre organisasjoner reiser også prinsipielle spørsmål om hvor grensene eventuelt skal trekkes. For eksempel må det avklares hvilke organisasjoner som skal omfattes av begrensningene. Slike grensedragninger vil kunne være svært vanskelige å trekke, og skaper uforutsigbarhet for både brukerne og de registrerte.

PolyNorge foreslår også at den som er registrert som rolleinnhaver i Enhetsregisteret skal ha krav på informasjon om hvem som har søkt vedkommende opp på tilsvarende måte som ved innsyn i skattelistene. Også slike tiltak vil kunne anses å begrense innsynsretten, fordi det kan gjøre at enkelte er tilbakeholdne med eller avstår fra å be om innsyn. Skatteberegningene er ikke utarbeidet med publisitet eller notoritet som formål, men for å beregne korrekt skatt for den enkelte aktør. Deler av skatteinformasjonen er likevel offentlig, som innebærer innsyn i opplysninger innbyggerne er pålagt å gi informasjon om til staten. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har som nevnt som et av hovedformålene å sikre åpenhet og transparens, og teknisk sett er de derfor også innrettet med dette som utgangspunkt. Endring av dette ville derfor innebære en fullstendig omlegging av registrenes struktur. Hensynet til å ivareta kjønns- og seksualitetsmangfold i frivilligheten må etter departementets syn ivaretas på annen måte enn gjennom reglene om registrering av styremedlemmer og rolleinnhavere i Enhetsregisteret, og eventuelle begrensninger i retten til innsyn i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret.

Regjeringen la 17. februar 2023 frem en handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023–2026). Handlingsplanen skal bidra til å bedre livskvaliteten til skeive, sikre deres rettigheter og bidra til større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold. At skeive trygt skal kunne delta i frivilligheten er en del av dette. Derfor er tiltak for å styrke frivillige organisasjoner som fremmer kjønns- og seksualitetsmangfold et viktig delmål i handlingsplanen. Handlingsplanen har flere konkrete målrettede tiltak som skal fremme dette målet. Blant tiltakene er å øke bevilgningene til frivillige organisasjoners arbeid for kjønns- og seksualitetsmangfold (tiltak 1).

20.2 Innhenting og registrering av opplysninger i andre registre

20.2.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 20 har regler om Enhetsregisterets adgang til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre registre. Det følger av enhetsregisterloven § 20 første ledd at Enhetsregisteret kan innhente opplysninger om enheten mv. som nevnt i enhetsregisterloven § 5 andre ledd og § 6 fra tilknyttede registre, og registrere disse i Enhetsregisteret. Etter § 20 andre ledd kan opplysninger som er registrert i andre registre enn de tilknyttede registrene innhentes og registreres i Enhetsregisteret når registerføringen mener det ikke er betenkelig. Som eksempel på et slikt annet register er det i forarbeidene til enhetsregisterloven blant annet vist til registre under Posten, nå Posten Bring AS, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 20. Opplysninger fra annet register.*

Foretaksregisterloven § 7-2 har regler om at Foretaksregisteret kan tilføres opplysninger fra andre offentlige registre «[f]or å sikre ajourhold av registeret». Paragrafen gir Kongen hjemmel til å bestemme at opplysninger som registreres i annet offentlig register, skal meddeles til Foretaksregisteret, og til å gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av dette. Det er i lovteksten bestemt at opplysninger skal forelegges foretaket før det foretas en endring i Foretaksregisteret. Kongen kan i forskrift fastsette unntak fra dette. I forarbeidene til § 7-2 er det lagt til grunn at det skal kunne foretas en kobling av Foretaksregisteret med Folkeregisteret, for å sikre ajourføring av adresseendringer, jf. Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 7-2.* Det står også at «[e]n antar at det i forskriftene bør gis adgang til å registrere adresseendring uten foreleggelse for foretaket».

Det er frem til i dag ikke gitt forskrift med hjemmel i foretaksregisterloven § 7-2.

20.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 17.2.2 følgende regler om Enhetsregisterets og Foretaksregisterets adgang til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre registre:

- Enhetsregisteret kan innhente og registrere opplysninger fra tilknyttet register. Forslaget innebærer å videreføre nåværende enhetsregisterlov § 20 første ledd.
- Enhetsregisteret kan innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre offentlige registre enn de tilknyttede registrene dersom det er ubetenkelig.
- Foretaksregisteret kan innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre offentlige registre dersom det er ubetenkelig.
- Departementet gis myndighet til å bestemme i forskrift at opplysninger som er registrert i registre som ikke føres av offentlige myndigheter, kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Slik forskrift må bestemt angi hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra.

20.2.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i høringsnotatet.

20.2.4 Departementets vurdering

Enhetsregisterloven § 20 åpner for at opplysninger som er registrert i tilknyttede registre og andre registre kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret. Denne bestemmelsen er etter departementets syn fortsatt avgjørende for å oppfylle hovedintensjonene til Enhetsregisteret. Bestemmelsen legger til rette for effektiv utnyttelse og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringenheter. Den bidrar også til å redusere næringslivets oppgaveplikter. Departementet foreslår derfor i all hovedsak å videreføre reglene i enhetsregisterloven § 20.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre Enhetsregisterets adgang etter enhetsregisterloven § 20 første ledd til å innhente og registrere opplysninger fra tilknyttede registre. Departementet er ikke kjent med forhold som tilsier endringer på dette området.

Ifølge enhetsregisterloven § 20 andre ledd kan opplysninger i andre registre enn tilknyttede registre bare registreres i Enhetsregisteret når registerføreren mener det ikke er betenkelig. Etter departementets syn tilsier hensynet til demokrati og hensynet til registrerte virksomheters og rolleinnhaveres rettssikkerhet at det bør skilles mellom registre som føres av offentlige myndigheter (offentlige registre) og andre registre.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at Enhetsregisteret fortsatt bør ha adgang til å innhente og registrere opplysninger som finnes i andre offentlige registre. Det legger til rette for effektiv utnyttelse og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter, og bidrar til å redusere næringslivets oppgaveplikter.

Etter nåværende regler er det krav om at slik innhenting og registrering bare kan skje når «registerfører mener det ikke er betenkelig». Departementet skrev i høringsnotatet at hensynet til registrerte virksomheters og rolleinnhaveres rettssikkerhet tilsier at det ikke bør være opp til registerføreren alene å avgjøre om innhenting og registrering er betenkelig eller ikke. Adgangen til innhenting og registrering bør etter departementets syn bero på en mer objektiv standard. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at innhenting og registrering fra andre offentlige registre enn de tilknyttede registrene bare kan skje dersom det er «ubetenkelig». Hvorvidt innhenting og registrering er «ubetenkelig», vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Et sentralt moment er om det må anses åpenbart unødvendig å varsle virksomheten før registreringen skjer, fordi innspill fra virksomheten uansett ikke vil påvirke utfallet. Innhenting og registrering i Enhetsregisteret av opplysninger fra andre offentlige registre som ikke er ubetenkelig, vil måtte følge reglene om retting av feil, med forhåndsvarsel til berørt virksomhet, alternativt at Enhetsregisteret pålegger virksomheten å sende inn endringsmelding.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at Foretaksregisteret gis samme adgang som Enhetsregisteret til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i offentlige registre. Det gir mulighet til gjenbruk av opplysninger som er registrert i offentlige registre. Det kan redusere ressursbruken for næringslivet og andre ved at disse slipper å måtte innhente opplysninger i andre offentlige registre og innrapportere disse til Foretaksregisteret. Det kan også gjøre saksbehandlingen i Foretaksregis-

teret mer effektiv. I tillegg kan det potensielt øke muligheten for å avdekke eventuelle feil eller avvik i registrerte opplysninger, og dermed bidra til bedre registerkvalitet i Foretaksregisteret. Som for Enhetsregisteret foreslås det at opplysninger i andre offentlige registre bare kan innhentes og registreres i Foretaksregisteret dersom det er «ubetenkelig». Dersom dette vilkåret ikke er oppfylt, vil Foretaksregisteret måtte følge reglene om retting av feil med forhåndsvarsel til berørt virksomhet, alternativt at Foretaksregisteret pålegger virksomheten å sende inn endringsmelding.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-2 første og andre ledd og ny foretaksregisterlov § 9-2 første ledd.

Når det gjelder registre som ikke føres av offentlige myndigheter (ikke-offentlige registre), innhenter og registrerer Enhetsregisteret i dag opplysninger som er registrert i Posten Bring AS' Postnummerregister.¹ Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at Enhetsregisteret fortsatt bør ha en viss adgang til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i ikke-offentlige registre. Rettssikkerhets-hensyn og hensynet til demokrati tilsier imidlertid etter departementets syn at det bør fastsettes særskilt hvilke ikke-offentlige registre Enhetsregisteret kan innhente opplysninger fra.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en forskriftshjemmel om dette i ny enhetsregisterlov, og at det samme tas inn i ny foretaksregisterlov. Forslagene til forskriftshjemler innebærer at det i slik forskrift også kan fastsettes at kun nærmere angitte opplysninger i et bestemt ikke-offentlig register kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-2 tredje ledd og ny foretaksregisterlov § 9-2 andre ledd.

Når det gjelder den nærmere forskriftsreguleringen, foreslo departementet i høringsnotatet punkt 17.2.2 at Enhetsregisteret på samme måte som i dag skal kunne innhente og registrere opplysninger som er registrert i Posten Bring AS sitt Postnummerregister. I tillegg ble det foreslått å forskriftsregulere at Enhetsregisteret skal kunne innhente og registrere opplysninger som er registrert i Posten Bring AS sitt Adresseregister og

¹ Postnummerregisteret inneholder alle gyldige postnummer i Norge med opplysning om kommune og hva postnummeret brukes til. Se Postnummer og adresselister – bring.no

Gateregister.² Departementet foreslo at det samme forskriftsfastsettes for Foretaksregisteret. Det kom ikke innspill til disse forslagene i høringen.

20.3 Overføring av opplysninger til andre offentlige registre

20.3.1 Gjeldende rett

Enhetsregisterloven § 21 har regler om overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre. Det følger av § 21 første punktum at opplysninger som blir registrert i Enhetsregisteret straks skal meddeles tilknyttet register som har behov for opplysningene. Etter § 21 andre punktum kan departementet gi nærmere regler om hvordan opplysningene skal formidles. Slike regler er ikke fastsatt.

Foretaksregisterloven § 8-2 gir Kongen hjemmel til å gi nærmere regler om adgangen til å overføre opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret til andre offentlige registre. I forarbeidene til foretaksregisterloven er det nevnt som eksempel å gi slike myndigheter maskinell tilgang til Foretaksregisterets database, i stedet for den ordinære ordningen med enkeltforespørsler etter foretaksregisterloven § 8-1 første ledd, jf. Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 8-2*. I lovproposisjonen samme sted står det:

«Departementet kan ikke se vesen[t]lige betenkeligheter ved en slik ordning idet en av hovedforutsetningene for foretaksregisteret er at opplysningene er offentlige og at det dreier seg om et fåtall viktige og ikke-sensitive opplysninger om foretakene som sådanne. Ordningen kan imidlertid først gjen[n]omføres etter nærmere bestemmelser av Kongen.»

Det er ikke fastsatt nærmere regler med hjemmel i foretaksregisterloven § 8-2.

² Gateregisteret og Adresseregisteret inneholder gater og veier i Norge som er registrert i Statens kartverk. Registerne inneholder en fortegnelse over alle gater og veier i Norge med tilhørende postnummer i elektronisk format. Gateregisteret inneholder gate- og veinavn med gatekode, husnumre, postnumre, poststeder, kommunekoder og kommunenavn. Adresseregisteret inneholder alle gate- og veinavn med hvert enkelt husnummer, postnumre, poststeder, kommunekoder og kommunenavn, og adressenummer og gatekode. Se Gateregisteret og Adresseregisteret – bring.no

20.3.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 17.3.2 at reguleringen i enhetsregisterloven § 21 om overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre videreføres. Departementet foreslo også å beholde forskriftshjemmelen i foretaksregisterloven § 8-2, men slik at forskriftsmyndigheten legges til departementet. Enhetsregisterloven § 21 gir bare adgang til å overføre opplysninger fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre. Departementet anså at det på samme måte som for Foretaksregisteret, bør være mulighet til å gi nærmere forskriftsbestemmelser om overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til andre offentlige registre enn tilknyttede registre.

20.3.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om forslaget i høringsnotatet.

20.3.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen i enhetsregisterloven § 21 om overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre videreføres. Denne bestemmelsen er, som enhetsregisterloven § 20 om innhenting av opplysninger til Enhetsregisteret, etter departementets syn avgjørende for å oppfylle hovedintensjonene med Enhetsregisteret. Bestemmelsene legger til rette for effektiv utnyttelse og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter. De bidrar også til å redusere næringslivets oppgaveplikter.

Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om å beholde forskriftshjemmelen i foretaksregisterloven § 8-2. Det samme gjelder forslaget om at forskriftsmyndigheten legges til departementet. Forslaget innebærer at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om overføring av opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret til andre offentlige registre, herunder om hvordan slik overføring skal skje.

Enhetsregisterloven § 21 gir bare adgang til å overføre opplysninger fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre. Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det på samme måte som for Foretaksregisteret, bør være mulighet til å gi nærmere forskriftsbestemmelser om overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til andre offentlige registre enn tilknyttede registre.

Det legger til rette for at Enhetsregisteret kan ivareta sin samordningsfunksjon som grunndataregister, og at opplysninger i Enhetsregisteret kan gjenbrukes. Forslaget innebærer at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om overføring av opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret til andre offentlige registre enn tilknyttede registre, herunder om hvordan slik overføring skal skje.

Dersom det blir aktuelt å fastsette regler om overføring av opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret til andre offentlige registre enn tilknyttede registre, vil forslag til forskriftsbestemmelser bli sendt på offentlig høring. Det samme gjelder dersom det blir aktuelt å fastsette regler om overføring av opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, til andre offentlige registre. Det vil gi næringslivet, frivilligheten, offentlige myndigheter og andre interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-3 og ny foretaksregisterlov § 9-3.

20.4 Utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet BRIS

20.4.1 Gjeldende rett

Foretaksregisterloven § 8-3 og enhetsregisterloven § 22a har regler om utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger mellom Foretaksregisteret eller Enhetsregisteret og utenlandske foretaksregistre gjennom registersammenkoblingssystemet *Business Register Interconnection System* (BRIS).

Det følger av foretaksregisterloven § 8-3 første ledd at Foretaksregisteret kan utveksle opplysninger med utenlandske foretaksregistre i samsvar med direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). Foretaksregisterets utlevering av opplysninger til utenlandske foretaksregistre skal være gratis. Første ledd gir også departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utveksling av opplysninger gjennom BRIS, og om bruk og registrering av slike opplysninger. Etter § 8-3 andre ledd kan departementet gi forskrift med nærmere regler om at Foretaksregisteret skal gjøre bestemte opplysninger tilgjengelige for enhver gjennom BRIS, herunder hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, betaling av gebyr for innsyn, og hvilke opplysninger som skal være gratis tilgjengelige.

Tilsvarende regler er fastsatt i enhetsregisterloven § 22a.

Paragrafene kom inn i foretaksregisterloven og enhetsregisterloven ved endringslov 16. juni 2023 nr. 67, og trådte i kraft 1. juli 2023. De gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 19 og 28c. For nærmere omtale se Prop. 76 LS (2022–2023) punkt 7.5.3 og 8.5.3, og merknadene til foretaksregisterloven § 8-3 og enhetsregisterloven § 22a i proposisjonen kapittel 14.

Med hjemmel i enhetsregisterloven § 22a og foretaksregisterloven § 8-3 er det fastsatt nærmere regler i forskrift 22. desember 2023 nr. 2308 om utveksling av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS) mv. Spørsmålet om videreføring av reglene i denne forskriften dersom det vedtas ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov er behandlet i høringsnotatet kapittel 20.

20.4.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 17.4 at forskriftshjemlene i foretaksregisterloven § 8-3 og enhetsregisterloven § 22a videreføres.

20.4.3 Høringsinstansenes syn

Det kom ikke innspill til forslaget i høringsnotatet om å videreføre forskriftshjemlene i foretaksregisterloven § 8-3 og enhetsregisterloven § 22a.

Skattedirektoratet skriver at lovforslaget bør hjemle at Brønnøysundregistrene kan hente og dele informasjon om utenlandske virksomheter hjemmehørende i EU fra EU sine registre og tilby disse til Skatteetaten og andre offentlige etater, uavhengig av om den utenlandske virksomheten har plikt eller rett til å registrere virksomheten i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Skattedirektoratet mener at i lys av direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet) bør informasjon om virksomheter som er registrert i EU hentes automatisert fra hjemstatens registre og registersammenkoblingssystemet BRIS.

Videre mener Skattedirektoratet at lovforslaget i større grad bør hensynta at utenlandske virksomheter i stor grad allerede forholder seg til internasjonale ordninger, og at det både kan og må settes krav om at utenlandske virksomheter skal identifiseres iht. internasjonale standarder. Skattedirektoratet skriver at lovforslaget bør hjemle at ID-nummer fra internasjonale registre samles inn og registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og at Brønnøysundregistrene

har ansvar for å holde informasjonen om slike virksomheter oppdatert ved å etablere integrasjoner mot de aktuelle utenlandske registrene.

20.4.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre forskriftshjemlene i foretaksregisterloven § 8-3 og enhetsregisterloven § 22a. Departementet viser til at bestemmelsene gjennomfører EØS-forpliktelser som følger av direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) i norsk rett. Forskriftshjemlene er nylig vedtatt av Stortinget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-4 og ny foretaksregisterlov § 9-4.

Skattedirektoratet har spilt inn at lovforslaget bør hjemle at Brønnøysundregistrene kan hente og dele informasjon om utenlandske virksomheter hjemmehørende i EU fra EU sine registre og tilby disse til Skatteetaten og andre offentlige etater, og at dette bør gjelde uavhengig av om den utenlandske virksomheten har plikt eller rett til å registrere virksomheten i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Registersammenkoblingssystemet BRIS er utviklet for å kunne utveksle informasjon mellom foretaksregistre i EU- og EØS-stater. Borgere, virksomheter og offentlige myndigheter kan søke informasjon som er registrert i disse foretaksregistrene gjennom en felles inngangsportale, EUs e-Justice-portal, som også er tilgjengelig fra Brønnøysundregistrenes nettside. I tillegg kan sentrale selskapsdokumenter som er registrert i europeiske foretaksregistre som er tilknyttet BRIS, slik som årsregnskap og vedtekter, bestilles gjennom e-Justice-portalen. Foretaksregisterloven § 3-8 angir hvilke opplysninger som skal registreres om utenlandske foretak som er registrert i Foretaksregisteret. Dette omfatter blant annet opplysninger om hvilken stats lovgivning det utenlandske foretaket er underlagt, om det utenlandske foretaket er registrert i et offentlig foretaksregister i sin hjemstat, det utenlandske foretaksregisterets navn og adresse, og det utenlandske foretakets registreringsnummer i det utenlandske foretaksregisteret. Departementet foreslår å videreføre disse opplysningskravene. Se nærmere om dette i kapittel 12. Opplysninger som er registrert om utenlandske foretak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er offentlig tilgjengelige for enhver, jf. enhetsregisterloven § 22 første ledd og foretaksregisterloven § 8-1 første ledd.

Direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet), som endret ved direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet), og gjennomføringsforordning (EU) 2021/1042, gir nærmere regler om hvilken informasjon om filialer av utenlandske foretak som skal utveksles mellom de europeiske foretaksregistrene, når utveksling av slik informasjon skal skje og hvordan utvekslingen skal skje. Disse reglene er gjennomført i norsk rett gjennom forskrift 22. desember 2023 nr. 2308 om utveksling av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS) mv. og forskrift 10. august 2022 nr. 1422 om gjennomføringsforordning (EU) 2021/1142.³

Departementet vil ikke utelukke at det for skattemyndighetene og andre offentlige myndigheter kan være hensiktsmessig med et integrert register, som åpner for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan tilby opplysninger om utenlandske foretak som ikke er registrert i de to registrene, men som er registrert i foretaksregistre i andre EU- og EØS-stater. Spørsmålet om å innføre slike regler faller utenfor rammene av dette lovarbeidet. Eventuell integrasjon må vurderes nøye opp mot EØS-regelverket som regulerer utveksling av informasjon gjennom BRIS. Det samme gjelder hvilke tekniske krav som eventuelt må stilles til slik integrering.

Skattedirektoratet ønsker at ID-nummer fra internasjonale registre samles inn og registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og at Brønnøysundregistrene har ansvar for å holde informasjonen om slike virksomheter oppdatert ved å etablere integrasjoner mot de aktuelle utenlandske registrene.

Spørsmålet om registrering av identifikasjonsnumre fra internasjonale registre i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret var ikke blant temaene i høringsnotatet. Departementet har derfor ikke grunnlag for å foreslå regler om dette nå. Departementet viser i denne forbindelse til Prop. 41 L (2023–2024) punkt 3.2 hvor departementet vurderte et innspill som gjaldt bruk av LEI-koder (Legal Entity Identifier) i Enhetsregisteret og Foretaksregisterets fagsystemer:

«Når det gjelder *Finanstilsynets* innspill om bruk av LEI-koder (Legal Entity Identifier) i

³ Forskrift 10. august 2022 nr. 1422 om Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/1042 om regler for anvendelsen av Europaparlaments- og Rådsdirektiv (EU) 2017/1132 for det som angår tekniske spesifikasjoner og fremgangsmåte for registersammenkoblingssystemet og om opphevelse av Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2020/2244

Foretaksregisterets og Enhetsregisterets fagsystemer, bemerker departementet at spørsmålet om registrering eller bruk av LEI-koder eller andre identifikatorer i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret ikke var blant temaene i høringsnotatet av 4. august 2022. LEI er en global identifikator som blir brukt til å identifisere juridiske enheter som deltar i finansielle transaksjoner, og i forbindelse med rapporter i finansmarkedene. Dette passer etter departementets syn ikke nødvendigvis så godt i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret som favner langt bredere, og hvor det registreres foretak uavhengig av type virksomhet. Foretaksregisteret og Enhetsregisteret bruker organisasjonsnummer som unik identifikator av foretak. I tillegg kommer at registersammenkoblingssystemet mellom foretaksregistre i EØS, kalt BRIS (Business Register Interconnection System) bruker EUID (European Unique Identifier)⁴ som unik identifikator av foretak. Departementet foreslår derfor ikke endringer som innebærer at LEI-koder skal registreres i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret.»

Departementet vil, basert på innspill og erfaringer, løpende vurdere hensiktsmessigheten av registerregelverket. Det inkluderer også spørsmålet om hvorvidt det bør åpnes for å registrere LEI-koder eller tilsvarende identifikatorer i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret.

20.5 Adgang for registerføreren til å varsle andre offentlige myndigheter mv.

20.5.1 Gjeldende rett

Det er i dag ikke særskilte hjemler i enhetsregisterloven eller foretaksregisterloven som gir Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret anledning til å overføre taushetsbelagt informasjon til andre offentlige myndigheter eller andre aktører.

Adgangen for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret til å overføre taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter og andre aktører reguleres i dag av bestemmelsene i forvaltningsloven om taushetsplikt og begrensninger i taushetsplikten, og eventuelle særregler i annen

lovgivning. Forvaltningsloven § 13 første ledd oppstiller taushetsplikt for opplysninger om «noens personlige forhold» og opplysninger om «tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår». Taushetsplikten er ikke til hinder for at forvaltningsorganet anmelder eller gir opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet, når det finnes ønskelig av allmenne hensyn eller forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningss grunnlag, jf. forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 5.

Adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger med andre enn offentlige myndigheter er mer begrenset. Dette krever enten at deling av opplysningene er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse, jf. forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 7, eller har hjemmel i særskilt regelverk. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan dermed ikke i alminnelighet dele opplysninger som er underlagt taushetsplikt med private aktører, slik som finansforetak.

Folkeregisterloven § 10-5 har regler om Folkeregisterets adgang til å varsle brukere av registeret. Det følger av bestemmelsen at folkeregistermyndigheten kan, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til andre offentlige myndigheter og virksomheter og til finansforetak, når de kan ha bruk for opplysningene i sitt arbeid. Det er presisert i bestemmelsen at disse kan varsles når folkeregistermyndigheten har mistanke om at registrerte personopplysninger i Folkeregisteret knytter seg til falsk eller uriktig identitet. I forarbeidene til folkeregisterloven § 10-5, Prop. 164 L (2015–2016) punkt 14.1, står det:

«[F]alske eller uriktige identiteter i Folkeregisteret er svært uheldig, og at det derfor er viktig at de raskt ryddes ut av Folkeregisteret og andre sentrale registre. Det ble derfor foreslått at muligheten for å informere og varsle andre offentlige myndigheter og finansnæringen inntrer når registermyndigheten har mistanke om at registrerte personopplysninger knytter seg til en falsk eller uriktig identitet.»

20.5.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 17.5 regler som gir Enhetsregisteret og Foretaksregisteret adgang til å varsle andre offentlige myndigheter. Forslagene innebærer at Enhetsregisteret

⁴ EUID gir regler om tildeling av felleseuropeiske registreringsnumre. For selskaper registrert i Norge består EUIDen av forkortelsen «NOFOR» og det tildelte organisasjonsnummeret på ni siffer (eksempelvis «NOFOR-999 999 999»).

og Foretaksregisteret, uten hinder av taushetsplikt, kan gi andre offentlige myndigheter opplysninger når de kan ha bruk for opplysningene i sin virksomhet. Det ble også foreslått bestemmelser som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av taushetsbelagte opplysninger (varsling), herunder om hvordan utlevering av opplysningene skal skje.

Høringsinstansene ble bedt om innspill til om Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bør ha adgang til å varsle andre enn offentlige myndigheter, for eksempel offentlige virksomheter og finansforetak slik som folkeregistermyndigheten har etter folkeregisterloven § 10-5.

20.5.3 Høringsinstansenes syn

Lotteri- og stiftelsestilsynet (Stiftelsestilsynet) støtter at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal ha rett til å varsle offentlige myndigheter, offentlige virksomheter og finansforetak slik folkeregistermyndigheten har etter folkeregisterloven § 10-5. Stiftelsestilsynet skriver at informasjonsdeling etter deres vurdering er svært viktig for å få til et godt tverretattlig samarbeid for å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet.

Skattedirektoratet støtter forslaget om at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal ha adgang til å varsle andre offentlige myndigheter om opplysninger de kan ha bruk for i sin virksomhet, uten hinder av taushetsplikt. Skattedirektoratet mener at overskriften til paragrafene bør endres slik at det ikke oppstår usikkerhet knyttet til hva det kan deles opplysninger om, jf. bruk av begrepet «varsling». Skattedirektoratet viser til at både skatteforvaltningsloven og a-kriminformasjonsforskriften bruker begrepet «deling».

Skattedirektoratet skriver at det bør etableres adgang til digital og automatisert deling fra Foretaksregisteret og Enhetsregisteret til offentlige myndigheter som kan ha bruk for taushetsbelagte opplysninger i sitt arbeid. Skattedirektoratet skriver at hjemmelen «bør i tilfelle synliggjøre og åpne for slik deling, slik at de nødvendige vurderinger kan gjøres i forkant, og man ikke trenger å gjøre konkrete vurderinger av hver utlevering».

Skattedirektoratet fremholder at det er viktig at adgangen til å dele opplysninger med andre offentlige virksomheter også omfatter perioden virksomheten er under registrering. Skattedirektoratet skriver:

«Dette sikrer at andre offentlige myndigheter eventuelt kan bidra med informasjon til registrenes kontroll. Det er viktig at offentlige eta-

tene jobber i sanntid, og deler informasjon mellom seg for å hindre uriktig registreringer i registeret.»

Skatteforsk – Centre for Tax Research NMBU (Skatteforsk) mener det bør opprettes automatiske rutiner med utveksling til relevante etater om mistenkelige enheter eller forsøk på registreringer.

Statistisk sentralbyrå (SSB) støtter at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret bør ha adgang til å varsle andre enn offentlige myndigheter, for eksempel offentlige virksomheter og finansforetak slik som folkeregistermyndigheten har etter folkeregisterloven § 10-5.

20.5.4 Departementets vurdering

Hvilke aktører skal Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kunne varsle?

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret på samme måte som Folkeregisteret bør ha adgang til å varsle og overføre taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter som de kan ha bruk for i sin virksomhet. *Stiftelsestilsynet*, *Skattedirektoratet* og *SSB* støtter forslaget. Det kom ikke innvendinger mot forslaget i høringen.

Varsling vil være særlig aktuelt ved mistanke om at det er brukt uriktig eller falsk dokumentasjon eller identitet eller det er meldt andre uriktige opplysninger i forbindelse med nyregistrering av en virksomhet eller registrering av nye rolleinnhavere. Dersom slike registreringer eller registreringsforsøk tyder på at det dreier seg om etablering av fiktive virksomheter og/eller fiktive rolleinnhavere (stråmenn), kan dette være forhold som det er av stor samfunnsverdi at andre offentlige myndigheter blir gjort kjent med. Slik varsling gjør det mulig for andre myndigheter å iverksette tiltak for å hindre at aktører med uærlige hensikter benytter fiktive virksomheter for å få tilgang til midler eller tjenester som de ellers ikke ville ha rett til. Andre eksempler på slike opplysninger kan være der Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret sletter en opphørt enhet eller et opphørt foretak etter bestemmelsene i enhetsregisterloven § 26 og foretaksregisterloven § 7-3. Tilsvarende gjelder der en rolleinnhaver blir slettet fra registrene på grunn av ilagt konkursskranter eller idømt rettighetstap.

Stiftelsestilsynet og *SSB* har spilt inn at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret også bør kunne varsle offentlige virksomheter og finansforetak, på samme måte som folkeregistermyndigheten

har adgang til å gjøre etter folkeregisterloven § 10-5.

Finansforetak har en nøkkelrolle i arbeidet med å bekjempe økonomisk kriminalitet. De har særlige kontrolloppgaver etter hvitvaskingsregelverket. Etter departementets syn har finansforetak et særlig behov for å kunne bli varslet og motta taushetsbelagt informasjon fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for å kunne utføre sine lovpålagte oppgaver. Departementet foreslår derfor at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, uten hinder av taushetsplikt, bør kunne dele opplysninger med finansforetak som disse kan ha bruk for i sin virksomhet.

Departementet er kommet til at bestemmelsene om varsling i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov ikke bør omfatte «offentlige virksomheter». Etter departementets syn er dette ikke egnet som avgrensningskriterium. Begrepet «offentlige virksomheter» omfatter en vid krets av aktører. Begrepet omfatter alt fra offentlige tjenesteytere til offentlig eide virksomheter. Å åpne for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kunne dele taushetsbelagt informasjon med slike aktører vil blant annet kunne gi offentlig eide virksomheter en konkurransefordel, siden de da vil kunne varsles om forhold som private aktører ikke vil kunne varsles om.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-5 første ledd og ny foretaksregisterlov § 9-5 første ledd.

Departementet bemerker at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret etter forslagene kun vil ha adgang til å varsle offentlige myndigheter og finansforetak om forhold som de kan ha bruk for i sin virksomhet. Det vil være opp til vedkommende offentlige myndighet eller finansforetak som mottar varselet som, innenfor sitt myndighets- eller ansvarsområde, må vurdere om og i tilfelle hvordan det skal ageres på varselet.

Forslagene gir også mulighet for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan dele taushetsbelagte opplysninger med offentlige myndigheter og finansforetak som selv tar kontakt med registrene for å innhente opplysninger. Som eksempel vil Nasjonal sikkerhetsmyndighet kunne motta taushetsbelagte opplysninger fra Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i forbindelse med undersøkelser av et ervervs risikopotensial etter lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) § 10-2. Det samme vil gjelde der finansforetak tar kontakt med Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret i forbindelse med kundekontroll etter hvitvaskingsloven.

Skattedirektoratet fremholder at det er viktig at adgangen til å dele opplysninger med andre offentlige myndigheter også omfatter perioden virksomheten er under registrering. Departementet bemerker at lovforslagene ikke er begrenset til overføring av opplysninger om virksomheter som er registrert i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Bestemmelsen åpner også for at registrene kan overføre opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak i perioden virksomheten er under registrering, for eksempel der melding om nyregistrering eller dokumentasjon som følger med meldingen inneholder opplysninger som tilsier at varsling bør skje før virksomheten blir registrert.

Varsel med overføring av taushetsbelagte opplysninger til andre aktører enn offentlige myndigheter og finansforetak vil bare kunne skje innenfor de alminnelige reglene om taushetsplikt og begrensninger i taushetsplikten i forvaltningsloven, eller der det finnes et annet særskilt rettsgrunnlag for varsling.

Nærmere regler om varsling

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av taushetsbelagte opplysninger (varsling), herunder om hvordan utlevering av opplysningene skal skje. Det kom ikke innspill til forslaget i høringen.

Eventuelle forslag til forskriftsbestemmelser vil bli sendt på offentlig høring. Det vil gi offentlige myndigheter, finansforetak, næringslivet, frivilligheten og andre berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-5 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 9-5 andre ledd.

Skattedirektoratet skriver at det bør etableres adgang til digital og automatisert deling fra Foretaksregisteret og Enhetsregisteret til offentlige myndigheter som kan ha bruk for taushetsbelagte opplysninger i sitt arbeid. *Skatteforsk* mener at det bør opprettes automatiske rutiner med utveksling til relevante etater om mistenkelige enheter eller forsøk på registreringer.

Departementet legger til grunn at Brønnøysundregistrene sørger for at det etableres rutiner for når Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal varsle andre offentlige myndigheter og finansforetak. Departementet legger også til

grunn at Brønnøysundregistrene ved etablering av rutinene har dialog med relevante offentlige myndigheter og finansforetak om hvilke forhold de bør varsles om, og hvordan varsling bør skje. Departementet understreker at slike rutiner må være i tråd med formålet med og innenfor de rammene som forslagene til varslingsbestemmelser i ny enhetsregisterlov § 9-5 første ledd og ny foretaksregisterlov § 9-5 første ledd setter. Rutinene må også være i tråd med eventuelle forskriftsbestemmelser som fastsettes med hjemmel i forslagene til ny enhetsregisterlov § 9-5 andre ledd og ny foretaksregisterlov § 9-5 andre ledd.

Begrepsbruk

Skattedirektoratet mener at overskriften til paragrafene bør endres slik at det ikke oppstår usik-

kerhet knyttet til hva det kan deles opplysninger om, jf. bruk av begrepet «varsling». Skattedirektoratet viser til at skatteforvaltningsloven og a-kriminformasjonsforskriften bruker begrepet «deling».

Etter departements syn får begrepet «varsling» bedre frem at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan formidle opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak uten at den som mottar opplysningene har bedt om det på forhånd. Departementet foreslår derfor å beholde begrepet «varsling» i paragrafoverskriften. Departementet viser for øvrig til at folkeregisterloven § 10-5 også har begrepet «varsling» i paragrafoverskriften.

21 Statens erstatningsansvar ved feil

Enhetsregisterloven § 27 og foretaksregisterloven § 10-3 fastslår statens plikt til å yte erstatning for tap som skyldes visse feil fra registreringsmyndighetens side. Foretaksregisterloven § 10-3 lyder:

«Dersom foretaksregisteret gir feil opplysning ved utskrift, attest eller kunngjøring, har den som uforskyldt lider tap rett til erstatning av staten så fremt tapet skyldes:

- a. at opplysningen ikke stemmer med det som er registrert eller med den melding som er grunnlaget for registreringen.
- b. at registeret er feilaktig rettet eller endret etter bestemmelsene i §§ 7-1 og 7-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide foretaket.»

Bestemmelsen i enhetsregisterloven § 27 er lik foretaksregisterloven § 10-3 og skal forstås på samme måte, jf. Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 27. Erstatning*. I samme lovproposisjon punkt 4.12 står det:

«Gjennom foretaksregisterloven ble det fastsatt regler for statens erstatningsansvar ved tap som skyldtes visse feil fra registreringsmyndighetens side. Reglene representerte noe nytt i forhold til de tidligere regelverk for handelsregistrering. Grunnlaget for erstatning etter disse regler er at tapet enten skyldes at registerfører har registrert opplysninger som ikke er i samsvar med det som er meldt til registeret eller at registeret er feilaktig rettet eller endret av registerfører, og at disse feilaktige opplysningene er spredd gjennom utskrift, attest eller kunngjøring. Dette innebærer at feil som skyldes den meldepliktige selv ikke kan gi grunn-

lag for erstatning, selv om det er Foretaksregisteret som har spredd den feilaktige opplysning videre.

Erstatningsreglene i utkast til lov om enhetsregister bygger på de samme prinsipper. Staten vil være objektivt erstatningsansvarlig for feil som kan føres tilbake til Enhetsregisterets eller de tilknyttede registres håndtering av de meldte opplysninger».

Departementet foreslo i *høringsnotatet* kapittel 18 at reguleringene i enhetsregisterloven § 27 og foretaksregisterloven § 10-3 videreføres. Departementet viste til at det ikke har erfaring som tilsier at det er nødvendig å endre reguleringen på dette området.

Nåværende paragrafoverskrifter er i foretaksregisterloven «(erstatningsansvar)», og i enhetsregisterloven «Erstatning». Departementet foreslo i *høringsnotatet* at de nye paragrafoverskriftene skal være «Statens erstatningsansvar ved feil». Formålet er å tydeliggjøre for brukerne hva paragrafene regulerer. I tillegg ble det foreslått noen mindre språklige justeringer for å gjøre innholdet i bestemmelsene enklere å forstå. Det ble påpekt i *høringsnotat* at de språklige justeringene ikke innebærer noen realitetsendringer.

Ingen av høringsinstansene har kommentert forslaget.

Departementet opprettholder forslaget i *høringsnotatet* om å videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 27 og foretaksregisterloven § 10-3 om statens plikt til å yte erstatning for tap som skyldes visse feil fra registreringsmyndighetens side.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 12-1 og ny foretaksregisterlov § 12-1.

22 Sanksjoner og tvangsmulkt

22.1 Straff

22.1.1 Gjeldende rett

Foretaksregisterloven § 10-4 har regler om straff ved brudd på meldeplikt. Paragrafen lyder:

«Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsene i § 4-1 første og annet ledd om meldeplikt til foretaksregisteret, straffes de som har meldeplikt etter § 4-2 med bøter. Medvirkning straffes ikke.»

Enhetsregisterloven har ikke straffebestemmelser. Dette er i forarbeidene til enhetsregisterloven begrunnet med at en antok at straffesanksjoner ved brudd på meldeplikt ved nyregistrering ikke ville ha den ønskede effekt. Det ble også vist til at et annet siktemål med Enhetsregisteret er å gjøre forholdene enklere og ikke mer byrdefulle for næringslivet. Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.4. Om begrunnelsen for ikke å straffesanksjonere brudd på plikten til å melde endringer til Enhetsregisteret, står det i lovproposisjonen punkt 4.9:

«Det er den enkelte registrering[s]enhet som har plikt til å melde endringer i registrerte opplysninger til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register «uten ugrunnet opphold». Dette er en pliktregel som i forhold til Enhetsregisteret er uten straffesanksjoner om plikten ikke oppfylles. Bakgrunnen for dette er dels at det er straffesanksjoner bak meldeplikten til de tilknyttede registre, dels at det vil være i den registrertes egen interesse at Enhetsregisteret er oppdatert (opplysningene derfra vil bl.a kunne utløse ønskede rettigheter) og dels at den enkelte registreringsenhet vil kunne ha vanskelig for å unngå ajourhold av registrerte opplysninger; i hvert fall om den har et visst minimums aktivitetsnivå. Også i denne sammenheng vil bestemmelsene om at Enhetsregisteret skal utgjøre «fasiten» og kravet om at særregistrene skal benytte denne «fasiten» i forhold til eget register kunne vise seg å være

effektiv. Om f.eks. en person som ifølge Enhetsregisteret ikke har rett til å representere en enhet henvender seg til en bank får å ta ut penger, skal dette ikke kunne la seg gjøre. Om personen kan dokumentere at han/hun er nyvalgt representant for enheten bør dette resultere i en henvisning til å få denne endringen registrert i Enhetsregisteret. Enkelte banker vil kanskje kvie seg for en slik løsning og heller utbetale pengene samtidig som den bistår med å få sendt endringsmelding til Brønnøysund. Men banken vil da ikke være på trygg rettslig grunn. Ifølge Enhetsregisteret vil personen ikke være legitimert, og det er ikke banken men Enhetsregisteret (eller et tilknyttet register) som skal kontrollere grunnlaget for endringen.

Departementet antar at slik disse reglene vil virke i praksis er det ikke behov for egne straffesanksjonsregler for unnlattelse av ajourhold til Enhetsregisteret rettet mot registreringsenhetene. Dette bygger likevel på forutsetningen om at de tilknyttede registre og særregistrene oppfyller sine plikter.»

22.1.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 19.1 ingen endringer i adgangen til å straffe forsettlig eller uaktsom overtredelse av enhetsregisterloven og foretaksregisterloven eller bestemmelser gitt i medhold av disse lovene. Departementet skrev at det vil vurdere straffereguleringen i en samlet gjennomgang av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets virkemidler og sanksjoner for brudd på lovene. Basert på dette foreslo departementet ingen straffebestemmelser i forslaget til ny enhetsregisterlov, og at straffereguleringen i foretaksregisterloven § 10-4 videreføres i ny foretaksregisterlov.

22.1.3 Høringsinstansenes syn

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) støtter en gjennomgåelse av hvilke lovovertridelser som bør sanksjoneres og på hvilken måte. NHO viser

til at det er foreslått å videreføre reglene i foretaksregisterloven om at hvert styremedlem er meldepliktig og at brudd på meldeplikten er straffesanksjonert. NHO ber om at det vurderes om brudd på meldeplikten fortsatt skal være straffesanksjonert. NHO skriver også:

«Etter forslaget er det straffbart for hvert enkelt styremedlem uaktsomt å la være å melde – uten ugrunnet opphold – til Foretaksregisteret enhver endring av opplysning som gjelder forhold som skal registreres etter loven kapittel 3. I HR-2019-1788 avsnitt 58 mente Høyesterett at allerede «en enkelt falsk registreringsmelding» bør gi en kort ubetinget fengselsstraff etter daværende straffeloven § 166. Det er klart behov for å avklare straffverdighet og straffenivå».

Skattedirektoratet er positiv til en samlet gjennomgang av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets virkemidler og sanksjonsregelverk. Skattedirektoratet skriver at det da spesifikt bør vurderes om proforma-registrering skal være en selvstendig forbrytelse, både for den som lar seg registrere og den medvirker til slik registrering.

Skatteforsk – Centre for Tax Research NMBU (Skatteforsk) skriver at det er uklart om gjeldende sanksjonsmuligheter fungerer godt nok.

22.1.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om ikke å fastsette straffebestemmelser i ny enhetsregisterlov, og at straffereguleringen i foretaksregisterloven § 10-4 videreføres i ny foretaksregisterlov.

Departementet deler høringsinstansenes vurdering av at det er behov for å gjennomgå straffebestemmelsene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven, og vil derfor vurdere straffereguleringen i disse lovene i en samlet gjennomgang. Registrering er dels sterkt knyttet til bestemmelser i selskapslovene, og ved gjennomgangen vil det etter departementets syn være hensiktsmessig å også vurdere straffebestemmelsene i disse. Det er naturlig at man i et slikt arbeid blant annet vurderer om straff er egnet som virkemiddel for å sikre etterlevelse av registerlovgivningen, hvilke pliktbrudd som eventuelt bør være straffesanksjonert, hvem som skal kunne idømmes straff og hva som er riktig straffenivå. Departementet vil i dette arbeidet vurdere innspillene fra *NHO*, *Skattedirektoratet* og *Skatteforsk* nærmere.

Eventuelle forslag til endringer i reglene om straff vil bli sendt på høring. Det vil gi berørte aktører mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

Se forslaget til ny foretaksregisterlov § 11-1.

22.2 Tvangsmulkt

22.2.1 Gjeldende rett

Tvangsmulkt er aktuelt som virkemiddel der en plikt som følger av lov, forskrift, eller pålegg gitt av forvaltningen, ikke blir oppfylt. Tvangsmulkt karakteriseres ved at formålet er å fremtvinge oppfyllelse. I Prop. 62 L (2015–2016) *Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.)* punkt 31.4.1 er vedtak om tvangsmulkt definert slik:

«Vedtak om tvangsmulkt er et enkeltvedtak med trussel om plikt til å betale penger til det offentlige for å sikre at plikter som følger av lov, forskrift eller individuell avgjørelse, blir etterlevd. Formålet med trusselen må være å sikre at pålegget blir etterlevd.»

Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven har flere bestemmelser som gir registerføreren hjemmel til å ilegge virksomheter og meldepliktige tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg eller lovpålagte plikter. Tvangsmulkt er etter disse bestemmelsene aktuelt i fire situasjoner. Disse gjennomgås nedenfor.

Tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg om å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding

Enhetsregisterloven § 16 første ledd og foretaksregisterloven § 4-5 første ledd gir registerføreren hjemmel til å pålegge virksomheten, innen en bestemt frist, å sende inn melding til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret der en registreringspliktig virksomhet ikke er registrert eller meldeplikten for øvrig er forsømt.

Dersom virksomheten ikke etterkommer pålegget, kan registerføreren ilegge virksomheten og meldepliktige løpende tvangsmulkt inntil meldingen er sendt inn til registeret, jf. forskrift 3. juli 2017 nr. 1107 om tvangsmulkt etter foretaksregisterloven og etter enhetsregisterloven (tvangsmulktforskriften) § 2, jf. enhetsregisterloven § 16 tredje ledd og foretaksregisterloven § 4-5 andre ledd.

Tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg om å sende inn melding der registerføreren oppdager feil i registrerte opplysninger

Dersom registerføreren for Foretaksregisteret oppdager en feil i registeret og det er uklart hvordan feilen skal rettes eller den på annen måte ikke kan rettes uten etter ny melding fra foretaket, kan registerføreren innta en opplysning om feilen i registeret, jf. foretaksregisterloven § 7-1 andre ledd. Registerføreren skal samtidig pålegge foretaket å sende inn ny melding innen en bestemt frist. Tilsvarende regulering finnes i enhetsregisterloven § 25 tredje ledd.

Hvis foretaket ikke etterkommer pålegget, kan registerføreren for Foretaksregisteret ilegge foretaket og meldepliktige løpende tvangsmulkt inntil melding er sendt inn til registeret. Hjemmelen til å ilegge tvangsmulkt følger av foretaksregisterloven § 7-1 andre ledd tredje punktum, som fastsetter at foretaksregisterloven § 4-5 andre ledd får tilsvarende anvendelse. Tilsvarende hjemmel til å ilegge tvangsmulkt finnes ikke i bestemmelsene om retting i enhetsregisterloven § 25. Årsaken til denne forskjellen er ikke forklart nærmere i forarbeidene til enhetsregisterloven § 25, Ot.prp. nr. 11 (1993–94).

Tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg om å sende inn melding i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger

Det følger av enhetsregisterforskriften § 22 jf. enhetsregisterloven § 16 andre ledd at registerføreren kan henvende seg til samtlige enheter eller et utvalg av enheter og pålegge disse å sende inn melding for å kontrollere om de registrerte opplysningene er riktige. Dersom virksomheten ikke etterkommer pålegget, kan registerføreren ilegge virksomheten og meldepliktige løpende tvangsmulkt inntil meldingen er sendt inn til Enhetsregisteret, jf. tvangsmulktforskriften § 2, jf. enhetsregisterloven § 16 tredje ledd.

Foretaksregisterloven har ikke regler om etterkontroll av registrerte opplysninger, og dermed heller ikke regler om tvangsmulkt knyttet til dette.

Tvangsmulkt der virksomhetens dokumenter mv. ikke inneholder lovpålagte opplysningskrav

Dersom et foretaks dokumenter mv. ikke inneholder de opplysningene som er pålagt i foretaksregisterloven § 10-2, kan registerføreren ilegge foretaket og meldepliktige løpende tvangsmulkt

inntil dokumentene er i samsvar opplysningskravene, jf. § 10-2 fjerde ledd.

Tilsvarende hjemmel til å ilegge tvangsmulkt finnes ikke i reguleringen av dokumentopplysninger i enhetsregisterloven § 23. Årsaken til denne forskjellen er ikke forklart nærmere i forarbeidene til paragrafen; Ot.prp. nr. 11 (1993–94).

Nærmere regler om tvangsmulkt

Nærmere regler om tvangsmulkt ilagt etter enhetsregisterloven og foretaksregisterloven er fastsatt i tvangsmulktforskriften. Forskriften § 1, § 2 og § 5 gir regler om beregning og ettergivelse av tvangsmulkt. Etter tvangsmulktforskriften § 1 fjerde ledd og § 2 fjerde ledd kan tvangsmulkt ikke ilegges uten at Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret har varslet virksomheten og/eller den meldepliktige om manglende overholdelse av melde- eller dokumentopplysningsplikten, og gitt en rimelig frist til å rette opp forholdet. I tillegg stilles det i forskriften § 3 forbud mot å ilegge tvangsmulkt etter begge lover for samme forhold. Etter forskriften § 4 kan vedtak om tvangsmulkt påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven.

22.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet punkt 19.2.2 at nåværende regulering av tvangsmulkt i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven i all hovedsak videreføres i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Nåværende regler gir Foretaksregisteret videre adgang enn Enhetsregisteret til å ilegge tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg. Departementet foreslo å samordne registrenes adgang til å ilegge tvangsmulkt.

Forslagene innebærer at både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal kunne ilegge virksomheten og meldepliktige tvangsmulkt hvis virksomheten ikke etterkommer pålegg om å sende inn i) melding om nyregistrering og endringsmelding, ii) melding der registerføreren oppdager feil i registrerte opplysninger og iii) melding i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger.

Det ble foreslått å videreføre at Foretaksregisteret kan ilegge virksomheten og meldepliktige tvangsmulkt der virksomheten ikke oppfyller lovpålagte krav om dokumentopplysninger, og at tilsvarende fastsettes i ny enhetsregisterlov.

Departementet foreslo i høringsnotatet at reguleringen av tvangsmulkt samles i én paragraf i hver av de to lovene.

Det ble ikke foreslått endringer i tvangsmulktforskriften. Det vises til omtalen i høringsnotatet kapittel 20.

22.2.3 Høringsinstansenes syn

I høringen kom det ikke innvendinger mot forslagene til regulering av tvangsmulkt i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

NHO viser til at forslaget innebærer at Foretaksregisteret kan ilegge tvangsmulkt til meldepliktige (fysiske personer) selv om det er foretaket som ikke etterkommer pålegg fra Foretaksregisteret. *NHO* skriver at dette bør forutsette at disse personene har fått melding fra registeret om pålegget.

SMB Norge skriver at tvangsmulkt rammer små og mellomstore bedrifter relativt sett mye hardere enn store virksomheter, og at det skyldes at små og mellomstore bedrifter vanligvis har mindre omsetning og dårligere forutsetning for å betale tvangsmulkt. *SMB Norge* skriver at satsene for tvangsmulkt bør justeres og differensieres etter bedriftenes størrelse.

22.2.4 Departementets vurdering

Departementet vurderer at tvangsmulkt fortsatt kan være et effektivt virkemiddel for å sikre at pålegg fra registerføreren blir etterkommet og at lovpålagte krav i registerlovgivningen blir overholdt. Tvangsmulkt er samtidig et inngrepene virkemiddel. Det er derfor viktig med mekanismer som ivaretar virksomhetenes og de meldepliktiges rettssikkerhet på en god måte.

Reglene i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven innebærer at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan pålegge en virksomhet å sende inn melding. Det er også virksomheten som er pliktsubjekt for lovkravene til dokumentopplysninger i forretningsdokumenter mv. Der slike pålegg ikke blir etterkommet eller de lovpålagte kravene ikke blir overholdt, kan registrene imidlertid ilegge både virksomheten og meldepliktige personer i virksomheten tvangsmulkt. Ifølge Brønnøysundregistrene ilegges tvangsmulkt normalt kun virksomheten. For å ivareta rettssikkerheten til både virksomheten og de meldepliktige er det avgjørende at disse gis mulighet til å etterkomme pålegget eller rette opp eventuelle feil i dokumentopplysningene før de eventuelt ilegges tvangsmulkt. Det finnes bestemmelser i nåværende regulering som skal sikre dette.

Departementet viser her særlig til tvangsmulktforskriften § 1 fjerde ledd som fastsetter at tvangs-

mulkt ikke kan ilegges «uten at Foretaksregisteret har varslet virksomheten/den meldepliktige om manglende overholdelse av melde- eller dokumentopplysningsplikten, og gitt denne en rimelig frist til å rette opp forholdet». Tilsvarende krav gjelder for Enhetsregisteret, jf. tvangsmulktforskriften § 2 fjerde ledd. Dette legger til rette for at virksomhetene og meldepliktige kan unngå å måtte betale tvangsmulkt ved å følge opp pålegget om å sende inn melding eller rette opp dokumentopplysningene i virksomhetens forretningsdokumenter mv. som ikke er i samsvar med de lovbestemte kravene innen fristen som er satt. Det sikrer også at meldepliktige ikke kan ilegges tvangsmulkt uten at de først har fått informasjon om pålegget som virksomheten ikke har etterkommet eller dokumentopplysningskravene som virksomheten ikke har overholdt.

Registerførerens vedtak om tvangsmulkt kan også påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven, jf. tvangsmulktforskriften § 4. Departementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Det gir virksomhetene og meldepliktige rett til å få prøvd vedtaket om tvangsmulkt og grunnlaget for det. Vedtak om tvangsmulkt kan i tillegg bringes inn for domstolene til prøving. Også dette ivaretar rettssikkerheten til virksomhetene og de meldepliktige.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at nåværende regulering av tvangsmulkt i all hovedsak videreføres i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov. Enkelte utvidelser foreslås imidlertid for å samordne reguleringen i de to lovene.

Nåværende regler innebærer at det både etter enhetsregisterloven og foretaksregisterloven kan ilegges tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg om å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å videreføre dette i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov.

Departementet opprettholder også forslaget om å videreføre reguleringen i foretaksregisterloven § 7-1 andre ledd som gir registerføreren hjemmel til å ilegge tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg om å sende inn melding der registerføreren oppdager feil i registrerte opplysninger. Det samme gjelder reguleringen i foretaksregisterloven § 10-2 fjerde ledd som gir registerføreren hjemmel til å ilegge tvangsmulkt der foretaket ikke oppfyller lovpålagte krav til dokumentopplysninger.

Registerføreren for Enhetsregisteret har etter gjeldende rett ikke myndighet til å ilegge tvangsmulkt i disse tilfellene. Etter departementets syn er det ikke vesentlige forskjeller ved Enhetsregisterets og Foretaksregisterets formål eller oppgaver, eller andre forhold, som tilsier at adgangen til å ilegge virksomheter og meldepliktige tvangsmulkt skal være ulik for de to registrene ved manglende etterlevelse av samme type pålegg eller lovpålagte plikter. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om at også registerføreren for Enhetsregisteret skal kunne ilegge enheten og meldepliktige tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av pålegg om å sende inn melding der registerføreren oppdager feil i registrerte opplysninger. Det samme gjelder der enheten ikke oppfyller lovpålagte krav til dokumentopplysninger. Etter departementets syn vil enhetens og de meldepliktiges rettssikkerhet være tilstrekkelig ivaretatt gjennom reguleringen i tvangsmulktforskriften, samt adgangen til å påklage vedtak om tvangsmulkt og eventuelt reise søksmål om dette. Det vises til omtalen ovenfor.

Departementet har i punkt 13.7 foreslått å videreføre reglene i enhetsregisterforskriften § 22, jf. enhetsregisterloven § 16 andre ledd, som gir registerføreren myndighet til å pålegge enheter å sende inn informasjon i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger i Enhetsregisteret. Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 5-5 andre ledd. Det er også foreslått å ta inn tilsvarende regulering i forslaget til ny foretaksregisterlov § 4-5 andre ledd. Enhetsregisterloven § 16 tredje ledd åpner for å ilegge tvangsmulkt dersom pålegget ikke etterleves. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at denne adgangen videreføres i forslaget til ny enhetsregisterlov, og at det samme fastsettes i forslaget til ny foretaksregisterlov. Adgangen for registerføreren til å ilegge tvangsmulkt her kan bidra til at plikten til å sende inn informasjon ved etterkontroll etterleves, og dermed legges til rette

for god registerkvalitet i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. God registerkvalitet er en forutsetning for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har tillit og legitimitet hos brukerne.

Reguleringen av tvangsmulkt er i dag spredt i ulike bestemmelser i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven. Det er også flere forskriftshjemler som gir myndighet til å gi nærmere regler om tvangsmulkt. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at reguleringen av tvangsmulkt samles i én paragraf i hver av de to lovene. Det vil etter departementets syn gi et mer oversiktlig regelverk for brukerne av lovene. Samleparagrafer om tvangsmulkt gjør samtidig at man kun trenger én forskriftshjemmel om tvangsmulkt i hver lov, og bidrar dermed til at lovene ikke svulmer opp.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 11-1 og ny foretaksregisterlov § 11-2.

Departementet foreslo i høringsnotatet ingen endringer i tvangsmulktforskriften. Det vises til omtalen i høringsnotatet kapittel 20. Departementet vil fortløpende vurdere hensiktsmessigheten av reglene i tvangsmulktforskriften. Dersom det blir aktuelt å gjøre materielle endringer i denne forskriftsreguleringen, vil forslag til forskriftsbestemmelser bli sendt på offentlig høring. Det vil gi næringslivet, frivilligheten, offentlige myndigheter og andre interessenter mulighet til å komme med innspill til den nærmere reguleringen.

SMB Norge har spilt inn at satsene for tvangsmulkt bør justeres og differensieres etter bedriftenes størrelse. Satsene for tvangsmulkt er fastsatt i tvangsmulktforskriften. Departementet har i punkt 22.1.4 varslet en samlet gjennomgang av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets virkemidler og sanksjoner for brudd på loven. Departementet anser at det i en slik gjennomgang også kan være hensiktsmessig å vurdere innretningen av og nivået på tvangsmulkt i tvangsmulktforskriften.

23 Regler som ikke foreslås videreført

23.1 Bestemmelser som likestiller elektronisk og papirbasert dokumentasjon

Enhetsregisterloven § 3 tredje ledd fastsetter at «[k]rav i eller i medhold av loven her om underskrift eller om at klage, underretning eller liknende skal gis skriftlig, er ikke til hinder for bruk av elektronisk kommunikasjon». Tilsvarende bestemmelse finnes i foretaksregisterloven § 1-1 fjerde ledd.

Disse bestemmelsene kom inn i enhetsregisterloven og foretaksregisterloven ved lov 21. desember 2001 nr. 117 om endringer i diverse lover for å fjerne hindringer for elektronisk kommunikasjon. Bestemmelsene trådte i kraft 1. januar 2002. Endringsloven hadde bakgrunn i eRegelprosjektet. Prosjektet hadde som mål å fjerne unødige rettslige hindringer for elektronisk kommunikasjon for å muliggjøre «en betydelig effektivisering og ny verdiskapning i det norske samfunnet», jf. Ot.prp. nr. 108 (2000–2001) kapittel 1. Endringsloven skulle legge til rette for at elektronisk kommunikasjon, så langt det er mulig, likestilles med papirbasert kommunikasjon.

Departementet foreslo i *høringsnotatet* punkt 21.1 å ikke videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 3 tredje ledd og foretaksregisterloven § 1-1 fjerde ledd. Ingen av høringsinstansene har kommentert forslaget.

Bestemmelsene i enhetsregisterloven § 3 tredje ledd og foretaksregisterloven § 1-1 fjerde ledd kom inn i disse lovene i en tid da registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret var basert på innsending av papirdokumenter. Formkravene til meldingene var dels lovfestede og dels fastsatt i forskrift.

Siden 2002 har det skjedd en rekke endringer i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret som følge av den teknologiske utviklingen. Enhetsregisterloven og foretaksregisterloven og tilhørende forskrifter er endret en rekke ganger for å legge til rette for elektronisk innsending av meldinger og vedlegg, elektronisk signering av meldinger mv. I tillegg har man gått fra kunngjøring i avis til kunn-

gjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.

Forslagene til ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov er innrettet slik at de legger til rette for bruk av digitale løsninger. Det vil gi Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mulighet til å forvalte registerregelverket i tråd med den teknologiske utviklingen. Dette kan bidra til effektivisering og ha en positiv effekt for næringslivet og andre brukere av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i form av reduserte administrative og økonomiske byrder.

Basert på dette er det etter departementets syn ikke behov for bestemmelser i ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov som likestiller elektronisk kommunikasjon med papirbasert kommunikasjon. Det kom heller ikke innspill i høringsrunden om at det foreligger et slikt behov.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ikke videreføre reguleringene i enhetsregisterloven § 3 tredje ledd og foretaksregisterloven § 1-1 fjerde ledd.

23.2 Regler om foreløpig tildelt organisasjonsnummer

Det følger av enhetsregisterloven § 10 at departementet kan «fastsette i forskrift at registerfører for tilknyttet register kan foreta foreløpig registrering i eget register og benytte foreløpig tildelt organisasjonsnummer». Nærmere regler om dette er fastsatt i enhetsregisterforskriften § 21.

Foreløpig tildelt organisasjonsnummer brukes ikke lenger av Enhetsregisteret eller de tilknyttede registrene. Brønnøysundregistrene har heller ikke planer om å gjenoppta bruken. Departementet foreslo derfor i *høringsnotatet* punkt 21.2 at bestemmelsene i enhetsregisterloven § 10 og enhetsregisterforskriften § 21 ikke videreføres. Det kom ikke innspill til forslaget fra høringsinstansene.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ikke videreføre reglene om foreløpig tildelt organisasjonsnummer.

23.3 Definisjon av norske og utenlandske foretak

Både norske og utenlandske virksomheter kan registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Foretaksregisterloven har i § 1-2 en definisjon av begrepene «norske og utenlandske foretak». Bestemmelsen lyder:

«Med norske foretak menes i denne lov ethvert foretak med hovedkontor i Norge eller på norsk kontinentalsokkel. Andre foretak er utenlandske.»

Med «hovedkontor» menes det administrative senter for foretakets virksomhet, jf. Ot.prp. nr. 50 (1984–85) Kapittel 7 *Til § 1-2*.

Enhetsregisterloven har ingen tilsvarende definisjonsbestemmelse som foretaksregisterloven § 1-2.

Begrepene «norske foretak» og «utenlandske foretak» brukes få steder i foretaksregisterloven. Begrepet «norske foretak» og «utenlandsk foretak» brukes i § 2-1 om registreringspliktige foretak. «Utenlandsk foretak» brukes også i § 3-8 som

angir hvilke opplysninger som skal registreres om slike foretak i Foretaksregisteret.

I forslaget til ny foretaksregisterlov brukes ikke begrepet «norske foretak». Det er i forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 angitt hvilke foretaksformer (organisasjonsformer) som skal ha registreringsplikt i Foretaksregisteret med henvisning til den norske foretaksloven som regulerer disse. Det avgjørende for registreringsplikt i Foretaksregisteret vil dermed være om foretaket har en organisasjonsform som er listet opp i forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1, alternativt at registreringsplikten følger av annen norsk lovgivning. Det er dermed ikke nødvendig å ha en definisjon av «norske foretak» i ny foretaksregisterlov.

Departementet skrev i *høringsnotatet* punkt 21.3 at det heller ikke ser det som nødvendig å ta inn en definisjon av begrepet «utenlandske foretak» i ny foretaksregisterlov. Hvorvidt et foretak er «utenlandsk» i relasjon til foretaksregisterloven, vil som et utgangspunkt bero på om foretaket er stiftet eller etablert etter utenlandsk foretakslovgivning. Det kom ikke innspill til dette i høringen.

24 Ikraftsetting og overgangsregler

Departementet foreslo i høringsnotatet at kompetansen til å fastsette ikraftsettingstidspunktet skulle legges til Kongen, og at bestemmelsene kan settes i kraft til ulik tid. Det ble også foreslått å gi departementet myndighet til å gi overgangsregler. Det vises til § 13-1 og § 13-2 i begge lovforslagene i høringsnotatet.

Departementet opprettholder forslagene i høringsnotatet. Ingen av høringsinstansene uttalte seg om disse.

Flere forhold vil påvirke når forslagene til lovbestemmelser kan tre i kraft. Enkelte av forslagene krever at det gjøres tilpasninger i de tekniske løsningene som ligger til grunn for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, før bestemmelsene kan tre i kraft. Det er per i dag ikke mulig å angi når alle de tekniske løsningene vil kunne

være på plass. Blant annet må arbeidet med de tekniske tilpasningene ses i lys av og i sammenheng med annet teknisk utviklingsarbeid i Brønnøysundregistrene, som for eksempel arbeidet med å få på plass en ny innrapporteringsløsning.

Andre forslag til bestemmelser forutsetter at Brønnøysundregistrene utarbeider nye eller reviderte saksbehandlingsrutiner, veiledningsmateriale mv., før bestemmelsene kan tre i kraft.

Departementet vil vurdere nærmere om det er behov for overgangsregler. Innspill i høringen vil inngå i grunnlaget for departementets vurdering.

Se forslagene til ny enhetsregisterlov § 13-1 og § 13-2 og ny foretaksregisterlov § 13-1 og § 13-2 første ledd.

25 Økonomiske og administrative konsekvenser

25.1 Innledning

Departementet fremmer forslag til ny lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven) og ny lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven). De nye lovene vil erstatte lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret og lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak. Lovforslagene skal bedre kvaliteten på registrerte opplysninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, bedre ivareta rettsikkerheten til både fysiske og juridiske personer og ved det øke tilliten til registrerte opplysninger. Endringene skal bidra til effektiv ressursbruk og økt samlet verdiskaping. Regelverket skal være brukervennlig, teknologinøytralt og redusere mengden overskuddsinformasjon som sendes inn til og lagres hos Brønnøysundregistrene.

Lovforslagene vil bidra til regjeringens mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til utfylling av offentlige skjemaer og fjerne hindre for innovasjon og digitalisering. Forslagene vil medføre besparelser for næringslivet, frivilligheten og Brønnøysundregistrene. Enkelte av endringene som foreslås vil isolert medføre enkelte kostnader. I sum vil imidlertid besparelsene (nyttene) overstige kostnadene.

25.2 Generelle konsekvenser

Brukervennlig regelverk og kodifisering av Enhetsregisterets og Foretaksregisterets praksis

Departementet legger i denne proposisjonen frem forslag til moderne og enklere lover for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Lovene vil etter departementets vurdering være mer oversiktlige og lettere å lese og forstå for både virksomhetene som registreres og for brukerne av opplysningene. Departementets forslag innebærer på noen områder å lovfeste etablert praksis ved registrene. Dette kan gi brukerne bedre forutsigbarhet om hvilke krav som gjelder.

Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar hver dag meldinger om nye virksomheter og meldinger som endrer opplysninger om regis-

trerte virksomheter. I 2024 behandlet de to registrene til sammen 660 208 meldinger om nyregistrering, endringsmeldinger og slettinger. Registrering er regelbasert og stiller krav om bruk av korrekt utfylte skjemaer. Et komplisert regelverk og tvetydige krav kan innebære betydelige utfordringer for virksomhetene. Det er grunn til å anta at bruk av bistand fra regnskapsførere, revisorer eller advokater i forbindelse med meldinger til Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret er betydelig. Et tydelig regelverk kan redusere behovet for ekstern bistand og dermed redusere de økonomiske byrdene for næringslivet og frivilligheten. Relativt sett kan dette få størst betydning for små virksomheter.

For brukerne av de registrerte opplysningene vil et klarere regelverk bidra til bedre forutsigbarhet når det gjelder hvilke opplysninger de kan legge til grunn at er kontrollert og ved det klargjøre hvilke undersøkelser brukerne av informasjonen selv bør foreta.

Et tydeligere regelverk kan også føre til bedre etterlevelse av regelverket, og gjøre det enklere for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret å gjennomføre kontroll av meldinger og kontrollere at regelverket for øvrig etterleves. Et tydeligere regelverk kan dermed også redusere ressursbruken hos Brønnøysundregistrene.

Teknologinøytralitet

Det foreslås lover som gjør regelverket for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret teknologinøytralt. Et teknologinøytralt regelverk legger til rette for å ta i bruk nye og hensiktsmessige teknologiske løsninger uten at regelverket må endres. Bruk av nye teknologiske løsninger kan legge til rette for mer effektiv innrapportering til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og mer effektiv behandling i registrene. Det kan medføre økonomiske og administrative besparelser for både næringslivet, frivillig virksomhet, andre ikke-næringsdrivende virksomheter, offentlige myndigheter og andre.

Helautomatisert saksbehandling, sammenstilling og profilering

Departementet foreslår nye regler som gir Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mulighet til å treffe helautomatiserte avgjørelser, sammenstille personopplysninger og bruke profilering. Lignende regler finnes i dag i arbeids- og velferdsforvaltningsloven og i flere lover på skatterettens område. Automatisering av saksbehandlingen kan gi mer effektiv ressursutnyttelse og redusert saksbehandlingstid i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret. Automatisering kan også bidra til økt likebehandling og konsistent gjennomføring av regelverk samt til bedre ivaretagelse av rettigheter og plikter. Gjennom å sammenstille informasjon og profilering kan Enhetsregisteret og Foretaksregisteret plukke ut hvilke meldinger som bør kontrolleres manuelt, og velge ut saker for etterfølgende kontroll. Slik sammenstilling vil kunne øke muligheten for å forebygge både økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet.

Brønnøysundregistrene arbeider med prosjekt for ny registerplattform (BRsys) og prosjektet Brukervennlige registertjenester. I disse prosjektenes godkjente plandokumenter er automatisering estimert til å gi en samlet besparelse for næringslivet, frivillig virksomhet, ikke-næringsdrivende virksomheter og offentlige myndigheter på rundt 100 millioner kroner per år. Innføring av regler om helautomatisert saksbehandling mv. er nødvendig for å realisere gevinstene. Se nærmere om BRsys og prosjektet Brukervennlige registertjenester i punkt 5.3.

Forslagene har etter departementets vurdering ikke vesentlige kostnader for Brønnøysundregistrene.

Nærmere krav til form og format på dokumentasjon

Det foreslås regler som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om krav til form og format på dokumentasjon som inngår i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Det vil gi mulighet til fortløpende å tilpasse kravene til dokumentasjon opp mot det som skal kontrolleres av registrene. Forslagene kan bidra til å redusere overskuddsinformasjon og de administrative byrdene virksomhetene har i forbindelse med innsending av meldinger. Effekten er ikke prissatt, men antas å kunne bli betydelig.

Forslaget gir mulighet til å stille krav om strukturerte og maskinlesbare data. Dette vil muliggjøre hel- og delautomatisert saksbehand-

ling, og vil kunne redusere saksbehandlingstiden ved registrene. I forbindelse med BRsys og prosjektet Brukervennlige registertjenester har Brønnøysundregistrene estimert at én dag raske saksbehandling samlet vil spare virksomheter registrert i Foretaksregisteret for om lag 11 millioner kroner i året. For virksomheter som er registrert i Enhetsregisteret, er besparelsen estimert til om lag 1,1 millioner kroner.

Forslag som kan redusere overskuddsinformasjon i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Nåværende krav om dokumentasjon, særlig i form av vedlegg som protokoller fra styremøter og generalforsamlinger eller årsmøter, medfører at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar og lagrer store mengder informasjon fra virksomhetene som ikke er nødvendig for å dokumentere de opplysningene som skal registreres. Overskuddsinformasjon kan også omfatte personopplysninger og forretningshemmeligheter.

Forslagene til regler som gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om krav til form og format på dokumentasjon som inngår i meldinger, vil gi mulighet til å spisse dokumentasjonskravene slik at disse kan tilpasses den kontrollen som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret skal gjøre. Det kan begrense overskuddsinformasjon som sendes inn til registrene. Det samme gjør forslaget som gir innsenderen rett til å sladde opplysninger i dokumentasjon som ikke er relevant for det som meldes til registrering. God veiledning på Brønnøysundregistrenes nettsider om hvordan dette kan gjøres i praksis, vil redusere byrdene for innsenderne knyttet til å sladde dokumentasjon som skal sendes inn til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Arbeidet med å vurdere om innsendt dokumentasjon inneholder taushetsbelagte opplysninger i forbindelse med behandling av innsynsbegjæringer medfører ressursbruk for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Der registerføreren må be berørt virksomhet om ytterligere informasjon for å avgjøre om opplysninger er taushetsbelagte, innebærer behandling av innsynsbegjæringer også ressursbruk hos virksomhetene. Forslagene som begrenser overskuddsinformasjon, kan begrense mengden taushetsbelagte opplysninger som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar. Dette igjen kan redusere ressursbruken hos registrene og virksomhetene i forbindelse med innsynsbegjæringer. Enhetsregisteret hadde i 2023 623 forespørsler om innsyn i innsendte dokumenter gjennom Brønnøysundregistrenes nettbu-

tikk, mens Foretaksregisteret hadde 23 558 forespørslers om innsyn. Forslaget vil dermed kunne medføre redusert ressursbruk for Brønnøysundregistrene.

Datalagring innebærer også ressursbruk i form av maskiner og energi. Jo mer informasjon som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar, desto større mengder data lagres. Reduksjon i mengden overskuddsinformasjon som Enhetsregisteret og Foretaksregisteret mottar, vil derfor redusere energibruken ved datalagring.

Plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret

Departementet foreslår å tydeliggjøre plikten for offentlige myndigheter til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Forslaget er i tråd med «kun én gang»-prinsippet, og begrenser i utgangspunktet næringslivets, frivillig virksomhets og andre virksomheters rapporteringsbyrder.¹ Effekten er ikke prissatt.

Brønnøysundregistrene har avtale med 450 offentlige virksomheter om bruk av registrenes web service-løsning, og omtrent 100 av disse er aktive brukere. I tillegg benytter en del offentlige virksomheter løsninger som ikke krever avtale eller autentisering. Opplysningene fra Enhetsregisteret har allerede utstrakt bruk. Departementet har ikke oversikt over hvilke offentlige myndigheter som helt eller delvis ikke benytter opplysninger fra Enhetsregisteret.

Påtegninger

Departementet foreslår at registerføreren skal kunne ta inn påtegninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret dersom det er forhold knyttet til én eller flere opplysninger om en virksomhet, eller det foreligger manglende oppfyllelse av meldeplikt, som tredjeparter bør gjøres kjent med. Det foreslås også at registerføreren skal ha plikt til å ta inn påtegning om at en rolleinneharer er avregistrert, der vedkommende har meldt egenfratreden eller er fjernet fra den registrerte rollen på grunn av konkurskarantene, rettighetstap eller

fratakelse av rettslig handleevne. Sistnevnte forslag innebærer i all hovedsak å lovfeste denne praksisen. I 2023 registrerte Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i overkant av 45 000 endringer i roller som følge av egenfratreden, konkurskarantene, rettighetstap eller fratakelse av rettslig handleevne.

Påtegninger vil gi tredjeparter informasjon som kan legges til rette for at de bedre kan ivareta sine interesser. Påtegninger om at noen er avregistrert fra en rolle i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret, kan potensielt forhindre at tredjeparter inngår avtale med personer som ikke lenger har fullmakt til å forplikte virksomheten, og derved redusere risikoen for at virksomheten og tredjeparter lider økonomisk tap. Effekten av forslagene er ikke prissatt.

Bekreftelse av at rolleinnehavere har påtatt seg rollen (villighetserklæringer)

Etter nåværende regler skal personer som meldes registrert som styremedlem og revisor i Foretaksregisteret avgi erklæring (bekreftelse) om at de har påtatt seg rollen. Slike bekreftelser kalles gjerne for villighetserklæringer. I Enhetsregisteret er det i dag krav om villighetserklæring fra personer som meldes registrert som revisor og regnskapsfører.

Departementet foreslår å utvide kretsen av rolleinnehavere som må bekrefte at de har påtatt seg rollen i forbindelse med registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Forslaget innebærer at personer som meldes registrert som styremedlem, varamedlem, daglig leder, revisor eller regnskapsfører, må avgi slik bekreftelse. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret har i dag praksis for at den som skal avgi slik erklæring, i stedet kan signere meldingen. Departementet foreslår å lovfeste dette. Brønnøysundregistrene har anslått at forslaget vil omfatte i underkant av 80 000 rolleinnehavere. Departementet foreslår ikke at det innhentes bekreftelse for eksisterende registrerte rolleinnehavere, men at slik bekreftelse gis ved fremtidige registreringer.

For personer som meldes registrert med roller, vil det å måtte avgi bekreftelse eller signere meldingen medføre noe tidsbruk. Forslaget bidrar imidlertid til å redusere risikoen for at personer registreres med roller i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret uten å vite om det. Forslaget ivaretar dermed deres rettssikkerhet. Forslaget kan også bidra til god registerkvalitet, og dermed til brukernes tillit til registrene.

¹ Ved innføringen av Enhetsregisteret i 1995 ble næringslivets rapporteringsbyrde beregnet til mellom åtte og 30 milliarder kroner. Besparelspotensialet for næringslivet ble beregnet til ca. 270 millioner kroner per år, økende til ca. 437 millioner kroner per år etter at Enhetsregisteret hadde vært i drift i fem år. For forvaltningen var besparelspotensialet estimert til 41 millioner kroner det første driftsåret, økende til 62 millioner kroner etter fem år. Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 5.7. (Tallene er omregnet til 2024-kroner.)

De fleste som skal avgi bekreftelse i dag, gjør dette ved å signere meldingen. Når flere rolleinnhavere må signere meldingen, kan det ta lengre tid fra meldingen er ferdig utfylt til den kommer inn til registrering. De fleste signerer imidlertid meldingen digitalt, noe som innebærer at signering kan foretas parallelt uten at det er behov for å møtes. Frem til signering er fullført vil tidligere rolleinnhavere fremstå legitimert overfor tredjepart. Det kan ha uheldige konsekvenser. Virksomhetene og de nye rolleinnhaverne kan imidlertid unngå dette ved å sørge for at meldingen signeres.

Forslaget vil medføre at flere personer må avgi bekreftelse eller signere meldingen til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Der virksomheten velger at den enkelte skal signere digitalt, har Brønnøysundregistrene estimert at den enkelte signering tar 7,3 minutter i dagens innrapporteringsløsning. I ny innrapporteringsløsning er det estimert at signering vil ta ett minutt. Forslaget innebærer en midlertidig betydelig økning i næringslivets og frivillighetens administrative byrder. Når Brønnøysundregistrenes nye innrapporteringsløsning realiseres gjennom BRsys og prosjektet Brukervennlige registertjenester, vil størrelsen på denne byrden avta vesentlig.

I forbindelse med innføring av dette kravet vil Brønnøysundregistrene måtte tilpasse sine systemer. De økonomiske og administrative konsekvensene antas å være beskjedne.

25.3 Konsekvenser for næringslivet og frivillig virksomhet mv.

25.3.1 Registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Registrering av næringsdrivende innretninger og andre næringsdrivende selskaper

Departementet foreslår at registreringsplikten i Foretaksregisteret for næringsdrivende innretninger i nåværende foretaksregisterlov utgår, og at det i stedet innføres registreringsplikt for kategorien «andre juridiske personer». Ifølge Brønnøysundregistrene har det ikke blitt registrert innretninger i Foretaksregisteret siden tidlig på 2000-tallet. Forslaget antas derfor ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Det foreslås at kategorien «andre næringsdrivende selskaper» i nåværende foretaksregisterlov

utgår og erstattes med regler som fastslår registreringsplikt for ansvarlige selskaper, kommanditselskaper, partrederier og europeiske økonomiske foretaksgrupper. Det er disse organisasjonsformene som registreres under kategorien «andre næringsdrivende selskaper» i dag. Forslaget vil tydeliggjøre registreringsplikten for slike organisasjonsformer og dermed gjøre regelverket lettere å forstå, men antas ellers ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Næringsdrivende foreninger

Etter nåværende regler har foreninger som driver næringsvirksomhet, eller har til formål å drive slik virksomhet, registreringsplikt i Foretaksregisteret. Det foreslås å endre dette slik at vilkåret for registreringsplikt er om foreningen driver næringsvirksomhet. Det kan gjøre vilkåret for registreringsplikt for foreninger enklere å forstå for brukerne, og dermed å etterleve. Effektene av forslaget er ikke prissatt.

Næringsdrivende stiftelser

Det foreslås at vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret for stiftelser skal være om stiftelsen er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret. Det foreslås også å fastsette i stiftelsesloven at det er en meldepliktig opplysning om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Forslaget innebærer at Stiftelsestilsynet skal kontrollere om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende før denne opplysningen registreres i Stiftelsesregisteret.

Stiftelser må allerede i dag angi om de er en alminnelig eller næringsdrivende stiftelse ved innsending av melding om nyregistrering til Stiftelsesregisteret. Forslagene antas derfor ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for stiftelsene.

Forslaget kan bidra til god registerkvalitet i Stiftelsesregisteret og Foretaksregisteret. God registerkvalitet er avgjørende for at brukerne av registrene skal ha tillit til opplysningene i registrene, og dermed også for registrenes legitimitet. Næringsdrivende stiftelser er underlagt særskilte krav i stiftelsesloven som ikke gjelder for alminnelige stiftelser. For tredjeparter som henter opplysninger fra Stiftelsesregisteret og Foretaksregisteret, kan det å vite om en stiftelse er underlagt slike krav, være nødvendig for at tredjepartene kan ivareta sine interesser.

25.3.2 Opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Varamedlemmer til styret

Departementet foreslår å innføre krav om registrering av varamedlemmer i Enhetsregisteret, der virksomheten har dette. Varamedlemmer registreres ikke i Enhetsregisteret i dag. Registrering av varamedlemmer vil medføre at tredjeparter gjøres kjent med hvem som har myndighet til å tre inn i et styremedlems sted på gitte vilkår, og dermed kan være legitimert til å handle på vegne av virksomheten alene eller sammen med andre styremedlemmer. Denne endringen vil medføre noe økte administrative byrder for virksomhetene, når det gjelder både registrering og signering. Det er estimert at registreringen vil ta 18,7 minutter, mens signeringen tar ca. 7,3 minutter per varamedlem som skal signere bekreftelse på at vedkommende påtar seg rollen. Den samlede økonomiske virkningen er estimert til 1,2 millioner kroner, basert på en antakelse om at 9 000 nye varamedlemmer registreres per år. I ny innrapportingsløsning vil tidsbruk på rapportering og signering reduseres vesentlig.

Økt antall registreringer vil kunne øke antall nektingsvedtak og klagesaker. Dette vil medføre økt ressursbruk i Brønnøysundregistrene knyttet til klagebehandling. Samtidig er det å klargjøre hvilke personer som er legitimert, viktig for tilliten til registeret, og forslaget er etter departementets syn egnet til å forebygge slike konflikter. Klagesaker knyttet til registrering der det er tvist om hvem som er gyldig valgt og ved det registrerte personer, vil i de fleste tilfeller være mindre byrdefulle å løse enn saker der feilaktig registrering medfører tvist om hvorvidt en avtale er gyldig inngått eller et vedtak er gyldig fattet. Denne effekten er ikke prissatt.

Observatører

Departementet foreslår at plikten til å registrere observatører i Foretaksregisteret ikke videreføres. Endringen vil medføre lettelser i de berørte foretakenes rapporteringsplikt. For det enkelte foretak vil dette innebære en begrenset økonomisk og administrativ besparelse. Besparelsen er estimert til å være i underkant av 100 000 kroner per år. Dette basert på at det i dag er 803 foretak i Foretaksregisteret som er registrert med én eller flere personer i rollen som observatør.

Regnskapsfører

Departementet foreslår å innføre krav om å registrere regnskapsfører i Foretaksregisteret. Regnskapsfører registreres i dag i Enhetsregisteret. Rapportering til både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret gjøres alltid samlet. Som følge av dette vil ikke forslaget innebære noen reell endring i virksomhetenes rapporteringsplikt til Foretaksregisteret. Endringen vil derfor ikke ha økonomiske eller administrative virkninger for næringslivet.

Kontaktperson

I dag skal kontaktperson registreres i Enhetsregisteret dersom virksomheten ikke har en fysisk person registrert i en av rollene daglig leder, forretningsfører eller innehaver. Departementet foreslår å begrense virksomheters plikt til å registrere kontaktperson i Enhetsregisteret til tilfeller hvor virksomheten ikke har en fysisk person i noen av følgende roller; daglig leder, forretningsfører, innehaver, styremedlemmer, varamedlemmer, bostyrer, deltakere med ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser eller, eget styre eller daglig leder for den norske delen av virksomheten til et utenlandsk foretak. Departementet foreslår også å fjerne muligheten til å registrere en fysisk kontaktperson hvis det ikke er plikt til å registrere en kontaktperson. Forslaget innebærer en viss administrativ besparelse for virksomhetene i og med at det blir noen færre tilfeller hvor enhetene får plikt til å registrere kontaktperson i Enhetsregisteret. Effektene er ikke prissatt.

Telefaksnummer

Departementet foreslår at muligheten til å registrere opplysning om telefaksnummer i Enhetsregisteret ikke videreføres. Dette er en utdatert opplysning som det ikke lenger er hensiktsmessig å ha i et grunndataregister over virksomheter. Endringen i enhetsregisterloven bringer loven i overensstemmelse med dagens praksis. Det er per i dag ikke mulig å registrere telefaksnummer i Enhetsregisteret. Endringen har derfor ikke økonomiske og administrative konsekvenser.

Innhenting og registrering av opplysninger fra andre offentlige registre

Departementet foreslår at Foretaksregisteret, som Enhetsregisteret, skal kunne innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre

offentlige registre dersom dette er ubetenkelig. Dette vil gi Foretaksregisteret mulighet til å gjenbruke opplysninger som er registrert i andre offentlige registre. Det kan redusere ressursbruken for næringsdrivende og andre ved at de slipper å måtte innhente opplysninger i andre offentlige registre og rapportere dem til Foretaksregisteret. Det kan også gjøre saksbehandlingen i Foretaksregisteret mer effektiv. I tillegg kan det øke muligheten til å avdekke eventuelle feil eller avvik i opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret. Det kan bidra til bedre registerkvalitet i Foretaksregisteret og økt tillit til registeret hos brukerne. Effektene er ikke prissatt.

25.3.3 Kontroll av meldinger

Foretaksregisterets kontroll av meldinger

Etter nåværende regler skal Foretaksregisteret kontrollere om det som meldes til registrering er og har blitt til i samsvar med lov og vedtekter. Departementet foreslår å tydeliggjøre hvilke forhold Foretaksregisteret skal kontrollere. Det kan gi virksomhetene bedre forutsigbarhet om hvilke forhold som kontrolleres. Visshet og forutsigbarhet om hvilken kontroll som ligger til grunn for registrering av opplysninger i Foretaksregisteret, bidrar til å sikre tilliten til opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, og til registerets legitimitet.

Det foreslås at Foretaksregisteret fortsatt skal ha en generell adgang til å kontrollere at meldte opplysninger og grunnlaget for det er lovmessig. Det samme gjelder kontroll opp mot foretakets vedtekter, der disse er registrert i Foretaksregisteret. Det vil gi Foretaksregisteret mulighet til å foreta en mer utvidet kontroll der meldingen, dokumentasjon som inngår i meldingen eller andre opplysninger gir registeret en indikasjon på at meldte opplysninger ikke er i samsvar med lov eller eventuelle vedtekter. Dette kan også være aktuelt ved behandling av klager på registrerings- eller nektingsvedtak. Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret vil også gi registeret mulighet til å foreta stikkprøvekontroll. Å lovfeste en slik kontrolladgang for Foretaksregisteret vil trolig også kunne ha en preventiv virkning mot at aktører forsøker å melde noe som er i strid med lov eller vedtekter.

Forslaget legger til rette for at Foretaksregisteret kan iverksette målrettede kontroller basert på erfaringer og trender for å bidra til å avdekke for eksempel fiktive virksomheter, uhjemlede styreendringer eller registrering gjort til kriminelle formål. Redusert omfang av slike uriktige opplys-

ninger vil gi bedre registerkvalitet. Det vil kunne ha positive økonomiske og administrative ikke-prissatte virkninger for spesielt næringslivet og offentlige myndigheter. Også frivillig virksomhet og andre ikke-næringsdrivende virksomheter, pressen og øvrige interessenter vil i noen grad oppleve effekt av endringen. Effektene er ikke prissatt.

Enhetsregisterets kontroll av meldinger

Enhetsregisteret er en nasjonal felleskomponent. Grunnforutsetningen for dette er at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, er korrekte. Er ikke dette tilfellet, kan det medføre at opplysningene ved gjenbruk underlegges en fornyet kontroll av aktører som skal bruke dem. Hvis dette er nødvendig, oppfyller ikke Enhetsregisteret sitt formål.

Departementet foreslår å tydeliggjøre hvilke forhold Enhetsregisteret skal kontrollere i forbindelse med registrering. Det kan gi virksomhetene bedre forutsigbarhet om hvilke forhold som kontrolleres.

Departementet foreslår en viss innskjerping av Enhetsregisterets kontroll. Dette gjelder forslaget om at Enhetsregisteret skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for opplysning som er meldt om styre, varamedlem, daglig leder, signatur og prokura er truffet av kompetent organ. Det foreslås samtidig at virksomheten skal sende inn dokumentasjon av dette. Forslagene vil styrke register- og datakvaliteten i Enhetsregisteret, og derved øke tilliten til at slike opplysninger er korrekte. Det kan føre til økt gjenbruk av opplysningene hos tredjeparter. Forslagene vil også kunne motvirke at en fraksjon innad i en virksomhet eller andre forsøker å «kuppe» virksomheten. Dokumentasjonskravet vil medføre en økt byrde for virksomhetene, men registrering og kontroll vil også kunne forebygge etterfølgende tvister knyttet til styrevalg og andre registrerte opplysninger. Forslagene vil medføre økt ressursbruk i Enhetsregisteret knyttet til kontroll. Forslagene vil potensielt også kunne lede til flere nektingsvedtak og dermed også flere klager som må behandles av Enhetsregisteret. Samlet er departementets vurdering at nytten i form av økt registerkvalitet, tillit til, og bruk av opplysninger av forslagene for virksomhetene, tredjeparter, Brønnøysundregistrene og andre berørte aktører overstiger kostnadene og ulempene for virksomhetene knyttet til krav om dokumentasjon og rapportering, samt ressursbruk i Brønnøysundregistrene. Effektene av forslaget er ikke prissatt.

25.3.4 Andre endringer

Underretning til tidligere styremedlemmer, varamedlemmer og daglig leder

Departementet foreslår at personer som er registrert som styremedlem, varamedlem til styret eller daglig leder skal motta underretning, der disse som følge av endringsmelding blir erstattet i Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Enhetsregisteret og Foretaksregisteret behandlet i 2023 i overkant av 155 000 meldinger om endringer i styre eller daglig leder, som omfattet i overkant av 310 000 endringer i rolleinnhavere.

For den enkelte innebærer endringen en administrativ virkning, som subjektivt kan oppfattes som positiv eller negativ. For noen kan det å motta og lese slik underretning oppfattes som unødvendig tidsbruk. For andre vil underretningen kunne være avgjørende for at disse skal kunne ivareta sine rettigheter, for eksempel ved registrering av uhjemlede styreendringer. Underretning bedrer muligheten for at tidligere registrert styremedlem, varamedlem eller daglig leder raskt kan ta grep for å hindre at personer som urettmessig blir registrert i disse rollene tømmer virksomheten for midler eller foretar andre handlinger til skade for virksomheten.

Underretning øker sannsynligheten for at feil kan oppdages og eventuelt rettes opp raskt, enten gjennom klagebehandling eller ved at registeret omgjør registreringen av eget tiltak på grunnlag av informasjon fra tidligere registrert styremedlem eller varamedlem eller tidligere registrert daglig leder, jf. reglene i forvaltningsloven. I tillegg antar departementet at slik underretning kan ha en viss preventiv virkning. Aktører vil kunne være tilbakeholdne med å forsøke å få registrert styremedlemmer, varamedlemmer eller daglig leder som ikke er gyldig valgt eller ansatt, dersom de vet at personer som har vært registrert med denne rollen, vil bli underrettet om registreringen. Forslaget kan bidra til at brukerne har tillit til at registrerte opplysninger er riktige. Effekten av forslaget er ikke prissatt.

Kunngjøring av varsel om sletting

Det foreslås at Enhetsregisteret skal kunngjøre varsel om sletting før en virksomhet som antas opphørt, slettes fra registeret. I dag er det tilstrekkelig at Enhetsregisteret varsler enhetene før sletting. Enhetsregisteret har siden 2015 årlig slettet mellom 5 000 og 39 000 virksomheter som antas opphørt.

Kunngjøring i disse tilfellene bidrar til å ivareta rettssikkerheten til berørte virksomheter og deres kreditorer. Endringen vil ha positive effekter i form av redusert risiko for feilaktig sletting. Dette legger til rette for bedre registerkvalitet, samt at virksomheten unngår en administrativ byrde med å få rettet opp en eventuell feilaktig sletting. I tillegg bidrar kunngjøringen til å sikre at kreditorer kan fremme sine krav til virksomheten før sletting. Effekten av forslaget er ikke prissatt.

25.4 Konsekvenser for det offentlige

Adgang for Enhetsregisteret og Foretaksregisteret til å varsle andre offentlige myndigheter og finansforetak

Departementet foreslår regler som gir Enhetsregisteret og Foretaksregisteret adgang til, uten hinder av taushetsplikt, å varsle andre offentlige myndigheter og finansforetak om forhold disse kan ha bruk for i sin virksomhet. Et eksempel kan være at Enhetsregisteret, som tildeler organisasjonsnummer og dermed kan betraktes som en inngangsportale til mange offentlige tjenester, mistenker eller får tips om at enestyret som er registrert, har skjedd med stjålet elektronisk identitet. I et slikt tilfelle kan det være en risiko for at vedkommende som har rådighet over den stjålne identiteten bruker denne til å svindle offentlige organer eller private. I disse tilfellene er det grunn til å varsle for eksempel Regnskapsregisteret, Merverdiavgiftsregisteret og politiet.

En bestemmelse som bidrar til at økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet oppdages og avverges, kan ha stor samfunnsmessig nytte. Sett i sammenheng med bestemmelsen som foreslås om registerførerens adgang til sammenstilling av data og profilering, vil denne nytten øke ytterligere. Effekten er ikke prissatt.

Konsekvenser for kommuner og fylkeskommuner

Forslagene til regler om registreringsplikt og registreringsrett medfører ingen endringer i registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret for kommuner og fylkeskommuner. Forslagene medfører heller ingen endringer i registreringsplikten i Foretaksregisteret og Enhetsregisteret for kommunale foretak, fylkeskommunale foretak og interkommunale selskaper. Forslagene på dette området har derfor ikke administrative og økonomiske konsekvenser for disse.

Det foreslås en bestemmelse i forslaget til ny enhetsregisterlov som gir hjemmel til å gi forskrift

med nærmere regler om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner, og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet. Forslaget til forskriftshjemmel medfører i seg selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser. I medhold av bestemmelsen vil det kunne iverksettes tiltak som kan medføre økte, men potensielt sett også reduserte, kostnader. Kostnader og øvrige konsekvenser av eventuelle forskrifter og tiltak vil bli utredet i forbindelse med utarbeidelse av forslag til forskriftsbestemmelser.

Ut over dette vises det til omtalen av generelle konsekvenser av forslagene i punkt 25.2. Det fremgår der at forslagene blant annet legger til rette for mer effektiv innrapportering til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og mer effektiv behandling i registrene. Dette vil også gjelde for kommuner og fylkeskommuner ved innsending av meldinger om nyregistrering og endringsmeldinger til Enhetsregisteret, og for kommunale foretak, fylkeskommunale foretak og interkommunale selskaper ved innsending av meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

Konsekvenser for Brønnøysundregistrene

Enkelte av forslagene vil kreve tekniske tilpasninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette gjelder blant annet forslagene om å innføre krav om å registrere varamedlemmer i Enhetsregisteret og regnskapsfører i Foretaksregisteret. Det gjelder også forslaget om at Enhetsregisteret skal kunngjøre varsel om sletting.

Andre forslag kan medføre noe økt administrasjon for Brønnøysundregistrene. Krav om å registrere varamedlemmer i Enhetsregisteret, vil kunne medføre flere nektingsvedtak og dermed flere klager som må behandles av Enhetsregisteret. Økte krav til kontroll i Enhetsregisteret knyttet til om beslutninger som ligger til grunn for meldte opplysninger om styre, varamedlem, daglig leder, revisor og regnskapsfører er truffet av kompetent organ, vil kunne medføre noe økte administrative byrder for Brønnøysundregistrene.

Kostnadene ved tekniske tilpasninger i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret og eventuell økt administrasjon for Brønnøysundregistrene som følge av forslagene dekkes innenfor de ordinære budsjettammene.

Flere av forslagene antas å ha positive økonomiske og administrative konsekvenser for

Brønnøysundregistrene. Dette gjelder blant annet forslaget som åpner for at Enhetsregisteret og Foretaksregisteret kan treffe helautomatiserte avgjørelser, sammenstille personopplysninger og bruke profilering. Det gjelder også forslaget som gir departementet myndighet til å fastsette forskrift med nærmere krav til form og format på dokumentasjon som inngår i meldinger til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Som nevnt i punkt 25.2 gir forslaget mulighet til å stille krav om strukturerte og maskinlesbare data. Dette vil muliggjøre hel- og delautomatisert saksbehandling. Disse forslagene kan ha positive virkninger i form av mer effektiv registerdrift, samt økt register- og datakvalitet.

Etter departementets vurdering vil nytten for næringslivet, frivilligheten, Brønnøysundregistrene og andre berørte aktører overstige de tilpassningskostnadene som forslagene innebærer. Effektene er ikke prissatt.

Konsekvenser for Stiftelsestilsynet

Departementet foreslår at vilkåret for registreringsplikt i Foretaksregisteret for stiftelser skal være om stiftelsen er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret. Det foreslås også å fastsette i stiftelsesloven at det er en meldeppliktig opplysning om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Forslaget innebærer at Stiftelsestilsynet skal kontrollere om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende før denne opplysningen registreres i Stiftelsesregisteret.

Ifølge tall fra Brønnøysundregistrene ble 85 stiftelser nyregistrert i Enhetsregisteret og Stiftelsesregisteret i 2024. I årene 2021, 2022 og 2023 var antallet nyregistrerte stiftelser henholdsvis 111, 90 og 101. Gitt det lave antallet, vurderer departementet at det ikke vil påføre Stiftelsestilsynet vesentlig merarbeid å kontrollere om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Ved søk i Stiftelsesregisteret gis det allerede i dag opplysning om hvorvidt en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende. Departementet legger til grunn at det å gi Stiftelsestilsynet et slikt kontrollansvar ikke vil medføre nevneverdige kostnader knyttet til tekniske tilpasninger i Stiftelsesregisteret. Departementets vurdering er at den samlede nytten ved å gi Stiftelsestilsynet ansvaret for å kontrollere om en stiftelse er alminnelig eller næringsdrivende overstiger kostnadene. Effekten er ikke prissatt.

26 Merknader til bestemmelsene i lovforslagene

26.1 Til lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)

Til kapittel 1. Innledende bestemmelser

Til § 1-1 Lovens formål

Paragrafen angir lovens formål. Første ledd første punktum viderefører elementer fra enhetsregisterloven av 1994 § 1. Første ledd andre punktum og andre ledd er nye. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.1.

Ifølge *første ledd første punktum* er formålet med loven å legge til rette for effektiv bruk og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter gjennom Enhetsregisteret.

«Grunndata» er ikke-sensitive basisopplysninger om virksomheter. Grunndata omfatter for det første identifikasjonsdata. Dette vil si opplysninger som kreves for å gi tilstrekkelig identifikasjon av virksomheten, slik som virksomhetens navn, organisasjonsnummer og organisasjonsform. Grunndata omfatter også tilleggsdata om virksomheten, slik som adresse, aktivitet, hvem som innehar roller i virksomheten slik som styremedlemmer, daglig leder, revisor, regnskapsfører, og hvilke tilknyttede registre virksomheten eventuelt er registrert i.

Loven skal legge til rette for «effektiv bruk og samordning av grunndata». Det betyr at det må være løsninger på plass som legger til rette for at grunndata kan innrapporteres til Enhetsregisteret, at Enhetsregisteret selv kan innhente grunndata og at grunndata som er registrert i Enhetsregisteret blir tilgjengeliggjort. Dette skal legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser, det vil si samfunnsøkonomisk effektivitet. Effektiv bruk og samordning innebærer at grunndata som er registrert i Enhetsregisteret skal deles og gjenbrukes av offentlige organer og registre. Det skal legge til rette for at rapporteringsbyrden for næringslivet, frivilligheten og andre private aktører kan reduseres.

Første ledd *andre punktum* fastslår at loven skal sikre at allmennheten og offentlige myndig-

heter får tilgang til grunndata som er registrert i Enhetsregisteret. Brukerne av grunndataene i Enhetsregisteret omfatter en vid krets av aktører innenfor næringslivet, privatpersoner og andre utenfor næringslivet, offentlige myndigheter, forskere og pressen. Brukerne av Enhetsregisteret og hva opplysningene brukes til er nærmere omtalt i kapittel 4. Tilgang til grunndataene i Enhetsregisteret er en avgjørende forutsetning for effektiv bruk og samordning av grunndataene. Flere paragrafer i loven skal sikre tilgang til grunndata som er registrert i Enhetsregisteret. Sentralt er bestemmelsen om innsynsrett i § 9-1. Også bestemmelser om utveksling av opplysninger mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre, sikrer tilgangen til registrerte grunndata.

Spørsmålet om innsyn i opplysninger og dokumenter i Enhetsregisteret som ikke er registrert, omfattes ikke av enhetsregisterloven. Det er de til enhver tid gjeldende reglene i offentliglova, inkludert formålsparagrafen i den loven, som fastsetter rammene for retten til innsyn i ikke-registrerte dokumenter og opplysninger i Enhetsregisteret.

Andre ledd angir og setter rammer for hva grunndataene som er registrert i Enhetsregisteret skal og skal kunne brukes til. Bestemmelsen fastsetter for det første at loven skal bidra til at grunndataene brukes til «myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning». Dette innebærer at grunndataene skal brukes i forbindelse med tradisjonell forvaltningsvirksomhet og myndighetsutøvelse, og offentlig tjenesteyting.

Etter andre ledd skal loven også bidra til at grunndataene som er registrert i Enhetsregisteret skal kunne brukes til «forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov». Dette omfatter akademisk og praktisk forskning for å belyse spørsmål knyttet til næringsliv, økonomi, organisasjonsutvikling og lignende. Det samme gjelder statistikk, der grunndataene om registrerte enheter i Enhetsregisteret kan brukes til å utarbeide oversikter, analyser og rapporter som gir innsikt i virksomhetsstrukturen og økonomisk aktivitet i Norge. Hva som skal anses som et grunnleggende samfunnsbehov, må sees i lys av hva som til enhver tid er nødvendig for offent-

lige og private aktørers behov for å kunne ivareta offentlige pålegg eller lovmessige rettigheter. Innholdet vil dermed kunne variere over tid. Typiske eksempler på hva som vil kunne omfattes er behovet for å få registrert enheter og grunndata om enheter til bruk for andre offentlige myndigheter, og brukernes tilgang til oppdaterte og korrekte grunndata om enheter som er registrert i Enhetsregisteret. Det samme gjelder behovet for å kunne kontrollere grunndataene om enheter for å sikre at falske enheter ikke blir opprettet, og at falske rolleinnhavere ikke kan opptre på vegne av enhetene på grunnlag av legitimasjonen som registrering i Enhetsregisteret gir. Behov for opplysninger til rene markedsføringsformål vil falle utenfor betegnelsen. Pressens bruk av grunndata i Enhetsregisteret vil være omfattet, idet pressen har en viktig rolle når det gjelder å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn.

Til § 1-2 Enhetsregisterets organisasjon

Paragrafen gir regler om organisering og drift av Enhetsregisteret. Første og tredje ledd viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 3 første og andre ledd. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.2.

Første ledd første punktum fastsetter at staten har ansvaret for organiseringen og driften av Enhetsregisteret. Første ledd *andre punktum* fastslår at Enhetsregisteret føres av en registerfører som er utnevnt av Kongen.

Andre ledd fastsetter at registerføreren kan delegere sin myndighet etter enhetsregisterloven til andre ansatte ved registeret etter nærmere regler gitt av departementet. Med «ansatte» menes ansatte etter lov 16. juni 2017 nr. 67 om statens ansatte mv. (statsansatteloven).

Tredje ledd gir departementet myndighet til å gi nærmere regler om Enhetsregisterets organisasjon, lokalisering og administrasjon, og om føringen av registeret.

Til § 1-3 Sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser

Paragrafen er ny. Lignende bestemmelser finnes blant annet i folkeregisterloven § 9-4, skatteforvaltningsloven § 5-11, skattebetalingsloven § 3-5 og arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a. Den er nærmere omtalt i kapittel 9.

Paragrafen regulerer registerførerens adgang til å sammenstille personopplysninger, også per-

sonopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 om helse og artikkel 10, når det er nødvendig for deres arbeid, herunder til kontrollformål. Reglene i bestemmelsen gjelder registerførerens bruk av opplysninger som allerede er innhentet til bruk i arbeidet. Adgangen til sammenstilling omfatter profilering som definert i personvernforordningen artikkel 4 nr. 4. Videre reguleres adgangen til å treffe automatiserte avgjørelser hvor personopplysninger inngår.

Første ledd første punktum bestemmer at registerføreren kan sammenstille innhentede personopplysninger når dette er nødvendig for å utføre de oppgavene som etaten administrerer. Bestemmelsen nevner som eksempler kontroll-, veilednings-, analyse- og statistikkformål.

Ifølge første ledd *andre punktum* omfatter adgangen til å sammenstille opplysninger til profilering etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 4. Profilering er definert i forordningen artikkel 4 nr. 4 som «enhver form for automatisert behandling av personopplysninger for å vurdere visse personlige aspekter, særlig for å analysere eller forutsi aspekter som gjelder nevnte fysiske persons arbeidsprestasjoner, økonomiske situasjon, helse, personlige preferanser, interesser, pålitelighet, atferd, plassering eller bevegelser».

Departementet legger til grunn at Brønnøysundregistrene i dag ikke benytter profilering etter forordningen artikkel 4 nr. 4 ved sin sammenstilling av opplysninger for kontrollformål. I arbeidet med målretting av kontroller og utvelgelse av mulige kontrollobjekter sammenstilles opplysninger, herunder personopplysninger, som er innhentet i forbindelse med kontroller fra andre kilder Brønnøysundregistrene har tilgang til. Denne sammenstillingen omtales ofte som profilering. Det er imidlertid ikke en automatisert behandling av personopplysninger som ender opp i en score-modell som sier noe om risikoen. Risikoen som knyttes til de aktuelle objektene, baserer seg derimot på en manuell analyse eller vurdering av et utplukk av mulige objekter som er generert ved sammenstilling av opplysninger.

Det pågår til enhver tid digitaliseringsarbeid i Brønnøysundregistrene, og det kan i relativt nær fremtid være aktuelt å ta i bruk digitale virkemidler som i større grad vil kunne automatisere behandlingen eller analysen for målretting av kontroller. Det er per i dag ikke avklart for hvilke type saker og hvilke type personopplysninger dette kan være aktuelt, og det er dermed ikke mulig å vurdere de nærmere vilkårene for en eventuell profilering. Dette kan først vurderes på grunnlag av konkrete planer om automatisert behandling

av personopplysninger i samsvar med artikkel 4 nr. 4. Loven åpner for slik behandling, og de nærmere vilkårene for behandling av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 4 skal reguleres i forskrift. Hjemmel til å gi forskrift om vilkårene for profilering etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 4 er inntatt i fjerde ledd.

Første ledd *tredje punktum* bestemmer at graden av personidentifikasjon ikke skal være større enn det som er nødvendig for formålet. Dette er en lovfesting av det grunnleggende personvernrettslige prinsippet om at bruk av personopplysninger skal være begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for, jf. personvernforordningen artikkel 5 bokstav b.

Etter *andre ledd første punktum* kan registerførerene treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling av personopplysninger, herunder personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10. Personvernforordningen artikkel 9 og 10 gjelder henholdsvis behandling av særlige kategorier personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser. Etter *andre ledd andre punktum* må behandlingen sikre partens krav til forsvarlig saksbehandling og være forenlig med retten til vern av personopplysninger.

Det følger av *andre ledd tredje punktum* at den helautomatiserte avgjørelsen ikke kan bygge på skjønnsmessige vilkår i lov eller forskrift, med mindre avgjørelsen er utvilsom. Etter foralepunkt 71 i forordningen skal den registrerte som minimum ha rett til «menneskelig inngripen». Ved klage foretas manuell behandling. I *andre ledd fjerde punktum* tydeliggjøres at den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjørelsen i den grad det ikke foreligger formell klage- eller ankerett.

Ifølge *tredje ledd første punktum* skal registerførerene dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer som Enhetsregisteret benytter i sin saksbehandling. Etter *tredje ledd andre punktum* kan departementet gi nærmere regler i forskrift om dokumentasjon og offentliggjøring av systemenes innhold.

Det følger av *fjerde ledd* at departementet kan gi nærmere regler i forskrift om behandlingen, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles, og hvem det kan behandles personopplysninger om.

Til § 1-4 Definisjoner

Paragrafen inneholder en definisjon av begrepet «registreringsenhet» og angir hvilke offentlige registre som er «tilknyttet register». Bestemmelsen svarer innholdsmessig til enhetsregisterloven av 1994 § 2, med enkelte redaksjonelle og språklige endringer.

Første ledd definerer «registreringsenhet» som en enhet som har registreringsplikt eller registreringsrett i Enhetsregisteret. Hvilke enheter som har registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret, er regulert i § 3-1 og § 3-2.

Andre ledd svarer til enhetsregisterloven av 1994 § 2 bokstav b. Bestemmelsen angir hvilke registre som er tilknyttede registre til Enhetsregisteret. Dette gjelder følgende registre:

- Arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, jf. folketrygdloven § 25-1
- Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven
- Stiftelsesregisteret, jf. stiftelsesloven § 8
- Merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven kapittel 14
- Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister, jf. statistikkloven § 10
- Skattedirektoratets register over upersonlige skattytere. Hvem som er upersonlig skattyter, er angitt i skattebetalingsloven § 4-1 første ledd bokstav a.
- Konkursregisteret, jf. konkursloven § 144

Juridiske personer og visse andre typer enheter som registreres i et tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Se § 3-1 og merknaden til den bestemmelsen.

Det er flere bestemmelser i enhetsregisterloven som regulerer forholdet mellom Enhetsregisteret og de tilknyttede registrene. Dette gjelder blant annet § 5-1 om melding om nyregistrering og § 6-6 om særlige regler der kontroll utføres av tilknyttet register.

Til § 1-5 Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen

Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 29, og er nærmere omtalt i punkt 8.3. Bestemmelsen gir Kongen myndighet til å gi forskrift om enhetsregisterlovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen. Inntil det er gitt slik forskrift, må enhetsregisterlovens anvendelse på Svalbard avgjøres etter lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 2, mens enhetsregisterlovens anvendelse på Jan Mayen må avgjøres etter lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen § 2.

Det følger av § 1-5 at Kongen kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold. Dette gir mulighet til å fastsette særskilte tilpasninger, blant annet av hensyn til annet regelverk som ikke er gitt anvendelse på Svalbard, Svalbards folkerettslige status og de særlige forholdene som gjør seg gjeldende med hensyn til håndheving av norsk lovgivning på øygruppen.

Til § 1-6 Forholdet til andre lover

Paragrafen er ny. Den regulerer forholdet mellom enhetsregisterloven og særlovgivningen. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.4.

Det følger av paragrafen at lovens bestemmelser får anvendelse når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Bestemmelsen er ikke ment å skulle fastsette noe annet enn det som følger av vanlige tolkningsprinsipper. Bestemmelsen er likevel tatt inn i loven for å informere brukerne av loven om at det finnes bestemmelser av registreringsmessig art i særlovgivningen.

Til § 1-7 Beregning av frister

Paragrafen er ny. Den gir regler om beregning av frister etter enhetsregisterloven, og er nærmere omtalt i punkt 8.5.

Det følger av paragrafen at ved beregningen av frister etter enhetsregisterloven, gjelder reglene i domstolloven i § 148 første og andre ledd og § 149 første ledd.

Til kapittel 2. Plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret

Til § 2-1 Plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret

Paragrafen fastsetter at tilknyttede registre, registre som ikke er tilknyttede registre og andre offentlige organer har plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Den regulerer også plikten for tilknyttede registre til å være oppdatert i samsvar med det som er registrert i Enhetsregisteret. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 1 andre ledd andre og tredje punktum, § 9 og § 11. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 10.4.

Første ledd fastslår at en enhet ikke kan registreres endelig i et tilknyttet register før enheten er registrert i Enhetsregisteret og har fått tildelt et organisasjonsnummer. Organisasjonsnummeret tildeles av Enhetsregisteret ved nyregistrering, jf. § 6-2, og danner grunnlaget for samord-

ningen mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre.

Andre ledd fastsetter at enhetens organisasjonsnummer skal registreres ved registrering i tilknyttet register. Bestemmelsen må sees i sammenheng med første ledd. De tilknyttede registrene plikter å bruke og registrere organisasjonsnummeret som Enhetsregisteret har tildelt. Organisasjonsnummeret gir enhetene en entydig og unik identifikator. Gjenbruk av organisasjonsnummeret er en forutsetning for effektiv bruk og samordning av opplysninger om enheter i offentlige registre og hos offentlige myndigheter.

Tredje ledd første punktum slår fast at tilknyttede registre skal bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret i sin virksomhet. *Tredje ledd andre punktum* fastsetter at tilknyttet register skal være oppdatert i samsvar med opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Registerførerne for de tilknyttede registrene har selv ansvar for å sørge for at opplysninger i deres registre er oppdatert i tråd med det som er registrert i Enhetsregisteret.

Bestemmelsen i *fjerde ledd* fastsetter at offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, skal bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret i sin virksomhet. Bestemmelsen tydeliggjør plikten til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret. Plikten til å bruke registrerte grunndata i Enhetsregisteret påhviler hvert enkelt offentlige organ og register. Det betyr at disse må sørge for å ha systemer som gjør at plikten etterleves.

Til kapittel 3. Registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret

Til § 3-1 Registreringsplikt i Enhetsregisteret

Paragrafen fastsetter hvilke enheter som har registreringsplikt i Enhetsregisteret. Den viderefører i det vesentlige enhetsregisterloven av 1994 § 4 første ledd. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 11.4.3.

Første ledd fastsetter at nærmere angitte enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Hvilke registre som er «tilknyttet register», er angitt i § 1-4 andre ledd.

Første ledd bokstav a slår fast at «juridiske personer» skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Begrepet juridiske personer omfatter enhver juridisk person. Det finnes ingen legaldefinisjon av begrepet juridisk person. En juridisk person kan sies å være et eget rettssubjekt som ikke er en fysisk person,

men som rettslig sett opptrer utad som en enhet og kan påta seg rettigheter og plikter. Om en sammenslutning er en juridisk person, beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering basert på reglene for den enkelte sammenslutningen. I bokstav a gis det eksempler på juridiske personer. Opplystingen er ikke uttømmende.

Det følger av første ledd *bokstav b* at «enkeltpersonforetak» som registreres i et tilknyttet register, skal registreres i Enhetsregisteret. Registreringsplikten gjelder uavhengig av hvilken type næringsvirksomhet som utøves gjennom enkeltpersonforetaket. Om begrepet enkeltpersonforetak vises det til omtalen i punkt 11.1.1.

Første ledd *bokstav c* fastsetter at «tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad», skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Ifølge forarbeidene til enhetsregisterloven av 1994 er tillegget «som opptrer som sådanne utad» ment å presisere at registreringsplikt kun inntre i de tilfeller hvor sameiet opptrer «på vegne av samtlige sameiere og ikke de tilfeller der sameierne opptrer på egne vegne». Se Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 4. Registreringsenheter*. Det er sameiet som sådant som er registreringsenheten. Formuleringen «som opptrer som sådanne utad» innebærer en avgrensning slik at ikke ethvert tingsrettslig sameie skal registreres i Enhetsregisteret.

Første ledd *bokstav d* slår fast at «utenlandske foretak» skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Registreringsplikten gjelder blant annet for utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge, fordi slike enheter ifølge foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd skal registreres i Foretaksregisteret.

Første ledd *bokstav e* fastsetter at andre enheter enn de enhetene som er nevnt i første ledd bokstav a til d, skal registreres i Enhetsregisteret hvis de etter lov eller i medhold av lov skal registreres i et tilknyttet register.

Andre ledd unntar visse typer juridiske personer som registreres i et tilknyttet register fra registreringsplikt i Enhetsregisteret. Det gjelder dødsbo og felleseiebo som identifiseres med fødselsnummer. Det gjelder også indre selskaper. «Indre selskap» er definert i selskapsloven § 1-2 første ledd bokstav c.

Tredje ledd slår fast at andre enheter enn de som er nevnt i første ledd, skal registreres i Enhetsregisteret dersom dette er fastsatt i eller i medhold av lov. Bestemmelsen gjelder dermed enheter som ikke skal registreres i et tilknyttet register, men som likevel er registreringspliktige i

Enhetsregisteret etter særlovgivningen. Etter som registreringsplikten følger av særlovgivningen, er bestemmelsen i tredje ledd en ren informasjonsbestemmelse. Hensikten med bestemmelsen er å gi informasjon til brukerne av enhetsregisterloven om at registreringsplikt i Enhetsregisteret kan følge av annet regelverk, og dermed gi brukerne en oppfordring til å undersøke dette nærmere.

Til § 3-2 Registreringsrett i Enhetsregisteret

Paragrafen regulerer hvilke enheter som har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 12 andre ledd første punktum og enhetsregisterforskriften av 1995 § 8 første ledd, og er nærmere omtalt i punkt 11.4.4.

Første ledd fastsetter at enheter som er nevnt i § 3-1 første ledd bokstav a til d som ikke skal registreres i tilknyttet register, har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret. Dette gjelder juridiske personer, enkeltpersonforetak, tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad og utenlandske foretak. Registreringsretten gjelder ikke for juridiske personer som nevnt i § 3-1 andre ledd, det vil si dødsbo og felleseiebo som identifiseres med fødselsnummer, og indre selskaper.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at andre enheter enn de som er nevnt i første ledd, har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret.

Til § 3-3 Krav om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

Paragrafen er ny. Den lovfester praksis i Enhetsregisteret. Paragrafen stiller krav om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret for enheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Det er unntak fra kravet om samtidig registrering for foreninger, «andre juridiske personer» og utenlandske foretak der nærmere angitte vilkår er oppfylt. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 16.3.

Første ledd fastsetter at enheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, skal registreres i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret samtidig. Hvilke enheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret er regulert i foretaksregisterloven § 2-1. Registreringsplikt i Foretaksregisteret kan også følge av bestemmelser i annen lovgivning, jf. foretaksregisterloven § 2-1 tredje ledd.

Andre ledd gjør unntak fra kravet om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregis-

teret for foreninger som er nevnt i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd bokstav p, det vil si foreninger som driver næringsvirksomhet. Forutsetningen for at unntaket kommer til anvendelse, er at visse vilkår er oppfylt. Vilkårene er at foreningen har plikt til å være registrert i et annet tilknyttet register enn Foretaksregisteret, og at plikten til å være registrert i slikt tilknyttet register inntreffer før foreningen er registrert i Foretaksregisteret. Vilkårene er kumulative, og begge må derfor være oppfylt for at unntaket i andre ledd skal komme til anvendelse.

Tredje ledd slår fast at unntaket fra kravet om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i andre ledd, gjelder tilsvarende for «andre juridiske personer som nevnt i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd bokstav w og utenlandske foretak som nevnt i foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd». Dette omfatter «andre juridiske personer» som driver næringsvirksomhet og utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet her i landet eller på norsk kontinentalsokkel.

Til kapittel 4. Hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret

Til § 4-1 Opplysninger om enheten mv.

Paragrafen fastsetter hvilke opplysninger om enheten som alltid skal registreres i Enhetsregisteret, og hvilke opplysninger som skal registreres hvis de finnes. Oppregningen omfatter grunnleggende opplysninger om enheter som er ansett nødvendige for å kunne identifisere en enhet på en tilfredsstillende måte. Paragrafen viderefører i det vesentlige enhetsregisterloven av 1994 § 5 andre ledd og § 6 med språklige og redaksjonelle endringer. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.

Første ledd fastsetter hvilke opplysninger som alltid skal registreres i Enhetsregisteret. Dette er generelle opplysninger om enheter som skal meldes inn til Enhetsregisteret når enheten skal nyregistreres.

Ifølge første ledd *bokstav a* skal enhetens «foretaksnavn eller navn» registreres. For mange virksomheter er det krav om foretaksnavn i henhold til foretaksnavneloven. Med «foretaksnavn» menes det offisielle navnet på en næringsdrivende juridisk person og kjennetegnet for enkeltpersonforetak, jf. foretaksnavneloven § 1-1 andre ledd. Nærmere krav til foretaksnavn er fastsatt i foretaksnavneloven kapittel 2. Dette omfatter blant annet krav til at foretaksnavn skal inneholde foretaksbetegnelsen, at foretaksnavn ikke må inneholde annen foretaksbetegnelse enn den som

angir foretakets organisasjonsform, og at foretaksbetegnelsen skal stå bakerst i foretaksnavnet, jf. foretaksnavneloven § 2-2. Det er også krav om at foretaksnavn ikke må være egnet til å villed og at foretaksnavn ikke må stride mot lov, offentlig orden eller moral, jf. foretaksnavneloven § 2-3 og § 2-5.

Enkeltpersonforetak identifiseres ved et særskilt foretaksnavn eller ved innehaverens personnavn. Foretaksnavnet til enkeltpersonforetak skal inneholde innehaverens etternavn og ikke inneholde annet personnavn enn innehaverens, jf. foretaksnavneloven § 2-2 første ledd og § 2-4 første ledd. Hvis enkeltpersonforetaket også skal registreres i Foretaksregisteret, skal det registrerte foretaksnavnet brukes.

For enheter som ikke har et foretaksnavn etter foretaksnavneloven, skal enhetens navn registreres. Navnet på enheten vil fremgå av enhetens stiftelsesdokument eller tilsvarende dokument, og av eventuelle vedtekter eller tilsvarende styringsdokumenter.

Flere lover inneholder særlige begrensninger i retten til å bruke visse betegnelser i foretaksnavn eller navn. Et eksempel på dette er apotekloven § 1-5 som fastsetter at «[o]rdet apotek og sammensetninger som inneholder dette ordet, må ikke brukes som betegnelse for noen virksomhet som ikke er offentlig godkjent apotek etter loven». Tilsvarende er ordene «bank» og «børs» i andre regelverk forbeholdt enheter med særlige tillatelser. Foretaksnavn eller navn som strider mot slike lovbestemmelser kan ikke registreres i Enhetsregisteret.

Et tingsrettslig sameie er ingen selvstendig juridisk person og vil kunne operere uten et eget navn. Ved registrering i Enhetsregisteret skal sameiet identifiseres ved et eget navn.

Konkursbo og andre registreringspliktige bo er egne juridiske personer, og skal ved registrering identifiseres ved et navn som angir at det er et bo, så som «[navn] konkursbo» eller «[navn] tvangsavviklingsbo».

Enhetsregisterets kontroll av foretaksnavn og navn på enheter er regulert i § 6-1 første ledd bokstav c. Se merknaden til den bestemmelsen.

Første ledd *bokstav b* fastsetter at «organisasjonsform» skal registreres. Enheten skal angi organisasjonsform i meldingen til Enhetsregisteret. Enhetsregisteret eller eventuelt et tilknyttet register skal kontrollere at enheten kan registreres med den organisasjonsformen som enheten har meldt. Enhetsregisterets kontroll av organisasjonsform er regulert i § 6-1 første ledd bokstav b. Se merknaden til den bestemmelsen.

Enhetsens «adresse» skal registreres, jf. første ledd *bokstav c*. Adressen angis med gateadresse, postnummer og poststed. Hvis adressen er utenfor Norge, skal også landet registreres. Ved registrering av adressen kontrollerer Enhetsregisteret den meldte adressen opp mot matrikkelen, som er Norges offisielle eiendomsregister. For enheter som ikke har plikt til å ha forretningsadresse eller besøksadresse og heller ikke har slik adresse, skal det registreres en postadresse. Sistnevnte kan for eksempel gjelde foreninger.

Ifølge første ledd *bokstav d* skal «aktiviteten som enheten skal drive» registreres. Beskrivelsen skal dekke den aktuelle aktiviteten. Det er den konkrete aktiviteten som skal angis, og ikke vedtekstfestet formål eller annet overordnet formål. På flere områder er det nødvendig med en presis angivelse av aktiviteten som skal drives, herunder som grunnlag for å fastsette næringskoder, for å kunne brukes i Statistisk sentralbyrås statistikker over næringsvirksomhet og for vurdering av om det drives merverdiavgiftspliktig virksomhet. Angivelsen av aktiviteten bør derfor være så presis at det kan gjennomføres næringsgruppering, foretas vurdering av avgiftsplikt mv. Aktivitetsangivelsen ligger til grunn for hvilken næringskode som registreres for enheten etter § 4-1 tredje ledd *bokstav b*.

Første ledd *bokstav e* setter krav om at «elektronisk varslingsadresse» skal registreres. Den elektroniske varslingsadressen som registreres, må være egnet til varslings etter eForvaltningsforskriften § 8 tredje ledd. Registreringskravet viderefører enhetsregisterforskriften av 1995 § 8a første ledd. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om registrering og bruk av varslingsadresse, jf. femte ledd.

Første ledd *bokstav f* setter krav om at «ansvarskapital» skal registreres dersom det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om at enheten skal ha ansvarskapital. Med ansvarskapital menes kapital som eies av enheten selv, og hvor enheten ikke har en tilbakebetalingsforpliktelse. Hvilke nærmere krav som stilles til ansvarskapitalen, beror på regelverket som regulerer den aktuelle organisasjonsformen.

Det er bare der enheten har plikt til å ha ansvarskapital etter særlovgivningen at ansvarskapitalen skal registreres i Enhetsregisteret. Ansvarskapital som skal registreres etter *bokstav f* omfatter blant annet aksjekapital i aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og europeiske selskaper, eierandelskapital i sparebanker, pensjonskasser og gjensidige forsikringselskaper, innskutt bundet

selskapskapital i kommandittselskaper, grunnkapital i stiftelser og innskuddskapital i statsforetak.

Der enheten etter lovgivningen ikke er pålagt å ha ansvarskapital, skal enhetens eventuelle ansvarskapital ikke registreres. Det betyr blant annet at innskuddskapital i samvirkeforetak og selskapskapital i ansvarlige selskaper (ANS og DA) og interkommunale selskaper ikke skal registreres i Enhetsregisteret.

Dette betyr at ansvarskapital som skal registreres i Enhetsregisteret tilsvarer bundet innskutt egenkapital og at lovgivningen stiller krav til at enheten skal ha slik kapital. Vern av kreditorenes interesser er et sentralt hensyn bak de lovbestemte kravene til ansvarskapital. I flere av lovene setter blant annet ansvarskapitalen skranke for utdeling av utbytte, se for eksempel aksjeloven § 8-1 og allmennaksjeloven § 8-1.

Andre ledd regulerer hvilke opplysninger om enheten som skal registreres hvis de finnes.

Andre ledd bokstav a fastsetter at «stiftelsesdato» skal registreres hvis den finnes. De fleste enheter som registreres i Enhetsregisteret, har en stiftelsesdato. Enkelte typer enheter, slik som enkeltpersonforetak, har ikke stiftelsesdato. For alle enheter som registreres i Enhetsregisteret, blir datoen for registrering i registeret (registreringsdato) registrert.

Andre ledd bokstav b fastsetter at «norsk representant for utenlandsk foretak» skal registreres hvis det finnes. For utenlandsk næringsdrivende uten forretnings- eller hjemsted i Norge, skal det oppgis norsk representant. Hvilke opplysninger som skal registreres om den norske representanten, er regulert i § 4-4.

Tredje ledd gjelder opplysninger som enhetene ikke rapporterer inn til Enhetsregisteret, men som registerføreren skal registrere.

Tredje ledd bokstav a bestemmer at registerføreren skal registrere opplysninger om «antall ansatte» i enheten. Enhetsregisteret mottar opplysninger om antall ansatte fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret til NAV. Enhetsregisteret får opplysninger om antall ansatte fra NAV på underenhetsnivå. Enhetsregisteret summerer deretter antall ansatte i underenheter som er knyttet til samme hovedenhet, og registrerer og tilgjengeliggjør opplysninger om antall ansatte på hovedenheten.

Tredje ledd bokstav b setter krav om at registerføreren skal registrere «næringskode». Næringskode er en femsifret kode som tildeles på bakgrunn av virksomhetens aktivitet eller bransje. Den bygger på EUs næringsstandard (NACE Rev. 2.1) som består av fire sifre. Det femte sifferet er

nasjonalt nivå. Enhetsregisteret registrerer næringskode ved nyregistrering av en virksomhet, og endrer næringskoden hvis en virksomhet melder ny aktivitet. Næringskoden settes basert på meldt opplysning om hvilken aktivitet enheten skal drive, jf. § 4-1 første ledd bokstav d.

Innen finansnæringene, store foretak, foretaksgrupper og offentlig forvaltning er det Statistisk sentralbyrå som registrerer næringskodene. Næringskodene blir deretter overført til Enhetsregisteret. De fleste virksomheter skal bare ha én næringskode, og denne skal vise virksomhetens hovedaktivitet.

Ifølge tredje ledd *bokstav c* skal «institusjonell sektorkode» registreres. Institusjonell sektorkode er en statistisk standard som deler inn alle institusjonelle virksomheter etter samfunnsøkonomisk funksjon og institusjonelle forhold. Den er basert på EUs nasjonalregnskapssystem og tilpasset nasjonale forhold. Ved registrering av ny enhet i Enhetsregisteret blir den institusjonelle sektorkoden som er mest vanlig for organisasjonsformen tildelt maskinelt. I etterkant kontrollerer og eventuelt endrer SSB den institusjonelle sektorkoden ut fra næringskode og eierskap eller kontroll av enheten.

Ifølge *fjerde ledd* kan enhetens telefonnummer og andre elektroniske adresser registreres.

Femte ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering og bruk av opplysninger etter § 4-1 første til fjerde ledd, herunder om fremgangsmåten for å sende inn melding til Enhetsregisteret om elektronisk varslingsadresse og om bruk av varslingsadressen.

I *sjette ledd* gis departementet myndighet til å gi forskrift om registrering av opplysninger om enhetens status og administrative opplysninger om enheten.

Til § 4-2 Opplysninger om enhetens ledelse

Paragrafen fastsetter hvilke opplysninger om enhetens ledelse som skal registreres i Enhetsregisteret. Paragrafen viderefører delvis enhetsregisterloven av 1994 § 5 og § 6. Kravet om å registrere varamedlemmer til styret er nytt. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.4.

Ifølge *første ledd bokstav a til f* skal opplysninger om styremedlemmer og hvem som er styrets leder, varamedlemmer til styret, daglig leder, forretningsfører, deltakere med ubegrenset ansvar for et selskaps forpliktelser og den fysiske personen som innehar et enkeltpersonforetak (innehaver), registreres hvis de finnes. Om personer

kan registreres i disse rollene, kommer an på om vedkommende som meldes registrert, har en rolle som oppfyller lovfestede eller ulovfestede kriterier til rollen. Hva virksomheten kaller vervet eller stillingen (rollen), er ikke avgjørende.

Når det gjelder kravet om å registrere «daglig leder» i første ledd *bokstav c*, er ansvaret og myndigheten til daglig leder fastsatt i særlovgivning for en del organisasjonsformer. Blant annet fastsetter aksjeloven § 6-14 første ledd, samvirkelova § 78 første ledd og bustadbyggjelagslova § 6-12 første ledd at daglig leder står for den daglige ledelsen av enhetens virksomhet.

Der særlovgivningen angir at enheten skal eller kan ha en daglig leder eller tilsvarende rolle som har ansvaret for den daglige ledelsen av enhetens virksomhet, er det personen som innehar denne rollen som skal registreres. Det er innholdet i rollen, og ikke hva enheten betegner rollen som, som er avgjørende.

For organisasjonsformer der særlovgivningen ikke fastsetter slike lovkrav, kan det være mer uklart om en person har en rolle som oppfyller krav til å være daglig leder. Der det ikke finnes noen lovregulering av innholdet i daglig lederrollen, vil rollen tilsvare den øverste administrative funksjonen i virksomheten. Den som registreres som daglig leder, må ha et reelt overordnet ansvar i enheten. En person som kun opptrer som kontaktperson for enheten, kan ikke registreres som daglig leder.

Ifølge første ledd *bokstav d* skal «forretningsfører» registreres. En forretningsfører er en fysisk eller juridisk person som tar seg av de administrative oppgavene i en virksomhet. Forretningsfører er oftest å finne i borettslag og eierseksjonssameier, men rollen forekommer også i andre organisasjonsformer. Forretningsføreren skal avlaste styret med den daglige driften og fungerer oftest som en blanding av daglig leder, regnskapsfører og rådgiver. Forretningsfører er en profesjonell støttespiller som i kraft av ansettelse eller annen avtale, opptrer på vegne av virksomheten utad. Ansvaret og myndigheten til forretningsfører er for enkelte organisasjonsformer regulert nærmere i særlovgivningen. Se blant annet burettslagslova § 8-10 og § 8-16 og eierseksjonsloven § 62.

«[D]eltakere med ubegrenset ansvar for et selskaps forpliktelser» i første ledd *bokstav e* omfatter deltakere i ansvarlige selskaper etter selskapsloven (ANS og DA), deltakere i interkommunale selskaper etter IKS-loven, og deltakere i europeiske økonomiske foretaksgrupper etter EØFG-loven. Det omfatter også partredere i partrederier

etter sjøloven kapittel 5 og komplementarer i kommandittselskaper etter selskapsloven. Deltakerne kan være fysiske eller juridiske personer.

Første ledd *bokstav g* er ny. Bestemmelsen fastsetter at «styret eller daglig leder for den norske delen av virksomheten til et utenlandsk foretak» skal registreres hvis det finnes. Det er ikke noe i veien for at det er samme daglig leder eller samme styre for all virksomhet her i landet selv om den drives fra flere forretnings- eller driftssteder, eller samme daglig leder og styre som i det utenlandske foretaket.

Andre ledd har regler om registrering av kontaktperson i Enhetsregisteret. Plikten til å registrere kontaktperson i Enhetsregisteret oppstår der enheten ikke har registrert andre rolle innehavere, eller der alle registrerte rolle innehavere er juridiske personer. Det blir dermed registrert minst én fysisk person for hver enhet i Enhetsregisteret. En enhet kan ikke registrere mer enn én kontaktperson.

En kontaktperson etter andre ledd er ingen formalisert rolle, med tilhørende ansvar og myndighet på samme måte som styremedlemmer, daglig leder, forretningsfører osv. Registrering som kontaktperson i Enhetsregisteret gir ikke vedkommende ansvar og myndighet til å treffe beslutninger for virksomheten eller til å representere virksomheten utad overfor tredjeparter.

Til § 4-3 Opplysninger om signatur og prokura

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om signatur og prokura. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 6 første ledd bokstav f og g, og er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.6.

Første ledd fastslår at hvis det er gitt signaturrett, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt. I *andre ledd* er det bestemt at hvis det er gitt prokura, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt. Ifølge prokuraloven § 1 er det bare næringsdrivende som kan tildele prokurafullmakt. Henvisningen til prokuraloven i andre ledd innebærer at det bare er næringsdrivende som skal og kan få registrert prokura i Enhetsregisteret.

Personer med signaturrett eller prokurafullmakt har vid adgang til å inngå avtaler på vegne av virksomheten, og opplysninger om hvem som eventuelt er gitt slike fullmakter vil være offentlige gjennom registrering i Enhetsregisteret.

Tredje ledd fastsetter at det skal registreres dersom det er bestemt at signaturfullmakt eller prokurafullmakt bare kan nyttes av flere personer i fellesskap. Andre innskrenkninger i eller vilkår

for å bruke slik fullmakt kan ikke registreres i Enhetsregisteret.

Til § 4-4 Hva som skal registreres om den enkelte rolle innehaver

Paragrafen fastsetter hvilke opplysninger som skal registreres om den enkelte rolle innehaver. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 7, og er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.7.

Bestemmelsen i *første punktum* angir hvilke opplysninger som skal registreres om personer som registreres med roller som nevnt i § 4-2 og § 4-3. Der den som registreres i en rolle er en fysisk person, skal vedkommendes personnavn, fødselsnummer eller d-nummer, og adresse registreres. For juridiske personer med roller, skal den juridiske personens foretaksnavn eller navn, organisasjonsnummer og adresse registreres. Ifølge *andre punktum* skal de samme opplysningene registreres om norsk representant for utenlandsk foretak, som også her kan være enten en fysisk eller en juridisk person.

Til § 4-5 Opplysninger om revisor og regnskapsfører

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om revisor og regnskapsfører. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 6 første ledd bokstav d og e, og er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.8.

Hvis enheten har revisor som skal revidere årsregnskapet, skal revisjonsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres, jf. *første ledd*. Det er opplysninger om revisjonsforetaket, og ikke revisoren som er utpekt som oppdragsansvarlig revisor, som skal registreres. «Revisjonsforetak» er i revisorloven § 1-2 andre ledd definert som «revisjonsselskap og statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon eller attestasjon av pliktig bærekraftsrapportering i eget navn».

Andre ledd fastslår at hvis enheten bruker en ekstern regnskapsfører til å utføre regnskapsføring etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd, skal regnskapsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres. Etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd omfatter regnskapsføring «utføring av oppdragsgivers plikter etter bokføringsloven og regnskapsloven og utarbeiding av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i bokføringsloven § 3». Det vil derfor bli registrert regnskapsførere som gjennomfører løpende og varige oppdrag som gjelder autorisasjonspliktig bokføring og utføring av pliktig regn-

skapsrapportering. Det er opplysninger om regnskapsforetaket, og ikke den regnskapsføreren som er utpekt som ansvarlig for oppdraget, som skal registreres i Enhetsregisteret. «Regnskapsforetak» er i regnskapsførerloven § 1-2 fjerde ledd definert som godkjent regnskapsselskap og statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn og har registrert enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret.

Ordlyden i paragrafen innebærer at revisorer og regnskapsførere som kun påtar seg andre enkeltstående oppdrag for virksomheten, slik som å avgi bekreftelser av aksjeinntak etter aksjeloven § 2-18 andre ledd, ikke skal eller kan registreres i Enhetsregisteret.

Til § 4-6 Opplysninger om bostyrer

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om bostyrer. Paragrafen er ny i enhetsregisterloven, men finnes i foretaksregisterloven av 1985 § 3-7 første ledd nr. 3. Den er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.8.

Paragrafen slår fast at dersom det oppnevnes bostyrer for enheten etter konkursloven § 77, skal bostyrerens personnavn, fødselsnummer eller d-nummer, og forretningsadresse registreres.

Til § 4-7 Opplysninger om underenheter

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om underenheter. Den viderefører delvis enhetsregisterloven av 1994 § 4 fjerde ledd og § 6 første ledd bokstav l. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.3.

Ifølge *første ledd første punktum* skal næringsdrivende enheter registreres med én eller flere underenheter. Det samme gjelder offentlig forvaltning. En underenhet brukes til å identifisere spesifikke aktiviteter eller avdelinger innenfor hovedenheten. En underenhet er ikke en registreringsenhet i seg selv, men regnes som en opplysning om hovedenheten. En underenhet er heller ikke en egen juridisk person. Underenheter brukes først og fremst til registrering av eventuelle arbeidsforhold i a-meldingen og til bruk i statistikk.

Ifølge *første ledd andre punktum* skal det registreres én underenhet for hver enkelt adskilt aktivitet som enheten driver. Hva som skal regnes som adskilt aktivitet etter andre punktum kan reguleres nærmere i forskrift, jf. tredje ledd.

Etter *første ledd tredje punktum* skal enheter som ikke er næringsdrivende eller offentlig for-

valtning, ha én underenhet hvis enheten har ansatte.

Kategoriene i første ledd er basert på internasjonale standarder om statistikk.

Andre ledd bestemmer at hver underenhet skal tildeles et eget organisasjonsnummer. Dette gir hver underenhet en unik og entydig identifikator.

I *tredje ledd* er departementet gitt myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering av underenheter, herunder om hva som skal regnes som adskilt aktivitet etter første ledd andre punktum, hvilke opplysninger som skal registreres om underenheter, og registrering av underenheter i andre tilfeller enn de som er nevnt i første ledd.

Til § 4-8 Særlige opplysninger om stat, fylkeskommuner og kommuner

Paragrafen er ny. Den gir departementet myndighet til å gi forskrift om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner, og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.2.9.

Ifølge § 3-1 første ledd bokstav a skal «juridiske personer, herunder [...] staten, fylkeskommuner og kommuner» registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register. Ut over det finnes det ingen særlige regler i lov eller forskrift om registrering av opplysninger om staten, fylkeskommuner og kommuner, eller om statlige, fylkeskommunale eller kommunale virksomheter i Enhetsregisteret. Regler om registrering av statlige virksomheter i Enhetsregisteret er i dag nærmere beskrevet i departementets rundskriv W-01/2019.

Til § 4-9 Opplysninger om konsern

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om konsern. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 4 fjerde ledd og § 6 første ledd bokstav k. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.4.

Det følger av *første ledd* at dersom en norsk juridisk person inngår i konsern, skal dette registreres. Det skal i så fall også registreres opplysninger om eierforholdet.

Registreringskravet etter første ledd gjelder bare for «norsk juridisk person» som inngår i konsern. Utenlandske foretak faller derfor utenfor.

Hva som kreves for å være et «konsern», varierer i ulik lovgivning. Felles for konsern er at de

består av ulike juridiske personer samt plikt til å utarbeide felles konsernregnskap eller felles regnskap. Enkeltpersonforetak er ikke egne rettssubjekter og kan derfor ikke inngå i konsern. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hva som skal anses som et konsern etter første ledd. Se omtalen av andre ledd nedenfor.

De opplysningene som registreres om «eierforholdet» i Enhetsregisteret er morforetakets eierandel i datterforetaket angitt i prosent med én desimal. I tillegg registreres navnet til mormorforetaket som indirekte mor, eksempelvis hvis mormorforetaket via sine datterforetak eier mer enn 50 prosent av et datterdatterforetak. I disse tilfellene registreres hver av datterforetakenes prosentvise eierandel av det aktuelle datterdatterforetaket.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om registrering av opplysninger om konsern, herunder om hva som skal anses som konsern etter første ledd, og hvilke opplysninger som skal registreres om enheter som inngår i konsern.

Til kapittel 5. Meldinger til Enhetsregisteret

Til § 5-1 Melding om nyregistrering

Paragrafen gjelder melding om nyregistrering av enheter i Enhetsregisteret. Begrepet «nyregistrering» er nytt, og erstatter begrepene «første gangs registrering» og «førstegangregistrering» som er brukt i enhetsregisterloven av 1994. Begrepet «melding om nyregistrering» erstatter begrepet «førstegangsmelding» i enhetsregisterloven av 1994.

Paragrafen fastsetter frist for å sende inn melding om nyregistrering for registreringspliktige enheter, og stiller krav til innholdet i meldinger om nyregistrering. Den inneholder også regler om samhandlingen mellom Enhetsregisteret og tilknyttede registre når de behandler meldinger om nyregistrering. I tillegg er det fastsatt saksbehandlingsfrist for behandling av meldinger om nyregistrering av utenlandske foretak. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 12 første og andre ledd og § 13. Den er nærmere omtalt i punkt 13.3.

Første ledd fastslår at registreringspliktige enheter skal meldes til og registreres i Enhetsregisteret «senest samtidig» med at enheten registreres i tilknyttet register. «Senest samtidig» betyr at melding til og registrering i Enhetsregisteret ikke skal skje senere enn registrering i tilknyttet register. Dette sikrer at opplysningene om enheten blir oppdatert og tilgjengelige i Enhetsre-

gisteret samtidig som de blir registrert i andre tilknyttede registre der enheten er registreringspliktig. Bestemmelsen sikrer også at enheter har organisasjonsnummer når de registreres i tilknyttet register.

Andre ledd innebærer at enheter ved nyregistrering i Enhetsregisteret kan velge å sende meldingen direkte til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register der enheten har registreringsplikt.

Tredje ledd fastslår at melding om nyregistrering skal inneholde opplysninger som nevnt i kapittel 4. Bestemmelsen gjelder både for enheter med registreringsplikt i Enhetsregisteret og for enheter med registreringsrett i registeret. Kapittel 4 regulerer hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret.

Fjerde ledd fastsetter at dersom Enhetsregisteret mottar en melding om nyregistrering som inneholder opplysninger som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal meldingen formidles til det tilknyttede registeret. Begrepet «meldingen» omfatter både meldingsskjemaet og dokumentasjon som inngår i meldingen.

Femte ledd regulerer plikten for tilknyttede registre til å formidle opplysninger til Enhetsregisteret etter at en melding om nyregistrering er mottatt og kontrollert av det tilknyttede registeret. Dette omfatter både tilfeller der et tilknyttet register selv mottar melding om nyregistrering og tilfeller der det får tilsendt meldingen fra Enhetsregisteret. Ifølge bestemmelsen skal det tilknyttede registeret sende opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven kapittel 4 til Enhetsregisteret straks det tilknyttede registeret har kontrollert opplysningene og funnet dem i orden.

Sjette ledd fastsetter saksbehandlingsfrist for nyregistrering av utenlandske foretak i Enhetsregisteret, og stiller krav om foreløpig svar der saksbehandlingsfristen ikke kan overholdes. Bestemmelsene gjennomfører EØS-regler i norsk rett.

Det følger av sjette ledd *første punktum* at melding om nyregistrering av utenlandsk foretak skal behandles av Enhetsregisteret innen ti virkedager etter at meldingen kom inn til registeret. Fristen på ti virkedager begynner å løpe når meldingen «kom inn til registeret». I dette ligger blant annet at saksbehandlingsfristen først begynner å løpe når både registermeldingen er korrekt og fullstendig utfylt, samt at nødvendig dokumentasjon følger med meldingen.

For melding om nyregistrering av andre typer enheter enn utenlandsk foretak og endringsmeldinger til Enhetsregisteret, gjelder kravet til fremdrift i forvaltningsloven. Ifølge forvaltningsloven

skal saker forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold.

Sjette ledd *andre punktum* gir regler om foreløpig svar. Dersom saksbehandlingsfristen i sjette ledd første punktum ikke kan overholdes, skal Enhetsregisteret straks underrette innsenderen om forsinkelsen og årsaken til denne. Det er ikke krav om at Enhetsregisteret skal gi en omfattende underretning om årsaken til forsinkelsen. Foreløpige svar kan være standardiserte, men det som angis som årsak til forsinkelsen må stemme med de faktiske forholdene.

Til § 5-2 Endringsmeldinger fra enheten

Paragrafen regulerer plikten for enheter til å sende inn endringsmelding til Enhetsregisteret eller tilknyttet register. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 15 med enkelte språklige og redaksjonelle endringer. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.4.

Første ledd første punktum fastsetter at hvis det skjer endringer i forhold som er registrert eller skal registreres, skal dette uten ugrunnet opphold meldes enten til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register hvor opplysningen er registrert. Enheten har dermed plikt til å melde fra om endringer i både opplysninger som allerede er registrert, eksempelvis om endringer i styret i enheten, og også om nye forhold som skal registreres.

Enheten må sende inn endringsmelding «uten ugrunnet opphold» etter at forholdene som gjør at plikten til å sende inn endringsmelding inntreffer. Det betyr at meldingen må sendes inn så raskt det lar seg gjøre. All forsinkelse må være saklig begrunnet.

Etter første ledd *andre punktum* skal endret navn eller adresse for person som er registrert med en rolle i en registrert enhet ikke meldes, hvis denne opplysningen er registrert i Folkeregisteret eller Enhetsregisteret. Dette gjelder både fysiske og juridiske personer som er registrert med roller i Enhetsregisteret. Endret navn og adresse for disse vil oppdateres automatisk i Enhetsregisteret. Rolleinnehavere som er fysiske personer er registrert med fødselsnummer eller d-nummer i Enhetsregisteret og Folkeregisteret, mens rolleinnehavere som er juridiske personer er registrert med organisasjonsnummer. Det gjør det mulig for Enhetsregisteret å hente oppdaterte navne- og adresseopplysninger direkte fra Folkeregisteret eller eget register, uten at enheten må sende inn endringsmelding.

Andre ledd regulerer arbeidsfordelingen mellom Enhetsregisteret og de tilknyttede registrene

når det gjelder å behandle endringsmeldinger. Opplysninger som et tilknyttet register har ansvar for å kontrollere, skal kontrolleres av det tilknyttede registeret. Hvis Enhetsregisteret mottar endringsmelding som inneholder opplysninger som et tilknyttet register har ansvar for å kontrollere, skal Enhetsregisteret videresende meldingen til det tilknyttede registeret. Begrepet «meldingen» omfatter både meldingsskjemaet og dokumentasjon som inngår i meldingen.

Tredje ledd fastsetter at dersom det tilknyttede registeret registrerer opplysninger eller endringer i opplysninger som Enhetsregisteret skal inneholde, uten at dette har grunnlag i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, skal det tilknyttede registeret straks sende melding til Enhetsregisteret om registreringen.

Til § 5-3 Hvem som har meldeplikt

Paragrafen regulerer hvem som har plikt til å sende melding om nyregistrering etter § 5-1 og endringsmeldinger etter § 5-2 på vegne av en enhet (meldepliktige). Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 14 første ledd. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.5.

Plikten til å sørge for at både melding om nyregistrering og endringsmelding blir sendt inn, gir de samme personene rett til å sende inn meldingen på vegne av enheten.

Det følger av *bokstav a* at for enkeltpersonforetak er det innehaveren som har meldeplikt.

Bokstav b regulerer hvem som har meldeplikt for alle andre enheter enn enkeltpersonforetak. Meldeplikten påhviler hvert enkelt styremedlem, daglig leder, forretningsfører eller kontaktperson.

Meldeplikt etter § 5-3 har også betydning i andre sammenhenger. Dersom enheten ikke etterkommer pålegg fra registerføreren om å sende inn melding eller informasjon, jf. § 5-5, kan registerføreren ilegge enheten og meldepliktige tvangsmulkt. Det samme gjelder dersom enhetens dokumenter mv. ikke inneholder lovpålagte krav til dokumentopplysninger som nevnt i § 7-2. Se § 11-1 om tvangsmulkt.

Til § 5-4 Dokumentasjon av meldte opplysninger

Paragrafen regulerer dokumentasjon av opplysninger som meldes til registrering i Enhetsregisteret. Dokumentasjonen danner grunnlaget for registerførerens kontroll. Paragrafen viderefører til en viss grad enhetsregisterloven av 1994 § 8, og er nærmere omtalt i kapittel 14.

Første ledd lister opp hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen. Dokumentasjon skal bare inngå i meldingen hvis den er relevant for opplysningen som er meldt. Med «relevant» menes at dokumentasjonen må gjelde den eller de opplysningene som er meldt til registrering. I det ligger også at dokumentasjonen skal ha betydning for den kontrollen som registerføreren skal gjøre etter § 6-1 første ledd. Registerføreren kan kreve at enheten sender inn ytterligere dokumentasjon, se § 6-1 andre ledd.

Ifølge første ledd *bokstav a første punktum* skal stiftelsesdokumentet inngå i meldingen. Stiftelsesdokument registreres ikke i Enhetsregisteret, men er dokumentasjon av at enheten eksisterer ved at det dokumenterer at enheten er gyldig stiftet. Krav om å sende inn stiftelsesdokumentet gjelder for de organisasjonsformene som etter særlovgivningen har plikt til å utferdige et stiftelsesdokument som grunnlag for opprettelsen. De fleste opplysningene som skal meldes til Enhetsregisteret ved nyregistrering, herunder hvem som utgjør styret, eventuell ansvarskapital og revisjon mv., vil fremgå av stiftelsesdokumentet.

For organisasjonsformer som ikke har stiftelsesdokument, men er underlagt formkrav for stiftelse, bestemmer bokstav a *andre punktum* at det skal sendes inn annen dokumentasjon av at enheten er lovlig stiftet i stedet.

For organisasjonsformer som ikke er underlagt formkrav for stiftelse, fastslår bokstav a *tredje punktum* at enheten skal sende inn annen dokumentasjon som viser at enheten eksisterer. Dette kan for eksempel omfatte dokumentasjon av at det er gjennomført møter i enhetens ledende organ.

Ifølge første ledd *bokstav b* skal vedtekter eller tilsvarende styringsreglement inngå i meldingen dersom slike finnes. Vedtekter skal ikke registreres i Enhetsregisteret, men er en viktig kilde til dokumentasjon av de opplysninger som meldes til Enhetsregisteret.

Formuleringen «tilsvarende styringsreglement» vil gjelde for enheter som ikke er lovpålagt å ha vedtekter eller ikke har utarbeidet vedtekter frivillig. De fleste enheter som ikke har vedtekter har ofte interne styringsregler av en eller annen art, for eksempel en sameieavtale. Interne styringsregler kan inneholde informasjon som er nødvendig for Enhetsregisterets kontroll, blant annet at enheten oppfyller kravene til den valgte organisasjonsformen. Ordet «tilsvarende» avgrenser mot andre interne reglementer eller rutiner, for eksempel et arbeidsreglement. Slike rutiner skiller seg vesentlig fra vedtekter idet de ikke

inneholder grunnleggende informasjon om enheten.

Vedtekter eller tilsvarende styringsreglement skal bare inngå som dokumentasjon i meldingen «dersom slike finnes». Det betyr at vedtekter bare skal sendes inn der det følger av særlovgivningen at enheten skal ha vedtekter, eller enheten frivillig har fastsatt dette. På tilsvarende måte skal tilsvarende styringsreglement bare sendes inn der enheten har dette. Bestemmelsen i bokstav b innebærer at enheter som ikke er lovpålagt å ha vedtekter, ikke må fastsette dette for å bli registrert i Enhetsregisteret. Det er heller ikke noe krav om at enheter må utarbeide et styringsreglement for å bli registrert i Enhetsregisteret.

Bestemmelsen i første ledd *bokstav c* stiller krav om at dokumentasjon som danner grunnlaget for opplysninger som er meldt om styret, daglig leder, signatur og prokura, og at beslutningen er truffet av kompetent organ, skal inngå i meldingen. Begrepet «styret» omfatter meldte opplysninger om styremedlemmer, hvem som er styrets leder og om varamedlemmer til styret. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 6-1 første ledd bokstav f som fastslår at registerføreren skal kontrollere at slike beslutninger er truffet av kompetent organ. Dokumentasjon kan være protokoll eller annen type dokumentasjon som viser at beslutninger som danner grunnlag for meldte opplysninger er truffet av kompetent organ. Dokumentasjonen må i tilstrekkelig grad dokumentere de forholdene som Enhetsregisteret skal kontrollere. Departementet kan etter femte ledd gi forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav c. Se merknaden til femte ledd.

Første ledd *bokstav d* gjelder innsending av bekreftelse fra personer som er meldt registrert i en rolle om at de har påtatt seg rollen, såkalt villighetserklæring. Ifølge bokstav d *første punktum* skal det følge med en signert bekreftelse (villighetserklæring) fra styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, revisor og regnskapsfører om at vedkommende har påtatt seg rollen. Bekreftelsen kan for eksempel gis ved at rolleinnhaveren signerer villighetserklæring på generalforsamlingen eller årsmøtet hvor vedkommende blir valgt inn i rollen. Bekreftelse kan også gis ved at rolleinnhaveren signerer dokumentet som viser valget. Ifølge bokstav d *andre punktum* kan kravet om bekreftelse (villighetserklæring) etter første punktum oppfylles ved at den som skal avgi bekreftelsen signerer meldingen.

Andre ledd første punktum setter krav om at det ved melding om sletting som følger av opphør, skal

sendes inn dokumentasjon av at beslutningen om opphør er truffet av kompetent organ. Dette gjelder bare tilfeller der det gjelder formkrav for opphør, jf. andre ledd *andre punktum*. Dokumentasjonskravet gjelder dermed ikke for organisasjonsformer som ikke er underlagt formkrav til beslutning om opphør, for eksempel enkeltpersonforetak. Bestemmelsen omfatter heller ikke tilfeller der en enhet som er registrert frivillig i Enhetsregisteret, ønsker å bli slettet fra registeret selv om den fortsatt skal eksistere.

Tredje ledd inneholder særregler om dokumentasjon av meldte opplysninger for enheter hjemmehørende i utlandet. Tredje ledd viderefører krav som følger av enhetsregisterloven av 1994 § 8 tredje ledd. Det følger av tredje ledd *første punktum* at registerføreren kan bestemme at dokumentasjonskravene i første ledd ikke skal gjelde for enheter hjemmehørende i utlandet. Dette forutsatt at enheten legger frem bekreftelse fra offentlig registreringsmyndighet i hjemstaten som viser at enheten er stiftet eller opprettet i henhold til hjemstatens lover. Det følger av tredje ledd *andre punktum* at hvis bekreftelsen inneholder opplysninger som nevnt i kapittel 4, kan registerføreren legge bekreftelsen til grunn som dokumentasjon for registrering av opplysningene.

Fjerde ledd åpner for at enheten kan velge å sladde opplysninger i den innsendte dokumentasjonen etter første og andre ledd, som ikke er relevante for den eller de opplysningene som meldes til registrering. Det innebærer at enheten kan velge å sladde for eksempel personopplysninger og forretningshemmeligheter som ikke er relevante for det som meldes til registrering. Sladding kan gjøres på flere måter. Enheten kan for eksempel sensurere (svartmerke) ikke-relevante opplysninger i et gitt dokument, eller fjerne eller klippe ut ikke-relevante opplysninger fra dokumentasjonen.

Femte ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 5-4. Bestemmelsen angir i *bokstav a til d* fire områder der det særlig kan være aktuelt med nærmere forskriftsregulering.

Ifølge femte ledd *bokstav a* kan det gis nærmere forskriftsregler om «hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav a andre og tredje punktum og bokstav c». Dette omfatter:

- dokumentasjon av at enheten er lovlig stiftet
- dokumentasjon som viser at enheten eksisterer

- dokumentasjon av beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning om styret, daglig leder, signatur og prokura, og at beslutningen er truffet av kompetent organ

Det følger av bokstav a at det i forskrift kan fastsettes at kravet om dokumentasjon på disse områdene kan oppfylles ved at det avgis bekreftelse eller erklæring.

Etter femte ledd *bokstav b til d* kan det gis nærmere forskriftsregler om krav til dataformat og filformat for dokumentasjonen, krav til innhold i bekreftelser og krav til signatur på bekreftelser.

Til § 5-5 Pålegg om å sende inn melding

Paragrafen regulerer registerføreren adgang til å pålegge enheten å sende inn melding om nyregistrering og endringsmeldinger til Enhetsregisteret. Registerføreren myndighet til å pålegge enheten å sende inn melding, er viktig for å sikre at meldeplikten blir fulgt. Det er også regler som gir registerføreren adgang til å pålegge enheten å sende inn informasjon for å kontrollere at registrerte opplysninger om enheten, er riktige. Reglene skal bidra til at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret er korrekte og oppdaterte, og dermed til god registerkvalitet. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 16 første ledd og enhetsregisterforskriften av 1995 § 22, jf. § 16 andre ledd. Den er nærmere omtalt i punkt 13.7.

Første ledd første punktum gir registerføreren adgang til å pålegge en registreringspliktig enhet å sende melding om nyregistrering innen en bestemt frist dersom registreringsplikten er forsomt. Det samme gjelder etter første ledd *andre punktum* dersom plikten til å sende endringsmelding etter § 5-2 ikke er oppfylt.

I pålegget skal det gis en «bestemt frist» for å sende inn meldingen om nyregistrering eller endringsmeldingen. Registerføreren må dermed sette en dato eller annen konkret frist i pålegget. Lengden på fristen beror på registerføreren skjønn, men fristen må være slik at den gir enheten rimelig mulighet til å etterkomme pålegget.

Andre ledd første punktum gir registerføreren adgang til å pålegge enheter å sende inn informasjon som er nødvendig for å kontrollere at registrerte opplysninger i Enhetsregisteret, er riktige. Å gi slikt pålegg er aktuelt i forbindelse med etterkontroll av opplysninger. Etter andre ledd *andre punktum* skal det i pålegget gis en «rimelig frist» til å sende inn informasjon. Lengden på fristen beror på registerføreren skjønn, men fristen må

være slik at den gir enheten rimelig mulighet til å fremskaffe og sende inn informasjonen som er etterspurt. Relevante momenter ved fastsettelse av fristens lengde vil være omfanget av informasjonen som skal sendes inn og hvor krevende det må antas at det vil være for enheten å fremskaffe informasjonen.

Det følger av andre ledd *tredje punktum* at dersom enheten ikke etterkommer pålegget om å sende inn informasjon, kan registerføreren registrere en «påtegning» om dette i Enhetsregisteret. Slike påtegnings er offentlige. Påtegningen vil gi tredjeparter informasjon som bidrar til at de kan ivareta sine interesser.

Dersom enheten ikke etterkommer pålegg om å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding etter første ledd, eller informasjon etter andre ledd, kan registerføreren ilegge enheten og meldepliktige etter § 5-3 tvangsmulkt, jf. § 11-1.

Til § 5-6 Endringsmeldinger fra andre

Paragrafen gjelder endringsmeldinger fra andre enn enheten. Den skal bidra til at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret er korrekte og oppdaterte, og dermed til god registerkvalitet. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 15a, og er nærmere omtalt i punkt 13.8.

Første ledd gir rolleinnhavere som har fra-trådt sin rolle, rett til selv å melde fra om dette til Enhetsregisteret, såkalt melding om egenfratreden. Melding om egenfratreden gjelder ikke for enkeltpersonforetak eller andre registrerte enkeltpersoner fordi det er full identitet mellom personen og enheten. Hvis innehaveren i et enkeltpersonforetak ikke ønsker å være registrert, vil riktig fremgangsmåte være å slette enheten.

Med «rolleinnhaver» menes enhver fysisk eller juridisk person som er registrert med en rolle i tilknytning til registreringsenheten. Muligheten til å melde egenfratreden gir rolleinnhaverne mulighet til å frasi seg den legitimasjonen som registreringen i Enhetsregisteret innebærer.

Enhetsregisteret skal bare behandle melding om egenfratreden når Enhetsregisteret har kontrollansvaret for opplysningen. Hvis kontrollansvaret ligger hos et tilknyttet register, skal Enhetsregisteret formidle meldingen om egenfratreden til det tilknyttede registeret. Som eksempel skal melding om egenfratreden fra personer som er registrert med roller i Foretaksregisteret videreformidles dit.

Ved registrering av egenfratreden skal registerføreren registrere en påtegning om at personen som har vært registrert i rollen er avregistrert, jf. § 8-2 andre ledd bokstav a.

Andre ledd gir den som har fått dom om forhold knyttet til det som er eller skulle ha vært meldt til Enhetsregisteret, rett til å kreve at opplysningene om enheten blir endret i samsvar med domsslutningen. Det er ikke opp til melderens selv å bestemme hva de registrerte opplysningene skal endres til. Opplysningene kan bare kreves endret hvis det følger av domsslutningen.

Tredje ledd gjelder domstolenes og andre offentlige organers plikt til å gi Enhetsregisteret melding om forhold som gjelder registrerte enheter, når det i særlovgivningen er gitt bestemmelser om dette. Dette kan for eksempel omfatte opplysninger om konkurs, akkord, fratakelse av rettslig handleevne og rettighetstap.

Fjerde ledd fastslår at domstolene på bakgrunn av dom, kjennelse eller annen rettslig beslutning, kan kreve at opplysninger om registrerte enheter blir registrert i Enhetsregisteret.

Til § 5-7 Nærmere krav til meldinger mv.

Paragrafen er ny. Den åpner for at departementet kan regulere nærmere krav til meldinger mv. i forskrift. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.9.

Første ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Enhetsregisteret etter kapittel 5, herunder regler om fremgangsmåten for å sende inn meldinger, hvem som skal signere meldinger og krav til språk i meldinger. Departementet kan også gi andre regler knyttet til meldinger enn de som nevnes her.

Andre ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om registerførerens adgang til å stenge for mottak og registrering av meldinger. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 13.12.

Til § 5-8 Gebyr for registrering

Paragrafen regulerer gebyr for nyregistrering i Enhetsregisteret og for andre meldinger som skal registreres. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 16a, og er nærmere omtalt i punkt 13.11.

Etter *første ledd første punktum* skal det betales gebyr for nyregistrering i Enhetsregisteret. Det kan også kreves gebyr for andre meldinger som skal registreres, jf. første ledd *andre punktum*. Begrepet «andre meldinger» omfatter endringsmeldinger.

Ifølge første ledd *tredje punktum* skal gebyret «dekke kostnadene ved registrering av meldinger og en forholdsmessig andel av drifts- og vedlikeholdskostnadene til Enhetsregisteret». Bestemmelsen har bakgrunn i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 13d.

Første ledd *fjerde punktum* gir departementet myndighet til å gi forskrift om gebyrenes størrelse og innkrevingsform.

Andre ledd åpner for at departementet i forskrift kan gjøre unntak fra kravet om gebyr etter første ledd første og andre punktum.

Til § 5-9 Elektroniske identifikasjonsmidler

Paragrafen gir departementet myndighet til å gi forskrift om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 12 fjerde ledd, og er nærmere omtalt i punkt 13.14.

Bokstav a fastsetter at departementet kan gi forskrift om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler i forbindelse med elektronisk signering av meldinger til Enhetsregisteret. Bestemmelsen gir hjemmel til å utarbeide enhetlige fellesregler for slik bruk.

Etter *bokstav b* kan departementet gi forskrift om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler fra andre EØS-stater ved melding til Enhetsregisteret. Departementet kan også gi forskrift om offentliggjøring av hvilke identifikasjonsmidler som kan benyttes. Blant annet vil det kunne fastsettes regler om at identifikasjonsmidler fra EØS-stater som ikke oppfyller sikkerhetskravene i forordning (EU) nr. 910/2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked og om oppheving av direktiv 1999/93/EF (eIDAS-forordningen), kan avvises av registerføreren. eIDAS-forordningen er gjennomført i norsk rett gjennom lov om elektroniske tillitstjenester. Det kan også gis forskriftsbestemmelser som regulerer hvordan Enhetsregisteret skal offentliggjøre hvilke identifikasjonsmidler som er anerkjent i Norge.

Til kapittel 6. Kontroll av meldinger og registrering

Til § 6-1 Kontroll av meldinger til Enhetsregisteret

Paragrafen gir regler om registerførerens kontroll av det som meldes til registrering i Enhetsregisteret. Den viderefører bestemmelsen i enhetsregisterloven av 1994 § 17, men gjør det mer tydelig hva Enhetsregisterets kontroll skal omfatte. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 15.4.

Kontrollen som gjøres i Enhetsregisteret skjer med utgangspunkt i den innsendte meldingen og den vedlagte dokumentasjonen. Enhetsregisteret har ikke myndighet til å undersøke påstander om bakenforliggende forhold ut over å vurdere dokumenter i saken. Bevisvurderingen er med andre ord begrenset til dokumentkontroll. Enhetsregisteret kan for eksempel ikke foreta inngående vurderinger av dokumenters ekthet eller avklare spørsmål som krever vitneforklaringer. Slike forhold må løses på en annen måte enn gjennom kontroll i Enhetsregisteret. Enhetsregisterets kontroll av de meldte opplysningene innebærer dermed ikke en omfattende juridisk kontroll.

At meldingen kontrolleres av Enhetsregisteret, fratar ikke den som signerer meldingen ansvar for at det som meldes er korrekt. Kontrollen reparerer heller ikke eventuelle feil i grunnlaget for det som meldes til registrering. Bestemmelsene skiller ikke mellom maskinell og manuell kontroll.

Første ledd bokstav a til g lister opp hva registerføreren skal kontrollere. Kontrollen omfatter meldinger som er nevnt i kapittel 5, det vil si både meldinger om nyregistrering i Enhetsregisteret og endringsmeldinger.

Første ledd *bokstav a* slår fast at registerføreren skal kontrollere at meldingen og de meldte opplysningene oppfyller krav som er fastsatt i eller i medhold av enhetsregisterloven. Kontrollen omfatter dermed også krav som er satt i forskrifter til enhetsregisterloven. Bokstav a nevner som eksempler at Enhetsregisteret skal kontrollere krav til dokumentasjon eller bekreftelse av de meldte opplysningene og at krav til hvem som skal signere meldingen, er oppfylt. Eksemplene er ikke uttømmende.

Etter første ledd *bokstav b* skal registerføreren kontrollere at enheten oppfyller krav som er fastsatt i lov eller i medhold av lov til å bli registrert som den meldte organisasjonsformen. Lovene som regulerer ulike organisasjonsformer har ulike regler om myndigheten og ansvaret til rolleinnhavere, slik som styremedlemmer og daglig leder. Adgangen for rolleinnhavere til å opptre utad og inngå avtaler på vegne av en virksomhet beror også på organisasjonsformen. Lovene har også ulike regler om rolleinnhaveres erstatningsansvar og straffeansvar. For den berørte enheten har organisasjonsformen betydning for hvilke opplysninger den plikter å melde.

At enheten er registrert med riktig organisasjonsform, er dermed en forutsetning for at brukerne av registeret skal kunne vite både hvilke regler som gjelder for enheten, og hvilke opplys-

ninger som skal registreres i Enhetsregisteret om enheten. At Enhetsregisteret skal kontrollere foretakets organisasjonsform innebærer ikke en forskyvning i ansvarsforholdene for de meldte opplysningene. Det er innsenderen sitt ansvar å melde riktig organisasjonsform.

Første ledd *bokstav c første punktum* fastsetter at registerføreren skal kontrollere at enhetens foretaksnavn eller navn ikke strider mot lov. Flere lover inneholder særlige begrensninger i retten til å bruke visse betegnelser i foretaksnavn eller navn. Et eksempel på dette er apotekloven § 1-5 som fastsetter at «[o]rdet apotek og sammensetninger som inneholder dette ordet, må ikke brukes som betegnelse for noen virksomhet som ikke er offentlig godkjent apotek etter loven». Tilsvarende er ordene «bank» og «børs» i andre regelverk forbeholdt foretak med særlige tillatelser.

Første ledd bokstav *c andre punktum* slår fast at Enhetsregisteret likevel ikke skal kontrollere om meldt foretaksnavn eller navn er i strid med foretaksnavneloven. Med unntak for enkeltpersonforetak og norskregistrert utenlandsk foretak har alle organisasjonsformene som er listet opp i foretaksnavneloven § 2-2 registreringsplikt i Foretaksregisteret, og det vil være Foretaksregisteret som utfører kontrollen mot foretaksnavneloven.

Første ledd bokstav *c tredje punktum* inneholder en særregel om Enhetsregisterets kontroll av foretaksnavnet til enkeltpersonforetak. Visse enkeltpersonforetak har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Dette gjelder blant annet statsautoriserte revisorer som utfører lovfestet revisjon i eget navn og statsautoriserte regnskapsførere som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn. Andre enkeltpersonforetak har registreringsrett i Foretaksregisteret. For enkeltpersonforetak som ikke registreres i Foretaksregisteret, skal Enhetsregisteret kontrollere at foretaksnavnet til enkeltpersonforetaket inneholder innehaverens etternavn og ikke inneholder andre personnavn enn innehaverens, jf. foretaksnavneloven § 2-2 første ledd og § 2-4 første ledd. Hensikten med særreguleringen i første ledd bokstav *c tredje punktum* er å sikre at kontrollen og registreringen av foretaksnavn til enkeltpersonforetak i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret er enhetlig.

Etter første ledd *bokstav d* skal registerføreren kontrollere at fysiske eller juridiske personer som er meldt å ha en rolle i enheten, oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av lov til å inneha rollen. Slike krav kan for eksempel være at rolleinnehavere er myndige, at innehaver av et enkeltpersonforetak ikke er mindreårig eller at personer som meldes inn som revisor eller regnskapsfører har

nødvendig godkjenning. Kontrollkravet må ses i sammenheng med at registrering av roller i Enhetsregisteret har legitimasjonsvirkninger. Tredjeparter kan derfor i utgangspunktet legge til grunn at personer som er registrert i en rolle, har myndighet til å opptre i rollen de er registrert med.

Første ledd *bokstav e* pålegger registerføreren å kontrollere at fysisk person som er meldt til å ha en rolle i enheten, ikke er ilagt konkurskarantene etter konkursloven § 142, idømt rettighetstap etter straffeloven § 56 eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen etter vergemålsloven § 22 eller § 61, som hindrer vedkommende i å inneha rollen.

Registerføreren må vurdere konkret om konkurskarantenen, rettighetstapet eller fratakelse av den rettslige handleevnen gjør at en person ikke kan registreres eller forbli registrert i en bestemt rolle, jf. lovens krav om at rettighetstapet «hindrer vedkommende å inneha rollen». Rettighetstap er ofte knyttet til bestemte roller, som for eksempel styremedlem i selskap i en bestemt bransje. Det kan derfor skje at en person kan inneha noen roller, men ikke andre selv om de er ilagt rettighetstap. Hvis rettighetstapet hindrer vedkommende i å inneha rollen, skal vedkommende nektes registrert i rollen.

Kontroll av om noen er idømt rettighetstap, ilagt konkurskarantene eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, er viktig for å hindre at personer som ikke har rettslig adgang til å inneha en rolle i en virksomhet, gis legitimasjon til å opptre på vegne av virksomheten gjennom registrering i Enhetsregisteret.

Første ledd *bokstav f* stiller krav om at registerføreren skal kontrollere at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning om styret, daglig leder, signatur og prokura, er truffet av kompetent organ. Med «styret» menes meldte opplysninger om styremedlemmer, hvem som er styrets leder og om varamedlemmer til styret.

Med «kompetent organ» i bokstav *f* menes det organ som i henhold til regelverket som regulerer den aktuelle organisasjonsformen, har myndighet til å fatte den aktuelle beslutningen.

Mange organisasjonsformer er regulert av egne særlover. Slike særlover har normalt regler om hvilket organ som har myndighet til å treffe ulike beslutninger. Ofte vil dette være generalforsamlingen, årsmøtet eller styret. Der det foreligger lovbestemmelser som angir hvilket organ som skal treffe beslutning om valg av styret, ansettelse av daglig leder eller tildeling av signatur eller prokura, skal Enhetsregisteret kontrol-

lere at beslutningen som ligger til grunn for opplysninger som er meldt om dette, er i tråd med lovbestemmelsene.

I mange tilfeller er særlovgivningens krav til hvilket organ som har myndighet til å fatte den enkelte beslutning, ufravikelige. I andre tilfeller er reglene fravikelige, slik at enheten i vedtektene kan bestemme at et annet organ skal ha myndighet til å fatte beslutningen. For enheter som registreres i Foretaksregisteret, vil Foretaksregisteret foreta kontroll mot vedtektene siden vedtektene skal registreres i Foretaksregisteret.

Ut over lovlighetskontrollen nevnt ovenfor, kan Enhetsregisteret som et utgangspunkt basere kontrollen etter § 6-1 første ledd bokstav f på dokumentasjon som inngår i meldingen. Etter § 5-4 første ledd bokstav c skal dokumentasjon av at beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning om styret, daglig leder, signatur og prokura, og at beslutningen er truffet av kompetent organ, inngå i meldingen. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter den bestemmelsen, jf. § 5-4 femte ledd bokstav a.

Der innsendt dokumentasjon ikke er tilstrekkelig til å kunne gjennomføre kontrollen, eller det for øvrig er begrunnet tvil om beslutningen er truffet av kompetent organ, kan registerføreren kreve at enheten fremlegger ytterligere dokumentasjon som viser at beslutningen er truffet av kompetent organ, jf. § 6-1 andre ledd. Det gir registerføreren mulighet til å kreve at enheten sender inn oppdaterte vedtekter eller tilsvarende styringsdokument, eller at enheten eventuelt bekrefter at de ikke har slike dokumenter.

Registerføreren skal ifølge første ledd *bokstav g* kontrollere at lovbestemte krav til kjønns sammensetning av styret er oppfylt. Enhetsregisteret skal for eksempel kontrollere at kravene til kjønns sammensetning i styret i alminnelige stiftelser etter stiftelsesloven § 27 a og § 27 b er oppfylt. De fleste typer organisasjonsformer som er underlagt lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret skal registreres i Foretaksregisteret. For disse foretas kontrollen av Foretaksregisteret.

Ifølge *andre ledd* kan registerføreren kreve at enheten fremlegger den informasjon som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontroll etter første ledd. Bestemmelsen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 8 andre ledd første punktum. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 5-4 om dokumentasjon som skal inngå i meldinger til Enhetsregisteret. Registerføreren kan kreve at enheten fremlegger annen dokumentasjon eller informasjon enn det som er

angitt i § 5-4, dersom registerføreren finner at dette er nødvendig for å gjennomføre kontrollen etter første ledd. Kravet til «nødvendig» i andre ledd innebærer at det må være saklig sammenheng mellom informasjonen som registerføreren krever at enheten sender inn, og det forholdet som registerføreren skal kontrollere.

Til § 6-2 Tildeling og registrering av organisasjonsnummer

Paragrafen fastslår at registreringsenheten skal bli tildelt organisasjonsnummer ved nyregistrering i Enhetsregisteret, og at organisasjonsnummeret skal bli registrert i Enhetsregisteret. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 5 første ledd. Bestemmelsen må sees i sammenheng med øvrige bestemmelser i lovens kapittel 6. En forutsetning for å få tildelt organisasjonsnummer, er at meldte opplysninger i meldingen om nyregistrering er kontrollert og funnet i orden.

Til § 6-3 Registrering av opplysninger i Enhetsregisteret

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger i Enhetsregisteret. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 17 første ledd tredje punktum. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 16.1.

Bestemmelsen fastslår at når de meldte opplysningene er kontrollert og funnet i orden, skal registerføreren straks registrere opplysningene i Enhetsregisteret. «[K]ontrollert og funnet i orden» betyr at registerføreren har kontrollert de meldte opplysningene etter kontrollbestemmelsen i § 6-1 første ledd og funnet opplysningene i orden, og at det er sendt inn dokumentasjon som er påkrevd etter § 5-4. Det skiller ikke mellom manuell og automatisert kontroll.

Et vedtak om registrering av opplysninger i Enhetsregisteret er et enkeltvedtak som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, se § 10-1.

Til § 6-4 Registreringsnektelse

Paragrafen regulerer registreringsnektelse når vilkårene for registrering ikke er oppfylt. Bestemmelsene må ses i sammenheng med § 6-1 første ledd om hva registerføreren skal kontrollere. Paragrafens første ledd viderefører i hovedsak enhetsregisterloven av 1994 § 19 første ledd, mens andre ledd er ny i enhetsregisterloven. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 16.1. Et vedtak om registreringsnektelse er et enkeltvedtak, som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, se § 10-1.

Første ledd regulerer vilkårene for registreringsnektelse. Etter bestemmelsens *første punktum* skal registerføreren nekte registrering av de meldte opplysningene hvis meldingen eller meldte opplysninger ikke oppfyller kravene i § 6-1 første ledd. Etter første ledd *andre punktum* skal registerføreren også nekte registrering dersom meldte opplysninger eller grunnlaget for dem er så utydelige eller så uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan opplysningene skal forstås. Et eksempel på dette kan være der det ikke er samsvar mellom de meldte opplysningene og dokumentasjonen som ligger til grunn for de meldte opplysningene.

Andre ledd regulerer retting når dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 5-4, ikke er sendt inn. Andre ledd *første punktum* slår fast at registerføreren i så fall skal varsle innsenderen av meldingen om at dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 5-4 ikke er sendt inn, og samtidig gi rimelig frist til å rette forholdet.

Etter andre ledd *andre punktum* skal varselet også sendes til enheten. Den som er registrert med rollen innehaver, daglig leder, styreleder, deltaker med delt ansvar, deltaker med fullt ansvar og komplementar har tilgang til enhetens meldingsboks i Altinn, og har også rollen som hovedadministrator. Også rollen som bostyrer, kontaktperson i administrativ enhet (offentlig sektor) og norsk representant for utenlandsk foretak har tilgang til enhetens meldingsboks i Altinn. Hovedadministrator kan delegere tilgang til meldingsboksen til andre personer, blant annet styremedlemmer og ansatte. Enhetens hovedadministrator(er) må selv eller i samråd med enhetens eiere eller enhetens øvrige ledelse ta stilling til hvilke roller som bør ha tilgang til meldingsboksen.

Alle rolleinnehavere med tilgang til meldingsboksen i Altinn kan enkelt skaffe seg informasjon om at meldingen ikke har blitt registrert fordi den mangler dokumentasjon. Det gir rolleinnehaverne mulighet til raskt å foreta nødvendige handlinger eller iverksette nødvendige tiltak for å rette på dette. Det øker også muligheten for at rolleinnehaverne kan fange opp, og eventuelt stanse, forsøk på å få registrert fiktive meldinger.

Andre ledd *tredje punktum* fastsetter at varselet skal opplyse om at de meldte opplysningene vil bli nektet registrert hvis forholdet ikke blir rettet innen fristen i varselet. Begrepet «forholdet» sikter til dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 5-4.

Lengden på fristen i varselet til innsenderen av meldingen og enheten beror på registerførerens skjønn, men fristen må være slik at den gir innsen-

deren av meldingen og enheten rimelig mulighet til å fremskaffe og sende inn dokumentasjonen som manglet. Relevante momenter ved fastsettelse av fristens lengde vil være omfanget av dokumentasjonen som skal sendes inn og hvor krevende det må antas at det vil være for innsenderen av meldingen og enheten å fremskaffe dokumentasjonen.

Til § 6-5 Underretning om vedtaket

Paragrafen fastsetter krav om underretning om Enhetsregisterets registreringsvedtak og nektingsvedtak. Første ledd i paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 18 og enhetsregisterforskriften av 1995 § 19. Andre og tredje ledd er nye. Paragrafen supplerer forvaltningslovens regler om underretning om vedtak. Den er nærmere omtalt i punkt 16.2.

Første ledd slår fast at registerføreren skal sende underretning om vedtaket til innsenderen av meldingen og enheten, det vil si enheten som vedtaket gjelder. Underretningen skal alltid være skriftlig. Underretning skal sendes straks etter at vedtaket er fattet.

Krav til innholdet i underretningen følger av forvaltningsloven. Det er ikke nødvendig å begrunne vedtak om innføring i Enhetsregisteret, men det må opplyses om klageadgang. Der registrering nektes, innebærer kravene i forvaltningsloven at underretningen blant annet skal inneholde en begrunnelse for vedtaket og opplysninger om klageadgang.

Andre ledd slår fast at ved registrering av endringer i styret eller av hvem som er daglig leder, skal registerføreren sende underretning om vedtaket til den som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem eller daglig leder som følge av registreringen.

Uttrykket «som følge av registreringen» presiserer at underretningsplikten gjelder i tilfeller der endringen i registeret innebærer at en person ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem eller daglig leder. Underretningsplikten utløses av selve registreringen, uavhengig av årsaken til endringen. Underretningen skal sendes «straks». Personkretsen som skal motta slik underretning er i loven begrenset til «styremedlem, varamedlem og daglig leder».

Underretning om vedtaket vil gi vedkommende informasjon om at de ikke lenger er registrert i Enhetsregisteret som styremedlem, varamedlem eller daglig leder, og at andre personer er registrert i deres sted. Slik informasjon vil gi mulighet til å anmelde, klage eller be om omgjø-

ring både i saker om kopping og ved registrerte endringer som ikke har grunnlag i gyldige beslutninger. Underretningen til styremedlemmer, varamedlemmer og daglig leder vil dermed kunne hjelpe enheten og gyldig valgte tillitspersoner til å oppdage feilregistreringer slik at de kan rettes opp, enten gjennom klagebehandling eller ved at registeret omgjør registreringsvedtaket.

Underretningen kan skje ved at Enhetsregisteret benytter *Register over digital kontaktinformasjon og reservasjon* for å sende underretningen. eForvaltningsforskriften § 8 åpner for at forvaltningsorgan kan bruke elektronisk kommunikasjon når det skal sende meddelelser mv. for meldinger som har betydning for vedkommendes rettsstilling eller for behandlingen av saken. Det samme gjelder for meldinger som det av andre grunner er av særlig betydning å sikre at vedkommende mottar, jf. eForvaltningsforskriften § 8 sjettede ledd bokstav b og c.

Tredje ledd første punktum slår fast at når det registreres opplysninger om en enhet, har registerføreren plikt til straks å sende oversikt over de registrerte opplysningene til innsenderen av meldingen og til enheten. Med «oversikt over det som registrert» menes registerutskriften til den enkelte enheten som kan hentes gratis i Altinn. I de aller fleste tilfeller vil oversikten være tilgjengelig digitalt.

Registerføreren skal ifølge tredje ledd *andre punktum* også sende slik oversikt til de som skal motta underretning om vedtaket etter andre ledd, det vil si styremedlemmer, varamedlemmer og daglig leder.

Det følger av tredje ledd første punktum at som et alternativ til å sende oversikten, kan registerføreren angi hvor oversikten er tilgjengelig. Enhetsregisteret kan for eksempel henviser til en elektronisk tjeneste hvor informasjonen som skal fremgå av oversikten er tilgjengelig.

Etter *førde ledd* kan departementet gi forskrift med nærmere regler om innholdet i oversikt som nevnt i tredje ledd.

Til § 6-6 Særlige regler der kontroll utføres av tilknyttet register

Paragrafen inneholder særregler om registrering og underretning der kontroll utføres av tilknyttet register. Første ledd viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 17 andre ledd, mens andre ledd viderefører enhetsregisterforskriften av 1995 § 19 tredje ledd. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 16.3.

Det følger av *første ledd* at opplysninger som tilknyttet register har kontrollert og meldt til Enhetsregisteret etter bestemmelsene i § 5-1 femte ledd og § 5-2 tredje ledd, kan registreres i Enhetsregisteret uten ytterligere kontroll. Bestemmelsen regulerer tilfeller der tilknyttet register i forbindelse med meldinger om nyregistrering eller endringsmeldinger har kontrollert opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret etter kapittel 4, og deretter formidlet opplysningene til Enhetsregisteret. I slike tilfeller kan opplysningene registreres i Enhetsregisteret uten ytterligere kontroll.

Bakgrunnen for reguleringen i første ledd er at det enkelte tilknyttede register i disse tilfellene besitter spisskompetansen når det gjelder kontroll av de aktuelle opplysningene. Hensikten er å unngå at det tilknyttede registeret og Enhetsregisteret fører dobbeltkontroll av samme opplysning, og å unngå at de to registrene kommer til ulikt resultat. Det er også i tråd formålet med enhetsregisterloven om samordning at det skjer en oppgavedeling mellom Enhetsregisteret og de tilknyttede registrene på dette området.

Reguleringen i første ledd fratar ikke Enhetsregisteret retten til å kunne føre en viss kontroll også for slike opplysninger. Enhetsregisteret bør for eksempel kunne gjennomføre stikkprøvekontroll av kvaliteten på opplysninger som de tilknyttede registrene innrapporterer til Enhetsregisteret.

Andre ledd fastsetter en særregel om underretning der et tilknyttet register har kontrollansvar eller kontrollmyndighet for meldte opplysninger. Det følger av bestemmelsen at hvis meldingen ikke gjelder nyregistrering, har ikke Enhetsregisteret plikt til å sende ut underretning om registreringsvedtaket etter § 6-5.

Til kapittel 7. Legitimasjonsvirkninger mv.

Til § 7-1 Legitimasjonsvirkninger

Paragrafen regulerer legitimasjonsvirkningene overfor tredjeparter av det som er registrert i Enhetsregisteret. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 24, og er nærmere omtalt i punkt 17.1.

Første ledd fastsetter at når det følger av rettsregler at det er avgjørende for en tredjeparts rettsstilling om denne kjente til et forhold eller ikke, skal det som er registrert i Enhetsregisteret, anses for å ha kommet til tredjepartens kunnskap. Bestemmelsen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 24 første ledd. I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) kapittel 6 *Til § 24* står det om denne:

«Bestemmelsen er ingen selvstendig regel om legitimasjonsvirkningene av registreringen, den får bare betydning i forhold til andre legitimasjonsregler. For de forhold hvor tredjemanns viten eller ikke viten etter selskaps- og kontraktsrettslige regler må anses relevant, gir bestemmelsen nærmere regler.

Bestemmelsen innebærer at opplysningene som er innført i Enhetsregisteret forutsettes å være allment kjent og at tredjemann selv må ta konsekvensene dersom han ikke skaffer seg kunnskap om det som finnes innført i registeret.»

Andre ledd fastsetter at meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, ikke kan gjøres gjeldende overfor en tredjepart, med mindre denne kjente eller burde kjent forholdet.

Til § 7-2 Krav til identifikasjon av enheten på dokumenter mv.

Paragrafen stiller krav til hvilke opplysninger som skal fremgå av enhetens forretningsdokumenter mv. Formålet med kravene er å identifisere virksomhetene, slik at tredjeparter vet hvem de forholder seg til. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 23. Den er nærmere omtalt i punkt 17.2.

Første punktum fastsetter at en enhets nettsider, brev og forretningsdokumenter, uavhengig av hvilket medium de finnes på, skal inneholde enhetens organisasjonsnummer og foretaksnavn eller navn. Kravet om at slike identifiserende opplysninger skal fremgå av enheters nettsider, brev og forretningsdokumenter «uavhengig av hvilket medium de finnes på» gjennomfører krav i direktiv 2003/58/EF, se Ot.prp. nr. 67 (2005–2006).

Med «forretningsdokumenter» menes dokumenter som representerer enheten utad. Dette er for eksempel brevpapir, fakturaer, ordresedler, kreditnotaer og regninger. Kravene gjelder ikke for konvolutter, reklamemateriell og visittkort.

Andre punktum fastsetter at første punktum ikke gjelder for enkeltpersoner som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak, det vil si ikke næringsdrivende enkeltpersoner. Bakgrunnen for dette unntaket er at disse i de fleste tilfeller er registrert med fødselsnummer.

Tredje punktum fastsetter at for enheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal salgsdokumenter inneholde «MVA» plassert bak organisasjonsnummeret. Begrepet «salgsdokumenter» omfatter faktura, nota, regning utstedt av

den som omsetter varer eller tjenester, sluttseddel, avregningsseddel, bilag mv. som mottaker av varen utsteder.

Til kapittel 8. Retting av feil og endringer uten melding

Til § 8-1 Retting av feil i registrerte opplysninger

Paragrafen gir regler om rett og plikt for registerføreren til å rette registrerte opplysninger som viser seg å være uriktige. Plikten til å rette slike feil gjelder både registrerte opplysninger som var uriktige allerede på registreringstidspunktet, og opplysninger som har blitt uriktige på grunn av etterfølgende omstendigheter. Dette siste er nytt i forhold til enhetsregisterloven av 1994. Paragrafen inneholder bestemmelser om retting av feil både med og uten forhåndsvarsel til enheten. Paragrafen viderefører delvis enhetsregisterloven av 1994 § 25, og er nærmere omtalt i punkt 19.1. Reglene i § 8-1 suppleres av generelle forvaltningsrettslige regler om retting.

Første ledd første punktum pålegger registerføreren en retteplikt. Dersom registerføreren oppdager at en registrert opplysning er uriktig, skal registerføreren sørge for at feilen rettes. Dette gjelder uavhengig av om opplysningen var uriktig på registreringstidspunktet eller om den senere har blitt uriktig. Hvordan registerføreren «oppdager» at en registrert opplysning er uriktig, er ikke avgjørende. Retting kan skje der registerføreren oppdager feilen selv eller blir gjort oppmerksom på feilen av enheten eller av tredjeparter.

Rettingsplikten inntreffer når en registrert opplysning er «uriktig». Vilkåret innebærer at den registrerte opplysningen avviker fra de faktiske forholdene eller de rettslige forutsetningene som ligger til grunn for registreringen. Uriktigheten kan vise seg på ulike måter, herunder materielle feil, der opplysningen faktisk er feilaktig, og formelle feil, der registreringen ikke reflekterer den korrekte underliggende dokumentasjonen. For eksempel vil en feilregistrering av aksjekapitalen, hvor enten enheten selv eller registerføreren ved en feil legger til et ekstra siffer, være en uriktig opplysning, uavhengig av om feilen skriver seg fra enhetens innrapportering eller en feil begått av registerføreren.

Dersom registerføreren oppdager at en registrert opplysning er uriktig, skal registerføreren ifølge første ledd *andre punktum* sende et forhåndsvarsel til enheten. Varselet skal opplyse om feilen, og angi hvordan feilen vil bli rettet, altså hva feilen skal rettes til. Varselet skal også angi en bestemt frist for å komme med innsigelser.

Bestemmelsen fastslår også at varselet skal opplyse om at feilen vil bli rettet dersom registerføreren ikke mottar innsigelser innen fristen.

Registerførerens rettingsplikt etter første ledd er ikke ubetinget. Det er bare åpenbare og klare feil som skal og kan rettes. Dette vil si at retting er begrenset til tilfeller der uriktigheten kan konstateres på objektivt grunnlag og basert på ordinær dokumentkontroll. Der den aktuelle opplysningen viser seg å være omtvistet, retting reiser kompliserte rettsspørsmål eller det foreligger usikkerhet rundt de faktiske forholdene er det ikke grunnlag for retting etter første ledd.

I vurderingen av om retting skal skje, må registerføreren også ta i betraktning tidsaspektet. Jo lenger tid som har gått fra feilen oppsto, desto mer skal til for at retting kan skje. I vurderingen må det tas hensyn til at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret har legitimasjonsvirkninger, og hensynet til tredjeparter som kan ha innrettet seg i tillit til den registrerte opplysningen.

Rettingsplikten og rettingsadgangen etter første ledd tilligger registerføreren. Bestemmelsen gir ikke enheter, personer med roller i enheter eller tredjeparter et selvstendig rettsgrunnlag til å kreve at registrerte opplysninger blir rettet av registerføreren. Krav om retting av det registrerte må i så fall skje gjennom reglene om klage, omgjøring eller ved søksmål for domstolene.

Andre ledd åpner for at registerføreren i enkelte tilfeller kan rette feilen uten å varsle enheten. Retting uten forhåndsvarsel kan bare skje «dersom det er ubetenkelig». Registerføreren må vurdere konkret om retting uten forhåndsvarsel er ubetenkelig. Et sentralt moment vil være om det må anses åpenbart unødvendig å varsle enheten før retting skjer, fordi innspill fra enheten uansett ikke vil påvirke utfallet. Eksempler på tilfeller der retting uten forhåndsvarsel vil kunne være aktuelt, er retting av registrert adresse basert på opplysninger i matrikkelen om at et gatenavn er endret. Det kan også gjelde der en person som er registrert med en rolle i Enhetsregisteret, har fått registrert navneendring i Folkeregisteret.

Tredje ledd regulerer tilfeller der det er uklart hvordan feilen skal rettes eller den på annen måte eller av andre grunner ikke kan rettes uten etter ny melding fra virksomheten. Ifølge tredje ledd *første punktum* kan registerføreren i slike tilfeller registrere en påtegning om feilen. Hensikten er å gi tredjeparter informasjon om at registrerte opplysninger kan være uriktige. Grunnen til at det i slike tilfeller kan tas inn en påtegning, er at det kan ta noe tid før Enhetsregisteret får en ny melding fra enheten som viser hva som er riktig opp-

lysning. Tredje ledd *andre punktum* bestemmer at registerføreren samtidig skal pålegge enheten å sende inn ny melding innen en bestemt frist. Dersom enheten ikke etterkommer pålegget om å sende inn melding, kan registerføreren ilegge enheten eller de meldepliktige tvangsmulkt, jf. § 11-1. Ifølge tredje ledd *tredje punktum* skal påtegning fjernes når det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende. Dette kan for eksempel gjelde der feilen har blitt rettet etter endringsmelding fra enheten.

Fjerde ledd regulerer tilfellene der et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere en registrert opplysning, og det oppdages at denne er uriktig. I så fall skal feilen rettes av det tilknyttede registeret. Det tilknyttede registeret som har ansvaret for å kontrollere opplysningen som viser seg å være uriktig, har dermed også ansvar for å rette feilen.

Til § 8-2 Påtegninger

Paragrafen er ny. Den har regler om når registerføreren har plikt eller adgang til å ta inn påtegninger i Enhetsregisteret. Paragrafen lovfester delvis praksis i Enhetsregisteret, og er nærmere omtalt i punkt 19.2.

Første ledd første punktum fastsetter at registerføreren kan registrere en påtegning dersom det er forhold ved registrerte opplysninger om enheten som tredjeparter bør gjøres kjent med. Etter første ledd *andre punktum* kan registerføreren også registrere en påtegning dersom plikten til å sende inn melding om nyregistrering etter § 5-1 eller endringsmelding etter § 5-2 ikke er oppfylt, og tredjeparter bør gjøres kjent med at meldeplikten ikke er oppfylt.

Påtegning etter første ledd kan for eksempel være aktuelt der en enhet har fått pålegg om å sende inn ny melding om registrering av styret, fordi det registrerte styret ikke oppfyller lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret eller antall styremedlemmer. Et annet eksempel er der et registreringsvedtak blir omgjort etter klage. Formålet med påtegning i sistnevnte tilfelle er å gi informasjon til allmennheten om årsaken til at en registrert opplysning er rettet.

Registerføreren må konkret vurdere om forholdet eller manglende oppfyllelse av meldeplikten er noe «som tredjeparter bør gjøres kjent med». I vurderingen må registerføreren se hen til at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. § 7-1. Spørsmålet blir dermed blant annet om tredjeparter kan risikere å lide tap dersom de ikke gjøres kjent

med den tilleggsinformasjonen som påtegningen vil gi. Påtegning antas derfor særlig å være aktuelt der det omhandler registrerte opplysninger om organer eller personer med roller som gir rett til å representere enheten utad, slik som styret og daglig leder, eller der noen er gitt fullmakt til å gjøre dette ved signatur eller prokura.

Etter første ledd *tredje punktum* skal registerføreren fjerne påtegningen når det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende. At det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende, betyr i denne sammenhengen blant annet at forholdet som lå til grunn for påtegningen er rettet opp, bortfalt eller ikke lenger er aktuelt. For eksempel skal påtegning om manglende oppfyllelse av plikten til å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding fjernes dersom enheten har sendt inn melding som oppfyller meldeplikten.

Andre ledd regulerer hvilke forhold registerføreren alltid skal registrere påtegning om. Bestemmelsen sier i *bokstav a* at registerføreren skal registrere en påtegning om at en person er avregistrert fra en rolle dersom personen har meldt egenfratrede, jf. § 5-6 første ledd. Etter andre ledd *bokstav b* og *c* skal registerføreren registrere en påtegning om at en person har blitt avregistrert fra en rolle, dersom personen har blitt ilagt konkurskarantene, har blitt idømt rettighetstap eller har blitt idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, som hindrer personen i å inneha rollen. Plikten til å registrere en påtegning etter bokstav *c* gjelder også i tilfeller der avregistreringen skyldes midlertidig avgjørelse om hel eller delvis fratakelse av rolleinnehavere rettslige handleevne, jf. vergemålsloven § 61.

Påtegningen «avregistrert» gjør brukerne oppmerksom på at personen ikke lenger er registrert i rollen, og dermed heller ikke legitimert til å opp tre i rollen på grunnlag av den tidligere registrering. Påtegningen vil også vise at årsaken til at rolleinnehaber ikke lenger er registrert i rollen, ikke har bakgrunn i beslutning som er truffet av enheten. For personer som er fratatt rettslig handleevne, vil påtegningen også kunne beskytte dem mot å inngå handler til skade for seg selv.

Registerføreren må vurdere konkret om konkurskarantenen, rettighetstapet eller fratakelsen av den rettslige handleevnen hindrer vedkommende i å inneha rollen eller rollene som vedkommende er registrert med. Se nærmere om dette i punkt 15.4.8.

Påtegningen skal kun angi at en person er «avregistrert» fra rollen. Tredjeparter som ønsker å vite årsaken til avregistreringen må eventuelt

skaffe denne informasjonen på annen måte, for eksempel ved å kontakte enheten som personen har hatt en rolle i eller rolleinnehaveren selv, eller ved å undersøke offentlige registre slik som Konkursregisteret.

Tredje ledd gjelder tilfeller der en person som er registrert med en rolle i Enhetsregisteret, dør. Dersom noen blir registrert som død i Folkeregisteret, skal registerføreren ifølge tredje ledd registrere en påtegning om dette i Enhetsregisteret. Opplysninger i Folkeregisteret om at noen er død, er ikke underlagt taushetsplikt. Hvis en registrert rolleinnehaber er død, vil en eventuell tredjepart måtte forholde seg til dødsboet. En slik påtegning blir stående til enheten sender inn en endringsmelding der den døde er erstattet av en annen.

Til § 8-3 Sletting av opphørte enheter

Paragrafen gir regler om administrativ sletting av enheter som har opphørt å eksistere uten at Enhetsregisteret har fått melding om det. Sletting av enhet fra Enhetsregisteret, innebærer at enheten blir fjernet fra den aktive delen av registeret og overført til den historiske delen. Opplysninger om enhetens tidligere status vil fortsatt kunne hentes frem ved behov. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 26, og innfører i tillegg krav om kunngjøring av varsel om sletting før en enhet kan slettes fra Enhetsregisteret. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 19.3.

Første ledd første punktum fastslår at hvis registerføreren har grunn til å tro at en registrert enhet har opphørt, skal enheten og de som har meldeplikt etter § 5-3 varsles om at enheten kan bli slettet fra Enhetsregisteret. Ifølge første ledd *andre punktum* skal varselet angi en rimelig frist til å komme med opplysninger som sannsynliggjør at enheten fortsatt består. Første ledd *tredje punktum* fastsetter at hvis registerføreren ikke mottar slike opplysninger innen fristen som er satt i varselet, skal varselet gjentas med ny frist ved kunngjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Denne bestemmelsen er ny. Først etter at fristen i det kunngjorte varselet er utløpt, og hvis registerføreren ikke har mottatt opplysninger som sannsynliggjør at enheten fortsatt består, skal enheten etter første ledd *fjerde punktum* slettes fra Enhetsregisteret.

Andre ledd første punktum fastsetter at hvis Enhetsregisteret har mottatt melding fra Konkursregisteret om at bobehandlingen i registrert foretak med ubegrenset ansvar er endelig avsluttet etter konkursloven § 128 eller § 135, skal registerføreren varsle de som er meldepliktige etter

§ 5-3. I varselet skal det angis at dersom de meldepiktige innen ett år ikke gir opplysninger om at enheten fortsatt består, vil enheten bli slettet fra Enhetsregisteret. Plikten for registerføreren til å sende ut slikt varsel er absolutt. Enheten skal ifølge andre ledd *andre punktum* slettes fra Enhetsregisteret dersom det ikke innen ettårsfristen gis opplysninger om at enheten består.

Tredje ledd regulerer forholdet til tilknyttede registre. I de tilfeller tilknyttede registre i henhold til særlovgivningen er tillagt ansvar for sletting av opphørte enheter, skal ikke Enhetsregisteret foreta slik sletting. Dette vil typisk gjelde hvor Foretaksregisteret har hjemmel til sletting ifølge foretaksregisterloven.

Fjerde ledd har en særregel om sletting av konkursbo fra Enhetsregisteret. Det følger av bestemmelsen at dersom Enhetsregisteret har mottatt underretning etter konkursloven § 138, skal det registrerte konkursboet slettes fra Enhetsregisteret.

Ifølge *femte ledd* kan departementet gi forskrift med nærmere regler om sletting etter § 8-3.

Til kapittel 9. Utlevering og utveksling av opplysninger fra Enhetsregisteret

Til § 9-1 Utlevering av opplysninger fra Enhetsregisteret

Paragrafen regulerer utlevering av opplysninger fra Enhetsregisteret. Den viderefører langt på vei enhetsregisterloven av 1994 § 22, og er nærmere omtalt i punkt 20.1.

Første ledd første punktum slår fast hovedregelen om allmennhetens rett til innsyn i opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret. Hvilke opplysninger og dokumenter som skal registreres i Enhetsregisteret, fremgår av lovens kapittel 4. Første ledd *andre punktum* gjør unntak fra retten til innsyn i fødselsnummer, d-nummer og elektroniske varslingsadresser som er registrert i Enhetsregisteret.

Innsyn i opplysninger og dokumenter som Enhetsregisteret innehar, men som ikke er registrert i Enhetsregisteret, reguleres av offentleglova.

Andre ledd første punktum gir «[t]ilknyttet register, offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak», rett til å få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret til bruk i sin virksomhet. Bestemmelsen bygger på folkeregisterloven § 10-1 første ledd og skal forstås på samme måte. Finans-

foretak i andre ledd første punktum omfatter foretak som har konsesjon etter finansforetaksloven kapittel 2.

Bestemmelsen i andre ledd *andre punktum* fastsetter at elektroniske varslingsadresser som er registrert i Enhetsregisteret bare skal kunne utleveres til offentlige myndigheter.

Tredje ledd har regler om sammenstilling av opplysninger om personer. Bestemmelsen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 22 fjerde ledd. Slike rolleutskrifter kan bare omfatte personens roller innen næringsvirksomhet. Dette innebærer at hvis en person i tillegg til å være styreleder i to aksjeselskaper også er oppgitt som kontaktperson for en interesseorganisasjon og styremedlem i et særforbund, kan disse to siste vervene ikke sammenstilles med de første i utskrifter til brukerne av Enhetsregisteret. Hvilke politiske verv eller hvilke interesser en person har, skal ikke kunne gis som en samlet utskrift. Bestemmelsen forbyr dermed å gi fullstendige rolleutskrifter som inneholder alle de roller og verv en person er registrert med, med mindre alle rollene og vervene har tilknytning til næringsvirksomhet.

Fjerde ledd første punktum fastsetter at departementet kan gi forskrift om hvordan opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret skal gjøres tilgjengelige, og kan bestemme at det skal betales gebyr for tjenestene. Fjerde ledd *andre punktum* gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger om antall ansatte som nevnt i § 4-1 tredje ledd bokstav a. Se merkna den til den bestemmelsen.

Til § 9-2 Innhenting og registrering av opplysninger fra andre registre

Paragrafen gir regler om Enhetsregisterets adgang til å innhente og registrere opplysninger fra andre registre. Paragrafen viderefører til en viss grad enhetsregisterloven av 1994 § 20. Paragrafen skiller mellom opplysninger som Enhetsregisteret innhenter fra henholdsvis tilknyttede registre (første ledd), andre offentlige registre enn tilknyttede registre (andre ledd) og registre som ikke føres av offentlige myndigheter (tredje ledd). Den er nærmere omtalt i punkt 20.2.

Første ledd slår fast at Enhetsregisteret kan innhente og registrere opplysninger som nevnt i kapittel 4 fra tilknyttet register. Hvilke registre som er tilknyttet register, er angitt i § 1-4 andre ledd. Henvisningen til kapittel 4 innebærer at det bare er opplysninger som skal registreres i

Enhetsregisteret som kan innhentes fra tilknyttet register med hjemmel i første ledd.

Andre ledd regulerer Enhetsregisterets adgang til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre offentlige registre enn tilknyttede registre. Slik innhenting og registrering kan bare skje «dersom det er ubetenkelig». Registerføreren må vurdere konkret om innhenting og registrering av opplysninger er ubetenkelig. Et sentralt moment er om det må anses åpenbart unødvendig å varsle enheten før registreringen skjer, fordi innspill fra enheten uansett ikke vil påvirke utfallet.

Innhenting og registrering i Enhetsregisteret av opplysninger som er registrert i andre offentlige registre som ikke er ubetenkelig, må følge reglene om retting av feil i § 8-1. Det betyr at det må sendes forhåndsvarsel til enheten, alternativt at Enhetsregisteret pålegger enheten å sende inn endringsmelding.

Tredje ledd første punktum gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i registre som ikke føres av offentlige myndigheter, kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret. Slik forskrift må angi hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra, jf. tredje ledd *andre punktum*. Det betyr at forskriften tydelig må identifisere hvilket eller hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra, for eksempel ved at navnet på registeret eller registrene angis i forskriften. Etter tredje ledd *tredje punktum* kan det også gis forskriftsregler om hvordan Enhetsregisteret skal innhente opplysningene.

Til § 9-3 Overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til andre offentlige registre

Paragrafen regulerer overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til andre offentlige registre. Paragrafen skiller mellom overføring av opplysninger til tilknyttede registre (første ledd), og overføring av opplysninger til andre offentlige registre enn tilknyttede registre (andre ledd). Bestemmelsen i første ledd viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 21. Andre ledd er ny. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 20.3.

Første ledd regulerer overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre. Første ledd *første punktum* fastsetter at opplysninger som registreres i Enhetsregisteret, straks skal formidles til tilknyttede registre som har behov for opplysningene. Første ledd *andre punktum* gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om hvordan opplysningene skal

formidles fra Enhetsregisteret til tilknyttede registre.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, kan overføres til andre offentlige registre enn tilknyttede registre, herunder om hvordan slik overføring skal skje.

Til § 9-4 Utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS)

Paragrafen regulerer utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet BRIS. Den viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 22a og er nærmere omtalt i punkt 20.4. Paragrafen gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 28c.

Første ledd første punktum slår fast at Enhetsregisteret kan utveksle opplysninger i samsvar med direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). Enhetsregisterets utlevering av opplysninger til utenlandske foretaksregistre skal være gratis, jf. første ledd *andre punktum*. Første ledd *tredje punktum* gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utveksling av opplysninger etter første punktum, og om bruk og registrering av slike opplysninger. Ett eksempel kan være registrering av opplysninger som Enhetsregisteret har mottatt fra utenlandske foretaksregistre.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at Enhetsregisteret skal gjøre bestemte opplysninger tilgjengelige for enhver gjennom BRIS, herunder hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, betaling av gebyr for innsyn og hvilke opplysninger som skal være gratis tilgjengelige.

Til § 9-5 Varsling til offentlige myndigheter og finansforetak

Paragrafen er ny. Den regulerer Enhetsregisterets adgang til å varsle og overføre opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak uten hinder av taushetsplikt. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 20.5.

Første ledd slår fast at registerføreren uten hinder av taushetsplikt kan gi opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak når de kan ha bruk for opplysningene i sin virksomhet. Med finansforetak menes foretak som har konsekasjon etter finansforetaksloven kapittel 2.

Varsling etter første ledd vil være særlig aktuelt ved mistanke om at det er brukt uriktig eller falsk dokumentasjon eller identitet, eller det er meldt andre uriktige opplysninger i forbindelse med nyregistrering av en enhet eller registrering av nye rolleinnhavere.

Det vil være opp til vedkommende offentlige myndighet eller finansforetak som mottar varselet som, innenfor sitt myndighets- eller ansvarsområde, må vurdere om og i tilfelle hvordan det skal ageres på varselet.

Bestemmelsen i første ledd gir også mulighet for at Enhetsregisteret kan dele taushetsbelagte opplysninger med offentlige myndigheter og finansforetak som selv tar kontakt med registeret for å innhente opplysninger. Som eksempel vil Nasjonal sikkerhetsmyndighet kunne motta taushetsbelagte opplysninger fra Enhetsregisteret i forbindelse med undersøkelser av et ervervs risikopotensial etter sikkerhetsloven § 10-2. Det samme vil gjelde der finansforetak tar kontakt med Enhetsregisteret i forbindelse med kunde-kontroll etter hvitvaskingsloven.

Enhetsregisterets adgang til å overføre taushetsbelagte opplysninger til andre aktører enn offentlige myndigheter og finansforetak, vil bare kunne skje innenfor rammene av reglene om taushetsplikt og begrensninger i taushetsplikten i forvaltningsloven eller der det finnes et annet særskilt rettsgrunnlag.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger etter første ledd, herunder om hvordan utlevering skal skje.

Til kapittel 10. Om klage, søksmålsadgang og berostillelse

Til § 10-1 Klage på registerførerens vedtak

Paragrafen regulerer retten til å klage på registerførerens vedtak. Første punktum viderefører enhetsregisterforskriften av 1995 § 20. Andre punktum er ny. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 18.1.

Første punktum fastsetter at registerførerens vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Den normale klagefristen etter forvaltningsloven er tre uker. Med unntak for særregelen om endelig klagefrist på registreringsvedtak i andre punktum, vil de til enhver tid gjeldende klagereguleringene i forvaltningsloven gjelde for klager på registerførerens vedtak.

Andre punktum inneholder en særregel om endelig klagefrist på registerførerens registreringsvedtak som avviker fra forvaltningslovens regler. Andre punktum fastsetter en absolutt klagefrist for vedtak om registrering som er fattet av Enhetsregisteret, jf. § 6-3, på tre måneder etter at vedtaket ble fattet. Regelen er generell og vil gjelde uavhengig av om den som har klagerett har fått kjennskap til registreringen eller ikke.

I de aller fleste vedtak om registrering får den som registreringen gjelder og andre som har behov for å kjenne til registreringen, underretning om vedtaket eller blir kjent med eller burde bli kjent med innholdet i vedtaket i god tid før tremånedersfristen utløper. Departementet viser her blant annet til at Enhetsregisteret skal sende underretning om registreringsvedtak til innsenderen av meldingen, enheten og enkelte andre berørte aktører straks vedtaket er fattet. Se § 6-5 og merknaden til den bestemmelsen. For disse vil den alminnelige klagefristen på tre uker i forvaltningsloven gjelde. Den absolutte klagefristen i § 10-1 vil dermed bare komme til anvendelse i et lite antall tilfeller.

Til § 10-2 Vilkår for å reise sak for domstolene om vedtaket

Paragrafen er ny. Paragrafen gjelder vilkår for å reise sak for domstolene om registerførerens vedtak. Den er nærmere omtalt i punkt 18.2.

Ifølge *første punktum* kan den som har fått underretning om vedtaket etter § 6-5 første eller andre ledd, bare reise søksmål for domstolene om vedtaket hvis vedkommende har klaget på vedtaket og klagesaken er endelig avgjort. Bestemmelsen gjelder både for registerførerens registreringsvedtak og nektingsvedtak.

I *andre punktum* står det at visse nærmere angitte bestemmelser i forvaltningsloven gjelder tilsvarende. Henvisningene innebærer at vilkårene for å reise søksmål om vedtaket etter første punktum, bare kommer til anvendelse dersom det er opplyst om vilkårene i underretningen om vedtaket. Hvis dette ikke er gjort, gjelder ikke vilkårene i første punktum. Vedkommende kan i så tilfelle reise søksmål om vedtaket selv om vedtaket ikke er påklaget. I tillegg innebærer henvisningene at det alltid kan reises søksmål om registerførerens vedtak hvis det har gått mer enn seks måneder fra klagen først ble fremsatt, og det ikke skyldes klageren at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger.

Til § 10-3 Berostillelse av behandling av melding eller klage

Paragrafen er ny. Den regulerer adgangen til å stille behandlingen av en melding eller en klage i bero, og er nærmere omtalt i punkt 18.3. Å stille behandlingen av en melding eller klage i bero innebærer å legge den til side. En avgjørelse om å stille saken i bero regnes ikke som et enkeltvedtak. Avgjørelsen kan derfor ikke påklages.

Første punktum fastsetter at registerføreren kan stille behandlingen av en melding i bero hvis det er reist søksmål for domstolen om underliggende forhold som kan ha betydning for kontrollen etter § 6-1 første ledd. Søksmål i denne sammenhengen omfatter også behandling i forliksrådet der dette er aktuelt. I mange tilfeller vil det ikke være aktuelt med behandling i forliksrådet, siden forliksrådet verken behandler saker mot offentlige myndigheter, saker om patent, varemerke og lignende og diverse andre typer saker, jf. tvisteloven § 6-2 første og andre ledd.

Det er en forutsetning for berostillelse at Enhetsregisterets vedtak vil kunne påvirkes av utfallet av søksmålet. Et eksempel der berostillelse kan være aktuelt, er hvis det er meldt endring av styret til Enhetsregisteret, men det pågår en rettssak om gyldigheten av styrevalget.

Ifølge *andre punktum* kan en avgjørelse om å stille behandlingen av en melding i bero, gjelde inntil saken for domstolen er endelig avgjort.

Ifølge *tredje punktum* gjelder reglene om berostillelse i første og andre punktum også for Enhetsregisteret og klageinstansen ved deres behandling av klager på registrerings- eller nektingsvedtak. Dette gjelder både når klagen er til behandling i Enhetsregisteret og hos klageinstansen. Enhetsregisteret eller klageinstansen bør underrette enheten, klageren og eventuelt klagemotparten om at behandlingen av klagen er stilt i bero.

Til kapittel 11. Tvangsmulkt

Til § 11-1 Tvangsmulkt

Paragrafen regulerer registerføreren adgang til å ilegge enheten og meldepliktige tvangsmulkt. Første ledd viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 16 tredje ledd og enhetsregisterforskriften av 1995 § 22. Andre ledd er ny. Det er gjort enkelte utvidelser i registerføreren adgang til å ilegge tvangsmulkt for å tilpasse reglene til foretaksregisterloven. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 22.2.

Tvangsmulkt karakteriseres ved at formålet er å fremtvinge oppfyllelse. Paragrafen åpner for at tvangsmulkt kan ilegges hvis enheten ikke etterkommer pålegg om å sende inn melding eller informasjon til Enhetsregisteret og når lovpålagte krav til dokumentopplysninger ikke er oppfylt. Et vedtak om tvangsmulkt er et enkeltvedtak som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

Etter *første ledd* kan registerføreren ilegge enheten og meldepliktige etter § 5-3 løpende tvangsmulkt dersom pålegg om å sende inn melding til Enhetsregisteret «som nevnt i § 5-5 første eller andre ledd eller § 8-1 tredje ledd andre punktum» ikke blir etterkommet. Henvisningene innebærer at registerføreren kan ilegge enheten og meldepliktige tvangsmulkt der følgende pålegg ikke blir etterkommet:

- Pålegg til enheten om å sende inn melding om nyregistrering til Enhetsregisteret når en registreringspliktig enhet ikke er registrert, jf. § 5-5 første ledd første punktum.
- Pålegg til enheten om å sende endringsmelding til Enhetsregisteret der plikten til å sende endringsmelding etter § 5-2 ikke er oppfylt, jf. § 5-5 første ledd andre punktum.
- Pålegg til enheten om å sende inn informasjon til Enhetsregisteret i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger i registeret, jf. § 5-5 andre ledd.
- Pålegg til enheten om å sende inn melding dersom en registrert opplysning er uriktig og det er uklart hva som er riktig opplysning, eller feilen på annen måte ikke kan rettes uten ny melding fra enheten, jf. § 8-1 tredje ledd andre punktum.

Tvangsmulkt kan først ilegges dersom pålegget ikke etterkommes innen fristen som registerføreren har satt i pålegget. Med «løpende tvangsmulkt» menes tvangsmulkt som forfaller til betaling daglig etter at fristen er oversatt, og frem til pålegget etterkommes.

Andre ledd gir registerføreren hjemmel til å ilegge enheten og meldepliktige etter § 5-3 løpende tvangsmulkt der enheten ikke oppfyller lovpålagte krav til dokumentopplysninger som nevnt i enhetsregisterloven § 7-2. Tvangsmulkt slutter å løpe når dokumentene mv. er brakt i samsvar med kravene i enhetsregisterloven § 7-2.

Tredje ledd fastsetter at vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Ilagt tvangsmulkt kan tvangsinndrives gjennom namsmyndighetene, jf. lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdsloven) § 7-2 første ledd bokstav d.

Fjerde ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om tvangsmulkt, herunder om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt og om ettergivelse av ilagt mulkt.

Til kapittel 12. Statens erstatningsansvar ved feil

Til § 12-1 Statens erstatningsansvar ved feil

Paragrafen fastslår statens plikt til å yte erstatning for tap som skyldes visse feil fra registreringsmyndighetenes side. Den innebærer at staten vil være objektivt erstatningsansvarlig for feil som kan føres tilbake til Enhetsregisterets håndtering av de meldte opplysningene. Feil som skyldes den meldepliktige selv vil ikke gi grunnlag for erstatning, selv om det er Enhetsregisteret som har spredt den feilaktige opplysningen videre. Paragrafen viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 27, og er nærmere omtalt i kapittel 21.

Paragraf 12-1 fastsetter at dersom Enhetsregisteret gir feil opplysning ved utskrift eller på annen dokumenterbar måte, har den som uforskyldt lider tap, rett til erstatning av staten hvis tapet skyldes

- a. at opplysningen ikke stemmer med det som er registrert i Enhetsregisteret eller med den meldingen som er grunnlaget for registrering.
- b. at opplysningen som er registrert i Enhetsregisteret, er feilaktig rettet eller endret etter bestemmelsene i § 8-1 eller § 9-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide enheten.

Det er bare feil som er eller resulterer i avgivelse av en «feil opplysning» som kan gi grunnlag for erstatning etter paragrafen. Tap som oppstår fordi en innsendt melding blir liggende uregistrert, omfattes ikke av bestemmelsen med mindre det som følge av feilen blir gitt uriktige opplysninger fra registeret. Det er ikke «feil» å gi opplysninger om registrerte forhold selv om melding om endring av disse har kommet inn til registrering.

Det er også et vilkår for erstatning at Enhetsregisteret har gitt den feilaktige opplysningen ved «utskrift eller på annen dokumenterbar måte». Om det muntlig blir gitt uriktige opplysninger fra Enhetsregisteret, gir ikke dette grunnlag for erstatning.

Det er satt som ytterligere vilkår for erstatning at tapet skyldes forhold som nevnt i *bokstav a* eller *bokstav b*. Vilkårene i bokstav a og b klargjør blant annet at staten ikke kan gjøres erstatningsansvarlig om noen forsømmer sin plikt til å gi melding til Enhetsregisteret, og det som følge av dette skulle bli gitt uriktige opplysninger.

Bokstav a fastsetter at det vil være grunnlag for erstatning dersom opplysningen ikke stemmer med det som er registrert i Enhetsregisteret eller med den meldingen som er grunnlaget for registrering.

Alternativet «ikke stemmer med det som er registrert» retter seg mot avskriftsfeil, altså at opplysningene ikke er gjengitt riktig på elektroniske kopier eller papirkopier som er utstedt fra Enhetsregisteret. Dersom det foreligger slike feil og noen uforskyldt lider tap, er staten objektivt ansvarlig.

Ved alternativet «eller med meldingen til registeret» er det forutsatt at staten ikke kan holdes ansvarlig for at den meldepliktige bevisst eller ubevisst gir registerføreren uriktige opplysninger eller opplysninger som ikke er lovmessige som blir registrert i Enhetsregisteret. Selv om feilen burde vært oppdaget gjennom registerførerens kontroll, kan ikke erstatningskrav gjøres gjeldende mot staten så lenge opplysningene samsvarer med meldingen som er sendt til registeret. Hvis opplysninger som fremkommer i meldingen derimot registreres feil og dette blir avgitt fra Enhetsregisteret, vil staten bli erstatningsansvarlig såfremt de øvrige vilkårene er oppfylt. Erstatningsansvar kan eventuelt foreligge etter alminnelige erstatningsrettslige regler dersom registerføreren bevisst eller grovt uaktsomt overser mangler ved meldingen eller dokumentasjon som inngikk i meldingen eller annet som klart peker mot at opplysningen som begjæres registrert, er uriktig eller ikke er lovmessig.

Bokstav b fastsetter at erstatningsgrunnlag vil foreligge dersom feil opplysninger er gitt som følge av at opplysning som er registrert i Enhetsregisteret feilaktig er rettet eller endret etter bestemmelsene i § 8-1 eller § 9-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide enheten. Det er lagt til grunn at det er særlig behov for erstatningsrettslig vern i forbindelse med feil som oppstår fordi Enhetsregisteret har endret opplysningene i registeret uten etter melding fra enhetene selv. Etter bestemmelsen vil staten være objektivt ansvarlig såfremt feilen skyldes at Enhetsregisteret ikke har opptrådt overensstemmende med lov og forskrifter.

Et ytterligere vilkår for at det skal gis erstatning, er at noen lider uforskyldt tap. Den som kjenner til at en utskrift eller opplysning er uriktig, kan ikke påberope seg feilen. Tilsvarende gjelder dersom vedkommende har hatt grunn til å tro at utskriften var ugyldig, men likevel har valgt å stole på den.

I Ot.prp. nr. 11 (1993–94) punkt 4.12 er det lagt til grunn at Enhetsregisteret også kan bli erstatningsansvarlig der årsaken til at Enhetsregisteret har avgitt feil opplysning skyldes feil hos tilknyttede registre eller andre registre som Enhetsregisteret har innhentet opplysninger fra. I proposisjonen punkt 4.12 står det om dette:

«Feil som skyldes feil i de tilknyttede registre eller andre registre:

Enhetsregisteret vil inneholde opplysninger som har vært gjenstand for kontroll i et tilknyttet register. Tilsvarende vil Enhetsregisteret kunne oppdateres fra et annet register, feks. ved at telefon- og telefaksnummer oppdateres ved hjelp av et av Televerkets registre.

Det vil kunne forekomme situasjoner hvor det har vært gjort feil i tilknyttet register eller annet register, og feilen ikke oppdages før etter at opplysningen er avgitt fra Enhetsregisteret. Det kan videre ha oppstått feil i forbindelse med overføringen av opplysningen fra tilknyttet register til Enhetsregisteret.

I alle disse tilfellene må det likevel være Enhetsregisteret som blir erstatningsansvarlig om det skulle oppstå økonomisk tap som følge av feilen. Opplysninger fra Enhetsregisteret er ifølge loven gitt status som «fasit», og det er Enhetsregisteret som har ansvaret for å kontrollere at kvaliteten er god nok. I disse tilfellene vil det imidlertid kunne bli et [i]nternt (regress)oppgjør mellom Enhetsregisteret og det tilknyttede register som er årsaken til feilen.»

Til kapittel 13. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

Til § 13-1 Ikrafttredelse

Første ledd første punktum fastsetter at loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer. Det er gitt uttrykkelig hjemmel til å sette de enkelte bestemmelsene i loven i kraft til ulik tid, jf. første ledd *andre punktum*.

Andre ledd fastslår at lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret oppheves fra den tid loven trer i kraft.

Til § 13-2 Overgangsregler

Paragrafen fastsetter at departementet kan gi overgangsregler.

Til § 13-3 Endringer i andre lover

Ny § 27 c i stiftelsesloven viderefører enhetsregisterloven av 1994 § 6 første ledd bokstav c. Bestemmelsen flyttes til stiftelsesloven som en konsekvens av at spesialregler som kun gjelder en bestemt organisasjonsform, flyttes til særloven som regulerer den aktuelle organisasjonsformen.

Stiftelsesloven ny § 27 c stiller krav til registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om kjønnssammensetning i styret i stiftelser som ikke er registrert i Foretaksregisteret, det vil si alminnelige stiftelser.

Partiloven § 2 andre ledd første punktum, frivillighetsregisterloven § 5 første punktum og havbunnsmineralloven § 9-12 tredje ledd andre punktum henviser til enhetsregisterloven av 1994 og paragrafer i den loven. Endringene innebærer å oppdatere henvisningene slik at de er tilpasset ny enhetsregisterlov og kapittel- og paragrafnummeringen der.

26.2 Til lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven)

Til kapittel 1. Innledende bestemmelser

Til § 1-1 Lovens formål

Paragrafen er ny. Den angir lovens formål. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.1.

Ifølge *første ledd første punktum* er formålet med loven å legge til rette for effektiv bruk av sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak gjennom Foretaksregisteret.

Hovedformålet med Foretaksregisteret er å samle inn, kontrollere og tilgjengeliggjøre sentrale opplysninger om norske næringsdrivende foretak til alle som har behov for informasjon om aktører i norsk næringsliv. Det samme gjelder opplysninger om utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge.

I Foretaksregisteret registreres blant annet opplysninger om foretaksnavn, organisasjonsform, ledelse og fullmaktsforhold. I Foretaksregisteret registreres også noen andre typer opplysninger om foretaket enn de opplysningene som registreres i Enhetsregisteret, slik som vedtekter. I tillegg stiller særlovgivningen krav om at visse typer opplysninger og beslutninger skal registreres i Foretaksregisteret. Eksempler på dette er beslutninger om kapitalforhøyelse og tildeling av visse styrefullmakter etter aksjelovgivningen. Registrering i Foretaksregisteret gir legi-

timasjonsvirkninger og økonomisk oversikt, og bidrar til trygghet og tillit i næringslivet.

Loven skal legge til rette for «effektiv bruk av sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak». Det betyr at det må være løsninger på plass som legger til rette for at slike opplysninger kan innrapporteres til Foretaksregisteret, at Foretaksregisteret selv kan innhente opplysninger og at opplysningene som er registrert i Foretaksregisteret blir tilgjengeliggjort. Dette skal legge til rette for effektiv bruk av samfunnets ressurser, det vil si samfunnsøkonomisk effektivitet. Effektiv bruk innebærer at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, skal deles og gjenbrukes. Det skal legge til rette for at rapporteringsbyrden for næringslivet kan reduseres.

Første ledd *andre punktum* fastslår at loven skal sikre at allmennheten og offentlige myndigheter får tilgang til opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret. Brukerne av opplysningene i Foretaksregisteret omfatter en vid krets av aktører innenfor næringslivet, privatpersoner og andre utenfor næringslivet, offentlige myndigheter, forskere og pressen. Brukerne av Foretaksregisteret og hva opplysningene brukes til er nærmere omtalt i kapittel 4. Tilgang til opplysningene i Foretaksregisteret er en avgjørende forutsetning for effektiv bruk av opplysningene. Flere paragrafer i loven skal sikre tilgang til opplysningene som er registrert i Foretaksregisteret. Sentralt er bestemmelsen om innsynsrett i § 9-1.

Spørsmålet om innsyn i opplysninger og dokumenter i Foretaksregisteret som ikke er registrert i registeret, omfattes ikke av foretaksregisterloven. Det er de til enhver tid gjeldende reglene i offentleglova, inkludert formålsparagrafen i den loven, som fastsetter rammene for retten til innsyn i ikke-registrerte dokumenter og opplysninger i Foretaksregisteret.

Andre ledd angir og setter rammer for hva opplysningene som er registrert i Foretaksregisteret, skal kunne brukes til. Bestemmelsen fastsetter for det første at loven skal bidra til at opplysningene skal kunne brukes til «myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning». Dette innebærer at opplysningene skal kunne brukes i forbindelse med tradisjonell forvaltningsvirksomhet og myndighetsutøvelse, og offentlig tjenesteyting.

Etter andre ledd skal loven også bidra til at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, skal kunne brukes til «forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov». Dette omfatter akademisk og praktisk forskning

for å belyse spørsmål knyttet til næringsliv, økonomi og lignende. Det samme gjelder statistikk der opplysninger om registrerte foretak i Foretaksregisteret skal kunne brukes til å utarbeide oversikter, analyser og rapporter som gir innsikt i virksomhetsstrukturer og økonomisk aktivitet i Norge. Hva som skal anses som et grunnleggende samfunnsbehov, må sees i lys av hva som til enhver tid er nødvendig for offentlige og private aktørers behov for å kunne ivareta offentlige pålegg eller lovmessige rettigheter. Innholdet vil dermed kunne variere over tid. Typiske eksempler på hva som vil kunne omfattes er behovet for å få registrert foretak og opplysninger om foretak til bruk for andre offentlige myndigheter, og brukernes tilgang til oppdaterte og korrekte opplysninger om foretak som er registrert i Foretaksregisteret. Det samme gjelder behovet for å kunne kontrollere opplysninger om foretak for å sikre at falske foretak ikke blir opprettet, og at falske rolleinnhavere ikke kan opptre på vegne av foretak på grunnlag av legitimasjonen som registrering i Foretaksregisteret gir. Behov for opplysninger til rene markedsføringsformål vil falle utenfor betegnelsen. Pressens bruk av opplysninger i Foretaksregisteret vil være omfattet, idet pressen har en viktig rolle når det gjelder å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn.

Til § 1-2 Foretaksregisterets organisasjon

Paragrafen gir regler om organisering og drift av Foretaksregisteret. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 1-1 første ledd, andre ledd og tredje ledd første punktum. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.2.

Første ledd første punktum fastsetter at staten har ansvaret for organisering og drift av Foretaksregisteret. Første ledd *andre punktum* fastslår at Foretaksregisteret føres av en registerfører som er utnevnt av Kongen.

Andre ledd fastsetter at registerføreren kan delegere sin myndighet etter foretaksregisterloven til andre ansatte ved registeret etter nærmere regler gitt av departementet. Med «ansatte» menes ansatte etter statsansatteloven.

Tredje ledd gir departementet myndighet til å gi nærmere regler om Foretaksregisterets organisasjon, lokalisering og administrasjon, og om føringen av registeret.

Til § 1-3 Sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser

Paragrafen er ny. Lignende bestemmelser finnes blant annet i folkeregisterloven § 9-4, skatteforvaltningsloven § 5-11, skattebetalingsloven § 3-5 og arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 4 a. Den er nærmere omtalt i kapittel 9.

Paragrafen regulerer registerførerens adgang til å sammenstille personopplysninger, også personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 om helse og artikkel 10, når det er nødvendig for deres arbeid, herunder til kontrollformål. Reglene i bestemmelsen gjelder registerførerens bruk av opplysninger som allerede er innhentet til bruk i arbeidet. Adgangen til sammenstilling omfatter profilering som definert i personvernforordningen artikkel 4 nr. 4. Videre reguleres adgangen til å treffe automatiserte avgjørelser hvor personopplysninger inngår.

Første ledd første punktum bestemmer at registerføreren kan sammenstille innhentede personopplysninger når dette er nødvendig for å utføre de oppgavene som etaten administrerer. Bestemmelsen nevner som eksempler kontroll-, veilednings-, analyse- og statistikkformål.

Ifølge første ledd *andre punktum* omfatter adgangen til å sammenstille opplysninger til profilering etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 4. Profilering er definert i forordningen artikkel 4 nr. 4 som «enhver form for automatisert behandling av personopplysninger for å vurdere visse personlige aspekter, særlig for å analysere eller forutsi aspekter som gjelder nevnte fysiske persons arbeidsprestasjoner, økonomiske situasjon, helse, personlige preferanser, interesser, pålitelighet, atferd, plassering eller bevegelser».

Departementet legger til grunn at Brønnøysundregistrene i dag ikke benytter profilering etter forordningen artikkel 4 nr. 4 ved sin sammenstilling av opplysninger for kontrollformål. I arbeidet med målretting av kontroller og utvelgelse av mulige kontrollobjekter sammenstilles opplysninger, herunder personopplysninger, som er innhentet i forbindelse med kontroller fra andre kilder Brønnøysundregistrene har tilgang til. Denne sammenstillingen omtales ofte som profilering. Det er imidlertid ikke en automatisert behandling av personopplysninger som ender opp i en score-modell som sier noe om risikoen. Risikoen som knyttes til de aktuelle objektene, baserer seg derimot på en manuell analyse eller vurdering av et utplukk av mulige objekter som er generert ved sammenstilling av opplysninger.

Det pågår til enhver tid digitaliseringsarbeid i Brønnøysundregistrene, og det kan i relativt nær fremtid være aktuelt å ta i bruk digitale virkemidler som i større grad vil kunne automatisere behandlingen eller analysen for målretting av kontroller. Det er per i dag ikke avklart for hvilke type saker og hvilke type personopplysninger dette kan være aktuelt, og det er dermed ikke mulig å vurdere de nærmere vilkårene for en eventuell profilering. Dette kan først vurderes på grunnlag av konkrete planer om automatisert behandling av personopplysninger i samsvar med artikkel 4 nr. 4. Loven åpner for slik behandling, og de nærmere vilkårene for behandling av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 4 skal reguleres i forskrift. Hjemmel til å gi forskrift om vilkårene for profilering etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 4 er inntatt i fjerde ledd.

Første ledd *tredje punktum* bestemmer at graden av personidentifikasjon ikke skal være større enn det som er nødvendig for formålet. Dette er en lovfesting av det grunnleggende personvernrettslige prinsippet om at bruk av personopplysninger skal være begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for, jf. personvernforordningen artikkel 5 bokstav b.

Etter *andre ledd første punktum* kan registerføreren treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling av personopplysninger, herunder personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10. Personvernforordningen artikkel 9 og 10 gjelder henholdsvis behandling av særlige kategorier personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser. Etter andre ledd *andre punktum* må behandlingen sikre partens krav til forsvarlig saksbehandling og være forenlig med retten til vern av personopplysninger.

Det følger av andre ledd *tredje punktum* at den helautomatiserte avgjørelsen ikke kan bygge på skjønsmessige vilkår i lov eller forskrift, med mindre avgjørelsen er utvilsom. Etter fortalepunkt 71 i forordningen skal den registrerte som minimum ha rett til «menneskelig inngripen». Ved klage foretas manuell behandling. I andre ledd *fjerde punktum* tydeliggjøres at den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjørelsen i den grad det ikke foreligger formell klage- eller ankerett.

Ifølge *tredje ledd første punktum* skal registerføreren dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer som Enhetsregisteret benytter i sin saksbehandling. Etter tredje ledd *andre punktum*

kan departementet gi nærmere regler i forskrift om dokumentasjon og offentliggjøring av systemenes innhold.

Det følger av *fjerde ledd* at departementet kan gi nærmere regler i forskrift om behandlingen, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles, og hvem det kan behandles personopplysninger om.

Til § 1-4 Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen

Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-8, men er utvidet til at det også kan gis forskrift om lovens anvendelse på Jan Mayen. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.3.

Bestemmelsen gir Kongen myndighet til å gi forskrift om foretaksregisterlovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen. Inntil det er gitt slik forskrift, må foretaksregisterlovens anvendelse på Svalbard avgjøres etter lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 2, mens foretaksregisterlovens anvendelse på Jan Mayen må avgjøres etter lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen § 2.

Det følger av § 1-4 at Kongen kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold. Dette gir mulighet til å fastsette særskilte tilpasninger, blant annet av hensyn til annet regelverk som ikke er gitt anvendelse på Svalbard, Svalbards folkerettslige status og de særlige forholdene som gjør seg gjeldende med hensyn til håndheving av norsk lovgivning på øygruppen.

Til § 1-5 Forholdet til andre lover

Paragrafen regulerer forholdet mellom foretaksregisterloven og særlovgivningen. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 1-3. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 8.4.

Det følger av paragrafen at lovens bestemmelser får anvendelse når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Bestemmelsen er ikke ment å skulle fastsette noe annet enn det som følger av vanlige tolkningsprinsipper. Bestemmelsen er likevel tatt inn for å informere brukerne av loven om at det finnes bestemmelser av registremessig art i særlovgivningen.

Til § 1-6 Beregning av frister

Paragrafen gir regler om beregning av frister etter foretaksregisterloven. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-5, og er nærmere omtalt i punkt 8.5.

Det følger av paragrafen at ved beregningen av frister etter foretaksregisterloven, gjelder reglene

i domstolloven i § 148 første og andre ledd og § 149 første ledd.

Til kapittel 2. Registreringsplikt og registreringsrett i Foretaksregisteret

Til § 2-1 Registreringsplikt i Foretaksregisteret

Paragrafen angir hvilke foretak som har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Den viderefører i det vesentlige foretaksregisterloven av 1985 § 2-1. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 11.4.5.

Første ledd angir norske foretak (organisasjonsformer) som har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Oppstillingen omfatter registreringspliktige organisasjonsformer som utgjør en gruppe. Foretak som det bare finnes ett av (særlovselskaper), slik som Finnmarkseiendommen, Innovasjon Norge og Folketrygdfondet, er ikke med i oppstillingen. For slike særlovselskaper følger registreringsplikten i Foretaksregisteret av loven som regulerer særlovselskapet.

For de fleste organisasjonsformene som er listet opp i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd, følger registreringsplikten i Foretaksregisteret også av særloven som regulerer organisasjonsformen. Som eksempel følger det av henholdsvis aksjeloven § 2-18 første ledd og samvirkelova § 12 første ledd at aksjeselskaper og samvirkeforetak skal meldes til Foretaksregisteret, mens kommuneloven § 9-1 tredje ledd fastsetter at kommunale og fylkeskommunale foretak skal registreres i Foretaksregisteret. Der registreringsplikten følger av særlovgivningen, er oppstillingen av organisasjonsformen i første ledd rene informasjonsbestemmelser.

De fleste organisasjonsformene som er listet opp i første ledd, har plikt til å bli registrert i Foretaksregisteret alene på bakgrunn av organisasjonsform, og uavhengig av hvilken type virksomhet foretaket driver. Dette gjelder blant annet aksjeselskaper (bokstav a), ansvarlige selskaper (bokstav d), samvirkeforetak (bokstav h), interkommunale selskaper (bokstav r), kommunale og fylkeskommunale foretak (bokstav s), regionale helseforetak og helseforetak (bokstav t) og studentsamskipnader (bokstav u). Om et foretak faller innunder noen av disse kategoriene, må avgjøres etter loven som regulerer den enkelte organisasjonsformen. Eksempelvis må spørsmålet om et foretak er et samvirkeforetak, avgjøres etter reglene i samvirkelova.

For stiftelser (bokstav l), foreninger (bokstav p) og andre juridiske personer (bokstav w) beror registreringsplikt i Foretaksregisteret ikke alene

på foretakets organisasjonsform, men også på om andre vilkår er oppfylt.

For stiftelser beror registreringsplikt i Foretaksregisteret på om stiftelsen er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret, jf. første ledd *bokstav l*. Det er Stiftelsestilsynet som skal kontrollere om vilkårene for å anses som næringsdrivende stiftelse etter stiftelsesloven § 4 er oppfylt. Bestemmelsen har sammenheng med forslaget til stiftelsesloven § 8 første ledd andre punktum ny bokstav h som innebærer at det skal registreres i Stiftelsesregisteret om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende. Se merknaden til den bestemmelsen i § 13-3 nr. 3.

Foreninger som driver næringsvirksomhet, skal registreres i Foretaksregisteret, jf. første ledd *bokstav p*. Bestemmelsen innebærer en innsnevring av registreringsplikten i Foretaksregisteret for foreninger sammenlignet med foretaksregisterloven av 1985 § 2-1 første ledd nr. 6. Etter den bestemmelsen var vilkåret for registreringsplikt om foreningen driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive næringsvirksomhet.

Vilkåret for at foreninger har plikt til å bli registrert i Foretaksregisteret, er om foreningen «driver næringsvirksomhet». Begrepet næringsvirksomhet er ikke legaldefinert. Næringsvirksomhet kan kort forklares som etablering, utvikling, drift og avvikling av en virksomhet som bruker ressurser for å frembringe et økonomisk resultat.

Foreninger med skatteplikt vil oppfylle vilkåret om å «drive næringsvirksomhet». Det samme gjelder foreninger som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Departementet viser i den forbindelse til omtalen i punkt 11.4.5.5 av reglene om skatteplikt for foreninger i skatteloven § 2-2 og § 2-32 og reglene om registreringsplikt i Merverdiavgiftsregisteret i merverdiavgiftsloven § 2-1.

I andre tilfeller må det foretas en konkret vurdering av om foreningen driver næringsvirksomhet. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 2-1* står det blant annet om begrepet næringsvirksomhet:

«[K]jernen i begrepet synes etter dette å være at det utøves en viss aktivitet av økonomisk karakter. «Økonomisk» karakter brukes her som motsetning til virksomhet av ideell, humanitær, sosial o.l. art. I og med at det kreves en viss aktivitet, faller ren passiv kapitalforvaltning utenfor. Videre må aktiviteten være av en viss varighet og et visst omfang. En enkeltstående transaksjon eller et enkelt arbeidsoppgave faller således også utenfor. Såfremt selve

den virksomhet som drives er av «økonomisk karakter», vil det være uten betydning om virksomheten tar sikte på å gi økonomisk utbytte, eller om formålet med virksomheten er å skaffe midler til et eller annet ideelt formål. Det vil heller ikke være avgjørende om virksomheten gir overskudd, bare det rent objektivt sett er egnet til å gi dette. Hvorvidt virksomheten er lagt an på å gi overskudd, eller om vederlagene stipuleres til bare å dekke de rent faktiske driftsutgiftene, vil heller ikke være avgjørende».

Som et utgangspunkt må det legges til grunn at følgende fire kriterier må være oppfylt for at en aktivitet skal anses som næringsvirksomhet:

1. Aktiviteten må være egnet til å gå med økonomisk overskudd.
2. Aktiviteten må ha et visst omfang.
3. Aktiviteten må ha en viss varighet.
4. Aktiviteten må drives for egen regning og risiko.

Mange foreninger driver med utpreget hobbyaktivitet. I grensen mellom nærings- og hobbyaktiviteter er det først og fremst kriteriet om at aktiviteten må være egnet til å gå med overskudd, som må vurderes. Selv om foreningens aktiviteter har et stort omfang og lang varighet med aktiviteter som drives for egen regning og risiko, utfører den ikke næringsvirksomhet dersom aktiviteten som utføres etter en objektiv vurdering ikke er egnet til å gå med overskudd. Dette gjelder selv om det kan være store beløp i omløp i foreningen.

Andre foreninger driver med aktiviteter av svært begrenset omfang eller varighet. Dersom en forening for eksempel har til formål å gjennomføre en nabolagsfestival, kan det reises spørsmål ved om dette er en aktivitet av så begrenset omfang og varighet at aktiviteten ikke anses som næringsvirksomhet. Aktivitetens omfang er også avgjørende for om kapitalforvaltning skal anses som næringsvirksomhet eller ikke. Hvis en forening for eksempel leier ut klubblokaler, hytter eller andre eiendommer, er det utleieaktivitetens omfang som avgjør om foreningens aktivitet skal anses som næringsvirksomhet.

Mange foreninger er også møteplasser for medlemmenes egen aktivitet. Den aktiviteten som medlemmene utfører for egen regning og risiko, skal ikke tilordnes foreningen. Det må derfor skilles mellom foreningens aktiviteter og medlemmenes personlige aktiviteter i vurderingen av om foreningen driver næringsvirksomhet.

Etter første ledd *bokstav w* skal «andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet» registreres i Foretaksregisteret. Bestemmelsen omfatter andre juridiske personer enn dem som er nevnt i første ledd bokstav a til v eller som er pålagt registreringsplikt i Foretaksregisteret etter særlovgivningen. Det finnes ingen legaldefinisjon av begrepet juridisk person. En juridisk person kan sies å være et eget rettssubjekt som ikke er en fysisk person, men som rettslig sett opptrer utad som en enhet og kan påta seg rettigheter og plikter. Om en sammenslutning er en juridisk person, beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering basert på reglene for den enkelte sammenslutningen. Vilkåret om «driver næringsvirksomhet» er likt det som gjelder for foreninger og skal forstås på samme måte. Se merknaden til første ledd bokstav p om innholdet i begrepet «næringsvirksomhet».

Blant foretakene som vil ha registreringsplikt i Foretaksregisteret etter første ledd bokstav w er Aktieselskapet Vinmonopolet. Dette selskapet reguleres av lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet (vinmonopolloven), og er en egen juridisk person. Etter vinmonopolloven § 3 første ledd skal selskapets virksomhet bestå i «omsetning av alkoholholdige varer og av alkoholfrie festdrikker i den utstrekning som selskapet får rett til og på den måte som til enhver tid bestemmes». Dette oppfyller kriteriet om at den juridiske personen «driver næringsvirksomhet».

Plikten til å sende melding om nyregistrering av en forening eller «annen juridisk person» som nevnt i første ledd bokstav p og w påhviler hvert enkelt styremedlem i foreningen eller den juridiske personen, jf. § 4-3 første ledd bokstav d. Foretaksregisteret har ikke en selvstendig plikt til å sørge for at registreringspliktige foreninger og «andre juridiske personer» blir registrert. Foretaksregisteret kan imidlertid pålegge en registreringspliktig forening og «annen juridisk person» som ikke er registrert, å sende inn melding om nyregistrering, jf. § 4-5 første ledd.

Merverdiavgiftsregisteret er et tilknyttet register til Enhetsregisteret. Foreninger som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal derfor registreres i Enhetsregisteret. Det samme gjelder juridiske personer. Opplysninger om registrering i Merverdiavgiftsregisteret inngår i Enhetsregisterets grunndataopplysninger. Foretaksregisteret kan benytte opplysninger fra Enhetsregisteret til å fange opp foreninger og «andre juridiske personer» som har forsømt registreringsplikten i Foretaksregisteret, og gi pålegg om registrering.

Ut over dette har ikke Foretaksregisteret plikt til å gjennomføre omfattende undersøkende virksomhet for å finne ut hvilke foreninger og «andre juridiske personer» som driver næringsvirksomhet og som derfor har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Der Foretaksregisteret selv oppdager at en forening eller «annen juridisk person» driver næringsvirksomhet eller på annen måte får opplysninger om dette, kan Foretaksregisteret gi disse pålegg om å sende inn melding om nyregistrering.

Foretaksregisteret har heller ikke plikt til å foreta en inngående kontroll av om en forening eller «annen juridisk person» som er meldt nyregistrert i registeret driver næringsvirksomhet eller ikke. I tilfeller der Foretaksregisteret mottar en melding om nyregistrering av en forening eller «annen juridisk person», må registerføreren som et utgangspunkt kunne legge til grunn innsenders egen opplysning om at foreningen eller den juridiske personen driver næringsvirksomhet, for eksempel ved at innsenderen bekrefter dette i meldingsskjemaet. Bare der meldingen om nyregistrering eller dokumentasjonen som følger med meldingen indikerer at innsenderens opplysninger om næringsvirksomhet er feil, vil registerføreren måtte gjøre nærmere undersøkelser.

Andre ledd fastsetter at utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet i Norge eller på norsk kontinentalsokkel, skal registreres i Foretaksregisteret. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 2-1 andre ledd.

Tredje ledd fastsetter at andre foretak, det vil si andre foretak enn de som er nevnt i første eller andre ledd, skal registreres i Foretaksregisteret dersom dette er fastsatt i eller i medhold av lov. Isolert sett er reguleringen en ren informasjonsbestemmelse siden registreringsplikten vil følge direkte av annen lov eller forskrift. Hensikten med bestemmelsen er å gi informasjon til brukere av foretaksregisterloven om at registreringsplikt i Foretaksregisteret kan følge av annet regelverk, og dermed gi brukerne en oppfordring til å undersøke dette nærmere.

Til § 2-2 Registreringsrett i Foretaksregisteret

Paragrafen gir regler om registreringsrett i Foretaksregisteret. Første ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 2-2 første punktum, og er nærmere omtalt i punkt 11.4.6. Andre og tredje ledd er nye, og er nærmere omtalt i punkt 11.4.5.5 og 11.4.5.6.

Første ledd fastsetter at enkeltpersonforetak har registreringsrett i Foretaksregisteret. Regis-

treringsretten gjelder uavhengig av hvilken type næringsvirksomhet som utøves gjennom enkeltpersonforetaket. Om begrepet enkeltpersonforetak vises det til omtalen i punkt 11.1.1.

Det finnes enkelte bestemmelser i særlovgivningen som fastslår at visse typer enkeltpersonforetak skal registreres i Foretaksregisteret. Blant annet følger det av revisorloven § 6-3 at «[e]n statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon i eget navn, skal registrere enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret». Det samme gjelder for en statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn, jf. regnskapsførerloven § 1-2 fjerde ledd bokstav b. Se også § 2-1 tredje ledd om registreringsplikt i Foretaksregisteret der dette følger av særlovgivningen, og merknaden til den bestemmelsen.

Andre ledd første punktum fastsetter at foreninger som er registrert i Foretaksregisteret, men som ikke lenger driver næringsvirksomhet, har rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret. Reguleringen er begrunnet med at foreninger som periodevis driver næringsvirksomhet, skal slippe å måtte nyregistreres i Foretaksregisteret for hver periode. På den måten slipper foreningene å måtte betale gebyr for nyregistrering i Foretaksregisteret flere ganger. De unngår også de ekstra administrative byrdene ved å måtte fylle ut og sende inn gjentatte meldinger om nyregistrering til Foretaksregisteret. Andre ledd *andre punktum* slår fast at reglene i første punktum gjelder tilsvarende for «andre juridiske personer» som nevnt i § 2-1 første ledd bokstav w.

Tredje ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler som utfyller andre ledd. Tredje ledd *bokstav a* gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om rett for foreninger og «andre juridiske personer» til å forbli registrert i Foretaksregisteret etter andre ledd. Tredje ledd *bokstav b* gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om sletting av foreninger og andre juridiske personer som ikke lenger driver næringsvirksomhet, og om fremgangsmåten ved sletting. Hensikten med slik forskriftsregulering er å unngå at antallet ikke-næringsdrivende foreninger og andre juridiske personer som er registrert i Foretaksregisteret, øker over tid. Det kan undergrave hovedformålet med Foretaksregisteret som er å ha informasjon om næringsdrivende foretak, og dermed føre til redusert registerkvalitet.

Til § 2-3 Forhåndsregistrering i Foretaksregisteret

Paragrafen er ny. Den gir regler om rett for foreninger og «andre juridiske personer» til å bli forhåndsregistrert i Foretaksregisteret før de begynner å drive næringsvirksomhet. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 11.4.5.5 og 11.4.5.6.

Første ledd første punktum fastsetter at en forening kan forhåndsregistreres i Foretaksregisteret dersom den forventer å drive næringsvirksomhet innen tolv måneder etter at melding om forhåndsregistrering er sendt til Foretaksregisteret. Det innebærer at foreninger kan registreres i Foretaksregisteret før vilkåret om å drive næringsvirksomhet i § 2-1 første ledd bokstav p er oppfylt. Det er foreningens egen forventning om at den skal drive næringsvirksomhet innen tolv måneder som i utgangspunktet er avgjørende for vurderingen. Noen ubetinget rett til forhåndsregistrering er det imidlertid ikke. Registerføreren kan kreve at foreningen sender inn dokumentasjon eller informasjon som underbygger at foreningen planlegger å drive næringsvirksomhet, og at næringsvirksomheten vil igangsettes innen tolv måneder etter at meldingen om forhåndsregistrering er sendt inn, jf. bestemmelsen i § 5-1 tredje ledd. Første ledd *andre punktum* slår fast at reglene i første punktum gjelder tilsvarende for «andre juridiske personer» som nevnt i § 2-1 første ledd bokstav w.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om sletting av foreninger og andre juridiske personer som har blitt forhåndsregistrert i registeret, men som ikke driver næringsvirksomhet innen tolv månedersfristen i første ledd. Bestemmelsen gir også hjemmel til å fastsette forskriftsregler om fremgangsmåten ved sletting i slike tilfeller. Slik sletting påvirker ikke registrering i Enhetsregisteret. Hensikten med slik forskriftsregulering er å unngå at antallet ikke-næringsdrivende foreninger og andre juridiske personer som er registrert i Foretaksregisteret, øker over tid. Det kan undergrave hovedformålet med Foretaksregisteret som er å ha informasjon om næringsdrivende foretak, og dermed føre til redusert registerkvalitet.

Til kapittel 3. Hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret

Til § 3-1 Opplysninger om foretaket

Paragrafen fastsetter hvilke opplysninger om foretaket som alltid skal registreres i Foretaksregisteret, og hvilke opplysninger som skal registreres hvis de finnes. Oppregningen omfatter grunnleg-

gende opplysninger om foretak som er ansett nødvendige for å kunne identifisere et foretak på en tilfredsstillende måte.

Sammen med de øvrige bestemmelsene i kapittel 3, viderefører paragrafen i det vesentlige innholdet i foretaksregisterloven av 1985 kapittel III. Reglene er imidlertid bygget opp etter type opplysning, og ikke med egne regler for ulike typer organisasjonsformer slik som i foretaksregisterloven av 1985. Innretningen i kapittel 3 er lik ny enhetsregisterlov kapittel 4. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.1.

Første ledd fastsetter hvilke opplysninger om foretaket som skal registreres i Foretaksregisteret. Dette er generelle opplysninger om foretaket som alltid skal meldes til Foretaksregisteret når foretaket skal nyregistreres.

Ifølge første ledd *bokstav a* skal «foretaksnavn eller navn» registreres. Næringsdrivende foretak som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, skal ha et foretaksnavn. Foretaksnavnet er det offisielle navnet på et næringsdrivende foretak og kjennetegnet for enkeltpersonforetak, jf. foretaksnavneloven § 1-1 andre ledd. Nærmere krav til foretaksnavn er fastsatt i foretaksnavneloven kapittel 2. Dette omfatter blant annet krav om at foretaksnavn skal inneholde foretaksbetegnelsen, at foretaksnavn ikke må inneholde annen foretaksbetegnelse enn den som angir foretakets organisasjonsform, og at foretaksbetegnelsen skal stå bakerst i foretaksnavnet, jf. foretaksnavneloven § 2-2. Det er også krav om at foretaksnavn ikke må være egnet til å villede og at foretaksnavn ikke må stride mot lov, offentlig orden eller moral, jf. foretaksnavneloven § 2-3 og § 2-5.

Enkeltpersonforetak som skal registreres i Foretaksregisteret, identifiseres ved et særskilt foretaksnavn. Foretaksnavnet til enkeltpersonforetak skal inneholde innehaverens etternavn og ikke inneholde annet personnavn enn innehaverens, jf. foretaksnavneloven § 2-2 første ledd og § 2-4 første ledd.

For foretak som ikke har et foretaksnavn etter foretaksnavneloven, skal foretakets navn registreres. Navnet på foretaket vil fremgå av foretakets stiftelsesdokument eller tilsvarende dokument, og av eventuelle vedtekter.

Flere lover inneholder særlige begrensninger i retten til å bruke visse betegnelser i foretaksnavn eller navn. Et eksempel på dette er apotekloven § 1-5 som fastsetter at «[o]rdet apotek og sammensetninger som inneholder dette ordet, må ikke brukes som betegnelse for noen virksomhet som ikke er offentlig godkjent apotek etter loven». Tilsvarende er ordene «bank» og «børs» i andre

regelverk forbeholdt foretak med særlige tillatelser. Foretaksnavn eller navn som strider mot slike lovbestemmelser kan ikke registreres i Foretaksregisteret.

Foretaksregisterets kontroll av foretaksnavn og navn på foretak er regulert i § 5-1 første ledd bokstav d. Se merknaden til den bestemmelsen.

Første ledd *bokstav b* fastsetter at «organisasjonsform» alltid skal registreres. Foretaket skal angi organisasjonsform i meldingen til Foretaksregisteret. Foretaksregisteret skal kontrollere at foretaket kan registreres med den organisasjonsformen som foretaket har meldt. Foretaksregisterets kontroll av organisasjonsform er regulert i § 5-1 første ledd bokstav c. Se merknaden til den bestemmelsen.

For alle foretak skal «forretningsadresse» registreres, jf. første ledd *bokstav c*. Med forretningsadresse menes hovedkontorets adresse. Adressen angis med gateadresse, postnummer og poststed. De fleste gater i Norge har gateadresse. Der man ikke har gateadresse er den offisielle adressen matrikkeladresse som er en tallrekke som bygger på gårds- og bruksnummeret.

Ifølge første ledd *bokstav d* skal «foretakets formål eller virksomhet slik det fremkommer av vedtekter eller selskapsavtale», registreres. Slike opplysninger er særlig relevante for tredjeparter, fordi de setter rammer for hvilken type aktivitet som foretaket kan drive. For enkeltpersonforetak som registreres i Foretaksregisteret, skal «den næringsvirksomhet som skal drives», registreres.

Første ledd *bokstav e* setter krav om at «ansvarskapital» skal registreres dersom det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om at foretaket skal ha ansvarskapital. Med ansvarskapital menes kapital som eies av foretaket selv, og hvor foretaket ikke har en tilbakebetalingsforpliktelse. Hvilke nærmere krav som stilles til ansvarskapitalen, beror på regelverket som regulerer den aktuelle organisasjonsformen.

Det er bare der foretaket har plikt til å ha ansvarskapital etter særlovgivningen at ansvarskapitalen skal registreres i Foretaksregisteret. Ansvarskapital som skal registreres etter bokstav e omfatter blant annet aksjekapital i aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og europeiske selskaper, eierandelskapital i sparebanker, pensjonskasser og gjensidige forsikringsselskaper, innskutt bundet selskapskapital i kommandittselskaper, grunnkapital i stiftelser og innskuddskapital i statsforetak.

Der foretaket etter lovgivningen ikke er pålagt å ha ansvarskapital, skal foretakets eventuelle ansvarskapital ikke registreres. Det betyr blant

annet at innskuddskapital i samvirkeforetak og selskapskapital i ansvarlige selskaper (ANS og DA) og interkommunale selskaper ikke skal registreres i Foretaksregisteret.

Dette betyr at ansvarskapital som skal registreres i Foretaksregisteret tilsvarer bundet innskutt egenkapital og at lovgivningen stiller krav til at foretaket skal ha slik kapital. Vern av kreditorenes interesser er et sentralt hensyn bak de lovbestemte kravene til ansvarskapital. I flere av lovene setter blant annet ansvarskapitalen skranker for utdeling av utbytte, se for eksempel aksjeloven § 8-1 og allmennaksjeloven § 8-1.

Andre ledd fastsetter hvilke opplysninger om foretaket som skal registreres hvis de finnes.

Andre ledd bokstav a fastsetter at «vedtekter» skal registreres hvis de finnes. Vedtekter skal registreres i Foretaksregisteret både der foretaket etter særlovgivningen er pålagt å ha vedtekter, og der foretaket frivillig har valgt å fastsette vedtekter. Dette viderefører gjeldende rett. Vedtekter skal inngå i melding om nyregistrering av foretaket i Foretaksregisteret. Hvis foretaket har endret vedtektene, skal foretaket sende inn oppdaterte vedtekter til registeret.

Andre ledd bokstav b fastsetter at «stiftelsesdato» skal registreres hvis den finnes. De fleste foretak som registreres i Foretaksregisteret, har en stiftelsesdato. Enkelte typer foretak, slik som enkeltpersonforetak, har ikke stiftelsesdato. For alle foretak som registreres i Foretaksregisteret, blir datoen for registrering i registeret (registreringsdato) registrert.

Andre ledd bokstav c fastsetter at «stiftelsesdokument» skal registreres hvis det finnes. Et stiftelsesdokument er et juridisk dokument som oppretter en juridisk person. Stiftelsesdokumentet inneholder typisk datoen for stiftelsen av foretaket, navnet på foretaket, formålet eller virksomheten til foretaket og er signert av den eller de som har stiftet foretaket. Nærmere krav til hva et stiftelsesdokument skal inneholde, kan følge av særlovgivningen som regulerer den enkelte organisasjonsformen. Flere lover stiller krav om at stiftelsesdokumentet også skal inneholde foretakets vedtekter. Se blant annet aksjeloven § 2-1 første ledd, burettslagslova § 2-1 første ledd, samvirkelova § 9 første ledd og stiftelsesloven § 9 andre ledd. Enhver har rett til å få tilgang til stiftelsesdokument som er registrert i Foretaksregisteret, jf. § 9-1.

Til § 3-2 Opplysninger om foretakets ledelse

Paragrafen fastsetter hvilke opplysninger om foretakets ledelse som skal registreres i Foretaksre-

gisteret. Den viderefører ulike bestemmelser i foretaksregisterloven av 1985 kapittel III. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.3.

Ifølge *første ledd bokstav a til c* skal styremedlemmer, hvem som er styrets leder, varamedlemmer til styret og daglig leder, registreres hvis de finnes. Om personer kan registreres i disse rollene kommer an på om vedkommende som meldes registrert, har en rolle som oppfyller lovfestede eller ulovfestede kriterier til rollen. Hva virksomheten kaller vervet eller stillingen (rollen) er ikke avgjørende.

Når det gjelder kravet om å registrere daglig leder i første ledd *bokstav c*, er ansvaret og myndigheten til daglig leder fastsatt i særlovgivningen for en del organisasjonsformer. Blant annet fastsetter aksjeloven § 6-14 første ledd, samvirkelova § 78 første ledd og bustadbyggjelagslova § 6-12 første ledd at daglig leder står for den daglige ledelsen av foretakets virksomhet.

Der særlovgivningen angir at foretaket skal eller kan en daglig leder eller tilsvarende rolle som har ansvaret for den daglige ledelsen av virksomheten i foretaket, er det personen som innehar denne rollen som skal registreres. Det er innholdet i rollen, og ikke hva foretaket betegner rollen som, som er avgjørende. Begrepet «daglig leder» i bokstav c vil også omfatte roller som i særlovgivningen er benevnt som «administrerende direktør», slik som i lov om Folketrygdfondet § 10 og vinmonopolloven § 5, eller lignende betegnelse, forutsatt at rollen har ansvaret for den daglige ledelsen av virksomheten i foretaket. Daglig leder i bokstav c vil blant annet omfatte bestyrende redere i partrederier. Det vil også omfatte forretningsførere i europeiske økonomiske foretaksgrupper, jf. Ot.prp. nr. 72 (1994–95) kapittel 7 *Til § 3-7 annet ledd*.

Forretningsførere som nevnt i eierseksjonsloven og burettslagslova faller utenfor begrepet daglig leder i bokstav c, og skal ikke registreres i Foretaksregisteret. Personer med slike roller skal imidlertid registreres i Enhetsregisteret. Se forslaget til ny enhetsregisterlov § 4-2 første ledd bokstav d og merknaden til den bestemmelsen.

For organisasjonsformer der særlovgivningen ikke stiller slike lovkrav, kan det være mer uklart om en person har en rolle som oppfyller krav til å være daglig leder. Der det ikke finnes noen lovregulering av innholdet i daglig leder-rollen, vil rollen tilsvare den øverste administrative funksjonen i virksomheten.

Andre ledd gjelder registrering av nestleder i styret. Ifølge bestemmelsen skal det registreres hvem som er nestleder i styret dersom det i lov

eller i medhold av lov er stilt krav om at foretaket skal ha nestleder i styret. Dersom foretaket frivillig har utpekt nestleder i styret, kan dette ikke registreres.

Tredje ledd fastsetter at det skal registreres om foretaket er underlagt lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret. Foretaksregisteret skal i så fall inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn.

Etter *fjerde ledd* skal det for styremedlemmer og varamedlemmer registreres om disse er valgt av og blant de ansatte.

Til § 3-3 Opplysninger om visse typer foretak

Paragrafen stiller krav om at det skal registreres bestemte opplysninger om visse typer organisasjonsformer. Det er her snakk om opplysninger som ikke er av generell karakter. Det vil si opplysninger som ikke gjelder for andre organisasjonsformer og som heller ikke dekkes av § 3-1 og § 3-2. De særskilte registreringskravene gjelder for foretak hvor deltakerne har et ubegrenset ansvar for foretakets samlede forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør foretakets samlede forpliktelser. De gjelder også for kommandittselskaper, helseforetak, europeiske selskaper, europeiske samvirkeforetak og enkeltpersonforetak. Paragrafen viderefører registreringskrav som følger av bestemmelser i foretaksregisterloven av 1985 kapittel III, og er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.2.

Første ledd fastsetter at det for foretak hvor deltakerne har et ubegrenset ansvar for foretakets samlede forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør foretakets samlede forpliktelser, skal registreres hvem som er foretakets deltakere og deltakernes ansvar for foretakets forpliktelser. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-4 første ledd andre punktum.

Bestemmelsen omfatter både ansvarlige selskaper, partrederier etter sjøloven kapittel 5, interkommunale selskaper og europeiske økonomiske foretaksgrupper.

Når det gjelder ansvarlige selskaper, omfatter første ledd både selskaper hvor alle deltakerne er solidarisk ansvarlig for selskapets samlede forpliktelser (ANS) og selskaper med proratarisk ansvar, enten ansvaret er helt delt eller deltakerne subsidiært hefter solidarisk (DA).

Partrederier etter sjøloven kapittel 5 omfattes av første ledd, hva enten ansvaret er solidarisk eller proratarisk. Sjøloven § 102 regulerer partrederes ansvar for partrederiets forpliktelser. Hovedregelen etter sjøloven § 102 første ledd før-

ste punktum er at partrederne er solidarisk ansvarlige for partrederiets forpliktelser, dersom ikke annet er avtalt. Ifølge sjøloven § 102 første ledd andre punktum må avtale om annen heftelsesform, for eksempel proratarisk ansvar, meldes til Foretaksregisteret for å få virkning overfor tredjepart som ikke kjente eller burde kjenne til avtalen.

Deltakeransvaret i interkommunale selskaper er regulert i IKS-loven § 3 første ledd. Bestemmelsen lyder:

«Den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Til sammen skal delene utgjøre selskapets samlede forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen.»

For europeiske økonomiske foretaksgrupper (EØFG) skal det registreres hvem som er foretaksgruppens deltakere. I EØFG har deltakerne ubegrenset og solidarisk ansvar for foretaksgruppens forpliktelser. Det er ikke adgang til å avtale annen generell ansvarsform for deltakerne, og dermed heller ikke adgang til å registrere dette i Foretaksregisteret. Det vises til Ot.prp. nr. 72 (1994–95) punkt 4.7 der det står følgende om deltakernes ansvar for foretaksgruppens forpliktelser:

«Forordningens regler om deltakernes ansvar tilsvare selskapslovens regler for solidarselskap (ANS). Etter forordningens artikkel 24 skal deltakerne etter registrering ha ubegrenset og solidarisk ansvar for enhver forpliktelse. Gjennom en særskilt avtale mellom gruppen og tredjeperson, kan man imidlertid etter forordningen utelukke eller begrense ansvaret for en eller flere av gruppens deltakere med hensyn til en bestemt forpliktelse, jf forordningens fortale. Denne typen avtaler må imidlertid ikke forveksles med en generell avtale mellom deltakerne om «delt ansvar» (DA). Slike avtaler er ikke tillatt etter forordningen.»

Andre ledd gjelder kommandittselskaper. Bestemmelsen fastsetter at det for slike selskaper skal registreres hvem som er selskapets komplementarer. Det skal også registreres hvor mye av selskapskapitalen som er innbetalt. I tillegg skal det registreres hvem som er selskapets kommanditister, deres innskuddsforpliktelse og hvor mye

hver enkelt har innbetalt. Andre ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-3 nr. 5 til 7.

Ifølge *tredje ledd* skal det for helseforetak registreres hvilket regionalt helseforetak som eier foretaket. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-9 andre ledd.

Fjerde ledd gjelder europeiske selskaper. For slike selskaper skal det registreres opplysninger som er registreringspliktige etter rådsforordning (EF) nr. 2157/2001. Femte ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-1 b.

Femte ledd gjelder europeiske samvirkeforetak. For slike foretak skal det registreres opplysninger som er registreringspliktige etter rådsforordning (EF) nr. 1435/2003. Femte ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-1 c.

Ifølge *sjette ledd* skal det for enkeltpersonforetak registreres hvem som er den fysiske personen som innehar enkeltpersonforetaket (innehaveren). Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-5 nr. 2.

Til § 3-4 Opplysninger om signatur og prokura

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om signatur og prokura. Den viderefører krav som følger av ulike bestemmelser i foretaksregisterloven av 1985 kapittel III, blant annet § 3-1 første ledd nr. 7, § 3-6 første ledd nr. 5 og § 3-7 første ledd nr. 1. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.4.

Første ledd fastslår at hvis det er gitt signaturrett, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt. I *andre ledd* er det bestemt at hvis det er gitt prokura, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt. Ifølge prokuraloven § 1 er det bare næringsdrivende som kan tildele prokurafullmakt. Henvisningen til prokuraloven i andre ledd innebærer at det bare er næringsdrivende som skal og kan få registrert prokura i Foretaksregisteret.

Personer med signaturrett eller prokurafullmakt har vid adgang til å inngå avtaler på vegne av foretaket, og opplysninger om hvem som eventuelt er gitt slike fullmakter vil være offentlige gjennom registrering i Foretaksregisteret.

Tredje ledd fastsetter at det skal registreres dersom det er bestemt at signaturfullmakt eller prokurafullmakt bare kan nyttes av flere personer i fellesskap. Andre innskrenkninger i eller vilkår for å bruke slik fullmakt kan ikke registreres i Foretaksregisteret.

Til § 3-5 Hva som skal registreres om den enkelte rolle-innehaver

Paragrafen fastsetter hvilke opplysninger som skal registreres om personer med roller, som nevnt i § 3-2 til § 3-4, i foretaket. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-7 andre ledd, og er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.5.

Bestemmelsen i *første punktum* angir hvilke opplysninger som skal oppgis for fysiske og juridiske personer som er meldt å ha bestemte roller i foretaket. For fysiske personer med roller, skal personnavn, fødselsnummer eller d-nummer, og adresse registreres. For juridiske personer med roller, skal den juridiske personens foretaksnavn eller navn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres. Ifølge *andre punktum* skal de samme opplysningene registreres om personer som er utnevnt til å forestå avviklingen av en europeisk økonomisk foretaksgruppe, som også her kan være enten en fysisk eller en juridisk person.

Til § 3-6 Opplysninger om revisor og regnskapsfører

Paragrafen regulerer registrering av opplysninger om revisor og regnskapsfører. Kravene om å registrere opplysninger om revisor og om fravalg av revisjon av årsregnskapet viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-7 første ledd nr. 2 og § 3-1 første ledd nr. 9. Kravet om å registrere opplysninger om regnskapsfører er nytt. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.6.

Hvis foretaket har revisor som skal revidere årsregnskapet, skal revisjonsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres, jf. *første ledd første punktum*. Det er opplysninger om revisjonsforetaket, og ikke revisoren som er utpekt som oppdragsansvarlig revisor, som skal registreres. «Revisjonsforetak» er i revisorloven § 1-2 andre ledd definert som «revisjonsselskap og statsautorisert revisor som utfører lovfestet revisjon eller attestasjon av pliktig bærekraftsrapportering i eget navn».

En rekke foretak med registreringsplikt i Foretaksregisteret har ikke revisjonsplikt, fordi de faller under terskelverdiene for revisjonsplikt i revisorloven § 2-1. Aksjeselskaper har dessuten adgang til å fravelge revisjon av årsregnskapet dersom vilkårene i aksjeloven § 7-6 er oppfylt. I første ledd *andre punktum* slås det fast at aksjeselskaper som har besluttet å unnlate revisjon av årsregnskapet etter reglene i aksjeloven § 7-6, skal registrere dette i Foretaksregisteret.

Andre ledd fastslår at hvis foretaket bruker en ekstern regnskapsfører til å utføre regnskapsfø-

ring etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd, skal regnskapsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres. Etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd omfatter regnskapsføring «utføring av oppdragsgivers plikter etter bokføringsloven og regnskapsloven og utarbeiding av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i bokføringsloven § 3». Det vil derfor bli registrert regnskapsførere som gjennomfører løpende og varige oppdrag som gjelder autorisasjonspiktig bokføring og utføring av pliktig regnskapsrapportering. Det er opplysninger om regnskapsforetaket, og ikke den regnskapsføreren som er utpekt som ansvarlig for oppdraget, som skal registreres i Foretaksregisteret. «Regnskapsforetak» er i regnskapsførerloven § 1-2 fjerde ledd definert som godkjent regnskapsselskap og statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn og har registrert enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret.

Ordlyden i paragrafen innebærer at revisorer og regnskapsførere som kun påtar seg andre enkeltstående oppdrag for foretaket, slik som å avgi bekreftelser av aksjeinnskudd etter aksjeloven § 2-18 andre ledd, ikke skal eller kan registreres i Foretaksregisteret.

Til § 3-7 Opplysninger om bostyrer

Paragrafen gjelder registrering av opplysninger om bostyrer. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-7 første ledd nr. 3. Den er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.6.

Paragrafen slår fast at dersom det oppnevnes bostyrer for foretaket etter konkursloven § 77, skal bostyrerens personnavn, fødselsnummer eller d-nummer, og forretningsadresse registreres.

Til § 3-8 Opplysninger om utenlandske foretak

Paragrafen regulerer hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret om utenlandske foretak som nevnt i § 2-1 andre ledd. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 3-8 med enkelte redaksjonelle endringer. Disse innebærer ingen realitetsendringer. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.2.

Første ledd første punktum fastslår at § 3-1 til § 3-7 og § 3-9 ikke gjelder for utenlandske foretak. Hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret om utenlandske foretak, er regulert i § 3-8.

Første ledd andre punktum bokstav a til i angir hvilke opplysninger som skal registreres om det utenlandske foretaket.

Bokstav a fastsetter at det utenlandske foretakets foretaksnavn, organisasjonsform og forretningsadresse skal registreres.

Ifølge *bokstav b* skal innehaver, fullt ansvarlige deltakere eller styre, med angivelse av navn, fødselsdato og adresse og de signaturbestemmelser som gjelder, registreres.

Dersom det utenlandske foretaket er et aksjeselskap, skal aksjekapital og hvor mye av aksjekapitalen som er innbetalt, registreres, jf. *bokstav c*. Det står også at hvis aksjekapitalen ikke er fulltegnet, så kan bare den tegnede kapitalen angis som selskapets aksjekapital.

Bokstav d fastsetter at stiftelsesdokument og vedtekter for det utenlandske foretaket skal registreres.

Opplysningene som er nevnt i bokstav b, c og d trenger ikke registreres i Foretaksregisteret, dersom vilkårene i andre ledd er oppfylt. Se merknaden til den bestemmelsen.

Ifølge *bokstav e* skal det registreres hvilken stats lovgivning det utenlandske foretaket er underlagt.

Etter *bokstav f* skal det registreres om det utenlandske foretaket er registrert i et offentlig foretaksregister i sin hjemstat. I så fall skal dette registerets navn og adresse samt foretakets nasjonale registreringsnummer registreres.

Bokstav g fastsetter at det skal registreres om det utenlandske foretaket utelukkende driver virksomhet i Norge.

Bokstav h stiller krav om at det registreres opplysninger om oppløsning av det utenlandske foretaket og utnevnelse av selskapets avviklingsstyre eller bostyrer og de signaturbestemmelser som gjelder for disse, samt likvidasjonens avslutning.

Bokstav i stiller krav om at det registreres opplysninger om åpning av konkurs, akkord eller tilsvarende prosedyre i det utenlandske foretaket, samt likvidasjonens avslutning.

Det følger av *andre ledd* at opplysninger om det utenlandske foretaket som er nevnt i første ledd andre punktum bokstav b, c og d, ikke trenger å bli registrert i Foretaksregisteret i visse nærmere angitte tilfeller. Dette gjelder dersom de aktuelle opplysningene fremgår av et register som omfattes av registersammenkoplingsystemet i henhold til direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). Det gjelder også dersom opplysningene fremgår av et offentlig foretaksregister i det utenlandske foretakets hjemstat som er godkjent av registerføreren. Sistnevnte vil gjelde for utenlandske foretak som er registrert i foretaksregistre utenfor EØS-området.

Se Prop. 130 L (2013–2014) kapittel 8 *Til § 3-8 andre ledd* og Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 14 *Til § 3-8*.

Tredje ledd angir hvilke opplysninger som skal registreres om den norske virksomheten til det utenlandske foretaket.

Tredje ledd bokstav a bestemmer at foretaksnavn og adresse for eventuelt forretnings- eller driftssted her i landet eller på norsk kontinental-sokkel, skal registreres. Hvis det utenlandske foretaket har flere forretnings- eller driftssteder, må alle registreres. Hvis foretaket bruker forskjellige foretaksnavn for virksomhetene, skal samtlige foretaksnavn registreres.

Tredje ledd bokstav b fastsetter at det skal registreres hva slags næringsvirksomhet som skal drives. Med «hva slags næringsvirksomhet som skal drives» menes at det skal registreres opplysninger som til en viss grad spesifiserer virksomhetens art.

Ifølge *tredje ledd bokstav c* skal styret og daglig leder registreres dersom det er valgt eller ansatt dette særskilt for virksomheten. Det skal også registreres identifiserende opplysninger som nevnt i § 3-5 første punktum om disse. Det er ikke noe i veien for at det er samme daglig leder eller samme styre for all virksomhet her i landet selv om den drives fra flere forretnings- eller driftssteder, eller samme daglig leder og styre som i det utenlandske foretaket.

Det følger av *tredje ledd bokstav d* at det skal registreres om styret og daglig leder som er valgt for den norske delen av virksomheten har myndighet til å forplikte det utenlandske foretaket ved signatur eller prokura. Etter samme bestemmelse skal det også registreres dersom det er bestemt at signaturfullmakt eller prokurafullmakt bare kan nyttes av flere personer i fellesskap. Andre innskrenkninger i eller vilkår for å bruke slik fullmakt kan ikke registreres i Foretaksregisteret.

Bestemmelsen i bokstav d innebærer at det ikke er adgang til å registrere at andre enn styremedlemmer eller daglig leder har signatur eller prokura. Bestemmelsen forutsetter at det utenlandske foretaket kan velge å unnlate å gi styremedlemmer eller daglig leder i den norske delen av virksomheten rett til å forplikte foretaket ved signatur eller prokura. De personer som driver den norske delen av virksomheten vil ha de legitimasjoner som følger av bestemmelsene om stillingsfullmakt samt av eventuelle særlige fullmakter de har fått fra det utenlandske foretaket. Signaturbestemmelsene som gjelder for det utenlandske foretaket vil være registrert i Foretaksregisteret, jf. første ledd andre punktum bokstav b, med

mindre de ikke er registrert etter bestemmelsen i andre ledd. I så fall vil de som er interessert i opplysningene måtte innhente disse fra registeret i det utenlandske foretakets hjemstat.

Til § 3-9 Opplysninger om prospekter mv.

Paragrafen gjelder registrering av opplysninger om prospekter mv. etter verdipapirhandelloven. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 4-4 bokstav g som ble tatt inn i loven i 2019 i forbindelse med gjennomføring av forordning (EU) 2017/1129 (prospektforordningen) i norsk rett. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 12.4.5.8.

Ifølge *første ledd første punktum* skal det i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper opplyses om aksjetegningen er skjedd uten prospekt som nevnt i verdipapirhandelloven kapittel 7. Første ledd *andre punktum* fastsetter at det i så tilfelle skal registreres hvorfor prospekt ikke var nødvendig. Første ledd *tredje punktum* fastsetter at det for EØS-prospekter som er utarbeidet etter prospektforordningen, jf. verdipapirhandelloven § 7-1, skal en erklæring fra Finanstilsynet om at prospektet er godkjent, inngå i meldingen til Foretaksregisteret. Selve prospektet skal ikke sendes til Foretaksregisteret. Ifølge første ledd *fjerde punktum* skal det registreres om Finanstilsynet har godkjent prospektet.

Første ledd *femte punktum* gjelder nasjonale prospekter. Disse skal registreres i Foretaksregisteret før offentliggjøring, jf. verdipapirhandelloven § 7-8. Registrering i Foretaksregisteret sikrer at nasjonale prospekter er tilgjengelige for tilsynsmyndighetene ved etterfølgende kontroll.

Ifølge *andre ledd* kommer reglene i første ledd tilsvarende til anvendelse på egenkapitalbevis. Egenkapitalbevis er sparebankenes egenkapitalinstrument.

Til kapittel 4. Meldinger til Foretaksregisteret

Til § 4-1 Melding om nyregistrering

Paragrafen gjelder melding om nyregistrering av foretak i Foretaksregisteret. Begrepet «melding om nyregistrering» erstatter begrepet «førstegangsmelding» i foretaksregisterloven av 1985.

Paragrafen fastsetter frister for å sende inn melding om nyregistrering for registreringspliktige foretak, og stiller krav til innholdet i meldinger om nyregistrering. I tillegg er det fastsatt saksbehandlingsfrister for Foretaksregisterets behandling av meldinger om nyregistrering. Paragrafen viderefører delvis foretaksregisterloven av

1985 § 4-1 første og andre ledd. Den er nærmere omtalt i punkt 13.3.

Første ledd fastsetter frister for å sende inn melding om nyregistrering i Foretaksregisteret. Første ledd *første punktum* fastslår som hovedregel at registreringspliktige foretak skal meldes til Foretaksregisteret før næringsvirksomheten begynner. Det er fastsatt enkelte unntak fra hovedregelen.

Registreringspliktige foretak skal i alle tilfeller meldes til Foretaksregisteret senest tre måneder etter stiftelsen, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. første ledd *andre punktum*. «[I] alle tilfeller» betyr at melding om nyregistrering skal sendes inn selv om næringsvirksomhet ikke er igangsatt. Der annen lov eller forskrift fastsetter kortere eller lengre frist enn tre måneder, er det fristen etter den aktuelle loven eller forskriften som gjelder. Fristen på tre måneder gjelder fra «stiftelsen». Dersom foretaket skal utarbeide stiftelsesdokument eller lignende dokument løper fristen fra signeringen av slikt dokument. I andre tilfeller må det vurderes konkret når foretaket ble stiftet.

Første ledd *tredje punktum* fastsetter en særlig frist for foreninger med registreringsplikt i Foretaksregisteret. Ifølge bestemmelsen skal registreringspliktige foreninger meldes til Foretaksregisteret «uten ugrunnet opphold» etter at registreringsplikt etter § 2-1 første ledd bokstav p inntreffer. Uten ugrunnet opphold betyr at foreningen må sende inn melding om nyregistrering så raskt det lar seg gjøre etter at næringsvirksomhet er igangsatt. All forsinkelse må være saklig begrunnet. Fristen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende for andre juridiske personer som nevnt i § 2-1 første ledd bokstav w, jf. første ledd *fjerde punktum*.

Andre ledd fastslår at melding om nyregistrering skal inneholde opplysninger som nevnt i kapittel 3. Bestemmelsen gjelder både for meldinger om nyregistrering av foretak med registreringsplikt i Foretaksregisteret og for foretak med registreringsrett i registeret. Kapittel 3 regulerer hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret.

Tredje ledd fastsetter saksbehandlingsfrister for behandling av meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret, og stiller krav om foreløpig svar der saksbehandlingsfristene ikke kan overholdes. Bestemmelsene gjennomfører regler i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) i norsk rett.

Ifølge tredje ledd *første punktum* skal melding om nyregistrering behandles av Foretaksregistre-

ret innen fem virkedager etter at meldingen kom inn til registeret, dersom meldingen gjelder registrering av foretak som er stiftet elektronisk ved bruk av mal som er godkjent av registerføreren. Saksbehandlingsfristen på fem virkedager gjelder både der foretaket er stiftet av fysiske personer, juridiske personer eller en kombinasjon av slike. Fristen gjelder bare der foretaket er stiftet elektronisk «ved bruk av mal som er godkjent av registerføreren». Nærmere krav til innholdet i malene kan fastsettes i forskrift gitt med hjemmel i § 4-9 første ledd bokstav a.

Fristen på fem virkedager begynner å løpe når meldingen «kom inn til registeret». I dette ligger blant annet at saksbehandlingsfristen først begynner å løpe når både registermeldingen er korrekt og fullstendig utfylt, samt at nødvendig dokumentasjon følger med meldingen.

For «andre meldinger om nyregistrering» er saksbehandlingsfristen ti virkedager, jf. tredje ledd *andre punktum*. Dette gjelder blant annet meldinger om nyregistrering av foretak som stiftes ved papirdokument og meldinger om nyregistrering av utenlandske foretak.

For endringsmeldinger gjelder kravet til fremdrift i forvaltningsloven. Ifølge forvaltningsloven skal saker forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold.

Tredje ledd *tredje punktum* gir regler om foreløpig svar der Foretaksregisteret ikke kan overholde saksbehandlingsfristene i tredje ledd første og andre punktum. Hvis saksbehandlingsfristene ikke kan overholdes, skal Foretaksregisteret straks underrette innsenderen om forsinkelsen og årsaken til denne. Det er ikke krav om at Foretaksregisteret skal gi en omfattende underretning om årsaken til forsinkelsen. Foreløpige svar kan være standardiserte, men det som angis som årsak til forsinkelsen må stemme med de faktiske forholdene.

Til § 4-2 Endringsmeldinger fra foretaket

Paragrafen regulerer foretakenes plikt til å sende inn endringsmeldinger til Foretaksregisteret. Den viderefører reglene om endringsmelding i foretaksregisterloven av 1985 § 4-1 tredje ledd. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.4.

Første ledd første punktum fastsetter at hvis det skjer endringer i forhold som er registrert eller skal registreres i Foretaksregisteret, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til Foretaksregisteret. Foretaket har dermed plikt til å sende inn endringsmelding der det skjer endringer i opplysninger som allerede er registrert, eksempelvis om

endringer i styret i et foretak, og om nye forhold som skal registreres etter reglene i kapittel 4 eller som følger av regler i særlovgivningen.

Etter første ledd *andre punktum* skal endret navn eller adresse for en person som er registrert med rolle i et registrert foretak ikke meldes, hvis denne opplysningen er registrert i Folkeregisteret, Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret. Dette gjelder både fysiske og juridiske personer som er registrert med roller i Foretaksregisteret. Endret navn og adresse for disse vil oppdateres automatisk i Foretaksregisteret. Rolleinnehavere som er fysiske personer er registrert med fødselsnummer eller d-nummer i Foretaksregisteret og Folkeregisteret, mens rolleinnehavere som er juridiske personer er registrert med organisasjonsnummer. Det gjør det mulig for Foretaksregisteret å hente oppdaterte navne- og adresseopplysninger direkte fra Folkeregisteret, Enhetsregisteret eller eget register, uten at foretaket må sende inn endringsmelding.

Andre ledd regulerer plikten til å sende inn melding til Foretaksregisteret der et registrert foretak opphører, eller vilkårene for registrering bortfaller. Det følger av andre ledd *første punktum* at hvis et registrert foretak opphører, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til Foretaksregisteret. Andre ledd *andre punktum* slår fast at det samme gjelder når vilkårene for registrering i Foretaksregisteret bortfaller. Et eksempel på at vilkårene for registrering bortfaller er der en stiftelse ikke lenger er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret.

Kravet i første ledd *første punktum* og andre ledd *første* og *andre punktum* til at meldingen skal sendes «uten ugrunnet opphold» betyr at meldingen må sendes inn så raskt det lar seg gjøre etter at forholdene som gjør at plikten til å sende inn endringsmelding, inntreffer. All forsinkelse må være saklig begrunnet.

Andre ledd *tredje punktum* slår fast at hvis Foretaksregisteret mottar melding om sletting ved opphør eller der vilkårene for registrering bortfaller, skal registerføreren slette foretaket fra registeret. Hvis Foretaksregisteret for eksempel mottar melding om at en stiftelse ikke lenger er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret, skal stiftelsen slettes fra Foretaksregisteret.

Sletting av et foretak fra Foretaksregisteret som følge av at vilkårene for registrering har bortfalt, betyr ikke automatisk at foretaket også skal slettes fra Enhetsregisteret. Det beror på om foretaket har plikt til å være registrert i Enhetsregisteret etter reglene i enhetsregisterloven § 3-1, eller

velger å forbli registrert i Enhetsregisteret på grunnlag av registreringsrett, jf. enhetsregisterloven § 3-2. Blant annet skal en stiftelse som har gått fra å være næringsdrivende stiftelse til alminnelig stiftelse fortsatt være registrert i Enhetsregisteret.

Til § 4-3 Hvem som har meldeplikt

Paragrafen regulerer hvem som har plikt til å sende melding om nyregistrering etter § 4-1 og endringsmeldinger etter § 4-2 på vegne av foretak (meldepliktige). Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 4-2. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.5.

Plikten til å sørge for at melding om nyregistrering og endringsmelding blir sendt inn, gir de samme personene rett til å sende inn meldingen på vegne av foretaket.

Første ledd fastsetter hovedreglene om meldeplikt til Foretaksregisteret ved både nyregistrering og endringsmeldinger til Foretaksregisteret.

Det følger av første ledd *bokstav a* at for enkeltpersonforetak er det innehaveren som har meldeplikt.

Første ledd *bokstav b* regulerer hvem som har meldeplikt i foretak som nevnt i § 3-3 første ledd og kommandittselskaper. Se merknaden til § 3-3 første ledd om hvilke foretak som omfattes av den bestemmelsen.

Etter første ledd *bokstav b første punktum* har hver enkelt ansvarlig deltaker meldeplikt, med mindre foretaket har styre. «[A]nsvarlig deltaker» vil omfatte deltaker i ansvarlig selskap (ANS og DA), partreder i partrederi etter sjøloven kapittel 5, deltaker i interkommunalt selskap og komplementar i kommandittselskap. Hvis foretaket er organisert med styre, har hvert enkelt styremedlem meldeplikt.

For europeiske økonomiske foretaksgrupper følger det av første ledd *bokstav c* at hver enkelt ansvarlig deltaker og forretningsfører har meldeplikt.

I andre foretak enn de som er nevnt i *bokstav a* til *c*, har hvert enkelt styremedlem meldeplikt, jf. første ledd *bokstav d*.

Meldeplikten etter første ledd *bokstav b* til *d* påhviler hvert enkelt styremedlem, ansvarlig deltaker osv. Det gjøres dermed klart at det enkelte medlem, deltaker osv. har en selvstendig plikt til å påse at meldeplikten overholdes.

Andre ledd regulerer meldeplikt ved overdragelse og andre endringer i et registrert forhold enn opphør av virksomheten. Etter bestemmelsen påhviler meldeplikten i slike tilfeller enhver som

etter endringen er innehaver, ansvarlig deltaker, styremedlem eller daglig leder.

Tredje ledd har regler om meldeplikt hvis innehaver av enkeltpersonforetak dør. Den har også regler om hvem som har meldeplikt der en fysisk person som er deltaker i et foretak som nevnt i § 3-3 første ledd eller kommandittselskap dør. Se merknaden til § 3-3 første ledd om hvilke foretak som omfattes av den bestemmelsen.

Det følger av tredje ledd *første punktum* at hvis innehaveren av et enkeltpersonforetak dør, påhviler meldeplikten innehaverens dødsbo. Av tredje ledd *andre punktum* fremgår det at hvis en deltaker i foretak som nevnt i § 3-3 første ledd eller kommandittselskap dør, har både de andre ansvarlige deltakere og den avdødes bo meldeplikt.

Fjerde ledd regulerer meldeplikten for utenlandsk foretak. Meldeplikten for utenlandske foretak påligger i utgangspunktet den eller de som forestår virksomheten her i landet, jf. fjerde ledd *første og andre punktum*. Bare dersom virksomheten ikke er organisert med eget styre eller daglig leder, påhviler meldeplikten ledelsen i det utenlandske foretaket. I så tilfelle påligger meldeplikten den eller de som kan forplikte det utenlandske foretaket ved signatur, jf. fjerde ledd *tredje punktum*.

Meldeplikt etter § 4-3 har også betydning i andre sammenhenger. Dersom et foretak ikke etterkommer pålegg fra registerføreren om å sende inn melding eller informasjon, jf. § 4-5, kan registerføreren ilegge foretaket og meldepliktige tvangsmulkt. Det samme gjelder dersom foretakets dokumenter mv. ikke inneholder lovpålagte krav til dokumentopplysninger som nevnt i § 7-2. Se § 11-2 om tvangsmulkt og merknaden til den bestemmelsen.

Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av plikten til å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding kan meldepliktige idømmes bøtestraff. Se § 11-1 om straff og merknaden til den bestemmelsen.

Til § 4-4 Dokumentasjon av meldte opplysninger

Paragrafen regulerer dokumentasjon av opplysninger som meldes til registrering i Foretaksregisteret. Dokumentasjonen danner grunnlaget for registerførerens kontroll. Paragrafen viderefører regler i foretaksregisterloven av 1985 § 4-4, og er nærmere omtalt i kapittel 14.

Første ledd lister opp hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen. Dokumentasjon skal bare inngå i meldingen hvis den er relevant for

opplysningen som er meldt. Med «relevant» menes at dokumentasjonen må gjelde den eller de opplysningene som meldes til registrering. I det ligger også at dokumentasjonen skal ha betydning for den kontrollen som registerføreren skal gjøre etter § 5-1 første ledd. Registerføreren kan kreve at foretaket sender inn ytterligere dokumentasjon, se § 5-1 tredje ledd.

Ifølge første ledd *bokstav a første punktum* skal stiftelsesdokumentet inngå i meldingen. Stiftelsesdokumentet skal registreres i Foretaksregisteret, og er dokumentasjon av at foretaket eksisterer ved at det dokumenterer at foretaket er gyldig stiftet. Krav om å sende inn stiftelsesdokumentet gjelder for de organisasjonsformene som etter særlovgivningen har plikt til å utferdige et stiftelsesdokument som grunnlag for opprettelsen. De fleste opplysningene som skal meldes til Foretaksregisteret ved nyregistrering, herunder hvem som utgjør styret, eventuell ansvarskapital og revisjon mv., vil fremgå av stiftelsesdokumentet.

For organisasjonsformer som ikke har stiftelsesdokument, men er underlagt formkrav for stiftelse, bestemmer første ledd *bokstav a andre punktum* at det skal sendes inn annen dokumentasjon av at foretaket er lovlig stiftet i stedet. Eksempel på slik dokumentasjon er vedtak om opprettelse av regionalt helseforetak eller helseforetak.

For organisasjonsformer som ikke er underlagt formkrav for stiftelse, fastslår første ledd *bokstav a tredje punktum* at foretaket skal sende inn annen dokumentasjon som viser at foretaket eksisterer. Dette kan for eksempel omfatte dokumentasjon av at det er gjennomført møter i foretakets ledende organ.

Departementet kan etter fjerde ledd gi forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd *bokstav a andre og tredje punktum*. Se merknaden til fjerde ledd.

Ifølge første ledd *bokstav b* skal vedtekter inngå i meldingen. Vedtekter skal registreres i Foretaksregisteret, og er en viktig kilde til dokumentasjon av de opplysninger som meldes til Foretaksregisteret. Vedtekter skal sendes inn ved melding om nyregistrering der det følger av særlovgivningen at foretaket skal ha vedtekter, og også hvis foretaket frivillig har fastsatt vedtekter. Bestemmelsen innebærer at foretak som ikke er lovpålagt å ha vedtekter, ikke må fastsette vedtekter for å bli registrert i Foretaksregisteret. Dersom foretaket har endret vedtektene, skal oppdaterte vedtekter sendes til Foretaksregisteret.

Første ledd *bokstav c* gjelder innsending av bekreftelse fra personer som er meldt registrert i

en rolle om at de har påtatt seg rollen, såkalt villighetserklæring. Ifølge bokstav c skal det følge med en bekreftelse (villighetserklæring) fra styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, revisor og regnskapsfører om at vedkommende har påtatt seg rollen. Kravet til villighetserklæring fra de som meldes registrert i rollen som varamedlem til styret eller daglig leder, er nytt. Bekreftelse etter bokstav c kan for eksempel gis ved at rolleinnhaveren signerer villighetserklæring på generalforsamlingen eller årsmøtet hvor vedkommende blir valgt inn i rollen. Bekreftelse kan også gis ved at rolleinnhaveren signerer dokumentet som viser valget. Ifølge andre ledd første punktum skal slike bekreftelser være signert av den som skal avgi bekreftelsen. Kravet om bekreftelse kan oppfylles ved at den som skal avgi bekreftelsen signerer meldingen, jf. andre ledd andre punktum. Se merknaden til andre ledd nedenfor.

Første ledd *bokstav d* stiller krav om at det i meldingen skal inngå dokumentasjon av beslutningen som danner grunnlaget for meldt opplysning, at beslutningen er truffet av kompetent organ, og at det fremkommer av beslutningen at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 5-1 første ledd bokstav g og h som fastslår at registerføreren skal kontrollere at slike beslutninger er truffet av kompetent organ, og at det fremkommer av beslutningen som danner grunnlaget for meldt opplysning at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt. Dokumentasjon kan være protokoll eller annen type dokumentasjon som viser at kravene er oppfylt. Dokumentasjonen må i tilstrekkelig grad dokumentere de forholdene som Foretaksregisteret skal kontrollere. Etter fjerde ledd kan departementet gi forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav d. Se merknaden til fjerde ledd.

Første ledd *bokstav e* stiller krav om at det må sendes inn erklæring fra tredjepart om innbetaling av ansvarskapital der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring. Om begrepet «ansvarskapital», se merknaden til § 3-1 første ledd bokstav e. Hvilken «tredjepart» som skal ha avgitt slik erklæring, beror på reguleringen i særlovgivningen. Eksempel på erklæringer som omfattes av bokstav e er bekreftelse av innbetaling av aksjeinnskudd etter aksjeloven § 2-18 andre ledd og § 10-9 andre ledd.

Første ledd *bokstav f* stiller krav til at det i meldingen skal inngå erklæring fra revisor om at de

opplysninger som er gitt om innbetaling av selskapskapital i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper, og om innbetaling av innskuddskapital i interkommunale selskaper, regionale helseforetak og helseforetak, er riktige. Bestemmelsen viderefører krav som følger av foretaksregisterloven av 1985 § 4-4 bokstav e første punktum. Bestemmelsen gjelder der krav om erklæring fra tredjepart om innbetaling av ansvarskapital, ikke følger av særlovgivningen.

Første ledd *bokstav g* fastsetter at det i meldingen skal inngå dokumentasjon av at det er utarbeidet redegjørelse eller åpningsbalanse i forbindelse med innbetaling av ansvarskapital, der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik redegjørelse eller åpningsbalanse. Etter fjerde ledd kan departementet gi forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav g. Se merknaden til fjerde ledd.

Ifølge første ledd *bokstav h* skal erklæring fra revisor om redegjørelse eller åpningsbalanse som nevnt i bokstav g der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring, inngå i meldingen.

Bestemmelsene i første ledd bokstav g og h viderefører krav som følger av foretaksregisterloven av 1985 § 4-4 bokstav e andre punktum.

Første ledd *bokstav i* stiller krav om at det i meldingen skal inngå bekreftelse fra ansvarlige deltakere om at meldingen skjer med deres samtykke, dersom meldingen gjelder nyregistrering eller endringer som berører deltakerforhold. Bekreftelse skal også gis av ansvarlig deltaker som er trådt ut av foretaket når det sendes melding fra foretaket om uttrekken, jf. første ledd *bokstav j*.

Bokstav i og j viderefører krav som følger av foretaksregisterloven av 1985 § 4-4 bokstav f. Ifølge andre ledd første punktum skal bekreftelser etter første ledd bokstav i og j være signert av den som skal avgi bekreftelsen. Kravet om bekreftelse etter bokstav i og j kan oppfylles ved at den som skal avgi bekreftelsen signerer meldingen, jf. andre ledd andre punktum. Se merknaden til andre ledd nedenfor.

Første ledd *bokstav k* fastsetter at det i meldingen skal inngå erklæring fra revisor når det meldes kapitalnedsettelse og nedsettingsbeløpet skal brukes til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte. Ifølge samme bestemmelse gjelder dette likevel ikke ved melding om kapitalnedsettelse etter aksjeloven § 12-1 første ledd andre punktum nr. 1. Bokstav k viderefører krav som føl-

ger av foretaksregisterloven av 1985 § 4-4 bokstav h.

Første ledd *bokstav l* fastsetter at annen dokumentasjon som etter lov eller i medhold av lov skal sendes til Foretaksregisteret, skal inngå i meldingen. Bestemmelsen er en ren informasjonsbestemmelse. Hensikten er å informere brukerne av loven om at det finnes bestemmelser i særlovgivningen som krever at opplysninger eller dokumenter skal sendes inn til Foretaksregisteret. Bestemmelsen gir dermed aktørene en oppfordring om å sjekke dette før de sender inn melding til Foretaksregisteret.

Andre ledd første punktum fastsetter at bekreftelser og erklæringer etter første ledd skal være signert av den som skal avgi bekreftelsen eller erklæringen. Ifølge andre ledd *andre punktum* kan kravet om bekreftelse etter første ledd bokstav c, i og j oppfylles ved at den som skal avgi bekreftelsen signerer meldingen.

Tredje ledd åpner for at foretaket kan velge å sladde opplysninger i den innsendte dokumentasjonen etter første ledd, som ikke er relevante for den eller de opplysningene som meldes til registrering. Det innebærer at foretaket kan velge å sladde for eksempel personopplysninger og forretningshemmeligheter som ikke er relevant for det som meldes til registrering. Sladding kan gjøres på flere måter. Foretaket kan for eksempel sensurere (svartmerke) ikke-relevante opplysninger i et gitt dokument, eller fjerne eller klippe ut ikke-relevante opplysninger fra dokumentasjonen.

Fjerde ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 4-4. Bestemmelsen angir i *bokstav a til d* fire områder der det særlig kan være aktuelt med nærmere forskriftsregulering.

Ifølge fjerde ledd *bokstav a* kan det gis nærmere forskriftsregler om «hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav a andre og tredje punktum og bokstav d og g». Dette omfatter dokumentasjon som viser:

- at foretaket er lovlig stiftet
- at foretaket eksisterer
- beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning, at beslutningen er truffet av kompetent organ, og at det fremkommer av beslutningen at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt
- at det er utarbeidet redegjørelse eller åpningsbalanse i forbindelse med innbetaling av ansvarskapital, der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik redegjørelse eller åpningsbalanse

Det følger av fjerde ledd bokstav a at det i forskrift kan fastsettes at kravet om dokumentasjon på disse områdene kan oppfylles ved at det avgis bekreftelse eller erklæring.

Etter fjerde ledd *bokstav b til d* kan det gis nærmere forskriftsregler om krav til dataformat og filformat for dokumentasjonen, krav til innhold i bekreftelser og erklæringer og krav til signatur på bekreftelser og erklæringer.

Til § 4-5 Pålegg om å sende inn melding

Paragrafen regulerer registerførerens adgang til å pålegge foretak å sende inn melding om nyregistrering og endringsmelding til Foretaksregisteret. Registerførerens myndighet til å pålegge foretak å sende inn melding, er viktig for å sikre at meldepikten blir fulgt. Det er også regler som gir registerførerens adgang til å pålegge foretak å sende inn informasjon for å kontrollere at registrerte opplysninger om foretaket, er riktige. Reglene skal bidra til at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret er korrekte og oppdaterte, og dermed til god registerkvalitet. Reglene i § 4-5 første ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 4-5 første ledd. Andre ledd er ny. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.7.

Første ledd første punktum gir registerførerens adgang til å pålegge et registreringspliktig foretak å sende melding om nyregistrering innen en bestemt frist dersom registreringsplikten er forsømt. Det samme gjelder etter første ledd *andre punktum* dersom plikten til å sende endringsmelding etter § 4-2 ikke er oppfylt.

I pålegget skal det gis en «bestemt frist» for å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding. Registerførerens må dermed sette en dato eller annen konkret frist i pålegget. Lengden på fristen beror på registerførerens skjønn, men fristen må være slik at det gir foretaket rimelig mulighet til å etterkomme pålegget.

Andre ledd første punktum gir registerførerens adgang til å pålegge foretak å sende inn informasjon som er nødvendig for å kontrollere at registrerte opplysninger i Foretaksregisteret, er riktige. Å gi slikt pålegg er aktuelt i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger. Etter andre ledd *andre punktum* skal det i pålegget gis en «rimelig frist» til å sende inn informasjon. Lengden på fristen beror på registerførerens skjønn, men fristen må være slik at den gir foretaket rimelig mulighet til å fremskaffe og sende inn informasjonen som er etterspurt. Relevante momenter ved fastsettelse av fristens lengde vil være omfanget av informasjonen som skal sendes

inn og hvor krevende det må antas at det vil være for foretaket å fremskaffe informasjonen.

Det følger av andre ledd *tredje punktum* at dersom et foretak ikke etterkommer pålegget om å sende inn informasjon, kan registerføreren registrere en «påtegning» om dette i Foretaksregisteret. Slike påtegnings er offentlige. Påtegningen vil gi tredjeparter informasjon som bidrar til at de kan ivareta sine interesser.

Dersom et foretak ikke etterkommer pålegg om å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding etter første ledd, eller informasjon etter andre ledd, kan registerføreren ilegge foretaket og meldepliktige etter § 4-3 tvangsmulkt, jf. § 11-2.

Til § 4-6 Endringsmeldinger fra andre

Paragrafen gjelder endringsmeldinger fra andre enn foretaket. Den skal bidra til at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret er korrekte og oppdaterte, og dermed til god registerkvalitet. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 4-6 og § 4-7, og er nærmere omtalt i punkt 13.8.

Første ledd gir styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig ledere, signaturberettigede, prokurister, revisorer og regnskapsførere som har fratrudd sin rolle, rett til selv å melde fra om dette til Foretaksregisteret, såkalt melding om egenfratredden. Det samme gjelder ansvarlig deltaker som har trådt ut av foretaket. «[A]nsvarlig deltaker» omfatter deltaker i ansvarlig selskap (ANS og DA), partreder i partrederi etter sjøloven kapittel 5, deltaker i interkommunalt selskap, deltaker i europeisk økonomisk foretaksgruppe og komplementar i kommandittselskap. Se også merknaden til § 3-3 første ledd.

Ved registrering av egenfratredden skal registerføreren registrere en påtegning om at personen som har vært registrert i rollen er avregistrert, jf. § 8-2 andre ledd bokstav a.

Andre ledd gir den som har fått dom om forhold knyttet til det som er eller skulle ha vært meldt til Foretaksregisteret, rett til å kreve at opplysningene om foretaket blir endret i samsvar med domsslutningen. Det er ikke opp til melder selv å bestemme hva de registrerte opplysningene skal endres til. Opplysningene kan bare kreves endret hvis det følger av domsslutningen.

Tredje ledd gjelder domstolenes og andre offentlige organers plikt til å gi Foretaksregisteret melding om forhold som gjelder registrerte fore-

tak, når det i særlovgivningen er gitt bestemmelser om dette. Dette kan for eksempel omfatte opplysninger om konkurs, akkord, fratakelse av rettslig handleevne og rettighetstap.

Fjerde ledd fastslår at domstolene på bakgrunn av dom, kjennelse eller annen rettslig beslutning, kan kreve at opplysninger om registrerte foretak blir registrert i Foretaksregisteret.

Til § 4-7 Nærmere krav til meldinger mv.

Paragrafen åpner for at departementet kan regulere nærmere krav til meldinger mv. i forskrift. Første ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 1-1 tredje ledd andre punktum, men det tydeliggjøres hva det kan gis forskrift om. I tillegg er forskriftsmyndigheten lagt til departementet. Andre ledd er nytt. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 13.9.

Første ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Foretaksregisteret etter kapittel 4, herunder regler om fremgangsmåten for å sende inn meldinger, hvem som skal signere meldinger og krav til språk i meldinger. Departementet kan også gi andre regler knyttet til meldinger mv. enn de som nevnes her.

Andre ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om registerførerens adgang til å stenge for mottak og registrering av meldinger. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 13.12.

Til § 4-8 Gebyr for registrering

Paragrafen regulerer gebyr for nyregistrering i Foretaksregisteret og for andre meldinger som skal registreres. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 4-1 fjerde ledd, og er nærmere omtalt i punkt 13.11.

Etter *første punktum* skal det betales gebyr for nyregistrering i Foretaksregisteret. Det kan også kreves gebyr for andre meldinger som skal registreres, jf. *andre punktum*. Begrepet «andre meldinger» omfatter endringsmeldinger.

Ifølge *tredje punktum* skal gebyret «dekke kostnadene ved registrering av meldinger og en forholdsmessig andel av drifts- og vedlikeholdskostnadene til Foretaksregisteret». Bestemmelsen har bakgrunn i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 13d.

Fjerde punktum gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om gebyrenes størrelse og innkrevingsform.

Til § 4-9 Elektronisk stiftelse og registrering

Paragrafen gir departementet hjemmel til å gi forskrift om elektronisk stiftelse og registrering. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-6 og er nærmere omtalt i punkt 13.13. Paragrafen gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 13f og 13h. For nærmere omtale se Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 4.

Første ledd bokstav a fastsetter at departementet kan gi forskrift om registerførerens plikt til å utforme og offentliggjøre maler for stiftelse og registrering av foretak. Registerføreren skal sørge for at det utformes maler. Arbeidet kan utføres av registerføreren selv eller ved bruk av eksterne aktører, men de endelige malene skal godkjennes av registerføreren før disse offentliggjøres.

Ifølge første ledd *bokstav b* og *c* kan departementet gi forskrift om registerførerens plikt til å offentliggjøre informasjon om regler om stiftelse og registrering av foretak og regler om registrering av filial av utenlandsk foretak.

Andre ledd første punktum gir departementet myndighet til å gi forskrift om elektroniske løsninger for stiftelse og registrering av foretak. Det fremgår av bestemmelsen at slik forskrift kan omfatte regler om tekniske krav til løsningene, og om registerførerens adgang til å godkjenne elektroniske løsninger. Sistnevnte gjelder registerførerens myndighet til å godkjenne elektroniske løsninger for stiftelse og registrering som er utviklet av eksterne aktører. Bestemmelsen har sammenheng med aksjeloven § 2-1 første ledd tredje punktum som fastsetter at stiftelsesdokumentet til aksjeselskaper kan opprettes som papirdokument eller gjennom elektroniske løsninger som er godkjent av registerføreren.

Andre ledd andre punktum fastsetter at «[d]et kan bare gis regler om elektronisk stiftelse etter første punktum der det etter lov åpnes for elektronisk stiftelse». I aksjeloven § 2-1 er det fastsatt at aksjeselskaper kan stiftes elektronisk. Adgangen til elektronisk stiftelse av andre organisasjonsformer, må fastsettes i den loven som regulerer den aktuelle organisasjonsformen.

Til § 4-10 Elektroniske identifikasjonsmidler

Paragrafen gir departementet myndighet til å gi forskrift om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-7, og er nærmere omtalt i punkt 13.14.

Bokstav a fastsetter at departementet kan gi forskrift om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler i forbindelse med elektronisk stiftelse av foretak og ved elektronisk signering av meldinger til Foretaksregisteret. Bestemmelsen gir hjemmel til å utarbeide enhetlige fellesregler for slik bruk.

Etter *bokstav b* kan departementet gi forskrift om bruk av elektroniske identifikasjonsmidler fra andre EØS-stater ved melding til Foretaksregisteret. Departementet kan også gi forskrift om offentliggjøring av hvilke identifikasjonsmidler som kan benyttes. Blant annet vil det kunne fastsettes regler om at identifikasjonsmidler fra EØS-stater som ikke oppfyller sikkerhetskravene i forordning (EU) nr. 910/2014 (eIDAS-forordningen), kan avvises av registerføreren. Det kan også gis forskriftsbestemmelser som regulerer hvordan Foretaksregisteret skal offentliggjøre hvilke identifikasjonsmidler som er anerkjent i Norge.

Til kapittel 5. Kontroll av meldinger og registrering

Til § 5-1 Kontroll av meldinger til Foretaksregisteret

Paragrafen gir regler om registerførerens kontroll av det som meldes til registrering i Foretaksregisteret. Den viderefører bestemmelsen i foretaksregisterloven av 1985 § 5-1, men gjør det mer tydelig hva Foretaksregisterets kontroll skal omfatte. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 15.4.

Kontrollen som gjøres i Foretaksregisteret skjer med utgangspunkt i den innsendte meldingen og den vedlagte dokumentasjonen. Foretaksregisteret har ikke myndighet til å undersøke påstander om bakenforliggende forhold ut over å vurdere dokumenter i saken. Bevisvurderingen er med andre ord begrenset til dokumentkontroll. Foretaksregisteret kan for eksempel ikke foreta inngående vurderinger av dokumenters ekthet eller avklare spørsmål som krever vitneforklaringer. Slike forhold må løses på en annen måte enn gjennom kontroll i Foretaksregisteret. Foretaksregisterets kontroll av de meldte opplysningene innebærer dermed ikke en omfattende juridisk kontroll.

At meldingen kontrolleres av Foretaksregisteret, fratar ikke den som signerer meldingen ansvar for at det som meldes er korrekt. Kontrollen reparerer heller ikke eventuelle feil i grunnlaget for det som meldes til registrering. Bestemmelserne skiller ikke mellom maskinell og manuell kontroll.

Første ledd bokstav a til i lister opp hva registerføreren skal kontrollere. Kontrollen omfatter meldinger som er nevnt i kapittel 4, det vil si både

meldinger om nyregistrering i Foretaksregisteret og endringsmeldinger.

Første ledd *bokstav a* slår fast at registerføreren skal kontrollere at meldingen og de meldte opplysningene oppfyller krav som er fastsatt i eller i medhold av foretaksregisterloven. Kontrollen omfatter dermed også krav som er satt i forskrifter til foretaksregisterloven. Bokstav a nevner som eksempler at Foretaksregisteret skal kontrollere krav til dokumentasjon eller bekreftelse av de meldte opplysningene og at krav til hvem som skal signere meldingen, er oppfylt. Eksempelene er ikke uttømmende.

Første ledd *bokstav b* slår fast at registerføreren skal kontrollere at meldingen og de opplysningene som er meldt, oppfyller krav fastsatt i særlovgivningen. Bokstav b nevner som eksempler krav til dokumentasjon eller bekreftelse av de meldte opplysningene og at lovbestemte frister for å melde opplysningene til Foretaksregisteret er overholdt. Eksempelene er ikke uttømmende.

Enkelte bestemmelser i særlovgivningen stiller krav om at bestemte opplysninger eller beslutninger skal meldes til Foretaksregisteret. Blant annet stiller aksjeloven og allmennaksjeloven krav om at beslutninger om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse, fusjon, fisjon, omdanning og oppløsning, skal meldes til Foretaksregisteret. I noen tilfeller er det satt lovbestemte krav til innholdet i meldingen til Foretaksregisteret. Aksjeloven og andre lover inneholder også lovbestemte frister for å melde visse beslutninger eller ikrafttredelse av beslutninger til Foretaksregisteret. I noen tilfeller danner lovbestemte krav om at visse beslutninger skal meldes til Foretaksregisteret, grunnlag for kreditorvarsel som skal kunngjøres i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. Slike krav bidrar til beskyttelse av kreditorinteresser ved at kreditorene får mulighet til å sikre sine interesser ved å fremme krav som må oppfylles eller reise innsigelser mot endringer innen den lovbestemte fristen.

Det kan også være andre lovkrav det er aktuelt å kontrollere. Enkelte bestemmelser i lovgivningen for enkelte næringer fastsetter uttrykkelig at selskapet ikke kan registreres i Foretaksregisteret før offentlig næringstillatelse mv. foreligger. Eksempelvis følger det av finansforetaksloven § 7-11 at finansforetak skal meldes til Foretaksregisteret etter at tillatelse er gitt og vedtektene godkjent. Det følger også av bestemmelsen at Foretaksregisteret skal kontrollere at tillatelsen foreligger, og at foretakets vedtekter er godkjent.

Ifølge første ledd *bokstav c* skal registerføreren kontrollere at foretaket oppfyller krav fastsatt i lov

eller i medhold av lov til å bli registrert som den meldte organisasjonsformen. Lovene som regulerer ulike organisasjonsformer, har ulike regler om myndigheten og ansvaret til rolleinnhavere, slik som styremedlemmer og daglig leder. Adgangen for rolleinnhavere til å opptre utad og inngå avtaler på vegne av et foretak beror også på organisasjonsformen. Lovene har også ulike regler om rolleinnhaveres erstatningsansvar og straffeansvar. For det berørte foretaket har organisasjonsformen betydning for hvilke opplysninger det plikter å melde.

At foretaket er registrert med riktig organisasjonsform, er dermed en forutsetning for at brukerne av registeret skal kunne vite både hvilke regler som gjelder for det registrerte foretaket, og hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret for den aktuelle organisasjonsformen. At Foretaksregisteret skal kontrollere foretakets organisasjonsform innebærer ikke en forskyvning i ansvarsforholdene for de meldte opplysningene. Det er innsenderen sitt ansvar å melde riktig organisasjonsform.

Første ledd *bokstav d første punktum* slår fast at Foretaksregisteret skal kontrollere at foretaksnavn som er meldt, er i samsvar med foretaksnavneloven, jf. foretaksnavneloven § 2-7. Foretaksnavneloven § 2-7 viser til reglene i samme lov § 2-1 til § 2-5, som blant annet setter krav til at foretaksnavn ikke kan være identiske, at organisasjonsformen skal angis bakerst i foretaksnavnet til en rekke organisasjonsformer, at foretaksnavnet ikke må være egnet til å villede, og at et foretaksnavn ikke må stride mot lov, offentlig orden eller moral. Slike forhold skal Foretaksregisteret kontrollere.

Første ledd *bokstav d andre punktum* gjelder Foretaksregisterets kontroll av navnet til foretak som ikke er omfattet av foretaksnavneloven. I slike foretak skal det kontrolleres at foretakets navn ikke strider mot lov.

Flere lover inneholder særlige begrensninger i retten til å bruke visse betegnelser i foretaksnavn eller navn. Et eksempel på dette er apotekloven § 1-5 som fastsetter at «[o]rdet apotek og sammensetninger som inneholder dette ordet, må ikke brukes som betegnelse for noen virksomhet som ikke er offentlig godkjent apotek etter loven». Tilsvarende er ordene «bank» og «børs» i andre regelverk forbeholdt foretak med særlige tillatelser.

Etter første ledd *bokstav e* skal registerføreren kontrollere at fysiske eller juridiske personer som er meldt å ha en rolle i foretaket, oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av lov til å inneha rollen. Slike krav kan for eksempel være at rolleinnha-

vere er myndige, at innehaver av et enkeltpersonforetak ikke er mindreårig eller at personer som meldes inn som revisor eller regnskapsfører har nødvendig godkjenning. Kontrollkravet må ses i sammenheng med at registrering av roller i Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger. Tredjeparter kan derfor i utgangspunktet legge til grunn at personer som er registrert i en rolle, har myndighet til å opptre i rollen de er registrert med.

Første ledd *bokstav f* pålegger registerføreren å kontrollere at fysisk person som er meldt til å ha en rolle i foretaket, ikke er ilagt konkursskarantene etter konkursloven § 142, idømt rettighetstap etter straffeloven § 56 eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen etter vergemålsloven § 22 eller § 61, som hindrer vedkommende i å inneha rollen.

Registerføreren må vurdere konkret om konkursskarantenen, rettighetstapet eller fratakelse av den rettslige handleevnen gjør at en person ikke kan registreres eller forbli registrert i en bestemt rolle, jf. lovens krav om at rettighetstapet «hindrer vedkommende å inneha rollen». Rettighetstap er ofte knyttet til bestemte roller, som for eksempel styremedlem i selskap i en bestemt bransje. Det kan derfor skje at en person kan inneha noen roller, men ikke andre selv om de er ilagt rettighetstap. Hvis rettighetstapet hindrer vedkommende i å inneha rollen, skal vedkommende nektes registrert i rollen.

Kontroll av om noen er idømt rettighetstap, ilagt konkursskarantene eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, er viktig for å hindre at personer som ikke har rettslig adgang til å inneha en rolle i en virksomhet, gis legitimasjon til å opptre på vegne av virksomheten gjennom registrering i Foretaksregisteret.

Første ledd *bokstav g* stiller krav om at registerføreren skal kontrollere at beslutningen som danner grunnlag for meldt opplysning er truffet av kompetent organ. Med «kompetent organ» i bokstav g menes det organ som i henhold til regelverket som regulerer den aktuelle organisasjonsformen, har myndighet til å fatte den aktuelle beslutningen.

Mange organisasjonsformer er regulert av egne særlover. Slike særlover har normalt regler om hvilket organ som har myndighet til å treffe ulike beslutninger. Ofte vil dette være generalforsamlingen, årsmøtet eller styret. Der det foreligger lovbestemmelser som angir hvilket organ som skal treffe beslutningen, skal Foretaksregisteret kontrollere at beslutningen som ligger til

grunn for opplysningen som er meldt er i tråd med lovbestemmelsene.

I mange tilfeller er særlovgivningens krav til hvilket organ som har myndighet til å fatte den enkelte beslutning, ufravikelige. I andre tilfeller er reglene fravikelige, slik at foretaket i vedtektene kan bestemme at et annet organ skal ha myndighet til å fatte beslutningen. Hvis foretakets vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, skal Foretaksregisteret foreta kontroll mot vedtektene.

Ut over lovlighetskontrollen nevnt ovenfor, kan Foretaksregisteret som et utgangspunkt basere kontrollen etter § 5-1 første ledd bokstav g på dokumentasjon som inngår i meldingen. Etter § 4-4 første ledd bokstav d skal dokumentasjon av beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning, at beslutningen er truffet av kompetent organ, og at det fremkommer av beslutningen at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt, inngå i meldingen.

Der innsendt dokumentasjon ikke er tilstrekkelig til å kunne gjennomføre kontrollen, eller det for øvrig er begrunnet tvil om beslutningen er truffet av kompetent organ, kan registerføreren kreve at foretaket fremlegger ytterligere dokumentasjon som viser at beslutningen er truffet av kompetent organ, jf. § 5-1 tredje ledd. Se merknaden til den bestemmelsen.

Første ledd *bokstav h* slår fast at registerføreren skal kontrollere om lovbestemte minstekrav til beslutning som danner grunnlag for melding er oppfylt. Dette omfatter for eksempel minstekrav til beslutning om kapitalforhøyelse i aksjelovene § 10-1 og allmennaksjeloven § 10-1. Slike lovbestemmelser er normalt ikke til hinder for at beslutningen kan regulere andre forhold ut over minstekravene. Det er eksempelvis ikke uvanlig at beslutninger om kapitalforhøyelse regulerer forhold ut over de lovbestemte minstekravene i aksjeloven § 10-1 og allmennaksjeloven § 10-1. Det faller utenfor registerførerenes kontrollplikt etter bokstav h å kontrollere om slike tilleggsreguleringer er i samsvar med lov.

Registerføreren skal ifølge første ledd *bokstav i* kontrollere at lovbestemte krav til kjønnsammensetning av styret er oppfylt. Foretaksregisteret skal for eksempel ved melding om styret i et allmennaksjeselskap, kontrollere at styret oppfyller kravene til kjønnsammensetning i allmennaksjeloven § 6-11 a og § 6-11 b.

Andre ledd gir registerføreren en generell adgang til å kontrollere at meldte opplysninger og grunnlaget for dem er lovmessig. Ifølge andre ledd *første punktum* kan registerføreren kontrollere at det som er meldt og grunnlaget for det er

og har blitt til i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov. Hvis et foretaks vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, kan registerføringen ifølge andre ledd *andre punktum* også kontrollere om de meldte opplysningene er i samsvar med vedtektene.

Andre ledd gir Foretaksregisteret mulighet til å foreta en mer utvidet kontroll der meldingen, dokumentasjonen som inngår i meldingen eller andre opplysninger gir Foretaksregisteret en indikasjon på at meldte opplysninger ikke er i samsvar med lov eller eventuelle vedtekter. Dette kan også være aktuelt i forbindelse med klagebehandling av registrerings- eller nektingsvedtak. Utvidet kontrolladgang for Foretaksregisteret vil også gi registeret mulighet til å foreta stikkprøvekontroll.

Ifølge *tredje ledd* kan registerføringen kreve at foretaket fremlegger den informasjon som registerføringen finner nødvendig for å gjennomføre kontroll etter første og andre ledd. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 5-1 andre ledd *andre punktum*. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 4-4 om dokumentasjon som skal inngå i meldinger til Foretaksregisteret. Registerføringen kan kreve at foretaket fremlegger annen dokumentasjon eller informasjon enn det som er angitt i § 4-4, dersom registerføringen finner at dette er nødvendig for å gjennomføre kontrollen etter første og andre ledd. Kravet til «nødvendig» innebærer at det må være saklig sammenheng mellom informasjonen som registerføringen krever at foretaket sender inn, og det forholdet som registerføringen skal kontrollere.

Fjerde ledd inneholder en regel om at registerføringen i visse tilfeller skal varsle tredjepart før det treffes et registreringsvedtak. Fjerde ledd fastsetter at dersom registerføringen finner at registrering av en meldt opplysning kan krenke en tredjeparts rett, skal registerføringen gi denne anledning til å uttale seg innen en bestemt frist. Hensikten er å gi tredjeparter mulighet til å ivareta sine rettigheter. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 5-1 tredje ledd. Forutsetningen for at registerføringens plikt til å varsle tredjepart utløses, er at registrering kan krenke retten til en konkret tredjepart og at registerføringen blir klar over dette. Se Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 5-1*. Registerføringens plikt til å varsle tredjeparter etter fjerde ledd kan være aktuelt ved meldinger om registrering av identiske foretaksnavn eller vedtektsbestemmelser som gir rettigheter til tredjeparter.

Femte ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 5-1 fjerde ledd. Ifølge verdipapirhandel-loven § 7-8 skal nasjonale prospekter registreres i

Foretaksregisteret før offentliggjøring. Bestemmelsen i femte ledd slår fast at når grunnlaget for det som innkommer til registrering er tegning av aksje eller egenkapitalbevis, skal registerføringen kontrollere at det er gitt opplysninger om at prospekt ikke er nødvendig, eller alternativt at nasjonalt prospekt eller erklæring om godkjenning av EØS-prospekt er sendt til Foretaksregisteret, jf. § 3-9.

Til § 5-2 Registrering av opplysninger i Foretaksregisteret

Paragrafen gjelder registrering av opplysninger i Foretaksregisteret. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 6-1. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 16.1.

Bestemmelsen fastslår at når de meldte opplysningene er kontrollert og funnet i orden, skal registerføringen straks registrere opplysningene i Foretaksregisteret. «[K]ontrollert og funnet i orden» betyr at registerføringen har kontrollert de meldte opplysningene etter kontrollbestemmelsene i § 5-1 første og andre ledd og funnet opplysningene i orden, og at det er sendt inn dokumentasjon som er påkrevd etter § 4-4. Det skilles ikke mellom manuell og automatisert kontroll.

Et vedtak om registrering av opplysninger i Foretaksregisteret er et enkeltvedtak som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, se § 10-1.

Til § 5-3 Registreringsnektelse

Paragrafen regulerer registreringsnektelse når vilkårene for registrering ikke er oppfylt. Bestemmelsene må ses i sammenheng med § 5-1 første ledd om hva registerføringen skal kontrollere. Paragrafens første ledd viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 5-2. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 16.1. Et vedtak om registreringsnektelse er et enkeltvedtak, som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, se § 10-1.

Første ledd regulerer vilkårene for registreringsnektelse. Etter bestemmelsens *første punktum* skal registerføringen nekte registrering av de meldte opplysningene hvis meldingen eller meldte opplysninger ikke oppfyller kravene i § 5-1 første ledd. Ifølge første ledd *andre punktum* skal registrering også nektes hvis registerføringen finner at det som blir meldt og grunnlaget for det ikke er eller har blitt til i samsvar med lov eller bestemmelser gitt i medhold av lov eller vedtektene, jf. § 5-1 andre ledd.

Etter første ledd *tredje punktum* skal registerføringen også nekte registrering dersom meldte

opplysninger eller grunnlaget for dem er så utydelige eller så uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan opplysningene skal forstås. Eksempler på dette kan være der det ikke er samsvar mellom de meldte opplysningene og dokumentasjonen som ligger til grunn for de meldte opplysningene.

Andre ledd regulerer retting når dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 4-4, ikke er sendt inn. Andre ledd *første punktum* slår fast at registerføreren i så fall skal varsle innsenderen av meldingen om at dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 4-4 ikke er innsendt, og samtidig gi rimelig frist til å rette forholdet.

Etter andre ledd *andre punktum* skal varselet også sendes til foretaket. Den som er registrert med rollen innehaver, daglig leder, styreleder, deltaker med delt ansvar, deltaker med fullt ansvar og komplementar har tilgang til foretakets meldingsboks i Altinn, og har også rollen som hovedadministrator. Også rollen som bostyrer, kontaktperson i administrativ enhet (offentlig sektor) og norsk representant for utenlandsk foretak har tilgang til foretakets meldingsboks i Altinn. Hovedadministrator kan delegerer tilgang til meldingsboksen til andre personer, blant annet styremedlemmer og ansatte. Foretakets hovedadministrator(er) må selv eller i samråd med foretakets eiere eller foretakets øvrige ledelse ta stilling til hvilke roller som bør ha tilgang til meldingsboksen.

Alle rolleinnhavere med tilgang til meldingsboksen i Altinn kan enkelt skaffe seg informasjon om at meldingen ikke har blitt registrert fordi den mangler dokumentasjon. Det gir rolleinnhaverne mulighet til raskt å foreta nødvendige handlinger eller iverksette nødvendige tiltak for å rette på dette. Det øker også muligheten for at rolleinnhaverne kan fange opp, og eventuelt stanse, forsøk på å få registrert fiktive meldinger.

Andre ledd *tredje punktum* fastsetter at varselet skal opplyse om at de meldte opplysningene vil bli nektet registrert hvis forholdet ikke blir rettet innen fristen i varselet. Begrepet «forholdet» sikter til dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 4-4.

Lengden på fristen i varselet til innsenderen av meldingen og foretaket beror på registerførerens skjønn, men fristen må være slik at den gir innsenderen av meldingen og foretaket rimelig mulighet til å fremskaffe og sende inn dokumentasjonen som manglet. Relevante momenter ved fastsettelse av fristens lengde vil være omfanget av dokumentasjonen som skal sendes inn og hvor krevende det må antas at det vil være for innsenderen av meldingen og foretaket å fremskaffe informasjonen.

Til § 5-4 Underretning om vedtaket

Paragrafen fastsetter krav om underretning om Foretaksregisterets registreringsvedtak og nektingsvedtak. Paragrafen viderefører i det vesentlige foretaksregisterloven av 1985 § 5-3 første ledd og foretaksregisterforskriften § 8 og § 13 første ledd første punktum. Andre ledd er ny. Paragrafen supplerer forvaltningslovens regler om underretning om vedtak. Den er nærmere omtalt i punkt 16.2.

Første ledd første punktum slår fast at registerføreren skal sende underretning om vedtaket til innsenderen av meldingen og foretaket, det vil si foretaket som vedtaket gjelder. Underretningen skal alltid være skriftlig. Underretning skal sendes straks etter at vedtaket er fattet. Første ledd *andre punktum* bestemmer at underretning også skal sendes til den som er gitt anledning til å uttale seg etter § 5-1 fjerde ledd. Bestemmelsen henger sammen med at det i § 5-1 fjerde ledd er gitt en bestemmelse om at tredjepart i visse tilfeller skal ha anledning til å uttale seg i en registreringssak. Se merknaden til den bestemmelsen. Bestemmelsen om underretning til tredjepart må også ses i sammenheng med klageretten. Alle som skal varsles etter § 5-1 fjerde ledd, vil ha klagerett.

Første ledd tredje punktum bestemmer at hvis vedtaket gjelder emisjon av finansielle instrumenter, skal også verdipapirsentralen underrettes.

Krav til innholdet i underretningen følger av forvaltningsloven. Det er ikke nødvendig å begrunne vedtak om innføring i Foretaksregisteret, men det må opplyses om klageadgang. Der registrering nektes, innebærer kravene i forvaltningsloven at underretningen blant annet skal inneholde en begrunnelse for vedtaket og opplysninger om klageadgang.

Andre ledd slår fast at ved registrering av endringer i styret eller av hvem som er daglig leder, skal registerføreren sende underretning om vedtaket til den som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem eller daglig leder som følge av registreringen.

Uttrykket «som følge av registreringen» presiserer at underretningsplikten gjelder i tilfeller der endringen i registeret innebærer at en person ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem eller daglig leder. Underretningsplikten utløses av selve registreringen, uavhengig av årsaken til endringen. Underretningen skal sendes «straks». Personkretsen som skal motta slik underretning er i loven begrenset til «styremedlem, varamedlem og daglig leder».

Underretning om vedtaket vil gi vedkommende informasjon om at de ikke lenger er registrert i Foretaksregisteret som styremedlem, varamedlem eller daglig leder, og at andre personer er registrert i deres sted. Slik informasjon vil gi mulighet til å anmelde, klage eller be om omgjøring i saker om registrerte endringer som ikke har grunnlag i gyldige beslutninger, herunder i saker om kopping. Underretningen til styremedlemmer, varamedlemmer og daglig leder vil dermed kunne hjelpe foretaket og gyldig valgte tilitspersoner til å oppdage feilregistreringer slik at de kan rettes opp, enten gjennom klagebehandling eller ved at registeret omgjør registreringsvedtaket.

Underretningen kan skje ved at Foretaksregisteret benytter *Register over digital kontaktinformasjon og reservasjon* for å sende underretningen. eForvaltningsforskriften § 8 åpner for at forvaltningsorgan kan bruke elektronisk kommunikasjon når det skal sende meddelelser mv. for meldinger som har betydning for vedkommendes rettsstilling eller for behandlingen av saken. Det samme gjelder for meldinger som det av andre grunner er av særlig betydning å sikre at vedkommende mottar, jf. eForvaltningsforskriften § 8 sjetten ledd bokstav b og c.

Tredje ledd første punktum slår fast at når det registreres opplysninger om et foretak, har registerføreren plikt til straks å sende oversikt over de registrerte opplysningene til innsenderen av meldingen og til foretaket. Med «oversikt over det som registrert» menes registerutskriften til det enkelte foretak som kan hentes gratis i Altinn. I de aller fleste tilfeller vil oversikten være tilgjengelig digitalt.

Registerføreren skal ifølge tredje ledd *andre punktum* også sende slik oversikt til de som skal motta underretning om vedtaket etter første ledd andre og tredje punktum og andre ledd. Dette omfatter den som etter § 5-1 fjerde ledd er gitt anledning til å uttale seg. Det omfatter også verdipapirsentralen hvis vedtaket gjelder emisjon av finansielle instrumenter. I tillegg omfatter det personer som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem og daglig leder som følge av registreringen.

Det følger av tredje ledd første punktum at som et alternativ til å sende oversikten, kan registerføreren angi hvor oversikten kan finnes. Foretaksregisteret kan for eksempel henvise til en elektronisk tjeneste hvor informasjonen som skal fremgå av oversikten er tilgjengelig.

Ved nyregistreringer skal registerføreren ifølge *fjerde ledd første punktum* sende firmaattest

til innsenderen av meldingen og foretaket. Firmaattesten skal sendes straks. Som et alternativ til å sende selve firmaattesten, åpner fjerde ledd første punktum for at Foretaksregisteret kan angi hvor firmaattesten er tilgjengelig. Foretaksregisteret kan for eksempel henvise til en elektronisk tjeneste hvor informasjonen er tilgjengelig.

Etter fjerde ledd *andre punktum* er firmaattest et standardisert dokument fra Foretaksregisteret om et bestemt foretak identifisert ved organisasjonsnummer. Firmaattesten inneholder visse opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret om et bestemt foretak på datoen for utstedelsen av firmaattesten. I en rekke lover og forskrifter er det bestemmelser som stiller krav om innsending eller fremleggelse av firmaattest for å dokumentere bestemte forhold om et foretak. Dette gjelder blant annet hvitvaskingsloven og hvitvaskingsforskriften, låneformidlingsloven, politiregisterforskriften og forskrift til mineralloven. De fleste opplysningene som skal fremgå av en firmaattest er ikke bare registrert i Foretaksregisteret, men også i Enhetsregisteret. En firmaattest erstatter ikke den plikten offentlige organer har til å bruke opplysninger i Enhetsregisteret. Det betyr blant annet at offentlige organer må vurdere om opplysningene i firmaattesten er tilstrekkelig dokumentasjon, eller om de bør kontrolleres opp mot grunndata som er registrert i Enhetsregisteret på tidspunktet da det offentlige organet foretar kontrollen etter det aktuelle regelverket.

Flere av særlovene og -forskriftene som stiller krav til firmaattest, fastsetter at firmaattesten ikke kan være eldre enn tre måneder. Opplysningene i firmaattesten kan ha blitt endret i denne perioden og også av den grunn bør opplysningene krys sjekkes med registrerte opplysninger i Enhetsregisteret.

Etter *femte ledd* kan departementet gi forskrift med nærmere regler om innholdet i oversikt som nevnt i tredje ledd og firmaattest som nevnt i fjerde ledd.

Til kapittel 6. Kunngjøring mv.

Til § 6-1 Kunngjøring

Paragrafen har regler om kunngjøring av opplysninger som registreres i Foretaksregisteret i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 6-2. Paragrafen gjennomfører til dels EØS-regelverk i norsk rett. Den er nærmere omtalt i punkt 16.4.

Første ledd stiller krav om at registerføreren skal kunngjøre visse opplysninger ved nyregistre-

ring av foretak i Foretaksregisteret. Dette omfatter foretakets navn og organisasjonsnummer (bokstav a), foretakets formål eller virksomhetsbeskrivelse (bokstav b), foretakets forretningskommune (bokstav c), navnet på styremedlemmer og daglig leder når dette er meldt (bokstav d), samt navnet på innehaver for enkeltpersonforetak og ansvarlige deltakere i foretak som nevnt i § 3-3 første ledd og kommandittselskaper (bokstav e). «[A]nsvarlige deltakere» i bokstav e omfatter deltakere i ansvarlige selskaper (ANS og DA), partredere i partrederier etter sjøloven kapittel 5, deltakere i interkommunale selskaper og komplementarer i kommandittselskaper. Se også merknaden til § 3-3 første ledd.

Andre ledd gir Foretaksregisteret det praktiske ansvaret for å oversende visse opplysninger om europeiske selskaper og europeiske samvirkeforetak som skal offentliggjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende til Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner. Oversendelsen skal skje innen én måned etter at opplysningene er kunngjort i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. *Tredje ledd* stiller krav om kunngjøring av opplysninger om europeiske økonomiske foretaksgrupper, og om oversendelse av slike opplysninger til forannevnte kontor.

Fjerde ledd stiller krav om kunngjøring av opplysninger om utenlandske foretak ved nyregistrering i Foretaksregisteret.

Dersom det registreres endringer i navnet til et foretak eller i det som er registrert om ansvarlige deltakere, skal endringen kunngjøres, jf. *femte ledd første punktum*. Det samme gjelder dersom et foretak slettes fra Foretaksregisteret, jf. *femte ledd andre punktum*. Det følger av *femte ledd tredje punktum* at andre endringer ikke skal kunngjøres.

Ifølge *sjette ledd* skal registerføreren kunngjøre opplysninger som nevnt i artikkel 14 i direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet) med én gang de er registrert. Direktivet artikkel 14 gjelder for selskapstyper som tilsvarende norske aksjeselskaper, og omfatter blant annet krav til stiftelsesdokumentene.

Til § 6-2 Registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger og dokumenter på Unionens offisielle språk

Paragrafen har regler om registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger på EUs offisielle språk. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 6-3, og er nærmere omtalt i punkt 16.4.

Første ledd gir aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper rett til å få registrert og kunngjort oversettelser av opplysninger som nevnt i artikkel 14 i direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet) på ethvert av EUs offisielle språk. *Andre ledd* regulerer virkningene overfor tredjeparter av at det er offentliggjort slike oversettelser.

Til kapittel 7. Legitimasjonsvirkninger mv.

Til § 7-1 Legitimasjonsvirkninger

Paragrafen regulerer legitimasjonsvirkningene overfor tredjeparter av det som er registrert i Foretaksregisteret. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-1, og er nærmere omtalt i punkt 17.1.

Første ledd fastsetter at når det følger av rettsregler at det er avgjørende for en tredjeparts rettsstilling om denne kjente til et forhold eller ikke, skal det som er registrert i Foretaksregisteret, anses for å ha kommet til tredjepartens kunnskap. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-1 første ledd. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 10 *Til § 10-1* står det om denne:

«Regelen er ingen selvstendig regel om legitimasjonsvirkningene av registreringen. Regelen får bare betydning i forhold til andre legitimasjonsregler. For de forhold hvor tredjemanns viten eller ikke-viden etter selskaps- og kontraktsrettslige regler må anses relevant, gir bestemmelsen nærmere regler.

I hvilke forhold tredjemanns viten eller ikkeviden er av rettslig betydning uttaler loven seg altså ikke direkte om, men en har blant annet lagt til grunn at tredjemann ikke kan vinne rett overfor et foretak dersom han har inngått kontrakt med en signaturberettighet som har hatt signatur, men ikke lenger har tegningsrett på kontraktsinngåelsestidspunktet. Bestemmelsen innebærer at opplysn[ing]ene i foretaksregisteret forutsettes å være alment kjent og at tredjeman[n] selv må ta konsekvensene dersom han ikke skaffer seg kunnskap om det som finnes innført i registeret.

Regelen gjelder bare for forhold som er innført i registeret. Legitimasjonsvirkninger som følge av registreringsordningen forutsettes altså ikke knyttet til forhold som alene framgår av bilagene til melding. Slik er ordningen også etter gjeldende rett.

Regelen får også anvendelse for registrerte opplysninger som ikke kunngjøres. For omstendigheter som skal kunngjøres får rege-

len anvendelse selv om kunngjøringen ennå ikke har funnet sted. (...)

Man kan ikke se bort fra at et databasert foretaksregister kan bryte sammen, eller at avgivelse av opplysninger blir helt umuliggjort over en lengre periode. I en slik situasjon må det være adgang til å la tredjemann vinne rett dersom han har opptrådt så aktsomt som det etter forholdene er rimelig å kreve av ham. Departementet har imidlertid ikke funnet grunn til å ta inn i lovteksten en reservasjon for slike tilfeller.»

Andre ledd gjennomfører direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 16 nr. 5 andre avsnitt i norsk rett. Den fastsetter at «[f]or disposisjoner som har funnet sted før den sekstende dag etter dagen for kunngjøring av registrerte opplysninger, kan ikke opplysningene gjøres gjeldende overfor en tredjepart dersom denne godtgjør at det var umulig for tredjeparten å ha kjennskap til opplysningene». Dette er en snever unntaksregel fra første ledd, som bare vil gjelde i særlige tilfeller. Unntaksbestemmelsen vil eksempelvis ikke komme til anvendelse dersom en person unnløst å sjekke opplysninger som ligger offentlig tilgjengelig på Brønnøysundregistrenes nettsider. Det samme gjelder dersom en person midlertidig ikke får tilgang til kunngjorte opplysninger på grunn av nettverksfeil i personens egne systemer. Se Prop. 76 LS (2022–2023) kapittel 6 for nærmere informasjon om bakgrunnen for reguleringen.

Tredje ledd fastsetter at meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, ikke kan gjøres gjeldende overfor en tredjepart, med mindre denne kjente eller burde kjent forholdet. Bestemmelsen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-1 tredje ledd. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 10 *Til § 10-1* står det om denne:

«Lovbestemmelsen vil få anvendelse for avtalebegrensninger i signaturretten eller i kretsen av signaturberettigede deltakere eller styremedlemmer som ikke fremgår av meldinger til registeret eller som avviker fra de deklatoriske regler om signatur. Bestemmelsen får også anvendelse for aksjonæravtaler i strid med vedtektsbestemmelser eller ved det lovfestede utgangspunkt om aksjenes frie omsettelighet.

(...) Bestemmelsen i lovutkastet er også ment å skulle forstås som en presumsjonsregel, slik at foretaket må godtgjøre tredjemanns viten. Hva angår aktsomhetskravet, har en like-

vel villet avdemppe dette noe, jfr. uttrykket «kjente eller burde kjent». En har imidlertid ment at det bør kreves en del for at uaktsomhetsreservasjonen kommer foretaket til gode, og at først og fremst de grovere tilfellene av uaktsomt utvitenhet skal likestilles med viten.

Bestemmelsen i § 10-1 [tredje] ledd forutsetter at registeret er ajour med sine registreringer. Dersom meldinger blir liggende lenge ubehandlet kan foretaket få store vanskeligheter med å unngå legitimasjonsvirkninger av gamle forhold hvor endring er meldt, f.eks. fra treden av administrerende direktør.»

Til § 7-2 Krav til identifikasjon av foretaket på dokumenter mv.

Paragrafen stiller krav til hvilke opplysninger som skal fremgå av foretakets forretningsdokumenter mv. Formålet med kravene er å identifisere virksomhetene, slik at tredjeparter vet hvem de forholder seg til. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-2. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 17.2.

Første ledd første punktum fastsetter at et foretaks nettsider, brev og forretningsdokumenter, uavhengig av hvilket medium de finnes på, skal inneholde foretakets organisasjonsnummer og foretaksnavn eller navn. Kravet til at slike identifiserende opplysninger skal fremgå av et foretaks nettsider, brev og forretningsdokumenter «uavhengig av hvilket medium de finnes på» gjennomfører krav i direktiv 2003/58/EF, se Ot.prp. nr. 67 (2005–2006).

Med «forretningsdokumenter» menes dokumenter som representerer foretaket utad. Dette er for eksempel brevpapir, fakturaer, ordresedler, kreditnotaer og regninger. Kravene gjelder ikke for konvolutter, reklamemateriell og visittkort.

Første ledd andre punktum fastsetter at for foretak som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal salgsdokumenter inneholde «MVA» plassert bak organisasjonsnummeret. Begrepet «salgsdokumenter» omfatter faktura, nota, regning utstedt av den som omsetter varer eller tjenester, sluttseddel, avregningseddel, bilag mv. som mottaker av varen utsteder.

Andre og tredje ledd stiller særlige krav til opplysninger som skal angis på dokumentene mv. til aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og filialer av utenlandske foretak. Deler av opplysningskravene i andre og tredje ledd gjennomfører EØS-rettslige forpliktelser som følger av direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). I *fjerde ledd* er det stilt krav om at dokumen-

ter mv. til europeiske økonomiske foretaksgrupper skal inneholde opplysninger som nevnt i forordning (EØF) nr. 2137/85 artikkel 25, jf. EØFG-loven § 1.

Til kapittel 8. Retting av feil og endringer uten melding

Til § 8-1 Retting av feil i registrerte opplysninger

Paragrafen gir regler om rett og plikt for registerføreren til å rette registrerte opplysninger som viser seg å være uriktige. Plikten til å rette slike feil gjelder både registrerte opplysninger som var uriktige allerede på registreringstidspunktet, og opplysninger som har blitt uriktige på grunn av etterfølgende omstendigheter. Dette siste er nytt i forhold til foretaksregisterloven av 1985. Paragrafen inneholder bestemmelser om retting av feil både med og uten forhåndsvarsel til foretaket. Paragrafen viderefører delvis foretaksregisterloven av 1985 § 7-1, og er nærmere omtalt i punkt 19.1. Reglene i § 8-1 suppleres av generelle forvaltningsrettslige regler om retting.

Første ledd første punktum pålegger registerføreren en retteplikt. Dersom registerføreren oppdager at en registrert opplysning er uriktig, skal registerføreren sørge for at feilen rettes. Dette gjelder uavhengig av om opplysningen var uriktig på registreringstidspunktet eller om den senere har blitt uriktig. Hvordan registerføreren «oppdager» at en registrert opplysning er uriktig, er ikke avgjørende. Retting kan skje der registerføreren oppdager feilen selv eller blir gjort oppmerksom på feilen av foretaket eller av tredjeparter.

Rettingsplikten inntreffer når en registrert opplysning er «uriktig». Vilkåret innebærer at den registrerte opplysningen avviker fra de faktiske forholdene eller de rettslige forutsetningene som ligger til grunn for registreringen. Uriktigheten kan vise seg på ulike måter, herunder materielle feil, der opplysningen faktisk er feilaktig, og formelle feil, der registreringen ikke reflekterer den korrekte underliggende dokumentasjonen. For eksempel vil en feilregistrering av aksjekapitalen, hvor enten foretaket selv eller registerføreren ved en feil legger til et ekstra siffer, være en uriktig opplysning, uavhengig av om feilen skriver seg fra foretakets innrapportering eller en feil begått av registerføreren.

Dersom registerføreren oppdager at en registrert opplysning er uriktig, skal registerføreren ifølge første ledd *andre punktum* sende et forhåndsvarsel til foretaket. Varselet skal opplyse om feilen og angi hvordan feilen vil bli rettet, altså hva feilen skal rettes til. Varselet skal også angi en

bestemt frist for å komme med innsigelser. Bestemmelsen fastslår også at varselet skal opplyse om at feilen vil bli rettet dersom registerføreren ikke mottar innsigelser innen fristen.

Første ledd *tredje punktum* fastsetter at når en registrert opplysning er rettet etter første ledd første punktum, skal registerføreren kunngjøre hva rettingen omfatter. Kunngjøringen skjer i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Hensikten med kunngjøringen er å gi informasjon til tredjeparter som forholder seg til foretaket om rettingen, slik at de kan ivareta sine interesser.

Registerføreren rettingsplikt etter første ledd er ikke ubetinget. Det er bare åpenbare og klare feil som skal og kan rettes. Dette vil si at retting er begrenset til tilfeller der uriktigheten kan konstateres på objektivt grunnlag og basert på ordinær dokumentkontroll. Der den aktuelle opplysningen viser seg å være omtvistet, retting reiser kompliserte rettsspørsmål eller det foreligger usikkerhet rundt de faktiske forholdene er det ikke grunnlag for retting etter første ledd.

I vurderingen av om retting skal skje, må registerføreren også ta i betraktning tidsaspektet. Jo lenger tid som har gått fra feilen oppsto, desto mer skal til for at retting kan skje. I vurderingen må det tas hensyn til at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger, og hensynet til tredjeparter som kan ha innrettet seg i tillit til den registrerte opplysningen.

Rettingsplikten og rettingsadgangen etter første ledd tilligger registerføreren. Bestemmelsen gir ikke foretak, personer med roller i foretak eller tredjeparter et selvstendig rettsgrunnlag til å kreve at registrerte opplysninger blir rettet av registerføreren. Krav om retting av det registrerte må i så fall skje gjennom reglene om klage, omgjøring eller ved søksmål for domstolene.

Andre ledd første punktum åpner for at registerføreren i enkelte tilfeller kan rette feilen uten å varsle foretaket. Retting uten forhåndsvarsel kan bare skje «dersom det er ubetenkelig». Registerføreren må vurdere konkret om retting uten forhåndsvarsel er ubetenkelig. Et sentralt moment vil være om det må anses åpenbart unødvendig å varsle foretaket før retting skjer, fordi innspill fra foretaket uansett ikke vil påvirke utfallet. Eksempler på tilfeller der retting uten forhåndsvarsel vil kunne være aktuelt, er retting av åpenbare skrivefeil i registrert vedtektsfestet formålsbestemmelse der skrivefeilen skyldes feil innføring fra registerføreren side, eller retting av registrert adresse basert på opplysninger i matrikkelen om

at et gatenavn er endret. Det kan også gjelde der en person som er registrert med en rolle i Foretaksregisteret, har fått registrert navneendring i Folkeregisteret. Retting som er skjedd etter andre ledd første punktum, altså der det ikke er krav om at foretaket skal ha mottatt forhåndsvarsel om rettingen, skal ikke kunngjøres, jf. andre ledd *andre punktum*.

Tredje ledd regulerer tilfeller der det er uklart hvordan feilen skal rettes eller den på annen måte eller av andre grunner ikke kan rettes uten etter ny melding fra virksomheten. Ifølge tredje ledd *første punktum* kan registerføreren i slike tilfeller registrere en påtegning om feilen. Hensikten er å gi tredjeparter informasjon om at registrerte opplysninger kan være uriktige. Grunnen til at det i slike tilfeller kan tas inn en påtegning, er at det kan ta noe tid før Foretaksregisteret får en ny melding fra foretaket som viser hva som er riktig opplysning. Tredje ledd *andre punktum* bestemmer at registerføreren samtidig skal pålegge foretaket å sende inn ny melding innen en bestemt frist. Dersom foretaket ikke etterkommer pålegget om å sende inn melding, kan registerføreren ilegge foretaket eller de meldepliktige tvangsmulkt, jf. § 11-2. Ifølge tredje ledd *tredje punktum* skal påtegning fjernes når det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende. Dette kan for eksempel gjelde der feilen har blitt rettet etter endringsmelding fra foretaket.

Til § 8-2 Påtegninger

Paragrafen er ny. Den har regler om når registerføreren har plikt eller adgang til å ta inn påtegninger i Foretaksregisteret. Paragrafen lovfester delvis praksis i Foretaksregisteret, og er nærmere omtalt i punkt 19.2.

Første ledd første punktum fastsetter at registerføreren kan registrere en påtegning dersom det er forhold ved registrerte opplysninger om foretaket som tredjeparter bør gjøres kjent med. Etter første ledd *andre punktum* kan registerføreren også registrere en påtegning dersom plikten til å sende inn melding om nyregistrering etter § 4-1 eller endringsmelding etter § 4-2 ikke er oppfylt, og tredjeparter bør gjøres kjent med at meldeplikten ikke er oppfylt.

Påtegning etter første ledd kan for eksempel være aktuelt der et foretak har fått pålegg om å sende inn ny melding om registrering av styret, fordi det registrerte styret ikke oppfyller lovbestemte krav til kjønns sammensetning i styret eller antall styremedlemmer. Et annet eksempel er der et registreringsvedtak blir omgjort etter klage.

Formålet med påtegning i sistnevnte tilfelle er å gi informasjon til allmennheten om årsaken til at en registrert opplysning er rettet.

Registerføreren må konkret vurdere om forholdet eller manglende oppfyllelse av meldeplikten er noe «som tredjeparter bør gjøres kjent med». I vurderingen må registerføreren se hen til at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret har legitimasjonsvirkninger, jf. § 7-1. Spørsmålet blir dermed blant annet om tredjeparter kan risikere å lide tap dersom de ikke gjøres kjent med den tilleggsinformasjonen som påtegningen vil gi. Påtegning antas derfor særlig å være aktuelt der det omhandler registrerte opplysninger om organer eller personer med roller som gir rett til å representere foretaket utad, slik som styret og daglig leder, eller der noen er gitt fullmakt til å gjøre dette ved signatur eller prokura.

Etter første ledd *tredje punktum* skal registerføreren fjerne påtegningen når det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende. At det som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende, betyr i denne sammenhengen blant annet at forholdet som lå til grunn for påtegningen er rettet opp, bortfalt eller ikke lenger er aktuelt. For eksempel skal påtegning om manglende oppfyllelse av plikten til å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding fjernes dersom foretaket har sendt inn melding som oppfyller meldeplikten.

Andre ledd regulerer hvilke forhold registerføreren alltid skal registrere påtegning om. Bestemmelsen sier i *bokstav a* at registerføreren skal registrere en påtegning om at en person er avregistrert fra en rolle dersom personen har meldt egenfratrede, jf. § 4-6 første ledd. Etter andre ledd *bokstav b* og *c* skal registerføreren registrere en påtegning om at en person har blitt avregistrert fra en rolle, dersom personen har blitt ilagt konkurskarantene, har blitt idømt rettighetstap eller har blitt idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, som hindrer personen i å inneha rollen. Plikten til å registrere en påtegning etter bokstav *c* gjelder også i tilfeller der avregistreringen skyldes midlertidig avgjørelse om hel eller delvis fratakelse av rolleinnehavere rettslige handleevne, jf. vergemålsloven § 61.

Påtegningen «avregistrert» gjør brukerne oppmerksom på at personen ikke lenger er registrert i rollen, og dermed heller ikke legitimert til å oppetre i rollen på grunnlag av den tidligere registreringen. Påtegningen vil også vise at årsaken til at rolleinnehaver ikke lenger er registrert i rollen, ikke har bakgrunn i beslutning som er truffet av foretaket. For personer som er fratatt rettslig

handleevne, vil påtegningen også kunne beskytte dem mot å inngå handler til skade for seg selv.

Registerføreren må vurdere konkret om konkursskarantenen, rettighetstapet eller fratakelsen av den rettslige handleevnen hindrer vedkommende i å inneha rollen eller rollene som vedkommende er registrert med. Se nærmere om dette i punkt 15.4.8.

Påtegningen skal kun angi at en person er «avregistrert» fra rollen. Tredjeparter som ønsker å vite årsaken til avregistreringen må eventuelt skaffe denne informasjonen på annen måte, for eksempel ved å kontakte foretaket som personen har hatt en rolle i eller rolle innehaveren selv, eller ved å undersøke offentlige registre slik som Konkursregisteret.

Tredje ledd gjelder tilfeller der en person som er registrert med en rolle i Foretaksregisteret dør. Dersom noen blir registrert som død i Folkeregisteret, skal registerføreren ifølge tredje ledd registrere en påtegning om dette i Foretaksregisteret. Opplysninger i Folkeregisteret om at noen er død er ikke underlagt taushetsplikt. Hvis en registrert rolle innehaver er død, vil en eventuell tredjepart måtte forholde seg til dødsboet. En slik påtegning blir stående til foretaket sender inn en endringsmelding der den døde er erstattet av en annen.

Til § 8-3 Sletting av opphørte foretak

Paragrafen gir regler om administrativ sletting av foretak som har opphørt å eksistere uten at Foretaksregisteret har fått melding om det. Sletting av foretak fra Foretaksregisteret, innebærer at foretaket blir fjernet fra den aktive delen av registeret og overført til den historiske delen. Opplysninger om foretakets tidligere status vil fortsatt kunne hentes frem ved behov. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 7-3. Den er nærmere omtalt i punkt 19.3.

Første ledd første punktum fastslår at hvis registerføreren har grunn til å tro at et registrert foretak har opphørt, skal foretaket og de som har meldeplikt etter § 4-3 varsles om at foretaket kan bli slettet fra Foretaksregisteret. Ifølge første ledd *andre punktum* skal varselet angi en rimelig frist til å komme med opplysninger som sannsynliggjør at foretaket fortsatt består. Første ledd *tredje punktum* fastsetter at hvis det ikke mottas slike opplysninger innen fristen som er satt i varselet, skal et nytt varsel kunngjøres i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon. Først etter at fristen i det kunngjorte varselet er utløpt, og hvis registerføreren ikke har mottatt opplysninger som sannsynliggjør at foretaket fort-

satt består, skal foretaket etter første ledd *fjerde punktum* slettes fra Foretaksregisteret.

Andre ledd første punktum fastsetter at hvis Foretaksregisteret har mottatt melding fra Konkursregisteret om at bobehandlingen i registrert foretak med ubegrenset ansvar er endelig avsluttet etter konkursloven § 128 eller § 135, skal registerføreren varsle de som er meldepliktige etter § 4-3. I varselet skal det angis at dersom de meldepliktige innen ett år ikke gir opplysninger om at foretaket fortsatt består, vil foretaket bli slettet fra Foretaksregisteret. Plikten for registerføreren til å sende ut slikt varsel er absolutt. Foretaket skal ifølge andre ledd *andre punktum* slettes fra Foretaksregisteret dersom det ikke innen ettårsfristen gis opplysninger om at foretaket består.

Tredje ledd regulerer virkninger av sletting fra Foretaksregisteret. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 7-3 tredje ledd. Reglene i tredje ledd gjelder både ved administrativ sletting etter første ledd, og ved sletting av foretak med ubegrenset ansvar etter konkurs etter andre ledd, jf. Ot.prp. nr. 80 (2003–2004) punkt 6.2 [*Til § 7-3*].

Det følger av tredje ledd *første punktum* at slettingen ikke får betydning for deltakers ansvar for foretakets forpliktelser eller for styremedlemmenes personlige ansvar. I Ot.prp. nr. 50 (1984–85) kapittel 7 *Til § 7-3* står det om bestemmelsen:

«Deltakere og styremedlemmer har et ansvar for forvaltningen av selskapet og for at det går fram på lovformelig måte ved en eventuell oppløsning og deling av selskapsformuen. Dette ansvar gjelder selv om foretaket måtte være slettet av registeret, og et allerede pådratt ansvar blir styremedlemmene ikke fri om foretaket senere slettes administrativt.»

Tredje ledd *andre punktum* omhandler retten til foretaksnavnet ved sletting. Det følger av bestemmelsen at dersom foretaket innen seks måneder etter at slettingen er kunngjort, sender melding til Foretaksregisteret om at foretaket fortsatt består, har foretaket fortrinnsretten til det tidligere foretaksnavnet i behold.

Ifølge *fjerde ledd* kan departementet gi forskrift med nærmere regler om sletting etter § 8-3.

Til kapittel 9. Utlevering og utveksling av opplysninger fra Foretaksregisteret

Til § 9-1 Utlevering av opplysninger fra Foretaksregisteret

Paragrafen regulerer utlevering av opplysninger fra Foretaksregisteret. Den viderefører i all

hovedsak foretaksregisterloven av 1985 § 8-1, og er nærmere omtalt i punkt 20.1.

Første ledd første punktum slår fast hovedregelen om allmennhetens rett til innsyn i opplysninger og dokumenter som er registrert i Foretaksregisteret. Hvilke opplysninger og dokumenter som skal registreres i Foretaksregisteret, fremgår av lovens kapittel 3. Første ledd *andre punktum* gjør unntak fra retten til innsyn i fødselsnummer og d-nummer som er registrert i Foretaksregisteret.

Innsyn i opplysninger og dokumenter som Foretaksregisteret innehar, men som ikke er registrert i Foretaksregisteret, reguleres av offentliglova.

Andre ledd første punktum gir «[o]ffentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak», rett til å få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Foretaksregisteret til bruk i sin virksomhet. Bestemmelsen bygger på folkeregisterloven § 10-1 første ledd og skal forstås på samme måte. Finansforetak i andre ledd første punktum omfatter foretak som har konsesjon etter finansforetaksloven kapittel 2.

Tredje ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om hvordan opplysninger og dokumenter som er registrert i Foretaksregisteret skal gjøres tilgjengelige, og kan bestemme at det skal betales gebyr for tjenestene.

Til § 9-2 Innhenting og registrering av opplysninger fra andre registre

Paragrafen er ny. Den erstatter forskriftshjemmelen i foretaksregisterloven av 1985 § 7-2. Paragrafen gir regler om Foretaksregisterets adgang til å innhente og registrere opplysninger fra andre registre. Den skiller mellom opplysninger som Foretaksregisteret innhenter fra henholdsvis andre offentlige registre (første ledd) og registre som ikke føres av offentlige myndigheter (andre ledd). Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 20.2.

Første ledd regulerer Foretaksregisterets adgang til å innhente og registrere opplysninger som er registrert i andre offentlige registre. Slik innhenting og registrering kan bare skje «dersom det er ubetenkelig». Registerføreren må vurdere konkret om innhenting og registrering av opplysninger er ubetenkelig. Et sentralt moment er om det må anses åpenbart unødvendig å varsle foretaket før registreringen skjer, fordi innspill fra foretaket uansett ikke vil påvirke utfallet.

Innhenting og registrering i Foretaksregisteret av opplysninger som er registrert i andre offentlige registre som ikke er ubetenkelig, må følge reglene om retting av feil i § 8-1. Det betyr at det må sendes forhåndsvarsel til foretaket, alternativt at Foretaksregisteret pålegger foretaket å sende inn endringsmelding.

Andre ledd første punktum gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i registre som ikke føres av offentlige myndigheter, kan innhentes og registreres i Foretaksregisteret. Slik forskrift må angi hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra, jf. andre ledd *andre punktum*. Det betyr at forskriften tydelig må identifisere hvilket eller hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra, for eksempel ved at navnet på registeret eller registrene angis i forskriften. Etter andre ledd *tredje punktum* kan det også gis forskriftsregler om hvordan Foretaksregisteret skal innhente opplysningene.

Til § 9-3 Overføring av opplysninger fra Foretaksregisteret til andre offentlige registre

Paragrafen gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, kan overføres til andre offentlige registre, herunder om hvordan slik overføring skal skje. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 8-2 med enkelte endringer. Blant annet er myndigheten til å gi forskrift lagt til departementet. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 20.3.

Til § 9-4 Utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS)

Paragrafen regulerer utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet BRIS. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 8-3, og er nærmere omtalt i punkt 20.4. Paragrafen gjennomfører krav i direktiv (EU) 2019/1151 (digitaliseringsdirektivet) artikkel 19.

Første ledd første punktum slår fast at Foretaksregisteret kan utveksle opplysninger med utenlandske foretaksregistre i samsvar med direktiv (EU) 2017/1132 (det konsoliderte selskapsrettsdirektivet). Foretaksregisterets utlevering av opplysninger til utenlandske foretaksregistre skal være gratis, jf. første ledd *andre punktum*. Første ledd *tredje punktum* gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utveks-

ling av opplysninger etter første punktum, og om bruk og registrering av slike opplysninger. Ett eksempel kan være registrering av opplysninger som Foretaksregisteret har mottatt fra utenlandske foretaksregistre.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om at Foretaksregisteret skal gjøre bestemte opplysninger tilgjengelige for enhver gjennom BRIS, herunder hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, betaling av gebyr for innsyn og hvilke opplysninger som skal være gratis tilgjengelige.

Til § 9-5 Varsling til offentlige myndigheter og finansforetak

Paragrafen er ny. Den regulerer Foretaksregisterets adgang til å varsle og overføre opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak uten hinder av taushetsplikt. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 20.5.

Første ledd slår fast at registerførerens uten hinder av taushetsplikt kan gi opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak når de kan ha bruk for opplysningene i sin virksomhet. Med finansforetak menes foretak som har konsekasjon etter finansforetaksloven kapittel 2.

Varsling etter første ledd vil være særlig aktuelt ved mistanke om at det er brukt uriktig eller falsk dokumentasjon eller identitet, eller det er meldt andre uriktige opplysninger i forbindelse med nyregistrering av et foretak eller registrering av nye rolleinnhavere.

Det vil være opp til vedkommende offentlige myndighet eller finansforetak som mottar varselet som, innenfor sitt myndighets- eller ansvarsområde, må vurdere om og i tilfelle hvordan det skal ageres på varselet.

Bestemmelsen i første ledd gir også mulighet for at Foretaksregisteret kan dele taushetsbelagte opplysninger med offentlige myndigheter og finansforetak som selv tar kontakt med registeret for å innhente opplysninger. Som eksempel vil Nasjonal sikkerhetsmyndighet kunne motta taushetsbelagte opplysninger fra Foretaksregisteret i forbindelse med undersøkelser av et ervervs risikopotensial etter sikkerhetsloven § 10-2. Det samme vil gjelde der finansforetak tar kontakt med Foretaksregisteret i forbindelse med kundekontroll etter hvitvaskingsloven.

Foretaksregisterets adgang til å overføre taushetsbelagte opplysninger til andre aktører enn offentlige myndigheter og finansforetak, vil bare kunne skje innenfor rammene av reglene om taushetsplikt og begrensninger i taushetsplikten i for-

valtningsloven eller der det finnes et annet særskilt rettsgrunnlag.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger etter første ledd, herunder om hvordan utlevering skal skje.

Til kapittel 10. Om klage, søksmålsadgang og berostillelse

Til § 10-1 Klage på registerførerens vedtak

Paragrafen regulerer retten til å klage på registerførerens vedtak. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 9-1, og er nærmere omtalt i punkt 18.1.

Første punktum fastsetter at registerførerens vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Den normale klagefristen etter forvaltningsloven er tre uker. Med unntak for særregelen om endelig klagefrist på registreringsvedtak i andre punktum, vil de til enhver tid gjeldende klageregulene i forvaltningsloven gjelde for klager på registerførerens vedtak.

Andre punktum inneholder en særregel om endelig klagefrist på registerførerens registreringsvedtak som avviker fra forvaltningslovens regler. Andre punktum fastsetter en absolutt klagefrist for vedtak om registrering som er fattet av Foretaksregisteret, jf. § 5-2, på tre måneder etter at vedtaket ble fattet. Regelen er generell og vil gjelde uavhengig av om den som har klagerett har fått kjennskap til registreringen eller ikke.

I de aller fleste vedtak om registrering får den som registreringen gjelder og andre som har behov for å kjenne til registreringen, underretning om vedtaket eller blir kjent med eller burde bli kjent med innholdet i vedtaket i god tid før tremånedersfristen utløper. Departementet viser her blant annet til at Foretaksregisteret skal sende underretning om registreringsvedtak til innsenderen av meldingen, foretaket og enkelte andre berørte aktører straks vedtaket er fattet. Se § 5-4 og merknaden til den bestemmelsen. For disse vil den alminnelige klagefristen på tre uker i forvaltningsloven gjelde. Den absolutte klagefristen i § 10-1 vil dermed bare komme til anvendelse i et lite antall tilfeller.

Til § 10-2 Vilkår for å reise sak for domstolene om vedtaket

Paragrafen gjelder vilkår for å reise sak for domstolene om registerførerens vedtak. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 9-2. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 18.2.

Ifølge *første punktum* kan den som har fått underretning om vedtaket etter § 5-4 første eller andre ledd, bare reise søksmål for domstolene om vedtaket hvis vedkommende har klaget på vedtaket og klagesaken er endelig avgjort. Bestemmelsen gjelder både for registerførerens registreringsvedtak og nektingsvedtak.

I *andre punktum* står det at visse nærmere angitte bestemmelser i forvaltningsloven gjelder tilsvarende. Henvisningene innebærer at vilkårene for å reise søksmål om vedtaket etter første punktum, bare kommer til anvendelse dersom det er opplyst om vilkårene i underretningen om vedtaket. Hvis dette ikke er gjort, gjelder ikke vilkårene i første punktum. Vedkommende kan i så tilfelle reise søksmål om vedtaket selv om vedtaket ikke er påklaget. I tillegg innebærer henvisningene at det alltid kan reises søksmål om registerførerens vedtak hvis det har gått mer enn seks måneder fra klagen først ble fremsatt, og det ikke skyldes klageren at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger.

Til § 10-3 Berostillelse av behandling av melding eller klage

Paragrafen er ny. Den regulerer adgangen til å stille behandlingen av en melding eller en klage i bero, og er nærmere omtalt i punkt 18.3. Å stille behandlingen av en melding eller klage i bero innebærer å legge den til side. En avgjørelse om å stille saken i bero regnes ikke som et enkeltvedtak. Avgjørelsen kan derfor ikke påklages.

Første punktum fastsetter at registerføreren kan stille behandlingen av en melding i bero hvis det er reist søksmål for domstolen om underliggende forhold som kan ha betydning for kontrollen etter § 5-1 første eller andre ledd. Søksmål i denne sammenhengen omfatter også behandling i forliksrådet der dette er aktuelt. I mange tilfeller vil det ikke være aktuelt med behandling i forliksrådet, siden forliksrådet verken behandler saker mot offentlige myndigheter, saker om patent, varemerke og lignende og diverse andre typer saker, jf. tvisteloven § 6-2 første og andre ledd.

Det er en forutsetning for berostillelse at Foretaksregisterets vedtak vil kunne påvirkes av utfallet av søksmålet. Et eksempel der berostillelse kan være aktuelt, er hvis det er meldt endring av styret til Foretaksregisteret, men det pågår en retts sak om gyldigheten av styrevalget.

Ifølge *andre punktum* kan en avgjørelse om å stille behandlingen av en melding i bero, gjelde inntil saken for domstolen er endelig avgjort.

Ifølge *tredje punktum* gjelder reglene om berostillelse i første og andre punktum også for Foretaksregisteret og klageinstansen ved deres behandling av klager på registrerings- eller nektingsvedtak. Dette gjelder både når klagen er til behandling i Foretaksregisteret og hos klageinstansen. Foretaksregisteret eller klageinstansen bør underrette foretaket, klageren og eventuelt klagemotparten om at behandlingen av klagen er stilt i bero.

Til kapittel 11. Sanksjoner og tvangsmulkt

Til § 11-1 Straff

Paragrafen regulerer straffansvar. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-4. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 22.1.

Paragrafen fastsetter at ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsene i § 4-1 eller § 4-2, straffes de som har meldeplikt etter § 4-3 med bøter. Medvirkning straffes ikke.

Det er overtredelse av plikten til å sende inn melding om nyregistrering eller endringsmelding som kan medføre bøtestraff etter § 11-1, jf. henvisningene til § 4-1 og § 4-2. De som kan idømmes bøtestraff etter § 11-1, er personer med meldeplikt etter § 4-3. Se merknaden til den paragrafen. For foretakene gjelder reglene om foretaksstraff i straffeloven § 27 og § 28.

Der det er krav om at samtlige eller flere meldepliktige må signere meldingen, kan den enkelte ikke straffes etter reglene i § 11-1 for ikke å ha oppfylt meldeplikten dersom denne har gjort sitt til at melding blir sendt inn, for eksempel gjøre styrets øvrige medlemmer oppmerksomme på meldeplikten og selv gjør sitt til at meldingen blir sendt. Om de øvrige medlemmene skulle nekte å signere meldingen, må vedkommende være ansvarsfri.

Til § 11-2 Tvangsmulkt

Paragrafen regulerer registerførerens adgang til å ilegge foretaket og meldepliktige tvangsmulkt. Den viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 4-5 andre ledd, § 7-1 andre ledd tredje punktum og § 10-2 fjerde ledd. Det er i første ledd gjort enkelte utvidelser i registerførerens adgang til å ilegge tvangsmulkt for å tilpasse reglene til enhetsregisterloven. Paragrafen er nærmere omtalt i punkt 22.2.

Tvangsmulkt karakteriseres ved at formålet er å fremtvinge oppfyllelse. Paragrafen åpner for at tvangsmulkt kan ilegges hvis foretaket ikke etterkommer pålegg om å sende inn melding eller

informasjon til Foretaksregisteret og når lovpålagte krav til dokumentopplysninger ikke er oppfylt. Et vedtak om tvangsmulkt er et enkeltvedtak som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

Etter *første ledd* kan registerføreren ilegge foretaket og meldepliktige etter § 4-3 løpende tvangsmulkt dersom pålegg om å sende inn melding til Foretaksregisteret «som nevnt i § 4-5 første eller andre ledd eller § 8-1 tredje ledd andre punktum» ikke blir etterkommet. Henvisningene innebærer at registerføreren kan ilegge foretaket og meldepliktige tvangsmulkt der følgende pålegg ikke blir etterkommet:

- Pålegg til foretaket om å sende inn melding om nyregistrering til Foretaksregisteret når et registreringspliktig foretak ikke er registrert, jf. § 4-5 første ledd første punktum.
- Pålegg til foretaket om å sende endringsmelding til Foretaksregisteret der plikten til å sende endringsmelding etter § 4-2 ikke er oppfylt, jf. § 4-5 første ledd andre punktum.
- Pålegg til foretaket om å sende inn informasjon til Foretaksregisteret i forbindelse med etterkontroll av registrerte opplysninger i registeret, jf. § 4-5 andre ledd.
- Pålegg til foretaket om å sende inn melding dersom en registrert opplysning er uriktig og det er uklart hva som er riktig opplysning, eller feilen på annen måte ikke kan rettes uten ny melding fra foretaket, jf. § 8-1 tredje ledd andre punktum.

Tvangsmulkt kan først ilegges dersom pålegget ikke etterkommes innen fristen som registerføreren har satt i pålegget. Med «løpende tvangsmulkt» menes tvangsmulkt som forfaller til betaling daglig etter at fristen er oversittet, og frem til pålegget etterkommes.

Andre ledd gir registerføreren hjemmel til å ilegge foretaket og meldepliktige etter § 4-3 løpende tvangsmulkt der foretakets dokumenter ikke inneholder lovpålagte krav til dokumentopplysninger som nevnt i foretaksregisterloven § 7-2. Tvangsmulkt slutter å løpe når dokumentene mv. er brakt i samsvar med kravene i § 7-2.

Tredje ledd fastsetter at vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Ilagt tvangsmulkt kan tvangsinndrives gjennom namsmyndighetene, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 første ledd bokstav d.

Fjerde ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere regler om tvangsmulkt, herunder om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt og om ettergivelse av ilagt mulkt.

Til kapittel 12. Statens erstatningsansvar ved feil

Til § 12-1 Statens erstatningsansvar ved feil

Paragrafen fastslår statens plikt til å yte erstatning for tap som skyldes visse feil fra registreringsmyndighetenes side. Den innebærer at staten vil være objektivt erstatningsansvarlig for feil som kan føres tilbake til Foretaksregisterets håndtering av de meldte opplysningene. Feil som skyldes den meldepliktige selv vil ikke gi grunnlag for erstatning, selv om det er Foretaksregisteret som har spredt den feilaktige opplysningen videre. Paragrafen viderefører foretaksregisterloven av 1985 § 10-3, og er nærmere omtalt i kapittel 21.

Paragraf 12-1 fastsetter at dersom Foretaksregisteret gir feil opplysning ved utskrift, attest eller kunngjøring, har den som uforskyldt lider tap, rett til erstatning av staten såfremt tapet skyldes

- a. at opplysningen ikke stemmer med det som er registrert i Foretaksregisteret eller med den meldingen som er grunnlaget for registreringen.
- b. at opplysningen som er registrert i Foretaksregisteret, er feilaktig rettet eller endret etter bestemmelsene i § 8-1 eller § 9-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide foretaket.

Det er bare feil som er eller resulterer i avgivelse av en «feil opplysning» som kan gi grunnlag for erstatning etter paragrafen. Tap som oppstår fordi en innsendt melding blir liggende uregistrert, omfattes ikke av bestemmelsen med mindre det som følge av feilen blir gitt uriktige opplysninger fra registeret. Det er ikke «feil» å gi opplysninger om registrerte forhold selv om melding om endring av disse er innkommet til registrering.

Det er også et vilkår for erstatning at Foretaksregisteret har gitt den feilaktige opplysningen ved «utskrift, attest eller kunngjøring». Om det muntlig blir gitt uriktige opplysninger fra Foretaksregisteret, gir ikke dette grunnlag for erstatning.

Det er satt som ytterligere vilkår for erstatning at tapet skyldes forhold som nevnt i *bokstav a* eller *bokstav b*. Vilklårene i bokstav a og b klargjør blant annet at staten ikke kan gjøres erstatningsansvarlig om noen forsømmer sin plikt til å gi melding til Foretaksregisteret, og det som følge av dette skulle bli gitt uriktige opplysninger.

Bokstav a fastsetter at det vil være grunnlag for erstatning dersom opplysningen ikke stemmer med det som er registrert i Foretaksregisteret eller med den meldingen som er grunnlaget for registreringen.

Alternativet «ikke stemmer med det som er registrert» retter seg mot avskriftsfeil, altså at

opplysningene ikke er gjengitt riktig på elektroniske kopier eller papirkopier som er utstedt fra Foretaksregisteret. Dersom det foreligger slike feil og noen uforskyldt lider tap, er staten objektivt ansvarlig.

Ved alternativet «eller med meldingen til registeret» er det forutsatt at staten ikke kan holdes ansvarlig for at den meldepliktige bevisst eller ubevisst gir registerføreren uriktige opplysninger eller opplysninger som ikke er lovmessige som blir registrert i Foretaksregisteret. Selv om feilen burde vært oppdaget gjennom registerførerens kontroll, kan ikke erstatningskrav gjøres gjeldende mot staten så lenge opplysningene samsvarer med meldingen som er sendt til registeret. Hvis opplysninger som fremkommer i meldingen derimot registreres feil og dette blir avgitt fra Foretaksregisteret, vil staten bli erstatningsansvarlig såfremt de øvrige vilkårene er oppfylt. Erstatningsansvar kan eventuelt foreligge etter alminnelige erstatningsrettslige regler dersom registerføreren bevisst eller grovt uaktsomt overser mangler ved meldingen eller dokumentasjon som inngikk i meldingen eller annet som klart peker mot at opplysningen som begjæres registrert, er uriktig eller ikke er lovmessig.

Bokstav b fastsetter at erstatningsgrunnlag vil foreligge dersom feil opplysninger er gitt som følge av at opplysning som er registrert i Foretaksregisteret feilaktig er rettet eller endret etter bestemmelsene i § 8-1 eller § 9-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide foretaket. Det er lagt til grunn at det er særlig behov for erstatningsrettslig vern i forbindelse med feil som oppstår fordi Foretaksregisteret har endret opplysningene i registeret uten etter melding fra foretakene selv. Etter bestemmelsen vil staten være objektivt ansvarlig såfremt feilen skyldes at Foretaksregisteret ikke har opptrådt overensstemmende med lov og forskrifter.

Et ytterligere vilkår for at det skal gis erstatning, er at noen lider uforskyldt tap. Den som kjenner til at en utskrift eller opplysning er uriktig, kan ikke påberope seg feilen. Tilsvarende gjelder dersom vedkommende har hatt grunn til å tro at utskriften var ugyldig, men likevel har valgt å stole på den.

Til kapittel 13. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

Til § 13-1 Ikrafttredelse

Første ledd første punktum fastsetter at loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer. Det er gitt uttrykkelig hjemmel til å sette de enkelte

bestemmelsene i loven i kraft til ulik tid, jf. første ledd *andre punktum*.

Andre ledd fastslår at lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak oppheves fra den tid loven trer i kraft.

Til § 13-2 Overgangsregler

Første ledd fastsetter at departementet kan gi overgangsregler.

Andre ledd fastsetter at innretninger, næringsdrivende selskaper og foreninger som er registrert i Foretaksregisteret før § 2-1 trer i kraft, har rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 11.4.5.3, 11.4.5.5 og 11.4.5.6.

Kategoriene «andre næringsdrivende selskaper» og «andre innretninger» i foretaksregisterloven av 1985 § 2-1 første ledd nr. 3 og 6 er ikke videreført. Selskaper og innretninger som er registrert i Foretaksregisteret på grunnlag av disse bestemmelsene, men som ikke omfattes av reglene om registreringsplikt og registreringsrett i § 2-1 eller § 2-2 eller av regler om dette i særlov-givningen, vil etter § 13-2 andre ledd ha rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret. Når det gjelder foreninger, følger det av foretaksregisterloven av 1985 § 2-1 første ledd nr. 6 at foreninger «som driver næringsvirksomhet eller har til formål å drive slik virksomhet» har registreringsplikt i Foretaksregisteret. Foreninger som har til formål å drive næringsvirksomhet, men som ikke driver næringsvirksomhet, vil ikke oppfylle vilkåret i § 2-1 første ledd bokstav p. Etter § 13-2 andre ledd vil disse likevel ha rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret.

Til § 13-3 Endringer i andre lover

Til nr. 1 Endringer i aksjeloven

Aksjeloven § 2-1 første ledd tredje punktum viser til foretaksregisterloven av 1985 § 10-6 om elektronisk stiftelse og registrering. Endringen innebærer å oppdatere henvisningen slik at den er tilpasset paragrafnummereringen i ny foretaksregisterlov.

Aksjeloven § 3-8 fjerde ledd stiller krav om at styrets redegjørelse og styrets erklæring om nærstående avtaler skal sendes til Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold. *Fjerde ledd nytt andre punktum* innebærer at det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som er avtaleparter. Slike registrerte opplysninger er offentlige. Registerføreren skal kontrollere at det

er samsvar mellom opplysningene som skal registreres og opplysningene i redegjørelsen. Ut over dette skal registerføreren ikke kontrollere innholdet i redegjørelsen.

Aksjeloven § 3-8 fjerde ledd *nytt tredje punktum* innebærer at styreerklæringer om nærstående avtaler som Foretaksregisteret mottar, skal registreres i registeret. Registerføreren skal kontrollere at slike styreerklæringer inneholder opplysninger som nevnt i aksjeloven § 3-8 tredje ledd andre punktum. Hvis det ikke er tilfellet, skal styreerklæringen nektes registrert. Styreerklæringer som blir registrert i Foretaksregisteret, er offentlig tilgjengelige, jf. § 9-1 første ledd.

Aksjeloven § 8-10 åttende ledd første punktum stiller krav om at styrets redegjørelse og styrets erklæring om finansiell bistand til erverv av aksjer skal sendes til Foretaksregisteret uten opphold og før bistanden ytes. *Åttende ledd nytt tredje punktum* innebærer at det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som yter og mottar bistanden. Slike registrerte opplysninger er offentlige. Registerføreren skal kontrollere at det er samsvar mellom opplysningene som skal registreres og opplysningene i redegjørelsen. Ut over dette skal registerføreren ikke kontrollere innholdet i redegjørelsen.

Aksjeloven § 8-10 åttende ledd *nytt fjerde punktum* innebærer at styreerklæringer om finansiell bistand til erverv av aksjer som Foretaksregisteret mottar, skal registreres i registeret. Registerføreren skal kontrollere at slike styreerklæringer inneholder opplysninger som nevnt i § 8-10 sjette ledd tredje punktum. Hvis det ikke er tilfellet, skal styreerklæringen nektes registrert. Styreerklæringer som blir registrert i Foretaksregisteret er offentlig tilgjengelige, jf. § 9-1 første ledd.

Forannevnte endringer i aksjeloven er nærmere omtalt i punkt 12.5.

Til nr. 2 Endringer i allmennaksjeloven

Endringene i allmennaksjeloven § 3-8 femte ledd og § 3-14 andre ledd tilsvarer endringene i aksjeloven § 3-8 fjerde ledd. Se merknaden til den bestemmelsen.

Endringene i allmennaksjeloven § 8-10 syvende ledd tilsvarer endringene i aksjeloven § 8-10 åttende ledd. Se merknaden til den bestemmelsen.

Forannevnte endringer i allmennaksjeloven er nærmere omtalt i punkt 12.5.

Til nr. 3 Endringer i stiftelsesloven

Stiftelsesloven § 8 første ledd andre punktum *ny bokstav h* fastsetter at det skal registreres i Stiftelsesregisteret «om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende». Endringen er en konsekvens av forslaget til ny foretaksregisterlov § 2-1 første ledd bokstav l som sier at stiftelser som er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret, skal registreres i Foretaksregisteret. Bestemmelsene er nærmere omtalt i punkt 11.4.5.4.

Stiftelsesloven § 4 presiserer hvilke stiftelser som skal anses som alminnelige stiftelser, og hvilke stiftelser som skal anses som næringsdrivende stiftelser. Ny bokstav h innebærer at den som sender inn melding om nyregistrering i Stiftelsesregisteret skal opplyse i meldingen om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende. Det samme gjelder ved endringsmelding til Stiftelsesregisteret, dersom stiftelsen går fra å være alminnelig til næringsdrivende eller motsatt. Stiftelsesilsynet skal kontrollere den meldte opplysningen opp mot stiftelsesloven § 4 før den registreres i Stiftelsesregisteret, jf. stiftelsesloven § 8 femte ledd første punktum.

Stiftelsesloven § 8 femte ledd første punktum og § 13 første punktum henviser til kapitler og paragrafer i foretaksregisterloven av 1985. Endringene innebærer å oppdatere henvisningene slik at de er tilpasset til kapittel- og paragrafnummereringen i ny foretaksregisterlov.

Til nr. 4 Endringer i foretaksnavneloven

Foretaksnavneloven § 1-1 tredje ledd første punktum, § 2-7 andre ledd, § 3-1 tredje ledd andre punktum, § 3-6 niende ledd andre punktum og § 7-1 andre ledd henviser til foretaksregisterloven av 1985 og paragrafer i den loven. Endringene innebærer å oppdatere henvisningene slik at de er tilpasset ny foretaksregisterlov og paragrafnummereringen der.

Til nr. 5 til 9 Endringer i avtaleloven, prokuraloven, regnskapsloven, eiendomsmeglingsloven og forsikringsformidlingsloven

Avtaleloven § 27, prokuraloven § 2, regnskapsloven § 8-2, eiendomsmeglingsloven § 2-4 og forsikringsformidlingsloven § 5-1 har bestemmelser som henviser til foretaksregisterloven av 1985 eller paragrafer i den loven. Endringene innebærer å oppdatere henvisningene slik at de er tilpasset ny foretaksregisterlov og paragrafnummereringen der.

Nærings- og fiskeridepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven) og lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven) og lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

A

Forslag

til lov om Enhetsregisteret (enhetsregisterloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 *Lovens formål*

(1) Formålet med loven er å legge til rette for effektiv bruk og samordning av grunndata om juridiske personer, enkeltpersonforetak og andre registreringsenheter gjennom et landsdekkende enhetsregister. Loven skal sikre at allmennheten og offentlige myndigheter får tilgang til grunndata som er registrert i Enhetsregisteret.

(2) Loven skal bidra til at grunndata som er registrert i Enhetsregisteret, brukes til myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning, og skal kunne brukes til forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov.

§ 1-2 *Enhetsregisterets organisasjon*

(1) Staten har ansvaret for organisering og drift av Enhetsregisteret. Enhetsregisteret føres av en registerfører utnevnt av Kongen.

(2) Registerføreren kan delegere sin myndighet etter denne loven til andre ansatte ved registeret etter nærmere regler gitt av departementet.

(3) Departementet gir nærmere regler om registerets organisasjon, lokalisering og administrasjon, og om føringen av registeret.

§ 1-3 *Sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser*

(1) Registerføreren kan sammenstille innhentede personopplysninger når det er nødvendig for registerførerens arbeid, herunder til kontroll-, veilednings-, analyse- og statistikkformål. Registerføreren kan benytte innhentede personopplysninger til profilering til samme formål, når profileringen er nødvendig for å målrette tiltak som fremmer etterlevelse av loven. Graden av personidentifikasjon skal ikke være større enn det som er nødvendig for formålet.

(2) Registerføreren kan treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling av personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i forordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen) artikkel 9 og 10, jf. personopplysningsloven § 1. Behandlingen må sikre

partens krav til forsvarlig saksbehandling og være forenlig med retten til vern av personopplysninger. Avgjørelsen kan ikke bygge på skjønnsmessige vilkår i lov eller forskrift, med mindre avgjørelsen er utvilsom. Den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjørelsen.

(3) Registerføreren skal dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer som Enhetsregisteret benytter i sin saksbehandling. Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om dokumentasjon og offentliggjøring av systemenes innhold.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles, og hvem det kan behandles personopplysninger om.

§ 1-4 *Definisjoner*

(1) Med registreringsenhet menes i denne loven enhet som har registreringsplikt eller registreringsrett i Enhetsregisteret.

(2) Med tilknyttet register menes i denne loven:

- a. Arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret
- b. Foretaksregisteret
- c. Stiftelsesregisteret
- d. Merverdiavgiftsregisteret
- e. Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister
- f. Skattedirektoratets register over upersonlige skattytere
- g. Konkursregisteret

§ 1-5 *Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen*

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 1-6 *Forholdet til andre lover*

Lovens bestemmelser får anvendelse når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

§ 1-7 Beregning av frister

Ved beregning av frister etter denne loven gjelder domstolloven § 148 første og andre ledd og § 149 første ledd.

Kapittel 2. Plikt til å bruke opplysninger fra Enhetsregisteret

§ 2-1 Plikt til å bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret

(1) En enhet kan ikke registreres endelig i et tilknyttet register før enheten er registrert i Enhetsregisteret og tildelt organisasjonsnummer.

(2) Ved registrering av en enhet i et tilknyttet register skal enhetens organisasjonsnummer registreres.

(3) Tilknyttet register skal bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret i sin virksomhet. Tilknyttet register skal være oppdatert i samsvar med opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret.

(4) Offentlige organer og registre som ikke er tilknyttede registre, skal bruke opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret i sin virksomhet.

Kapittel 3. Registreringsplikt og registreringsrett i Enhetsregisteret

§ 3-1 Registreringsplikt i Enhetsregisteret

(1) Følgende enheter skal registreres i Enhetsregisteret hvis de registreres i et tilknyttet register:

- a. juridiske personer, herunder selskaper, samvirkeforetak, foreninger, stiftelser, verdipapirfond, bo, staten, fylkeskommuner og kommuner
- b. enkeltpersonforetak
- c. tingsrettslige sameier som opptrer som sådanne utad
- d. utenlandske foretak
- e. andre enheter enn de som er nevnt i bokstav a til d som etter lov eller i medhold av lov skal registreres i tilknyttet register

(2) Registreringsplikten etter første ledd bokstav a gjelder ikke dødsbo og felleseiebo som identifiseres ved fødselsnummer, og indre selskaper.

(3) Andre enheter enn de som er nevnt i første ledd, skal registreres i Enhetsregisteret dersom dette er fastsatt i eller i medhold av lov.

§ 3-2 Registreringsrett i Enhetsregisteret

(1) Enheter som nevnt i § 3-1 første ledd bokstav a til d som ikke skal registreres i tilknyttet register, har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette at andre enheter enn de som er nevnt i første ledd, har rett til å bli registrert i Enhetsregisteret.

§ 3-3 Krav om samtidig registrering i Enhetsregisteret og Foretaksregisteret

(1) Enheter som har registreringsplikt i Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 2-1, kan bare registreres i Enhetsregisteret hvis den samtidig registreres i Foretaksregisteret.

(2) Foreninger som nevnt i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd bokstav p kan registreres i Enhetsregisteret uten samtidig registrering i Foretaksregisteret, hvis foreningen har plikt til å være registrert i et annet tilknyttet register enn Foretaksregisteret, og denne plikten inntreffer før foreningen er registrert i Foretaksregisteret.

(3) Andre ledd gjelder tilsvarende for juridiske personer som nevnt i foretaksregisterloven § 2-1 første ledd bokstav w og utenlandske foretak som nevnt i foretaksregisterloven § 2-1 andre ledd.

Kapittel 4. Hvilke opplysninger som skal registreres i Enhetsregisteret

§ 4-1 Opplysninger om enheten mv.

(1) Følgende opplysninger om enheten skal registreres:

- a. foretaksnavn eller navn
- b. organisasjonsform
- c. adresse
- d. aktiviteten som enheten skal drive
- e. elektronisk varslingsadresse
- f. ansvarskapital dersom det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om at enheten skal ha ansvarskapital

(2) Følgende opplysninger om enheten skal registreres hvis de finnes:

- a. stiftelsesdato
- b. norsk representant for utenlandsk foretak

(3) Registerføreren skal også registrere følgende opplysninger om enheten:

- a. antall ansatte
- b. næringskode
- c. institusjonell sektorkode

(4) Det kan registreres opplysninger om enhetens telefonnummer og andre elektroniske adresser.

(5) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om registrering og bruk av opplysninger som nevnt i første til fjerde ledd, herunder om fremgangsmåten for å sende inn melding om elektronisk varslingsadresse som nevnt i første ledd bokstav e og om bruk av varslingsadressen.

(6) Departementet kan gi forskrift om registrering i Enhetsregisteret av opplysninger om enhe-

tens status og opplysninger om enheten av administrativ karakter.

§ 4-2 *Opplysninger om enhetens ledelse*

(1) Følgende opplysninger om enhetens ledelse skal registreres hvis de finnes:

- a. styremedlemmer og hvem som er styrets leder
- b. varamedlemmer til styret
- c. daglig leder
- d. forretningsfører
- e. deltakere med ubegrenset ansvar for et selskaps forpliktelser
- f. den fysiske personen som innehar et enkelt-personforetak (innehaver)
- g. styret eller daglig leder for den norske delen av virksomheten til et utenlandsk foretak

(2) Dersom det for enheten ikke er registrert noen med en rolle som nevnt i første ledd eller bostyrer, jf. § 4-6, skal det registreres en fysisk person som kontaktperson for enheten. Det samme gjelder dersom enheten bare har registrert juridiske personer med roller som nevnt i første ledd.

§ 4-3 *Opplysninger om signatur og prokura*

(1) Hvis det er gitt signaturrett, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt (signaturberettiget).

(2) Hvis det er gitt prokura, jf. lov 21. juni 1985 nr. 80 om prokura, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt (prokurist).

(3) Dersom signaturrett eller prokura bare kan benyttes av flere personer i fellesskap, skal dette registreres.

§ 4-4 *Hva som skal registreres om den enkelte rolle-innehaver*

For personer som er registrert med roller som nevnt i § 4-2 og § 4-3, skal det registreres navn eller foretaksnavn, fødselsnummer eller d-nummer eller organisasjonsnummer, og adresse. De samme opplysningene skal registreres om norsk representant for utenlandsk foretak.

§ 4-5 *Opplysninger om revisor og regnskapsfører*

(1) Hvis enheten har revisor som skal revidere enhetens årsregnskap, skal revisjonsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres.

(2) Hvis enheten bruker ekstern regnskapsfører til å utføre regnskapsføring etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd, skal regnskapsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres.

§ 4-6 *Opplysninger om bostyrer*

Dersom det oppnevnes bostyrer for enheten etter konkursloven § 77, skal bostyrerens navn, fødselsnummer eller d-nummer, og forretningsadresse registreres.

§ 4-7 *Opplysninger om underenheter*

(1) Næringsdrivende enheter og offentlig forvaltning skal registreres med én eller flere underenheter. Det skal registreres én underenhet for hver enkelt adskilt aktivitet som enheten driver. Enheter som ikke er næringsdrivende eller offentlig forvaltning, skal ha én underenhet hvis enheten har ansatte.

(2) Hver underenhet skal tildeles et eget organisasjonsnummer.

(3) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om registrering av underenheter, herunder om

- a. hva som regnes som adskilt aktivitet etter første ledd andre punktum
- b. hvilke opplysninger som skal registreres om underenheter
- c. registrering av underenheter i andre tilfeller enn de som er nevnt i første ledd.

§ 4-8 *Særlige opplysninger om stat, fylkeskommuner og kommuner*

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal registreres om staten, fylkeskommuner og kommuner og om tildeling og registrering av organisasjonsnummer for en avgrenset del av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet.

§ 4-9 *Opplysninger om konsern*

(1) Dersom en norsk juridisk person inngår i et konsern, skal dette registreres. Det skal i så fall også registreres opplysninger om eierforholdet.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om registrering av opplysninger om konsern, herunder om hva som skal anses som konsern etter første ledd, og hvilke opplysninger som skal registreres om enheter som inngår i konsern.

Kapittel 5. Meldinger til Enhetsregisteret

§ 5-1 *Melding om nyregistrering*

(1) Registreringspliktige enheter skal meldes til og registreres i Enhetsregisteret senest samtidig med at enheten registreres i tilknyttet register.

(2) Melding om nyregistrering i Enhetsregisteret kan sendes til Enhetsregisteret eller til til-

knyttet register der enheten har registreringsplikt.

(3) Melding om nyregistrering skal inneholde opplysninger som nevnt i kapittel 4.

(4) Hvis Enhetsregisteret mottar en melding om nyregistrering som inneholder opplysninger som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal Enhetsregisteret videresende meldingen til dette registeret.

(5) Hvis et tilknyttet register mottar melding om nyregistrering, jf. andre ledd, eller får tilsendt slik melding fra Enhetsregisteret, jf. fjerde ledd, skal det tilknyttede registeret sende opplysninger som nevnt i kapittel 4 til Enhetsregisteret straks det tilknyttede registeret har kontrollert opplysningene og funnet disse i orden.

(6) Melding om nyregistrering av utenlandsk foretak skal behandles av Enhetsregisteret innen ti virkedager etter at meldingen kom inn til registeret. Dersom fristen i første punktum ikke kan overholdes, skal Enhetsregisteret straks underrette innsenderen om forsinkelsen og årsaken til denne.

§ 5-2 Endringsmeldinger fra enheten

(1) Hvis det skjer endringer i forhold som er registrert eller skal registreres i Enhetsregisteret, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til Enhetsregisteret eller til tilknyttet register hvor opplysningen er registrert. Endret navn eller adresse for en person som er registrert med en rolle i en registrert enhet, skal ikke meldes hvis denne opplysningen er registrert i Folkeregisteret eller Enhetsregisteret.

(2) Hvis Enhetsregisteret mottar endringsmelding som inneholder opplysninger som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal Enhetsregisteret videresende meldingen til det tilknyttede registeret.

(3) Hvis et tilknyttet register registrerer opplysninger som nevnt i kapittel 4 eller endrer det som er registrert om slike forhold i vedkommende tilknyttede register, uten at dette har grunnlag i opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, skal det tilknyttede registeret straks sende melding til Enhetsregisteret om registreringen.

§ 5-3 Hvem som har meldeplikt

Den som har plikt til å sende melding etter § 5-1 og § 5-2 er

- a. for enkeltpersonforetak: innehaveren
- b. for alle andre enheter: hvert enkelt styremedlem, daglig leder, forretningsfører eller kontaktperson.

§ 5-4 Dokumentasjon av meldte opplysninger

(1) Følgende dokumentasjon skal inngå i meldingen, dersom den er relevant for opplysningen som er meldt:

- a. stiftelsesdokument. Dersom stiftelsesdokument ikke finnes, skal annen dokumentasjon av at enheten er lovlig stiftet inngå i meldingen i stedet. Dersom det ikke gjelder formkrav for stiftelse av enheten, skal annen dokumentasjon som viser at enheten eksisterer, inngå i meldingen.
- b. vedtekter eller tilsvarende styringsreglement, dersom slike finnes
- c. dokumentasjon av beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning om styret, daglig leder, signatur og prokura, og at beslutningen er truffet av kompetent organ
- d. signert bekreftelse fra styremedlem, varamedlem, daglig leder, revisor og regnskapsfører om at denne har påtatt seg rollen. Kravet til bekreftelse kan oppfylles ved at den som skal avgi bekreftelsen signerer meldingen.

(2) Ved melding om sletting fra Enhetsregisteret som følge av at enheten opphører, skal dokumentasjon av beslutning om opphør og at beslutningen er truffet av kompetent organ, inngå i meldingen. Første punktum gjelder bare hvis det er formkrav til slik beslutning.

(3) Registerføreren kan bestemme at første ledd ikke skal gjelde for enheter hjemmehørende i utlandet som ved registrering i Enhetsregisteret fremlegger bekreftelse fra offentlig registreringsmyndighet i hjemstaten som viser at enheten er stiftet eller opprettet i henhold til hjemstatens lover. Hvis bekreftelsen inneholder opplysninger som nevnt i kapittel 4, kan registerføreren legge den til grunn som dokumentasjon for registrering av opplysningene.

(4) Innsenderen kan sladde opplysninger i dokumentasjon som nevnt i første og andre ledd hvis de ikke er relevante for at en opplysning som er meldt, kan registreres i Enhetsregisteret.

(5) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om dokumentasjon etter denne paragrafen, herunder regler om

- a. hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav a andre og tredje punktum og bokstav c, herunder at kravet til dokumentasjon kan oppfylles ved at det avgis bekreftelse eller erklæring
- b. krav til dataformat og filformat for dokumentasjonen
- c. krav til innhold i bekreftelser
- d. krav til signatur på bekreftelser.

§ 5-5 Pålegg om å sende inn melding

(1) Dersom en registreringspliktig enhet ikke er registrert, kan registerføreren pålegge enheten å sende melding om nyregistrering til Enhetsregisteret innen en bestemt frist. Det samme gjelder dersom plikten til å sende endringsmelding etter § 5-2 ikke er oppfylt.

(2) Registerføreren kan pålegge en registrert enhet å sende inn informasjon for å kontrollere at opplysninger som er registrert om enheten i Enhetsregisteret, er riktige. I pålegget skal det gis en rimelig frist til å sende inn slik informasjon. Dersom enheten ikke etterkommer pålegget, kan registerføreren registrere en påtegning om dette i Enhetsregisteret.

§ 5-6 Endringsmeldinger fra andre

(1) For andre enheter enn enkeltpersonforetak og registrerte enkeltpersoner kan en rolleinhaver som har trådt ut av enheten, selv gi Enhetsregisteret melding om dette.

(2) Den som har fått dom om forhold som er eller skulle ha vært meldt til Enhetsregisteret, kan kreve at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, blir endret i samsvar med domsslutningen.

(3) Domstolene og andre offentlige organer skal gi Enhetsregisteret melding om forhold som gjelder registrerte enheter, dersom det er fastsatt i eller i medhold av lov.

(4) På bakgrunn av dom, kjennelse eller annen rettslig beslutning kan domstolene kreve at opplysninger om registrerte enheter blir registrert i Enhetsregisteret.

§ 5-7 Nærmere krav til meldinger mv.

(1) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Enhetsregisteret etter dette kapitlet, herunder regler om fremgangsmåten for å sende inn meldinger, hvem som skal signere meldinger og krav til språk i meldinger.

(2) Departementet kan gi forskrift om registerførerens adgang til å stenge for mottak og registrering av meldinger.

§ 5-8 Gebyr for registrering

(1) Det skal betales gebyr for nyregistrering i Enhetsregisteret. Det kan også kreves gebyr for andre meldinger som skal registreres. Gebyr etter første og andre punktum skal dekke kostnadene ved registrering av meldinger og en forholdsmessig andel av drifts- og vedlikeholdskostnadene til

Enhetsregisteret. Departementet kan gi forskrift om gebyrenes størrelse og innkrevingsform.

(2) Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra første ledd første og andre punktum.

§ 5-9 Elektroniske identifikasjonsmidler

Departementet kan gi forskrift om

- bruk av elektroniske identifikasjonsmidler i forbindelse med elektronisk signering av meldinger til Enhetsregisteret
- bruk av elektroniske identifikasjonsmidler fra andre EØS-stater ved melding til Enhetsregisteret og om offentliggjøring av hvilke identifikasjonsmidler som kan benyttes.

Kapittel 6. Kontroll av meldinger og registrering

§ 6-1 Kontroll av meldinger til Enhetsregisteret

- (1) Når Enhetsregisteret mottar melding som nevnt i kapittel 5, skal registerføreren kontrollere
- at meldingen og de meldte opplysningene oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av denne loven, herunder krav til dokumentasjon eller bekreftelse av de meldte opplysningene og krav til hvem som skal signere meldingen
 - at enheten oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av lov til å bli registrert som den meldte organisasjonsformen
 - at enhetens foretaksnavn eller navn ikke strider mot lov. Dette omfatter likevel ikke kontroll mot foretaksnavneloven. Registerføreren skal kontrollere at foretaksnavnet til enkeltpersonforetak inneholder innehaverens etternavn og ikke inneholder annet personnavn enn innehaverens, jf. foretaksnavneloven § 2-2 første ledd og § 2-4 første ledd.
 - at fysisk eller juridisk person som er meldt å ha en rolle i enheten, oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av lov til å inneha rollen
 - at fysisk person som er meldt å ha en rolle i enheten, ikke er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, som hindrer vedkommende i å inneha rollen
 - at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning om styret, daglig leder, signatur og prokura, er truffet av kompetent organ
 - at lovbestemte krav til kjønnssammensetning i styret er oppfylt.

(2) Registerføreren kan kreve at enheten fremlegger den informasjon som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen etter første ledd.

§ 6-2 Tildeling og registrering av organisasjonsnummer

Ved nyregistrering i Enhetsregisteret skal registerføreren tildele og registrere et organisasjonsnummer til enheten.

§ 6-3 Registrering av opplysninger i Enhetsregisteret

Når meldte opplysninger er kontrollert og funnet i orden, skal registerføreren straks registrere opplysningene i Enhetsregisteret.

§ 6-4 Registreringsnektelse

(1) Registerføreren skal nekte å registrere de meldte opplysningene hvis meldingen eller meldte opplysninger ikke oppfyller kravene i § 6-1 første ledd. Registerføreren skal også nekte registrering dersom meldte opplysninger eller grunnlaget for dem er så utydelige eller så uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan opplysningene skal forstås.

(2) Dersom dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 5-4 ikke er sendt inn, skal registerføreren varsle innsenderen av meldingen og gi en rimelig frist til å rette forholdet. Varselet skal også sendes til enheten. I varselet skal det opplyses om at de meldte opplysningene vil bli nektet registrert hvis forholdet ikke blir rettet innen fristen.

§ 6-5 Underretning om vedtaket

(1) Registerføreren skal straks sende underretning om vedtaket til innsenderen av meldingen og enheten.

(2) Når det blir registrert endringer i styret eller av hvem som er daglig leder, skal registerføreren straks sende underretning om vedtaket til den som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem eller daglig leder som følge av registreringen.

(3) Når det blir registrert opplysninger om en enhet, skal registerføreren straks sende en oversikt over det som er registrert til innsenderen av meldingen og enheten, eller angi hvor oversikten er tilgjengelig. Dette gjelder tilsvarende for dem som skal motta underretning om vedtaket etter andre ledd.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om innholdet i oversikt som nevnt i tredje ledd.

§ 6-6 Særlige regler der kontroll utføres av tilknyttet register

(1) Opplysninger som tilknyttet register har kontrollert og meldt til Enhetsregisteret etter

bestemmelsene i § 5-1 femte ledd og § 5-2 tredje ledd, kan registreres i Enhetsregisteret uten ytterligere kontroll.

(2) Hvis et tilknyttet register har ansvar for å kontrollere meldte opplysninger, og det ikke er en melding om nyregistrering, gjelder ikke kravene til underretning i § 6-5.

Kapittel 7. Legitimasjonsvirkninger mv.

§ 7-1 Legitimasjonsvirkninger

(1) Når det følger av rettsregler at det er avgjørende for en tredjeparts rettsstilling om denne kjente til et forhold eller ikke, skal det som er registrert i Enhetsregisteret, anses for å ha kommet til tredjepartens kunnskap.

(2) Meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, kan ikke gjøres gjeldende overfor en tredjepart, med mindre denne kjente eller burde kjent forholdet.

§ 7-2 Krav til identifikasjon av enheten på dokumenter mv.

En enhets nettsider, brev og forretningsdokumenter skal, uavhengig av hvilket medium de finnes på, inneholde enhetens organisasjonsnummer og foretaksnavn eller navn. Første punktum gjelder ikke for enkeltpersoner som ikke er innehaver av enkeltpersonforetak. For enheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal salgsdokumenter i tillegg inneholde bokstavene MVA plassert bak organisasjonsnummeret.

Kapittel 8. Retting av feil og endringer uten melding

§ 8-1 Retting av feil i registrerte opplysninger

(1) Hvis registerføreren oppdager at en registrert opplysning er uriktig, skal registerføreren sørge for at feilen rettes. Registerføreren skal straks varsle enheten om feilen, hvordan den vil bli rettet, og at feilen vil bli rettet dersom registerføreren ikke mottar innsigelser innen en bestemt frist.

(2) Registerføreren kan rette feil uten å varsle enheten dersom det er ubetenkelig.

(3) Dersom det er uklart hva som er riktig opplysning, eller feilen på annen måte ikke kan rettes uten ny melding fra enheten, kan registerføreren registrere en påtegning om feilen. Enheten skal samtidig pålegges å sende inn ny melding innen en bestemt frist. Hvis det er registrert en påtegning etter første punktum, skal påtegningen fjernes når forholdet som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende.

(4) Hvis feilen gjelder en opplysning som et tilknyttet register har ansvaret for å kontrollere, skal

det tilknyttede registeret sørge for at feilen blir rettet.

§ 8-2 Påtegninger

(1) Registerføreren kan registrere en påtegning dersom det er forhold ved registrerte opplysninger om enheten som tredjeparter bør gjøres kjent med. Første punktum gjelder tilsvarende dersom plikten til å sende inn melding etter § 5-1 eller § 5-2 ikke er oppfylt. Hvis det er registrert en påtegning etter første eller andre punktum, skal påtegningen fjernes når forholdet som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende.

(2) Registerføreren skal registrere en påtegning om at en person er avregistrert fra en rolle, dersom personen har

- a. meldt egenfratreden fra rollen, jf. § 5-6 første ledd
- b. blitt ilagt konkursskarantene eller blitt idømt rettighetstap, som hindrer vedkommende i å inneha rollen
- c. blitt idømt fratakelse av den rettslige handleevnen eller blitt midlertidig fratatt den rettslige handleevnen etter vergemålsloven § 61, som hindrer vedkommende i å inneha rollen.

(3) Dersom en person som er registrert med en rolle i Enhetsregisteret blir registrert som død i Folkeregisteret, skal registerføreren registrere en påtegning om dette i Enhetsregisteret.

§ 8-3 Sletting av opphørte enheter

(1) Dersom registerføreren har grunn til å tro at en registrert enhet har opphørt, skal registerføreren varsle enheten og de som har meldeplikt etter § 5-3 om at enheten kan bli slettet fra Enhetsregisteret. I varselet skal det gis en rimelig frist til å gi opplysninger som sannsynliggjør at enheten fortsatt består. Dersom registerføreren ikke mottar slike opplysninger innen fristen, skal varselet gjentas med ny frist ved kunngjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Hvis registerføreren ikke mottar opplysninger innen fristen i kunngjøringen, skal enheten slettes fra Enhetsregisteret.

(2) Hvis Enhetsregisteret har mottatt melding etter konkursloven § 138 om at bobehandlingen er avsluttet i medhold av konkursloven § 128 eller § 135 i registrert foretak med ubegrenset ansvar, skal registerføreren varsle de som har meldeplikt etter § 5-3 om at enheten vil bli slettet fra Enhetsregisteret dersom de ikke innen ett år gir opplysninger om at enheten fortsatt består. Hvis det ikke gis slike opplysninger innen fristen, skal enheten slettes fra Enhetsregisteret.

(3) Bestemmelsene i første og andre ledd gjelder ikke dersom et tilknyttet register etter særlov-givningen har ansvar for sletting av opphørte enheter.

(4) Hvis Enhetsregisteret har mottatt underretning etter konkursloven § 138 skal det registrerte konkursboet slettes fra Enhetsregisteret.

(5) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om sletting etter denne paragrafen.

Kapittel 9. Utlevering og utveksling av opplysninger fra Enhetsregisteret

§ 9-1 Utlevering av opplysninger fra Enhetsregisteret

(1) Enhver har rett til å få tilgang til opplysninger og dokumenter som er registrert i Enhetsregisteret. Dette gjelder ikke fødselsnummer, d-nummer og elektronisk varslingsadresse.

(2) Tilknyttet register, offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak kan få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Enhetsregisteret til bruk i sin virksomhet. Elektroniske varslingsadresser som er registrert i Enhetsregisteret, skal bare være tilgjengelige for offentlige myndigheter.

(3) Sammenstilling av opplysninger om en person kan bare gis når det gjelder personens registrerte tilknytning til næringsvirksomhet.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om hvordan registrerte opplysninger og dokumenter skal gjøres tilgjengelige, og kan bestemme at det skal betales gebyr for tjenestene. Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger om antall ansatte som nevnt i § 4-1 tredje ledd bokstav a.

§ 9-2 Innhenting og registrering av opplysninger fra andre registre

(1) Enhetsregisteret kan innhente og registrere opplysninger som nevnt i kapittel 4 fra tilknyttet register.

(2) Opplysninger som er registrert i andre offentlige registre enn tilknyttede registre, kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret dersom det er ubetenkelig.

(3) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i registre som ikke føres av offentlige myndigheter, kan innhentes og registreres i Enhetsregisteret. Slik forskrift må angi hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra. Det kan også gis regler om hvordan innhenting skal skje.

§ 9-3 *Overføring av opplysninger fra Enhetsregisteret til andre offentlige registre*

(1) Opplysninger som registreres i Enhetsregisteret, skal straks formidles til tilknyttet register som har behov for opplysningene. Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om hvordan opplysningene skal formidles.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i Enhetsregisteret, kan overføres til andre offentlige registre enn tilknyttede registre, herunder om hvordan slik overføring skal skje.

§ 9-4 *Utvexling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS)*

(1) Enhetsregisteret kan utveksle opplysninger med utenlandske foretaksregistre i samsvar med direktiv (EU) 2017/1132. Enhetsregisterets utlevering av opplysninger etter første punktum skal være gratis. Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om utveksling av opplysninger etter første punktum og om bruk og registrering av slike opplysninger.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om at Enhetsregisteret skal gjøre bestemte opplysninger tilgjengelige for enhver gjennom registersammenkoblingssystemet, herunder hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, om betaling av gebyr for innsyn og hvilke opplysninger som skal være gratis tilgjengelige.

§ 9-5 *Varsling til offentlige myndigheter og finansforetak*

(1) Registerførereren kan uten hinder av taushetsplikt gi opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak når de kan ha bruk for opplysningene i sin virksomhet.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger etter første ledd, herunder om hvordan utlevering skal skje.

Kapittel 10. Om klage, søksmålsadgang og berostillelse

§ 10-1 *Klage på registerførerens vedtak*

Registerførerens vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Vedtak om registrering i Enhetsregisteret, jf. § 6-3, kan likevel ikke påklages når det har gått mer enn tre måneder siden vedtaket ble fattet.

§ 10-2 *Vilkår for å reise sak for domstolene om vedtaket*

Den som har fått underretning om vedtaket etter § 6-5 første eller andre ledd, kan bare reise søksmål om registerførerens vedtak hvis vedkommende har klaget på vedtaket og klagesaken er endelig avgjort. Forvaltningsloven § 27 tredje ledd tredje og fjerde punktum og § 27 b andre punktum gjelder tilsvarende.

§ 10-3 *Berostillelse av behandling av melding eller klage*

Registerførereren kan stille behandlingen av en melding i bero hvis det er reist søksmål om underliggende forhold som kan ha betydning for registerførerens kontroll etter § 6-1 første ledd. En avgjørelse om berostillelse kan gjelde inntil søksmålet er endelig avgjort. Første og andre punktum gjelder tilsvarende for registerførereren og klageinstansen ved behandling av klage på registrerings- eller nektingsvedtak.

Kapittel 11. Tvangsmulkt

§ 11-1 *Tvangsmulkt*

(1) Dersom en enhet ikke etterkommer pålegg som nevnt i § 5-5 første eller andre ledd eller § 8-1 tredje ledd andre punktum, kan registerførereren ilegge enheten og meldepliktige etter § 5-3 løpende tvangsmulkt inntil meldingen er sendt inn.

(2) Dersom en enhets dokumenter mv. ikke inneholder opplysninger som nevnt i § 7-2, kan registerførereren ilegge enheten og meldepliktige etter § 5-3 løpende tvangsmulkt inntil dokumentene mv. er i samsvar med § 7-2.

(3) Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om tvangsmulkt, herunder om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt og om ettergivelse av ilagt mulkt.

Kapittel 12. Statens erstatningsansvar ved feil

§ 12-1 *Statens erstatningsansvar ved feil*

Dersom Enhetsregisteret gir feil opplysning ved utskrift eller på annen dokumenterbar måte, har den som uforskyldt lider tap, rett til erstatning av staten hvis tapet skyldes

- a. at opplysningen ikke stemmer med det som er registrert i Enhetsregisteret eller med den meldingen som er grunnlaget for registreringen.

b. at opplysningen som er registrert i Enhetsregisteret, er feilaktig rettet eller endret etter bestemmelsene i § 8-1 eller § 9-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide enheten.

Kapittel 13. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 13-1 *Ikrafttredelse*

(1) Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

(2) Fra den tid loven trer i kraft, oppheves lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret.

§ 13-2 *Overgangsregler*

Departementet kan gi overgangsregler.

§ 13-3 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser gjøres følgende endring:

Ny § 27 c skal lyde:

For stiftelser som ikke er registrert i Foretaksregisteret, skal det registreres i Enhetsregisteret om stiftelsen er underlagt krav til kjønnsammensetning i styret etter § 27 a og § 27 b. Enhetsregisteret skal i så fall også inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn, og opplysninger om medlemmet er valgt av og

blant de ansatte. For stiftelser som er registrert i Foretaksregisteret, gjelder foretaksregisterloven § 3-2 tredje ledd.

2. I lov 17. juni 2005 nr. 102 om visse forhold vedrørende de politiske partiene gjøres følgende endring:

§ 2 andre ledd første punktum skal lyde:

Før partiet kan bli registrert i Partiregisteret, må det registreres i Enhetsregisteret og tildeles et eget organisasjonsnummer, jf. enhetsregisterloven § 5-1 og § 6-2.

3. I lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet gjøres følgende endring:

§ 5 første punktum skal lyde:

Før en enhet kan bli registrert i frivillighetsregisteret, må den registreres i Enhetsregisteret, med opplysninger som nevnt i enhetsregisterloven *kapittel 4*.

4. I lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsykkelen gjøres følgende endring:

§ 9-12 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Slike forskrifter eller enkeltvedtak skal heller ikke hindre utveksling av informasjon som forutsatt i *enhetsregisterloven* og lov 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaveregisteret eller en annen lovpålagt utveksling av informasjon med offentlige organer.

B

Forslag

til lov om Foretaksregisteret (foretaksregisterloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 *Lovens formål*

(1) Formålet med loven er å legge til rette for effektiv bruk av sentrale opplysninger om næringsdrivende foretak gjennom et landsdekkende foretaksregister. Loven skal sikre at allmennheten og offentlige myndigheter får tilgang til opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret.

(2) Loven skal bidra til at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, skal kunne brukes til myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning, forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov.

§ 1-2 *Foretaksregisterets organisasjon*

(1) Staten har ansvaret for organisering og drift av Foretaksregisteret. Foretaksregisteret føres av en registerfører utnevnt av Kongen.

(2) Registerføreren kan delegerer sin myndighet etter denne loven til andre ansatte ved registeret etter nærmere regler gitt av departementet.

(3) Departementet gir nærmere regler om registerets organisasjon, lokalisering og administrasjon, og om føringen av registeret.

§ 1-3 *Sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser*

(1) Registerføreren kan sammenstille innhentede personopplysninger når det er nødvendig for registerførerens arbeid, herunder til kontroll-, veilednings-, analyse- og statistikkformål. Registerføreren kan benytte innhentede personopplysninger til profilering til samme formål, når profileringen er nødvendig for å målrette tiltak som fremmer etterlevelse av loven. Graden av personidentifikasjon skal ikke være større enn det som er nødvendig for formålet.

(2) Registerføreren kan treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling av personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i forordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen) artikkel 9 og 10, jf. personopplysningsloven § 1. Behandlingen må sikre partens krav til forsvarlig saksbehandling og være

forenlig med retten til vern av personopplysninger. Avgjørelsen kan ikke bygge på skjønnsmessige vilkår i lov eller forskrift, med mindre avgjørelsen er utvilsom. Den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjørelsen.

(3) Registerføreren skal dokumentere og offentliggjøre det rettslige innholdet i automatiserte saksbehandlingssystemer som Foretaksregisteret benytter i sin saksbehandling. Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om dokumentasjon og offentliggjøring av systemenes innhold.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om sammenstilling, profilering og automatiserte avgjørelser, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles, og hvem det kan behandles personopplysninger om.

§ 1-4 *Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen*

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 1-5 *Forholdet til andre lover*

Lovens bestemmelser får anvendelse når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

§ 1-6 *Beregning av frister*

Ved beregning av frister etter denne loven gjelder domstolloven § 148 første og andre ledd og § 149 første ledd.

Kapittel 2. Registreringsplikt og registreringsrett i Foretaksregisteret

§ 2-1 *Registreringsplikt i Foretaksregisteret*

(1) Følgende foretak skal registreres i Foretaksregisteret:

- aksjeselskaper, jf. aksjeloven
- allmennaksjeselskaper, jf. allmennaksjeloven
- europiske selskaper, jf. SE-loven
- ansvarlige selskaper, jf. selskapsloven
- kommandittselskaper, jf. selskapsloven
- partrederier, jf. sjøloven kapittel 5
- europiske økonomiske foretaksgrupper, jf. EØFG-loven

- h. samvirkeforetak, jf. samvirkelova
- i. boligbyggelag, jf. bustadbyggjelagslova
- j. borettslag, jf. burettslagslova
- k. europeiske samvirkeforetak, jf. SCE-loven
- l. stiftelser som er registrert som næringsdrivende stiftelse i Stiftelsesregisteret, jf. stiftelsesloven
- m. sparebanker som ikke er organisert som allmennaksjeselskap, jf. finansforetaksloven
- n. gjensidige forsikringsforetak som ikke er organisert som allmennaksjeselskap, jf. finansforetaksloven
- o. pensjonskasser, jf. finansforetaksloven
- p. foreninger som driver næringsvirksomhet
- q. statsforetak, jf. statsforetakslova
- r. interkommunale selskaper, jf. IKS-loven
- s. kommunale og fylkeskommunale foretak, jf. kommuneloven kapittel 9
- t. regionale helseforetak og helseforetak, jf. helseforetaksloven
- u. studentsamskipnader, jf. studentsamskipnadsloven
- v. konsortier for europeisk infrastruktur, jf. ERIC-lova
- w. andre juridiske personer som driver næringsvirksomhet

(2) Utenlandske foretak som driver næringsvirksomhet her i landet eller på norsk kontinentalsokkel, skal registreres i Foretaksregisteret.

(3) Andre foretak skal registreres i Foretaksregisteret dersom dette er fastsatt i eller i medhold av lov.

§ 2-2 Registreringsrett i Foretaksregisteret

(1) Enkeltpersonforetak har rett til å bli registrert i Foretaksregisteret.

(2) Foreninger som er registrert i Foretaksregisteret, men som ikke lenger driver næringsvirksomhet, har rett til å forbli registrert i registeret. Det samme gjelder andre juridiske personer som nevnt i § 2-1 første ledd bokstav w.

(3) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om

- a. rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret etter andre ledd
- b. sletting fra Foretaksregisteret av foreninger og andre juridiske personer som ikke lenger driver næringsvirksomhet, og om fremgangsmåten ved sletting.

§ 2-3 Forhåndsregistrering i Foretaksregisteret

(1) En forening kan forhåndsregistreres i Foretaksregisteret dersom den forventer å drive næringsvirksomhet innen tolv måneder etter at melding om forhåndsregistrering er sendt til

Foretaksregisteret. Det samme gjelder andre juridiske personer som nevnt i § 2-1 første ledd bokstav w.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om sletting fra Foretaksregisteret av foreninger og andre juridiske personer som har blitt forhåndregistrert, men som ikke driver næringsvirksomhet innen fristen i første ledd, og om fremgangsmåten ved sletting.

Kapittel 3. Hvilke opplysninger som skal registreres i Foretaksregisteret

§ 3-1 Opplysninger om foretaket

(1) Følgende opplysninger om foretaket skal registreres:

- a. foretaksnavn eller navn
- b. organisasjonsform
- c. forretningsadresse
- d. formål eller virksomhet slik det fremkommer av vedtekter eller selskapsavtale, eller for enkeltpersonforetak den næringsvirksomhet som skal drives
- e. ansvarskapital dersom det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om at foretaket skal ha ansvarskapital

(2) Følgende opplysninger om foretaket skal registreres hvis de finnes:

- a. vedtekter
- b. stiftelsesdato
- c. stiftelsesdokument

§ 3-2 Opplysninger om foretakets ledelse

(1) Følgende opplysninger om foretakets ledelse skal registreres hvis de finnes:

- a. styremedlemmer og hvem som er styrets leder
- b. varamedlemmer til styret
- c. daglig leder

(2) Det skal registreres hvem som er nestleder i styret dersom det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om at foretaket skal ha nestleder i styret.

(3) Det skal registreres om foretaket er underlagt lovbestemte krav til kjønnssammensetning i styret. Registeret skal i så fall inneholde opplysninger om styremedlemmenes og varamedlemmenes kjønn.

(4) For styremedlemmer og varamedlemmer skal det registreres om disse er valgt av og blant de ansatte.

§ 3-3 Opplysninger om visse typer foretak

(1) For foretak hvor deltakerne har et ubegrenset ansvar for foretakets samlede forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør

foretakets samlede forpliktelser, skal det registreres hvem som er foretakets deltakere og deltakernes ansvar for foretakets forpliktelser.

(2) For kommandittselskaper skal det registreres hvem som er selskapets komplementarer. Det skal også registreres hvor mye av selskapskapitalen som er innbetalt. I tillegg skal det registreres hvem som er selskapets kommanditister, deres innskuddsforpliktelse og hvor mye hver enkelt har innbetalt.

(3) For helseforetak skal det registreres hvilket regionalt helseforetak som eier foretaket.

(4) For europeiske selskaper skal det registreres opplysninger som er registreringspliktige etter rådsforordning (EF) nr. 2157/2001.

(5) For europeiske samvirkeforetak skal det registreres opplysninger som er registreringspliktige etter rådsforordning (EF) nr. 1435/2003.

(6) For enkeltpersonforetak skal det registreres hvem som er den fysiske personen som innehar enkeltpersonforetaket (innehave- ren).

§ 3-4 *Opplysninger om signatur og prokura*

(1) Hvis det er gitt signaturrett, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt (signaturberettiget).

(2) Hvis det er gitt prokura, jf. lov 21. juni 1985 nr. 80 om prokura, skal det registreres hvem som er gitt slik fullmakt (prokurist).

(3) Dersom signaturrett eller prokura bare kan benyttes av flere personer i fellesskap, skal dette registreres.

§ 3-5 *Hva som skal registreres om den enkelte rolle-innehaver*

For personer som er registrert med roller som nevnt i § 3-2 til § 3-4, skal det registreres navn eller foretaksnavn, fødselsnummer eller d-nummer eller organisasjonsnummer, og adresse. De samme opplysningene skal registreres om personer som er utnevnt til å forestå avviklingen av en europeisk økonomisk foretaksgruppe.

§ 3-6 *Opplysninger om revisor og regnskapsfører*

(1) Hvis foretaket har revisor som skal revidere foretakets årsregnskap, skal revisjonsforetakets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres. Hvis et aksjeselskap har besluttet å unnlate revisjon av årsregnskapet etter reglene i aksjeloven § 7-6, skal dette registreres.

(2) Hvis foretaket bruker ekstern regnskapsfører til å utføre regnskapsføring etter regnskapsførerloven § 1-2 første ledd, skal regnskapsforeta-

kets foretaksnavn, organisasjonsnummer og forretningsadresse registreres.

§ 3-7 *Opplysninger om bostyrer*

Dersom det oppnevnes bostyrer for foretaket etter konkursloven § 77, skal bostyrerens navn, fødselsnummer eller d-nummer, og forretningsadresse registreres.

§ 3-8 *Opplysninger om utenlandske foretak*

(1) For utenlandsk foretak gjelder ikke § 3-1 til § 3-7 og § 3-9. Det skal registreres følgende opplysninger om det utenlandske foretaket:

- a. foretaksnavn, organisasjonsform og forretningsadresse
- b. innehaver, fullt ansvarlige deltakere eller styre, med angivelse av navn, fødselsdato og adresse og de signaturbestemmelser som gjelder
- c. aksjekapital dersom foretaket er et aksjeselskap, og hvor mye av aksjekapitalen som er innbetalt, eventuelt bare den tegnede kapitalen dersom aksjekapitalen ikke er fulltegnet
- d. stiftelsesdokument og vedtekter
- e. hvilken stats lovgivning foretaket er underlagt
- f. om foretaket er registrert i et offentlig foretaksregister i sin hjemstat, og i så fall dette registerets navn og adresse samt foretakets registreringsnummer
- g. om foretaket utelukkende driver virksomhet i Norge
- h. oppløsning av foretaket og utnevnelse av selskapets avviklingsstyre eller bostyrer og de signaturbestemmelser som gjelder for disse, samt likvidasjonens avslutning
- i. åpning av konkurs, akkord eller tilsvarende prosedyre i foretaket, samt likvidasjonens avslutning

(2) Opplysninger som nevnt i første ledd andre punktum bokstav b, c og d trenger ikke å registreres dersom de fremgår av et utenlandsk register som nevnt i første ledd bokstav f og som er godkjent av registerføreren, eller som omfattes av direktiv (EU) 2017/1132.

(3) Følgende opplysninger skal registreres om den norske virksomheten:

- a. foretaksnavn og adresse for eventuelt forretnings- eller driftssted her i landet eller på norsk kontinentalsokkel
- b. hva slags næringsvirksomhet som skal drives
- c. styret og daglig leder dersom det er valgt eller ansatt dette særskilt for virksomheten, og opplysninger som nevnt i § 3-5 første punktum om disse

d. om styret og daglig leder som eventuelt er valgt eller ansatt særskilt for virksomheten, har myndighet til å forplikte foretaket ved signatur eller prokura, og i så fall om signaturrett eller prokura bare kan benyttes av flere personer i fellesskap

§ 3-9 *Opplysninger om prospekter mv.*

(1) For aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper skal det registreres om aksjetegningen har skjedd uten prospekt som nevnt i verdipapirhandelloven kapittel 7. Det skal i så fall registreres hvorfor prospekt ikke var nødvendig. For EØS-prospekt utarbeidet etter prospektforordningen, jf. verdipapirhandelloven § 7-1, skal erklæring fra Finanstilsynet om at prospektet er godkjent, inngå i meldingen til Foretaksregisteret. Det skal registreres om Finanstilsynet har godkjent prospektet. Nasjonale prospekt skal registreres i Foretaksregisteret, jf. verdipapirhandelloven § 7-8.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for egenkapitalbevis.

Kapittel 4. Meldinger til Foretaksregisteret

§ 4-1 *Melding om nyregistrering*

(1) Registreringspliktige foretak skal meldes til Foretaksregisteret før næringsvirksomheten begynner. Registreringspliktige foretak skal i alle tilfeller meldes til Foretaksregisteret senest tre måneder etter stiftelsen, med mindre annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Registreringspliktige foreninger skal meldes til Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold etter at registreringsplikt etter § 2-1 første ledd bokstav p inntreffer. Det samme gjelder for andre juridiske personer som nevnt i § 2-1 første ledd bokstav w.

(2) Melding om nyregistrering skal inneholde opplysninger som nevnt i kapittel 3.

(3) Melding om nyregistrering av foretak som er stiftet elektronisk ved bruk av mal som er godkjent av registerføreren, skal behandles av Foretaksregisteret innen fem virkedager etter at meldingen kom inn til registeret. For andre meldinger om nyregistrering er fristen ti virkedager. Dersom fristene i første og andre punktum ikke kan overholdes, skal Foretaksregisteret straks underrette innsenderen om forsinkelsen og årsaken til denne.

§ 4-2 *Endringsmeldinger fra foretaket*

(1) Hvis det skjer endringer i forhold som er registrert eller skal registreres i Foretaksregisteret, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til Foretaksregisteret. Endret navn eller adresse for en person som er registrert med en rolle i et regis-

trert foretak, skal ikke meldes hvis denne opplysningen er registrert i Folkeregisteret, Enhetsregisteret eller Foretaksregisteret.

(2) Hvis et registrert foretak opphører, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til Foretaksregisteret. Det samme gjelder dersom vilkårene for registrering i Foretaksregisteret bortfaller. Hvis Foretaksregisteret mottar melding som nevnt i første eller andre punktum, skal registerføreren slette foretaket fra registeret.

§ 4-3 *Hvem som har meldeplikt*

(1) Den som har plikt til å sende melding etter § 4-1 og § 4-2 er

- a. for enkeltpersonforetak: innehaveren
- b. i foretak som nevnt i § 3-3 første ledd og kommandittselskap: hver enkelt ansvarlig deltaker eller hvert enkelt styremedlem hvis foretaket er organisert med styre
- c. i europeisk økonomisk foretaksgruppe: hver enkelt ansvarlig deltaker og forretningsfører
- d. i alle andre foretak: hvert enkelt styremedlem.

(2) Ved overdragelse og andre endringer i et registrert forhold enn opphør av virksomheten, har enhver som etter endringen er innehaver, ansvarlig deltaker, styremedlem eller daglig leder, meldeplikt.

(3) Hvis innehaveren av et enkeltpersonforetak dør, har innehaverens dødsbo meldeplikt. Hvis en deltaker i et foretak som nevnt i § 3-3 første ledd eller kommandittselskap dør, har de andre ansvarlige deltakerne og den avdøde deltakerens dødsbo meldeplikt.

(4) For utenlandsk foretak har styret for virksomheten her i landet meldeplikt. Hvis virksomheten ikke har styre, har daglig leder her i landet meldeplikt. Hvis virksomheten verken har styre eller daglig leder, har den eller de som kan forplikte det utenlandske foretaket ved signatur meldeplikt.

§ 4-4 *Dokumentasjon av meldte opplysninger*

(1) Følgende dokumentasjon skal inngå i meldingen, dersom den er relevant for opplysningen som er meldt:

- a. stiftelsesdokument, jf. § 3-1 andre ledd bokstav c. Dersom stiftelsesdokument ikke finnes, skal selskapsavtale eller annen dokumentasjon av at foretaket er lovlig stiftet inngå i meldingen i stedet. Dersom det ikke gjelder formkrav for stiftelse av foretaket, skal annen dokumentasjon som viser at foretaket eksisterer, inngå i meldingen.
- b. vedtekter, jf. § 3-1 andre ledd bokstav a

- c. bekreftelse fra styremedlem, varamedlem, daglig leder, revisor og regnskapsfører om at denne har påtatt seg rollen
- d. dokumentasjon av beslutning som danner grunnlaget for meldt opplysning, at beslutningen er truffet av kompetent organ, og at det fremkommer av beslutningen at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt
- e. erklæring fra tredjepart om innbetaling av ansvarskapital der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring
- f. erklæring fra revisor om at de opplysninger som er gitt om innbetaling av selskapskapital i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper, og om innbetaling av innskuddskapital i interkommunale selskaper, regionale helseforetak og helseforetak, er riktige
- g. dokumentasjon av at det er utarbeidet redegjørelse eller åpningsbalanse i forbindelse med innbetaling av ansvarskapital, der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik redegjørelse eller åpningsbalanse
- h. erklæring fra revisor om redegjørelse eller åpningsbalanse som nevnt i bokstav g der det i lov eller i medhold av lov er stilt krav om slik erklæring
- i. bekreftelse fra ansvarlige deltakere om at meldingen skjer med deres samtykke, dersom meldingen gjelder nyregistrering eller endringer som berører deltakerforhold
- j. bekreftelse fra ansvarlig deltaker som er trådt ut av foretaket dersom meldingen gjelder uttreden
- k. erklæring fra revisor når det meldes kapitalnedsettelse og nedsettingsbeløpet skal brukes til dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte, med unntak av når det meldes kapitalnedsettelse etter aksjeloven § 12-1 første ledd andre punktum nr. 1
- l. annen dokumentasjon som etter lov eller i medhold av lov skal sendes til Foretaksregisteret

(2) Bekreftelser og erklæringer etter første ledd skal være signert av den som skal avgi bekræftelsen eller erklæringen. Kravet til bekræftelse etter første ledd bokstav c, i og j kan oppfylles ved at den som skal avgi bekræftelsen, signerer meldingen.

(3) Innsenderen kan sladde opplysninger i dokumentasjon som nevnt i første ledd hvis de ikke er relevante for at en opplysning som er meldt, kan registreres i Foretaksregisteret.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om dokumentasjon etter denne paragrafen, herunder regler om

- a. hvilken dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter første ledd bokstav a andre og tredje punktum og bokstav d og g, herunder at kravet til dokumentasjon kan oppfylles ved at det avgis bekræftelse eller erklæring
- b. krav til dataformat og filformat for dokumentasjonen
- c. krav til innhold i bekræftelser og erklæringer
- d. krav til signatur på bekræftelser og erklæringer.

§ 4-5 Pålegg om å sende inn melding

(1) Dersom et registreringspliktig foretak ikke er registrert, kan registerføreren pålegge foretaket å sende melding om nyregistrering til Foretaksregisteret innen en bestemt frist. Det samme gjelder dersom plikten til å sende endringsmelding etter § 4-2 ikke er oppfylt.

(2) Registerføreren kan pålegge et registrert foretak å sende inn informasjon for å kontrollere at opplysninger som er registrert om foretaket i Foretaksregisteret, er riktige. I pålegget skal det gis en rimelig frist til å sende inn slik informasjon. Dersom foretaket ikke etterkommer pålegget, kan registerføreren registrere en påtegning om dette i Foretaksregisteret.

§ 4-6 Endringsmeldinger fra andre

(1) Styremedlem, varamedlem, daglig leder, signaturberettiget, prokurist, revisor eller regnskapsfører som har fratrudd, kan selv gi Foretaksregisteret melding om dette. Det samme gjelder ansvarlig deltaker som har trådt ut av foretaket.

(2) Den som har fått dom om forhold som er eller skulle ha vært meldt til Foretaksregisteret, kan kreve at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret blir endret i samsvar med domsslutningen.

(3) Domstolene og andre offentlige organer skal sende Foretaksregisteret melding om forhold som gjelder registrerte foretak, dersom det er fastsatt i eller i medhold av lov.

(4) På bakgrunn av dom, kjennelse eller annen rettslig beslutning kan domstolene kreve at opplysninger om registrerte foretak blir registrert i Foretaksregisteret.

§ 4-7 Nærmere krav til meldinger mv.

(1) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om meldinger til Foretaksregisteret etter dette kapitlet, herunder regler om fremgangsmåten for å sende inn meldinger, hvem som

skal signere meldinger og krav til språk i meldinger.

(2) Departementet kan gi forskrift om registerførerens adgang til å stenge for mottak og registrering av meldinger.

§ 4-8 Gebyr for registrering

Det skal betales gebyr for nyregistrering i Foretaksregisteret. Det kan også kreves gebyr for andre meldinger som skal registreres. Gebyr etter første og andre punktum skal dekke kostnadene ved registrering av meldinger og en forholdsmessig andel av drifts- og vedlikeholdskostnadene til Foretaksregisteret. Departementet kan gi forskrift om gebyrenes størrelse og innkrevingsform.

§ 4-9 Elektronisk stiftelse og registrering

(1) Departementet kan gi forskrift om registerførerens plikt til

- å utforme og offentliggjøre maler for stiftelse og registrering av foretak
- å offentliggjøre informasjon om regler om stiftelse og registrering av foretak
- å offentliggjøre informasjon om regler om registrering av filial av utenlandsk foretak.

(2) Departementet kan gi forskrift om elektroniske løsninger for stiftelse og registrering av foretak, herunder om tekniske krav til løsningene og registerførerens adgang til å godkjenne elektroniske løsninger. Det kan bare gis regler om elektronisk stiftelse etter første punktum der det etter lov åpnes for elektronisk stiftelse.

§ 4-10 Elektroniske identifikasjonsmidler

Departementet kan gi forskrift om

- bruk av elektroniske identifikasjonsmidler i forbindelse med elektronisk stiftelse av foretak og ved elektronisk signering av meldinger til Foretaksregisteret
- bruk av elektroniske identifikasjonsmidler fra andre EØS-stater ved melding til Foretaksregisteret og om offentliggjøring av hvilke identifikasjonsmidler som kan benyttes.

Kapittel 5. Kontroll av meldinger og registrering

§ 5-1 Kontroll av meldinger til Foretaksregisteret

(1) Når Foretaksregisteret mottar melding som nevnt i kapittel 4, skal registerføreren kontrollere

- at meldingen og de meldte opplysningene oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av denne loven, herunder krav til dokumentasjon eller bekreftelse av de meldte opplysningene og krav til hvem som skal signere meldingen

- at meldingen og de meldte opplysningene oppfyller krav fastsatt i annen lovgivning, herunder krav til dokumentasjon eller bekreftelse av de meldte opplysningene og at lovbestemte frister for å melde opplysningene til Foretaksregisteret er overholdt
- at foretaket oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av lov til å bli registrert som den meldte organisasjonsformen
- at foretaksnavn som er meldt er i samsvar med foretaksnavneloven, jf. foretaksnavneloven § 2-7. For foretak som ikke omfattes av foretaksnavneloven, skal registerføreren kontrollere at foretakets navn ikke strider mot lov.
- at fysisk eller juridisk person som er meldt å ha en rolle i foretaket, oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av lov til å inneha rollen
- at fysisk person som er meldt å ha en rolle i foretaket, ikke er ilagt konkurskarantene, idømt rettighetstap eller idømt fratakelse av den rettslige handleevnen, som hindrer vedkommende i å inneha rollen
- at beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning, er truffet av kompetent organ
- at det fremkommer av beslutning som danner grunnlag for meldt opplysning, at eventuelle lovbestemte minstekrav til beslutningens innhold er oppfylt
- at lovbestemte krav til kjønnssammensetning i styret er oppfylt.

(2) Registerføreren kan kontrollere at det som er meldt og grunnlaget for det er og har blitt til i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov. Hvis foretakets vedtekter er registrert i Foretaksregisteret, kan registerføreren kontrollere at det som er meldt og grunnlaget for det, stemmer med vedtektene og har blitt til i samsvar med disse.

(3) Registerføreren kan kreve at foretaket fremlegger den informasjon som registerføreren finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen etter første og andre ledd.

(4) Dersom registerføreren finner at registrering av en meldt opplysning kan krenke en tredjeparts rett, skal registerføreren gi denne anledning til å uttale seg innen en bestemt frist.

(5) Når grunnlaget for det som innkommer til registrering er tegning av aksje eller egenkapitalbevis, skal registerføreren kontrollere at det er gitt opplysninger om at prospekt ikke er nødvendig, eller at nasjonalt prospekt eller erklæringen om godkjenning av EØS-prospekt er sendt til Foretaksregisteret, jf. § 3-9.

§ 5-2 Registrering av opplysninger i Foretaksregisteret

Når meldte opplysninger er kontrollert og funnet i orden, skal registerføreren straks registrere opplysningene i Foretaksregisteret.

§ 5-3 Registreringsnektelse

(1) Registerføreren skal nekte å registrere de meldte opplysningene hvis meldingen eller meldte opplysninger ikke oppfyller kravene i § 5-1 første ledd. Det samme gjelder hvis registerføreren finner at det som blir meldt og grunnlaget for det ikke er eller har blitt til i samsvar med lov eller bestemmelser gitt i medhold av lov eller vedtektene, jf. § 5-1 andre ledd. Registerføreren skal også nekte registrering hvis meldte opplysninger eller grunnlaget for dem er så utydelige eller så uklare at det ikke er mulig å fastslå hvordan opplysningene skal forstås.

(2) Dersom dokumentasjon som skal inngå i meldingen etter § 4-4 ikke er sendt inn, skal registerføreren varsle innsenderen av meldingen og gi en rimelig frist til å rette forholdet. Varselet skal også sendes til foretaket. I varselet skal det opplyses om at de meldte opplysningene vil bli nektet registrert dersom forholdet ikke blir rettet innen fristen.

§ 5-4 Underretning om vedtaket

(1) Registerføreren skal straks sende underretning om vedtaket til innsenderen av meldingen og foretaket. Underretning skal også sendes til den som etter § 5-1 fjerde ledd er gitt anledning til å uttale seg. Hvis vedtaket gjelder emisjon av finansielle instrumenter, skal også verdipapirsentralen underrettes.

(2) Når det blir registrert endringer i styret eller av hvem som er daglig leder, skal registerføreren straks sende underretning om vedtaket til den som ikke lenger er registrert som styremedlem, varamedlem eller daglig leder som følge av registreringen.

(3) Når det blir registrert opplysninger om et foretak, skal registerføreren straks sende en oversikt over det som er registrert til innsenderen av meldingen og foretaket, eller angi hvor oversikten er tilgjengelig. Dette gjelder tilsvarende for dem som skal motta underretning om vedtaket etter første ledd andre og tredje punktum og andre ledd.

(4) Ved nyregistrering i Foretaksregisteret, skal registerføreren straks sende firmaattest til innsenderen av meldingen og foretaket, eller angi hvor firmaattesten er tilgjengelig. Med firmaattest

menes et standardisert dokument fra Foretaksregisteret om et bestemt foretak identifisert ved organisasjonsnummer.

(5) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om innholdet i oversikt som nevnt i tredje ledd og firmaattest som nevnt i fjerde ledd.

Kapittel 6. Kunngjøring mv.

§ 6-1 Kunngjøring

(1) Ved nyregistrering av foretak skal registerføreren kunngjøre følgende opplysninger i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon:

- foretakets navn og organisasjonsnummer
- foretakets formål eller virksomhetsbeskrivelse
- foretakets forretningskommune
- navnet på medlemmene av foretakets styre og daglige leder når dette er meldt
- navnet på innehaver for enkeltpersonforetak og samtlige ansvarlige deltakere i foretak som nevnt i § 3-3 første ledd og i kommandittselskaper

Første punktum gjelder ikke ved nyregistrering av utenlandsk foretak.

(2) Registerføreren skal påse at følgende oversendes Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner innen én måned etter kunngjøringen i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon:

- opplysninger om et europeisk selskap som skal offentliggjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende etter rådsforordning (EF) nr. 2157/2001 artikkel 14
- opplysninger om et europeisk samvirkeforetak som skal offentliggjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende etter rådsforordning (EF) nr. 1435/2003 artikkel 13

(3) Ved nyregistrering av europeisk økonomisk foretaksgruppe som nevnt i forordning (EØF) nr. 2137/85 skal registerføreren kunngjøre opplysninger som nevnt i forordningen artikkel 8, samt endringer i disse. Registerføreren skal også påse at opplysninger som skal offentliggjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, jf. forordningen artikkel 11, blir oversendt til Kontoret for Den europeiske unions offisielle publikasjoner innen én måned etter kunngjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.

(4) Ved nyregistrering av utenlandsk foretak skal opplysninger som nevnt i § 3-8 første ledd bokstav a og h og tredje ledd kunngjøres når dette er meldt.

(5) Dersom det registreres endring i et foretaks foretaksnavn eller navn eller i det som er

registrert og kunngjort om et foretaks ansvarlige deltakere, skal endringen kunngjøres. Det samme gjelder dersom et registrert foretak slettes fra registeret. Andre endringer skal ikke kunngjøres.

(6) Registerføreren skal kunngjøre opplysninger som nevnt i artikkel 14 i direktiv (EU) 2017/1132 i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon med en gang de er registrert.

(7) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om kunngjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon, herunder om retting og sletting av kunngjøringer.

§ 6-2 Registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger og dokumenter på Unionens offisielle språk

(1) Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper har rett til å få registrert og kunngjort selskapsopplysninger og dokumenter som nevnt i artikkel 14 i direktiv (EU) 2017/1132 på ethvert av Unionens offisielle språk.

(2) Hvis det er manglende samsvar mellom dokumenter og opplysninger som er offentliggjort på registerets offisielle språk, og oversettelser som er kunngjort frivillig, kan sistnevnte ikke påberopes overfor en tredjepart. En tredjepart kan påberope seg oversettelser som er offentliggjort frivillig, med mindre selskapet godtgjør at tredjeparten kjente til den versjonen som er gjenstand for obligatorisk offentliggjøring.

Kapittel 7. Legitimasjonsvirkninger mv.

§ 7-1 Legitimasjonsvirkninger

(1) Når det følger av rettsregler at det er avgjørende for en tredjeparts rettsstilling om denne kjente til et forhold eller ikke, skal det som er registrert i Foretaksregisteret, anses for å ha kommet til tredjepartens kunnskap.

(2) For disposisjoner som har funnet sted før den sekstende dagen etter dagen for kunngjøring av registrerte opplysninger, kan ikke opplysningene gjøres gjeldende overfor en tredjepart dersom denne godtgjør at det var umulig for tredjeparten å ha kjennskap til opplysningene.

(3) Meldepliktige forhold som ikke er meldt, og som er i strid med det som er registrert, kan ikke gjøres gjeldende overfor en tredjepart, med mindre denne kjente eller burde kjent forholdet.

§ 7-2 Krav til identifikasjon av foretaket på dokumenter mv.

(1) Et foretaks nettsider, brev og forretningsdokumenter skal, uavhengig av hvilket medium de finnes på, inneholde foretakets organisasjonsnummer og foretaksnavn eller navn. For foretak

som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal salgsdokumenter i tillegg inneholde bokstavene MVA plassert bak organisasjonsnummeret.

(2) Et aksjeselskaps og et allmennaksjeselskaps nettsider, brev og forretningsdokumenter skal, uavhengig av hvilket medium de finnes på, i tillegg angi det register der selskapet er registrert, organisasjonsform, hovedkontor og eventuelt at selskapet er under avvikling.

(3) For filial av utenlandsk foretak, jf. § 3-8, skal filialens brev, kunngjøringer og andre dokumenter i tillegg angi det registeret filialen er registrert i. Det skal også gis opplysninger som nevnt i andre ledd om det utenlandske foretaket.

(4) For europeisk økonomisk foretaksgruppe skal foretakets dokumenter inneholde opplysninger som nevnt i forordning (EØF) nr. 2137/85 artikkel 25, jf. EØFG-loven § 1.

Kapittel 8. Retting av feil og endringer uten melding

§ 8-1 Retting av feil i registrerte opplysninger

(1) Hvis registerføreren oppdager at en registrert opplysning er uriktig, skal registerføreren sørge for at feilen rettes. Registerføreren skal straks varsle foretaket om feilen, hvordan den vil bli rettet og at feilen vil bli rettet dersom registerføreren ikke mottar innsigelser innen en bestemt frist. Når en registrert opplysning er rettet etter første punktum, skal registerføreren kunngjøre hva rettingen omfatter.

(2) Registerføreren kan rette feil uten å varsle foretaket dersom det er ubetenkelig. Retting av feil etter første punktum skal ikke kunngjøres.

(3) Dersom det er uklart hva som er riktig opplysning, eller feilen på annen måte ikke kan rettes uten ny melding fra foretaket, kan registerføreren registrere en påtegning om feilen. Foretaket skal samtidig pålegges å sende inn ny melding innen en bestemt frist. Hvis det er registrert en påtegning etter første punktum, skal påtegningen fjernes når forholdet som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende.

§ 8-2 Påtegninger

(1) Registerføreren kan registrere en påtegning dersom det er forhold ved registrerte opplysninger om foretaket som tredjepersoner bør gjøres kjent med. Første punktum gjelder tilsvarende dersom plikten til å sende inn melding etter § 4-1 eller § 4-2 ikke er oppfylt. Hvis det er registrert en påtegning etter første eller andre punktum, skal påtegningen fjernes når forholdet som begrunnet påtegningen ikke lenger gjør seg gjeldende.

(2) Registerføreren skal registrere en påtegning om at en person er avregistrert fra en rolle, dersom personen har

- a. meldt egenfratreden fra rollen, jf. § 4-6 første ledd
- b. blitt ilagt konkurskarantene eller blitt idømt rettighetstap, som hindrer vedkommende i å inneha rollen
- c. blitt idømt fratakelse av den rettslige handleevnen eller blitt midlertidig fratatt den rettslige handleevnen etter vergemålsloven § 61, som hindrer vedkommende i å inneha rollen.

(3) Dersom en person som er registrert med en rolle i Foretaksregisteret blir registrert som død i Folkeregisteret, skal registerføreren registrere en påtegning om dette i Foretaksregisteret.

§ 8-3 Sletting av opphørte foretak

(1) Dersom registerføreren har grunn til å tro at et registrert foretak har opphørt, skal registerføreren varsle foretaket og de som har meldeplikt etter § 4-3 om at foretaket kan bli slettet fra Foretaksregisteret. I varselet skal det gis en rimelig frist til å gi opplysninger som sannsynliggjør at foretaket fortsatt består. Dersom registerføreren ikke mottar slike opplysninger innen fristen, skal varselet gjentas med ny frist ved kunngjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Hvis registerføreren ikke mottar opplysninger innen fristen i kunngjøringen, skal foretaket slettes fra Foretaksregisteret.

(2) Hvis Foretaksregisteret har mottatt melding etter konkursloven § 138 om at bobehandlingen er avsluttet i medhold av konkursloven § 128 eller § 135 i registrert foretak med ubegrenset ansvar, skal registerføreren varsle de som har meldeplikt etter § 4-3 om at foretaket vil bli slettet fra Foretaksregisteret dersom de ikke innen ett år gir opplysninger om at foretaket fortsatt består. Hvis det ikke gis slike opplysninger innen fristen, skal foretaket slettes fra Foretaksregisteret.

(3) Sletting fra Foretaksregisteret får ikke betydning for deltakers ansvar for foretakets forpliktelser eller for styremedlemmers personlige ansvar. Dersom foretaket innen seks måneder etter at slettingen er kunngjort sender melding til Foretaksregisteret om at foretaket fortsatt består, har foretaket fortrinnsretten til det tidligere foretaksnavnet i behold.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om sletting etter denne paragrafen.

Kapittel 9. Utlevering og utveksling av opplysninger fra Foretaksregisteret

§ 9-1 Utlevering av opplysninger fra Foretaksregisteret

(1) Enhver har rett til å få tilgang til opplysninger og dokumenter som er registrert i Foretaksregisteret. Dette gjelder ikke fødselsnummer og d-nummer.

(2) Offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, kredittopplysningsvirksomhet og finansforetak kan få utlevert fødselsnummer og d-nummer fra Foretaksregisteret til bruk i sin virksomhet.

(3) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om hvordan registrerte opplysninger og dokumenter skal gjøres tilgjengelige, og kan bestemme at det skal betales gebyr for tjenestene.

§ 9-2 Innhenting og registrering av opplysninger fra andre registre

(1) Opplysninger som er registrert i andre offentlige registre, kan innhentes og registreres i Foretaksregisteret dersom det er ubetenkelig.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i registre som ikke føres av offentlige myndigheter, kan innhentes og registreres i Foretaksregisteret. Slik forskrift må angi hvilke registre det kan innhentes opplysninger fra. Det kan også gis regler om hvordan innhenting skal skje.

§ 9-3 Overføring av opplysninger fra Foretaksregisteret til andre offentlige registre

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om at opplysninger som er registrert i Foretaksregisteret, kan overføres til andre offentlige registre, herunder om hvordan slik overføring skal skje.

§ 9-4 Utveksling og tilgjengeliggjøring av opplysninger gjennom registersammenkoblingssystemet (BRIS)

(1) Foretaksregisteret kan utveksle opplysninger med utenlandske foretaksregistre i samsvar med direktiv (EU) 2017/1132. Foretaksregisterets utlevering av opplysninger etter første punktum skal være gratis. Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om utveksling av opplysninger etter første punktum og om bruk og registrering av slike opplysninger.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om at Foretaksregisteret skal gjøre bestemte opplysninger tilgjengelige for enhver

gjennom registersammenkoblingssystemet, herunder hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, om betaling av gebyr for innsyn og hvilke opplysninger som skal være gratis tilgjengelige.

§ 9-5 Varsling til offentlige myndigheter og finansforetak

(1) Registerføreren kan uten hinder av taushetsplikt gi opplysninger til andre offentlige myndigheter og finansforetak når de kan ha bruk for opplysningene i sin virksomhet.

(2) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om utlevering av opplysninger etter første ledd, herunder om hvordan utlevering skal skje.

Kapittel 10. Om klage, søksmålsadgang og berostillelse

§ 10-1 Klage på registerførerens vedtak

Registerførerens vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Vedtak om registrering i Foretaksregisteret, jf. § 5-2, kan likevel ikke påklages når det har gått mer enn tre måneder siden vedtaket ble fattet.

§ 10-2 Vilkår for å reise sak for domstolene om vedtaket

Den som har fått underretning om vedtaket etter § 5-4 første eller andre ledd, kan bare reise søksmål om registerførerens vedtak hvis vedkommende har klaget på vedtaket og klagesaken er endelig avgjort. Forvaltningsloven § 27 tredje ledd og § 27 b andre punktum gjelder tilsvarende.

§ 10-3 Berostillelse av behandling av melding eller klage

Registerføreren kan stille behandlingen av en melding i bero hvis det er reist søksmål om underliggende forhold som kan ha betydning for registerførerens kontroll etter § 5-1 første eller andre ledd. En avgjørelse om berostillelse kan gjelde inntil søksmålet er endelig avgjort. Første og andre punktum gjelder tilsvarende for registerføreren og klageinstansen ved behandling av klage på registrerings- eller nektingsvedtak.

Kapittel 11. Sanksjoner og tvangsmulkt

§ 11-1 Straff

Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsene i § 4-1 eller § 4-2 straffes de som har meldeplikt etter § 4-3 med bøter. Medvirkning straffes ikke.

§ 11-2 Tvangsmulkt

(1) Dersom et foretak ikke etterkommer pålegg som nevnt i § 4-5 første eller andre ledd eller § 8-1 tredje ledd andre punktum, kan registerføreren ilegge foretaket og meldepliktige etter § 4-3 løpende tvangsmulkt inntil meldingen er sendt inn.

(2) Dersom et foretaks dokumenter mv. ikke inneholder opplysninger som nevnt i § 7-2, kan registerføreren ilegge foretaket og meldepliktige etter § 4-3 løpende tvangsmulkt inntil dokumentene mv. er i samsvar med § 7-2.

(3) Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

(4) Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om tvangsmulkt, herunder om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt og om ettergivelse av ilagt mulkt.

Kapittel 12. Statens erstatningsansvar ved feil

§ 12-1 Statens erstatningsansvar ved feil

Dersom Foretaksregisteret gir feil opplysning ved utskrift, attest eller kunngjøring, har den som uforskyldt lider tap, rett til erstatning av staten hvis tapet skyldes

- at opplysningen ikke stemmer med det som er registrert i Foretaksregisteret eller med den meldingen som er grunnlaget for registreringen.
- at opplysningen som er registrert i Foretaksregisteret, er feilaktig rettet eller endret etter bestemmelsene i § 8-1 eller § 9-2 uten at det i den forbindelse er noe å bebreide foretaket.

Kapittel 13. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 13-1 Ikrafttredelse

(1) Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

(2) Fra den tid loven trer i kraft, oppheves lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.

§ 13-2 Overgangsregler

(1) Departementet kan gi overgangsregler.

(2) Innretninger, næringsdrivende selskaper og foreninger som er registrert i Foretaksregisteret før § 2-1 i denne loven trer i kraft, har rett til å forbli registrert i Foretaksregisteret.

§ 13-3 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 2-1 første ledd tredje punktum skal lyde:
Stiftelsesdokumentet kan opprettes som et papirdokument eller gjennom elektroniske løsninger for stiftelse av aksjeselskap som er godkjent av registerfører, jf. foretaksregisterloven § 4-9.

§ 3-8 fjerde ledd nye andre og tredje punktum skal lyde:

Det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som er avtaleparter. Erklæringen skal registreres i Foretaksregisteret.

§ 8-10 åttende ledd nye tredje og fjerde punktum skal lyde:

Det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som yter og mottar bistanden. Erklæringen skal registreres i Foretaksregisteret.

2. I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 3-8 femte ledd nye andre og tredje punktum skal lyde:

Det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som er avtaleparter. Erklæringen skal registreres i Foretaksregisteret.

§ 3-14 andre ledd nye andre og tredje punktum skal lyde:

Det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som er avtaleparter. Erklæringen skal registreres i Foretaksregisteret.

§ 8-10 syvende ledd nye tredje og fjerde punktum skal lyde:

Det skal registreres i Foretaksregisteret at registeret har mottatt redegjørelsen, når redegjørelsen er datert, og hvem som yter og mottar bistanden. Erklæringen skal registreres i Foretaksregisteret.

3. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd andre punktum bokstav g og ny bokstav h skal lyde:

g. stiftelsens *vedtekter*;
h. *om stiftelsen er alminnelig eller næringsdrivende.*

§ 8 femte ledd første og nytt andre punktum skal lyde:

Følgende bestemmelser i foretaksregisterloven gjelder tilsvarende for Stiftelsesregisteret: § 1-6, § 4-3, § 4-5, § 4-7, *kapittel 5*, § 7-1, § 8-1, *kapittel 9*, § 11-2 og § 12-1. *Det samme gjelder foretaksregisterloven § 4-6, likevel slik at en observatør som har fratrudd, selv kan gi Stiftelsesregisteret melding om dette.*

Nåværende andre punktum blir nytt tredje punktum.

§ 13 første punktum skal lyde:

Næringsdrivende stiftelser skal meldes til Foretaksregisteret med de opplysninger som følger av foretaksregisterloven *kapittel 3*.

4. I lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

Med foretaksnavn til norskregistrert utenlandsk foretak, jf. foretaksregisterloven § 2-1 *andre* ledd, menes navn som nevnt i denne lov § 2-2 femtende ledd.

§ 2-7 andre ledd skal lyde:

For saksbehandlingen hos registerfører gjelder bestemmelsene i *foretaksregisterloven*.

§ 3-1 tredje ledd andre punktum skal lyde:

For registrerte foretak opphører alltid retten til foretaksnavnet når foretaket slettes, med mindre foretaksnavnet og virksomheten overtas av andre, jfr. § 4-1, eller foretaket registreres på ny innen 6 måneder etter at det er slettet etter *foretaksregisterloven § 8-3 andre ledd*.

§ 3-6 niende ledd andre punktum skal lyde:

Foretaksregisterloven § 8-1 første ledd og tredje ledd første og andre punktum om retting av feil gjelder tilsvarende.

§ 7-1 andre ledd skal lyde:

Trer en juridisk person i likvidasjon eller åpnes det gjeldsforhandling eller konkurs hos

innehaveren av et foretaksnavn skal foretaksnavnet ved tegning av foretaksnavnet gis en tilføyelse som angir dette, jf. *foretaksregisterloven* § 7-2.

5. I lov 31. mai 1918 nr. 4 om avslutning av avtaler, om fullmakt og om ugyldige viljeserklæringer gjøres følgende endring:

§ 27 første punktum skal lyde:

Om tilbakekaldelse av prokura, som er anmeldt til Foretaksregisteret gjelder *foretaksregisterloven* § 4-2 og § 7-1 første ledd.

6. I lov 21. juni 1985 nr. 80 om prokura gjøres følgende endring:

§ 2 andre punktum skal lyde:

Annen innskrenkning i prokuristens fullmakt etter § 1 kan ikke registreres, jf. *foretaksregisterloven* § 3-4, og heller ikke gjøres gjeldende overfor godtroende *trejdepart*.

7. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. gjøres følgende endring:

§ 8-2 syvende ledd skal lyde:

(7) Foretaksregisterloven § 6-2 om registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger og

dokumenter på Unionens offisielle språk gjelder tilsvarende for innsending av oversettelser av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen. Foretaksregisterloven § 9-4 om utveksling av opplysninger etter direktiv (EU) 2017/1132 gjelder tilsvarende for opplysninger i Regnskapsregisteret.

8. I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling gjøres følgende endring:

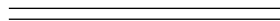
§ 2-4 nr. 3 skal lyde:

3. utenlandske foretak som er registrert i Foretaksregisteret, jf. *foretaksregisterloven*, som oppfyller nærmere krav til organisering og revisjonsplikt fastsatt i forskrift gitt av departementet, og

9. I lov 22. desember 2021 nr. 163 om forsikringsformidling gjøres følgende endring:

§ 5-1 andre ledd andre punktum skal lyde:

Etablerer foretaket filial eller tilsvarende etablering som omfattes av *foretaksregisterloven*, må foretaket registrere denne i Foretaksregisteret før virksomheten kan igangsettes.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på
www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 04/2025

